

Xasāsti' Testamento

Xatze Tachihuín Ixpālacata Jesucristo

El Nuevo Testamento
en el totonaco de Patla y Chicontla

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el totonaco de Patla y Chicontla
La Liga Bíblica 7.5C primera edición 1999 [tot]
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por
© La Liga Bíblica 1999

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- ▶ Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- ▶ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- ▶ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

Introducción

El Nuevo Testamento fue escrito originalmente en el idioma griego. El libro que tiene usted en sus manos es una traducción del mismo al idioma totonaco de la región que rodea Patla y Chicontla, Puebla.

Siendo que el griego y el totonaco son diferentes, los traductores tuvieron a veces que expresar con una frase o con una oración lo que se expresó en una sola palabra en el original griego tratando siempre de expresar todo el significado como se expresan las cosas en totonaco y no como en griego o en español.

Aclaraciones sobre el alfabeto totonaco

El alfabeto totonaco se escribe con las mismas letras con que se escribe el español, pero algunas tienen diferente sonido y otras se escriben con diferentes símbolos.

La **x** se usa para escribir palabras como **xcān** *agua*. Se oye el contraste entre la **x** y la **s** en las palabras **paxa** *se baña* y **pasa** *lo mancha*.

La **k** se usa para escribir palabras como **ka'tla'** *grande*. Se oye el contraste entre la **k** y la **c** en las palabras **ā'lakatin** *otro (animal)* y **ā'lacatin** *otro (lugar)*.

La combinación **lh** se usa para escribir palabras como **lhu'cu'** *cueva*. Se oye el contraste entre la **lh** y la **l** en las palabras **lhūhua'** *mucho* y **lūhua'** *culebra*.

El saltillo (') se usa en palabras como **chi'chini'** *sol*. Se puede notar el contraste en las palabras **chā'n** *llega* y **chān** *se madura*.

La línea (ˉ) que va a veces sobre las vocales indica que la vocal es larga. Se usa para escribir palabras como **tumīn** *moneda*. Se oye el contraste entre palabras con vocal larga y palabras con vocal corta en **tāya** *se para* y **taya** *lo recoge*.

Lista de variante

En el totonaco las palabras tienen muchas variantes. Debido a esto se decidió usar en este libro las que tienen un uso más general.

De la siguiente lista de variantes, las de la columna de la izquierda son las que se usan en este libro.

a'cnīna'ni'
a'ka'i'
a'kapūtaxtu
a'kspula

caclhi'
cā'lacchicni'
cā'tacuxtu
cā'tzaya'nca
chā'xta

ī'scujnu'ni'n
ixlacstīn
ixpūtantūn
ixtalhūhua'tca'n
ixtantūpekxuqui
ixtatlaj

jā tzeya
jāla
ka'chīnī'n
kelhacāuj
kelhasqui'ni

lacaduncuhūi'
lakataquilhpūta
laktza'
lameti
latamat
li'a'cnīn
lītamāuj

makapāxūi
makapūtaxtū
makatīyāti'n
makatzātzāt
mākelhcha
maktī
maktīni'n
mar
mātā'jī
māxkakēni'ni'
mekē'klha

a'cnīni'ni'
cānajlanī
pūtaxtu
pātle'ke

zapato, huarache
līchiquitahūi'lh
tacuxtu
cā'tzilīsua'na'
chā'xtu

ī'scujni'n
ixcā'acstīn
ixpūtantū
ixtalhūhui'tca'n
ixtantūpekxuqui
ixtapalh

lhka'jua'
jāle
kō'tnī'n
kalhacāuj
kalhasqui'ni

lacastaca
lakataquilhpūta
lektza'
lumeti
latama'
lē'cnīn
lītamāj

makapāxua
māpūtaxtū
xala' makat
tamacanū
mālaccho
maklhtī
maklhtīni'n
pupunū'
mātā'jē
māxkakēna'ni'
makē'klha

orarli
pāntzīn
pīchāhua'
pūlhāuj
pūmacamāstā'n
pūtama'

orarla, orarli
caxtilānchoj
águila
pūlha, carreta
pūcahuā'yat
xti'cat

sicua'lanātlahua
taca'tzanahuāt
tachi'xcuhui't
talakalhu'mān
tapācna'nī'n
tapāxcatca'tzīn
tatlauj
tlāmam
tzej
xalanī'n
xamini'

scunā'tlahua
taca'tzan
tachi'xcuhui'
limosna
lhta'mana'nī'n
talakalhu'mān, gracias
tatlōt
pūxka'tni'
xa'nca
xala'
xala' makat

El alfabeto totonaco

El alfabeto totonaco consiste de las siguientes veintitrés letras:

a
c
ch
e
h
i
j
k
l
lh
m
n
o
p
q
s
t
tl

a'n
caman
chin
tej
huā'yan
i'tāt
jini'
ka'tla'
līmin
lhu'cu'
min
nī
tojō
pāti
quit
sāsti'
tanū
tli'n

va
niño
llega aquí
camino
come
mitad
humo
grande
lo trae
cueva
viene
muere
se mete
lo sufre
yo
nuevo
entra
baila

**tz
u
x
y
'**

**tzi'tzi'
cucuj
xa'má
yālh
pa'xni'**

*llaga
arena
lo tienta
está parado
puerco*

Índice

San Mateo.....	1
San Marcos	74
San Lucas.....	118
San Juan	189
Hechos	239
Romanos.....	301
1 Corintios	331
2 Corintios	362
Gálatas.....	382
Efesios.....	394
Filipenses.....	404
Colosenses.....	412
1 Tesalonicenses	419
2 Tesalonicenses	426
1 Timoteo	430
2 Timoteo	438
Tito	444
Filemón.....	448
Hebreos.....	450
Santiago.....	473
1 San Pedro.....	481
2 San Pedro.....	490
1 San Juan	496
2 San Juan	504
3 San Juan	506
San Judas.....	508
Apocalipsis.....	511

San Mateo

Ī'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

1 Huā'mā' lista ū'tza' i'xū'nāpap Jesucristo ē xla' i'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

²Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judā ē ixtā'timīn. ³Judā ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzī'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. ⁵Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzī' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzī' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶Isaí ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixcuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuanī't.

⁷Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acaz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹Josías

ixtāta'ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuanī't ē a'cxni' ixcāchī'canī't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.

¹²A'cxni' cālē'ncanī'ttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzī' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷Chuntza' ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahui'lh David. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'ncanī't israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhui'lh Cristo.

Chī lacatuncuhui'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸A'cxni' tahui'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzī' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza'

natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixa'tatā'tahui'la a'cxni' María ixlika'lhini'ntza' ixlitli'hui'qui Espíritu Santo. ¹⁹A'cxni' José ca'tzilh María ixka'lhini'ntza', xla' ixmakxteku'tun. Tzeyā chi'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē jā ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxteku'tun. ²⁰A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksini' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī i'xū'nātā'nat David, jā catilīmā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' lika'lhini'lh Espíritu Santo. ²¹Naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'lī'ni'ya' ixtacuhuīni' Jesús. Xla' nacāmākapūtāxtū ixtachi'xcuhui't ē ū'tza' nalīmāpācuhuīcan Jesús — huanilh ángel.

²²Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentāxtū chī huanilī ixa'kchihuīna' Māpa'ksini' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³Tzu'ma'jāt naka'lhini'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhuīcan Emanuel. (Huā'mā' tacuhuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

²⁴A'cxni' lakahuanli José, tlahualh ixlīpō'ktu tū māpa'ksilh ixángel Māpa'ksini' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahuī'lh i'ska'ta' ixlīmāksāsti'. Hui'līni'lh ixtacuhuīni' Jesús.

A'cxni' tamilh magos

2 A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't jā huanican Judea

a'cxni' Jesús lacatuncuhui'lh a'ntza'. Lacatuncuhui'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xlacā'n makat tamincha' na ixtankēn ²ē takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahuī'lhntza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuī'lhntza'. Ū'tza' iclīmiujtza' huā'tza' na'iclaktaquilhpūtayāj.

³A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixlī'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtalī'a'ktuyumā'nalh. ⁴Rey cāmāta'satīnīni'lh ē cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu līmāpa'ksin. Cākelhasqui'nīca jāchu natahui'la Cristo ⁵ē takelhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

⁶Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'nal'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhui'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksini'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhui't tī cāhuanican israelitas.

⁷Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh magos ē cākelhasqui'nilh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacuj ē tūyā mālhcuyu'. ⁸Cāmacā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlicāna' lacatuncuhui'lh

ska'ta'. A'cxni' namacla'yā'tit, naquilāmāca'tzīniyāuj. Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquilhpūta — chuntza' cāhuanilh.

⁹A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālhmā'n jā ixui'lh ska'ta'.

¹⁰A'cxni' magos talaktzī'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzī'lh ska'ta' ē María tī ixtzī'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'ni' ē tamaxqui'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. ¹²Ā'listān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālīmāca'tzīnīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lalh nac Egipto

¹³A'cxni' ixta'a'ni'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh: —Catāqui'. Cacāli'pi ska'ta' ē ixtzī' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīniyān. Herodes napatza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴José tāqui'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuanī't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzī'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵A'ntza' tatachokolh hasta a'cxni' nilh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuanī't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli:

“Ixui'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh.”

Herodes cāmāmaknīni'lh lacstin

¹⁶A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kskāhuī'nī't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmaknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīni'nkō'lh ixlīpō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīni'lh ixlīpō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī't ska'ta' chī tahananli magos. ¹⁷Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸Kexmatcan chī calhuancan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tī cālācalhuamā'lh ixlacstīn.

Jāla ixmāko'xamixīcan ixpālacata ixtanīni'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹A'cxni' ixnīni'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpālh a'ntza' jā ixui'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

²⁰—Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzī'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhtza' xlaca'n tī ixtamaknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹José tāqui'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzī' hasta nac Israel. ²²Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican

Judea. A'cxni' José ca'tzilh huā'mā',
ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'.

Lakahuāna'mpāl'h ē ū'tza' talī'a'lh
nac ti'ya't jā huanican Galilea.

²³A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac
Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni'
jā huanican Nazaret ē a'ntza'
tatahuī'lh. Chuntza' a'kspulalh
namākentaxtū tū tahuanli
a'kchihuīna'ni'n. Tahuanli: “Jesús
namāpācuhiūcan nazareno.”

**Juan Mā'kpaxini' a'kchihuīna'nli nac
cā'tzaya'nca ti'ya't**

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

3 Huā'mā' quilhtamacuj milh
nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac
Judea Juan tī ixmā'kpaxini'n.
Ixa'kchihuīna'mā'lh ²ē ixcāhuani
tachi'xcuhui't:

—Calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n ē
camaxtētkit tū jā tze ixpālacata
talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios
namāpa'ksini'nkō'.

³A'kchihuīna' Isaías tzo'kli
chī tachi'xcuhui't natalakpali
ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'i'.
Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā
huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't,
nakexmatcan catihuāl'h ti
palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata
mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej.”

⁴Ixlu'xu' huā'mā' Juan
licāxtlahualh ixchi'xit camello ē
ixlichī'can ko'xka' ixuanit'. Xla'
ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala'
nac cā'qui'huī'n. ⁵Tachi'xcuhui't
xalanī'n nac cā'lacchicni'
Jerusalén tamilh takexmata. Nā

lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n
calhāxcuhuāl'h nac estado Judea ē
xalanī'n lacatzuna'j xaka'tla' nac
xcān Jordán nā tamilh takexmata.
⁶A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios
ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxil'h
chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷Lhūhua' fariseos ē ixpālejni'
israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni'
Juan cālaktzi'lh, cālacaquilhni'lh ē
cāhuanilh:

—iHui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
a'ktu' milacanca'n! ¿Tichu
cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi'
Dios tū mimā'lh? ⁸Catlahua'tit
tū tze ē ū'tza' nalitasu'yu
ixlicāna' lakpalini'ta'ntittza'
mintalacapāstacni'ca'n. ⁹Jā
catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n
ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza'
iclipāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj
ixtasitzi' Dios.” Jā chuntza'
ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān
Dios tzē nacālakpali huā'mā'
chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna'
Abraham. ¹⁰Hua'chi xacacani'ttza'
ā'chaj ē natzucucan natancā'can
qui'huī'. Catūhuāl'h qui'huī' tū jā
māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza'
natancā'can ē nalhcuyucan.
Tachi'xcuhui't tī jā tatasu'yu palh
ta'a'ka'i', xlaca'n hua'chi qui'huī'
tū jā taha'ca'. ¹¹Ixlicāna' quit
iccālimā'kpaxiyān xcān. Ū'tza'
nalitasu'yu chī lilipuhuanā'tit
tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit. Tī
namin ā'listān, xla' makapitzin
hui'xina'n nacātalimā'kpaxiyān
Espíritu Santo ē ā'makapitzin
huampala nacātalimā'kpaxiyān
macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē
jā quit. Quit jāla icmālakchā'ni
chī xla'. Quit jā mini'ni' nūn

na'icxcutni' ixlíkechi'can ixcachí'.
¹²Xla' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī
 chi'pani'ttza' ixlímālakosūn ē
 nalacsu'nu trigo tū tlahuacan
 harina. Xalícha'nat trigo namānū jā
 māquī'can ē xapa'lhma' nalhcuyu
 nac macscut tū jāla catimāmixilh
 —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³Ā'listān Jesús taxtulh nac
 estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā
 ixmā'kpaxīni'mā'lh na ixquilhtūn
 ka'tla' xcān jā huanican Jordán.
 Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴Ē Juan jā
 ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:

—Hui'x mini'ni' naquimā'kpaxī'ya'
 ē jā ixlacasqui'nca quit
 na'icmā'kpaxīyān.

¹⁵Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j calalh chuntza'
 chī icsqui'ni'yān. Chuntza'
 quincāminī'ni'yān ē ū'tza'
 nalitlahuakō'yāuj tū Dios
 māpa'ksilh.

Juan kexmatni'lh ē tlahualh tū
 huanilh.

¹⁶Jesús, a'cxni' mā'kpaxīca,
 tacutli nac xcān. Xamaktin
 talaqui'lh nac a'kapūn ē Jesús
 laktzi'lh Espíritu Santo. Ixtasu'yu
 hua'chi tantzasanān. Yujchi na
 ixlaclhtza' Jesús. ¹⁷Kexmatca a'ktin
 tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta'
 tī laktza' icpāxqui' ē xla'
 quimakapāxui.

Skāhui'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

4 Palaj tunca Espíritu Santo
 lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca

ti'ya't. Skāhui'ni' tī huanican
 Satanás ixlilaktzi'ncu'tun palh tzē
 na'a'kskāhui' Jesús.

²A'ntza' tu'pu'xam

quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh
 pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu
 tzi'sa ē ixtzi'nca. ³Skāhui'ni'
 laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios,
 cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni'
 pāntzīn catahuanli.

⁴Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 “Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh
 chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj.
 Nā ixlacasqui'nca cuenta
 natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

⁵Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús
 nac Jerusalén jā nā māpācuhiican
 cā'lacchicni' xataxicua'lanātlahua.
 Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla'
 templo ⁶ē huanica:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti
 nac ti'ya't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn
 Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixángeles
 natamaktaka'lhān.

Natamā'kaqui'yān ē chuntza'
 nūn kentin mintujan
 catitakāhui' nac chihuix.

⁷Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na
 ixtachihuīn Dios: “Jā tililaktzi'na'
 miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸Skāhui'ni' lē'mpāl'h a'ktin
 nac sipej tālh mā'n. A'ntza'
 māsu'yuni'kō'lh ixlíka'tla'
 cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuanī't
 ixuanī't. ⁹Skāhui'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxqui'yān
 xmān naquintatzokostani'ya' ē
 naquilaktaquilhpūtaya' —huanica
 Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtini'lh:

—iCaquintapānu'ni', Skāhui'ni'!
Tatzok'ni' na ixtachihuīn
Dios: “Natatzokostani'ya' ē
nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni'
Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla'
lacasqui'n.”

¹¹ Palaj tunca skāhui'ni'
a'lxtekuil'lih. Ē makapitzin ángeles
tamilh ē tamaktaka'lhli Jesús.

**Jesús tzuculh a'kchihiuina'n nac
estado Galilea**

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' māca'tzinica chī
ixchi'cani't Juan, palaj tunca a'lh
nac estado Galilea ¹³ ē jā tachokolh
nac Nazaret. A'lh tahui'la nac
cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'
na ixquilhtūn xcān. Nā huā'mā' ti'ya't
ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón
ē Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' tū a'kspulalh
mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihiuina'
Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza'
tzo'kli:

¹⁵ Ti'ya't jā māpācuhuīcan Zabulón
ē jā māpācuhuīcan Neftalí,
a'ntza' tētaxtu tej tū mā'lh
hasta nac mar.

Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān
Jordán nac estado Galilea
ē ū'tza' jā tahui'lāna'lh tī jā
israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuhui't hua'chi
ixtahui'lāna'lh jā cā'pucsua'
ē chuhua'j talaktzi'lh a'ktin
xaka'tla' taxkaket.
Xlaca'n hua'chi ixtanimā'nalh ē
cā'skē'k ixtahui'lāna'lh.
Chuhua'j talaktzi'lh chī xkaka.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh
a'kchihiuina'ntā'kchoko ē huanli:

—Calilīpuhuanit tū jā tze
tlahuani'ta'ntit ē calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n.
Talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' Dios
namāpa'ksīni'nkō'.

**Jesús cālacsacli kelhatā'ti'
chi'pāna'ni'n squi'ti'**

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na
ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican
lago Galilea, cālaktzi'lh chā'tu'
chi'xcuhui'n tī litā'timīn ixtahuani't.
Chā'tin Simón ixuanican ē ixli'a'ktu'
ixtacuhuīni' Pedro. Ā'chā'tin Andrés
ixuanican. Xlaca'n chi'pāna'ni'n squi'ti'
ixtahuanit ē ixtamojōmā'nalh nac
xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan
squi'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē
na'iccāmāsu'yuni'yān chī
nacālimā'a'ka'i'nī'yā'tit
tachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Palaj tunca tamakxtekli
ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

²¹ A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzi'lh
ā'chā'tu' huampala litā'timīn. Xlaca'n
ixcamana' Zebedeo ixtahuani't ē
ixtacuhuīni' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin
Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtāta'ca'n
nac barco ē ixtalacachi'mā'nalh
tū pūchi'pacan squi'ti'. Jesús
cāmāta'satinī'lh. ²² Xamaktin xlaca'n
tatacutli nac barco ē ta'a'lxtekuil'lih
ixtāta'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

**Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua'
tachi'xcuhui't**

Lc. 6:17-19

²³ Jesús ixtlā'huamā'lh
calhāxcuhuā'lh nac estado
Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh
tachi'xcuhui't na ixtemploca'n

israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'.
 Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī nala
 jā Dios māpa'ksini'nkō' ē
 ixcāmātzeyimā'lh ixlipō'ktuca'n
 Kempālhūhua' ta'jatāt tū
 ixcāpasani't tachi'xcuui't.
²⁴ Calhāxcuahuālh nac ti'ya't jā
 huanican Siria cāmāca'tzīnīca
 ixpālacata Jesús. Cālīmini'ca
 ixlipō'ktuca'n ta'jatatlani'n.
 Cālīmini'ca ti ixtapātīmā'nalh
 catūxcuahuālh ta'jatāt ē
 catūxcuahuālh taca'tzanajuāt.
 Cālīmini'ca ti ixtaka'lhī jā
 tzeya ū'nī'n ē ti ixpaxnīni'n
 ē ti ixtalū'ntū'nunī't. Jesús
 cāmātzeyikō'lh. ²⁵ Lilhūhua'
 xalanī'n nac estado Galilea
 tastālani'lh ē nā xalanī'n nac
 Decápolis ē Jerusalén. Nā
 tastālani'lh xalanī'n nac estado
 Judea ē xalanī'n nac ti'ya't
 ixtuntacut nac xcān Jordán.

**Jesús a'kchihuina'nli
 na ixlacapūn sipej**

5 A'cxni' Jesús cālaktzī'lh
 tamīlh lhūhua' tachi'xcuui't,
 xla' tā'xtulh na ixlacapūn sipej ē
 a'ntza' tahuī'lh. I'scujnu'ni'n palaj
 tunca talītamacsti'li'lh. ² Jesús
 tzuculh cāmāsu'yuni'.

Ti ixlicāna' tapāxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanīlh:
³—Masqui pūhua'nā'tit xmān
 tzē nalīmakapāxui'yā'tit Dios palh
 xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit
 tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios
 cālakalhu'manān masqui jā tze
 hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit
 ixpālacata Dios cāmāpa'ksimā'n.

⁴ Masqui līlīpuhuanā'tit
 mincuentaca'n ē tū jā tze nac
 cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit
 tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios
 nacāmāko'xamāka'tli'yān.

⁵ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n ti jā
 ka'tla' līmakca'tzīyā'tit. Ixlipō'ktu
 ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n ti
 lactze huancu'tunā'tit na ixlacatin
 Dios ē chuntza' makca'tzīyā'tit
 hua'chi ti tzi'ncsa putza ixtahua'.
 Dios nacāmaktāyayān ē chuntza'
 lactze nalītaxtuyā'tit.

⁷ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n ti
 cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā
 Dios nacālakalhu'manān.

⁸ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n ti
 xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n
 ē ū'tza' chī tzē nalīmakapāxui'yā'tit
 Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata
 nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios
 calacan.

⁹ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n ti
 cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't
 ti talāsitzī'ni'. Nalīpāxuhua'yā'tit
 ixpālacata nacāmāpācuui'yān
 ixlacstin Dios.

¹⁰ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n
 masqui pātīni'mpā'na'ntit xmān
 ixpālacata tlahua'pā'na'ntit
 ixtalacasqui'nīn Dios. Dios
 cāmāpa'ksimā'n ē ū'tza'
 nalīpāxuhua'yā'tit.

¹¹ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni'
 tachi'xcuui't cātālakapalayān

ē cātāmatakāhui'yān ē
cātalimālacsu'yuyān kempāl'hūhua'
tū jā ixlicāna'. Capāxuhua'tit
a'cxni' cātatlahuani'yān chuntza'
xmān ixpālacata quilāstālani'uj.
¹²Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn
māqui'cani't tū milaca'n nahuan
ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh.
Nā lacxtim cāmakapātinīnca
ixa'kchihuīna'nīn Dios xalanī'n
makāstza'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³Jesús cāhuanipāl'h:
—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit
nac cā'quilhtamacuj
nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't
chī tze natalihuan. Ū'tza' hua'chi
matzat tū lītlahuacan quini't ē ū'tza'
tze nalihuan ē jā napu'csan. Palh
matzat jā'tza' sko'kō'xni'n, ¿chī tzē
nalimāsko'kō'nuncan? Jā'tza' tze
catihuanli. Xmān namaka'ncan ē
nalacchi'ntacan.

¹⁴Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac
cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit
tachi'xcuui't chī natalilatā'kchoko.
Hui'xina'n hua'chi pūcās tū
māxkakēni' ixlipō'ktu nac
cā'quilhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni'
tālh mā'n nac sipej jā catimātzē'kca.
¹⁵Ē nūn catimāpasica pūcās ē palaj
tunca nalimā'kchahuacan catihuālh.
Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālh mā'n
ē chuntza' tzē nacāmāxkakē
ixlipō'ktuca'n ti tatanūmā'nal'h
nac chic. ¹⁶Chuntza' hui'xina'n tzej
nalatā'kchokoyā'tit nac ixlacatinca'n
tachi'xcuui't ē chuntza' xla'ca'n
natamakapāxui quinTāta'ca'n
nac a'kapūn ixpālacata xatze tū
tlahua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksin

¹⁷Jesús cāhuanipāl'h:
—Jā capuhua'ntit icmini't
na'icmālakspūtū līmāpa'ksin tū
maxqui'ca Moisés ē tū tatzō'kli
a'kchihuīna'nīn. Jā ū'tza' iclīmini't.
Quit icmini't namākentaxtū.
¹⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Lihuan
tahui'lāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā
catixapaca nūn macsti'nal'j tzamā'
līmāpa'ksin. Jā tū catixapaca
a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can
ixlipō'ktu tū nala. ¹⁹Chuntza' palh
catihuālh namākēnū macsti'nal'j tū
māpa'ksi līmāpa'ksin ixpālacata
lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē
palh chuntza' nacāmāsu'yuni'
ā'makapitzin, xla' xastancu
nalitaxtu jā Dios māpa'ksini'nkō'.
Palh catihuālh nakexmatni'
līmāpa'ksin ē nā nacāmāsu'yuni'
ā'makapitzin chī xla'ca'n
natakexmatni', xla' ixlacasqui'nca
jā Dios māpa'ksini'nkō'. ²⁰Chuntza'
iccāhuaniyān ixlacasqui'nca
natlahua'yā'tit tū ixlicāna'
ixtalacasqui'nin Dios. Palh jā
tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n
ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksin ē fariseos, hui'xina'n jā
catitanū'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasitzi'

Lc. 12:57-59

²¹Jesús cāhuanipāl'h:
—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza'
chī cāhuanica xalanī'n makāstza':
“Jā catimakni'ni'. Palh catihuālh
namaknīni'n naputzāna'nīcan ē
xla' naxokonuni' Dios.” ²²Quit
iccāhuaniyān palh catihuālh

xmān nasitzi'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh ti nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh ti cachihuālh nahuani ā'chā'tin: “Lhkenti hui'x”, xla' tze nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³Chuntza' a'cxni' li'pimpā't tū nalakahui'liya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'liya' Dios. Pūla napina' namāko'xami'xi'ya' ā'chā'tin ē ā'listān nataspi'ta nalakahui'liya' tū ixli'pimpā't.

²⁵Palh catihuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' lihuān pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalīmacamaxqui'yān policia ē xlaca'n natachi'yān ē natamānūyān nac pūlāchi'n. ²⁶Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlipō'ktu tū laclipina'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata ti taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n

²⁷Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'li' mintā'lāpāxqui'n.”

²⁸Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh ti nalaktzi'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'lhtatani'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

²⁹Palh milakastapun na milacepekcāna'j nalaktzi'n

catihuālh ē ū'tza' nalīmātlahuiyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze i'sputni'n milakastapun ē namakapūtāxtūca'na'. ³⁰Palh mimacepekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze i'sputni'n mimacan ē namakapūtāxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

³¹Jesús cāhuanipālh:

—Nā pūla ixuancan: “Catihuālh ti namakxteka ixpuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro.” ³²Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quilitaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chi'xcu' ti natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxqui'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahaun tū ixlicāna'

³³Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixcāhuanican xamakāstza': “A'cxni' ixlicāna' hua'na' natlahua'ya' catihuālh, Dios laktzi'mā'n ē ixlacasqui'nca namākentaxtūya'.”

³⁴Quit iccāhuaniyān jā catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata catihuālh. Makapitzīn tahaun: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catihuālh. Chuntza' jā tze. Ā'kapūn, a'ntza' jā Dios hui'lh. ³⁵Ā'makapitzīn

tahuan: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxi ixtujan. Ā'makapitzin huampala tahuan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcāl'acchicni' Dios ti ā'chulā' xaka'tla'. ³⁶Ā'makapitzin huampala tahuan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzi jā'cxni' napu'n ixa'ksasatca'n. ³⁷Ixlīcāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catūhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzin tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

**Jesús māsu'yulh chi
nacāmālakxokonī**

Lc. 6:29-30

³⁸Jesús cāhuanipālh:
—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza'
chī pūla ixuancan: “Palh
namātākāhuī'ya' ixlakastapun
ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na'
milakastapun. Nalixoko'nu'na'
mintatzan ixtatzan ā'chā'tin
tū māyujū'ni'ni'ta'.”
³⁹Quit iccāhuaniyān: Jā
catimālakxokonī'tit ti
cātlahuani'ni'ta'n tū jā tze. Palh
catihuālh nalacala'sān na milacapin,
natamakxteka' nalacala'sān
ā'lacapi kentin. ⁴⁰Palh catihuālh
ixmālacapū'n ē namakticu'tunān
milu'xu', nā natamakxteka' nalē'n
minchamarra. ⁴¹Palh catihuālh
i'sāmācu'qui'ni' ixtacu'ca' a'ktin
kilómetro, nacu'ca'pala'ya'
ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro.
⁴²A'cxni' catihuālh nasqui'ni'yān
catūhuālh, namaxqui'ya' ē jā

xmān catitalakspi'tni' catihuālh ti
maksācua'cu'tunān.

**Jesús māsu'yulh chi napāxqui'yā'
mintā'lāquiclhlaktzi'**

Lc. 6:27-28, 32-36

⁴³Jesús cāhuanipālh:
—Nā kexpa'tni'ta'ntittza'
chī pūla ixuancan:
“Nacāpāxqui'ya' minamigos ē jā
ixlacasqui'nca nacāpāxqui'ya'
mintā'lāquiclhlaktzi'.” ⁴⁴Quit
iccāhuaniyān: Cacāpāxqui'tit
mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n
ē casqui'ni'tit Dios
cacāsicua'lanātlahualh
xlaca'n ti cātaquiclhlaktzi'nān.
Cacāmaktāya'tit xlaca'n ti
jā cātalakzi'ncu'tunān ē
catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n
xlaca'n ti cātalakapalayān ē
cātamakapātininān. ⁴⁵Chuntza'
litasu'yu hui'xina'n ixlacstīn
quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.
Dios hui'lini't chi'chini' ē lacxtim
talaktzi'n chi'chini' ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't, masqui ti tze
ē ti jā tze. Dios macamin
xcān ixpālacata ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't ti takexmata ē
masqui ti jā takexmatcu'tun.
⁴⁶Palh xmān nacāpāxqui'yā'tit
xlaca'n ti cātapāxqui'yān, źtichu
cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza'
tatlahua catīxcuhuālh ā'makapitzin
ti jā tze hua'chi mātā'jini'ni'n.
⁴⁷Palh xmān mintā'macchicca'n
cātā'chihuīna'nā'tit, źē tze tū
tlahua'ni'ta'ntit? Xlaca'n ti jā
tastālani' ixej Dios nā chuntza'
tatlahua. ⁴⁸Ixlacasqui'nca
hui'xina'n lactze nahuanā'tit

lacxtim chī quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

**Jesús māsuyulh ixpālacata
xatze tū tlahuacan**

6 Jesús cāhuanipālh:
—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalimākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nin Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatin ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzi'nān. Palh cā'lhūhua'lacatin natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxqui'n. ²Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzin tū tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua ixpālacata tachi'xcuui't nacāmāka'tli'. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'nancan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ³Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimaxtektit jā tī chā'tin naca'tzī chī cāmaktāya'yā'tit. ⁴Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuinTāta'ca'n nalaktzi'n tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatlajca'n.

Jesús māsuyulh chī nali'orarlican

Lc. 11:2-4

⁵Jesús cāhuanipālh:
—Makatunu' na'orarlini'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaca'n tī tatlahua a'ktu'

ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzi'nancan a'cxni' ta'orarlimā'nalh. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'nancan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ⁶A'cxni' hui'xina'n na'orarliyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'estuca'n na'orarliyā'tit ē natā'chihuina'nā'tit quinTāta'ca'n a'tntza' jā tī nalaktzi'nān. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzi'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatlajca'n.

⁷Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata ixpālacata lhūhua' tachihuin. ⁸Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jānal' squi'ni'yā'tit. ⁹Chuntza' natā'chihuina'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n tī hui'llachi nac a'kapūn, calakachi'xcuui'ca'.

¹⁰Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksi'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

¹¹Caquilāmaxqui'uj chuhua'j quilihua'tca'n tū icmaclacasqui'nāuj.

¹²Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tī quincātamaklaclē'nān.

¹³Jā camaxtekti tū naquincā'a'kspulayān

naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' ē mila' ixlīpō'ktu litli'hui'qui ē ixlīpō'ktuca'n natamakapāxuiyān pō'ktu quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴Palh hui'xina'n

nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn tī cātatlahuani'yān tū jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmātza'nkēna'ni'yān tū tlahuanī'ta'ntit tū jā tze. ¹⁵Palh hui'xina'n jā nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, jā caticāmātza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsuyulh ixpālacata chī jā tihuā'yan

¹⁶Jesús cāhuanipāl'h:

—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata orarlīni'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaça'n tī tlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaça'n ta'a'cpūtahua'ca' lhca'ca'n ē jā talakacha'ka'n. Nacālaktzi'ncan ē ū'tza' nalīca'tzīcan jā tahuā'yan. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Xlaça'n taka'lhītzā' ixtatlajca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuā'yah. ¹⁷Hui'xina'n jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē na'orarlīyā'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej calacxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ē chuntza' jā catīca'tzīca palh jā huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k

tlahua'ya'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn

Lc. 12:33-34

¹⁹Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe tzē natamālakspūtū tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn. A'ntza' tzi'ya' ē xumpepe jāla catitamālakspūtūlh ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'ni'n. ²¹Pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaclacapinā'tit jā huī'lh tū ā'chulā' cālīmacuanī'yān.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū pūmāxkakē quīmacni'ca'n

Lc. 11:34-36

²²Jesús cāhuanipāl'h:

—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū māxkakē mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhīni'nā'tit ē palh laktzī'nā'tit tū tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chi tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n. ²³Palh xmān laktzī'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mina'cstuca'n, lactampi'lhīn lītaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

**Jesús mäsuyulh ixpälacata chä'tu'
patrón**

Lc. 16:13

24 Jesús cāhuanipālh:

—Chä'tin chi'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scuji chä'tu' ixpatrón. Napāxqui' chä'tin ē jā catilaktzi'ncu'tunli ā'chä'tin. Nakexmatni' chä'tin ē nalakmaka'n ā'chä'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintumīnca'n.

**Jesús mäsuyulh chī Dios
cāmaktaka'lha ixlacstin**

Lc. 12:22-31

25 Jesús cāhuanipālh:

—Ū'tza' iccālihuaniyān chuhualj. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalilatahui'layā'tit. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nalilhakā'nā'tit. Dios cāmaxqui'yān milihua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxqui'yān tū namaclacasqui'nā'tit. **26** Cuenta cacātlahua'tit spūnī'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalheca'n ē jā spūnī'n. **27** ¿Tichu na milacpu'na'i'tātca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpälacata nali'a'ktuyunā'tit?

28 ¿Tū ixpälacata cāli'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalistaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. **29** Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla

cāmālakchā'ni ixlitzēhuani't xa'nat ē xla' rico ixuanī't. **30** A'nān pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuani't.

Lakali tū'xama'n nacā'i'can ē nacālhcuycan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmāstaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpälacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'?

31 Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu naliko'tnunāuj? ¿Chī na'icli'lhakā'nānāuj?”

32 Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chä'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit lakaliyān. **33** Xatze caputzatit pūla chī nacālimāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalimakapāxuhui'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. **34** Jā catitamakchuyi'tit chuhualj tū nacā'a'kspulayān lakali. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlilakali nali'a'ktuyunā'tit.

**Jesús mäsuyulh jā tze cā'a'ksa'ncan
ā'makapitzin**

Lc. 6:37-38, 41-42

7 Jesús cāhuanipālh:
—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. **2** Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios

nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³¿Chī tzē nalaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵iA'kskāhuī'ninā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej natalā'kchoko.

⁶A'nan tachi'xcuhui't tī ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmāsu'yuni'tit. Xmān natasitzi' ē nacātatuscsu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xaticua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuhui't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsu'yuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcuhui'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

**Jesús māsu'yulh chī nalisqui'ni'yāuj
Dios**

Lc. 11:9-13; 6:31

⁷Jesús cāhuanipālh:
—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmāxqui'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātāmālaqui'ni'yān. ⁸Chuntza' tī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktīni'n ē tī naputza tū Dios namāxqui', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

⁹Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzīn, ¿ē namāxqui'ya' a'ktin chihuix? ¹⁰Palh nasqui'ni'yān squi'ti, ¿ē namāxqui'ya' lūhua'? ¹¹Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tziyā'tit, tzē nacāmāxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstinca'n. Ā'chulā' minTātaca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmāxqui' tū xatze tī tasqui'ni'.

¹²Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chuntza' chī lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yān. Ū'tza' huāmā' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'ni'n chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata
xapitzuna'j mākelhcha**

Lc. 13:24

¹³Jesús cāhuanipālh:
—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentu' tej. Natanū'yā'tit nac xapitzuna'j mākelhcha jā mā'lh pitzuna'j tej. Pika'tla' mā'lh tej tū a'n nac pūpātīn ē pika'tla' xamākelhcha. Lilhūhua' tī natatanūyācha'. ¹⁴Pitzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā natahui'layāuj pō'ktu quilhtamacuj. Jiclihua' a'nca'n. Nā pitzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē natatanūyācha'.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata chī
līlakapascan ixtahua'ca't qui'hui'**

Lc. 6:43-44

¹⁵Jesús cāhuanipālh:
—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'ni'n Dios ē xmān

ta'a'kskähui'nin. Xlaca'n hua'chi lobo tū taputzamā'nalh ixlihua'tca'n ē talhakā'nani't hua'chi purecu'.

¹⁶Tzē nacālilakapasā'tit chī natalatā'kchoko. Jāla cāpu'xcan uvas nac cālhtucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'.

¹⁷Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē tzēhuanī't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't.

¹⁸Xatze qui'hui' jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹Palh qui'hui' jā namāstā' xatze ixtahua'ca't, nacā'can ē nalhcuyucan. ²⁰Chuntza' hui'xina'n nacālilakapasā'tit a'kchihuina'nī'n tī ta'a'kskähui'nin. Xlaca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús mäsuyulh ixpälacata ti natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō'

Lc. 13:25-27

²¹Jesús cāhuanipāl'h:

—Lhūhua' a'nan tī naquintamāpācuhui':

“QuiMāpa'ksini'.” Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō'. Xmān tzē natatanūyācha' xlaca'n tī tatlahua ixtalacasqui'nin quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²²A'cxni' namin ā'xmān quilhtamacuj, lilhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksini'ca'n, quina'n iclīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios milītlī'hui'qui. Nā milītlī'hui'qui iccālīmāxtūj jā tze ya ū'ni'n. Nā lhūhua' li'a'cnīn iccālītlahuáuj milītlī'hui'qui”, natahuan. ²³Palaj tunca na'iccāhuan: “Jā iccālākapasān. Caquilātapānūni'uj. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.”

Jesús mäsuyulh ixpälacata ti takexmatni' ē tī jā takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴Jesús cāhuanipāl'h:

—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsu'yu, xla' tzej tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātini'n. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic, tāyani'lh ē jā maka'a'nīlh. ²⁶Tī quinkexmata ē jā natlahua tū icmāsu'yu, xla' jāla catitāyani'lh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī xalhkēnti ixuanī't ē jā pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷A'cxni' lalh xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chic, jā tāyani'lh. Maka'a'nīlh ē laclakō'lh.

²⁸A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh tzamā', tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh tzamā' tamāsu'yun. ²⁹Xla' cāmāsu'yuni'lh hua'chi tī ka'lhī limāpa'ksin, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nīn limāpa'ksin. Xlaca'n xmān ixtamāsu'yu tū tamaksca'tli.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

8 A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhui't tastālani'lh. ²Laktalacatzuna'jilh chā'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhī ta'jatāt tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmāsi quinquinītca'n. Ta'jatatlani' tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n.
Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā',
tapānūni'lh ixta'jatāt. Tzetza'
ixuani't. ⁴Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī
chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi
ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni'
mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh
tzeyani'ta'tza'. Nalilakatāyana'na'
chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés.
Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuui't
tzeyani'ta'tza'.

**Jesús mātzeyilh ixtasācua' chā'tin
capitán xala' nac Roma**

Lc. 7:1-10

⁵A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni'
Capernaum, laktalacatzuna'jilh chā'tin
ixcapitanca'n soldados romanos.
Squi'ni'lh camaktāyalh ⁶ē huanilh:

—Māpa'ksini', ta'jatatlā
quintasācua' ē mā'lh na quinchic.
Xcāhui'huanani't ē pātini'mā'lh.

⁷Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸Capitán kelhtilh:

—Māpa'ksini', hui'x ka'lhī'ya'
līmāpa'ksin ē jā mini'ni' natanū'ya'
na quinchic. Xmān namāpa'ksi'ya'
ē natzeyan quintasācua'. ⁹Ā'nā quit
quintamāpa'ksi xanapuxcu'nu' ē
nā quit iccāmāpa'ksi quisoldados.
A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado
ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī
ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni'
na'icuanī quintasācua' catlahualh
catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā'
tachiui'n, li'a'cnilh. Cāhuanilh tī
ixtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā
iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī

quina'ka'i'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.

¹¹Nā iccāhuaniyān natamin
lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā
lhūhua' xalanī'n na ixlitā'cnun.
Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n
nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac
ē Jacob jā Dios māpa'ksini'nkō'.
¹²Ā'makapitzīn masqui israelitas,
xlaca'n nacāmacā'ncan nac
kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'.
A'ntza' natacalhuan ē natalāxca
ixtatzanca'n.

¹³Palaj tunca Jesús huanilh
capitán:

—Capit na minchic. Chuntza'
chī a'ka'i'nī'ta', chuntza'
natlahuanī'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyilh
ixtasācua'.

**Jesús mātzeyilh ixpuhuiti' Simón
Pedro**

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴Jesús a'lh na ixchic Pedro
ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'.
Ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. ¹⁵Jesús
xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh
macscut. Tā'kaqui'lh tzamā' puscāt
ē tzuculh cāmāhui'.

**Jesús cāmātzeyilh lhūhua'
ta'jatatlani'n**

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶A'cxni' i'smalanka'namā'lhtza',
cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī
jā tzeya ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksilh
ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeya ū'nī'n.
Nā cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n.
¹⁷Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē
mākentaxtūlh chī a'kchiuina'nli
profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā':
“Xla' mājānūlh quinta'jatatca'n
quina'n ē nā chī i'xlajua'nanāuj.”

Ti titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸A'cxni' Jesús cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ti ixtalītamacsti'līmā'nalh, māpa'ksilh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh: —Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

²⁰Jesús kelhtilh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūni'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quit jā icka'lhī quinchi jā na'iclhata.

²¹Ā'chā'tin ti i'scujni' ixuani't, xla' huanilh:

—Māpa'ksini', caquimaxtekti na'ictahui'la na quinchi hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²²Jesús kelhtilh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'i' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnilh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh i'scujnu'nī'n.

²⁴A'cxni' ixtatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlitatzumamā'lhtza' xcān barco. Jesús i'lhtatamā'lh. ²⁵Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānilh ē tahuanih:

—iMāpa'ksini', caquilāmakapūtaxtūj' iTā'ktzīmā'naujtza'!

²⁶Jesús cākelhtilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? iJā tzej a'ka'i'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnilh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷Chi'xcuhui'n talī'a'cnilh ē tahuanih:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? iHasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē mar ē takexmatti'!

Chā'tu' chi'xcuhui'n xalanī'n nac Gadara ti ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸Ixtuntacut nac xcān ixuī'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jilh chā'tu' chi'xcuhui'n ti ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā ti chā'tin ixtatētaxtucutun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'.

²⁹Tatzuculh tata'sa ē tahuanih:

—Icca'tziyāuj hui'x i'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tū iclahuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquilāmakapātīnīnāuj a'cxni' jānal' lakchā'n quilhtamacuj tū lilhcānancanī't?

³⁰Jā makat a'ntza'

ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xni'n.

³¹Jā tzeyā ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmaxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcuhui'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

³²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeyā ū'ni'n cāpūlactaxtulh chi'xcuhui'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xni'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xni'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³Chi'xcuhui'n ti ixtamaktaka'lh mā'nal hūhua' pa'xni'n, xla'ca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulal chi'xcuhui'n ti ixtaka'lhī jā tze ya ū'ni'. ³⁴Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixui'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ti i'xcāhui'huananī't

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

9 Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā ixcā'lacchicni'. ²Limini'cancha' chā'tin chi'xcu' ti i'xcāhui'huananī't ē ti ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'i'ni' ixlītlī'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³Palaj tunca makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin tapuhuanli: “Huā'mā' chi'xcu' mālakhā'nimā'lh Dios. Nūn ti chā'tin chi'xcu' tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.” ⁴Jesús ixca'tzi' chī ixtapuhuamā'nal ē ū'tza' cālihuanih:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n?

⁵Icuanilhtza' ta'jatatlani':

“Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tas'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh

xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlicāna' tze yanli. ⁶Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' ti i'xcāhui'huananī't: —Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷Palaj tunca chi'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na ixchic. ⁸Tachi'xcuhui't, a'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxuih Dios ti ixcāmaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksin chi'xcuhui'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzi'lh chā'tin chi'xcu' ti ixuanican Mateo. Xla' ixui'lh jā ixmātā'jini'ncan līxokot ē huanica: —Caquistāla'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh hūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin ti jā tze ya chi'xcuhui'n. Ixlīpō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. ¹¹A'cxni' makapitzin fariseos talaktzi'lh huā'mā', xla'ca'n takelhasqui'nīlh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin ti jā tze ya chi'xcuhui'n?

¹²Jesús kexmatli huā'mā' tachi'huin ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatatlani' tamaclacasqui'n.
¹³Capintit ē casca'ttit tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Jā iclacasqui'n naquilālakahui'liyāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcani't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuui't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴Ā'listān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlaca'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nīlh:

—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē natalīpuhuan tī cā'invitarlīcan jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nīni', jā talīpuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' natalīpuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxtī'ta xamasni'. ¹⁷Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka'

purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva — cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' lichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malhx ixlū'xu' Jesús

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacatin Jesús ē huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt.

Masqui nīlhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

¹⁹Jesús tāyalh ē tā'a'lh chi'xcu'.

Nā i'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jilh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlū'xu'. ²¹Puhuanli chuntza': “Xmān ca'icxa'mani'lh ixlū'xu' ē na'ictzeyan”, puhuanli. ²²Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt.

Tzeyani'ta'tza' ixpālacata a'ka'tī'nī'ta'. Xlītza'la tzeyanli tunca.

²³A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzi'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuui't ixtata'samā'nalh. ²⁴Jesús cāhuanilh: —Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nīni't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlaca'n talilitzi'nli.

²⁵A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhui't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaqui'lh.

²⁶Calhāxcuhuālh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

**Jesús cāmātzeyilh
chā'tu' lakatzi'nī'n**

²⁷A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzi'nī'n. Palha' tahuanih:

—iCaquilālakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzi'nī'n tatalacatzuna'jilh. Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē a'ka'i'yā'tit tzē na'iccāmālacahuāniyān?

Takeh'tilh:

—Chuntza' ica'ka'i'yāuj, Māpa'ksini'.

²⁹Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka'i'yā'tit.

³⁰Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh:

—Tzē'k caca'tzītī ē jā tī chā'tin namāca'tzīni'yā'tit.

³¹Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talica'tzikō'lh calhāxcuhuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyilh kō'ko'

³²A'cxni' jāna'j ixtataxtu tī lakatzi'nī'n ixtahuani't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³³A'cxni'

Jesús māxtulh jā tzeyā ū'ni', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhui't talī'a'cnilh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzi'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.

³⁴Fariseos, xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksin tī xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n. Ū'tza' cālimāxtulh jā tzeyā ū'ni'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcuhui't

³⁵Jesús ixtētaxtutēlha a'katunu' nac cāl'acchicni' ē ranchujnu'. Ixtētānūtēlha a'katunu' na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh taljatāt ē taca'tzanajuāt. ³⁶A'cxni' cālaktzi'lh tachi'xcuhui't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcāli'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzi'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nan tī ta'a'ka'i'cu'tun. Xlaca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n tī nata'i'nin ē lhūhua' lanāni't. ³⁸Ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhui'n tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'i'cu'tun —cāhuanilh.

**Jesús cālacsacli kelhacāujtu'
i'scujnu'nī'n**

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

10 Xlitzā'la Jesús cāmāta'satinī'nī'lh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n.

Cāmaxqui'lh limāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

²Tzamā' kelhacāujtu' i'scuju'nū'nī'n ē xla'ca'n tī cāmāpacuhuīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro, ē i'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; ³ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jini' ixuani't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācuhuīcan Tadeo; ⁴ē nā Simón tī ixtapa'ksini' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksilh kelhacāujtu' natalimāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵A'cxni' Jesús cāmācāl'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yū'yā'tit jā tahui'lāna'ncha' xla'ca'n tī jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

⁶Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xla'ca'n hua'chi purecu' tī tātza'nkānī't.

⁷Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': “Talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksini'nkō'.”

⁸Cacāmātzeyī'tit ta'jatatlani' ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit leprosos tī cāmāsnī'mā'nalh ixquinīca'n ē cacāmāxtutit jā tzeya ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit huā'mā' lītli'hui'qui tū iccāmaxqui'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmātzeyī'yā'tit quilītli'hui'qui.

⁹Jā camojō'tit tumīn ixla' oro nūn ixla' plata nūn ixla' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napinā'tit.

¹⁰Jā calī'pintit mimorrallha'ca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nali'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'nī'ta'ntit. Jā nali'pinā'tit nūn caclhī' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsū'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhui'can jā māsū'yumā'lh.

¹¹A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cāl'acchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeya chī'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cāl'acchicni'. ¹²A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsīcua'lanātlahualh tī tahui'lāna'lh huā'tzā' nac chic.” ¹³Palh cā'tapāxuhuān cātāmānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsīcua'lanātlahua ē nā hui'xina'n. Palh jā cātāmānūcu'tunān na ixchicca'n, xla'ca'n jā caticāsīcua'lanātlahuaca. ¹⁴Palh jā cātāmānūyān a'ktin nac chic o a'ktin nac cāl'acchicni', ē palh jā cātākexmatnī'yān, palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catīncxtit mintujanca'n ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalimāsu'yū'yā'tit xla'ca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takekxmatcu'tunli. ¹⁵Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē Dios nacāputzāna'nikō', xla'ca'n natapātīnī'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xla'ca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē jā xalanī'n tzamā' cāl'acchicni' tī jā takekxmatcu'tun —huanli Jesús.

**Cāputzastālani'can tī
ta'a'ka'i'ni' Cristo**

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit
iccāmacā'nān ē nalītaxtuyā'tit
hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n
lobos. Skalalh cahuantit
hua'chi lūhua'. Cala'tit
hua'chi tantzasnān tū ca'csua'.

¹⁷Catamaktaka'lhtit. Chi'xcuhui'n
nacātamacamaxquī'cu'tunān
māpa'ksīni'nī'n ē nacātatuscān
na ixtemplōca'n israelitas.
¹⁸Nacātamālacapū'yān na
ixlacinca'n gobernadores ē reyes
xmān quimpālacata. Chuntza' tē
nacāhuani'yā'tit xatze tachihuīn
ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā
israelitas. ¹⁹Jā catilī'a'ktuyuntit
chī nalītamaktāyayā'tit ē
chī nacākelhtiyā'tit a'cxni'
nacāmacamaxquī'yān
māpa'ksīni'nī'n. A'cxni'
nachipinā'tit a'ntza', Dios
nacāmāca'tzīniyān tū
nacāhuani'yā'tit xlaca'n. ²⁰Jā
xmān mintachihuīnca'n tū
nachihuīna'nā'tit. Espīritu Santo,
ū'tza' tī nacāmāchihuīniyān.

²¹'Chi'xcuhui'n natamacamāstā'
ixtā'timīnca'n nacāmaknīcan
ē xanatātana' natamacamāstā'
ixcamana'ca'n. Ka'hua'chan
natatā'lāquiclhaktzī'n
ixnatātana'ca'n ē
natamāmaknīni'n.

²²Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
nacātaquiclhaktzī'nān ixpālacata
quilātapa'ksīni'yāuj quit. Tī tzancs
natatāya ē jā natataxtutāya na
quintej masqui tapātīni'mā'nalh,
ū'tunu'n nacāmakapūtāxtūcan.

²³A'cxni' nacātaputzastālani'yān
a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit
ē capintit ā'lacatin. Ixlīcāna' tū
iccāhuaniyān. Jā catitētāxtukō'tit
ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n
israelitas namāsu'yuyā'tit
quintachihuīn a'cxni' namimpala
Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁴'Ā'chulā' ixlacasqui'nca
xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī
sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca
patrón ē jā tasācua'. ²⁵Līpāxuhua
tī sca'tmā'lh ē tē namālakchā'nī
ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua'
tī tē namālakchā'nī ixpatrón. Palh
lakapalacani'ttza' tī māpa'ksīni'n
nac chic ē māpācuhuīcāni'ttza'
Beelzebū, ā'chulā' nacālakapalacan
ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā'
chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli
Jesús ixlīchihuīna'mā'lh xla' ē nā
ī'scujnu'nī'n.)

Tīchu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit
tachi'xcuhui't. Ixlīpō'ktu tū
tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'nca'n.
Tū tatzē'knī'cus, naca'tzikō'can.
²⁷Tū quit iccāhuaniyān xmān
hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit
cā'lhūhua'lacatin. Tū quit tze'k
iccāhuaniyān, ū'tza' palha'
nahuanā'tit calhāxcuhūālh. ²⁸Jā
caticājicua'ni'tit chi'xcuhui'n tī
tze'k natamaknī mimacni'ca'n ē
jāla tamāpa'ksī milistacna'ca'n.
Najicua'ni'yā'tit Dios tī tze'
nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē
milistacna'ca'n nac pūpātīn.

²⁹¿Chī nalīstā'can xalacstīn
spūni'n? Stā'can tantu' ē jā

tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūnī'n. ³⁰Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'ta'n kenatunu'. ³¹Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūnī'n —huanli Jesús.

**Ti natahuan cā'lhūhua'lacatīn
tā'tapa'ksī Cristo**

Lc. 12:8-9

³²Jesús cāhuanipālh:
—Catīxcuahuālh tī nahuan na ixlacatīn tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīn quinTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksīni' quit.” ³³Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatīn, xla'ca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzī tachi'xcuui't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴Jesús cāhuanipālh:
—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuui't ē chuntza' jā talālisītzī'nī'lh nac cā'quihamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitzīyān. ³⁵Chi'xcu' natā'lāquiclhaktzī'n ixka'hua'cha. Ē tzu'ma'jāt natā'lāquiclhaktzī'n ixtzī'. Ē nā puscāt natā'lāquiclhaktzī'n ixpuhuiti'. ³⁶Chā'tin chi'xcu' tā'lāquiclhaktzī' nahuan xalanī'n na ixchic.

³⁷Tī ā'chulā' natapāxquī' ixtzī'ca'n o ixtāta'ca'n ē

jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxquī' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. ³⁸Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. ³⁹Tī natataxtutāya na quintej ē jā tapātīni'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n nac a'kapūn. Tī natapātīni'n masqui ixtalīnīlh quimpālacata, xla'ca'n nacāmakapūtāxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰Jesús cāhuanipālh:
—Palh catihuālh nata'a'ka'i'ni' tū hui'xina'n nacāhuani'ya'tit, nā chuntza' nata'a'ka'i'ni' tū quit icuan. Palh catihuālh nata'a'ka'i'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'i'ni' tī quimacamilh. ⁴¹Palh catihuālh natalakachi'xcuui' chā'tin a'kchihuīna' ixpālacata taca'tzī Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuīna'. Palh catihuālh natalakachi'xcuui' chā'tin tzeya chi'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeya chi'xcu'. ⁴²Palh chā'tin natā'hua' macsti'na'j xcān xmān ixpālacata quintapa'ksīni' quit ē palh natā'hua' masqui catihuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

**Ī'scujnu'nī'n Juan Mā'kpxānī'
talaka'lh Jesús**

Lc. 7:18-35

11 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh

i'scujnu'ni'n, taxtulh a'ntza' ē a'llh. Ixtētaxtutēlha ā'makapitzin cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuīna'n.

²Juan Mā'kpxāni' ixtanūmā'lh nac pūlāchi'n. A'cxni' māca'tzīnīca tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmacā'lh chā'tu'

i'scujnu'ni'n natalaka'n Jesús ³ē natakelhasqui'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴Jesús cākelhtilh:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. ⁵Nahuaniyā'tit chī lakatzī'ni'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xlaca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcani't tī ixtanīni'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuahui'lāna'lh. ⁶Lipāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalipāhuamā'nalh —cāhuanilh.

⁷A'cxni' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't, ¿tichu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ⁸¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't, xlaca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n reyes.

⁹¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ¹⁰Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhūni' Juan. Chuntza' litatzo'knī't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quīna'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mīntej.

¹¹Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuanīyān. Na ixlacpu'na'i'tāca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹²Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpxāni', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hua'chi tataquitzimā'nalh natasātānū. ¹³Ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'ni'n ixtalīchihuīna'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n huā'tza' nac cā'ti'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Talīchihuīna'nli hasta a'cxni' milh Juan. ¹⁴Masqui jā cati'a'ka'i'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chi'xcuhui'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani: ¹⁷“A'cxni' quīna'n icmakata'sauj

liskoli', hui'xina'n jā lakatitit ē jā tlitit. A'cxni' icpixtli'uj chī iclilipuhuanui', hui'xina'n jā lakatitit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuan. ¹⁸Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeza ū'ni'. ¹⁹Ā'listān quit icmilh. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē icua' xcān ē catūxcuahuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclihuā'yan ē laktza' iclikō'tnun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jini'ni'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'i', xlaca'n taca'tzi Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Ti jā takexmatni'lh Jesús

Lc. 10:13-15

²⁰Xlitzā'la Jesús tzuculh cālacaquilhni xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahualh lhūhua' li'a'cnīn. Cālacaquilhni'lh tachi'xcu'huī't ixpālacata jā ixtalakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh: ²¹—Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'n nac Betsaida. Nalilipuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'i'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalipuhuan ixpālacata

ixcuentaca'n. ²²Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón. ²³Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuālh li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacani't na milacpu'na'i'tātca'n, ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtūlh cā'lacchicni'. ²⁴Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān

Lc. 10:21-22

²⁵Xlitzā'la Jesús orarlilh ē huanli: —QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmāxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī laskalalhna'. ²⁶Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'. ²⁷Cāhuanilh tachi'xcu'huī't: —QuinTāta' quimacamāxquī'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī huī'lh i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixlīDios quinTāta', xmān quit i'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸Cata'ntit milipō'ktuca'n

hui'xina'n tī makca'tziyā'tit tzi'nca tū tlahuanī'ta'ntit tū jā tze ē palha' scujpā'na'ntit namakapāxui'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān. ²⁹Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Lilacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzi. Chuntza' jā nacātamāmakchuyiyān. ³⁰Jā jicslihua' quintamāsu'yun ē tzē namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'i'lh tza'ktza' scujnu'ni'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

12 Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. I'scujnu'ni'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'i' pātin pātu' tza'ktza' ē tahuah'lh. ²A'cxni' fariseos talaktzi'lh, tahuanih Jesús: —Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'ni'n ē chuhual' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksin Moisés.

³Jesús cākelhtilh ē cāhuanilh: —¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē ti ixtatā'a'mā'nalh. ⁴Tatanūlh na ixchic Dios ē tahuah'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'cani't Dios. Jā mini'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tzē natahua'. ⁵¿Ē chā jā likelhtahua'kani'ta'ntit nac limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés? Pālejni' ti tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā mini'ni'

tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuacan xla'ca'n jā takexmatni' limāpa'ksin. ⁶Iccāhuaniyān huā'tzā' hui'lh catihuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷Hui'xina'n jā ca'tzīni'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'liyāuj animalh.” Palh ixca'tzi'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, jā ixcālimālacsu'yutit quiscujnu'ni'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksini'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:1-11

⁹Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalimālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nica: —¿Ē tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹¹Jesús cākelhtilh: —Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlhāmā'n pūlhu'cu', ¿ē jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹²Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan. ¹³Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan,
ixtzeyani'ttza' ē ixtā'chuntza'
huanli kentin ixmacan.

¹⁴Palaj tunca tataxtulh
fariseos ē talacapāstacli chī
natalīmāmaknīnīnī'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

¹⁵A'cxni' Jesús ixca'tzī tū
ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin
ē līlhūhua' tastālani'lh. Jesús
cāmātzeyīkō'lh tal'jatatlani'n
¹⁶ē cāmāpa'ksīlh jā catahuanli
tīchu xla'. ¹⁷Chuntza' tlahualh
namākentaxtū chī a'kchihuīna'nli
profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū
huanli Dios:

¹⁸Huā'mā' quintasācua' tī
iclacsacli ē laktza' icpāxquī' ē
xla' quimakapāxui.

QuinEspíritu natā'a'n
ē nacāmāsu'yuni' tī
jā israelitas chī tzej
na'icputzāna'nīkō'.

¹⁹Xla' jā nalacaquilhnīnī'n ē jā
nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac
cā'tejen ixpālacata cuenta
natlahuacan xla'.

²⁰Xla' nacāmaktāya tī jā
lactli'hui'quin tī hua'chi
cha'ncat tū xaxmū'hua.

Jā nacālakmaka'n tī jāna'l' tzej
ta'a'ka'l'.

Xlaca'n hua'chi pūcās tū jā tzej
māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni'
xla' nacāmāpa'ksīkō'
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't
nac cā'ti'ya'tna'.

²¹Tachi'xcuhui't nata'a'ka'l'.

Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

**Huanca Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui
skāhui'ni'**

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²²Xlītza'la lē'ni'ca Jesús chā'tin
chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko' ixuanī't
ixpālacata ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'.

Jesús mātzeyīlh ē tzej ixlaktzī'n ē
tzuculh chihuīna'n. ²³Ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh ē
tahuanli:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' i'xū'nātā'nat
David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴A'cxni' fariseos takexmatli
huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī
ixlītlī'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu'
jā tzeyā ū'ni'n. Ū'tza' cālīmāxtulh
jā tzeyā ū'ni'n.

²⁵Jesús ixca'tzī tū
ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanīlh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapāpitzī
ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n
lakmaj. Natalāmālakspūtūkō'. Palh
xalanī'n a'ktin cālīlacchicni' o a'ktin
familia tatapāpitzī ē talātucsa, jā
catitātāyani'lh. ²⁶Palh ixlītlī'hui'qui
xapuxcu' jā tzeyā ū'ni'n tū

iclīmāxtu ā'a'ktin jā tzeyā ū'ni',
chuntza' talītapāpitzī lītlī'hui'qui. Jā
catitātāyani'lh. ²⁷Hui'xina'n hua'nā'tit

quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'ni'n
ixlītlī'hui'qui Beelzebú. ¿Tīchu
ixlītlī'hui'qui tū talīmāxtu jā tzeyā
ū'ni'n xlaca'n tī cātātapa'ksīni'yān
hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n
tamāsu'yu jā ixlicāna' tū

quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁸Tū quit
iccālīmāxtu jā tzeyā ū'ni'n, ū'tza'
ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. Ū'tza'
huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān
chī tzuculhtza' māpa'ksīni'nkō'
huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chi'xcu' palh jā pūla nachi'can tzamā' chi'xcu'.

³⁰Ti jā quintapa'ksini'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzi'n. Ti jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹Ū'tza' iccālihuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlipō'ktuca'n ixcuentaca'n tachi'xcu'huī't ē catūxcu'huālh jā tze tū tahanan, palh catihuālh nahuan jā tze tū tlahua Espiritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca.

³²Palh catihuālh cachihuālh huani Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catihuālh nahuan jā tze tū tlahua Espiritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't

Lc. 6:43-45

³³Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī māstā' ixtahua'ca't, chuntza' lilakapascan qui'hui'.

³⁴Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuani't tasu'yu. ¿Chī nacāliquilhtaxtuyān tachihuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chī lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵Tze ixtachihuīn chā'tin tzeyā chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuīn chā'tin jā tzeyā chi'xcu' ixpālacata jā tze

ixtalacapāstacni'. ³⁶Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihuīn tū tlakaj tahananli. ³⁷Chuntza' chī chihuīna'ni'ta'ntit, chuntza' nacātaliputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcu'huī't tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn

Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸Xlitz'a'la makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin tahuanih Jesús: —Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzi'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' li'a'cnīn naquilālimāsu'yuni'yāuj palh ixlicāna' Dios macaminī'ta'n.

³⁹Jesús cākelhtilh:

—Tachi'xcu'huī't ti jā tze ē ti jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' li'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can li'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. ⁴⁰A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squi'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictōjō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' na ixpūlacni' ti'ya't. ⁴¹Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nikō'can. A'cxni' nala huā'mā', xlaca'n ti ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātamālacsu'yuyān hui'xina'n ti hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh

Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. ⁴²Nā reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nīkō'can. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tzeyā ū'ni' tū quītaspi'tpala

Lc. 11:24-26

⁴³Jesús cāhuanipālh:
—A'cxni' a'ktin jā tzeyā ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: ⁴⁴“Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'.” A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnancani't, ē jā tī chā'tin hui'llh. ⁴⁵Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeyā ū'ni'n tī ā'chulā' xalihua'ca'llhtza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natalatahui'lla na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'llhī xmān chā'tin jā tzeyā ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xlaca'n tī jā tze ē tahui'llāna'llh chuhua'j.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶Jesús ixcātā'chihuīna'mā'llhcus tachi'xcuhui't a'cxni' tachā'llh ixtzī'

ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'llh nac kēpūn ē ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷Huanica Jesús:

—Talayāna'llh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chihuīna'ncu'tunān.

⁴⁸Jesús kelhtilh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Ē ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

⁴⁹Palaj tunca Jesús cāmacahuanih i'scujnu'nī'n ē huanli:
—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ⁵⁰Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzī'.

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

13 Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'llh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. ²Lhūhua' tachi'xcuhui't tatakēstokli jā ixui'llh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'llh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ³Palaj tunca cāhuanilh tū lītaca'tzīnī'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

—Ixui'llh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴A'cxni' ixmā'ka'huanī'mā'llh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūni'n ē tasacua'llh. ⁵Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlh mā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'llh, xapa'lhma' scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzīn

liča'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n. Lhtucū' tastacli ē tamā'ktzī'lh. ⁸Ā'makapitzin liča'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē mās'tā'lh ixtahua'ca't. Makapitzin liča'nat tamās'tā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzin tamās'tā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzin tamās'tā'lh pu'xamacāuj. ⁹Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Jesús māsuyulh tū litaca'tzini'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmāsuyuni'ya' tachi'xcuui't tū litaca'tzini'can?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Dios cāmāsuyuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksin Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzilh. ¹²Ti nata'a'ka'i', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. Ti jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n jā catitasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzi. ¹³Ū'tza' iccālīmāsuyuni' tū litaca'tzini'can. Masqui xlaca'n talaktzi'n, jā taca'tzi tū huanicu'tun tū talaktzi'n. Ē masqui takexmata, jā taca'tzi tū huanicu'tun.

¹⁴Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui nakexpa'tā'tit, jā catica'tzi'tit.

Masqui nalaktzi'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.

¹⁵Tachi'xcuui't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n

ē cā'a'kachi'pacan ē cālakachi'pacan.

Chuntza' jā catitalacahuāna'lh ē jā catitakexmatli ē jāla catitalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātza'nkēna'nī'lh ē xa'iccāmātzeyilh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶Jesús chihuīna'mpālh:

—Lipāxuhua'yā'tit ixpālacata tzē lacahuāna'nā'tit ē tzē kexpa'tā'tit ē nā tzē naca'tziyā'tit.

¹⁷Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.

Tzamā' tū laktzi'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzi'ncu'tun lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē lhūhua' tzeza chi'xcuui'n ē jā talaktzi'lh. Nā chuntza' tzamā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakexmatcu'tun ē jā takexmatli.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū lica'tzini'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū lica'tzini'can ixpālacata cha'nāna'. ¹⁹Ti takexmata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksini'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi liča'nat tū yujli nac tej. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēni tū tasca'tli. ²⁰Liča'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ti takexmata ixtachihuīn Dios ē talakati. ²¹Huā'mā' liča'nat jā ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēx'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuui't ti jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tāyani'. A'cxni' tapāti

catúhuālh o cāputzastālani'can
ixpālacata tū ta'a'ka'i'lh, jātza'
talakati ē tamakxteka. ²²Licha'nat
tū yujli nac cālhtucū'n, ū'tza'
tasu'yu hua'chi tī takexmata ē
tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu
talacapāstaca chī natalihuā'yan
ē chī lacricujnu' natalihuan.
Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī
ē jā cāmāxteka natalacapāstaca
tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu
palh ta'a'ka'i' ē ū'tza' huā'mā'
hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzī'lh
liča'nat. ²³Licha'nat tū yujli
jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi
tī takexmata xatze tachihuīn ē
tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh
ta'a'ka'i'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū
natalimakapāxui Dios ē makapitzīn
tzej taca'tzī. Xlaca'n hua'chi
liča'nat tū mātā'lh a'ktin ciento
o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj
ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze licha'nat

²⁴Jesús cāhuanipālh tū
lica'tzīni'can:
—Chī Dios māpa'ksīni'nkō'
nala hua'chi a'cxni' chā'tin
chi'xcu' cha'nli licha'nat
na ixcā'tacuxtu. ²⁵A'ktin
cā'tzī'sni' lihuan i'lh tamā'lh
chi'xcu', ixtā'lāquiclhaktzi'
quimā'ka'huani'lh tū jā tze
liča'nat. ²⁶A'cxni' i'stacmā'lhtza'
tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā
tzeya tacha'nān. ²⁷Palaj tunca
talakmilh i'scujnu'nī'n chi'xcu' ē
takelhasqui'nīlh ixpatronca'n:
“¿Ē jā pō'ktu xatze licha'nat
cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī
lipu'nli huā'mā' tū jā tzeya
tacha'nān?” ²⁸Ixtēcu' cākelhtil:

“Chā'tin quintā'lāquiclhaktzi'
quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj
tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh:
“¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj
na'iccātampu'lhuyāuj tū jā tze
pa'lhma'?” ²⁹Xla' cākelhtil: “E'ē.
Palhāsā' nacātampu'lhuyā'tit
nā xatze tacha'nān. ³⁰Xatze
nacāmāxtekāuj lacxtim catastacli
hasta a'cxni' na'i'can. Na'iccāhuani
tasācua'n tī nata'i' palh pūla
natataya tū jā tze pa'lhma' ē
natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan.
Ā'līstān nata'i' xatze tacha'nān ē
natamāqui' na quimbodega.”

Xalicha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹Jesús cāhuanipālh tū lica'tzīni'can:
—Chī natalīlhūhua'n tī
nata'a'ka'i'ni' Dios, ū'tza' nala
hua'chi a'ktin xalicha'nat mostaza
tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't.
³²Huā'mā' licha'nat ixlicāna' ā'chulā'
xamacsti'na'j ē jā ixlipō'ktuca'n
ā'makapitzīn licha'nat. A'cxni'
nastackō', ka'tla' nahuan hasta
ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Spūnī'n
natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³Jesús limāsu'yupālh:
—Chī Dios nalimāpa'ksīni'n nala
hua'chi levadura tū nalītlahua
puscāt maktu'tun xatapūlhcān
harina ē namakxteka hasta
nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Jesús limāsu'yulh tū lica'tzīni'can

Mr. 4:33-34

³⁴Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanīlh
tachi'xcu'hi't ē cālītā'chihuīna'nli

tū lica'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵Chuntza' tlahualh ē ū'tza' limākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū lica'tzīni'can; na'licuan catūhuālh tū tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

³⁶Xlītza'la Jesús cāmakxtekli tachi'xcuui't ē xla' tanūlh nac chic. Ī'scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanihl:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can ixpālacata jā tzeya līcha'nat.

³⁷Palaj tunca Jesús cāhuanihl:

—Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

³⁸Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī skāhuī'ni'.

³⁹Ixtā'lāquiclhaktzi' patrón tī mā'kahuanilh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhuī'ni'. A'cxni' i'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata'i' pa'lhma', ū'tunu'n ángeles.

⁴⁰Chuntza' chī nacāyacan jā tzeya pa'lhma' ē nacālhcuycan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj.

⁴¹Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāpa'ksī ixángeles nacāyaca ixlipō'ktuca'n tī tatlhua tū jā tze ē ixlipō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn natatlhua tū jā tze.

Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n ⁴²ē nacāmānū jā nacālhcuycan. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³Xlaca'n tī tatlhua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Tzēhuani't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlhua'tit — huanli Jesús.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcani't

⁴⁴Jesús cāhuani'pālh:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tzē nalīmālakchā'nican lhūhua' tumīn tū mā'cnūcani't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla' namā'cnūpala jā ixuī'lh. Līpāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

⁴⁵Jesús cāhuani'pālh:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. ⁴⁶A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti'

⁴⁷Jesús cāhuani'pālh:

—Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū

kempālhūhua' squi'ti'. ⁴⁸A'cxni' tzuma pūtayan, chi'pana'nī'n squi'ti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squi'ti'. Xatze squi'ti' nacāmojócan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'nca. ⁴⁹Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuui't na ixlacpu'na'i'tātca'n xalactze. ⁵⁰Jā tze tachi'xcuui't nacāmānūcan jā nacālhcuycan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

⁵¹Xlītza'la Jesús cākelhasqui'nīlh: —¿Ē kexpa'tā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni', iccākexmatāuj.

⁵²Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin

xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksīn quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

⁵³A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlipō'ktuca'n tū lica'tzīni'can, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas.

Tī takexmatli tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' li'a'cnīn? ⁵⁵Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzi'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶Ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahui'lāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlipō'ktu huā'mā'?

⁵⁷Ū'tza' talisītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna'

nalakachi'xcuui'can calhāxcuhuālh jā na'a'n.

Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuui'cu'tun.

⁵⁸A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'i'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' lītlahualh li'a'cnīn.

Chī nīlh Juan Mā'kpxāni'

Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

14 Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea.

Māca'tzīnica ixpālacata Jesús.

²Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n:

—Ū'tza' huā'mā' Juan

Mā'kpxāni'. Lacastālcuana'ni't ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n. Ū'tza' līka'lhī līlī'hui'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

³Herodes ixmāstā'ni't limāpa'ksīn cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchi'n nachī'can. Māchi'nīni'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā minī'ni' chī li'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājicua'ni'lh tachi'xcuui't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuani't.

⁶A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlahualh cā'tani'. Ixtzu'ma'ljāt Herodías tlilh na ixlacatinca'n ti ixcā'invitarlicani't. Līmakapāxui'lh Herodes ⁷ē xla' huanilh ixmaxqui'lh tzu'ma'ljāt catūxcuui'lh tū nasqui'ni'. ⁸Palaj tunca xatzī' maxqui'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'ljāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpxaxīni'. Cali'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹Ū'tza' līlīpuhuanli Herodes chī ixmālacnūni'ni't tzu'ma'ljāt. Tī ixcā'invitarlicani't takexmatli tū ixuanicani't, ē ū'tza' jātza' la lakpalilh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksīni'lh camaxqui'ca. ¹⁰Chuntza' macā'lh līmāpa'ksīn nac pūlāchi'n ē māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹Palaj tunca līminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'ljāt ē xla' maxqui'lh ixtzī'.

¹²Palaj tunca tamilh i'scujnu'ni'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'līstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuui'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh,

lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquiltūn xcān.

¹⁴A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n tī ixcālīmīni'cani't.

¹⁵A'cxni' i'smalanka'namā'lhntza', i'scujnu'ni'n Jesús talakmilh ē tahuanilh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuui't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶Jesús cākelhtilh:

—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Cacāli'ta'ntit.

¹⁹Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahuī'lalh tachi'xcuui't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't. ²⁰Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'ni'n tamākēstokli lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh. ²¹Chi'xcuui'n tī tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lactīn.

**Jesús kelhtlā' huanli na ixkelhni'
xcān**

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²²Xlītza'la Jesús cāhuanilh
i'scujnu'nī'n catatojōlh nac barco
ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar.
Xla' ixcāmacā'mā'lh tachi'xcuhui't.
²³A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús
ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej
na'orarlīni' Dios. A'cxni' tzi'suanli,
ixlīmān ixui'lh a'ntza' ²⁴lihuan
i'scujnu'nī'n ixtatētaxtumā'nalh nac
xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput
mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē
tasno'kli barco. ²⁵A'cxni' xkakah,
Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha
xlaca'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān.
²⁶A'cxni' scujnu'nī'n talaktzi'lh
chā'tin tī ixkelhtlā'huantēlha xcān,
cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh ē
palha' tahananli:

—iLakachuyayāuj!

²⁷Jesús cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit.
Quit tī icmimā'lh.

²⁸Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', palh ixlicāna' hui'x,
caquihua'ni' ē na'ickelhtlā' huan
xcān na'iclapāxtokān.

²⁹Jesús huanilh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac
barco ē tzuculh kelhtlā' huan xcān
nalakapāxtoka Jesús. ³⁰A'cxni'
makca'tzilh palha' ū'ni', jicua'nli ē
tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—iCaquimakapūtaxtu,
Māpa'ksini'!

³¹Palaj tunca Jesús macachi'palh
ē huanilh:

—Xmān macsti'na'j a'ka'i'ya'. ¿Tū
ixpālacata jā quilipāhua'na'?

³²A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac
barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³Palaj
tunca xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac
barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē
tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x i'Ska'ta' Dios.

**Jesús cāmātzeyilh ta'jatatlani'n
xalanī'n nac cāl'acchicni' Genesaret**

Mr. 6:53-56

³⁴Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē
tachā'lh nac ti'ya't jā huanican
Genesaret. ³⁵A'cxni' tachi'xcuhui't
xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús,
tamāca'tzinini'lh calhāxcuhuālh
nac tzamā' ti'ya't. Cālīmini'ca
lhūhua' tal'jatatlani'n jā ixui'lh
Jesús. ³⁶Tasqui'ni'lh cāmāxtekli
xmān ixtaxa'malh ixtampān
ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlipō'ktuca'n tī
taxa'malh.

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

15 Palaj tunca
makapitzin fariseos
ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin talaktalacatzuna'jilh
Jesús. Ixtamini'ta'ncha' cāl'acchicni'
Jerusalén ē takelhasqui'nilh:

²—Miscujnu'ni'n, ¿tū ixpālacata
jā takexmatni' ixtahui'latca'n
quinapapana'ca'n? Jā
tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca
a'cxni' natahuā'yan.

³Jesús cākelhasqui'nilh:
—Nā hui'xina'n, ¿tū ixpālacata
mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksin
Dios nacāmākentaxtūyā'tit
mintahui'latca'n? ⁴Dios huanli:
“Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē
mintzi'.” Nā huanli: “Camaknīca
tī cachihuālh huani ixtāta' o

ixtzi'." ⁵Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzi': "Jāla icmaktāyayān. Ixlipō'ktu tū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios."

⁶Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzi'. Chuntza' hui'xina'n mākēnu'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n.

⁷iTlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlicāna' chī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸Tzamā' tachi'xcu'huī't xmān tahuan quintalakachi'xcu'huī'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁹Jā tū limacuan chī quilaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcu'huī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰Palaj tunca Jesús cāta'satinilh tachi'xcu'huī't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj ē caca'tzītit:

¹¹Jā ū'tza' tū naquilhtanū chi'xcu' ē chuntza' nalika'lhī ix cuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhtaxtu chi'xcu', ū'tza' nalika'lhī ix cuenta.

¹²Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanilh Jesús:

—¿Ē ca'tziya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³Xla' cākelhtilh:

—Catūxcu'huālh līcha'nat tū jā cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. ¹⁴Cacāmakxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n tū talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵Palaj tunca Pedro huanilh Jesús: —Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶Jesús huanilh:

—¿Ē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n?

¹⁷Ca'tziyā'tit catūxcu'huālh tū naquincāquilhtanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'līstān nataxtu. ¹⁸Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtuyān, ū'tza' tū lacapāstacni'tauj pūla.

Ū'tza' nalītasu'yu palh tze quina'n o jā tze. ¹⁹Chuntza' chī lacapāstacna'n chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n.

²⁰Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chi'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'i'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²²Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilkalahu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī jā tzeyā ū'ni' ē palha' pātini'n.

²³Jesús jā tū likelhtilh. Palaj tunca tamilh i'scujnu'nī'n ē tahuanihl:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacaminī't na'iccāmakapūtaxtū xmān tī israelitas.

²⁵Puscāt laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—iMāpa'ksini', caquimaktāya'!

²⁶Jesús kelhtilh:

—Jā mini'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can lichichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas jā ixtalakachi'xcuhui' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhui chichīn.)

²⁷Xla' huanilh:

—Jē, ixlicāna', Māpa'ksini'. Masqui icca'tzitza', chichīn tze natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Tzej a'ka'i'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n

²⁹Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquiltūn lago Galilea. Ā'listān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ³⁰Lilhūhua' tachā'lh jā ixuī'lh ē talimini'lh lū'ntū'nunī'n ē lakatzī'nī'n ē tī kō'ko'n ixtahuani't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuani't ē

lhūhua' ā'makapitzīn ta'jatatlani'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyilh ixlipō'ktuca'n. ³¹Tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh chī tachihuīna'nli tī kō'ko' ixtahuani't ē chī tze tahuani' ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nunī't tzej tatlā'huanli ē lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh tachi'xcuhui't. Tatzuculh tamakapāxui Dios tī ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n

Mr. 8:1-10

³²Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Iccālakalhu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahuā'. Palh na'iccāmacā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yani't, palhāsā' nataxajua'n nan nac tej.

³³Palaj tunca i'scujnu'nī'n tahuanihl:

—¿Chī nalika'lhīyāuj lihua't tū natalika'sa? Lhūhua' tachi'xcuhui't ē jā tī hui'lh huā'tzā'.

³⁴Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon ē makapitzīn xalacstin squi'ti'.

³⁵Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. ³⁶Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squi'ti' ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmāxqui'lh tachi'xcuhui't. ³⁷Ixlipō'ktuca'n

tahuā'yalh ē talika'sli. Āl'listān xalacpitzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸Tī tahuā'yalh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. Nā tahuā'yalh puscan ē lacstin. ³⁹Āl'listān Jesús cāmacā'lh tachi'xcuhui't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin ti'ya't jā huanican Magdala.

Fariseos ē saduceos tasqui'nli li'a'cnīn

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

16 Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús.

Ixtalilaktzi'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn tū nalitasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ²Xla' cākelhtilh:

—A'cxni' tā'cnūmā'lh chi'chini' hui'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.”

³Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhualj namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucsui'lh.” iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālakchipini'yā'tit palh namin xcān a'cxni' laktzi'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzi'nā'tit li'a'cnīn tū ictlahua, jā a'ka'i'ni'yā'tit Dios quimacamilh. ⁴Tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh chuhualj jā tze ē jā ta'a'ka'i' ē xlaca'n tasqui'n li'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can li'a'cnīn; xmān naquina'kspula chuntza' chī a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.

Cāmāxtekli ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh i'scuju'nī'n cuenta catatlahualh fariseos

Mr. 8:14-21

⁵A'cxni' scuju'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkāni't. ⁶Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷Scuju'nī'n talātā'chihuina'lh ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

⁸Jesús ixca'tzi tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzi ixlīchihuina'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? iXmān macsti'nalj a'ka'i'yā'tit! ⁹¿Ē jāna'lj ca'tziyā'tit? ¿Ē jā'tza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpitzun? ¹⁰Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpitzun? ¹¹¿Tū ixpālacata jā ca'tziyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclīchihuina'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹²Palaj tunca taca'tzilh Jesús jā ixcāhuanini't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipino, cākelhasqui'nīlh i'scuju'nī'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata quit ti Chi'xcu' xala' Tālh mā'n?

¹⁴Xlaca'n takelhtilh:

—Makapitzīn tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn

tahuan mat hui'x Elías.

Ā'makapitzīn tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchihuīna'.

¹⁵Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n ĩchī hua'nā'tit tīchu quit?

¹⁶Palaj tunca Simón Pedro huanilh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj ē ī'Ska'ta' Dios xaxlicāna'.

¹⁷Jesús kelhtilh:

—Lipāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chī'xcu'huī'n. Xmān Dios māca'tzīnīn. ¹⁸Quit icuanīyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhuīni' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalīmātzucucan quintemplo. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i', jāla caticāskāhuī'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhuī'lh. ¹⁹Quit na'icmaxqui'yān lītlī'huī'qui ē nacāmāpa'ksi'ya' xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' ī'scujnu'nī'n chuntza':

—Ixlicasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'tntza'

naquintamakapātīnīn xanapuxcu'nu'

xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Naquintamakni'.

Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²²Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tzē'k huanilh:

—iMāpa'ksīni', jā camakxtekli Dios! iJā cati'a'kspulan chuntza'!

²³Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:

—iCatakēnu'! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

²⁴Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza'la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhuī'līlh natlahua quintalacapāstacni' masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh.

²⁵Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natapātīni'n masqui catalīnīlh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁶Palh chā'tin chī'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī. Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē naka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī.

²⁷Quit Chī'xcu' xala' Tālh mān ē na'icmimpala ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui xa'Tāta' ē na'icxkaka chī xkaka quinTāta' nac a'kapūn.

Naquintatā'min quinángeles.
A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko
chuntza' chī tlahuani't palh tze o
jā tze. ²⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Makapitzīn tī tahu'i'lāna'lh huā'tzā'
chuhualj ē xlaça'n jā catitanīlh
a'cxni' jānalj naquilaktzī'ncañ quit
Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'cxni'
na'icmimpala na'icmāpa'ksini'n.

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

17 Ixlīlakachāxan
quilhtamacuj Jesús
cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan tī
ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān
ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh a'ktin
nac sipej tālh mā'n ē tatā'cxtulh.
²A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum
ixtasu'yu na ixlacatinca'n. Ixlacan
Jesús xkakalh hua'chi chī xkaka
chi'chini' ē ixluxu' stala'nka'
huanli hasta xkakalh. ³Palaj tunca
cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī
ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús.
⁴Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:
—Māpa'ksini', xalitze hui'lāna'uj
huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n
na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'.
A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixtla'
Moisés ē a'ktin ixtla' Elías.

⁵Ixchihuina'mā'lhcus Pedro ē
milh a'ktin poklhnū' snapapa ē
cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin
tachihuīn nac poklhnū' ē huanli:
—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta'
ē laktza' icpāxqui'. Xla'
quimakapāxui. Cakexpa'ttit tū huan.

⁶A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli
huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh
ē tajicua'nli. ⁷Palaj tunca Jesús
cālaktalacatzuna'jīlh ē cāxa'malh ē
cāhuanilh:

—Catāqui'tit ē jā cajicua'ntit.
⁸A'cxni' tatāqui'lh ē talaktzī'lh, jā
tī chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac
sipej, Jesús cāmāpa'ksilh:
—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit
tū laktzī'ntitcus. Jā catihua'ntit
hasta a'cxni' Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n nalacastālancuana'n na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n.

¹⁰Palaj tunca scujnu'nī'n
takelhasqui'nīlh Jesús:

—ĪTū ixpālacata tahuan
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksin palh xapūla namin
Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios
namacamin?

¹¹Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla
namin Elías ē nalaccāxtlahuakō'
ixlīpō'ktu. ¹²Iccāhuaniyān milhtza'
tī huanican Elías ē jā tī lakapasli.
Chi'xcuhui'n tatlahuani'lh
chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu
chuntza' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
namakapātīnīncan —cāhuanilh.

¹³Palaj tunca scujnu'nī'n taca'tzīlh
a'cxni' Jesús huanli ixmini'ttza' Elías,
ixlīchihuina'mā'lh Juan Mā'kpaxini'.

**Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī
ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'**

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴A'cxni' tachā'lh jā
ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhui't,
chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jīlh ē
tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

¹⁵—Māpa'ksini', calakalhu'ma'nti
quinka'hua'cha. Paxnini'n ē palha'
pātini'n. Maklhūhua'tza' chi'chinli
nac macscut ē tojōlh nac xcān.

¹⁶Iccālīmini'lh miscujnu'nī'n ē jāla
tamātzeyīlh.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—iHui'xina'n tachi'xcuhui't
tī jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē
jā a'ka'i'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē
jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātāyani'yān hui'xina'n?
Caquili'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸ Palaj tunca Jesús lacaquilhñilh
jā tzeja ū'ni' ē palaj tunca
taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin
tzezanli.

¹⁹ Ā'līstān scujnu'nī'n ixlīmānca'n
ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús ē
takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla
icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeja
ū'ni'?

²⁰ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit.
Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlicāna' tū
iccāhuaniyān. Palh lī'a'ka'i'yā'tit
ixlīpō'ktu milistacna'ca'n masqui
tzucupā'na'ntitcus a'ka'i'yā'tit, tzē
ixua'ni'tit huā'mā' sipej: “Catapānu'
huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē
sipej natapānū. Jā tū a'nan tū
jāla catitlahua'tit palh ixlicāna'
a'ka'i'yā'tit. ²¹ Huā'mā' jā tzeja ū'ni'
hua'chi jāla māxtucan. Xmān tzē
namāxtucan palh nalihui'liyā'tit
jā catihuā'ya'ntit ē natlahua'yā'tit
oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālīh chī nani

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²² A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac
estado Galilea, Jesús cāhuanilh
i'scujnu'nī'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
ē naquimacamāstā'can na
ixmacanca'n chi'xcuhui'n.
²³ Xlaca'n naquintamaknī ē

ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn
cālimakalipuhuanli.

Chī Jesús lixokolh tū ixla' templo

²⁴ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n
tachā'lh nac cālacchicni'
Capernaum, talakmilh Pedro
tī ixtamātā'jīni'n nac templo.
Takelhasqui'nilh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo
mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵ Pedro cākelhtilh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh
nac chic, Jesús pūla chihuīna'nli ē
huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes
xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj,
¿tīchu mātā'jīni'n lixokot? ¿Ē
cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī
māpa'ksīcan?

²⁶ Pedro kelhtilh:

—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlaca'n tī
tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac
a'kapūn hua'chi rey ē quina'n
tapa'ksīni'yāuj xla'. ²⁷ Masqui
chuntza', jā cāmakasīzi'ncu'tunāuj
tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago
ē camojo' minanzuelo. Squi'ti' tū
pūla namācutūya', namākelhpitziya'
ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza'
na'a'cchā'n tū nalixokocan. Cali'pi ē
nalixoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

18 Palaj tunca scujnu'nī'n
talaktalacatzuna'jilh Jesús
ē takelhasqui'nilh:

—¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?

²Palaj tunca Jesús māta'satīnini'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhuah na ixlacpu'na'i'tātca'n ³ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh hui'xina'n jā talakpalī'yā'tit ē nalītaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ⁴Chuntza' catīxcuahuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'i' chī lacstīn ta'a'ka'i'. ⁵Catīxcuahuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxquī'.

Jesús limāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

⁶Jesús cāhuanipālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar jā pūlh mā'n ē najicsua'. ⁷iKoxa tīla tachi'xcu'huī't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū hui'lh! Pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcu'huī't. iKoxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!

⁸'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalītlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o

ixtantucā'yuju'ca' ē jā catilītlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspūtlī masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹Jā tze palh milakastapūn nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalītlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapūn. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspūtlī masqui lakakentin hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapūn —huanli Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Lc. 15:3-7

¹⁰Jesús cāhuanipālh:
—Jā catilakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuaniyān nac a'kapūn ixāngelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē icmilh iccāmākapūtaxtū tī jā ixtaka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Xlaca'n hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuani't. ¹²¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatzā'nkā, ūtū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputzā purecu' tū makatzā'nkānī't. ¹³A'cxni' namacla, ixlicāna' ā'chulā' nalīpāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā

ā'makapitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkāl̄h. ¹⁴MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilakspuṭli —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' litā'timīn

Lc. 17:3

¹⁵Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzīni'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyani'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶Palh mintā'tin jā cuenta tlahua a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satīni' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷Palh jāna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' tī ta'a'ka'i' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlahua, ixlacasqui'nca nalaktzī'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'i'ni' Dios o hua'chi chā'tin mātā'jini' tī a'kskāhui'nin.

¹⁸'Ixlicana' tū iccāhuaniyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹'Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarliyā'tit, quinTāta'ca'n Dios

xala' nac a'kapūn nacāmaxqui'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'i'tāta'ca'n —huanli Jesús.

²¹Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jil̄h Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Māpa'ksīni', ĩchī maktā't na'icmātza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlauani' tū jā tze? ĩĒ maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?

²²Jesús kelhtil̄h:

—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū

lica'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin

²³Jesús cāhuanipāl̄h:

—Chuntza' chī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'ni' hua'chi chā'tin rey tī cāmātā'jil̄h i'scujnu'ni'n. ²⁴Ixtzucumā'lhcus a'cxni' limini'ca chā'tin tī ixmaklaclē'n lhūhua' tumīn. ²⁵Ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalixoko, ē ū'tza' rey limāpa'ksīlh cacāstā'maxqui'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxqui'lh ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixlipō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalixoko tū ixlacclē'n. ²⁶Palaj tunca i'scujni' tatzokostani'lh ixpatrōn ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrōn, ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ²⁷Ixpatrōn lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlacclē'n ē makxtekli ca'a'lh.

²⁸'Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin

ixtā'tasācua' tī ixmaklaclē'n xmān macsti'nalj tumīn. Tzuculh pixpī'ta ē huanilh: "iCaquixokonuni' tū quilaclī'pini'ya!" ²⁹Palaj tunca tī xitā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'nī'lh: "Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonuni'kō'yān." ³⁰Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnini'lh nac pūlāchi'n hasta naxokokō' tū laclē'n.

³¹Ā'makapitzin scujnu'nī'n talimāmakchuyīlh chī tlhualh xitā'tasācua'ca'n. Ta'alh tamāca'tzīnīkō' ixpatronca'n chī a'kspulalh. ³²Palaj tunca ixpatronca'n māta'satīnīnī'lh ixtasācua' ē huanilh: "iHui'x quiclhaktzī'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n ixlīpō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'. ³³Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'." ³⁴Laktza' sītzi'lh ixpatrōn ē māpa'ksīnī'lh namakapātīnīncan nac pūlāchi'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlīpō'ktu tū ixmaklaclē'n.

³⁵Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quīnTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī makxtekan puscāt

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

19 A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquihltūn jā tā'cxuyachi'

chi'chini'. ²Lilhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n a'ntza'.

³Palaj tunca makapitzin fariseos talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nīlh:

—Ā'ē tzē makxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

⁴Jesús cākelhtīlh:

—Ā'ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: "Dios cātlahuah chī'xcu' ē puscāt." Chuntza' tlhualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quihltamacuj. ⁵Nā huan: "Ū'tza' nacālimakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu." ⁶Chuntza' jātza' chā'tu' xla'ca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuah tzaj chā'tin.

⁷Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Ā'tū ixpālacata māpa'ksīlh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quihltamacuj. ⁹Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huāmā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Tī

natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt
tī makxtecani't, nā xla' ka'lhī
ixtā'lāpāxqui'n.

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'ni'n
tahuanih:

—Palh jicslihua' makxtecan, jā
quincāmini'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Ixlipō'ktuca'n jāla catitakexmatli
huā'mā'. Xmān takexmata xla'ca'n
tī Dios nacāmāsu'yuni'. ¹²Tī jā
tamakaxtoka ca'tzi tū ixpālacata
jā catilitamakaxtokli. Hui'lh tī
ixtamī'ni'ca'n jā catitatamakaxtokli.
Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza'
jā catitatamakaxtokli ā'makapitzin,
ē ā'makapitzin tatā'scujcu'tun Dios
ē ū'tza' jā catitalitamakaxtokli. Tī
tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³Palaj tunca cālīmini'ca Jesús
makapitzin lacstīn nacā'a'cpūhui'li
ixmacan ē natlahua oración.
Scujnu'ni'n tatzuculh talacaquilhni
tī ixtalīmin. ¹⁴Jesús huanli:

—Cacāmakxtekit caquintalakmilh
lacstīn ē jā cacāmāmakchuyi'tit. Tī
natā'tapa'ksi Dios jā māpa'ksini'nkō',
xla'ca'n tī naquintalipāhuan chuntza'
chī tzamā' lacstīn.

¹⁵Jesús cā'a'cpūhui'lilh ixmacan
lacstīn ē ā'listān a'lh ā'lacatin.

**Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'lh
Jesús**

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē
kelhasqui'nilh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'.
¿Tūchu xa'ictlahualh tū tze ē

ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā
catilakspu'tli?

¹⁷Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze
quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza'
Dios. Palh ka'lhīcu'tuna' milatamat
tū jā catilakspu'tli, nacākexpa'tni'ya'
ixlīmāpa'ksin Dios.

¹⁸Chi'xcu' kelhasqui'nilh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksin?

Jesús kelhtilh:

—Jā timakni'ni'na'; jā tika'lhī'ya'
mintā'lāpāxqui'n; jā tika'lhāna'na';
jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā
ixlīcāna'; ¹⁹cačālakachi'xcuhui'
mintāta' ē mintzi'; ē cacāpāxqui'
ā'makapitzin chuntza' chī
pāxqui'ca'na' mina'cstu.

²⁰Chi'xcu' kelhtini'lh:

—Pō'ktu tzamā'

icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta
quiliska'ta'. ¿Tūchu quispu'tni'cus?

²¹Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna',
caquistā'kō'j ixlipō'ktu tū ka'lhī'ya'
ē nacāmāpitzini'ya' tumīn
xcamanīni'n ē chuntza' naka'lhī'ya'
chī rico nalihua'na' nac a'kapūn.
Ā'listān naquintā'pina'.

²²A'cxni' chi'xcu' kexmatli
huā'mā' tachihuīn, lilipuhuanli ē
a'lh ixpālacata rico ixuani't.

²³Palaj tunca Jesús cāhuanilh
i'scujnu'ni'n:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.

Jicslihua' natatā'tapa'ksi
Dios xla'ca'n tī lacricujnu'.

²⁴Iccāhuanipalayān jicslihua'
nalipātlekecu'tun lakatin camello
na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca'
jicslihua' natanū chā'tin rico jā
māpa'ksini'nkō' Dios.

²⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, i'scujnu'ni'n talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh ixlī'ū'tununca'n: —¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtu?

²⁶ Jesús cālakalaktzī'lh ē cākelhtīlh:

—Chī'xcuhui'n jāla tū catitatlahualh tū lī'a'kapūtaxtucan; xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.

²⁷ Palaj tunca Pedro huanīlh: —Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ¿Tūchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Jesús cākelhtīlh: —Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la jā māpa'ksīni'ncan. Quit na'icmāpa'ksīni'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'nī'taujtza' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Chā'tunu' natahui'layā'tit jā namāpa'ksīni'nā'tit. Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu' tribu tī israelitas. ²⁹ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'līlh quilīpālacata, ā'lihua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuahuālh tū ta'a'kxtekui'līlh quilīpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ³⁰ Lhūhua' a'nan tī cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā caticālakachi'xcuhui'ca. Lhūhua' a'nan tī jā

cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', nacālakachi'xcuhui'can —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makscujni'n

20 Jesús cāhuanipālh: —Chī Dios limāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'nīcan hua'chi chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhui'n taxtulh cāputza tasācua'n tī natapu'xa uvas. ² Cāhuanīlh natatlaja ixquilhtamacujca'n ē cāmacā'lh natasucuja na ixpū'uva. ³ Ā'listān taxtupālh hua'chi makna'jāstza' quilhtamacuj. Cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītāmāuj tī jā ixtamaclani't ixtascujūtca'n. ⁴ Cāhuanīlh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Taxtupālh hua'chi tastu'nūt ē nā hua'chi maktu'tun kōtanū huampala ē cāmacā'lh tasācua'n nac pū'uva natasucuja. ⁶ Chī makquitzis kōtanū a'mpālh nac lītāmāuj ē cāmaclalh ā'makapitzīn tī jā ixtascujmā'nalh. Cāhuanīlh: “¿Tū ixpālacata xmān tāya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē jā scujpā'na'ntit?” ⁷ Takelhtini'lh: “Jā icka'lhīyāuj quimpatronca'n.” Palaj tunca cāhuanīlh: “Capintit nā hui'xina'n ē nascujā'tit na quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajacan.” ⁸ A'cxni' tā'cnūlh chī'chini', ixtēcu' huanīlh xapuxcu' tasācua'n: “Cacāmāta'satīnini' tasācua'n ē cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān tatanūlh ē ā'listān

nacāxoko'ya' ti pūla tatanūlh.”

⁹Palaj tunca tatakextimilh xlace'n ti tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis ē tatlajalh ixquilhtamacujca'n. ¹⁰Ā'listān a'cxni' tatakextimilh xlace'n ti tatzuculh tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh ā'chulā' ixtatlajca'n. Xmān tatlajalh ixquilhtamacujca'n. ¹¹Ē a'cxni' tamaktini'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n ixpatronca'n ¹²ē tahuanli: “Tzamā' kōtanūtzā' tamilh; xmān tascujli a'ktin hora. Lacxtim cāxokoca chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu quilhtamacuj nac chi'chini.”

¹³Patrōn kelhtilh chā'tin xlace'n ē huanilh: “Quinamigo, quit jā ictlahuani'n tū jā tze. ¿Ē jā icuanin palh natlajaya' minquilhtamacuj?

¹⁴Calī'pi mintumīn ē capit. Quit icxokocu'tun huā'mā' chi'xcu' ti chū'cus scujli chu lacxtim chī icxokoyān hui'x. ¹⁵¿Ē jā quila' tumīn? Tzē na'icxoko chuntza' chī quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sītzi'ya' ixpālacata quit jā tampi'lh?”

¹⁶Chuntza' ti ā'xmān ixtahuani't, xlace'n xapūla natahuan. Tī xapūla ixtahuani't, xlace'n ā'xmān natahuan —huanli Jesús.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh nac Jerusalén, cālē'lh i'scujnu'ni'n lacatzuna'j ē ixlīmānca'n cāhuanilh:

¹⁸—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' quit Chi'xcu' xala' Tālh mān naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xanapuxcu'ni' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n

līmāpa'ksin. Xlace'n natahuan caquimaknica. ¹⁹Nā xlace'n naquintamacamaxqui' makatiyātīn. Naquintalakapala, ē naquintakēsnoke ē naquintaxtokohua'ca'. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n —huanli Jesús.

Tū squi'nli ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰Palaj tunca laktalacatzuna'jilh Jesús ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt cālīmīlh ixcamana' na ixlaca'tin Jesús ē tatzokostani'lh ē squi'nli a'ktin talakalhu'mān. ²¹Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu' quincamana' natapāxtūtahuil'layān jā namāpa'ksi'ni'nkōyā', chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxquī.

²²Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit chī quit na'icpātīni'n? Hua'chi chuntza' chī tzē napūko'tnunā'tit quinquaso.

Xlace'n tahuanli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chuntza' chī quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahuil'layāuj, quit jāla icmāpa'ksini'n. Xmān quīnTāta' ca'tzi' tichu naquimpāxtūtahuil'la. Huā'mā' pūthui'lh cāxui'lica xmān ixpālacataca'n ti Dios cālacsacli.

²⁴A'cxni' kelhacāuj scujnu'ni'n taca'tzilh tū kelhasqui'nica Jesús, xlaca'n talisitzī'ni'lh chā'tu' lītā'timīn ixpālacata pūtahuī'lh. ²⁵Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksini'n. Nā hui'lh tī cāmāpa'ksi xlaca'n. ²⁶Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala chī ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ²⁷Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nalītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. ²⁸Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit jā icmilh hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānilh chā'tu' lakatzī'ni'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹Jesús ē i'scujnu'ni'n ixtataxtumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtatālani'mā'nalh. ³⁰Ixtahuī'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'ni'n. A'cxni' takexmatli ixtētaxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli: —Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. iCaquilālakalhu'manui!

³¹Tachi'xcuhui't talacaquilhnilh ē tahuanilh cataquilhca'cslalh.

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampālh:

—Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. iCaquilālakalhu'manui!

³²Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satīnini'lh lakatzī'ni'n ē cākelhasqui'nilh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

³³Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini', iclacahuāna'ncu'tunāuj.

³⁴Palaj tunca Jesús cālakalhu'manli ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'ni'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

21 A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixuanican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ²ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzi' tū chī'yāhuacani't ē nā yālh i'ska'ta'. Cacācuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Māpa'ksini' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmakxtekni'yān.

⁴Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcani't chuntza':

⁵Cacāhua'ni' xalanī'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzi'ntit. Mimā'lh
mimPuxcu'ca'n.
Xla' jā ka'tla' makca'tzi.
Kēhui'lh burro mimā'lh.
Kēhui'lh xaska'ta' animalh tū
mācu'qui'can.”

⁶Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē
tatlahualh tū Jesús cālīmāpa'ksilh.
⁷Talimini'lh xatzi' burro ē i'ska'ta'
ē talikētlapalh ixl'u'xu'ca'n ē Jesús
kēthui'lh. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhui't
ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh
ixlu'xu'ca'n nac tej. Makapitzin
tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'hui'
ē tayalh tamāpī'lh nac tej. ⁹Tī
ixtapulatēlha ē tī ixtastālatēlha
tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—iCamakapāxuīca ixtā'nat rey
David tī ixka'lhīmā'nauj! iDios
casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh
ixlīmāpa'ksin Māpa'ksini'
quinDiosca'n! iCalakachi'xcuhui'ca
Dios!

¹⁰A'cxni' Jesús tanūlh nac
Jerusalén, ixlipō'ktuca'n
tī ixtahui'lāna'ncha'
tatamakchuyikō'lh ē
takelhasqui'nīni'lh:

—¿Tichu huā'mā'?

¹¹Tachi'xcuhui't cākelhtilh:

—Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna'
Jesús tī xala' nac Nazaret nac
estado Galilea.

**Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na
ixpūchakān xaka'tla' nac templo**

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹²Ā'listān Jesús a'lh xaka'tla'
nac templo ē tanūlh ē
cātantlakaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n
tī ixtastā'namā'nalh ē tī
ixtatamāhuana'mā'nalh
na ixtanquilhtin templo.

Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n
tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n
tachi'xcuhui't. Nā cāmakpūspi'tni'lh
ixpūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh
pālumax. ¹³Cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn

Dios: “Quinchic namāpācuhuīcan
Chic jā Tlahuacan Oración.” Chī
tlahuapā'na'ntit, limaxtunī'ta'ntit
hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n
ka'lhāna'nī'n.

¹⁴A'ntza' nac templo
talaktalacatzuna'jilh Jesús
makapitzin lakatzi'nī'n ē
lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyilh.

¹⁵Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin
a'cxni' talaktzi'lh li'a'cnin tū Jesús
cātlahualh, xlaca'n tasitzi'lh. Nā
talisitzi'lh chī lacstīn na ixpūchakān
templo tata'salh ē tahuani:
“iCamakapāxuīca i'xū'nātā'nat rey
David tī ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶Xlaca'n
tahuanih Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā
cālacaquilhni'ya' tzamā' lacstin? ¿Ē
jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtilh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n
jā kelhtahua'kani'ta'ntit na
ixtachihuīn Dios ixpālacata
huā'mā'? Chuntza' tatzō'kni':

Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn
ē tī tatzi'qui'cus chī tzej
natamakapāxuiyān.

¹⁷Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'lilh
ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac
Betania jā tachokolh tzamā' tzi'sa.

Jesús lacaquilhni'lh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸Ixlilakali a'cxni' quitaspi'tpāl
nac Jerusalén, Jesús ixtzi'nca.

¹⁹Laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jilh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

—iJātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. ²⁰A'cxni' i'scujnu'nī'n talaktzi'lh huā'mā', talī'a'cnīlh ē takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.

Palh tzej na'a'ka'i'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī'lh sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān”; ē nā chuntza' nala.

²²Ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, ixlipō'ktu namaktīni'nā'tit, xmān calipāhua'ntit Dios.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo. Lihuan ixmāsu'yumā'lh, talaktalacatzuna'jilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tī maxqui'n līmāpa'ksīn?

²⁴Jesús cākelhtīlh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh

tzamā'. ²⁵¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan?

¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n? Caquilākelhtīuj.

Xlaca'n tatzuculh

talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh

nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'nī'ta'ntit?” ²⁶Jāla nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n. Cājīcua'ni'yāuj tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n ta'a'ka'i' Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

²⁷Ū'tza' talikelhtīlh Jesús:

—Jā icca'tziyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsuyulh ixpālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸Jesús cāhuanilh:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixui'lh

chā'tin chī'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan. Huanilh xapuxcu': “Quinka'hua'cha, capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.”

²⁹Ixka'hua'cha kelhtīlh: “Jā ica'ncu'tun.” Ā'līstān lilīpuhuanli chī ixkelhtīnī't ixtāta' ē a'lh scuja. ³⁰Ā'līstān xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza' huanipālh. Huā'mā' kelhtīlh: “Tze, tāta', na'ica'n”, ē jā a'lh. ³¹¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tīchūyā ka'hua'cha tlahualh ixtalacasqui'nīn ixtāta'?

Xlaca'n tahananli:

—Tī pūla chihuina'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Quit iccāhuaniyān huā'mā'.

Mātā'jini'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō' ē jā hui'xina'n. ³²Juan Mā'kpaxīni' milh ē cāmāsu'yuni'n chī ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyā'tit ē hui'xina'n jā a'ka'i'nī'ta'ntit. Mātā'jini'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen ta'a'ka'i'nī't. Masqui laktzi'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'i'lh xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalini'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē jā a'ka'i'nī'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna maksucjni'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³Jesús cāhuanilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū lica'tzini'can. Ixui'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū māsā' uvas na ixti'ya't. Liculālhui'lilh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Ālistān cāmāsācu'a'nilh ti'ya't tasācu'a'n natasuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ³⁴A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācu'a'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵Cāchi'paca ē tucsca chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin licucta'laca chihuix. ³⁶Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā' lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātlahuaca.

³⁷'Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha.

Puhanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.” ³⁸A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācu'a'n talāhuanilh ixlīmānca'n: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ³⁹Chuntza' chi'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

⁴⁰Jesús cākelhasqui'nilh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ūtū nacātlahuani' tzamā' tī ixcāmāsācu'a'nīcani't? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹Tahuanilh:

—Ixlicāna' nacāmālakspūtūkō' tzamā' tī jā tzeza tasācu'a'n. Nacāmāsācu'a'nī pū'uva ā'makapitzin xtum tasācu'a'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxqui' tū ixla' nahuan ixtēcu'.

⁴²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin

likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū lītzo'kcani't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh

chihuix ē tzamā' chihuix tū

ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlhualh Māpa'ksini' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

⁴³Chuntza' iccāhuaniyān tū

Dios ixcāmāxqui'cu'tunān, ū'tza'

nacāmāxqui'can ā'makapitzin

tī natatlahua ixtalacasqui'nīn

Dios. ⁴⁴Tī jā tzej takexmata

quintachihuīn, xlaca'n chuntza'

chī tī talī'a'kchekxllah chihuix ē

chuntza' tatakāhui'lh. Tī jā ta'a'ka'i'

quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī

tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē

cālakka'nkxli ē tanilh —huanli Jesús.

⁴⁵A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū līmāsu'yulh Jesús, taca'tzilh Jesús ixcālīchihiuina'mā'lh xlaca'n. ⁴⁶Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tājicua'ni'lh tachi'xcuhui't. Tzamā' tachi'xcuhui't tapuhuanli Jesús ixa'kchihiuina' Dios ixuani't.

Tū lica'tzīni'can chi natamakaxtokcan

22 Jesús tzucupālh cātā'chihuina'n tū lica'tzīni'can ē cāhuanilh:

²—A'cxni' Dios nacāmāpa'ksīni'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlahualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³Cāmacā'lh i'scujnu'ni'n ē ta'a'lh cāmāta'satinīni'lh tī ixcā'invitarlīni't; xlaca'n jā ixtamincutun. ⁴Cāmacā'mpālh ā'makapitzīn scujnu'ni'n ē cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlīni't tacāxni'jtza' hui'lh lihua'. Iccāmaknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'likō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quīnamigos.” ⁵Tī ixcā'invitarlīni't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. ⁶Ā'makapitzīn tachi'palh i'scujnu'ni'n rey. Tatusli ē tamaknīlh. ⁷Palaj tunca sītzī'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmaknī maknīni'ni'n ē mālhcuyunīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n. ⁸Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: “Ixlipō'ktu

tzejtza' hui'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarlīni't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarlīni't. ⁹Capintī chuhualj nac cā'tejen ē cacā'invitarlītī ixlipō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha.” ¹⁰Scujnu'ni'n tataxtulh ē ta'a'lh nac cā'tejen. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' litatzumalh chic.

¹¹Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamīlh. Laktzī'lh chā'tin chi'xcu' tī hui'lh ē jā ixlhakā'na'ni't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. ¹²Huanilh: “Quīnamigo, ūtū ixpālacata tanū'ni'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'ni'ta' milu'xu' tū minī'ni'?” Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³Palaj tunca rey cāhuanilh tī ixtamaktāyamā'nalh: “Camacachi'tit ē catantūchi'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.”

¹⁴Jesús chihuina'mpālh: —Lilhūhua' tī cāmāta'satinīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵Palaj tunca fariseos ta'a'lh ē tachihiuina'nli chī tzē ixtalimālacsu'yulh Jesús ixpālacata tū huanli. ¹⁶Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchi'xcuhui'n ē tatā'a'lh ixchi'xcuhui'n Herodes tī rey ixuani't. Talaka'lh Jesús ē tahananilh: —Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāj hui'x hua'na' tū ixlicāna' ē nā tzej

māsu'yuya' chī Dios lacasqui'n.
Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī
talīchihuīna'nān tachi'xcu'huī't.
Lacxtim cālaktzi'na' ixlipō'ktuca'n
tachi'xcu'huī't. ¹⁷¿Chī puhua'na'
ixpālacata tū mātā'jini'n emperador
romano? ¿Inchā tze na'ixcokoyāuj o
jā ixlacasqui'nca?

¹⁸Jesús ixca'tzi xmán
ixtalilaktzi'ncu'tun ē cāhuanilh:
—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata
quilālilaktzi'ncu'tunāuj?

¹⁹Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū
lixokocan tū mātā'jini'ncan.

Līmini'ca a'ktin denario tū
ixtumīnca'n. ²⁰A'cxni' Jesús
laktzi'lh tumīn, cākelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu ixlacan tasu'yu huā'tzā'
nac tumīn ē tīchu ixtacuhuīni'
tatzo'kni'?

²¹Takehltilh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla'
ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²²A'cxni' takexmatli huā'mā'
tachi'huīn, tali'a'cnīlh. Tamakxtekli
ē ta'a'lh.

**Chī nala a'cxni'
natalacastālancuana'n**

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³Huā'mā' quilhtamacuj
makapitzīn saduceos talakmilh
Jesús. Saduceos ixtahuan jā
catilacastālancuana'nca. Ū'tza'
talīhuanilh chuntza':

²⁴—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés
māsu'yulh palh nanī chā'tin chi'xcu'
tī tamakaxtokni'ttza' ē palh jā
ka'lhī i'ska'ta', ixlacasqui'nca
i'stancu natā'tamakaxtoka tī

nīmaka'ncanī'ttza'. Xapūla
ska'ta' tī nalacatuncu'huī' i'xla'
nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.
²⁵Ixui'lh na quilacpu'na'i'tāta'ca'n
kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu'
tamakaxtokli ē ā'listān nīlh. Jā tī
a'nal' i'ska'ta'; tamakxteknī'lh tī
nīmaka'ncanī't i'stancu. ²⁶Nā xla'
nīlh ē jā tī a'nal' i'ska'ta'. Chuntza'
a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu
ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān
xastancu. Nā xla' nīlh ē jā tī a'nal'
i'ska'ta'. ²⁷A'cxni' ixtanikō'nī'ttza'
lītā'timīn, ā'xmān nīlh puscāt.
²⁸A'cxni' nalacastālancuana'nca,
¿tīchu i'xla' nahuan tzamā'
puscāt? Ixkelhatojonca'n
ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁹Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kskāhuī'ni'ta'ntit
mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū
tatzo'kni' na ixtachi'huīn Dios ē jā
ca'tziyā'tit chī ixlītlī'huī'qui. ³⁰A'cxni'
nīnī'n natalacastālancuana'n, jā
catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh
ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka.
Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles
Dios xalanī'n nac a'kapūn. ³¹¿Ē jā
kelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios cāhuanīn
ixpālacata tī natalacastālancuana'n?
Chuntza' huanli: ³²“Quit ixDiosca'n
Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli.
Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā
ixDiosca'n xanīn.

³³A'cxni' tachi'xcu'huī't takexmatli
huā'mā' tachi'huīn, ixlipō'ktuca'n
tali'a'cnīlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

**Līmāpa'ksīn tū ā'chulā'
ixlacasqui'nca**

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴Fariseos tatalacxtimīlh a'cxni'
takexmatli chī Jesús cāmāca'cslīlh

saduceos. ³⁵Chā'tin chī xlac'a'n xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ixuani't. Xla' ixca'tzicu'tun palh Jesús ixca'tzi ixlimāpa'ksin Moisés ē kelhasqui'nilh:

³⁶—Mākelhtahua'kē'ni', źtuchūyā limāpa'ksin ā'chulā' ixlacasqui'nca tū māsu'yulh Moisés?

³⁷Jesús huanilh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksini' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'.”

³⁸Ū'tza' huā'mā' limāpa'ksin tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ³⁹Ixli'a'ktu' limāpa'ksin chu lacxtim chī ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” ⁴⁰Chī a'ktu' limāpa'ksin hua'chi ixlitzucuni' ixlimāpa'ksin Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuina'ni'n xalanī'n makāstza'.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹Fariseos jāna'j ixta'a'n ⁴²ē Jesús cākelhasqui'nilh:

—źTūchu lilacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit? źTīchu i'xū'nāpapa'?

Tahuanilh:

—Xla' i'xū'nātā'nat David.

⁴³Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—źTū ixpālacata David māpācuhuilh Māpa'ksini' chuntza' chī māsu'yuni'lh Espīritu Santo? David huanli:

⁴⁴Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁵Palh David lichihuina'lh i'xū'nātā'nat ē māpācuhuilh ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu ē jā David —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶Jā tī chā'tin tzē kelhtilh nūn kelhtin tachihuīn. Huā'mā' quilhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nilh.

Jesús cālimālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

23 Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n ē tachi'xcuhui't:

²—Mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē fariseos taka'lhī limāpa'ksin natahuan tū huanicu'tun ixlimāpa'ksin Moisés. ³Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catitlahua'tit chī xlac'a'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahua. ⁴Xlac'a'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzi'nca tacu'ca' ē jā tī tī tzē natāyani'. Xlac'a'n jā tamaktāyana'ncu'tun. ⁵Talacasqui'n tachi'xcuhui't natalaktzi'n ixlipō'ktu tū tatlahua. Cāmūhui'li'cani't ē cāpekemāhua'ca'cani't xalakpīka'tla' cintaj jā tatzō'knī't macsti'na'j ixtachihuīn Dios. Nā ā'chulā' pūlh mā'n taka'lhī ixlu'xu'ca'n ē jā ā'makapitzin. ⁶Talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca xlac'a'n jā tlahuamā'ca cā'tani'. Na ixtemplōca'n israelitas, xlac'a'n taquilhpūlatahui'lacu'tun.

⁷Talacasqui'n nacātā'chihuīna'n can ē nacālākachi'xcuui'can nac cāl'tejen ē nacāmāpācuhui'can mākelhtahua'kē'ni'nī'n.

⁸Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātāmāpācuhui'yān mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacxtim milipō'ktuca'n ē litā'timīn lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin miMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlīmān Cristo. ⁹Huā'tzā' nac cāl'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: “Quintāta.” Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰Jā catimakxtektit nacātāmāpācuhui'yān māpa'ksini'nī'n ixpālacata xmān Cristo ixlīmān miMāpa'ksini'ca'n. ¹¹Tī cāmaktāya ixlipō'ktuca'n na milacpu'na'i'tātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹²Catixcuhuālh tī ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalākachi'xcuui'can.

¹³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuani'ta'ntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksini'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmākxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhui'maktiyā'tit ixchicca'n tī cānīmaka'ncani't ē ā'listān na'j tunca orarliyā'tit a'ntza' jā tzē cātālaktzī'nān ē chuntza'

lī'a'kskāhui'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātalīmakapātīnīnān.

¹⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh namā'a'ka'lī'ni'yā'tit ā'chā'tin mintamāsu'yunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālani' tū māsu'yuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

¹⁶Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'nī'n ē cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁷Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacani't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸Nā hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'līlh nac pūmacamāstā'n, xla' līcuesa namākentaxtū.”

¹⁹Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacani't tū hui'lh a'ntza'. ²⁰Chuntza' tī natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlipō'ktu tū hui'lh nac

pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū. ²¹Chā'tin tī nahuan ixlicāna' ixpromesa tū huanli ixpālacata templo, xla' jā xmān lichihuīna'n templo. Nā lichihuīna'n Dios tī hui'lh nac templo. ²²Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān lichihuīna'n a'kapūn. Nā lichihuīna'n ixpūtahui'lh Dios jā māpa'ksīn' ē nā ixpālacata Dios tī tahui'la nac pūtahui'lh.

²³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milihua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'lh ē anís ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun līmāpa'ksīn. Līmāpa'ksīn māsuyū līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhui'ninā'tit. Nā līmāpa'ksīn māsuyū nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca tzē na'a'ka'i'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macsti'na'j lihua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. ²⁴Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na milihua'ca'n macsti'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

²⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān

makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasuyū tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit. ²⁶Hui'xina'n fariseos lakatzī'nī'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

²⁷Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū cālitzo'kcani't kextaj. Stala'nka' ē tzēhuanī't tatasuyū ē na ixpūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīnī'n ē tū jā tze. ²⁸Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't tasuyū'yā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhui'ninā'tit.

²⁹Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n a'kchihuīna'nī'n ē cācāxui'li'yā'tit ixpūta'cnūnca'n nīnī'n tī tzeya chi'xcuhui'n ixtahuanī't.

³⁰Hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahui'lauj cahuāl a'cxni' ixtahui'lāna'lh quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n.”

³¹Ū'tza' lītasuyūyā'tit hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n. ³²Catlahua'tit huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla tatlahuakō'lh. Ū'tza' nalītasuyū tū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tzēhuanī't tasu'yu ē ka'lhī tū laknīcan. ¿Chī nali'a'kapūtaxtu'yā'tit nac pūpātīn? ³⁴Chuntza' na'iccāmacamini'yān a'kchihuīna'nī'n ē chi'xcu'huī'n tī taca'tzī ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmakni'yā'tit ē nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzīn nacākēsno'kātīt na mintemplo'ca'n ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu' cāl'lacchicni'. ³⁵Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata xla'ca'n. Maknīcani't Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías ixuanī't. Maknīcani't na ixtanquilhtīn nac templo ē na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n xatze chi'xcu'huī'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā tlahualh tū jā tze ē hui'xina'n lī'pinā'tit cuenta hasta a'cxni' maknīcani't Zacarías. Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi chī tatlahualh xla'ca'n tī tamaknīlh. ³⁶Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit chuhua'j nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n xla'ca'n tī cāmaknīcani't —huanli Jesús.

**Jesús cālakcalhuanli xalanī'n nac
Jerusalén**

Lc. 13:34-35

³⁷Jesús cāhuanipāl'h:
—Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmakni'yā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'la'yā'tit ixlacscujni'n Dios tī cāmacamini'yān. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān

na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzi' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸Calaktzi'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitz'a' minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. ³⁹Nā iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzi'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: “Sicua'lanātlahuacani't tī mimā'lh ē ka'lhī ixlītli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios” —huanli Jesús.

**Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla'
templo**

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

24 Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talaktalacatzuna'jilh i'scujnu'nī'n. Xla'ca'n tatzuculh tahuani cuenta ixtlahualh chī ixyāhuacani't templo. ²Jesús cāhuanilh:
—Calaktzi'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlīpō'ktu nalaclakō'.

**Tū nalica'tzīcan chī nalaksputa
cā'quilhtamacuj**

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh i'scujnu'nī'n ē tzē'k tahuanih:
—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?
⁴Jesús cākelhtīlh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁵Lhūhua' chi'xcuhūi'n natahuan taka'lhī quilimāpa'ksin. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't”, ē chuntza' lilhūhua' nacā'a'kskāhuī'can. ⁶Nakexpa'tā'tit chī sā'nān jā lacatzuna'lj lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'lj ixlī'a'ksputni'. ⁷Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksini' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Na'a'nān tatzī'ncstat ē ta'jatāt ē natachiqui ti'ya't. Nā calhāxcuhuā'lh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni'cus chī napātīni'ncan.

⁹Nacātamacamaxquī'yān nacātamakapātīnīnān. Nacātamaknīyān ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't calhāxcuhuā'lh nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquiclhaktzi'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹Lhūhua' a'kchihuīna'nī'n natatahui'la tī nata'a'kskāhuī'nin. Natahuan talīchihuīna'n tū ixlā' Dios ē nata'a'kskāhuī' lhūhua' tachi'xcuhūi't. ¹²Tū jā tze nata'a'kahuani calhāxcuhuā'lh ē ū'tza' jātza' catitalālipāxquī'lh lhūhua' tachi'xcuhūi't. ¹³Tī jā catitaxtutāyalh na ixtej Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaca'n

nacāmakapūtaxtūcan. ¹⁴Xatze tachihuīn ixpālacata chī nala jā Dios namāpa'ksini'nkō', ū'tza' huā'mā' nali'a'kchihuīna'ncan calhāxcuhuā'lh nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natakexmata. Ā'listān a'cxni' nalaksputa.

¹⁵A'kchihuīna' Daniel tzo'kli ixpālacata chī nalactlahuacan jā sicua'lanātlahuacani't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze. (Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) ¹⁶A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. ¹⁷Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuā'lh tū ixlaca'n. ¹⁸Tī tascujmā'nalh na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixlū'xu'ca'n. ¹⁹Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n o tī tamā'tzi'qui'nincus. ²⁰Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²¹Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncani't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²²Dios cālakahu'man xlaca'n tī cālacsacnī't ē namāmacsti'na'ji tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jilh, jā ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin.

²³A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzī'ntit. Huā'tzā' hui'llh Cristo tī Dios macaminī't”, jā cati'a'ka'i'tit. Palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'lacha'”, jā cati'a'ka'i'tit. ²⁴Natamin lhūhua' tī nata'a'kskāhui'nin ē makapitzīn natahuan: “Quit Cristo.” Ā'makapitzīn natahuan: “Quina'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios.” Xlaca'n nā natatlahua li'a'cnīn nata'a'kskāhui'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhui'llh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhui'can ā'makapitzīn. ²⁵Iccāhuanintza' huā'mā' ixpālacata jā nacāta'a'kskāhui'yān. ²⁶Chuntza' palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'llh Cristo nac cā'tzaya'nca ti'ya't”, jā capintit. Palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. Ā'tzā' hui'llh nac cuarto”, jā ca'a'ka'i'tit. ²⁷A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁸Calhāxcu huālh naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzī jā mā'lh catūhuālh tū nīnī't — huanli Jesús.

**Chī namimpala Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n**

Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹Jesús cāhuanipālh:
—Xmān ca'a'kspulakō'lh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyū' jā catitamāxkakēni'llh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin limāsu'yun

tū quila' quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Xalani'n ixlīpō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natacalhuan. Ē naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' litli'huī'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ³¹A'cxni' namacasā'nān liskoli', na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalani'n calhāxcu huālh nac cā'quilhtamacuj. ³²Camaksa'ttit xaqui'huī' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh tza' hua'chi a'cxni' chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixtanquilhtīn mākelhcha. ³⁴Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanilh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³⁵Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuūn; nakentaxtukō'.

³⁶Nūn tī ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn āngeles xalani'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nā i'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³⁷Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin

Chi'xcu' xala' Tälhmā'n. ³⁸A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuhui't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'mal'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ē jā cuenta tatlhualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tälhmā'n. ⁴⁰A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chi'xcuhui'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin. ⁴¹Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tī tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin.

⁴²Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksini'ca'n. ⁴³Caca'tzītīt huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahūālh tūyā hora cā'tzi'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītīlh ē jā ixtīlhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tälhmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeza tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵Jesús cāhuanipālh: —¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī xatēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴⁶Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixtapátrōn. ⁴⁷Ixlīcāna' tū

iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixtapátrōn. ⁴⁹Chuntza' natzucu cālectucsa ā'makapitzin tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīni'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeza tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. ⁵¹Ixtēcu' chic palha' nacastigarlī tasācua' ē nacātā'pātīni'n xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

**Jesús limāsu'yulh
kelhacāuj tzu'ma'jan**

25 Jesús cāhuanipālh: —A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlīpō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'allh taka'lhī squi'nīni'. ²Kelhaquitzis laskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. ³Tī jā laskalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'nal'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. ⁴Tī laskalalhna', xla'ca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'nal'j cās. ⁵Tanajilh squi'nīni' ē ixlīpō'ktuca'n ixtalalalhtatahui'lāna'lh ē ā'listān talhtatalh. ⁶Chī i'tāt tzi'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: “iMimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷Ixlīpō'ktuca'n

tzu'ma'jan talakahuanli.
 Tatā'kaquī'lh ē tacāxtlahualh
 ixpūmāxkakēnc'a'n. ⁸Palaj
 tunca kelhaquitzis ti jā talimilh
 cās tahuanih ā'kelhaquitzis:
 “Caquilāmaxquī'uj macsti'nalj
 mincāsc'a'n. Tamixcu'tumā'nalh
 tzamā' quimpūmāxkakēnc'a'n.”
⁹Ti laskalalhna' takelhtilh: “E'ē,
 jā icticāmaxquī'n. Chuntza' jā
 quinticā'a'cchā'ni'n quina'n ē
 nūn hui'xina'n. Xatze capintit
 tamāhua'yā'tit jā stā'can.” ¹⁰Lihuan
 kelhaquitzis ixta'a'ni't tatamāhua
 cās, chilh squi'nīni'. Tzu'ma'jan ti
 tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh
 squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca.
¹¹Ā'listān tachā'lh ā'kelhaquitzis
 tzu'ma'jan ē tahuanih: “Māpa'ksīni',
 caquilāmālaquī'ni'uj.” ¹²Xla'
 cākelhtilh: “Quit jā iccālākapasān.”

¹³Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata
 jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā
 quilhtamacuj na'icmimpala quit
 Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

**Jesús līmāsu'yulh tumīn
 tū māsacua'nīni'lh**

¹⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios
 namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi
 chā'tin chi'xcu' ti ixa'mā'lh
 ā'lacatin. Cāmāta'satinī'lh
 i'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh
 ixtumīnc'a'n.

¹⁵'Chuntza' chī ixliskalalhca'n
 chā'tunu', chuntza' maxquī'ca.
 A'kquitzis mil maxquī'ca chā'tin
 ē a'ktu' mil maxquī'ca ā'chā'tin
 ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj
 tunca a'lh makat. ¹⁶Tasācua' ti
 ixmaxquī'canī't a'kquitzis mil, xla'

ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'namā'lh
 ē chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil
 huampala. ¹⁷Ti maktīni'lh a'ktu'
 mil, nā tlajapālh ā'a'ktu' mil. ¹⁸Ti
 maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē
 ponknu'lh ē mātze'kli ixtumīn
 ixpatrón.

¹⁹'Makās tamakapalilh
 ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspī'tli,
 ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰Pūla
 lakmilh ti ixmaktīni'nī't a'kquitzis
 mil ē nā maxquī'lh ixpatrón
 ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't.
 Huanilh: “Quimpatrón, hui'x
 quimaxquī' a'kquitzis mil ē ā'
 iclīmimpala ā'a'kquitzis mil tū
 ictlajalh.” ²¹Ixtēcu' huanilh: “Tze.
 Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua'
 mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā'
 tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē
 ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē
 naquintā'pāxuhua'ya'.”

²²Ā'listān lakmilh tasācua' ti
 ixmaktīni'nī't a'ktu' mil ē huanilh:
 “Quimpatrón, hui'x quimaxquī' a'ktu'
 mil ē ā' iclīmimpala ā'a'ktu' mil tū
 ictlajalh.” ²³Ixtēcu' huanilh: “Tze.
 Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua'
 mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā'
 tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē
 ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē
 naquintā'pāxuhua'ya'.”

²⁴Ā'listān lakmilh tasācua' ti
 ixmaktīni'nī't a'ktin mil. Xla'
 huanilh ixpatrón: “Quimpatrón,
 xa'icca'tzī hui'x scālājua. Hui'x
 i'ya' jā jā hui'x cha'ni'ta ē cā'ya jā
 jā hui'x mā'kahuanī'nī'ta. ²⁵Ū'tza'
 iclijicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac
 ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā'
 iclīmin tū mila' ixuani't.” ²⁶Ixtēcu'
 kelhtilh: “Jā tzeya tasācua' hui'x.
 Lhqitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh

quit ic'i' jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanīlh. ²⁷ Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta'." ²⁸ Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha: "Camaktitit a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxqui'tit tī ka'lhī a'kcāuj mil."

²⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Ā'chulā' namaxqui'can tī ka'lhī ē naquitāxtūni'. Tī jā ka'lhī, namaktican macsti'nal'j tū ixka'lhī. ³⁰ Huā'mā' tasācua' tī jā tze, catamaxtutit ē camacapintit jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.

**Chi'xcu' xala' Tālmā'n
nacāputzāna'nī ixlipō'ktuca'n
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj**

³¹ Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quilīPuxcu', quināngeles naquintalitamacsti'li'. Quit na'ictahui'lla na quimpūtahui'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksini'n. ³² Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj natatalacxtimī na quilacatin. Quit na'iccāmāpitzi chī pastor cāmāpitzi purecu' ē chivu. ³³ Na'iccāhui'li' purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhui'li' chivu na quimpekxtūxuqui. ³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: "Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n. Camaktitit limāpa'ksin tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacani'ttza' mimpālacataca'n a'cxni' Dios tlahualh cā'quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n.

Hui'xina'n quilāmāhui'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcānca'n a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini' quit ē quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Jātza' tze ixuanī't quilū'xu' ē hui'xina'n quilāmaxqui'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla ē quilāmaktāyauj. Tachi'n xa'icuanī't ē quilālaxpaxialhna'uj." Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Tī lactze natahuan: "Māpa'ksini', ĵjā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' ixtzi'ncsa' ē iccāmāhui'n? ĵJā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtiya'? ³⁸ ĵJā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n a'cxni' ixlatlā'hua'na' hua'chi xamini'? ĵJā'cxni' iccāmaxqui'n milū'xu'? ³⁹ ĵJā'cxni' iccāmaktāyan a'cxni' ixtal'jatatlāya' o tachi'n ixua'ni'ta'?" ⁴⁰ Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit quilātlahuani'uj." ⁴¹ Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūxuqui: "Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātininān. Capintit jā jā mixa macscut. Capintit jā cāxtlahuacani't expālacata skāhui'ni' ē ixmaktāyana'ni'n. ⁴² Hui'xina'n jā quilāmāhui'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj mixcānca'n a'cxni' xa'ickelhpūti. ⁴³ Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quilāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't quilū'xu' ē jā quilāmaxqui'uj xasāsti'.

Xa'icta'jatatla ē tachi'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quilālaxpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātalimakapātīninān." Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksini', ĩjā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' ixtzi'nca', o ixkelhpūtiya', o hua'chi xamini' ē quina'n jā iccāmaktāyan? ĩJā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' jātza' tze ixuanī't milu'xu' o ixtal'jatatlaxa' o tachi'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā iccāmaktāyan?"

⁴⁵Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuāl' tū jā tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chi jā quit quilātlahuani'uj."

⁴⁶Jesús cāhuanipāl'h: —Palaj tunca tzamā' tī jā lactze nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu quilhtamacuj ē tī lactze nataka'lhi ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

26 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

²—Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huanican pascua. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can naquixtokohua'ca'can —huanli Jesús.

³Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'ke'ni'nī'n limāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhtīn ixpalacio Caifás. Xla' ixlicāna' tī xapuxcu' pālej

ixuanī't. ⁴A'ntza' tachihuīna'nli chī natalī'a'kskāhuī'nin ē natachi'pa Jesús ē chuntza' natalimaknī.

⁵Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuāl'h lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhūi't natatā'kaqui'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite

Jesús

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. ⁷Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh Jesús. Ixlē'mā'lh pātīn lameti tū ixlitzuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Lihuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt licuctlahualh aceite. ⁸A'cxni' scujnu'nī'n talaktzi'lh tū tlahualh, tasitzi'lh ē tatzuculh talāhuani:

—ĩTū ixpālacata pāxcat lilal huā'mā' aceite? ⁹Tzē ī'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē iccāmaxqui'ca xcamanī'n.

¹⁰Jesús ixca'tzi tū ixtalichihuīna'mā'nal'h ē cāhuanilh:

—ĩTū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanī'n na milacpu'na'ītātca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'layān. ¹²Chuntza' chī huā'yāl'h puscāt quilicuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxū'ilil' naquimā'cnūcan.

¹³Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhūāl'h nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzinī'nī'ncan xatze tachihuīn ixtla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalilacapāstaca xla'.

Judas cāhuanilh chī namacamāstā'**Jesús***Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6*

¹⁴Chā'tin chī ixlikelhačāujtu'
scujnu'ni'n xla' ixuanican Judas
Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ¹⁵ē
cāhuanilh:

—¿Chī huani't naquilāxokoyāuj
palh na'iccāmacamaxqui'yān Jesús?

Xlaca'n talixokolh pu'xamacāuj
xaplata tumīn ¹⁶ē a'cxni'
Judas tzuculh putza chī tzē
nacālimacamaxqui' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh scujnu'ni'n*Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;**Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26*

¹⁷Milh quilhtamacuj tū
ixlitzucuni' cā'tani' tū huanican
pascua a'cxni' hua'can pāntzīn
tū jā litlahuacani't levadura.
Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'ni'n
talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē
takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu lacasqui'na'
na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can
cā'tani'?

¹⁸Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē
natanū'yā'tit na ixchic chā'tin
chi'xcu' ē nahuaniyā'tit:
“Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān:
Talacatzuna'jītza' tū na'icpūni'
ē icua'cu'tun tū hua'can
cā'tani' pascua na minchic.
Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'ni'n.”

¹⁹Scujnu'ni'n ta'a'lh ē tatlahualh
chī Jesús cāmāpa'ksilh ē
tacāxtlahualh lihua' xala' cā'tani'.

²⁰A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza'
chi'chini', Jesús ē kelhacāujtu'

i'scujnu'ni'n ixtahuā'yahui'lāna'lh
nac mesa. ²¹Lihuan
ixtahuā'yamā'nalh, Jesús
cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin
chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²²Xlaca'n talipuhuanli ē tatzuculh
takelhasqui'ni' chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksīni'?

²³Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan
pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'.

²⁴Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n
ē naquina'kspula chuntza' chī
tatzo'kni' quimpālacata na
ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat
chi'xcu' tī naquimacamāstā';
nalilipuhuan. Ā'chulā' tze
ixpālacata xla' palh jā
ixtilacatuncuhui'lh.

²⁵Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē
xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā'
quit?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'nti.

²⁶Lihuan ixtahuā'yamā'nalh,
Jesús tayalh pāntzīn ē maxqui'lh
tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni'
che'kelh, cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n
ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā'
quimacni'.

²⁷Palaj tunca tayalh vaso ē
maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios.
Macasti'n cāmaxqui'lh xlaca'n ē
cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit
macasti'n. ²⁸Ū'tza' huā'mā'
quinka'lhni'. Ū'tza' tū licāxtlahuaca
xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios
nacālimakapūtaxtu' tachi'xcuhui't.
Quinka'lhni' tū na'icmaka'n

ū'tza' nacālimātza'nkēna'ni'can
ixcuentaca'n lhūhua' tachi'xcuhui't.
²⁹Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān
uva hasta a'cxni' na'iccātā'hua'yān
xtumtza' xaxcān uva xasāsti'tza'.
Na'iccātā'hua'yān a'ntza' jā
namāpa'ksīni'nkō' quinTāta' Dios ē
ixlipō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰A'cxni' ixtapixtli'nī't a'ktin
himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā
huanican Olivos. ³¹Jesús cāhuanilh:
—Huā'mā' tzi'sni' milipō'ktuca'n
naquilā'a'kxtekma'naūj
ixpālacata tū naquina'kspula.
Chuntza' tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī
pastor ē nata'a'kahuanikō'
purecu'”, tatzo'kni'. ³²A'cxni'
naquimālacastālancuanīcan, xapūla
na'ica'n quit nac estado Galilea.
A'ntza' nalāpāxtokāuj.

³³Pedro huanilh:

—Masqui ixlipō'ktuca'n
ā'makapitzīn nata'a'kxtekma'nān,
quit jā maktin ictimakxtekni'.

³⁴Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā'
tzi'sni' a'cxni' jāna'lj ta'sa puyux,
hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknica'na',
quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn
chuntza' tahuanli.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶Jesús ē i'scujnu'nī'n tachā'lh
jā huanican Getsemaní. Xla'
cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā'
lihuan quit na'ica'n na'icorarlīni'
Dios a'jnanu'.

³⁷Cālē'lh lacapunchuna'lj Pedro
ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē
tzuculh lipuhuan ē ixa'ktuyumā'lh.
³⁸Cāhuanilh:

—Iclipuhuan hasta tzē na'iclaknī
quintalipuhuāt. Catachokotit
huā'tzā' ē calātā'lipuhuanui. Jā
calhtatatit.

³⁹Jesús a'lh lacapunchuna'lj ē
tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh
Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē
na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū
na'icpātini'n, camakxtekti chuntza'
nala. Masqui na'icpātini'n, calalh tū
hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit
iclacasqui'n.

⁴⁰Mimpālh jā ixcāmakxtekni't
i'scujnu'nī'n ē calakchilh xlaca'n
ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh
Pedro:

—¿Ē minkelhatu'tunca'n jāla
tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin
hora? ⁴¹Calakahuantahui'la'tit

ē casqui'ni'tit Dios jā
nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzi'ncu'tunān. Ixlicāna'
milistacna'ca'n tatlahuacu'tun
xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī
līli'huī'qui —cāhuanilh.

⁴²Ixlimaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh
Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca
na'icpātini'n ē nakentaxtu chī
mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³Palaj tunca taspī'tpālh
jā ixcāmakxtekni't
i'scujnu'nī'n ē calakchimpālh
ē ixtalhtatamā'nampālh. Jāla
tatāyani'lh ixtalhtataca'n.

⁴⁴Cāmakxtekpāl̄h ē ixlímaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipāl̄h chí ixuani't xapūla.

⁴⁵Taspi'tpāl̄h jā cāmakxtekl̄i scuju'ni'n ē cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chí'xcu'huī'n.

⁴⁶Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' i'scuju'ni'n ixuani't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't ē ixtalē'n ixmachītac'a'n ē qui'huī'.

Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas.

⁴⁸Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chí natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh: —Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰Jesús kelhtīlh: —Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpā't? Tachi'xcu'huī't tī tatā'milh Judas talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹Palaj tunca chā'tin tī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātākāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh.

⁵²Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalīmaknīcan xla'. ⁵³¿Ē jā ca'tziya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh ē xla' xamaktin naquimacamini' a'kcāujtu' mil ángeles? ⁵⁴Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chí a'kspulamā'lh?

⁵⁵Jesús cāhuanilh tachi'xcu'huī't: —¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītac'a'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi chí'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quīlāchi'pauj a'cxni'?

⁵⁶Ixlīpō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlīpō'ktuca'n i'scuju'ni'n tatzā'lalh ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksini'ni'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuani't. A'ntza' ixtalaktakēstoknī't xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtīn chic ē cātā'tahuī'lh policías nalaktzī'n chí nalīputzāna'nīcan.

⁵⁹Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla'
māpa'ksīni'nī'n ixtaputzamā'nalh
chī natalimālacsu'yu Jesús
ē natalimāmaknīnīnī'n.
Ixtaputzamā'nalh catūhuālh masqui
jā ixlicāna' tū nalimālacsu'yucan.

⁶⁰Masqui lhūhua' chī'xcu'huī'n
ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū
jā ixlicāna' ixpālacata Jesús, jāla
ixtamaclani' tū natalimālacsu'yu.
Ā'līstān tamīlh chā'tu' tī chu
lacxtim chī tachihuīna'nli.

⁶¹Xlaca'n tahuanli:
—Huā'mā' chī'xcu' huanli: “Quit
tzē na'icmālakspūtūkō' xaka'tla'
ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj na'icyāhuapala.”

⁶²Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh
Jesús:
—Huā' tayāna'lh chā'tu'
chī'xcu'huī'n tamālacsu'yumā'nān.
¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu'
pālej chihuīna'mpālh ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza'
kexmatān. Chuhua'j naquihuani'ya'
tū ixlicāna'. Caquilāhuaniuj palh
hui'x Cristo tī i'Ska'ta' Dios.

⁶⁴Jesús kelhtīlh:
—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī
hua'na'. Nā iccāhuanīyān
huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n
naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu'
xala' Tālh mā'n na'ictahuī'la
na ixpekxtūcāna'j Dios tī
māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha'
nac a'kapūn ixpu'nan poklhnū'.

⁶⁵Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxti'tli
ixlu'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza'
limāsu'yulh xla' ixstīzī' ē huanli:

—Huā'mā' chī'xcu'
limālakchā'ni'cu'tun Dios.

Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin
naquincāhuanīpalayān palh jā tze
xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī
mālakchā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶¿Chī
puhua'nā'tit'?

Tahualh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷Palaj tunca talakachojmanīlh
Jesús ē tatuscli. Ā'makapitzīn
talacala'sli ⁶⁸ē tahuanilh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu
lacala'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹Līhuan Pedro ixuī'lh nac
tanquilhtin ē chā'tin tzu'ma'jāt
laktalacatzuna'jīlh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús
xala' nac Galilea.

⁷⁰Pedro kelhtatzē'kli na
ixlcatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē
huanli:

—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

⁷¹Pedro tatampūxtulh macsti'na'j
ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'jāt
laktzī'lh. Xla' cāhuanilh tī
ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chī'xcu' nā
ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac
Nazaret.

⁷²Pedro kelhtatzē'kpālh ē
lacatancs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā'
chī'xcu'.

⁷³Ixlīka'tlā'tus xlaca'n
tī ixtatā'layāna'lh
talaktalacatzuna'jīlh Pedro ē
tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī
xlaca'n. Mintachihuīn ixtā'chuntza'
tī xala' nac Galilea.

⁷⁴Pedro tzucuca lakapalaca
ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh
jā ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā
iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵Ū'tza'
līmāpāstaquilh Pedro chī Jesús
ixuaninī't: “A'cxni' jānal'j ta'sa
puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka
maktu'tun.” Pedro taxtulh a'ntza' ē
ixtalīpuhuāt tzuculh calhuan.

Macamaxqui'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

27 A'cxni' xkakalh,
ixlīpō'ktuca'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas
talālītā'chihuīna'nli chī natalīmaknī
Jesús. ²Tapekechī'lh ē talē'lh ē
tamacamaxqui'lh Poncio Pilato tī
governador ixuanī't.

Chī linīlh Judas

³Judas ū'tza' tī macamāstā'lh
Jesús. A'cxni' Judas laktzī'lh chī
māpa'ksīca namāmaknīnīnīncan
Jesús, lipuhuanli ē xtum
lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh
pu'xamacāuj xaplata tumīn
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ē
cāhuanilh:

—Quit ictlahualh tū jā tze
ixpālacata icmacamāstā'lh chi'xcu'
tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n.
Cuenta catlahua' hui'x.

⁵Judas a'lh nac templo ē
tilhquītamacnūlh na ixpūchakān
templo tumīn ē a'lh tā'kpīxchī'
a'katin nac qui'hui'.

⁶Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli
tumīn ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojōcan
tumīn tū mālacnūnī'can Dios.
Huā'mā' tumīn lixokocanī't
namāmaknīnīnīncan chā'tin chi'xcu'.

⁷Tachihuīna'nli ē taputzalh chī
natalītamāhua pītzunaj' ti'ya't.
Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan
Ixti'ya't Alfarero ē a'ntza'
ixcāmā'cnūcan makatiyātī'n.

⁸Chuhua'j māpācuhuīcan Ti'ya't
tū Ixtapalh Ka'lhni' ixpālacata
lītamāhuaca tumīn tū ixlīxokocanī't
namāmaknīnīnīncan chā'tin
chi'xcu'. ⁹Chuntza' mākentaxtūca
huā'mā' tū huanli a'kchihuīna'
Jeremías jā tzo'kli na ixtachihuīn
Dios: “Cātayaca pu'xamacāuj tumīn
ixla' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin
chi'xcu' chuntza' chī tahualh
makapitzīn israelitas). ¹⁰Huā'mā'
tumīn lītamāhuaca ixti'ya't
Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksilh
Māpa'ksīnī' Dios.”

Jesús na ixlacatīn Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹A'cxni' Jesús ixylāh na
ixlacatīn gobernador Pilato, ē ū'tza'
kelhasqui'nīlh Jesús:

—ĈĒ hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?
Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

¹²A'cxni' xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xanapuxcu'nu'
israelitas ixtalīmālacsu'yu,
Jesús jā tū kelhtīnī'lh. ¹³Pilato
kelhasqui'nīpālh Jesús:

—ĈĒ jā kexpa'ta' tū
talīmālacsu'yuyān tachi'xcuhūi't?

¹⁴Jesús jā tū kelhtīlh. Ū'tza'
līlī'a'cnīlh gobernador.

Jesús lichihuina'nca chi namaknican*Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16*

¹⁵Ixa'nan a'ktin tahuil'lat ē a'cxni' ixlamā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachi'n.

Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekcan. ¹⁶Ixtanūmā'lh chā'tin tachi'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuālh ixlakapascan huā'mā' Barrabás.

¹⁷A'cxni' ixtatalacxtimīnī't tachi'xcuhui't, Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

¹⁸Chuntza' huanli Pilato ixpālacata xla' ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talimacamāstā'lh.

¹⁹Lihuan ixui'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu'. Jā tze chī iclakahuālaktzī'lh tzamā' chi'xcu' huā' kōtan tzi'sa.”

²⁰Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasitzi'nī't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talisqui'nli camakxteka Barrabás ē tahuānli camaknica Jesús. ²¹Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuānli:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²²Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

Ixlipō'ktuca'n takelhtilh:

—iCaxtokohua'ca'ca!

²³Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuānilh:

—iCaxtokohua'ca'ca!

²⁴A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixi ē ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'nalh ē jāla cāskāhuī'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't takelhtilh:

—iQuina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani!

²⁶Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksilh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh nextokohua'ca'can.

²⁷Ā'listān ī'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talitamacsti'li'lh. ²⁸Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'.

²⁹Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxqui'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talilitzi'nli ē tahuānilh:

—iCalakachi'xcuhui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰Nā talakachojmanilh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talicucni'cli.
³¹A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū i'xla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³²Lihuan ixta'a'mā'nal, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Círene ē ixtacuhuini' Simón. Sāmācu'qui'ca ixcrúz Jesús.
³³Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴A'ntza' maxquī'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'cani't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xī'cxi'. Palh ixua'lh, jā ixtimakca'tzi'lh chī napātini'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.

³⁵A'cxni' ixtaxtokohua'ca'ni'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tāca'n ē talimāxtulh suerte naca'tzi tūchu nacālakhā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'kchihuina' jā tzo'kli: “Tamāpitzilh quilu'xu' na ixpu'na'i'tāca'n; tatlahualh suerte tū talimāxtulh.” ³⁶Palaj tunca tatahui'lal natamaktaka'lha.
³⁷Hui'līca nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzokcani't tū ixpālacata lixtokohua'ca'ca. Ixtzokcani't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxqui. ³⁹Tī ixtatētaxtumā'nalh tasakā'lilh

ixa'kxākca'n ē talakapalalh ⁴⁰ē tahuanihl:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' i'xli'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milimān. Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹Nā chuntza' ixtalilitzi'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalilitzi'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴²—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. Palh ixlicāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'i'ni'yāuj xla'. ⁴³Xla' lipāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlicāna' pāxqui'. Quincāhuanin xla' i'Ska'ta' Dios —tahuahl.

⁴⁴Nā ka'lhāna'nī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'cani't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nihl

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵Xlitzā'la cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajilh a'ktu'tun hora. ⁴⁶Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli: —Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līni'ta' quina'cstu?)

⁴⁷Takexmatli huā'mā' makapitzin tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuina' Elías.

⁴⁸Xamaktin chā'tin tatu'jnu quítayalh catūhuālh hua'chi panamāc. Limāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua'. ⁴⁹Ā'makapitzin tahuani: —Camakxtekti. Nalaktzi'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰Ā'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nilh. ⁵¹Huā'mā' puntzuna' taxtī'tpitzilh ka'tla' līlakamilin xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' līlakamilin tū ixmāpitzī templo. Tzuculh na ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na ixtampān. Ti'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. ⁵²Tatalaquī'lh pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'i'ni'nī't Dios ē ixtanīnī'ttza'. ⁵³Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xatasicua'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh ti'ya't ē a'cxni' talaktzi'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahuani:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁵⁵Lhūhua' puscan ixtalaktzi'mā'nal makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. ⁵⁶Na ixpu'na'i'tātca'n puscan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzi'ca'n

Jacobo ē José ē nā ixuī'lh ixtzi'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁵⁷A'cxni' i'smalanka'namā'lh tza', milh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixuani't ē nā ixa'ka'i'ni' Jesús. ⁵⁸Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksini'lh camaxquī'ca. ⁵⁹José lē'lh ixmacni' Jesús ē līmaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' ixta' José ixuani't. A'cxni' līmālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahuī'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcāni't Jesús

⁶²A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'likō'can tū maclacasqui'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. ⁶³Tahuanih:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chi'xcu' tī a'kškāhui'nilh a'cxni' lakahuancu ixuani't. Chuntza' huanli: “Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālancuana'n na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n”, huanli. ⁶⁴Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchān a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' i'scuju'ni'nī'n natamin nataka'lhlan ixmacni'.

Tzē nacāhuanican tachi'xcuhui't
palh lacastālancuana'ni't na
ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuntza'
ā'chulā' nacālī'a'kskāhui'can
tachi'xcuhui't ē jā xapūla.

⁶⁵Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados.

Cacālī'pintit ē calaktzi'ntit
hui'xina'n chuntza' chī
natamaktaka'lh.

⁶⁶Xlaca'n ta'a'lh ē tzej
tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'līca
sello nac chihuix tū kelhui'līca.
Cāmakxtekancha' soldados tī
natamaktaka'lh.

Jesús lacastālancuana'nli

Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

28 Ī'sputni'ttza' quilhtamacuj
tū pūjaxcan ē

i'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni'
María Magdalena ē ā'chā'tin
María ta'a'lh nac pūtā'cnūn.

²Xamaktin palha' tachiquilh ti'ya't.
Chā'tin ixāngel Māpa'ksīni' Dios
ixyujni'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni'
chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh
chihuix tū ixkelhui'līcani't ē
pūtahui'lh. ³Ángel xkakah hua'chi
makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka'
ixuanī't hua'chi panamāc. ⁴A'cxni'
soldados talaktzi'lh, taxpipilh ē
tajicua'xnīlh. ⁵Ángel cāhuanilh
puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzi
hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī
xtokohua'ca'ca. ⁶Xla' jātza' tihui'lh
huā'tzā'. Lacastālancuana'ni'ttza'
chuntza' chī huanlī. Catanū'tit ē
calaktzi'ntit jā ixmāpī'cani't. ⁷Palaj
capintit ē cacāhua'ni'tit i'scujnu'ni'n
lacastālancuana'ni'ttza' na
ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuhua'j xla'

nacāpūlani'yān nac estado Galilea.
A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta
catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸Palaj tunca puscan
tatapānūlh nac pūtā'cnūn.
Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh.
Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani
scujnu'ni'n. ⁹Xamaktin Jesús
cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuīna'lh.
Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh
Jesús. Tachi'palh ixtujan
ē talaktaquilhpūtalh ē
tamakapāxui'lh. ¹⁰Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit
cacāmāca'tzīni'tit quintā'timīn
ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado
Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē
naquintalaktzi'n.

Tū tahuani soldados

¹¹Lihuan ixta'a'mā'nalh
puscan, makapitzīn soldados tī
ixtamaktaka'lh mā'nalh pūtā'cnūn
ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni'
jā huanican Jerusalén. Tahuani'lh
xanapuxcu'nu' pālejni' ixlipō'ktu
tū ixa'kspulani't. ¹²Tzamā'
pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu'
israelitas ē talichihuīna'lh. Lhūhua'
tumīn cāmāxqui'ca soldados ¹³ē
cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh
cā'tzi'sni' tamīlh i'scujnu'ni'n
Jesús lihuān i'lh'tatapā'na'ntit
ē xlaca'n taka'lhlanlī ixmacni'.
¹⁴Palh namāca'tzīnīcan
governador i'lh'tatapā'na'ntit,
quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā
caticātalimāknīn.

¹⁵Soldados tamaktīni'lh tumīn
ē ta'a'lh ē tahuani chuntza' chī
ixcāhuanicani't. Chuntza' israelitas
tahuān hasta chuhua'j.

**Jesús cāmacamaxqui'lh
ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n**

Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁶Kelhacāujtin ī'scujnu'nī'n
ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin
nac sipej tū Jesús lacsacli. ¹⁷A'cxni'
talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh
masqui makapitzin jā
ixta'a'ka'i'cu'tun. ¹⁸Jesús
cālaktalacatzuna'jilh xlaca'n ē
cāhuanilh:
—Quit quimaxqui'canī't
ixlīpō'ktu līmāpa'ksin ē
na'iccāmāpa'ksi ixlīpō'ktuca'n

tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna'
ē nac a'kapūn. ¹⁹Chuntza'
capintit calhāxcuhuālh nac
cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't
chī tzē quiscujnu'nī'n natahuan.
Nacālimā'kpaxī'yā'tit ixlītlī'hui'qui
xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espīritu
Santo. ²⁰Nacāmāsu'yuni'yā'tit
chī natalatā'kchoko ē chī
natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit
iccālīmāpa'ksini'nī'ta'n hui'xina'n.
Caca'tzītit quit pō'ktu quilhtamacuj
iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa
cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 Huā'mā' xatze tachihuīn
tū māsu'yucan ixpālacata
Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios.

²Chā'tin profeta tzo'knulh chī
Dios huanilh ī'Ska'ta'. Chuntza'
huanli:

Cakexpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni'
milacatin tī napūlani'yān
hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.

³Nā profeta Isaías tzo'knulh
chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't,
nakexmatcan chā'tin tī palha'
chihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata
mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.”

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴Tzamā' mākentaxtūca a'cxni'

Juan tī ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. Ixa'kchihuīna'n
ē iccāhuani tachi'xcuui't:

—Calilipuhuantit ixpālacata
mincuentaca'n. Cacāmakxtektit
ē nacātamātza'nkēna'ni'yān ē
ca'a'kpaxtit.

⁵Tachi'xcuui't xalanī'n
calhāxcuui'lh nac estado Judea

ē xalanī'n nac cā'lacchicni'
Jerusalén, ixlipō'ktuca'n tamilh
takexmata tū huanli Juan.

A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios
ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh
chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā
huanican Jordán.

⁶Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū
ixlicāxtlahuacani't ixchi'xit camello
ē ixlichī'can ko'xka' ixuani't. Ixua'
xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac
cā'qui'huī'n. ⁷Ixa'kchihuīna'n ē
ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Ā'listān namin ā'chā'tin tī
ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit
jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit
jā mini'ni' nūn na'icxcutni'
ixlikechī'can ixcaclhi'. ⁸Quit
iccālimā'kpaxīni'ta'n xcān; xla'
nacāmacamini'yān Espīritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

⁹Tzamā' quilhtamacuj Jesús
taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret
xala' estado Galilea ē lakmilh
Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh. Juan
mā'kpaxīlh Jesús nac ka'tla' xcān
jā huanican Jordán. ¹⁰A'cxni'
Jesús tacutli nac xcān, xamaktin
laktzi'lh chī talaqui'lh nac
a'kapūn ē mincha' Espīritu Santo ē

ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni'
ixuyjmā'chi. Chilh na ixa'kpūn
Jesús. ¹¹Kexmatca a'ktin tachihuīn
nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān.
Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān
—huanli.

Skāhui'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

¹²Palaj tunca Espíritu Santo
macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca
ti'ya't. ¹³Ixui'lh a'ntza' nac
cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam
quilhtamacuj. A'ntza' skāhui'ni' ti
huanican Satanás, xla' ixputza
chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios.
Nā a'ntza' ixa'nan animalh tū
ixtahua'nan. Ixángeles Dios
ixtamaktaka'lh mā'nalx Jesús.

**Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac
estado Galilea**

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴A'cxni' ixchī'cani't Juan, Jesús
a'lh nac Galilea ē ixli'a'kchihuīna'n
xatze tachihuīn tū ixla' Dios.

¹⁵Ixuan:

—Chilhtza' quilhtamacuj
tū lilhcāna'ncani't ē
talacatzuna'jimā'lh tza' a'cxni'
nalaktzi'ncan ixlicāna' Dios
māpa'ksini'n. Calilipuhuantit
ixpālacata tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit
ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n.
Ca'a'ka'l'tit xatze tachihuīn tū Dios
māca'tzinini'ni't.

**Jesús cālacsacli kelhatā'ti'
chi'panani'n squi'ti'**

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶A'cxni' Jesús ixlatlā'huan
na ixquilhtūn xaka'tla' xcān

tū huanican Lago Galilea, xla'
cālaktzi'lh Simón ē ixtā'tin
Andrés. Ixtamojōmā'nalx nac xcān
ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan
squi'ti'. Xlaca'n chi'panani'n squi'ti'
ixtahuanit'. ¹⁷Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē

na'iccāmāsu'yuni'yān chī
nacālīmā'a'ka'l'ni'yā'tit
tachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios.

¹⁸Palaj tunca tamakxteklī
ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

¹⁹A'cxni' Jesús a'lh
lacapunchuna'l, cālaktzi'lh
Jacobo ē Juan ixcamana' Zebedeo.
Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac
pūtacutnu' ē ixtalacachi'mā'nalx
ixpūtayanca'n. ²⁰Palaj tunca
Jesús cāmāta'satinini'lh ē xlaca'n
ta'a'kxtekui'lilx ixtāta'ca'n Zebedeo
ē i'scujnu'ni'n nac pūtacutnu' ē
ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

**Chā'tin chi'xcu' ti ixka'lhī jā tze ya
ū'ni'**

Lc. 4:31-37

²¹Ta'a'lh nac cā'lacchicni'
Capernaum. A'cxni' a'cchā'lh
quilhtamacuj tū pūjaxcan, palaj
tunca Jesús tanūlh na ixtemploca'n
israelitas ē cāmāsu'yuni'lh
tachi'xcuhui't. ²²Ixtali'a'cnī chī
ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata
ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi
chā'tin ti ka'lhī līmāpa'ksin
ē jā chuntza' chī tamāsu'yu
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksin. ²³Palaj tunca tanūlh
nac templo chā'tin chi'xcu' ti
ixka'lhī jā tze ya ū'ni'. Xla' ta'salh ē
huanli:

²⁴—Jesús xala' nac Nazaret, çtū
ixpālacata quilālakmij quina'n?

¿Ē ta'ni'ta' naquilāmālakspūtūyāuj?
Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē
Xaticua'lanātlahua hui'x.

²⁵Jesús lacaquilhnilh jā tzeza ū'ni'
ē huanilh:

—iCaquilhca'csla! iCamakxtekti
huā'mā' chi'xcu'!

²⁶Chi'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeza
ū'ni' palha' ta'salh ē taxtuni'lh.

²⁷Ixlipō'ktuca'n talia'cnilh ē
talākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu huā'mā' tū
quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n?
Xasāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu'
līchihuīna'n līmāpa'ksīn. Hasta jā
tzeza ū'nī'n takexmatni' a'cxni' xla'
cāmāpa'ksī.

²⁸Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh
calhāxcuahuālh nac estado Galilea
ixpālacata tū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyilh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

²⁹A'cxni' Jesús taxtulh na
ixtemploca'n israelitas, palaj
tunca a'lh ē tanūlh na ixchicca'n
Simón ē Andrés. Tatā'a'lh Jacobo
ē Juan. ³⁰Ixpuhuiti' Simón
ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. Palaj
māca'tzīnica Jesús. ³¹Xla' a'lh ē
macachi'palh ē mā'kaqui'lh ē palaj
tunca tapānūni'lh chī ixmacscutla.
Palaj tunca puscāt cāmāhuī'lh.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

³²Kōtanūtzā' a'cxni'
ixtā'cnūmā'lhtza' chī'chini',
cālīmini'ca Jesús ixlīpō'ktuca'n tī
ixtata'jatatlā ē tī ixtaka'lhī jā tzeza
ū'nī'n. ³³Ixlīpō'ktuca'n xalanī'lh

cā'lacchicni' tatakēstokli na
ixtanquilhtin chic. ³⁴Cāmātzeyilh
lhūhua' tī ixtata'jatatlā chu
catūxcuahuālh ta'jatatlā ixtaka'lhī
chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua'
jā tzeza ū'nī'n. Jā cāmāxtekli
natachihuīna'n jā tzeza ū'nī'n
ixpālacata jā ixlacasqui'n xla'ca'n
ixtahualh tīchu xla'.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Lc. 4:42-44

³⁵Ixlīlakalī tzi'saj Jesús tāqui'lh ē
taxtulh ē a'lh lacatīn jā jā tī ixui'lh.
A'ntza' orarlīlh. ³⁶Simón a'lh putza
ē ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷A'cxni'
tamaclalh Jesús, tahuanihlh:
—Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't
taputzayān.

³⁸Xla' cāhuanihlh:
—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn
cā'lacchicni' tū tahuī'lāna'lh
lacatzuna'j ē quit a'ntza'
na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios.
Ū'tza' icliminī't.

³⁹Calhāxcuahuālh nac estado
Galilea ixmāsu'yu na ixtemploca'n
israelitas ē cāmāxtulh jā tzeza
ū'nī'n.

Jesús mātzeyilh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquīnit

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu'
tī ixka'lhī ta'jatatlā tū māmasī
quinqūnitca'n tū huanican
lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē
squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē
naquīmātzeyi'ya'.

⁴¹Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli
ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n.
Catzeya'nti.

⁴²A'cxni' huanilh huā'mā',
tapānūni'lh ixta'jatāt ē tzeyanli.

⁴³A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin
huanilh:

⁴⁴—Catamaktaka'lhti ē jā
tihua'nilya' nūn chā'tin. Xmān
calakpi pālej ē camāsu'yuni'
mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh
tzeyani'ta'tza'. Namālacnūni'ya'
chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés
ixpālacata tī ixmakxtekni'ttza'
tzamā' taljatāt. Chuntza' nataca'tzi
tachi'xcuhui't tzeyani'ta'tza'.

⁴⁵Xla' palaj tunca taxtulh ē
tzuculh cāhuanitā'kchoko lilhūhua'
ē cāhuanilh tū ixa'kspulani't.
Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū
nac cā'lacchicni' na ixlacatīnca'n
tachi'xcuhui't ixpālacata jā
ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza'
xmān tachokolh na ixquilhtūn
cā'lacchicni'. Tachi'xcuhui't xalanī'n
calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

**Jesús mātzeyilh chā'tin tī
i'xcahui'huani't**

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

2 Ixlilātma'j Jesús taspitli ē
tanūpālh nac Capernaum.
Tachi'xcuhui't takexmatli
ixui'lh nac chic. ²Palaj tunca
lilhūhua' talaktakēstokli hasta
jātza' ixtatanūkō' ixpūchakān
chic. Nā tatzumalh tanquilhtin.
Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.
³Talakmilh ā'makapitzin ē na
ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti'
chi'xcuhui'n ixtapūlimimā'nalh
talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin
ta'jatatlani' tī i'xcahui'huani't.
⁴Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata

lhūhua' tachi'xcuhui't ixlitzuma
chic. Tapūtahua'ca'lh escalera
ixa'kstīn chic ē ta'a'kstixuakli chic
ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaqui'lh,
talichi'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh
tal'jatatlani'. ⁵A'cxni' Jesús laktzi'lh
chī ixta'a'ka'i'ni' ixlitli'hui'qui, xla'
huanilh tal'jatatlani':

—Quinka'hua'cha,
icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

⁶Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzin
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksin ē tapuhuanli
ixa'cstuca'n: ⁷“¿Tū ixpālacata
chihuīna'n chuntza' huā'mā'
chi'xcu'? Xla' mālakchā'ni'mā'lh
Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin
tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān
quincuentaca'n, xmān Dios.”

⁸Palaj tunca Jesús
ixlīmān ca'tzilh chī xlaca'n
ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit
chuntza' na milistacna'ca'n?

⁹Icuanilhtza' tal'jatatlani':

“Icmātza'nkēna'ni'kō'yān
mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui
mātza'nkēna'ni'catza'. Palh
xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li'
mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza'
ixlitasu'yulh palh ixlicāna' tzeyanli.
¹⁰Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.
Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān
chī icka'lhī līmāpa'ksin huā'tzā'
nac cā'quilhtamacuj ē tzē
na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n
tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu'
tī i'xcahui'huani't:

¹¹—Icuaniyān, catā'kaqui' ē
casmī'li' mimpūtama' ē capit na
minchic.

¹²Xamaktin tā'kaqui'lh na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talilī'a'cnilh ixlipō'ktuca'n ē tamakapāxuihl Dios ē tahuanlı:

—Jā maktin laktzi'nī'tauj tū laktzi'uj chuhualj.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³Palaj tunca Jesús a'mpālh na ixquilhtūn mar. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'. ¹⁴A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jini'ncan lixokot ē laktzi'lh Leví ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' tāyalh ē stālani'lh.

¹⁵Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Leví. Tachā'lh lhūhua' mātā'jini'ni'n lixokot ē ā'makapitzin tī ixcālakmaka'ncan. Xlaca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. Lhūhua' tī ixtastālani'.

¹⁶A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin ē fariseos talaktzi'lh ixcātā'huā'yan mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin tī ixcālakmaka'ncan, tahuanihl i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jini'ni'n ē tī jā tze ya chi'xcuhui'n?

¹⁷A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuin, cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza

tachi'xcuhui't tī taca'tzi jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nica Jesús ixpālacata chi jā tihuā'yan

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸I'scujnu'ni'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalihui'lī jā ixtahuā'yan. Makapitzin chi'xcuhui'n talakmilh Jesús ē tahuanihl:

—I'scujnu'ni'n Juan ē nā i'scujnu'ni'n fariseos makatunu' talihui'lī jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'ni'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁹Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n tī cā'invitarlicani't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalihui'lī jā catitahuā'yan? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yalh ixamigos ixpālacata natalipuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlichihuina'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipālh:

²¹—Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catihuā'lh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcū'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli ā'chulā' ka'tla' nala.

²²Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza'

ixtlahuaca, napanka ko'xka'
a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva.
Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'.
A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli.
Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka'
ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —
cāhuanilh Jesús.

**Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'i'lh
tza'ktza' scujnu'ni'n**

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³A'ktin quilhtamacuj
tū ixpūjaxcan, Jesús
ixcātā'tētaxtumā'lh i'scujnu'ni'n nac
a'ktin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh
ta'i' pātin pātu' tza'ktza'. ²⁴Palaj
tunca tahuanilh Jesús fariseos:
—Cala'ktzi'. Miscujnu'ni'n
tascujmā'nalh ē chuhua'j
quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza'
jā mākentaxtū ixlimāpa'ksin Moisés.

²⁵Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū
tlahualh David a'ktin quilhtamacuj?
Xla' ē ti ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'n nca
ē cāspu'tni'lh lihua'. ²⁶Tanūlh na
ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu'
pālej ixuanī't ē hua'lh pāntzīn tū
ixmālacnūcanī't Dios. Jā mini'ni'
ixua'lh huā'mā' pāntzīn ixpālacata
xmān pālejni' tzē natahua'. Nā
David cāmaxqui'lh chi'xcuhui'n ti
ixtatā'a'mā'nalh.

²⁷Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlahualh quilhtamacuj
tū pūjaxcan ixpālacataca'n
tachi'xcuhui't ē jā tlahualh
tachi'xcuhui't ixpālacata
quilhtamacuj tū pūjaxcan.
²⁸Chuntza' quit Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n ē tzē na'icmāpa'ksī tū
natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū
pūjaxcan.

Chā'tin chi'xcu' ixmacascācni't

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

3 Jesús tanūpāl'h na
ixtemploca'n israelitas.
Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' ti
ixmacascācni't. ²Tachi'xcuhui't
ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh
namātzeyini'n tzamā' quilhtamacuj
tū pūjaxcan ixpālacata
ixtalimālacsu'yucutun. ³Jesús
huanilh chi'xcu' ti ixmacascācni't:
—Cata't ē catāya' na
quilacpu'na'i'tātca'n.

⁴Cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—¿Tū ā'chulā' mini'ni' tlahuacan
quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē
na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē
mini'ni' na'icmakapūtaxtū chi'xcu'
o na'icmaknī?

Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh.

⁵Jesús cālaktzi'lh ixlipō'ktuca'n
ti ixtalitamacsti'li'ni't. Ixsitzi'yāl'h
ē nā ixlilipuhuyāl'h chī jā
ixtalakalhu'man ta'jatatlani' ē
huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncti ixmacan, tzetza'
ixuanī't. ⁶Palaj tunca fariseos
tataxtulh ē tatā'chihuina'nli
ixchi'xcuhui'n Herodes chī
natalimācni Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷Jesús a'lh na ixquilhtūn lago
ē i'scujnu'ni'n tatā'a'lh. Lhūhua'
tachi'xcuhui't xalanī'n nac estado
Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni'
takexmatli pō'ktu tū tlahualh
Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n
nac estado Judea. ⁸Xalanī'n nac
Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea
talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n

ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatti tū tlahualh. ⁹Cāhuanilh i'scujnu'nī'n catacāxui'lilh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhui't jāla catitatancli. ¹⁰Lhūhua' ixcāmātzeyī'n tē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālacxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús. ¹¹A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahuanli: —Hui'x i'Ska'ta' Dios. ¹²Xla' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh jā ixtahuanli tichu xla'.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē talakmilh. ¹⁴Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko ē nacāmācā'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵Nā xlaca'n cāmaxqui'ca limāpa'ksin natamātzeyī ta'jatatlani'n ē natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ¹⁶Tzamā' kelhacāujtu': Simón tī hui'līni'ca ixtacuhuīni' Pedro, ¹⁷ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuanī't ē xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuhuīni' Boanerges tū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁹Ē Judas Iscariote, xla' tī ā'listān macāmāstā'lh Jesús.

Huancan Jesús ixliscuja ixlītlī'hui'qui skāhui'ni'

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰Tatakēstokpālh lhūhua' tachi'xcuhui't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē i'scujnu'nī'n. ²¹A'cxni' ixtalakapasni'n taca'tzilh huā'mā', xlaca'n talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixlila. ²²Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan: —Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n, xla' tanūni'nī't Jesús. Ū'tza' cālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n. ²³Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū līca'tzīni'can: —¿Chī nalīmāxtucan Skāhui'ni' palh ū'tza' tī tanūma'lh? ²⁴Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzi ē talātucsa, jā catitātāyani'lh. ²⁵Palh tampūtin familia tatapitzi ē natalātucsa, jā catitātāyani'lh. ²⁶¿Chī Skāhui'ni' nalīmāxtu ixtā'skāhui'ni' palh chu ū'tza' tī māpa'ksimā'lh? Palh Skāhui'ni' natapitzi, jāla catitāyani'lh; tzē nalakspu'ta. ²⁷Jā tī chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'hui'qui palh jā pūla nachī'can ixtēcu' chīc. A'cxni' chī'hui'licani'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan. ²⁸'Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktu ixcentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcu'huālh jā tze tū tahuan. ²⁹Palh catihuālh ixuanli jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcenta pō'ktu quilhtamacuj.

³⁰Jesús huanli huā'mā' ixpālacata ixtahuan: "Xla' ka'lhī jā tzeza ū'ni'."

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹Ā'listān tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh nac kēpūn ē māta'satinīni'nca xla'.

³²Tachi'xcuhui't ixtalītasti'li'nī't ē tahuanihl:

—Tayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē tatā'chihuīna'ncu'tunān.

³³Xla' cākelhtilh:

—¿Ē ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

³⁴Ixcālaktzī'nkō' ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē ixtalītasti'li'nī't ē cāhuanilh:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ³⁵Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

4 Palaj tunca Jesús tzucupālh māsuyū na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't ē ū'tza' litojōlh a'ktin nac barco. Tahuī'lh nac barco tū ixui'lh na ixkelhni' xcān. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ²Lhūhua' ixcālīmāsuyuni'mā'lh tū lica'tzīni'can. A'cxni' ixcāmāsuyuni'mā'lh, cāhuanilh:

³—Cakexpa'ttit. Ixui'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'n ixliha'nat. ⁴A'cxni' ixmakahuanīmā'lh liha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n ē tasacua'lh. ⁵Ā'makapitzīn

tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' liha'nat ixpālacata jā pūlh mā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'lh, scācli xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzīn liha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n ē lhtucu' tastacli ē tamā'ktzi'lh ē jā tū tahua'ca'lh. ⁸Ā'makapitzīn liha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē stacli ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn liha'nat tamāstā'lh pu'xamacāuj ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh a'ktin cientu.

⁹Jesús cāhuanilh:

—Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsuyulh tū lica'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰A'cxni' ixta'a'nī'ttza' lhūhua' tachi'xcuhui't, xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzīn huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nilh ixpālacata tū lica'tzīni'can. ¹¹Jesús cāhuanilh: —Dios cāmāsuyuni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksin Dios. Ā'makapitzīn iccālītachihuīna'n xmān chi natalica'tzīni'n. ¹²Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzīlh ē masqui talaktzī'n, tasuyū hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalilakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcuentaca'n.

Tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā'
tū lica'tzīni'can, jā catica'tzī'tit
ixlīpō'ktu ā'makapitzin.
¹⁴Cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn
Dios. ¹⁵A'ntza' jā yujli līcha'nat nac
tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī
takexmātlī ē palaj milh skāhui'ni' ē
cāmāpātza'nkēnilh tū ixtasca'tnī't.

¹⁶Nā chuntza' jā yujli līcha'nat
nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi
tī takexmata ixtachihuīn Dios ē
talakatī. ¹⁷Hua'chi līcha'nat tū jā
ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēx'kca'n jā
tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās
tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o
a'cxni' cāputzastālani'can ixpālacata
tū ta'a'ka'i'lh, jātza' talakatī ē
tamakxteku'tun ixtachihuīn Dios.

¹⁸Jā yujli līcha'nat nac cā'lhtucū'n,
ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata
tachihuīn ē sca'ta. ¹⁹Masqui tasca'tli,
talacapāstaca chī natalihuā'yan
ē chī lacricujnu' natalihuan. Nā
talacasqui'n lhūhua' catūhuālh.
Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī
ē jā cāmāxteka natalacapāstaca
tū takexmātlī. Jātza' tatasu'yu palh
ta'a'ka'i'. Chuntza' tzamā' hua'chi
lhtucu' tū tamā'ktzī'lh līcha'nat.

²⁰Jā yujli līcha'nat nac tze ti'ya't,
ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata
tachihuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu
palh ta'a'ka'i'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū
nalīmakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi
līcha'nat tū māstā'lh pu'xamacāj
ē makapitzin ā'chulā' taca'tzī
tamakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi
līcha'nat tū māstā'lh tu'tumpu'xam o
a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās

Lc. 8:16-18

²¹Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin limin pūcās ē
nalīmakchahua catūhuālh o nahui'li
na ixtampin tama'. Hui'lican
a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón.
²²Pō'ktu tū tatzē'knī't chuhua'j,
pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū
tatzē'knī'tcus, ū'tza' naca'tzīkō'can.
²³Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta
catlahua'tit.

²⁴Chuntza' cāhuanilh Jesús:
—Cuenta catlahua'tit tū
kexpa'tā'tit. Palh nalīhui'li'yā'tit
nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayān
ē ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵Tī cuenta
tlahua ixtachihuīn Dios, ā'chulā'
nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua,
napātza'nkākō' tū kexmatnī't.

Chī lītaxtu hua'chi līcha'nat ē chī listaca

²⁶Jesús huanli:
—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza'
hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu'
nacha'n līcha'nat nac ti'ya't. ²⁷Xla'
nalhtata tzi'sa ē natā'kaqui' tzi'saj.
Līcha'nat napu'n ē nastaca ē xla'
jā ca'tzī chī līpu'nli ē chī listaclī.
²⁸Ti'ya't ixlimān makapu'nli;
pūla tasu'yu xapa'lhma' ē
palaj tunca xaxihuī't ē ā'listān
tza'ktza'n. ²⁹A'cxni' scāclitza' ē
cuxi'tza' nahuan, palaj tunca i'can
ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū
napū'i'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

³⁰Jesús huanli:
—¿Chī huan ixlimāpa'ksīn
Dios? ¿Chī nalīmasu'yuyāuj chī
natalhūhua'n xlaca'n tī Dios
cāmāpa'ksi? ³¹Natalhūhua'n

hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanican mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat tū cha'ncan. ³²A'cxni' cha'ncani'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekeni'n naka'lhī. Chuntza' spūni'n tzē natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsuyulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

³³Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsuyuni' tū līca'tzīni'can ē līlacatzucu cāmāsuyuni'lh chuntza' chī tzē natalīscā'ta. ³⁴Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē i'scujnu'nī'n, tzej ixcālīmāsuyuni' ixlīpō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵Kōtanūtza' ixuani't tzamā' quilhtamacuj ē Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

³⁶Jesús ixui'lhcus nac barco, ē chuntza' talilē'lh nac barco ē cāmakxtekli lhūhua' tachi'xcuhui't. Ā'makapitzīn barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. ³⁷A'cxni' ixtatacutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatzumamā'lh xcān. ³⁸Jesús xtum ixmā'lh nac barco ē i'lhataamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālakahuanilh ē tahuanih:

—Mākelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'naudj ē hui'x jā cuenta tlahua'ya'.

³⁹Jesús tā'kaquī'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar.

⁴⁰Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālīpāhuanāuj.

⁴¹Talī'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xla'ca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'?

Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī

ixcāka'lhī jā tzeya ū'ni'n

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

5 Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. ²A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh chā'tin chi'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³Xla' ixlahuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcāni't nīni'n. Jā tī chā'tin tzē ixchi' ē masqui ixlichī'can cadenas. ⁴Maklhūhua' ixtūpīxchī'cani't ē ixmacatūpīxchī'cani't līcā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstīn tlahualh līcā'n ē jā tī chā'tin tzē i'skāhui'. ⁵Cā'tzi'sni' ē cā'cuhiūni' jā ixui'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj ixta'satā'kchoko ē ixlītakāhui'can chihuix. ⁶Makatcus ixmimā'cha' Jesús a'cxni' chi'xcu' laktzi'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcuhui'lh. ⁷Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli: —¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icui'lh, Jesús? Hui'x i'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū

ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

⁸Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuanini't jā tzeyā ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chi'xcu'.

⁹Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quīna'n lhūhua'.

¹⁰Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmacā'lh makat. ¹¹Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. ¹²Jā tzeyā ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xni'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

¹³Palaj tunca cāmakxtekli natatanū. Jā tzeyā ū'ni'n tataxtuni'kō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mil pa'xni'n ixtahuani't.

¹⁴Chi'xcuhui't tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pa'xni'n ē tatzā'lal ē tamāca'tzīnīnī'lh nac cā'lacchicni' ē ixquiltūn cā'lacchicni'. ¹⁵A'cxni' ā'makapitzīn tachā'lh jā ixui'lh Jesús, xlaca'n talaktzi'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeyā ū'ni'n. Xla' ca'cs ixui'lh ē ixmālhekē'cani'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. ¹⁶Tī ixtalaktzi'ni't tahuani'lh tū ixa'kspulani't chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeyā ū'ni'n ē nā tū ixcā'a'kspulani't pa'xni'n. ¹⁷Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

¹⁸A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeyā ū'ni'n ē squi'ni'lh camakxtekli natā'a'n. ¹⁹Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanīlh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksīni' tlahuani'ni'ta'n ē chī lakalhu'mani'ta'n hui'x.

²⁰Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuhuālh jā huanican Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n tū Jesús tlahuani'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh.

**Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malhx
ixlu'xu' Jesús**

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹A'cxni' Jesús pūtacutpālhx barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't jā xla' ixui'lh lacatzuna'j nac mar. ²²Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n israelitas ē ixtacuhuīni' Jairo. A'cxni' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³Squi'ni'lh ē huanīlh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'lh tza'. Cata't ē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

²⁴Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalālacxquititēlha. ²⁵Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. ²⁶Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnīnī't ē ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumīn ē jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. ²⁷Ixxexmatni't chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jīlh na ixchakēn na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhui't ē xa'malhx ixlu'xu'.

28 Chuntza' tlhualh ixpālacata puhuanli: "Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan." 29 Chuntza' palaj tunca tzeyanli. Makca'tzilh na ixmacni' ixtzeyanī'ttza' ixta'jatat. 30 Palaj tunca Jesús u'xcxa'tzilh chī ixlīmātzeyinī't ixlitli'hui'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhūi't ē cāhuanilh:

—¿Tichu xa'malh quilu'xu'?

31 Tahuanih i'scujnu'nī'n:

—Laktzi'na' chī lhūhua'

tachi'xcuhūi't talālacxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nī'na': "¿Tichu quixa'malh?"

32 Xla' calhāxcuhuālh

ixlacaputzamā'lh nalaktzi'n tī i'xa'manī't. 33 Puscāt ixca'tzi tū ixa'kspulanī't ē chī ixtzeyanī'ttza' ē xla' ixjicua'n. Īxpipitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh.

34 Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Lipāxuhua capit. Tzeyanī'ta' minta'jatat.

35 Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamilh makapitzin xalani'n na ixchic Jairo. Tahuanih Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yi'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

36 Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'i'.

37 Jesús jā makxteklī jā tī chā'tin nastālanī', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo. 38 Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhūi't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh.

39 Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

40 Xmān talilitzi'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlipō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzi' ē tī ixtatā'minī't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt. 41 Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.)

42 Palaj tunca tā'kaqui'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'huan. Xla' ixka'lhī a'kcāujtu' cāta. Tachi'xcuhūi't talī'a'cnīlh ē tajicua'nli. 43 Jesús māpa'ksilh jā tī chā'tin ixtamāca'tzinīlh ē cāhuanilh:

—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

6 Jesús taxtulh a'ntza' ē taspī'tli na ixcā'lacchicni' jā i'stacnī't ē tastālanī'lh i'scujnu'nī'n. 2 A'cxni' chilh quilhtamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsū'yu. Lhūhua' tachi'xcuhūi't takexmatli ē talī'a'cnīlh ē tahuanih:

—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chi'xcu' tū ca'tzi? ¿Tuchūyā talacapāstacni' maxqui'canī't? ¿Chī tzē nacālītlahua tzamā' li'a'cnīn? 3 Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzi'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahuī'lāna'lh huā'tzā' xanastancunu' puscan.

Ū'tza' talisitzi'lh ē talakmaka'lh Jesús. 4 Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhūi'can

calhāxcuhuālh na'a'n. Xmān xalani'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasni'n jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlhualh li'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzin tal'jatatlani'n ē cāmātzeyilh. ⁶Jesús li'a'cnīlh ixpālacata jā ta'a'ka'i'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacsti'na'j cā'lacchicni'.

**Jesús cāmacā'lh i'scujnu'nī'n
nata'a'kchihuīna'n**

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷Jesús cātā'talacxtimilh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ē tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmaxqui'lh līmāpa'ksin natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ⁸Cāhuanilh:
—Jā tū tili'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nali'pinā'tit mimpāla'cca'n ē ⁹natatūn'ū'yā'tit mincaclhi'ca'n. Jā tili'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.

¹⁰Jesús cāhuanipālh:
—Calhāxcuhuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. ¹¹Palh catīxcuhuālh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yū'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios

nacāputzāna'nikō', xlaca'n natapātini'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ā'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā xalani'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.

¹²Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcuhui't ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹³Tamāxtulh lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Ixcālimūtlahua aceite lhūhua' tal'jatatlani'n ē cāmātzeyilh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tī ixtalichihuīna'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tī ixmā'kpaxīni'n lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātcan nīnī'n. Ū'tza' lika'lhī litli'hui'qui tū litlahua li'a'cnīn.

¹⁵Makapitzin ixtahuan:
—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihuīna' Dios xalani'n makāstza'.
Ā'makapitzin ixtahuampala:
—Ū'tza' a'kchihuīna' chī xalani'n makāstza'.

¹⁶A'cxni' huanica Herodes tū tlhualh Jesús, xla' huanli:
—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīnī'lh. Xla' lacastālancuana'nī't ē taxtulh na ixpu'nan nīnī'n.

¹⁷Herodes ū'tza' ixmāpa'ksinī't ē ixmāchi'panīnī'nī't Juan ē ixmāchi'nīnī'nī't nac pūlāchī'n ixpālacata Herodías tī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes

ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. ¹⁸ Juan ixuanini't Herodes:

—Jā mini'ni' chī tā'tahui'la'ya' iypuscāt mintā'tin.

¹⁹ Ū'tza' Herodías lilalh ixtā'lāquiclhaktzi' Juan ē ixmaknicu'tun. Jāla ixmakni ²⁰ixpālacata Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzi' tzeza chī'xcu' ixuanī't Juan ē lilacatejtin ixlatlā'huan.

Ū'tza' Herodes jā limakxtekli Herodías natlahuani' Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyilh ixpālacata tū māsu'yulh Juan, ixkexmatcu'tun. ²¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlahualh ixtapāxuhuān.

Herodes tlahualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta. Cā'invitarlilh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksini'ni'n ē generales tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. ²² Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tlihl ē cāmaka'pāxuihl Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanilh tzu'ma'jāt: —Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxqui'yān.

²³ Lacatejtin huanilh: —Ixlicāna' tū icuanin. Na'icmaxqui'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksi.

²⁴ Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nilh ixtzi':

—¿Tū na'icsqui'ni'? Xla' huanilh: —Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxini'.

²⁵ Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixui'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxini'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxqui'ya' a'ktin nac pulātu.

²⁶ Ū'tza' lilipuhuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui lilipuhuanli, jātza' la lakpalilh ixtachihuīn ixpālacata ixtakexmatni'ttza' tī ixcā'invitarlicani't. ²⁷ Palaj tunca rey māpa'ksilh chā'tin mayūlh nalimin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchi'n ē a'cchu'culh. ²⁸ Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxqui'lh ixtzi'.

²⁹ A'cxni' cāmāca'tzīnīca i'scuju'ni'n Juan, xla'ca'n tamilh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n

Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

³⁰ A'cxni' apóstoles talaktaspi'tli Jesús, tahuanikō'lh pō'ktu tū ixtatlahuani't ē tū ixtamāsu'yunī't.

³¹ Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahui'lh ē najaxāuj macsti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtaquīlakla Jesús ē chuntza' i'scuju'ni'n jāla ixtahuā'yan.

³² Tatojōlh a'ktin nac barco xmān xla'ca'n ē ixta'a'mā'nalh jā jā tī ixa'nancan. ³³ Lhūhua' tachi'xcuhui't talaktzi'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalh ē talakapasli. Xalani'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. ³⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē cālakalhu'manli ixpālacata tatasu'yulh hua'chi purecu' tū jā taka'lhī tī nacāmaktaka'lhā. Tzuculh

cāmāsu'yuni' lhūhua' catūhuālh.

³⁵A'cxni' i'smalanka'namā'lhtza',
scujnu'nī'n talakmilh Jesús ē
tahuanihl:

—Kōtanūtzā' ē huā'tzā' jā nac
cā'lacchicni'. ³⁶Cacāmacapi
tachi'xcuui't nata'a'n natatamāhua
ixlihua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh
chic ixpālacata jā taka'lhī tū
natahua'.

³⁷Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Tahuanihl:

—Lhūhua' tachi'xcuui't.

Ixlacasqui'nca makās namakscujcan
ē chuntza' tzē nalitāmāhuacan
pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāuj
xlaca'n.

³⁸Jesús cāhuanihl:

—¿Chī maclā't pāntzīn
ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzī'ntit.

Taquilaktzī'lh ē a'cxni' taca'tzīlh,
tahuanihl:

—Macquitzis pāntzīn ē tantu'
sqū'ti'.

³⁹Xla' cāmāpa'ksilh i'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum
catatahuī'lh pūlacatunu' nac
cā'seketni'.

⁴⁰Ixui'lh pūlacatunu' jā
tatahuī'lh a'ktin cientu. Nā ixui'lh
ā'makapitzīn pūlacatunu' jā
tatahuī'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹Jesús
cātayalh macquitzis pāntzīn ē
tantu' sqū'ti' ē talacayāhualh nac
a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn
Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē
cāmaxquī'lh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n
tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n
tachi'xcuui't. Nā cāmāpitzini'lh
tantu' sqū'ti' ixlipō'ktuca'n.

⁴²Tahua'lh ixlipō'ktuca'n ē
taka'sli. ⁴³A'cxni' tahuā'yankō'lh,

scujnu'nī'n tasacli xalacpitzun
pāntzīn ē sqū'ti'. Lītatzumalh
pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūni'lh.
⁴⁴Ti tahuā'yalh a'kquitzis mil
chi'xcuui'n ixtahuani't.

Jesús kelhtlā'huani xcān

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵Palaj tunca Jesús cāhuanihl
i'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit
ixtuntacut nac mar nac Betsaida
lihuan quit na'iccāmacā'n
tachi'xcuui't.

⁴⁶A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza',
xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlī.

⁴⁷A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', Jesús
ixlīmān ixui'lh nac ti'ya't lihuan
i'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac
barco ixpu'nan mar. ⁴⁸Jesús laktzī'lh
chī jāla ixa'n barco ixpālacata
ixū'numā'lh. A'cxni' i'xkakamā'lhtza',
Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha
xcān ē ixcālaktalacatzuna'jīlh.

⁴⁹⁻⁵⁰Xlaca'n talaktzī'lh ē tajicua'nli
ē tata'salh. Ixlipō'ktuca'n talaktzī'lh
catihuālh ixkelhtlā'huantēlha xcān ē
tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē
ū'tza' talijicua'nli. Palaj tunca Jesús
cātā'chihuina'nli xlaca'n ē cāhuanihl:
—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit.
Quit ti icmimā'lh.

⁵¹Tojōlh nac barco jā ixtahuī'lāna'lh
xlaca'n ē ca'cslalh ū'ni'. Xlaca'n
talī'a'cnilh. ⁵²Masqui ixtalaktzī'ni't
chī Jesús mālhuuīlh pāntzīn, jā
ixta'a'ka'i'ni'lh ixlītlī'huī'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14:34-36

⁵³A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n
ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē

tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuhui't talakapasli Jesús. ⁵⁵Palaj ta'a'lh calhāxcuhuālh ē tzucuca cālīmincan ta'jatatlani'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixui'lh Jesús. ⁵⁶Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh nac lacsti'nalj cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpi'can ta'jatatlani'n nac talajni' ē i'squi'ni'can xmān cacāmakxtekli nataxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Ixlipō'ktuca'n tī taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

Tū cāactlahua chi'xcuhui'n

Mt. 15:1-20

7 Talaktalacatzuna'jilh Jesús fariseos ē makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin xalanī'n nac Jerusalén tī ixtalakminī't Jesús. ²Ixtalaktzī'nī't makapitzin i'scujnu'ni'n Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'ni't. ³Jā chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin israelitas. Palh xlaça'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhui' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n. ⁴A'cxni' ixtaquitaspi'ta nac litamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n hua'chi chī talipūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun licā'n ē ixpūtama'ca'n. ⁵Takelhasqui'nīlh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'ni'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quincātamāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca.

⁶Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n. Mimpālacataca'n litzo'kli profeta Isaías jā tatzokni':
Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuan quintalakachi'xcuhui'.
Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁷Jā tū limacuan chī quintalaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzin tahui'lat.

⁹Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n. ¹⁰A'ntza' jā tzo'kli Moisés, chuntza' huanli:

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

Moisés nā huanli:

Camāmakininca tī cachihuālh huani ixtāta' o ixtzī'.

¹¹Hui'xina'n xtum hua'nā'tit.

Māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': “Jāla icmaktāyayān ixpālacata ixlipō'ktu tū icka'lhī,

ū'tza' Corbán.” (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios.) ¹²Chuntza' jā makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzī'.

¹³Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ixpālacata māsu'yū'yā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit hua'chi tzamā' — huanli Jesús.

¹⁴Jesús cāmāta'satīnīni'lh tachi'xcuhūi't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milipō'ktuca'n ē caca'tzīt. ¹⁵Jā tū a'nan tū naquilhtanū chi'xcu' hua'chi lihua' ē chuntza' nalika'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chi'xcu' tū jā tze tachihuīn, ū'tza' nalika'lhī ixcuenta. ¹⁶Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli Jesús.

¹⁷A'cxni' Jesús ixtanūni't nac chic, jātza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhūi't. Ī'scujnu'ni'n takelhasqui'nīlh tūchu ixuanicu'tun tū līca'tzīni'can.

¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n zē jā kexpa'tā'tit? Ca'tziyā'tit catūxcuhuālh tū naquilhtanū chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh. ¹⁹Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' limāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. ²⁰Jesús chihuīna'mpālh:

—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu', ū'tza' nalactlahua. ²¹Palh jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu', xla' napuhuan tū jā tze. Ū'tza' nalika'lhīcu'tun ixtā'lāpāxqui'n ē nalītlahua tū jā tze ē nalimāknīni'n. ²²Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū

ixla' ā'chā'tin ē natlahua tū jā tze. Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhuī'nin ē natlahua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nini'n ē ka'tla' namakca'tzī ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. ²³Pō'ktu tzamā' tū jā tze ē tamātlahuī jā tze chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni' — huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'i'ni'lh Jesús

Mt. 15:21-28

²⁴A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzilh ixui'lh a'ntza', jāla tatzē'kli. ²⁵Palaj tunca milh chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Māca'tzīnica a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh. ²⁶Puscāt jā israelita ixuani't; xla' sirofenicia ixuani't. Ī'squi'ni' talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tzeya ū'ni'. ²⁷Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmāxqui'can chichī'n.

²⁸Puscāt kelhtilh:

—Ixlicāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tzē tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

²⁹Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī hua'na'. Tzē'tza' napina' na minchic. Jā tzeya ū'ni' taxtuni'ni'ttza' mintzu'ma'jāt.

³⁰Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yū ixtaxtuni'ni'ttza' jā tzeya ū'ni'.

Jesús mātzeyilh chi'xcu' ti jāla
ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuina'n

³¹ Jesús taxtulh nac cāl'acchicni'
tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac
Sidón ē jā ixmāpa'ksi' Decápolis.
Taspi'tli' nac mar tū huanican
Galilea. ³² Limini'ca chā'tin chi'xcu'
ti jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuani't.
Squi'ni'ca caxa'malh. ³³ Jesús
lē'lh chi'xcu' lacapunchuna'l jā
jā ixtatakēstoka tachi'xcuhui't
ē mānūni'lh ixmakaspulh na
ixa'ka'xko'lh. Chojmanilh ixmacan
ē nā xa'malh na i'si'makā't chi'xcu'.
³⁴ Jesús talacayāhualh nac a'kapūn.
Jaxapānilh ē huanli:

—iEfata! (Huā'mā' tachihuin
huanicu'tun: iCatalaqui'lh!)

³⁵ Palaj tunca tatzeyalh
ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kexmatli.
Tzeyanli i'si'makā't ē tžēza'
ixchihuina'n. ³⁶ Jesús lacatejtin
cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Jā ti chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā'
tamāca'tzīnini'lh. ³⁷ Xlaca'n ti
cāmāca'tzīnica ixtali'a'cni' ē
tahuanli:

—Pō'ktu tū tlahuani't, pō'ktu tze.
Ū'tza' cāmā'a'kahuani' ti a'katāp ē
cāmāchihuini' ti kō'ko'.

Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil
tachi'xcuhui't

Mt. 15:32-39

8 Tzamā' quilhtamacuj
ixatakēstokni't tachi'xcuhui't
ē jā tū ixa'nan tū natahua'.
Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'ni'n ē
cāhuanilh:

²—Iccālakalhu'man tachi'xcuhui't.
Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh

huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'.
³Palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n ē
jā tahuā'yani't, ixtaxlajua'nalh nac
tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzin
xlaca'n taminī'ta'ncha' makat.

⁴I'scujnu'ni'n takelhtilh:
—¿Chī nacālimāhui'yāuj
tachi'xcuhui't huā'tzā' jā jā ti
hui'lh?

⁵Xla' cākelhasqui'nilh:
—¿Chī maclā't pāntzīn
ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:
—Mactojon.

⁶Palaj tunca Jesús māpa'ksilh
catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac
ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn
ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios.
Cāmāpitzini'lh ē cāmaxqui'lh
i'scujnu'ni'n natamāpitzī
tachi'xcuhui't. Chuntza' tatlahualh.
⁷Nā ixtaka'lhī makapitzīn
xalacstīn squi'ti' ē Jesús maxqui'lh
tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata
squi'ti'. Cāhuanilh i'scujnu'ni'n:
—Cācāmāpitzini'tit.

⁸Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē
talika'sli. Tamākēstokli xalacpitzun
tū quitāxtūlh ē tamātzumalh
pātojon chā'xta. ⁹Ti tahuā'yalh
hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuani't.
Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhui't na
ixchicca'n. ¹⁰Palaj tunca xla' ē
i'scujnu'ni'n tatojōlh nac barco ē
tachā'lh jā ixmāpa'ksi' cāl'acchicni'
Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús
catlahualh a'ktin li'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹Fariseos talakmilh ē tatzuculh
tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin
li'a'cnīn tū nalitasu'yu xla' xala'

nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalilaktzi'ncu'tun. ¹²Jesús cājiclhuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuhui't tasqui'n li'a'cnin? Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhual'j jā caticātamāsu'yuni'n li'a'cnin.

¹³Cāmakxteklī ē tojōpāl'h nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lh'it tū tahuan fariseos

Mt. 16:5-12

¹⁴Xmān mactin ixui'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkāni't ē jā talē'lh pāntzīn. ¹⁵Jesús cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lh'it ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

¹⁶Scujnu'ni'n talātā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

¹⁷Jesús ixca'tzi' tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' lica'tzil'h jā ixtakexmata xla' ixlichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālihuanilh i'scujnu'ni'n:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? ¿Jā cuenta tlhua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit?

¿Jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit?

¹⁸Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzi'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mīna'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jā lacapāstacna'nā'tit? ¹⁹A'cxni' iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhui'lh a'kquitzis

mil chi'xcuhui'n, ¿chi pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pācāujtu'.

²⁰Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhui'lh a'ktā'ti' mil, ¿chi pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pātojon.

²¹Cāhuanilh:

—¿Ē jānal'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²²Jesús ē i'scujnu'ni'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē limini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squi'ni'ca caxa'malh. ²³Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanilh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nilh:

—¿Tū la'ktzi'na'?

²⁴Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chi'xcuhui'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

²⁵Palaj tunca xa'mani'pāl'h na ixlakastapun. Chi'xcu' lacahuāna'mpāl'h ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

²⁶Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētānū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chī litzeya'nti.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

²⁷Jesús ē i'scujnu'ni'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā

huanican Cesarea Filipino. Lihuan
ixta'a'mā'nalḥ, xla' cākelhasqui'nilh
i'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahanan
quimpālacata?

²⁸Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Makapitzin tahanan palh hui'x
Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzin
tahanan palh hui'x Elías ē
ā'makapitzin huampala tahanan palh
hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuina'.

²⁹Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit
tichu quit?

Pedro kelhtīni'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj.

³⁰Cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh
nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī
ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzinīni'lh chī nani

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'
chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n ē ixlacasqui'nca
naquimakapātīnīncan.
Xanapuxcu'nu' israelitas
ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn, xlaca'n
naquintalakmaka'n
ē naquintamaknī.

Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclastālancuana'n.

³²Lacatejtin huanli huā'mā'
tachihuīn. Palaj tunca Pedro lē'lh
lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh
jā cahualh chuntza'. ³³Jesús
cālaktalakspi'tli ē cālaktzi'lh
i'scujnu'nī'n ē lacaquilhnilh Pedro ē
huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na'
chuntza' chī skāhuī'ni'. Jā ka'lhī'ya'
ixtalacapāstacni' Dios.

³⁴Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhui't
ē i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuālḥ

quintā'tapa'ksicu'tun quit, jātza'
la catilacapāstacli xmān tū ū'tza'
lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua
quintalacasqui'nīn masqui
capātīni'lh chuntza' chī quit
na'icpātīni'n ē caquistālani'lh.

³⁵Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū
natalipātīni'n quimpālacata, jā
catitaka'lhilh ixlatamatca'n tū jā
catilakspuṭli. Tī natapātīni'n masqui
natanī quimpālacata ē ixpālacata
xatze tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī
ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

³⁶Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh
ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj,
jā tū līmacuan palh jā ka'lhī
ixlatamat tū jā catilakspuṭli. ³⁷Jā
tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē
chuntza' nalika'lhī ixlatamat tū
jā catilakspuṭli. ³⁸Tachi'xcuhui't
tī tahui'lāna'lh chuhua'j taputza
ā'xtum dios. Palh catīxcuhuālḥ
hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na
ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē
nalīmāxana'nā'tit quimpālacata
ē ixpālacata tū icmāsu'yu,
ū'tza' na'iclimāxana'n a'cxni'
na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n ē na'icka'lhī ixlitli'hui'qui
quinTāta' Dios ē naquintatā'min
ixāngeles tī xalactze.

9 Jesús cāhuanipālḥ:
—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.
Makapitzin tī tahui'lāna'lh
huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā
catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n

ixlimāpa'ksin Dios ē chī
namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

²Ixlilakachāxan quilhtamacuj
Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē
tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh
nac a'ktin sipej tälhmā'n ē tatā'cxtulh.
A'ntza' talakpalilh Jesús ē xtum
ixtasu'yu na ixlaca'tinca'n. ³Ixlu'xu'
xkakalh ē stala'nka' huanli hasta
ixlilakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan
nac cā'ti'ya'tna' tū mālakchā'nī chī
ixlistala'nka'. ⁴Cātasu'yuni'lh Elías
ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh
Jesús. ⁵Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalitze
hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj
huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin
mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē
a'ktin ixla' Elías.

⁶Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā
ixca'tzī chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n
tajicua'nli. Ū'tza' lihuanli chuntza'.
⁷Palaj tunca milh a'ktin poklhnu' ē
cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin
tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē
icpāxqui'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁸Palaj tunca talacaputzalh ē nūn
chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlimān
talaktzī'lh.

⁹A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej,
Jesús cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū
laktzī'nī'ta'ntit. Jā catihua'ntit
hasta a'cxni' Chi'xcu' xala'
Tälhmā'n nalacastālancuana'n na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

¹⁰Tzē'k taca'tzilh
huā'mā' tachihuīn ē
ixtalākelhasqui'nimā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā'
lacastālancuana'nancan na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n?

¹¹Takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin palh ixlacasqui'nca
xapūla namin Elías ē ā'listān namin
Cristo tī Dios lacsacni't?

¹²Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin
Elías ē nacāxtlahuakō' ixlipō'ktu.
¿Ē jā tatzō'kni' ixpālacata Chi'xcu'
xala' Tälhmā'n napātini'n lhūhua'
ē nalakmaka'nancan? ¹³Quit
iccāhuaniyān milhtza' tī huanican
Elías ē makapitzīn chi'xcuhuī'n
tatlahuani'lh chuntza' chī
ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza'
chī tatzō'kni' ixpālacata xla'.

**Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī
ixka'lhī jā tzeya ū'ni'**

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh
jā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn
scujnu'ni'n, talaktzī'lh chī lhūhua'
tachi'xcuhuī't ixtalītamacsti'li'ni't.
Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin ixtatā'lāhuanimā'nalh
scujnu'ni'n. ¹⁵A'cxni' tachi'xcuhuī't
talaktzī'lh Jesús, talī'a'cnilh
ē palaj tunca talaktu'jnulh
ē tatā'chihuīna'nli. ¹⁶Jesús
cākelhasqui'nilh:

—¿Tū lichihuīna'mpā'na'ntit?

¹⁷Kelhtilh chā'tin na
ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclimini'n
quinka'hua'cha. Ka'lhī jā tzeya ū'ni'
tū makakō'ko'ni. ¹⁸Calhāxcuhuālh
chī'pa ē a'ntza' māmakahuasī
nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē

lāxcakō' ixtatzan ē lhtuncu lakō'.
Iccāsqui'ni'lhtza' miscujnu'nī'n
catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla
tamāxtuni'lh.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'i'yā'tit.

¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān
hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit?

¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān
hui'xina'n chī hui'lāna'ntit?

Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

²⁰ Talimini'lh ē a'cxni' laktzī'lh

Jesús, jā tzeza ū'ni' makapaxnīni'n
ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē

tapi'li'lh ē kelhpupulh. ²¹ Jesús
kelhasqui'nīlh ixtāta' ka'hua'cha:

—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā'
ta'jatat?

Ixtāta' kelhtini'lh:

—Hasta ixlīska'ta tzucunī't.

²² Maklhūhua' a'cchichintapūlh nac
macscut ē nac xcān. Ixmaknīcu'tun.

Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh,
caquilālakalhu'mauj quina'n ē

caquilāmaktāyauj.

²³ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni':

“Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?”

Palh hui'x a'ka'i'ni'ya' Dios ē

lipāhua'na' Dios, chuntza' tzē

na'iclitlahuani'yān catūxcuhuālh.

²⁴ Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha

ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'i'. Caquimaktāya'
ixpālacata quisputni'cus chī tzej
na'ica'ka'i'.

²⁵ A'cxni' Jesús cuenta tlahualh
chī ixtatu'jnun talakmilh

ixtalaktakēstokmā'nalh, xla'
lacaquilhni'lh jā tzeza ū'ni' ē

huanilh:
—Icmāpa'ksiyān hui'x ti
makā'katāpani'ta' ē makakō'ko'ni'ta'

ka'hua'cha. Icmāpa'ksiyān cataxtu
xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na
ixpūlacni'.

²⁶ Jā tzeza ū'ni' ta'salh ē
makapaxnīni'lh ka'hua'cha ē taxtulh.

Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanīn
ixuani't. Ū'tza' lhūhua' talihualh

ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

²⁷ Jesús makachi'palh ē
maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaqui'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n
tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n

ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla
icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeza ū'ni'?

²⁹ Cāhuanilh:

—Jā tzeza ū'ni' hua'chi huā'mā'
xmān tzē māxtucan palh

natlahua'yā'tit oración ē palh

nalihui'li'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzinini'mpālh chī nani

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰ Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē
ixtalatlā'huan nac estado Galilea.

Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan

ixui'lh a'ntza' ³¹ ixpālacata

ixcāmāsu'yuni'mā'lh i'scujnu'nī'n.

Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n, ē
naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n

chi'xcuhui'n. Xlaca'n naquintamānī

ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj

na'iclacastālanacuana'n —cāhuanilh.

³² Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun
ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata

ixtajicua'n.

¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā
huanican Capernaum. A'cxni'

tatanūlhtza' nac chic, Jesús
cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixlāliquilhnīpā'nantit a'cxni'
ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴Xlaca'n taquilhca'cslalh
ixpālacata lihuan
ixtatlā'huamā'nalh nac tej,
ixtalāliquilhnīmā'nalh ixpālacata
tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca
na ixlacpu'na'i'tātca'n.

³⁵Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh
ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catihuālh lacu'tun
xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi
ixtasācua'ca'n ā'makapitzin ē calalh
hua'chi xastancu.

³⁶Makachi'palh chā'tin
macsti'nal'j ka'hua'cha ē yāhualh
na ixlacpu'na'i'tātca'n. Cha'xli ē
cāhuanilh:

³⁷—Catīxcuhuālh tī
quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza'
nalipāxqui' chā'tin macsti'nal'
ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza'
lacxtim hua'chi quit quimpāxqui'.
Catīxcuhuālh tī quimpāxqui' quit,
nā pāxqui' tī quimacamilh ē jā
xmān quit.

**Ti jā quiclhaktzi'n Jesús, ū'tza'
namaktāya**

Mt. 10:42, Lc. 9:49-50

³⁸Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni',
iclaktzi'nī'tauj chā'tin chi'xcu' tī
ixmāpācuhui mintacuhuīni' ē ū'tza'
ixcālimaxtumā'lh jā tze ya ū'nī'n.
Icuanini'tauj jātza' catlahualh
chuntza' ixpālacata xla' jā
quincātā'latlā'huanān quina'n.

³⁹Jesús huanli:

—Camakxtektit ē jā
timāmakhuyiyā'tit. Jā tī chā'tin

tī natlahua lī'a'cnīn a'cxni'
namāpācuhui quintacuhuīni' ē
palaj tunca tzē naquilakapala.
⁴⁰Tī jā quinquiclhaktzi'n, ū'tza'
quincāmaktāyayān. ⁴¹Ixlicāna'
tū iccāhuaniyān: catīxcuhuālh tī
nacātā'hua'yān xcān ixpālacata
hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo,
ū'tza' naxokonuni'can.

**Cuenta catlahua'tit tū mātlahuiyān
tū jā tze**

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴²Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Palh catihuālh
chihuīna'makasitzi' chā'tin
macsti'nal'j ka'hua'cha tī
quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha
nalitlahua tū jā tze, huā'mā'
chi'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze
ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla'
chihuix ē ixmojōca nac mar
najicsua' ē jā ixa'kskāhuī'lh
ka'hua'cha.

⁴³Jā tze palh mimacan
nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xalitze
macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit
milatamatca'n tū jā catilaksputli.
Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentū'
mimacanca'n tū litlahua'yā'tit tū
jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān
hui'xina'n nac pūpātin. A'ntza'
macscut jā makstin catimixli.
⁴⁴A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin
catihua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n
tī natapātinini' ē jā catimixli
macscut.

⁴⁵Jā tze palh mintujanca'n
nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze
palh tantustuntu'lu' ixuantit
ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū
jā catilaksputli. Jā tze palh
ka'lhī'yā'tit kentū' mintujanca'n

tū litlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁶A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁷Jā tze palh tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata catūhuālh tū talaktzi'n milakastapunca'n. Xatze lakakentin ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilaksputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁸A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁹Ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n natapātini'n ixpālacata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē ixlacasqui'nca chuntza' chī līhua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahui'līcan Dios, pō'ktu nalimāsko'kō'can matzat.

⁵⁰Masqui matzat tze, palh matzat jā'tza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na milatamatca'n. Tzej nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata
makxtekcan puscāt**

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

10 Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka tachi'xcuhui't. Jesús tzucupālh

cāmāsu'yuni' chuntza' chī ixlīzmanīnī't. ²Talaktalacatzuna'jilh Jesús makapitzin fariseos. Ixtalilaktzi'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzē namakxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhui'nī'?

³Jesús cākelhtīlh:
—¿Chī cāmāpa'ksin Moisés jā tatzo'kni' nac līmāpa'ksin?

⁴Xlaca'n tahuanīlh:
—Moisés huanli: “Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt.”

⁵Jesús cāhuanīlh:
—Xalīlacxumpīn hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksin. ⁶A'cxni' ixlītucuni' cā'quīlhtamacuj, tatzo'kni' chuntza':

Dios tlahualh chi'xcu' ē puscāt.

⁷Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzi' chā'tin chi'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt.

⁸Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.

Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jā'tza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin.

⁹Chuntza' jā minī'ni' chi'xcuhui'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuanī't tzaj chā'tin.

¹⁰A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nīlh i'scujnu'nī'n ixpālacata tū huanli. ¹¹Jesús cāhuanīlh:

—Catīxcuhuālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chuntza' tlahua tū jā tze. ¹²Palh chā'tin puscāt namakxteka ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin chi'xcu',

chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī
ixtā'lāpāxqui'n.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³Cālīmīni'ca Jesús lacstīn
nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan.
Ī'scuju'ni'n tatzuculh talacaquilhnī
tī ixtalīmīn. ¹⁴A'cxni' Jesús ca'tzīlh
tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē
cāhuanilh ī'scuju'ni'n:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh
lacstīn ē jā cacāmamakchuyī'tit.
Tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā
māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī
naquintalīpāhuan chuntza'
chī tzamā' lacstīn. ¹⁵Ixlīcāna'
iccāhuanīyān tī jā ta'a'ka'i' chuntza'
chī lacstīn ta'a'ka'i', jā maktin
catitatanūlh jā māpa'ksīni'nkō' Dios.

¹⁶Jesús cācha'xli lacstīn
ē cālīcucslutli ixmacan ē
cāsicua'lanātlahualh.

**Chā'tin chī'xcu' tī rico
tā'chihuīna'nli Jesús**

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷Jesús a'mpālh, ē ixtlā'huamā'lh
nac tej. Laktu'jnulh chā'tin
chī'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē
kelhasqui'nīlh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x.
¿Tūchu na'ictlahua na'icīlīka'lhī
quilatamat tū jā catilaksputli?

¹⁸Jesús huanīlh:
—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze
quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza'
Dios. ¹⁹Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn
Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā
ixlīcāna'.

Jā ti'a'kskāhui'maktiya'
catūhuālh.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē
mintzi'.

²⁰Xla' kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu
tzamā' icmākentaxtūkō'ni'ttza'
hasta quilīska'ta'.

²¹Palaj tunca Jesús laktzi'lh ē
pāxqui'lh ē huanīlh:

—Ā'xmān a'ktin tīspu'tni'yān tū
natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu
tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpī'tzi'ni'ya'
tumīn xcamanīni'n ē naka'lhī'ya'
chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn.
Ā'līstān naquīntā'pīna', masqui
napātīni'na'.

²²A'cxni' chī'xcu' kexmatli
huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanlī ē
a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³Jesús calhāxcuhuālh cālaktzi'lh
tachi'xcuhui't ē cāhuanīlh
ī'scuju'ni'n:

—Xlaca'n tī lacricuju'ni' jīcslīhua'
natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴Ī'scuju'ni'n talī'a'cnīlh
ixtachihuīn. Jesús cāhuanīpālh:

—Quīnamīgos, iccāhuanīyān
xlaca'n tī talīpāhuan ixtumīnca'n,
jīcslīhua' natatā'tapa'ksī Dios.

²⁵Jīcslīhua' nalīpātīle'kecu'tun
a'ktin camello na ixtani' līxtokon.
Ā'chulā' jīcslīhua' natanū chā'tin
rico jā namāpa'ksīni'nkō' Dios.

²⁶Xlaca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē
talāhuanīlh:

—¿Tīchu tzē namakapūtaxtūcan?

²⁷Jesús cālaktzi'lh ē cāhuanīlh:
—Chī'xcuhui'n jāla catītatlahualh
tū natalī'a'kapūtaxtu, xmān Dios

tzē nacāmakapūtāxtū ixpālacata
Dios tzē tlāhua pō'ktu.

²⁸Pedro tzuculh chihuīna'n ē
huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū
xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹Jesús kelhtīni'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān.

Hui'llh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n
natakexmatni' Dios. Ā'chulā'
nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj.

Ē palh nata'a'kxtekui'li
ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n,
o ixtzī'ca'n, o ixtāta'ca'n, o

ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n,

³⁰ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā'

cā'quilhtamacuj. Hua'chi

a'ktin cientu ixlacata ā'chulā'

nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n

ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n

ē ixtzī'ca'n ē ixtāta'ca'n ē

ixcamana'ca'n ē ixpūcuxtuca'n. Nā

nacāmakapātīnīncan. Nataka'lhī

ixlatamatca'n tū jā catilaksputli

jā Dios māpa'ksini'nkō'. ³¹Lhūhua'

a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā';

jā Dios māpa'ksini'nkō', jā

ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua'

a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā';

jā Dios māpa'ksini'nkō', ā'chulā'

nalacasqui'nca.

**Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī
nani**

Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³²Jesús ē i'scujnu'ni'n

ixtatā'extunu'mā'nalh nac

Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha.

Xlaca'n talī'a'cnilh ē ti ixtastālani'

ixtajicua'n. Cālē'mpālh

lacapunchuna'j kelhacāujtu'

i'scujnu'ni'n ē tzucupālh cāhuani tū

na'a'kspula. ³³Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj

nac Jerusalén. A'ntza'

naquimacamāstā'can ixpālacata

quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

Naquimacamāstā'can na

ixmacanca'n xanapuxcu'nu'

pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n

līmāpa'ksin. Xlaca'n natahuan

caquimaknica. Xlaca'n

naquintamacamāstā' na

ixmacanca'n xalanī'n

makat. ³⁴Naquintalakapala

ē naquintakēsnoke ē

naquintalakachojmanī ē

naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun

quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n

na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

**Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin
talakalhu'mān**

Mt. 20:20-28

³⁵Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan

Zebedeo, talaktalacatzuna'jilh Jesús

ē tahuanih:

—Mākelhtahua'kē'ni',

iclacasqui'nāuj naquilatlahua'ni'yāuj

tū na'iccāsqui'ni'yān.

³⁶Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit

na'iccātlahua'ni'yān?

³⁷Xlaca'n tahuanih:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksini'nkō'ya',

quina'n iclacasqui'nāuj

na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin

na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na

mimpekxtūxui.

³⁸Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū

quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē

natāyani'yā'tit palh napātini'nā'tit

hua'chi quit na'icpātini'n? Ū'tza'

hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē

hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹Xlaca'n tahuani:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātini'nā'tit chī quit,
⁴⁰ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj,
quit jāla icmāpa'ksi. Huā'mā'
pūtahui'lh cāxui'lica xmān
ixpālacata tī Dios lacsacli.

⁴¹A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n
taca'tzilh tū kelhasqui'nīca Jesús,
tatzuculh talisītzī'nī' Jacobo ē Juan.
⁴²Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē
cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī
ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n
nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi
ixtēcu'nī'n tī tā'tapa'ksi xlaca'n.
Palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³Jā chuntza'
catilalh na milacpu'na'i'tātca'n.
Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun
na milacpu'na'i'tātca'n,
ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi
ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn.

⁴⁴Catīxcuhuālh tī xapuxcu'
huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n,
ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi
ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn
hui'xina'n. ⁴⁵Quit Chi'xcu' xala'
Tālhāmā'n. Quit jā icmilh na'icla
hua'chi xatēcu'; quit icmilh
na'icscujā ē na'iccāmaktāya
ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā'
quilatamat na'iccāmakapūtaxtū
līlhūhua' —huanli Jesús.

**Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī
lakatzī'n ixuani't**

Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶Tachā'lh nac cā'lacchicni'
jā huanican Jericó. A'cxni'
Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó,
tatā'a'lh i'scujnu'nī'n ē lhūhua'

tachi'xcuhū't. Na ixpāxtūn tej
i'squi'nī'huā'yahū'lh lakatzī'n tī
ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha
Timeo. ⁴⁷A'cxni' ca'tzilh
ixtētaxtumā'lh Jesús xala' nac
Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:

—iJesús, hui'x ixtā'nat
David tī xa'icka'lhīmā'nauj!
iCaquilakalhu'ma'nti quit!

⁴⁸Lhūhua' chi'xcuhū'n
talacaquilhnlh ē tahuanihlh:
—Caquilhca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:
—iHui'x ixtā'nat David
tī xa'icka'lhīmā'nauj,
caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁹Jesús tāyalh ē cāhuanilh
i'scujnu'nī'n:
—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanihlh:
—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús
ta'sani'yān.

⁵⁰Xla' tamakxtulh a'ktin ixl'u'xu'
ē tāyalh ē lakmilh Jesús. ⁵¹Jesús
kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na'
na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni',
caquimālacahuā'ni'.

⁵²Jesús huanilh:
—Tzētza' napina'. Hui'x a'ka'i'nī'ta'
quit tzē na'icmālacahuāniyān ē
ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē
stālani'lh Jesús nac tej.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

11 A'cxni'
ixtalacatzuna'jīmā'nalhtza'
nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā
huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j

cā'lacchicni' jā huanican Betfagé
ē jā huanican Betania. Jesús
cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ²ē
cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū
tasu'yu na milacatza'jca'n. A'cxni'
nachipinā'tit nalaktzi'nā'tit a'ktin
xaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't.
Jā tī chā'tin tī kētahui'lanī't.

Caxcuttit ē caquilālimini'uj
huā'tzā'. ³Palh catīhuālh
nacākelhasqui'ni'yān: “¿Tū
ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?”,
hui'xina'n nakelhtini'nā'tit:
“Māpa'ksini' namaclacasqui'n ē palaj
tunca namacamimpala huā'tzā'.”

⁴Ta'a'lh ē tamaclalh
lakatin xasāsti'cus burro tū
ixchī'yāhuacani't. Ixyālh nac tej
lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic.
Tatzuculh taxcuta.

⁵Makapitzin chi'xcuhui'n tī
ixtayāna'lh takelhasqui'nilh:

—¿Tū tlahua'pā'na'ntit? ¿Tū
ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

⁶Scujnu'ni'n takelhtini'lh
chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't.
Chi'xcuhui'n tamakxtekli ē talē'lh.

⁷Talimini'lh Jesús xasāsti'cus burro
ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla'
kētahui'lh. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhui't
tamāpi'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej.
Ā'makapitzin ixtacā' xalacstīn
ixpeken qui'hui' natamāpi'ni' nac
tej. Chuntza' talimāsu'yulh palh
ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh Jesús.

⁹Tī ixtapūlani'tēlha ē tī
ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē
tahuanli:

—iCamakapāxuīca Dios!
Dios casicua'lanātlahualh
tī limimā'lh ixlimāpa'ksin
Māpa'ksini' quinDiosca'n. ¹⁰Dios

casicua'lanātlahualh limāpa'ksin tū
nala, ē ū'tza' hua'chi ixlimāpa'ksin
quixū'nāpapca'n David.

iCalakachi'xcuhui'ca Dios!

¹¹A'cxni' Jesús chā'lh nac
Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac
templo. Kōtanūtza' ixuanī't, ē
a'cxni' calhāxcuhuālh laktzi'nkō'lh
na ixchakān templo, taxtulh ē
cātā'a'lh kelhacāujtu' scujnu'ni'n
nac Betania.

Jesús lacaquilhnilh xaqui'hui' higo

Mt. 21:18-19

¹²Ixlilakali a'cxni' tataxtulh nac
Betania, Jesús ixtzi'nca. ¹³Makat
laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo
ē ixtaxtuni'ni'ttza' xapa'lhma'
qui'hui'. Jesús talacatzuna'jilh
nalaktzi'n palh ixua'ca'lhtza'
xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh jā ixyālh
qui'hui', jā ixka'lhī ixtahua'ca't.
Xmān xapa'lhma' ixka'lhī
ixpālacata jāna'j ixchā'n ixpūlanān
higo. ¹⁴Jesús huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca'
mintahua'ca't.

I'scujnu'ni'n takexmatli tū
huanilh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵A'cxni' tachā'lh nac
Jerusalén, Jesús tanūlh
xaka'tla' nac templo ē tzuculh
cātantlakaxtu tī ixtastā'namā'nalh
ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh
na ixtanquilhtin templo.
Cāmakpūspi'ni'kō'lh ixmesaca'n
tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n
tachi'xcuhui't ē nā ixpūtahui'lhca'n
tī ixtastā'mā'nalh pālūmax. ¹⁶Jā

makxteklī nūn chā'tin natētaxtu na ixtanquilhtīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. ¹⁷Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't ē huanli:

—¿Ē jā tazto'kni' chuntza'?:

“Quinchic namāpācuhuican chic jā tlahuacan oración. Tachi'xcuhui't xalani'n calhāxcuhuālh natamin natatlahua oración.” Chī tlahuapā'na'ntit, limāxtuni'tantit hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin. Xlaca'n ixtaputzamā'nal chī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtali'a'cnī chī ixmāsu'yu. ¹⁹A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chi'chini', Jesús ē i'scujnu'nī'n tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqui'hui' higo

Mt. 21:20-22

²⁰Ixlīlakalī tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh xaqui'hui' higo ē talaktzi'lh hua'chi i'scāckō'ni'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. ²¹Pedro lacapāstacli tū ixtuaninī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'.

Qui'hui' scāctāyakō'lh'tza'; ū'tza' tū lacaquilhni'.

²²Jesús cākelhtilh:

—Ca'a'ka'i'ni'tit Dios. ²³Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catīxcuhuālh tī tzej na'a'ka'i' ē jā naka'lhī a'ktu' ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: “Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān”, chuntza' nala, xmān jā caka'lhīlh a'ktu' ixtalacapāstacni'. ²⁴Ū'tza' iccālihuaniyān ixlīpō'ktu

tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarīyā'tit Dios, ca'a'ka'i'tit ka'lhī'yā'tittza' ē namaktīni'nā'tit. ²⁵A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'ni'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī hui'lh nac a'kapūn tzē nacāmātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. ²⁶Palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n tī hui'lh nac a'kapūn jā caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'ni'ta'ntit.

Ixlīmāpa'ksin Jesús

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

²⁷Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlātā'huan xaka'tla' nac templo, talaktalacatzuna'jilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē xalakōlu'n israelitas. ²⁸Takelhasqui'nilh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksin cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā' limāpa'ksin?

²⁹Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksin iccālītlahuamā'lh huā'mā'. ³⁰¿Tīchu ixlīmāpa'ksin ixlīmā'kpxāni'n Juan?

¿Ixlīmāpa'ksin Dios o ixlīmāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtiyuj.

³¹Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmā'kpxāni'n

ixlīmāpa'ksin Dios,
 naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū
 ixpālacata jā a'ka'i'nī'ta'ntit?”
³²Jāla catihuanīuj ixlīmāpa'ksinca'n
 chi'xcuhui'n ixpālacata
 cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhui't
 —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhui't
 natasītzī' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n
 ixta'a'ka'i'ni' Juan ixlicāna'
 ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. ³³Ū'tza'
 talīkelhtilh Jesús:

—Jā iccā'tziyāuj tīchu
 ixlīmāpa'ksin.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā
 iccāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksin
 iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Xalacca'tzana' maksucjñi'n

Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

12 Jesús tzuculh
 cālītā'chihuīna'n
 tachi'xcuhui't tū līca'tzīnī'can ē
 cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī
 cha'nli mayāc tū māstā' uvas.
 Liculālhui'lilh chihuix ixti'ya't
 ē cāxtlahualh ixpūlacchi'can
 ē yāhualh a'ktin torre tū
 napūmaktaka'lha ixpū'uva.

ʼĀlistān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't
 makapitzin tasācua'n natasucja
 i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat.

²A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas,
 macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh
 cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh
 tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu'
 ti'ya't. ³Tasācua'n tachi'palh
 scujni' ē tatucslī ē chuntza'
 tamāspi'tli. Jā tū tū maxqui'ca.

⁴Ixtēcu' pū'uva macā'mpālh
 ā'chā'tin i'scujni'. Tasācua'n

tacucta'lalh ē talakapalalh ē
 chuntza' tamacā'lh. ⁵Ixtēcu'
 macā'mpālh ā'chā'tin ē tamaknilh
 xla'. Ixtēcu' cāmācā'mpālh
 lhūhua' ā'makapitzin. Tasācua'n
 cālacni'cui'lilh makapitzin ē
 tamaknilh ā'makapitzin.

⁶Ā'xmān chā'tin ixui'lhcus tī tze
 namacā'nca, ē ū'tza' ixka'hua'cha
 tī ixpāxqui'. Xla' ā'xmān macā'lh
 ē huanli: “Natalakachi'xcuhui'
 quinka'hua'cha.” ⁷Chuntza' jā ixlicāna'.
 Tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla'
 nahuankō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ixtāta'.
 Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan
 pū'uva.” ⁸Tachi'palh ē tamaknilh ē
 taquimacā'lh ixquiltūn pū'uva.

⁹Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu
 nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī
 ixcāmāsācua'nīcanī't? Na'a'n
 ē nacāmālakspūtūkō' tzamā'
 tasācua'n ē nacāmāsācua'ni' pū'uva
 ā'makapitzin xtum tasācua'n.

¹⁰¿Ē jā maktin

likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn
 Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi
 chihuix tū litzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'ni'n talakmaka'lh
 chihuix ē tzamā' chihuix tū
 ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹¹Chuntza' tlhualh Māpa'ksini' ē
 quīna'n iclī'a'cnīyāuj.

¹²Tī ixtaquiclhaktzi'n Jesús
 titachi'pacu'tunli ixpālacata
 ta'u'cxca'tzilh xla'ca'n hua'chi tasācua'n
 nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't ē
 ū'tza' talimaktekli ē ta'a'lh.

Ixpālacata tamātā'jin

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

¹³Cālakmacā'nca Jesús
 ā'makapitzin fariseos ē

ixchi'xcuui'n Herodes.
Cālakmacā'nca natalexmatxtu
catūhuālh tū tzē natalimālacsu'yu.

¹⁴A'cxni' talakchā'lh, tahuanih:
—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj
hui'x hua'na' tū ixlicāna'. Hui'x
jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī
talichihuīna'nān tachi'xcuui't.
Lacxtim cālaktzi'na' ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuui't. Hui'x tzej
māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n.
¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū
māta'jini'n emperador romano o jā
ixlacasqui'nca?

¹⁵Jesús ixca'tzi xmān
ixtalilaktzi'ncu'tun ē
cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata
quilālilaktzi'ncu'tunāuj?
Caquilālīmini'uj a'ktin tumīn
na'iclaktzi'n.

¹⁶Talīmini'lh a'ktin denario
tū ixtumīnca'n ē Jesús
cākelhasqui'nilh:

—¿Tichu ixlacan tasu'yu nac
huā'mā' tumīn ē tichu ixtacuui'ni'
tatzo'kni'?

Xlaca'n tahuanih:

—Isla' emperador.

¹⁷Palaj tunca Jesús cāhuanih:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla'
ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

Xlaca'n talī'a'cnilh chī cākelhtilh
Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

¹⁸Ā'listān talakmilh Jesús
makapitzīn saduceos. Xlaca'n
tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca.
Ū'tza' talihuanih Jesús:

¹⁹—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés
quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā'

tatzo'kni': Palh nanī chā'tin
chī'xcu' tī tamakaxtokni'ttza', ē
palh nīmakxteka ixpuscāt ē
jā tī i'ska'ta', ixlacasqui'nca
i'stancu natā'tamakaxtoka tī
nīmaka'ncani't. Xapūla ka'hua'cha
tī nalacatuncuui' i'ska'ta'
nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁰Ixtahui'lānalh kelhatojon
litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli
ē jā ixka'lhī i'ska'ta' a'cxni' nīlh.

²¹Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī
nīmaka'ncani'ttza' ē nā xla' nīlh
ē jā ka'lhīlh i'ska'ta'. Chuntza'
a'kspulapālh ā'chā'tin i'stancu
a'cxni' tā'tamakaxtokli tī
nīmaka'ncani'ttza'. ²²Chuntza'
chā'tunu' ixkelhatojonca'n
tatā'tamakaxtokli puscāt ē
ixlīpō'ktuca'n tanīlh. Jā tī
chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakxtekli.
Ā'xmān nīlh puscāt. ²³A'cxni'
nalacastālancuana'ncan,
¿tichu ixla' nahuan tzamā'
puscāt? Ixkelhatojonca'n
ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁴Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' litā'a'kskāhui'nī'ta'ntit
mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit
tū tatzo'kni' na ixtachihuīn
Dios ē jā ca'tziyā'tit chī huanī't
ixlītlī'hui'qui. ²⁵A'cxni' nīnī'n
natalacastālancuana'n, jā
catitamakaxtokca ē jā
catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n
natatamakaxtoka. Xlaca'n natala
hua'chi ixāngeles Dios xalanī'n
nac a'kapūn. ²⁶Moisés tzo'kli
ixpālacata tī natalacastālancuana'n
a'cxni' litzo'kli a'ctzuna'
qui'hui' tū ixlamamā'lh. ¿Ē jā
likelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios
huanih Moisés? Chuntza' huanli:

“Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” ²⁷Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xanīnī'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhuī'yā'tit mina'cstuca'n.

**Līmāpa'ksin tū ā'chulā'
ixlacasqui'nca**

Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

²⁸Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin ē cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nalh. Xla' ca'tzīlh chī tzej cākelhtīlh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksin ā'chulā' ixlacasqui'nca?

²⁹Jesús kelhtīlh:

—Līmāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': “Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīni' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni' ē milītlī'huī'qui.”

³¹Ixlī'a'ktu' līmāpa'ksin ū'tza' huā'mā': “Capāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” Jā tū a'nan ā'a'ktin līmāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³²Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Hui'lh chā'tin Dios ē xla' xmān ixlīmān Dios.

³³Ixlacasqui'nca nalīpāxqui'yāuj ixlīpō'ktu quilīstacna'ca'n ē ixlīpō'ktu quintalacapāstacni'ca'n ē quilītlī'huī'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxqui'yāuj

ā'chā'tin chuntza' chī quina'cstuca'n quincātapāxqui'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūnīyāuj Dios tū maknīcan ē tū lhucuyucan.

³⁴Jesús cuenta tlahualh chī tzej lacapāstacli ē kelhtīlh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin. Jesús huanilh:

—Tīsputni'yān xmān macsti'nalj natapa'ksīni'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo ī'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhūi't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:

—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin, ¿chī talīhuanacan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmākapūtāxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David? ³⁶Tzamā' David huanli chuntza' chī māsu'yuni'lh Espīritu Santo ē chuntza' tzo'kli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quīMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtēcāna'j hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

³⁷Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē mēpācuhūilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu — huanli Jesús.

Lhūhua' tachi'xcuhūi't lipāxuhua takexmatli.

**Jesús cālimālacsu'yulh
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksin**

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸A'cxni' Jesús

ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuui't,
ixcāhuani:

—Catamaktaka'lhtit ē
jā ticālī'a'kskāhuī'yān
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksin tī
tapūlatā'kchokocu'tun
xapūlh mā'n ixlū'xu'ca'n. Nā
talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē
cacālakachi'xcuui'ca nac cā'tejen.
³⁹Na ixtemploca'n israelitas
xlaca'n taquilh pūlatahuī'lacu'tun ē
talacasqui'n cacālakachi'xcuui'ca
jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰Xlaca'n
ta'a'kskāhuī'makti ixchicca'n tī
ixtacānimaka'ncani't ē ā'līstān na'
tunca ta'orarli jā nacālaktzi'ncan
ē chuntza' tali'a'kskāhuī'nin.
Ā'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā
ā'makapitzin.

**Tū māstā'lh xcamanin tī
nīmaka'ncani't**

Lc. 21:1-4

⁴¹Jesús tahuī'lh na ixlacatin jā
ixmojōcan tumin tū maxqui'can
Dios. Ixcālaktzi'mā'lh tachi'xcuui't
a'cxni' ixtamojō ixtumīnca'n.
Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh
lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴²Milh chā'tin
tī nīmaka'ncani't; xcamanin
ixuanit. Xla' cāmojōlh pektu'
ixtumīn cobre; xmān macsti'na'
ixtatlj. ⁴³Jesús cāta'sani'lh
i'scuju'ni'n ē cāhuanilh:
—Ixlicāna' iccāhuaniyān: tū
mojōlh huā'mā' xcamanin tī

nīmaka'ncani't ā'chulā' ixtatlj
na ixlacatin Dios ē jā tū tamojōlh
ā'makapitzin. ⁴⁴Xlaca'n tamojōlh
xmān tū ixcāquitāxtūni'ni'ttza'
ixpālacata xlaca'n lacricujnu'.
Puscāt, xla' masqui jā lhūhua'
ixka'lhī, māstā'kō'lh ixlipō'ktu tū
ixlihuā'yan.

**Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla'
templo**

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

13 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh
xaka'tla' nac templo,
chā'tin i'scuju'ni'n huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'.
Tzēhuani't chihuix tū litlahuacani't
huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej
taxtulh.

²Jesús kelhtilh:
—Calaktzi'ntit ixlipō'ktu
huā'mā' tū ixla' templo. Namin
a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn
a'ktin chihuix catilākēthahuī'lh.
Ixlipō'ktuca'n nataponckō' ē
talhta'm nalacā.

**Nalica'tzican chī na'a'ksputa
cā'quilhtamacuj**

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n
sipej jā huanican Olivos ē na
ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro
ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k
takelhasqui'nilh:

⁴—Iclacasqui'nāuj
naquilāhuaniyāuj jā'cxni'
na'a'kspula tzamā'. ¿Chī
na'iclicā'tziyāuj palh palaj
na'a'kspula tū hua'nti'?

⁵Jesús cāhuanilh:
—Catamaktaka'lhtit jā tī chā'tin
nacā'a'kskāhuī'yān. ⁶Lhūhua'

chì'xcuhuì'n natahuan taka'lhì
quilimāpa'ksin. Chā'tunu'
natahuan: "Quit Cristo tì Dios
lacsacnī't." Chuntza' lhūhua' tì
nacā'a'kskāhuì'can.

⁷Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan
jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca
ē nacātamāca'tzīniyān chī
lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit.
Chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j
ixlī'a'ksputni'. ⁸Chā'tin puxcu'
ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin.
Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuì'cu'tun
ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui
ti'ya't ē na'a'nan tatzi'ncstat.
Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlitzucuni'
chī napātīni'ncan.

⁹Cuenta catlahua'tit ixpālacata
nacātamacamāstā'yān jā
tahui'lāna'n māpa'ksīni'ni'n ē
nacātamaksno'kān nac templo.
Quilā'a'ka'i'ni'yāu ē ū'tza'
nacātalilē'nān na ixlacinca'n
gubernadores ē na ixlacinca'n
māpa'ksīni'ni'n. Chuntza'
nachihuīna'nā'tit quimpālacata.

¹⁰A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā'
cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca
nacāmāsu'yuni'can xatze
tachihuīn tachi'xcuhuī't
calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.
¹¹A'cxni' nacātachi'payān ē
nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā
tahui'lāna'lh māpa'ksīni'ni'n,
jā catili'a'ktayuntit pūla chī
nalitamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū
puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā'
hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit.
Espíritu Santo nacāmāchihuīniyān.

¹²Ti quinta'a'ka'i'ni'
nacāmācamāstā'can jā tahui'lāna'lh
māpa'ksīni'ni'n. Masqui ixtā'tinca'n
natamacamāstā' nacāmāknīcan.

Xanatātana' natamacamāstā'
nacāmāknīcan ixcamana'ca'n
tī ta'a'ka'i'. Lacstīn natasitzi'ni'
ixtāta'ca'n ē ixtzi'ca'n tī
ta'a'ka'i' ē natamāmaknīni'n.
¹³Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān
tū quilipālacata. Tī natatāyani'
hasta a'cxni' natanī, xlaca'n
nacāmākapūtāxtūcan.

¹⁴Nalaktzi'nā'tit tzamā' jā tze
tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā
minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh
profeta Daniel. Quit tī ictzo'kmā'lh
huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n
tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta
catlahua'tit. A'cxni' nalaktzi'nā'tit
tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca
natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī
tahui'lāna'lh nac Judea. ¹⁵Tzamā'
quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī
tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n,
jā catitatanūlh na ixchicca'n
natamāxtu catūhuālh tū ixla'ca'n.
¹⁶Tī tascujmā'nalh nac pūcuxtu jā
catitataspi'tli na ixchicca'n natataya
ixlu'xu'ca'n. ¹⁷Tzamā' quilhtamacuj
koxa titala puscan tī taka'lhīni't o tī
tamāzti'qui'ni'ncus.

¹⁸Casqui'ni'tit Dios jā
ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit
a'cxni' lonknu'n. ¹⁹Napātīni'ncan
a'cxni' nala huā'mā'. Hasta
a'cxni' Dios mālacatzuculh
tzamā' cā'quilhtamacuj, jā maktin
pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan
tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin
catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²⁰Palh
Dios jā ixtimāmacsti'na'jilh huā'mā'
quilhtamacuj, jā ixta'a'kapūtāxtulh
jā tī chā'tin. Dios namāmacsti'na'jī
ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī
cālacsacnī't.

²¹ 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh iccāhuanin: “Chā calaktzī'ntit. Ā' hui'lh Cristo tī Dios lacsacui'lilh”, jā cati'a'ka'i'tit. Palh catihuālh iccāhuanin: “Chā calaktzī'ntit. Ā'jnanu' yālh”, jā cati'a'ka'i'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kskāhui'ni'ni'n ē makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Nā natatlahua li'a'cnīn nata'a'kskāhui'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhui'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhui'can ā'makapitzīn. ²³ Skalalh catahui'la'tit. Iccāhuanintza' ixlipō'ktu huā'mā' ē chuntza' jā nacātita'a'kskāhui'yān.

**Chī namimpala Chi'xcu' xala'
Tālmā'n**

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴ Jesús cāhuanipālh:
—Tzamā' quilhtamacuj
a'cxni' na'a'kspulatzā' huā'mā'
tapātīn, chi'chini' ē mālhcuyu'
jā catitamāxkakēni'lh. ²⁵ Sta'cu
nataminācha' nac a'kapūn ē hasta
a'kapūn natachiqui. ²⁶ A'cxni'
naquintalaktzī'n quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n chī na'icpūmin
nac poklhnu'. Na'icka'lhī
lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuanī't
na'icxkaka. ²⁷ Palaj tunca
na'iccāmacamin quināngeles ē
natamākēstoka tī cālacsaccanī't.
Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n
calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj.

²⁸ Calimaksca'ttit zaqui'hui'
higo. A'cxni' tza'la'nka'
ixpeken ē tzucumā'lh tapu'n
xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit

talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni'
nalhcācnan. ²⁹ Chuntza' a'cxni'
na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā'
tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit
talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni'
nasputa cā'quilhtamacuj.
Talacatzuna'jīmā'lhntza' hua'chi
chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhntza' na
ixlacapūn mākelhcha. ³⁰ Ixlīcāna'
tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī
tahui'lāna'lhcus jā catitanīkō'lh
hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu
huā'mā' tū iccāhuanin. ³¹ Masqui
nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't,
jā maktin catisputli quintachihuīn;
pō'ktu nakentaxtukō'.

³² Jā tī chā'tin ca'tzi jā'cxni'
namin huā'mā' quilhtamacuj o
huā'mā' hora; nūn āngeles xalanī'n
nac a'kapūn jā taca'tzi. Nūn i'Ska'ta'
Dios jā ca'tzi. Xmān Dios xaTāta'
ca'tzi jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³³ Skalalh catahui'la'tit ixpālacata
jā ca'tziyā'tit jā'cxni' na'a'kspula
huā'mā'. ³⁴ Ū'tza' hua'chi chā'tin
chi'xcu' tī na'a'n latā'kchoko
makat. Nacāmacamaxquī'tā'qui'
ixchic i'scujnu'ni'n ē nacāmaxquī'
ixtascujūtca'n chā'tunu'. Nayāhua
chā'tin maktaka'lhna' nac
tanquilhtīn ē namāpa'ksī skalalh
natāya. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n
skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā
ca'tziyā'tit jā'cxni' namin ixtēcu'
chic. Palhāsā' namin smalanka'n,
o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux,
o i'tāt tzi'sa, o a'cxni' xkakatzā'.
³⁶ Ū'tza' skalalh calitahuī'la'tit
ixpālacata jā lhtatapā'na'ntit a'cxni'
xamaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyān
hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā
skalalh catatahui'lh ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't —cāhuanilh Jesús.

Talichihuina'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

14 Ā'a'ktu' quilhtamacuj i'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nal chī natali'a'kskāhuī' Jesús natachi'pa ē natamāmaknīnī'n. ²Talāhuanilh: —Palh natlahuayāuj catūhuāl hlihan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhui't natatā'kaqui'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlitzuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuani't. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē licuctlahualh Jesús aceite. ⁴Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talisitzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat lilalh huā'mā' aceite? ⁵Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē i'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmaxqui'ca xcamanīnī'n.

Taquilhniilh puscāt.

⁶Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhui'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ⁷Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n

na milacpu'na'itātca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'layān. ⁸Puscāt tlahualh tū tzē ixlacpuhan. Quilicuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'lilhtza' chī naquimā'cnūcan. ⁹Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuāl nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnī'nncan xatze tachihuīn ixtla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuani't. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani ixcāmacamaxqui'lh Jesús. ¹¹A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuanilh natamaxqui' tumīn. Ē Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh i'scujnu'nī'n

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹²Mīlh quilhtamacuj tū ixlitzucuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús: —¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹³Cāmacā'lh chā'tu' i'scuju'ni'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chi'xcu' ti lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit.

¹⁴Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic:

“Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscuju'ni'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹⁵Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixlīquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' hui'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilihua'ca'n.

¹⁶Ta'a'lh i'scuju'ni'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁷A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', Jesús cātā'chā'lh i'scuju'ni'n a'ntza'.

¹⁸Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān.

Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.

¹⁹Xlaca'n tatzuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Ē quit?

²⁰Jesús cākelhtilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milikelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' ti quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu.

²¹Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' ti naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhū'lh.

²²Lihuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh i'scuju'ni'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²³Tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxquī'lh i'scuju'ni'n ē ixlīpō'ktuca'n tahua'lh. ²⁴Cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'.

Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtāxtū tachi'xcuhū't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhū't. ²⁵Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶A'cxni' ixtapixtli'ni't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. ²⁷Jesús cāhuanilh:

—Milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmakni' pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'.” ²⁸A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'īca'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxtekni'.

³⁰Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³¹Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli: —Masqui naquintā'maknica'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahaunli.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³²Jesús ē i'scujnu'ni'n ta'chā'lh jā huanican Getsemaní. Cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuān quit na'icorarlī.

³³Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzuculh tamakchuyī ē a'katuyunli. ³⁴Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.

³⁵Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula ³⁶ē huanli:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpāī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

³⁷Mimpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'ni'n ē cālaktzi'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora? ³⁸Lakahuan catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalilaktzi'ncu'tunān. Ixlicāna' masqui milistacna'ca'n

tatlahuacu'tun tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī lītlī'hui'qui.

³⁹Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios.

⁴⁰Taspi'tpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'ni'n ē cālaktzi'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzi' chī natakelhti. ⁴¹A'cxni' ixlīmaktu'tun taspi'tli a'ntza' jā ixcāmakxteknī't, cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j chilhtza' hora tū lilhcānancani't. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chi'xcuhū'n. ⁴²Catāya'tit ē cāhuetza'; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³Palaj tunca a'cxni' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'ni'n ixuani't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhū't ē ixtalē'n ixmachitaca'n ē qui'hui'. Talichā'lh ixlīmāpa'ksinca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla' ixcāhuanini'ttza' chī natalilakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuanini't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē nalīpinā'tit ē namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh: —Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁴⁶Tachi'xcuhū't tī tatā'milh talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁴⁷Ixyālh chā'tin tī ixtā'minī't
Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta ē
mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu'
pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh.

⁴⁸Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit
mimachītacā'n ē minqui'huī'ca'n?
Hua'chi chi'pacu'tunā'tit
chā'tin ka'lhāna'. ⁴⁹A'cxni'
xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān
nac templo, ¿tū ixpālacata jāla
quilāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j
naquina'kspula ē namākentaxtū
tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios
—cāhuanīlh.

⁵⁰Ixlipō'ktuca'n scujnu'nī'n
tatzā'lalh ē chuntza'
talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh chā'tin ka'hua'cha

⁵¹Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh.
Jā ixlhakā'nī't ixluxu'; xmān
ixlitapāchī'nī't a'ktin sávana.
A'cxni' tachi'xcuhui't tachi'palh,
⁵²makalhalha tzā'lalh ē maka'lh
sávana.

Jesús na ixlacatinca'n māpa'ksinī'nī'n israelitas

*Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,
63-71; Jn. 18:12-14, 19-24*

⁵³Xlaca'n tī tachi'palh Jesús,
talē'lh jā ixuī'lh xapuxcu' pālej.
Talaktakēstokli ixlipō'ktuca'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas ē
xamākelhtahua'kē'nī'nī'n
limāpa'ksin. ⁵⁴Pedro laka
makat stālani'lh ē chā'lh hasta
ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu'
pālej. Tanūlh na ixcorralh
chic ē cātā'tahuī'lh policías.
Ixcātā'sko'huī'lh nac macscut.

⁵⁵Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
ixlipō'ktuca'n xalaka'tla'
māpa'ksinī'nī'n tī ixtaputzāna'nī,
xlaca'n ixtaputzamā'nalh
chī natalimālacsu'yu Jesús
natalimāmaknīnīnī'n. Jā ixtamacla
tū tzē natalimālacsu'yu. ⁵⁶Masqui
lilhūhua' talīchihuīna'nli tū jā
ixlicāna' ixpālacata Jesús, jā
lacxtim tahuanli. ⁵⁷Makapitzīn
tatāyalh ē ta'a'ksa'nīnī'lh ē tahuanli
tū jā ixlicāna'. Chuntza' tahuanli:

⁵⁸—Quina'n ickexmatui chī
huanli: “Quit na'icmālakspūtūkō'
ixlipō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo
tū ixtatlaujca'n chi'xcuhui'n.
Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj
xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā
ixtatlaujca'n chi'xcuhui'n.”

⁵⁹Nūn xlaca'n jā lacxtim tahuanli.

⁶⁰Xapuxcu' pālej tāyalh na
ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nīlh
Jesús:

—Huā' tayāna'lh chi'xcuhui'n
tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā
nakelhtīnī'na'?

⁶¹Jesús ca'cs tāyalh ē jā tū
kelhtīnī'lh. Xapuxcu' pālej
kelhasqui'nīpālh:

—¿Ē huī'x Cristo tī Dios lacsacnī't?
¿Ē huī'x i'Ska'ta' Dios tī quina'n
iclakachi'xcuhui'yāuj?

⁶²Jesús kelhtīlh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n
naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n na'ictahuī'la
na ixpekxtūcāna'j Dios tī
māpa'ksinī'mā'lh. Na'icminācha'
nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶³Xapuxcu' pālej, xla' xti'tli ixluxu' ē
chuntza' limāsu'yulh ixtasīzi' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin
naquincāhuanipalayān jā tze xla'.

⁶⁴Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakchā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlipō'ktuca'n tahuanli camaknica.

⁶⁵Makapitzin tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n talacatlalpalh ē tatuscli ē tahuanilh:

—iCalakapasti tichu lalaca'sni'!

Soldados tī

ixtamaktaka'lhmā'nalh nā xlaca'n tatuscli.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁶Pedro ixyālh na ixtanquilhtin chic ē milh chā'tin tzu'ma'jāt tī ī'scuymā'lh na ixchic xapuxcu' pālej. ⁶⁷A'cxni' laktzi'lh Pedro jā ī'sko'hui'lh, tzu'ma'jāt lakalaktzi'lh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzi tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. ⁶⁹Tzu'ma'jāt laktzi'mpālh ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

⁷⁰Pedro kelhtatzē'kpālh.

Ixlika'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahuanilh Pedro:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷¹Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlicāna' tū icuanimā'n. Jā

iclakapasa huā'mā' chī'xcu' tī lichihuīna'mpā'na'ntit.

⁷²Puyux ta'sapālh ixlīmaktu'.

Ū'tza' limāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuaninī't: “A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

15 A'cxni' xkakah, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē ā'makapitzin māpa'ksini'nī'n tatakēstokli ē tachihuīna'nli. Tapekechi'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't. ²Pilato kelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Xla' kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'ni'ta'.

³Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtalimālacsu'yu lhūhua' catūhuālh.

⁴Pilato kelhasqui'nīpālh:

—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtīni'na'? Kexpa'tti ixlipō'ktu tū talimālacsu'yun.

⁵Jesús jātza' kelhtilh. Ū'tza' lī'a'cnilh Pilato.

Jesús lichihuīna'nca namaknicān

Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

⁶Ixa'nān a'ktin tahuī'lat a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachi'n.

Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekcan.

⁷Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchī'n makapitzin tī ixtamaknīni'nī't

a'cxni' tatā'kaqui'lh. Chā'tin tachi'n ixuanican Barrabás. ⁸Lhūhua' tachi'xcuui't talaktalacatzuna'jilh Pilato ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixui'lh ixtahui'latca'n lihuan iklamā'lh cā'tani'. ⁹Pilato cākelhtilh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹⁰Pilato ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzī'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh.

¹¹Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachihuina'makasitzi'nī't tachi'xcuui't ē ū'tza' talisqui'nli Barrabás. ¹²Pilato cākelhtipālh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī māpācuui'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹³Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanihlh:

—iCaxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴Pilato cākelhasqui'nīlh:
—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanihlh:

—iCaxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun lhūhua' tachi'xcuui't, ē cāmāxtekni'lh Barrabás. Māpa'ksini'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

¹⁶Palaj tunca i'soldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzīn soldados. ¹⁷Tamālhekē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talītlahualh lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh.

¹⁸Tatzuculh tahuani:

—iCalakachi'xcuui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

¹⁹Talīcucni'cli qui'hui' ē talakachojmanīlh. Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuui'mā'nal. ²⁰A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixtala' ixuani't. Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

²¹A'cxni' ixta'a'mā'nal, ixtētaxtumā'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho. Soldados tasāmācu'qui'lh ixcrúz Jesús.

²²Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³Jesús maxqui'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcani't līcu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālhaticu'tuncan. Jesús jā maktīni'lh.

²⁴A'cxni' i'xtokohua'ca'cani'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh i'suerteca'n nataca'tzi' tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.

²⁵Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuani't a'cxni' xtokohua'ca'ca.

²⁶Ixtzo'kcani't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': IxPuxcu'ca'n israelitas.

²⁷Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tunu' na ixcrúzca'n, chā'tin na ixpekxtūcana'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpekxtūxūqui. ²⁸Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios jā huan: “Xla' cātā'pūtle'keca tī tlahua tū jā tze.”

²⁹Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalx talakapalalh ē tasakā'lilh ixa'kxākca'n ē tahuanihl:

—iA! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj.

³⁰Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milimān ē cayujti nac cruz.

³¹Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ixtalilitzi'n Jesús ē ixtalāhuanimā'nalx:

—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlimān. ³²Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo tī ixPuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzi'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza' nali'a'ka'i'ni'yāuj.

Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'cani't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nilh

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³A'cxni' tastu'nūttza' ixuani't, cā'puetsua' huanli calhāxcuahuālh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līni'ta' quina'cstu?)

³⁵Takexmatli huā'mā' makapitzin tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n talāhuanilh:

—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuina' Elías.

³⁶Tu'jnulh chā'tin ē limāchū'huī'lh xaxcān vinagre nac a'ktin catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'huī'lilh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzi'nāuj palh Elías namin namāyujū nac cruz.

³⁷Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nilh. ³⁸Huā'mā' puntzuna' ka'tla' lilakamilin xaka'tla' nac templo taxti'tpūpitzilh ixquilhtūn xala' tālh mā'n hasta na ixtampān. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzit templo. ³⁹Capitān romano ixyālh na ixlacatin Jesús. A'cxni' laktzi'lh chī Jesús ta'salh ē nilh, ē capitān huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁴⁰Nā puscan ixtalaktzi'mā'nalx makat; na ixpu'nanca'n ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzi'ca'n Jacobo xastancu ē José.

⁴¹Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' ixuī'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ixtahuī'lāna'lh ā'makapitzin lhūhua' puscan tī ixcātā'mini't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴²Kōtanū'tza' ixuani't tzamā' quilhtamacuj tū ixpūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' ixlilakali ixuani't. ⁴³Laka'lh Pilato chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chi'xcu' ixtacuhuini' José ē ixka'lhimā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksini'nī'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. Huā'mā' chi'xcu' ixlakachi'xcu'huī'can. Xla' ixlimān tahuixcānilh ē squi'ni'lh Pilato camaxqui'lh ixmacni' Jesús. ⁴⁴Pilato li'a'cnilh ixpālacata puhuanli jāna'j ixni.

Māta'satīnīni'lh capitán ē kelhasqui'nīlh palh ixlicāna' ixnīni'ttza' Jesús. ⁴⁵A'cxni' capitán māca'tzīnīlh ixnīni'ttza', Pilato makxteklī José nalē'n ixmacni' Jesús. ⁴⁶José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūni'ttza' ixmacni' Jesús, limaksui'tli lu'xu' ē mánūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Limālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. ⁴⁷María Magdalena ē María ixtzi' José talaktzi'lh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

16 A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan, María Magdalena ē María ixtzi' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalimactlahua ixmacni' Jesús. ²Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn ³ē ixtalāhuani: —¿Tichu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū limālacchahuacani't lhu'cu'?

⁴A'cxni' talaca'a'lh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuani't. ⁵Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzi'lh chā'tin ángel tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixui'lh na ixa'cpucāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlh mā'n ixuani't. Xlaca'n tajicua'nli. ⁶Ángel cāhuanīlh: —Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret tī i'xtokohua'ca'cani't. Xla' jātza' hui'lh huā'tzā; xla' lacastālancuana'nlitza'. Chā calaktzi'ntit jā ixmāpi'cani't.

⁷Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzin i'scujnu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla' nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit chuntza' chī cāhuanin.

⁸Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lal. Ixtaxpīpitēlha ē ixtalī'a'cnītēlha. Ixtajicua'n, ē jā tī chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'nli. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'ni't kelhatojon jā tzeya ū'ni'n. ¹⁰María cālakchā'lh xlaca'n tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulani't. ¹¹Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'ni't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzi'ni't, xlaca'n jā ta'a'ka'i'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n

Lc. 24:13-35

¹²Ā'listān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac tej. ¹³Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzin scujnu'nī'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'i'lh.

Jesús cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n i'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴Ā'listān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacājtin

scujnu'nī'n a'cxni'
ixtahuā'yamā'nalh. Cālacaquilhnilh
ixpālacata jā ixta'a'ka'i'cu'tun.
Jā ta'a'ka'i'lh chī tahuanli
ixtalaktzi'nī't Jesús a'cxni'
ixlacistālancuana'nī'ttza'. ¹⁵ Jesús
cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuhuāl̄h ē
nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze
tachihuīn ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't. ¹⁶ Catīxcuhuāl̄h
tī na'a'ka'i' xatze tachihuīn
ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa,
xla' namakapūtāxtūcan.
Catīxcuhuāl̄h tī jā na'a'ka'i'
xatze tachihuīn, xla' naka'lhīcus
ixcuenta. ¹⁷ Nalīlakapascan tī
ta'a'ka'i' xatze tachihuīn chuntza'.
Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n
quilītlī'hui'qui. Tzē natachihuīna'n

xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Masqui
catachi'palh lūhua' ē masqui
catalīhua'lh catūhuāl̄h tū ka'lhī tū
laknican, jā catitalaknīn. Xmān
nataxa'ma ta'jatatlani'n ē xla'ca'n
natazēyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Lc. 24:50-53

¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús
chuntza' ixcāhuaninī't ī'scujnu'nī'n,
xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn.
Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā
lakachi'xcuhui'can. ²⁰ Scujnu'nī'n
ta'a'lh ē calhāxcuhuāl̄h
ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksīni'
ixcāmaktāya. Chuntza' tzē
ixtalītlahua lī'a'cnīn. Ū'tza'
ixlīca'tzīcan ixlīcāna' tū
ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihuín

1 Lhūhua' tī tatzō'kli
tū a'kspulalh na
quilacpu'na'i'tātca'n. ²Tū
quincātahanin ixpālacata
Cristo ē tū laktzi'nca xalītzucuni'
hasta chuhua'lj, ū'tza' tatzō'kli.
Nā tī talaktzi'lh xalītzucuni'
nā tamāsu'yulh. ³Nā chuntza'
quimīni'ni'lh ictzo'knun. Makās
līlacatejtin xa'iclicāxtlahuamā'lh
chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ē
chuntza' naca'tziya' ixlicāna' tū
māsu'yunīcanī'ta'.

Ángel māca'tzinīni'lh

nalacatuncuhui' Juan Mā'kpaxīni'

⁵A'cxni' Herodes rey ixuanī't
nac Judea, ixuī'lh chā'tin
pālej; ixtacuhuīni' Zacarías.
Cātā'tapa'ksilh pālejni' tī
cāmāpācuhuīca Abías. Nā ixpuscāt
Zacarías ixuanīcan Elisabet ē xla'
i'xū'nātā'nat Aarón. ⁶Ixchā'tu'ca'n
tamākentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios ē
jā tatlahualh tū jā tze. ⁷Jā ixtaka'lhī
ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet
jāla ka'lhīlh ē nā lakkōlu'ntza'
ixtahuāni't ixchā'tu'ca'n.

⁸Milh a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni'

ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n
na ixlacatīn Dios. ⁹Ixtahui'latca'n
ixtamāxtu suerte natalacsaca
tī natanū nac templo nalhcuyu
siyentzu ē ū'tza' līlacsaca Zacarías.
¹⁰A'cxni' i'lhcuymā'ca nac
pūmacamāstā'n, ixlipō'ktuca'n tī
ixtatalacxtimīni't tatachokolh nac
tanquilhtīn ē ixta'orarīmā'nalh.
¹¹Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías
chā'tin ixāngel Dios. Ixyālh
ixpekāna'lj pūmacamāstā'n jā
i'lhcuycan siyentzu.

¹²A'cxni' Zacarías laktzi'lh,
tamakchuyīlh ē jicua'nli. ¹³Ángel
huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti.

Dios kexmatli tū squi'nīni'ta'.
Mimpuscāt Elisabet naka'lhī
i'ska'ta' ē namāpācuhui'ya' Juan.
¹⁴Nalīpāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua'
tachi'xcuhui't natalīpāxuhua
tzamā' ska'ta' ¹⁵ixpālacata
ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn
Dios. Jā makstīn catīhua'lh
cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui
tū lika'chīcan. Nalītatzuma
ixlīstacna' Espīritu Santo a'cxni'
jā ixā'tahui'la. ¹⁶Nacālakpalīni'
ixtalacapāstacni'ca'n
lhūhua' israelitas ē chuntza'
natatzucupala natakexmatni' Dios

ixMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁷Tzamā' chi'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'. Naka'lhi ixespīritu ē ixlitli'hui'qui Elías. Nacāmālakpalini' ixlistacna'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' natapāxqui' ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxqui' xatze talacapāstacni' tī jā takexmata. Chuntza' natakāxtahui'la tachi'xcuhui't a'cxni' namin Māpa'ksīni'.

¹⁸Zacarías kelhasqui'nilh ángel: —¿Chī na'iclicā'tzī palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹Ángel kelhtini'lh: —Quit Gabriel ē icyālha na ixlacatīn Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuīna'nān ē na'icmaxqui'yān huā'mā' xatze tachihuīn. ²⁰Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichihui'na' hasta a'cxni' na'a'cchān ixmālhcuuyu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'i'ni' quintachihuīn tū nakentaxtu a'cxni' nachān mālhcuyu'.

²¹A'cxni' tamakapalilh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtin templo talitamachuyilh jā palaj taxtulh. ²²A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. Ē ū'tza' talica'tzilh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmacahuani' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

²³A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspitli na ixchic.

²⁴Ā'listān ka'lhīni'lh Elisabet tī ixpuscāt ixuani't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlilakaquitzis mālhcuyu'. Puhuanli: ²⁵“Māpa'ksīni' chuntza' quintlahuani'ni't ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzinini'lh chi nalacatuncuhui' Jesús

²⁶Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷Lakmilh chā'tin tzu'maljāt tī ixuanican María ē ixtā'lacāxlani'ttza' natā'tamakaxtoka chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē i'xū'nātā'nat David.

²⁸Ángel tanūlh jā ixui'lh María ē huanilh:

—i'clakminān hui'x tī sicua'lanātlahuacani'ta'! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlīpō'ktuca'n pusan.

²⁹A'cxni' María laktzī'lh ángel, lī'a'cnilh huā'mā' tachihuīn.

³⁰Ángel kelhtilh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxqui'yān. ³¹Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhiya' Jesús. ³²Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhičan i'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksīni' Dios nahui'li ixlīpuxcu' chuntza' chī ixpap David ³³ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksi' israelitas. Ixlitli'hui'qui jā makstin catisputli.

³⁴Palaj tunca María kelhasqui'nilh ángel:

—¿Chī lila quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵Ángel kelhtilh:

—Espīritu Santo nalakminān ē ixlitli'hui'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalitamacsti'li'yān hua'chi poklhu'.

Ū'tza' nali'a'nān tzmā' ska'ta' tī natahui'la xmān i'xla' Dios nahuan ē namāpācuhuīcan i'Ska'ta' Dios. ³⁶Nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj ē huancan jātza' catika'lhīlh i'ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' chī ka'lhīni'n ³⁷ixpālacata Dios tzē natlahua ixlipō'ktu catūxcuhuālh. ³⁸A'cxni' María kelhtilh ē huanilh:

—Quit i'xla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nin. Calalh chuntza' chī quihua'ni'ni'ta'.

Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj tunca a'lh lacatin nac cāl'lacchicni' xala' nac Judea. ⁴⁰Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet. ⁴¹A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta' tasakā'lilh na ixpūlacni' Elisabet ē litatzumalh Espíritu Santo ixlīstacna'. ⁴²A'cxni' Elisabet chihuīna'nli palha' ē huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzin puscan ē nā sicua'lanātlahuani't misca'ta'. ⁴³¿Tichu quit naquililakmin ixtzī' quiMāpa'ksīni'? Quit jā tū quilacatzucut. ⁴⁴Xmān ickexmatli mintachihuīn ē quiska'ta' lipāxuhualh ē tasakā'lilh na quimpūlacni'. ⁴⁵Hui'x lipāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'i'ni'ta' ē namākentaxtū tū huanini'ta'n Māpa'ksīni'.

⁴⁶Palaj tunca María huanli:

Quilīstacna' makapāxuīmā'lh Māpa'ksīni'.

⁴⁷Quilīstacna' lipāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸Dios cuenta quintlahuani'ni't quit tī ixtasācua' xcamanin. Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhuī't natahuan iclipāxuhua quit.

⁴⁹Dios tī ka'lhī litli'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'ni't.

Xla' xataxicua'lanātlahuā.

⁵⁰Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man tī talakachi'xcuhuī'.

⁵¹Ixlitli'hui'qui litlahuani't lhūhua' catūhuālh.

Cāskāhuī'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.

⁵²Cāmāpānūni'lh ixlitli'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuani't ē tī tapuhuan ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁵³Tī ixtatzi'ncsmā'nalh cālīmāka'silh xatze lihua' ē jā tū cāmacā'ni'lh lacricujnu'.

⁵⁴Cāmaktāyani't xala' nac Israel tī tamākentaxtū ixtalacasqui'nin Dios ē jā makstin makxtekli ixtalakalhu'man.

⁵⁵Chuntza' tlhualh chī cāhuanini't quimpapca'n Abraham ē ixnatā'natna'. Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyu' ē ā'līstān taspitli na ixchic.

Chī lacatuncuhui'lh Juan Mā'kpxāni'

⁵⁷A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu', tahuī'lh i'ska'ta'

Elisabet. Ka'hua'cha huanli.

⁵⁸Ixamicujnu' ē ixtalakapasni'n
tamilh natatā'pāxuhua a'cxni'
taca'tzilh tze tū Dios tlahuani'lh
Elisabet. ⁵⁹Ixlilakatzayan
quilhtamacuj ta'a'lh tatlahua
ixtahui'latca'n nachu'cucan ska'ta'
ē ixui'lini'cu'tuncan ixtacuhuini'
Zacarías chī ixtāta'. ⁶⁰Ixtzī'
cāhuanilh:

—Jā chuntza' catihui'lica.

Ixtacuhuini' Juan nahuanican.

⁶¹Kelhasqui'nica:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan
mintalakapasni' tī huanican Juan.

⁶²Palaj tunca tamacahuani'lh
ixtāta' ska'ta' nataca'tzī tūyā
tacuhuini' nahui'lini'. ⁶³Xatāta'
squi'nli a'ktin ca'psnap ē tzo'kli:
“Ixtacuhuini' Juan.” Ixlipō'ktuca'n
talī'a'cnilh. ⁶⁴Palaj tunca
Zacarías tzucupālh chihuina'n ē
laktaquilhpūtalh Dios. ⁶⁵Ū'tza'
talī'a'cnilh ixamicujnu' ē
tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuhuālh
nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn
nac Judea. ⁶⁶Ixlipō'ktuca'n
tī takexmatli talacapāstacli ē
talākelhasqui'nilh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tīyā chi'xcu'
nahuan?

Ixtasu'yu i'sicua'lanātlahuani't
Māpa'ksīni' ē ū'tza' talihuanli.

Zacarías makapāxuih Dios

⁶⁷Espíritu Santo litatzumalh
ixlistacna' Zacarías ē chihuina'nli
chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸Camakapāxuica

Māpa'ksīni' tī ixDiosca'n
israelitas ixpālacata
quincālakalhu'mani'

quina'n tī ixraza ē
quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹Quincāmaxqui'nī'ta'n chā'tin
Makapūtaxtūnu'; ka'lhī
ixlitli'hui'qui ē ū'tza' xla'
chā'tin chī ixnatā'natna'
David tī mākentaxtūlh
ixtalacasqui'nīn Dios.

⁷⁰Chuntza' chī huanli
a'kchihuina'ni'n xamakās,
chuntza' lihui'lilh Dios.

⁷¹Huanli
naquincālimakapūtaxtūyān
ixlitli'hui'qui
quintā'lāquiclhaktzi'ca'n
ē ixlipō'ktuca'n tī jā
quincātalaktzi'ncu'tunān.

⁷²Huampālh nacālakalhu'mani'
quimpapca'n ē jā napātza'nkā
chī talācāxlanīn.

⁷³Tzamā' talācāxlan tū Dios
ixtlahuani'ni't quimpapca'n
Abraham, ⁷⁴ū'tza'
ixquincālimāpānūni'n
quintā'lāquiclhaktzi'ca'n
ē chuntza' ixtlahuáuj
ixtalacasqui'nīn Dios ē jā
ixjicua'nui.

⁷⁵Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj
lactze nahuanāuj nac
cā'quilhtamacuj, hua'chi jā
ixtitlahuáuj tū jā tze.

⁷⁶Ē hui'x, quiska'ta',
namāpācuhuica'na'
ixa'kchihuina' Dios tī ā'chulā'
xaka'tla' ē napūlani'ya'
Māpa'ksīni' ē namālaclhtzaja
jā na'a'n.

⁷⁷Nacāmāsu'yuni'ya'
tachi'xcuhi't ē chuntza'
natalica'tzī namin
Makapūtaxtūnu' ē

nacāmātza'nkēna'ni'
ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxqui'yān ē
quincālakahu'manān.
Ū'tza' quincālimacamin'i'yān
chā'tin tī
naquincāmakapūtaxtūyān.

Xla' namāxkakē quintejca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi cā'pucsua'
hui'lānauj ē hua'chi palajtza'
nanīyāuj.

Naquincāmasu'yuni'yān chī
ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzī
ixlīpō'ktu catūxcuhuālh tū ixla'
Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli,
ixui'llh nac cā'tzaya'nca ti'ya't
hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni'
israelitas.

Chī lacatuncuhui'llh Jesús

Mt. 1:18-25

2 A'cxni' jāna'lj ixtahui'lla
Jesús, emperador Augusto
māpa'ksilh a'ktin censo
calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

² A'cxni' Cirenio gobernador
ixuanī't nac Siria a'cxni' pūla
tlahualh censo. ³ Ixlcasqui'nca
chā'tunu' cata'a'llh na
ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'llani't
ixpapca'n ē a'ntza' nacā'tzo'kni'can
ixtacuhuīni'ca'n. ⁴ Ū'tza' litaxtulh
José nac cā'lacchicni' Nazaret xala'
nac estado Galilea ē a'llh a'ktin nac
cā'lacchicni' Belén xala' nac estado
Judea. A'ntza' xatahui'llani' David
ē ixpālacata José i'xū'nātā'nat
ixuanī't, ixlcasqui'nca a'ntza'
natzo'kcan ixtacuhuīni'. ⁵ A'llh
nac Belén natzo'kcan ixtacuhuīni'.
Tā'a'llh María ti ixtā'lacāxlanī'ttza'
natā'tamakaxtoka xla' ē xla'

ixka'llhīni'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh
a'cxni' ixui'llh nac Belén, a'cchā'llh
ixmālhcuuyu' ska'ta'. ⁷ Tahui'llh
ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María.
Līpāchi'llh ixtanchut ē māpi'llh jā
mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj.
A'ntza' ixtahui'llh ixpālacata jā
tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahui'llāna'llh pastores
lacatzuna'lj nac Belén. Pō'ktu
tzī'sa ixtamaktaka'llhmā'nalh nac
potrero ixpurecuca'n. ⁹ Xamaktin
tasu'yulh chā'tin ixángel Dios
ē cālītamacsti'li'llh ixtaxkakēt
Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel
cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmini'yān
xatze tamāca'tzīni'n ē ū'tza'
natalika'llhī tapāxuhuān
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.
¹¹ Chuhualj huā'mā' tzi'sa tahui'lla'cha'
chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā
ixtahui'llani't David. Xla' ū'tza'
Makapūtaxtūnu' ē tī huanican Cristo
Māpa'ksīni'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin
ska'ta' litapāchi'ni't ixtanchut ē
māpi'cani't jā mojōcan paja tū tahua'
cahuāyuj. E ū'tza' nalilakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua'
ángeles xalanī'n nac a'kapūn
tī ixtamakapāxuimā'nalh Dios.
Tahualh:

¹⁴ —iCalaktaquilhpūtaca Dios tī
hui'llh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit
nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n
tī Dios cālakahu'mani'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' ángeles
tataspi'tli nac a'kapūn, pastores
tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'lj nac Belén
ē nalaktzī'nāuj tū a'kspulalh

ē tū Māpa'ksīni' Dios
quincātamāca'tzīnīn.

¹⁶Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María
ē José ē ska'ta' jā ixmāpī'canī't ē
jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷A'cxni'
talaktzī'lh, tahuanli tū ixtahuanī't
āngeles ixpālacata ska'ta'.

¹⁸Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli
talī'a'cnīlh ixtachihuīnca'n
pastores. ¹⁹María ixlacapāstacmā'lh
ixlīpō'ktu tū a'kspulani't ē tū
ixuanicani't ē ixpuhuan.

²⁰Pastores tataspi'tli ē
ixtalakachi'xcuhui'mā'nal' Dios ē
ixtamakapāxuīmā'nal' ixpālacata
a'kspulal' chī cāhuanica.

**Ska'ta' Jesús māsu'yuca
xaka'tla' nac templo**

²¹Ixlīlakatzayan quilhtamacuj
tlahuani'ca circuncisión ska'ta' ē
hui'līni'ca ixtacuhuīni' Jesús. Ū'tza'
huā'mā' tacuhuīni' tū āngel huanil'lh
María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.

²²Ixlītu'pu'xam quilhtamacuj
tamākentaxtū'lh ixtahuī'latca'n
puscan chī Moisés ixui'līni't
līmāpa'ksīn natache'kē' ixlika'hua'jua'
puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén
namāsu'yuni'can Māpa'ksīni' Dios.

²³Chuntza' tatlahualh ixpālacata
tatzo'kni' na ixlimāpa'ksīn Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha
tī līmaksāsti', ū'tza' ixla'
Māpa'ksīni' Dios nahuan.

²⁴Chuntza' María ē José ta'a'lh
natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan
na ixlimāpa'ksīn Dios ixlacasqui'nca
namaxqui'can xaka'hua'cha
ē xatzu'ma'jāt tórtola o tantu'
tantzasanān.

²⁵Ixui'lh nac Jerusalén tzamā'
quilhtamacuj chā'tin chī'xcu' tī

ixuanican Simeón. Tzeyā chī'xcu'
ixuani't ē ixlakachi'xcuhui' Dios ē
ixka'lhīmā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n
israelitas. Espiritu Santo ixtā'huī'lh.

²⁶Ixmāsu'yuni'nī'ttza' jā ixtinīlh
palh jā pūla ixlaktzī'lh Cristo
tī Māpa'ksīni' Dios namacamin.

²⁷Espiritu Santo mālacpuhuanil'lh
na'a'n nac templo a'cxni'

līmīnca ska'ta' Jesús nac templo
namākentaxtū ixtahuī'latca'n ē tū
māpa'ksīlh līmāpa'ksīn tū tzo'kli
Moisés. ²⁸Simeón cha'xli ska'ta' ē
lakachi'xcuhui'lh Dios ē huanli:

²⁹QuiMāpa'ksīni', chuhua'j
līpāxuhua na'icnī ixpālacata
mākentaxtū'nī'ta' tū
quihua'nī'nī'ta' quit tī
mintasācua'.

³⁰Iclīlaktzī'nī'ttza' quilakastapun
tzamā' Makapūtaxtūnu' ³¹tī
hui'x māstā'nī'ta' ixpālacata
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

³²Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā
israelitas chī tzē natatlā'huan
nac cā'quilhtamacuj chuntza'
chī pūcās nacāmāxkakēni' tī
talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuhui't
nacālakachi'xcuhui'can
ixpālacata xla'.

³³José ē ixtzī' Jesús talī'a'cnīlh
tū huanli Simeón ixpālacata
ska'ta'. ³⁴Simeón squi'nī'lh Dios
cacāsicua'lanātlahualh ē huanil'lh
María tī ixtzī' Jesús:

—Cala'ktzī'. Dios lacsacnī't huā'mā'
ska'ta'. A'cxni' chī'xcu'tza' nahuan,
lhūhua' israelitas nata'a'ka'i' ē
xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'i',
xlaca'n natalālihuani. Xla' namāsu'yū
ixtalacasqui'nīn Dios ē tachi'xcuhui't
natalakmaka'n. ³⁵Chuntza'

naca'tzikō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentin machīta nalakpusa na milīstacna' — huanli Simeón.

³⁶Nā ixuī'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuīna' Dios ē ixtacuhuīni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'cxni' tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. ³⁷Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncanī't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtāmā'lh Māpa'ksīni' Dios. Makatunu' jā ixuā'yan ixpālacata ixtlahua oración.

³⁸A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni' maxquī'kō'lh tapāxcateca'tzīn Dios, tzuculh lichihuīna'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihuīna'nkō'lh tī ixtaka'lhīmā'nalh ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh Moisés tū tzo'kli na ixlīmāpa'ksīn Dios, talē'mpālh ska'ta' nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰Ska'ta' ī'stacmā'lh ē ixtatli'hui'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' ī'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata

ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴²A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlīpō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīsmānī'ttza'. ⁴³A'cxni' a'kspūtlitza' cā'tani' ē ixtaquītaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzi' ē José jā cuenta tatlahualh. ⁴⁴Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lhntza' ā'makapitzīn ē chuntza' ta'a'lh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalh ixpu'nanca'n ixtalakapasnī'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputza.

⁴⁶Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcālaclhpu'nahui'lh ixmākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nīmā'lh.

⁴⁷Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnilh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtīmā'lh.

⁴⁸A'cxni' talaktzī'lh María ē José, talī'a'cnilh ē ixtzi' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū ixpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tzīyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahuī'la na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun.

⁵¹Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzī' lhūhua' ixlacapāstaca ixlīpō'ktu

huā'mā' ē māqui'kō'lh na ixlīstacna'.
⁵² Jesús i'stacmā'lh ē ā'chulā'
 ixka'lhīmā'lh talacapāstacni'. Nā
 tze ixuanī't na ixlacatīn Dios ē na
 ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

**Juan Mā'kpaxīni' ixa'kchihuīna'n
 nac cā'tzaya'nca ti'ya't**

Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

3 Ixlilakacāujquitzis cā'ta
 ixui'lh līgobrnador Tiberio ē
 Poncio Pilato gobernador ixuanī't
 nac Judea. Herodes gobernador
 ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin
 Felipe gobernador ixuanī't
 nac Iturea ē nac Traconite, ē
 Lisianias gobernador ixuanī't
 nac Abilinia. ²Anás ē Caifás
 xamāpa'ksīni'nī'n pālejni'
 ixtahuanī't. A'cxni' ixlipō'ktuca'n
 ixtamāpa'ksīni'mā'nalh, a'cxni' Dios
 tā'chihuīna'lh Juan ixka'hua'cha
 Zacarías ti ixui'lh nac cā'tzaya'nca
 ti'ya't. ³Juan a'lh na ixquilhtūn
 ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh
 tachi'xcuhui't ixtalakpalilh
 ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli
 nacāmātza'nkēna'ni'can
 ixcuentaca'n. ⁴Huā'mā' a'kspulalh
 chī ixtzo'knuni't tzamā'
 ixa'kchihuīna' Dios ti ixuanican
 Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't,
 nakexmatcan catihuālh ti
 palha' nachihuīna'n ē nahuan:
 “Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata
 mimā'lh Māpa'ksīni'.
 Camālakstu'nctit tej.

⁵Ixlipō'ktu jā jā cāxtim
 natatzumana'n ē pūscan'an
 nahuankō'.
 Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.
 Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
 natalaktzi'n ti Dios macamilh
 Makapūtaxtūnu'.”

⁷A'cxni' lhūhua' tachi'xcuhui't
 tataxtulh ixpālacata Juan
 nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnilh
 ē cāhuanilh:

—iHui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
 a'ktu' milacanca'n! ¿Tichu
 cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit
 ixtasī'ti' Dios tū mimā'lh?
⁸Catlahua'tit tū tze; nalītasu'yu
 palh ixlicāna' lakpalinī'ta'ntit
 mintalacapāstacni'ca'n. Jā
 catihuantit mē'estuca'n: “Quina'n
 i'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza'
 iclipāhuanāuj ē jā icjucuanī'yāuj
 ixtasī'ti' Dios.” Jā chuntza'
 ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān Dios
 tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni'
 ē natahuan i'xū'nātā'natna'
 Abraham. ⁹Hua'chi xacacani'ttza'
 ā'chaj ē natzucucan natancā'can
 qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā
 mās'tā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza'
 natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰Tachi'xcuhui't takelhasqui'nilh:
 ¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹Juan cākelhtilh:
 —Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa
 camaxqui'lh a'ktin ti jā tū ka'lhī. Tī
 ka'lhī ixlihua' catā'hua'lh ti jā tū
 ka'lhī.

¹²Nā tamilh mātā'jini'nī'n
 nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nilh:
 —Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū
 na'ictlahuayāuj quina'n?

¹³Juan cākelhtilh:
 —Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh
 līxokot.

¹⁴Soldados nā takelhasqui'nilh:
 —Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca
 na'ictlahuayāuj?

Cákelhtilh:

—Jā tilīmālacsu'yuyā'tit tū jā ixlicāna' ē jā tilitucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calipāxuhua'tit mintatljaca'n.

¹⁵Tachi'xcuhui't ixtaca'tzicu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhuamā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo ti Dios lacsacnī't.

¹⁶Juan cāhuanilh:

—Ixlicāna' quit iccālīmā'kpaxiyān xcān. Tī namin, xla' makapitzin hui'xina'n nacātalīmā'kpaxiyān Espiritu Santo ē ā'makapitzin macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'icxcutni' ixlikechī'can ixcaclhi'.

¹⁷Xla' chuntza' chī ti ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāqui' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuin ē nā cāmālacpuhuanilh tachi'xcuhui't. ¹⁹Nā lacaquilhnilh gobernador Herodes ixpālacata Herodías ti xpuscāt ixuanī't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi xpuscāt. Nā lacaquilhnilh ixpālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. ²⁰Ū'tza' Herodes lisitzī'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan mánūca nac pūlāchī'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹A'cxni' Juan ixmā'kpaxini'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Lihuan ixorarlimā'lh, a'kapūn talaqui'lh ²²ē mincha' Espiritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān

ixyujmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuin tū huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixnapapana' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāj cā'ta. Huā'tzā' tatzō'kni' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuacan Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuanī't Elí ²⁴ti ixka'hua'cha Matat ti ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuanī't Melqui ti ixka'hua'cha Jana ti ixka'hua'cha José. ²⁵José ixka'hua'cha ixuanī't Matatías ti ixka'hua'cha Amós ti ixka'hua'cha Nahum ti ixka'hua'cha Esli ti ixka'hua'cha Nagai.

²⁶Nagai ixka'hua'cha ixuanī't Maat ti ixka'hua'cha Matatías ti ixka'hua'cha Semei ti ixka'hua'cha José ti ixka'hua'cha Judá. ²⁷Judá ixka'hua'cha ixuanī't Joana ti ixka'hua'cha Resa ti ixka'hua'cha Zorobabel ti ixka'hua'cha Salatiel ti ixka'hua'cha Neri. ²⁸Neri ixka'hua'cha ixuanī't Melqui ti ixka'hua'cha Adi ti ixka'hua'cha Cosam ti ixka'hua'cha Elmodam ti ixka'hua'cha Er. ²⁹Er ixka'hua'cha ixuanī't Josué ti ixka'hua'cha Eliezer ti ixka'hua'cha Jorim ti ixka'hua'cha Matat. ³⁰Matat ixka'hua'cha ixuanī't Leví ti ixka'hua'cha Simeón ti ixka'hua'cha Judá ti ixka'hua'cha José ti ixka'hua'cha Jonán ti ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹Eliaquim ixka'hua'cha ixuanī't Melea ti ixka'hua'cha Mainán ti ixka'hua'cha Matata ti ixka'hua'cha Natán.

³²Natán ixka'hua'cha ixuanī't David ti ixka'hua'cha Isaí ti ixka'hua'cha Obed ti ixka'hua'cha Booz ti ixka'hua'cha Salmón ti ixka'hua'cha Naasón. ³³Naasón ixka'hua'cha ixuanī't Aminadab ti ixka'hua'cha Aram ti ixka'hua'cha Esrom ti ixka'hua'cha Fares ti ixka'hua'cha Judá. ³⁴Judá ixka'hua'cha ixuanī't Jacob ti ixka'hua'cha Isaac ti ixka'hua'cha Abraham ti ixka'hua'cha Taré ti ixka'hua'cha Nacor. ³⁵Nacor ixka'hua'cha ixuanī't Serug ti ixka'hua'cha Ragau ti ixka'hua'cha Peleg ti ixka'hua'cha Heber ti ixka'hua'cha Sala. ³⁶Sala ixka'hua'cha ixuanī't Cainán ti ixka'hua'cha Arfaxad ti ixka'hua'cha Sem ti ixka'hua'cha Noé ti ixka'hua'cha Lamec. ³⁷Lamec ixka'hua'cha ixuanī't Matusalén ti ixka'hua'cha Enoc ti ixka'hua'cha Jared ti ixka'hua'cha Mahalaleel ti ixka'hua'cha Cainán. ³⁸Cainán ixka'hua'cha ixuanī't Enós ti ixka'hua'cha Set ti ixka'hua'cha Adán ti ixka'hua'cha Dios.

Skāhui'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

4 Ixlistacna' Jesús ixlitzuma Espiritu Santo ē taspī'tli na ixquilhtūn nac xcān Jordán. Espiritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ²A'ntza' ixuī'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhui'ni' nalilaktzi'n palh tzē ixa'kskāhui'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lh'tza'. ³Palaj tunca huanilh skāhui'ni': —Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix pāntzīn cahuanli.

⁴Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.
Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁶Huanilh: —Na'icmaxqui'yān ixlipō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksiya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxqui' catixcuhuā'lh. ⁷Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya', na'icmaxqui'kō'yān ixlipō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸Jesús kelhtilh:

—Catapānu', Skāhui'ni'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksini' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.

⁹Ā'listān skāhui'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh na ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh: —Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't.

¹⁰Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles natamaktaka'lhān.

¹¹Natamā'kaqui'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhui'lh nac chihuix.

¹²Jesús kelhtilh:
—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tililaktzi'na' miMāpa'ksini' Dios.

¹³Skāhuī'ni' jātza' maclani'lh chī nalilaktzi'n Jesús ē tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴Jesús taspitli' nac Galilea ē ixka'lhī ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Calhāxcuahuālh nac estado Galilea ixlichihuīna'mā'ca ixpālacata tū tlahualh Jesús. ¹⁵Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemplocan' israelitas ē ixlipō'ktuca'n ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh.

Jesús taspitli' nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶Palaj tunca Jesús taspitli' nac cā'lacchicni' tū huanican Nazaret jā i'stacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chī ixlismanicanī't. Tāyalh nalikelhtahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni' mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸IxEspiritu Māpa'ksīni' quintā'hui'lh ixpālacata quilacsacni't na'iccāmāca'tzīnī xatze tachihuīn lacxcamanī'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tli' tī talīpuhuan ē na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.

Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmāktāya tī tapātini'mā'nalh.

¹⁹Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj Māpa'ksīni'.

²⁰A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī ixmaktaka'lh mā'lh templo ē tahuī'lh. ²¹Ixlipō'ktuca'n nac templo ixtalaktzī'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcani't na milacatinca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.

²²Ixlipō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnīlh ixtachihuīn tzēhuani't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh: —¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³Jesús cāhuanilh: —Ixlicāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn: “Hui'x doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milimān.” Nā naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chuntza' chī quincātahuanin tlahuani'ta' nac Capernaum.”

²⁴Chihuīna'mpāl'h ē cāhuanilh: —Ixlicāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzī'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. ²⁵Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tī nīmaka'ncani't nac país Israel a'cxni' ixlatlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalh xcān. Calhāxcuahuālh ixtzi'nesnīmā'ca. ²⁶Dios jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncani't xalani'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' tī ixtapātinimā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinquinitca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamini' nac Siria.

²⁸A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasītzī'lh. ²⁹Tatā'kaquī'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 1:21-28

³¹Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³²Talī'a'cnīlh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlīchihuīna'mā'lh limāpa'ksīn.

³³Ixui'lh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixchi'panī't jā tzeyā ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴—Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj? ¿Ē ū'tza' lita't naquilāmālacspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixa' Dios ē xatasicua'lanātlahua hui'x.

³⁵Jesús lacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—iCaquilhca'csla! iCamakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Jā tzeyā ū'ni' māyujūlh chi'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē makxtekli chi'xcu'. Jā tū lani'lh.

³⁶Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? iHuā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n limāpa'ksīn ē cātamāxtulh jā tzeyā ū'ni'n!

³⁷Calhāxcuhuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talīchihuīna'nli Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

³⁸A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyīlh. ³⁹Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnīlh ta'jatāt ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatātlanī'n

Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

⁴⁰A'cxni' ixtā'cnūmā'lh tza' chī'chini', ixlīpō'ktuca'n tī ixtata'jatātla kempālhuīhua' ta'jatāt cālīmīni'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē cāmātzeyīlh. ⁴¹Lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n ē cāmātzeyīlh. A'cxni' jā tzeyā ū'ni'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuānilh: —Hui'x i'Ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni'n ē jā cāmāxtekli natachihuīna'n ixpālacata xla'ca'n taca'tzīlh ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Mr. 1:35-39

⁴²A'cxni' xkakah, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā tī ixa'nan. Tachi'xcuhui't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixui'lh. Jā ixtamāxtekcu'tun ca'a'lh makat. ⁴³Jesús cāhuanilh: —Ixlasquisi'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn

xalanin ā'lacatin cā'lacchicni'.
Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios
māpa'ksi. Ū'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴Chuntza' ixcāmāsu'yuni'tēlha
Jesús nac templos xalanin nac
Galilea.

Lhūhua' squi'ti' cāchi'paca

Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

5 Milh a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' Jesús ixui'lh na
ixquilhtūn lago ixtacuhuīn'
Genesaret. Lhūhua' tachi'xcuhi't
tamilh ē ixtalālacxquitimā'nalhtza'
ixpālacata natalaktalacatzuna'jī
Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn
Dios. ²Jesús cālaktzi'lh a'ktu'
barcos na ixquilhtūn lago ē jā tī
chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n
ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla'
ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan
squi'ti'. ³Palaj tunca Jesús
tahua'ca'lh a'ktin nac barco tū ixla'
Simón ē huanli camāampūxtuca
macsti'na'j na ixquilhtūn. Palaj
tunca Jesús tahuī'lh nac barco
ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni'
tachi'xcuhi't.

⁴A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh,
huanilh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco
jā pūlh mā'n ē camojō'tit
mimpūtayanca'n napūchi'payā'tit
squi'ti'.

⁵Simón kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni',
tintascactza' icmojōmā'nauj ē
jā tū icchi'panī'tauj. Masqui
chuntza', palh hui'x quilāhuaniyāuj
na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

⁶A'cxni' tatlahualh chuntza',
lhūhua' squi'ti' talaknūcha' nac
pūtan ē ixtaxti'tmā'lh'tza'.

⁷Palaj tunca tamacahuani'lh
ixtā'chi'panani'n squi'ti' a'ktin nac
barco natamin natamaktāyana'n.
Squi'ti' lītatzumalh a'ktu' barco
hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸A'cxni' Simón Pedro laktzi'lh,
tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:
—Māpa'ksini', caquintapānū'ni'
ixpālacata quit jā tzeza chi'xcu'.

⁹Chuntza' huanilh ixpālacata
Simón ē ixlīpō'ktuca'n tī
ixtatā'chi'pamā'nalh squi'ti'
talī'a'cnilh ixpālacata lhūhua'
squi'ti' tū tachi'palh. ¹⁰Nā Jacobo
ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo ē
tī ixtā'chi'panani'n squi'ti' Simón
nā xlaca'n tajicua'nli. Jesús huanilh
Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt
ixuanī't milīchi'pana' squi'ti',
chuhua'j mintascujūt nahuan
nacāmā'a'ka'i'nī'ya' tachi'xcuhi't
ixtachihuīn Dios.

¹¹A'cxni' tachā'lh barcos
nac ti'ya't, palaj tunca
ta'a'kxtekmaka'lh ixbarcoca'n ē
tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyilh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹²A'cxni' Jesús ixui'lh nac
cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin
chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmasī
quinquinīta'n ē tū huanican lepra.
A'cxni' ta'jatatlani' laktzi'lh Jesús,
tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', palh hui'x
lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³Palaj tunca Jesús xa'malh ē
huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n.
Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt tzamā' chi'xcu'. ¹⁴Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tzeyani'ta'tza'. Nalilakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataka'tzi' tachi'xcuui't tzeyani'ta'tza'.

¹⁵Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuahuālh tachi'xcuui't takexmatli ixpālacata Jesús. Līlhūhua' ixtatakēstoka natakexmata ē ixpālacata ixcāmātzeyini'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶Jesús tamakatīlh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlahualh ixoración.

**Jesús mātzeyilh chā'tin tī
i'xcahui'humani't**

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn. Ixtamini'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlitli'hui'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyimā'lh ta'jatatlani'n.

¹⁸Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuui't ē talimilh nac talajni' chā'tin ta'jatatlani' tī i'xcahui'humani't. Ixtamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpi' na ixlacatin Jesús. ¹⁹Lhūhua'

ixtahuanī't tachi'xcuui't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talītahua'ca'lh ixa'kstīn nac chic ē ta'a'kstīxua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'i', xla' huanilh ta'jatatlani': —Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.

²¹Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' tī mālākchā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²²Jesús ixca'tzi' chī ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh: —¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n?

²³Icuanilh tza' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti”, chuntza' nalītasu'yu palh ixlicāna' tzeyanli. ²⁴Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't.

Palaj tunca huanilh chi'xcu' tī i'xcahui'humani't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵Xamaktin tā'kaqui'lh ta'jatatlani' na ixlacatinca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ixchic. Makapāxui'tēlha Dios.

²⁶Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē tamakapāxuihl Dios. Nā tajicua'nli ē tahuanli:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzi'nī'tauj ka'tla' li'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷Ā'listān Jesús taxtulh ē laktzi'lh chā'tin mātā'jīni'. Ixtacuhuīni' Leví ē ixuī'lh jā ixmātā'jīni'ncan. Huanica: —Caquistā'ni'.

²⁸Palaj tunca tāyalh ē makxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.

²⁹Ā'listān Leví tlhualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhui' Jesús. Lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzin chi'xcuhui'n ixtatā'huā'yamā'nalh.

³⁰Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuīna'n i'scujnu'nī'n Jesús ē tahuanilh:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeyā chi'xcuhui'n?

³¹Jesús cākelhtilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³²Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzi' jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús tū ixpālacata jāla talihuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴Jesús cākelhtilh:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlica jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nīni', natahuā'yan. ³⁵Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

³⁶Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxti'ta. ³⁷Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸Ū'tza' nalimojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxti'tli. ³⁹Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tani't, ā'chulā' canī ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: “Ā'chulā' tze xaxcu'ta.”

Scujnu'nī'n tatē'i'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

6 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús

ixtlatlā'huan nac cā'tacuxtu ē
i'scujnu'ni'n tatē'i'lh pātu'yūn
tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē
tahua'lh. ²Makapitzin fariseos
cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'nantit
huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?
Jā minī'ni'.

³Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'tantit tū
tlahualh David a'ktin quilhtamacuj?
Xla' ē ti ixtatā'a'mā'nalh
ixtatzin'ncsmā'nalh. ⁴Tanūlh na
ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū
ixlilakatāyacanī't Dios. Hua'lh
ē cātā'hua'lh ti ixtatā'a'mā'nalh,
masqui jā minī'ni' nahua' catihuālh
chi'xcu', xmān pālej.

⁵Nā cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē tzē
na'icmāpa'ksini' tū natlahuacan a'cxni'
tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' ti macasahuahua ixuanī't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶A'ktin quilhtamacuj huampala
tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh
na ixtemploca'n israelitas ē
tzuculh māsuyū. Ixui'lh a'ntza'
chā'tin chi'xcu' ti ixmacascācni't.

⁷Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksin ixtamaktaka'lh mā'nalh
Jesús palh ixmātzeyini'lh huā'mā'
quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza'
tzē ixtalimālacsuyulh. ⁸Xla'
ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh
chi'xcu' ti ixmacascācni't:

—Catāqui' ē catāya' na
quilacpu'na'i'tātca'n.

Chi'xcu' tāqui'lh ē tāyalh a'ntza'.

⁹Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān
catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni'

na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū
pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū
jā tze? ¿Ē na'icmakapūtaxtū chi'xcu'
o na'icmakti' ixlīstacna'?

¹⁰Palaj tunca Jesús cālaktzi'lh
ixlipō'ktuca'n ti ixtalītamacsti'li'ni't
ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Chi'xcu' stu'ncti ixmacan ē
tzetza' ixuanī't. ¹¹Xlaca'n tasītzī'lh
ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū
natatlahuani' Jesús.

**Jesús cālacsacli kelhacāujtu'
apóstoles**

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹²Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh
a'ktin nac sipej na'orarlī. Pō'ktu
tzi'sa ixorarlimā'lh. ¹³Ixlīlakali
cāta'sani'lh i'scujnu'ni'n ē cālacsacli
kelhacāujtu' ē cāmāpācuhuilh
apóstoles. ¹⁴Xlaca'n cāhuanican
Simón ti ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni'
Pedro ē Andrés i'stancu Simón
ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē
Bartolomé ¹⁵ē Mateo ē Tomás ē
Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón.
Huā'mā' Simón ixtapa'ksini' partido
cananistas. ¹⁶Ē Judas ixtā'tin
Jacobo ē Judas Iscariote ti ā'listān
macamāstā'lh Jesús.

**Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua'
tachi'xcuhui't**

Mt. 4:23-25

¹⁷Jesús cātā'yujli xlaca'n nac
sipej ē tā'tachokolh i'scujnu'ni'n
jā pūsca'nan. Ixui'lh lhūhua'
tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac
Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē
xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna'
jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n
ixtachā'ni't natakexmata Jesús

ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca
ixta'jatatca'n. ¹⁸Ti ixtaka'lhī jā
tzeya ū'ni' nā cāmātzeyīca xla'ca'n.
¹⁹Ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't
ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata
xla' cālicu'chū'kō'lh ixlitli'huī'qui.

Ti tapāxuhua ē ti talipuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰Palaj tunca Jesús cālaktzi'lh
i'scu'jnu'ni'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā
ka'tla' makca'tziyā'tit. Dios
nacāmāpa'ksiyan.

²¹Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit
ixtalacasqui'nīn Dios. Xla'
nacāmaktāyayān.

'Pāxuhua'yā'tit tī
calhua'mpā'na'ntit chuhua'j.
Ā'listān napāxuhua'yā'tit jā Dios
māpa'ksīni'nkō'.

²²Napāxuhua'yā'tit
a'cxni' tachi'xcu'huī't jā
cātalaktzi'ncu'tunān ē
a'cxni' nacātamāxtumli'yān
quimpālacata quit Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n. Napāxuhua'yā'tit
a'cxni' cātalakapalayān ē a'cxni'
nacātalakmaka'nān ixpālacata
natapuhuan jā tze hui'xina'n,
ē ixlipō'ktu quimpālacata
quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.
²³Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit
tapāxuhua'n a'cxni' chuntza'
napātīni'nā'tit. Nac a'kapūn
naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī
cātamakapātīnimā'n hui'xina'n,
nā chuntza' ixnapapana'ca'n
tamakapātīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n
Dios.

²⁴Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
lacricujnu' ixpālacata tlahua'tittza'
mintapāxuhua'nca'n.

²⁵Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j
ixpālacata nacāmakasputāni'.
'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
tī lītzi'mpā'na'ntit chuhua'j.
Ā'listān mintalipuhua'tca'n
nacāmakacalhuanān.

²⁶Nalipuhuanā'tit hui'xina'n palh
ixlipō'ktu talakachi'xcu'huī'yān.
Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n
ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī
tahuanli tū jā ixlicāna'.

Cacāpāxqui'tit

mintā'lāquiclhaktzi'ca'n

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷Jesús cāhuanipālh:
—Iccāhuanīyān hui'xina'n tī
quilākexmatāuj: Cacāpāxqui'tit
mintā'lāquiclhaktzi'ca'n
ē nacāmaktāyayā'tit tī jā
cālaktzi'ncu'tunān. ²⁸Casqui'ni'tit
Dios cacāsīcu'lanātlahuālh tī
cachīhuālh cātalīchihuīna'nān ē
nacāli'orarliyā'tit ixpālacataca'n tī
cātalakapalayān. ²⁹Palh catihuālh
nalacala'sāni' na milacapīn,
natamakxteka' ā'lacapī kentin
nalacala'sāni'. Palh catihuālh
namāmaktuyān minchamarra,
camaxqui' masqui milu'xu'.
³⁰Camaxqui' catixcu'huālh tī
squi'ni'yān ē palh catihuālh
namāmaktuyān tū mila',
jātza' tisqui'ni'ya'. ³¹Chuntza'
natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza'
chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān
hui'x.

³²'Palh hui'xina'n xmān
cāpāxqui'yā'tit tī tapāxqui'yān,
¿ē tzeya chi'xcu'huī'n hui'xina'n
na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā
chuntza' talāpāxqui'. ³³Palh xmān

cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ¿ē tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios?

Lacxtim talāmaktāyā tī jā tze.

³⁴Palh xmān namāsācua'ni'yā'tit tī tzē nacāmāsācua'ni'palayān, ¿ē tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'ni tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzī namāstā'pala.

³⁵Hui'xina'n nacāpāxqui'yā'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n

ē nacāmaktāyayā'tit ē

nacāmāsācua'ni'yā'tit

ē jā catiputzalh tū

nacātalixokonu'ni'yān. Chuntza'

naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatljaca'n

nac a'kapūn ē nalitaxtuyā'tit

ixlacstīn tī xala' tālhmān ē tī

ka'tla'. Nā xla' cālakalhu'man

tampi'lhīni'ni'n ē tī jā tze.

³⁶Cacālakalhu'mantit tachi'xcuui't

chuntza' chī minTāta'ca'n Dios nā

cālakalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7:1-5

³⁷Jesús cāhuanipālh:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit

ā'makapitzīn ē Dios jā

nacāputzāna'ni'yān. Jā

timakapātinīni'nā'tit ē Dios jā

caticāmakapātinīn hui'xina'n.

Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē

Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān.

³⁸Cacāmaxqui'tit ā'makapitzīn ē nā

Dios nacāmaxqui'yān hui'xina'n. Xla'

nacāmaxqui'yān chī tī tzej pūlhcāna'n

ē nalacchiqui pūculhila ē namātzuma

hasta natakelhmaka'n ē namojō

na mimurralhca'n. Lacxtim chī

hui'xina'n namaxqui'yā'tit ā'chā'tin,

chuntza' Dios nacāmaxqui'yān.

³⁹Jesús cāhuanilh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

—Chā'tin lakatzī'n ¿ē tzē napūlani'

ixtā'lakatzī'n? ¿Ē jā catikostajōlh

a'ktin nac lhu'cu'?

⁴⁰Chā'tin

tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla

mālakhā'nī ixmākelhtahua'kē'ni'.

A'cxni' nasca'tkō', tzē namālakhā'nī.

⁴¹¿Chī tzē nalilaktzī'na' macsti'na'j

pa'lhxatum na ixlakastapun mintā'tin

palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin

qui'hui' na milakastapun?

⁴²Palh

jā pūla namāxtuya' qui'hui' na

milakastapun, jāla catimaxtuni'

pa'lhxatum na ixlakastapun mintā'tin.

iA'kskāhuī'ni'na'! Pūla camāxtu'

xaka'tla' pa'lhxatum na milakastapun

ē chuntza' tzej nalaktzī'na'

namāxtuya' macsti'na'j pa'lhxatum tū

tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³Jesús cāhuanipālh:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā'

ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin

qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze

ixtahua'ca't. ⁴⁴Pūlactin qui'hui'

līlakapascan ixtahua'ca't. Jāla

pu'xcān higo nac lhtucu' qui'hui'

ē jāla cāpu'xcān uvas cālhtucu'n.

⁴⁵Tze nala tū nahuan tī tzeyā chi'xcu'

ixpālacata tze ixtalacapāstacni'.

Jā tze tū nahuan tī jā tzeyā chi'xcu'

ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'.

Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj

lacapāstaca, chuntza' nachihuīna'n.

Kempātu' ixlitzucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶Jesús cāhuanipālh:

—Palh quilāmāpācuhuīyāuj:

“Māpa'ksini'”, ¿tū ixpālacata

jā tlahua'yā'tit tū quit
iccālimāpa'ksiyān? ⁴⁷Ti namin
naquinkexmatni' ē natlahua tū
quilimāpa'ksin, na'iccāhuaniyān
chī tasu'yu. ⁴⁸Xla' lītasu'yu hua'chi
chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic.
Pūla ponknu'lh pūlh mā'n ē tzej
yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli
ka'tla' xcān, snū'n tahuil'lanil'lh chic.
Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej
ixyāhuacanī't. ⁴⁹Ti quinkexmatni' ē
jā natlahua tū quilimāpa'ksin, ū'tza'
lītasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu'
tī yāhualh ixchic ē jā pūlh mā'n
ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān
ē snū'n tahuil'lanil'lh chic, a'kāl'lh ē
mū'xtulh ē laclakō'lh.

**Jesús mātzeyilh ixtasācua' chā'tin
capitán xala' nac Roma**

Mt. 8:5-13

7 A'cxni' Jesús
cāmāsu'yuni'kō'lh
tachi'xcu'huī't, a'lh nac Capernaum.
²A'ntza' ixuī'lh chā'tin capitán
xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin
ixtasācua' tī laktza' ixpāxqui'. Ū'tza'
ta'jatatlal hasta ixnicu'tumā'lh tza'.

³A'cxni' capitán kexmatli
līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh
ā'makapitzin māpa'ksini'nī'n
israelitas natahuani camilh ē
camātzeyilh ixtasācua'. ⁴Xlaca'n
talaktalacatzuna'jil'lh Jesús ē
tatzuculh tahuani:

—Mini'ni' ixmaktāya'
huā'mā' capitán ⁵ixpālacata
quincālakachi'xcu'huī'yān quina'n
israelitas. Ū'tza' mātlahuīni'lh
quintemploca'n.

⁶Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza'
ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán,

cāmacā'lh ā'makapitzin amigos
natahuani Jesús:

—Māpa'ksini', jā catamakchuyi'.

Hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksin ē jā
mini'ni' natanū'ya' nac quinchic.

⁷Ū'tza' iclīpuhuan palhāsā' jā
mini'ni' chī icquīputzān. Xmān
namāpa'ksi'ya' ē natzeyan
quintasācua'. ⁸Nā quit

quintamāpa'ksi' xalaka'tla' ē quit
iccāmāpa'ksi' quisoldados. A'cxni'
na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh,
xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī
ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni'
na'icuanī quintasācua' catlahualh
catūhuāl'lh, xla' natlahua tū icuanī.

⁹A'cxni' Jesús kexmatli
huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnilh ē
cālaktalakspi'tli tī ixtastālani'tēlha
ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā
iclapapasa nūn chā'tin israelita tī
quina'ka'i'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰A'cxni' lacscujnī'n tataspi'tli
nac chic, talaktzi'lh ixtzeyani'ttza'
tasācua'.

**Jesús mālacastālcuanīlh
ixka'hua'cha chā'tin tī
nīmaka'ncani't**

¹¹Ā'līstān Jesús a'lh a'ktin
nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni'
Naín ē cātā'a'lh ī'scujnu'ni'n ē
līlhūhua'. ¹²A'cxni' lacatzuna'jtza'
ixta'a'mā'nal'lh nac cā'lacchicni'
ē laktzi'lh ixlīmīmā'ca nīn
namā'cnūcan. Ixtzi' ka'hua'cha
tī ixnīni't tanīmaka'tza' ixuanī't.
Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha.
Līlhūhua' xalanī'n tzamā'
cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nal'lh.

¹³A'cxni' laktzi'lh tī tanīmaka'tza',
Māpa'ksini' lakalhu'manli ē huanilh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jilh ē xa'malh tū xipūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalh tatāyalh. Jesús huanilh nīn:

—Ka'hua'cha, quit icuaniyān: iCatā'kaqui'!

¹⁵Palaj tunca tā'kxpāqui'lh ē tahuī'lh tī ixnīni'ttza' ē tzuculh chihuīna'n. Jesús macamaxqui'lh ixtzi'. ¹⁶A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tachi'xcuhui't tadjicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhui' Dios ē tahuani:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'i'tātca'n.

Nā tahuani:

—Dios quincālakalhu'manān.

¹⁷Calhāxcuhuā'lh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlipō'ktu taca'tzilh tū tlhualh Jesús.

Ixlacscujni'n Juan Mā'kpaxini' talaka'lh Jesús

Mt. 11:2-19

¹⁸I'scujnu'ni'n Juan tamāca'tzinilh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n ¹⁹ē cāmācā'lh natakahasqui'ni Jesús palh ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. ²⁰Tzamā' chā'tu' ixlacscujni'n Juan talakmilh Jesús ē tahuani:

—Juan Mā'kpaxini' quincātalakmacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcus ā'chā'tin.

²¹Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeza ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzi'ni'n cāmālacahuānilh.

²²Chuntza' cākelhtilh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzi'ni'ta'ntit ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatzi'ni'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nuni'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xla'ca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīni'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuamā'nalh. ²³Līpāxuhua' tī ta'a'ka'tī' chī Dios quimacamilh.

²⁴A'cxni' ixta'a'ni't ixlacscujni'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan ē cāhuani:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ¿tīchu ixlaktzi'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ²⁵¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xla'ca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. ²⁶¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlicāna'. Ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ²⁷Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Juan:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mintej.

²⁸Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't jā tī

chā'tin a'kchihuina' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxini'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksini'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuin, ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē mātā'jini'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxini't, xlaca'n ixtalāhuani tze Dios ixpālacata tū ixcāhuani'nī't Juan. ³⁰Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin tī jā ixcāmā'kpaxini't Juan, xlaca'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹Māpa'ksini' huanli:

—¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chi'xcuhui'n tī tahuil'āna'lh chuhual'? ¿Chī tatasu'yu? ³²Tatasu'yu hua'chi lacstīn tī takamāna'mā'nal nac lītāmāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: “A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatitit ē jā tlītit. A'cxni' icpixtlī'uj chī iclīlipuhanui, hui'xina'n jā lakatitit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?” tahuani.

³³Chuntza' lila'yā'tit hui'xina'n. Hua'nā'tit Juan Mā'kpaxini' ka'lhī jā tzeja ū'ni' ixpālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴Ā'listān quit icmilh ē quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yalh ē icua'lh xcān ē catūxcuhuāl quimālacnūni'ca. Hua'nā'tit quit laka iclihuā'yan ē laka icliko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jini'nī'n ē tī jā tze. ³⁵Tī ta'a'ka'i', xlaca'n taca'tzi Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

**Jesús ixui'lh na ixchic
Simón tī fariseo**

³⁶Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús

a'lh na ixchic ē tahuil'lh nac mesa. ³⁷Tzamā' nac cā'lacchicni' ixui'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzilh Jesús ixa'ni't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. ³⁸Ixcaluamā'lh ē a'cxni' tahuil'lh lacatzuna'lj ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxtal'jat na ixtujan. Ū'tza' liche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca līmāscāquilh ixya'lj ē tantūmu'sulh ē lītlahualh aceite tū mu'csun.

³⁹A'cxni' laktzī'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: “Palh ixlicāna' cahuālh huā'mā' chi'xcu' ixa'kchihuina' Dios ixuanī't, ixca'tzilh tīchu xla' ē tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzilh palh jā tzeja puscāt.” ⁴⁰Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuin.

Fariseo kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹Jesús huanilh:

—Ixtahuil'āna'lh chā'tu' chi'xcuhui'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). Ā'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴²Xlaca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'lj caquihua'ni', ¿tīchu ā'chulā' napāxqui' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³Simón kelhtīni'lh:

—Icpuhan chi'xcu' tī ā'chulā' ixmaklaclē'ni't.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna'.

⁴⁴Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—¿Ē laktzi'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxqui'nī'ta' xcān na'icililakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quililacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquilh ixya'j. ⁴⁵Hui'x jā quimacamu'sunī'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxnī't chī quintantūmu'sumā'lh.

⁴⁶Hui'x jā quilītlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilītantūtlahualh ixperfume. ⁴⁷Ū'tza' iclihuaniyān lhūhua' ixtapāxqui'n puscāt ē ū'tza' līmāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'nī'ttza' ixcuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxqui'nin māsū'yu lhūhua' ixcuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

⁴⁹Tī ixcāl'invitarlīcanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tichu huā'mā' chi'xcu' tī tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

⁵⁰Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

Puscan tī tamaktāyalh Jesús

8 Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh lalalhūhua' nac cāl'acchicni' ē nac ranchos. Ixmāsū'yutēlha ē ixcālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksīni'nkō'. Kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ixtatā'a'mā'nal. ²Nā ixtatā'a'mā'nal ā'makapitzin puscan tī ixcāmāxtuni'canī't jā tzeza ū'ni' ē tī ixcāmātzeyicanī't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'i'tātca'n ixa'mā'lh María tī ixlikempātu' ixtacahuīni' Magdalena. Ū'tza' tī

cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeza ū'ni'. ³Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza tī xapuxcu' ixtasācu' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nal Susana ē lhūhua' ā'makapitzin puscan tī ixtalimaktāyanī't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴Xalanī'n lalalhūhua' cāl'acchicni' tataxtulh natakexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimīlh lhūhua' tachi'xcu'huī't, cāhuanilh tū lica'tzini'can. ⁵Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Līhuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzin tayujli nac tej ē cāl'acchi'ntaca ē tasacua'lh spūnī'n. ⁶Ā'makapitzin tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān macsti'na'j ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' līcha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlhmā'n ixka'lhī ti'ya't. ⁷Ā'makapitzin huampala tayujpālh nac cāl'htucu'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzi'lh lhtucu'. ⁸Ā'makapitzin līcha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahuca'ca'lh. A'cxni' i'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin līcha'nat tū ixmakahuanicani't hasta a'ktin ciento tahuca'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesús lichihuīna'lh xmān tū lica'tzini'can

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

⁹Palaj tunca i'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu huanicu'tun huā'mā' tamāsū'yun. ¹⁰Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't xpālacata chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Ā'makapitzin iccālichihuīna'n xmān tū lica'tzīni'can. Chuntza' masqui takexmatli jā catitaca'tzīlh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzī'n ē hua'chi jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

¹¹ Jesús cāhuanipālh:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': līcha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹²ē tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't tī takexmata tachihuīn. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēni ē jā catita'a'ka'i'lh ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. ¹³Ti'ya't nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ā'makapitzin tachi'xcuui't. Xlaca'n takexmata ē tapuhuan tze, ē talakatī. Jā makās ta'a'ka'i'. A'cxni' jā cālaktzī'ncu'tuncan xpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzin huampala tachi'xcuui't. Masqui takexmata tachihuīn, jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi līcha'nat tū tamā'ktzī'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't tī tzej takexmatli tachihuīn. Ta'a'ka'i' ē takexmatni' ē tzeza chi'xcuui'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuīn Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'li ixtampīn chā'xta. Ē nūn catihui'lica ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālhmā'n xpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzī'n. ¹⁷Ixlīpō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān mina'cstuca'n, ā'līstān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁸'Chuntza' tzej cakexpa'ttit xpālacata tī tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzī; ē tī jā tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnicān tū kexmatli.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹Palaj tunca tamilh ixtzī' ē ixtā'timīn jā ixui'lh Jesús ē jāla talaktalacatzuna'jilh xpālacata līlhūhua' tachi'xcuui't ixui'lh.

²⁰ Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹ Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzī' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²²Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh i'scujnu'ni'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcān. Ta'a'lh.

²³Lihuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh

ū'nun ē ixlitatzumamā'lh'tza' xcān
barco hasta ixtā'cnūmā'lh'tza'.

²⁴Palaj tunca ta'a'lh

tamālakahuānilh Jesús ē tahuānilh:

—iMākelhtahua'kē'ni'!

iIcjsua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē
cālacaquilhni'lh ū'ni' ē ixpupunu'
xcān, ē taca'csnankō'lh.

²⁵Palaj tunca cāhuanilh

i'scujnu'nī'n:

—¿Chī lila'tit? ¿Ē jā a'ka'ti'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē talī'a'cnīlh ē
talākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'?

Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē xcān ē
takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua'

ixcāka'lhī tū jā tzeyā ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶Ā'līstān tachā'lh nac ti'ya't
jā huanican Gadara. A'ntza'
ixtuntacut nac xcān ē na ixlaktza'
Galilea. ²⁷A'cxni' Jesús tacutli
nac barco, chā'tin chi'xcu' xala'
a'ntza' laktalacatzuna'jīlh. Makās
xla' ixcāka'lhī tū jā tzeyā ū'nī'n.
Jā maktin lhakā'lh ixlū'xu' ē jā
tahuī'lh nac chic. Xmān nac lhu'cu'
ixtahui'la.

²⁸A'cxni' chi'xcu' laktzī'lh Jesús,
tatzokostani'lh na ixlacatin ē
ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x
jā icui'lh? Hui'x Jesús i'Ska'ta'
Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū
ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā
naquintimakapātīnina'.

²⁹Chuntza' huanilh ixpālacata
Jesús ixmāpa'ksimā'lh jā tzeyā ū'ni'
cataxtuni'lh. Maklhūhua' chi'palh
jā tzeyā ū'ni'. Ixlimacachi'can

cadenas ē nā ixlitantūchī'can
cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā
tzeyā ū'ni' makatzā'lal nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. ³⁰Jesús
kelhasqui'nīlh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtilh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanilh ixpālacata
Legión huanicu'tun lhūhua',
ē lhūhua' jā tzeyā ū'nī'n
ixtatanūni'nī't. ³¹Huā'mā' jā
tzeyā ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús jā
cacāmacā'lh nac pūpātīn. ³²Lhūhua'
pa'xni'n ixtahuā'yamā'nal na
ixlacapūn sipej. Jā tzeyā ū'nī'n
tasqui'nli cacāmakxtekca natatanū
na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n ē Jesús
cāmakxtekli. ³³Palaj tunca jā tzeyā
ū'nī'n tataxtunikō'lh chi'xcu' ē
tapūlactojōlh na ixpūlacni'ca'n
pa'xni'n. Xlaca'n tatamakjūlh nac
cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē
tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh.

³⁴A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni'
talaktzī'lh tū ixa'kspulani't, tajicua'nli
ē tatu'jnulh ē tamāca'tzinīni'lh nac
cā'lacchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā'
cā'lacchicni'. ³⁵Tachi'xcuui't
tataxtulh nac cā'lacchicni'
natalaktzī'n tū ixa'kspulani't.

A'cxni' tachā'lh jā ixui'lh Jesús,
talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixka'lhī
jā tzeyā ū'ni'. Ixcāmāxtuni'nī'ttza'
jā tzeyā ū'nī'n ē chi'xcu'
ixmālhekē'cani'ttza' ē ca'cs ixui'lh
lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n
tajicua'nli. ³⁶Tī ixtalaktzī'nī't
tahuānilh chī ixlitzeyani't chi'xcu'
tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³⁷Chuntza'
ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara
tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu
a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸Masqui chi'xcu' tī ixtzeyani'ttza' squi'ni'lh Jesús camakxtekli natā'a'n, Jesús māpa'ksilh catahuī'lh ē huanilh:

³⁹—Cataspi'tti na minchic.

Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'nī'ta'n Dios ē chī a'kspulani'ta'n.

Chi'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús calhāxcuahuīlh nac cāl'acchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'mal'h ixl'u'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰A'cxni' Jesús taspī'tpāl'h, tachi'xcu'huī't talaktzī'lh ē tapāxuhualh ixpālacata ixlipō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nal'h.

⁴¹Palaj tunca milh chā'tin chi'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu' ixuani't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic ⁴²ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'ma'jāt ē ixnīmā'lh'tza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nal'h hasta ixtalālaxquititēlha.

⁴³Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixtal'jatatla. Ixka'lhī'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsi'ni' ixka'lhni'. Ī'sputni'kō'ni'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴Xla' talacatzuna'jil'h na ixchakēn Jesús ē xa'mal'h ixquīlhtūn ixl'u'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵Jesús kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu quixa'mani't?

Ixlipō'ktuca'n tahuani'li jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahuani'lh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' litamacsti'li'ca'nī'ta' ē lālaxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na: “¿Tī quixa'mal'h?”

⁴⁶Jesús cāhuani'lh:

—Icmakca'tzī catihuā quixa'mani't ē iclīmātzeyīni't quilitli'huī'qui.

⁴⁷A'cxni' puscāt ca'tzil'h Jesús cuenta tlahualh xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh ē tatzokostal'h na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatīn ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't chī līxa'mal'h Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyani't. ⁴⁸Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' hui'x ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹Ixchihuīna'mā'lh'cus Jesús a'cxni' chilh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'i'.

⁵¹A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxtekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzī' tzu'ma'jāt. ⁵²Ixlipō'ktuca'n ixtacalhuamā'nal'h ē ixtata'samā'nal'h ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuani'lh: —Jā cacalhua'ntit. Tzu'ma'jāt jā xanīn, xmān lhtatamā'lh.

⁵³Xlaca'n talilitzī'nli ixpālacata ixtaca'tzī ixnīni'ttza'. ⁵⁴Palaj tunca Jesús macachi'pal'h tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.

⁵⁵Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksini'lh

camāhuī'ca. ⁵⁶Ixtāta' ē ixtzī'
talī'a'cnilh ē Jesús cāmāpa'ksilh jā
tī chā'tin ixuanli tū ixa'kspulanī't.

**Jesús cāmacā'lh i'scujnu'nī'n
nata'a'kchihuīna'n**

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

9 Jesús cātā'talacxtimilh
kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n
ē cāmaxquī'lh litli'hui'qui
ē līmāpa'ksin natamāxtu
catūxcuahuālh jā tzeyā ū'nī'.
Nā cāmaxquī'lh litli'hui'qui
natamātzeyī ta'jatatlani'n.
²Cāmacā'lh natahuan chī
māpa'ksinī'n Dios. ³Cāhuanilh:
—Jā tū tilī'pinā'tit na mintejca'n,
nūn mimpāla'cca'n nūn tumīn nūn
mimpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā
catilī'pintit pūtu' mincamisaca'n,
xmān pūtin. ⁴Calhāhuālh nac
chic jā nachipinā'tit a'ntza'
natachokoyā'tit hasta a'cxni'
nataxtuyā'tit tzamā' nac
cā'lacchicni'. ⁵Palh jā cātamānūyān
na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac
cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit,
catinextit mintujanca'n ē nayuja
pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n.
Chuntza' nalimāsu'yuyā'tit xlaça'n
natalē'n cuenta ixpālacata jā
takexmatcu'tunli.

⁶Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n
ē ta'a'lh calhāxcuahuālh nac
cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'nli ē
tahuanilh chī nacālīmakapūtaxtūcan
ē tamātzeyīlh ta'jatatlani'n
calhāxcuahuālh.

Chī nilh Juan Mā'kpaxinī'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷Gobernador Herodes
māca'tzīnīca ixlipō'ktu

tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā
ixca'tzī chī nalacpuhuan
ixpālacata ā'makapitzīn
ixtalāhuanimā'nalh Juan
Mā'kpaxinī' ixlacastālancuana'nī't
ixlacpu'na'i'tātca'n ninī'n
ē ixtahuan palhāsā' ū'tza'
Jesús. ⁸Ā'makapitzīn
ixtalāhuanimā'nampālh Jesús ū'tza'
Elías tī tasu'yulh. Ā'makapitzīn
huampala ixtalāhuanimā'nalh
chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza'
lacistālancuana'nli. ⁹Herodes
huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cunīnī'lh
Juan. ¿Tīchu huā'mā' tī ixpālacata
ickexmata lhūhua' catūhuālh?
Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

**Jesús camāhuī'lh a'kquitzis mil
chī'xcuhuī'n**

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰A'cxni' tataspi'tli apóstoles,
tahuanilh Jesús tū ixtatlahuanī't.
Palaj tunca Jesús cālē'lh
ixlimānca'n ē tatā'a'lh nac
ā'lacatin cāl'lacchicni' jā huanican
Betsaida. ¹¹A'cxni' tachi'xcuhuī't
taca'tzīlh, tastālani'lh. Jesús
cāhuanilh catatahui'lh ē tzuculh
cālītā'chihuīna'n ixpālacata
ixlimāpa'ksin Dios. Cāmātzeyīlh
ta'jatatlani'n.

¹²A'cxni' ixkōtanūmā'lhtza',
talaktalacatzuna'jilh Jesús
kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanilh:
—Cacāmacapi tachi'xcuhuī't
nata'a'n natatamāhua ixlihua'ca'n
nac cāl'lacchicni' jā lacatzuna'j.
Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū
hua'can.

¹³Jesús cāhuanilh:
—Hui'xina'n cacāmhui'tit.

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj
xmān macquitzis pāntzīn ē
tantu' squi'ti' palh jā na'ica'nāuj
na'ictamāhuayāuj. Ē lhūhua' xlaca'n.

¹⁴Ixtahui'lāna'lh hua'chi
a'kquitzis mil chi'xcu'huī'n. Jesús
cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Catatahui'lh i'tātna' ciento.

¹⁵Chuntza' tatlahualh ē
tatahui'lakō'lh. ¹⁶Palaj tunca Jesús
cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu'
squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn
ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios
ē cāmāpitzini'lh ē cāmaxqui'lh
i'scujnu'ni'n natamāpitzini' na
ixpu'nanca'n tachi'xcu'huī't.

¹⁷Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē
taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh,
apóstoles tasacli lhūhua'
xalacpitzun. Tatzumalh pācāujtu'
chā'xta tū quitāxtūlh.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸Milh a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' ixlīmān ixorarlimā'lh Jesús.
I'scujnu'ni'n lacatzuna'j tatahui'lh.
Jesús cākelhasqui'nilh:

—Tachi'xcu'huī't, ¿chī tahuan
quimpālacata?

¹⁹Takelhtilh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x
Juan Mā'kpxāni'. Ā'makapitzīn
tahuan palh hui'x Elías.
Ā'makapitzīn huampala tahuan
hui'x chā'tin a'kchihuīna' xala'
makāstza' tī lacastālancuana'ni't.

²⁰Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu
quit?

Pedro kelhtilh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzinini'lh chī nani

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹Jesús cāmāpa'ksilh jā
catitahuanih jā tī chā'tin palh
ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

²²Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n ē ixlacasqui'nca
naquimakapātīnīncan.
Xanapuxcu'nu' israelitas
ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē
mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn,
xlaca'n naquintalakmaka'n
ē naquintamaknī.

Masqui naquimaknīcan,
ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n.

²³Ā'līstān cāhuanilh
ixlīpō'ktuca'n:

—Palh catīxcu'huālh
quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza'
la catilacapāstacli xmān tū ū'tza'
lacasqui'n. Calīhui'lilh natlahua
quilīmāpa'ksīn lakali lakali
masqui capātīni'lh chuntza' chī
quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh.

²⁴Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū
natalipātīni'n quimpālacata, jā
catitaka'lhilh ixlatamatca'n tū
jā catilakspūtlī. Tī natalipātīni'n
masqui natanī quimpālacata,
xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n
tū jā catilakspūtlī. ²⁵Palh chā'tin
chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu
xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū
limacuan huā'mā' palh jā ka'lhī
ixlatamat tū jā catilakspūtlī.

²⁶Palh chā'tin naquilmāxana'n ē
nalīmāxana'n quintachihuīn, ū'tza'
na'iclimāxana'n a'cxni' na'icmin
hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī
ixlītlī'huī'qui quinTāta' Dios ē

naquintatā'min ángeles tí tze.
 Quit Chi'xcu' xala' Tálhmā'n.
²⁷Iccāhuaniyān tū ixlicāna'.
 Tahuilāna'lh huā'tzā' chuhua'lj
 makapitzīn tí jā catitanīlh a'cxni'
 jāna'lj natalaktzī'n ixlitli'hui'qui
 Dios ē chī namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸Ixlī'a'ktzayan quilhtamacuj
 Jesús tahuaca'lh a'ktin nac
 sipej natlahua oración. Tatā'a'lh
 Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹Lihuan
 ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla'
 talakpalīlh ē xtum ixtasu'yu
 ixlacan. Stala'nka' huanli ixlu'xu'
 hasta xkakalh. ³⁰Palaj tunca
 tatasu'yulh chā'tu' chi'xcuhui'n
 ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús.
 Xlaca'n Moisés ē Elías tí makāstza'
 ixtanīni't. ³¹Cālītamacsti'li'lh
 taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nalh
 chī Jesús napātīni'n ē nani
 nac Jerusalén. ³²Pedro ē tí
 cātā'a'lh masqui ixtalhtatacu'tun
 ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzī'lh
 chī xkakalh Jesús ē chā'tu'
 chi'xcuhui'n ixtatā'yāna'lh.

³³A'cxni' huā'mā' chi'xcuhui'n
 ixtamakxtekma'nalhtza' Jesús,
 Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ixalitze
 hui'lāna'uj huā'tzā! Na'ictlahuayāuj
 a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila'
 nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin
 ixla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata
 jā ixca'tzi tū ixuan. ³⁴Lihuan
 ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin
 poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh.
 Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzilh na
 ixpūlacni' poklhnu'. ³⁵Palaj tunca

takexmatli a'ktin tachihuīn nac
 poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē
 icpāxquī'. Cakexpa'tni'tit tū huan.

³⁶A'cxni' huankō'lh tachihuīn,
 talaktzī'lh ixlimān ixui'lh Jesús.
 Ca'cs tatāyalh ē jā tí chā'tin
 tahuanih tū ixtalaktzī'ni't.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tí ixka'lhī jā tzeja ū'ni'

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷Ixlīlakalī huampala, a'cxni'
 tayujli nac sipej, līlhūhua'
 tachi'xcuhui't talakapāxtokli Jesús.

³⁸Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na
 ixpu'na'itātca'n palha' huanilh:
 —Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān
 a'ktin talakalhu'mān. Capit
 laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj
 chā'tin icka'lhī. ³⁹Chi'pa jā tzeja
 ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē
 kelhpupu. Māmakahuasī ē jāla
 makxteka. ⁴⁰Iccāsqui'ni'lhtza'
 miscujnu'ni'n catamāxtuni'lh jā
 tzeja ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹Jesús kelhtilh:

—iHui'xina'n tachi'xcuhui't
 jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē
 jā a'ka'i'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni'
 na'iccātā'tahuilayān ē jā
 nakexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta
 jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta'
 huā'tzā' minka'hua'cha.

⁴²A'cxni' ka'hua'cha
 ixlaktalacatzuna'jimā'lhtza',
 tzuculh xpipi ē paxnīni'n ē jā
 tzeja ū'ni' māmakahuasīlh
 nac ti'ya't. Jesús lacaquilhnīlh
 jā tzeja ū'ni'. Mātzeyilh
 ka'hua'cha ē maxqui'pālhl ixtāta'.
⁴³Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh
 ixlika'tla' Dios.

Jesús māca'tzinīni' mpāl̄h chī nani*Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32*

Lihuan ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh tū Jesús tlahualh, xla' cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

⁴⁴—Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcu'huī't.

⁴⁵Scujnu'ni'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpāl̄acata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasqui'nīcu'tun tū ixuanicu'tun ixpāl̄acata ixtajicua'n.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca*Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37*

⁴⁶Palaj tunca i'scujnu'ni'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpāl̄acata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁴⁷Jesús ca'tzīlh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn ⁴⁸ē cāhuanilh:

—Catīxcu'huāl̄h tī quintā'tapa'ksi quit ē ū'tza' natalīpāxqui' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quintapāxqui'lh. Catīxcu'huāl̄h tī quintapāxqui', nā tapāxqui' tī quīmacamilh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mimpu'na'i'tāca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalitaxtu na ixlacatin Dios.

Ti quincāmaktāyayān*Mr. 9:38-40*

⁴⁹Palaj tunca Juan huanilh: —Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'ni'tauj chā'tin tī ixcālītamakxtumā'lh jā tzeya ū'ni'n milītlī'huī'qui. Icuani'ni'tauj jātzā'

catlahualh chuntza' ixpāl̄acata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

⁵⁰Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpāl̄acata tī jā quinquiclhaktzī'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo ē Juan

⁵¹A'cxni' ixmimā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén.

⁵²Cāmāpūlīlh ā'makapitzīn i'scujnu'ni'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cāl̄lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhtata. Cāl̄lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ē xalanī'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpāl̄acata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴A'cxni' scujnu'ni'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahuanilh:

—Māpa'ksini', ĩē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalīspu'ta xlaca'n chuntza' chī tlahualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnīlh. Huanli:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. ⁵⁶Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālakspūtūkō' ixlatamatca'n tachi'xcu'huī't. Icmilh na'iccāmākapūtaxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'lacatin nac cāl̄lacchicni'.

Ti tastālani'cu'tunli Jesús*Mt. 8:19-22*

⁵⁷A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chī'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcu'huāl̄h jā napina'.

⁵⁸ Jesús kelhtilh:

—Tanqui'huil' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūni'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchić jā na'iclhata.

⁵⁹ Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtilh:

—Māpa'ksini', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchić hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰ Jesús kelhtilh:

—Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yu'ni' tachi'xcuhui't chī natalī'a'kapūtaxtu.

⁶¹ Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksini', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīnī na quinchić.

⁶² Jesús huanilh:

—Tī natzucu naliscuja arado ē palh palaj natalakaspī'ta na ixchakēn, jā tze chī liscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspī'tcu'tuna' na minchić.

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj
chi'xcuhui'n

10 Ā'listān Māpa'ksini'
cālacsacli
tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n
xtum huampala ē cāmacā'lh
chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac
cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh
ixa'mā'lh. ²Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.
Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka'ī' ē jā
lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaca'n.
Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi'
ē jā tī tī i'nin. Dios hua'chi ixtēcu'
cuxi'. Ū'tza' nalikelhasqui'niyā'tit

Dios cacāmacamilh chi'xcuhui'n
nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'ī'.

³Capintit ē cuenta catlahua'tit.
Iccāmacā'nān hua'chi xalacstīn
purecu' na ixlacpu'na'itātca'n
misini'n. ⁴Jā tilipinā'tit nūn
murralh, nūn pūtūmīn, nūn
cacłhi'. Jā titamakapaliyā'tit
natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin
nac chic jā chipinā'tit, pūla
nacāhuani'yā'tit: “Dios
cacāsicua'lanātlahuan tī
hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac
chic.” ⁶Palh a'nan tī ta'a'ka'ī',
Dios nasicua'lanātlahua; ē
palh jā a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios
jā caticāsicua'lanātlahuah.
⁷Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū
nacātalakahui'liyān, nahua'yā'tit
ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata
tī scuja xla' nahuā'yan. Jā
tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac
chic.

⁸A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac
cā'lacchicni' jā nacātamānūyān
nac chic, tū nacātalakahui'liyān
nahua'yā'tit. ⁹Nacāmātzeyiyā'tit
tī tata'jatatla a'ntza' ē
nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't:
“Laktzi'mpā'na'ntit ixlitli'huil'qui
Dios.” ¹⁰Palh nachipinā'tit a'ktin nac
cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n
natachokoyā'tit, napimpalayā'tit
nac tej ē nacāhuani'yā'tit: ¹¹“Pokxni'
xala' ā'tzā' tū quincātantūpasani'ta'n
na'ictincxmak'a'nāuj ē ū'tza'
huanicu'tun hui'xina'n lipinā'tit
cuenta. Caca'tzītīt huā'mā',
hui'xina'n laktzi'ni'ta'ntitza' chī
Dios māpa'ksini'n.”

¹²Iccāhuaniyān a'cxni' Dios
nalaccāxtlahuakō', ā'chulā'

nacāmakapātīnīn xalanī'n tzamā'
cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac
Sodoma.

Ti jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³Jesús cāhuanipālh:

—iKoxa tila'yā'tit hui'xina'n
xalanī'n nac Corazín! iKoxa
tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida!
Nalīpuhuanā'tit ixpālacata jā
a'ka'i'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn
na milacpu'na'i'tātca'n. Palh
ixcātlahuaca tzamā' li'a'cnīn
nac cā'lacchicni' Tiro ē nac
Sidón, makāstza' ixtalakpalīlh
ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n
ixtalhakā'lh xapūtze'nke
ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca
lhca'ca'n ē chuntza' ixlītasu'yulh
ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū jā tze
tū tlahualh.

¹⁴A'cxni' Dios naputzāna'nikō',
ā'chulā' nacātamakapātīnīnān
hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē
nac Sidón. ¹⁵Hui'xina'n xalanī'n nac
Capernaum, zē puhua'nā'tit palh
napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze
hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:
—Ti cākexmatni'yān hui'xina'n,
xla' naquinkexmatni'. Ti
nacālakmaka'nān hui'xina'n,
chuntza' naquilakmaka'n nā quit.
Ti naquilakmaka'n quit chuntza'
nalakmaka'n Dios ixpālacata ū'tza'
tī quimacamilh.

**Taquītaspi'tli tu'tumpu'xamacāuj
chi'xcuhui'n**

¹⁷Tu'tumpu'xamacāuj
taquītaspi'tli cā'tapāxuhuān.
Tahuanilh:

—Māpa'ksini', hasta jā tzeya ū'ni'n
quincātalakachi'xcuhui'n ixpālacata
milimāpa'ksīn.

¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzi'lh a'cxni'
skāhui'ca skāhui'ni'. Tasu'yulh
hua'chi a'ktin makli'pit.
¹⁹Iccāmaktaka'lhān ē chuntza'
mintā'lāquiclhaktzi'ca'n
jāla caticāskāhui'n.
Iccāmaxquī'kō'ni'ta'tntza'
litli'hui'qui tū naliskāhui'yā'tit
ixlīmāpa'ksīn skāhui'ni'. ²⁰Jā
calīpāxuhua'tit xmān ixpālacata jā
tzeya ū'ni'n cātalakachi'xcuhui'yān.
Calīpāxuhua'tit ixpālacata a'ka'i'tit
ē Dios cālakapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹Palaj tunca Jesús ka'lhilh
tapāxuhuān ixpālacata Espīritu
Santo ē Jesús orarlilh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksini'na'
nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'.
Icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn
ixpālacata cāmāsu'yuni'ni'ta'
tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū
ixcāmātzē'kni'ni'ta' tī lakskalalhna'.
Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī
mintalacasqui'nīn.

²²Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh
ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin
ca'tzi' chī i'Ska'ta' Dios, xmān Dios
xaTāta'. Jā tī chā'tin lakapasa Dios
xaTāta' chī i'Ska'ta'. Nā natalakapasa
xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'.

²³Palaj tunca talakspi'tli ē
cāhuanilh i'scujnu'ni'n xmān
ixlīmānca'n:

—Lipāxuhua tī talaktzi'n
tū hui'xina'n laktzi'nā'tit.

²⁴Iccāhuaniyān lhūhua'
a'kchihuina'nī'n ē ka'tla' xapuxcu'
ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū
hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā
talaktzī'lh. Ixtakexmatcu'tun tū
kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵Palaj tunca chā'tin
xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn
tāyalh ē tā'chihuina'nli Jesús
nalilaktzī'n. Kelhasqui'nīlh:
—Mākelhtahua'kē'ni', źtū
na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū
jā catilakspu'tli?

²⁶Jesús kelhtīlh:
—źTū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn
Moisés? źChī likēlhtahua'kaya'?

²⁷Xamākelhtahua'kē'ni'
līmāpa'ksīn kelhtīni'lh:
—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī
minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē
ixlīpō'ktu milītlī'hui'qui ē ixlīpō'ktu
mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui'
ā'makapitzīn chuntza' chī
pāxqui'ca'na' mina'cstu.”

²⁸Palaj tunca Jesús huanilh:
—Tze chī kelhtīni'ni'ta'. Palh
chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya'
milatamat tū jā catilakspu'tli.

²⁹Xamākelhtahua'kē'ni'
līmāpa'ksīn ixlī'a'kapūtaxtūcu'tun
tū kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:
—źTichu ā'makapitzīn tī
na'iccāpāxqui'?

³⁰Kelhtīlh Jesús:
—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh
nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac
Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē
tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu'
tū i'lhakā'ni't. Tatucli ē ta'a'lh.
Xala'ca'lhztzīncsni' tamakxtekli.

³¹Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac

tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzī'lh
chi'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh.

³²Nā tētaxtulh chā'tin
ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo.
A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', nā xla'
sti'li'maka'lh.

³³A'cxni' milh chā'tin samaritano,
xla' laktzī'lh ē lakalhu'manli.

³⁴Palaj tunca talacatzuna'jīlh
chi'xcu' ē licu'chū'lh aceite jā
ixtakāhuī'ni't. Hui'lini'lh venda.
Palaj tunca kēhui'līlh ixburro tī
ixtakāhuī'ni't ē lē'lh nac mesón ē
a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵Ixlīlakalī
xkakalh a'cxni' samaritano
ixtaxtumā'lh, maxqui'lh tumīn
ixtēcu' mesón ē huanilh:
“Camaktaka'lhti huā'mā' takāhuī'n.
Palh jā a'cchā'n tzamā' tumīn,
na'icmaxqui'yān ixlakxoko a'cxni'
na'icchimpala.”

³⁶Jesús huanilh
xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn:
—Chuhua'j caquihua'ni', źtichūyā
chi'xcu' chī kelhatu'tun tī ā'chulā'
pāxqui'lh takāhuī'n?

³⁷Xamākelhtahua'kē'ni'
līmāpa'ksīn huanli:
—Tī lakalhu'manli.
Jesús huanilh:
—Capit ē chuntza' catlahua'!

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

³⁸Jesús tēlh ixtej ē chā'lh
a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza'
chā'tin puscāt tī ixuanican Marta
mānūlh na ixchic. ³⁹Marta
ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María.
Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús
nakexmata tū xla' ixmāsu'yumā'lh.
⁴⁰Marta ixlītamakchuyimā'lh
ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē
laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', ĩē jā laktzī'na'
quintā'tin quimakstekni'kō'
lītlahuat? Cahua'ni'
caquimaktāyalh.

⁴¹Jesús kelhtilh:

—Marta, hui'x māmakhuyīnina'
ē lī'a'ktuyuna' lhūhua'. ⁴²Hui'lh
tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. María
lacsacni't tū ā'chulā' xatze ē jā tī
chā'tin catimaktilh.

**Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī
na'orarlīyāuj**

Mt. 6:9-15; 7:7-11

11 A'ktin quilhtamacuj Jesús
ixorarlīmā'lh. A'cxni'
orarlīkō'lh, chā'tin i'scujni' huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāasca'tiuj
chī orarlīcan chuntza' chī
cāmāasca'tilh i'scujnu'nī'n Juan
Mā'kpaxini'.

²Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarlīyā'tit, chuntza'
nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac
a'kapūn, calakachi'xcuhui'ca'.

Camilh a'cxni' natzucuya'
namāpa'ksini'nkō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin
huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'
chuntza' chī nac a'kapūn.

³Caquilāmāxqui'uj quilihua'tca'n
tū na'icua'yāuj lakalī lakalī.

⁴Caquilāmātza'nkēna'ni'uj
quincuentaca'n
ixpālacata nā quina'n
iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī
quincāquiclhaktzī'nān.

Jā camaxtekti tū
naquincā'a'kspulayān
naquincāmātlahuiyān tū jā
tze.

⁵Nā Jesús cāhuanilh:

—Nalīhui'liyāuj chā'tin chī
hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin
minamigoca'n. I'tāt tzi'sa napina'
na ixchic ē nahuani'ya': “Amigo,
caquimpāhua'maxqui' mactu'tun
pāntzīn. ⁶Na'jtza' quilakchilh
chā'tin quinamigo na quinchic
ē jā tū icka'lhī tū na'ictā'hua'.”
⁷Ē xla' na ixpūchakān chic
nakelhtiyān: “Jā caquijicsmāhui'.
Lacchahuayālhntza' mākelhcha ē
quilīpō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'.
Jāla ictāqui' na'icmaxqui'yān
tū quisqui'ni'ya'”, nahuaniyān
minamigo.

⁸Iccāhuaniyān masqui minamigo
jā tāqui'cu'tunli namaxqui'yān
catūhuālh, ixpālacata lī'amigo
hui'xina'n, xla' namaxqui'yān
ixlīpō'ktu tū maclacasqui'na'.
Chuntza' jātza' jics catimāhui'.

⁹Chuntza' iccāhuaniyān:
Casqui'ni'tit Dios ē xla'
nacāmāxqui'yān. Caputzatit tū Dios
cāmāxqui'cu'tunān ē namaclayā'tit.
Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē
nacātāmālaqui'ni'yān. ¹⁰Chuntza'
tī nasqui'n, xla' namaktini'n; ē tī
naputza tū Dios namaxqui', xla'
namacla; ē tī namacasā'nan nac
mākelhcha, namālaqui'ni'can.

¹¹Hui'xina'n ka'lhīyā'tit
milacstīnca'n. ĩĒ namaxqui'ya'
chihuix minka'hua'cha a'cxni'
squi'ni'yān pāntzīn? ĩĒ tzē
namaxqui'ya' a'ktin lūhua'
palh squi'ni'yān squi'ti'? ¹²ĩĒ
namaxqui'ya' a'ktin a'ca'cūlūtl palh
squi'ni'yān ka'lhūā'? ¹³Hui'xina'n
masqui jā tze ca'tziyā'tit, tzē
namaxqui'yā'tit talakalhu'mān
milacstīnca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n
tī hui'lacha' nac a'kapūn

nacāmaxqui' Espiritu Santo ti tasqui'ni'.

**Huancan Jesús ixliscuja
ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'**

Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴Jesús ixmāxtuni'mā'lh chi'xcu' jā tzeza ū'ni' tū ixmakakō'ko'nī't. A'cxni' taxtulh jā tzeza ū'ni', tzētza' tzuculh chihuīna'n tī kō'ko' ixuanī't. Masqui tachi'xcu'huī't talī'a'cnīlh huā'mā', ¹⁵makapitzīn tahuanli: —Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tzeza ū'ni'n.

¹⁶Ā'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin lī'a'cnīn xala' nac a'kapūn. ¹⁷Xla' ixca'tzītza' tū xlaca'n ixtalacpuhuan ē cāhuanilh: —Palh māpa'ksīni'ni'n tatapitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n makās. Natalāmālakspūtūkō'. Palh tamputin familia tatapitzi ē natalātucsa lītā'timīn, jā catitatāyani'lh. ¹⁸Chuntza' palh tatapitzi xlaca'n tī tatapa'ksīni' skāhuī'ni' ē ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan, ¿chī nalīka'lhī ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni'? Iccāhuanīyān huā'mā' ixpālacata hui'xina'n quilāhuanīyāuj quit iclīmāxtulh jā tzeza ū'ni' ixlītlī'hui'qui Beelzebú. ¹⁹Palh quit iccālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītlī'hui'qui Beelzebú, ¿tīchu ixlītlī'hui'qui taka'lhī xlaca'n tī tatapa'ksīni' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tzeza ū'ni'? Chuntza' xlaca'n talīmāsu'yu jā ixlicāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁰Quit iccālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītlī'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza'

huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹A'cxni' maktaka'lh mā'lh ixchic chā'tin chi'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī licā'n tū nalīmaktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. ²²Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhuī' ē namakti' ixlicā'n tū lipāhuan ē namāpitzi tū namakti'.

²³Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquiclhaktzi'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeza ū'ni' quitaspi'tpālh

Mt. 12:43-45

²⁴Jesús cāhuanipālh: —A'cxni' chā'tin jā tzeza ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: “Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēnī'tancha'.”

²⁵A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lh nancanī't. ²⁶Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeza ū'ni'n ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalītahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeza ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuān

²⁷A'cxni' Jesús ixcāhuanīmā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tāca'n tachi'xcu'huī't ta'salh ē huanli: —iLipāxuhua puscāt tī mālacatuncu'huī'n ē tī mātzi'qui'n! ²⁸Jesús huanli:

—iĀ'chulā' natalipāxuhua tī
takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

**Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin
li'a'cnīn**

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹Tachi'xcuhui't ā'chulā'
talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh
chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza'
līsqui'nā'tit a'ktin li'a'cnīn. Xmān
nacātamāsu'yuni'yān li'a'cnīn
chī a'kspulalh Jonás. ³⁰Tū
a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh
ixlītlī'hui'qui Dios xalanī'n
nac Nínive. Nā chuntza' tū
na'a'kspula Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
nacāmāsu'yuni'yān ixlītlī'hui'qui
Dios. ³¹Namin quilhtamacuj
a'cxni' nacāputzāna'nīkō'can
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ē
reina tī ixmāpa'ksini'n nac Sabā
natāya ē nacālimālacsu'yuyān.
Nacālimālacsu'yuyān ixpālacata xla'
kexmatli tū huanli Salomón. Makat
ixuani't ixchic reina ē milh kexmata
Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca
ē jā Salomón ē hui'xina'n jā
quilākexmatni'cu'tunāuj.

³²Nā a'cxni' naputzāna'nīkō'can,
xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac
cā'lacchicni' jā huanican Nínive
natatāya ē nacātalimālacsu'yuyān
hui'xina'n tī hui'lāna'ntit
chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān
ixpālacata xlaca'n talakpalīlh
ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni'
milh Jonás ē li'a'kchihuīna'nli
ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā
lakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n
a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit
ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³Jesús cāhuanipālh:
—Jā tī chā'tin namāpasī ixpūcās
ē namātze'ka o nahui'li ixtampīn
cajón. Namāhua'ca' tālh mā'n
ē chuntza' tī natatanū tze
natalaktzī'n. ³⁴Palh tzej a'ka'iyā'
ē latlā'hua'na na ixtej Dios
nalītaxtuya' hua'chi taxkaket tū
cāmāxkakē ā'makapitzīn. ³⁵Cuenta
catlahua'tit ē jā natzucuya'tit
lacapāstacā'tit tū jā tze, ixpālacata
chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze.
³⁶Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē
palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala
chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē
mintej.

**Jesús cāmālacsu'yulh fariseos
ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksīn**

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh,
chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh
tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh
ē tahuī'lh huā'yan. ³⁸Fariseo
li'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh
chī xlaca'n ixtalīmanīni't a'cxni'
natahuā'yan. ³⁹Māpa'ksini' huanilh:
—Hui'xina'n fariseos hua'chi
tī namakche'kē' vaso ē
pulātu ē jā catipūche'kē'lh.
Masqui tasu'yuyā'tit tze ya
chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā
tze mintalacapāstacni'ca'n
ixpālacata tampi'lhīni'nā'tit ē
tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰iJā
kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tziyā'tit
Dios cātlahuanī'ta'n hui'xina'n
nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni'
jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla

catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹ Palh ixlicāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlipō'ktuca'n nacātalaktzi'nān lactze.

⁴² iHui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'nal'j lihua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn lihua't tū ixla' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixlacasqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixla' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³ iNalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahui'la'yā'tit jā cātalaktzi'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuhui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ iNalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos tī laktza' lī'a'kskāhui'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhui't tachi'nta ē jā taca'tzī. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzo'kni' na ixlimāpa'ksin Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuaniyā'tit ā'makapitzīn chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaca'n jā taca'tzī palh talaclē'n —huanli Jesús.

⁴⁵ Palaj tunca kelhtil chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālaquilhniyāuj.

⁴⁶ Jesús huanli:

—iNalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Lhūhua' tahui'lat mātlahuīni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'qui'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tzē natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

⁴⁷ iNalīpuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuhui'cu'tunā'tit tī tanīni'ntza' a'kchihuīna'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n ē ⁴⁸ hui'xina'n tlahua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xlaca'n.

⁴⁹ Ū'tza' līchihuīna'nli Dios tī ixlicāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: “Na'iccāmacamini' a'kchihuīna'nī'n ē apóstoles. Nacāmāknīcan ā'makapitzīn ē nacāmākapātīnīncan ā'makapitzīn huampala.”

⁵⁰ Chuntza' tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't hasta a'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj.

⁵¹ Natzucucan nacākelhasqui'nīcan ixpālacata Abel ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlaczuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuaniyān Dios nacākelhasqui'nīyān hui'xina'n huā'tzā' ixpālacata a'kchihuīna'nī'n tī cāmāknīcanī't.

⁵² iNalīpuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin!

Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tasitzi'ni'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'ni lhūhua' catūhuālh. ⁵⁴Ixtamaktaka'lh mā'nal palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalīmālacsu'yulh.

Ti a'ktu' tlahua ixlacan

12 Lihuan ixtatakēstokmā'nal lhūhua' tachi'xcuhui't hasta ixtalālācxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla i'scujnu'ni'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos ixpālācata xlaca'n a'ktu' tatlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xlaca'n. ²Catūhuālh tū tzē'kcanī't, ū'tza' nalaktzi'ncan. Tū tzē'kcanī'tcus, naca'tzikō'can. ³Chuntza' tū hui'xina'n huanini'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' naxematcan calhāxcuhuālh. Tū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuhuālh nac kēpūn.

Tichu ixlacasqui'nca najicua'ni'can

Mt. 10:28-31

⁴Jesús cāhuanipālh: —Quinamigos, iccāhuaniyān jā tijicua'ni'yā'tit tī tamaknīni'n ē ā'listān jāla tū ā'chulā' tatlahua. ⁵Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtūkō'yān ē ā'listān nacāmācā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calijicua'ni'tit Dios.

⁶Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātzā'nkā nūn lakatin xlaca'n. ⁷Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'ni'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸Jesús cāhuanipālh: —Iccāhuaniyān catixcuhuālh tī nahuan na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't: “Quit ictapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatinca'n ixāngeles Dios: “Xla' quintapa'ksīni'.” Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ⁹Palh catixcuhuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlacatinca'n ixāngeles Dios.

¹⁰Tī cachihuālh talichihuīna'n Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlahua Espiritu Santo, xlaca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatinca'n māpa'ksīni'ni'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtini'nā'tit. ¹²A'cxni' nachihuīna'nā'tit, Espiritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtini'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chī'xcu' tī rico

¹³Chā'tin ixpu'na'i'tāca'n tachi'xcuhui't huanilh Jesús: —Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxqui'lh tū quila' nahuan.

¹⁴Jesús kelhtilh:

—¿Tichu quihui'lini't quit hua'chi juez o ti māpitzi ti'ya't?

¹⁵Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmaxqui'n milatamatca'n.

¹⁶Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuani't. Ixmakalanāna'n na ixti'ya't. ¹⁷Xla' palaj tunca lacpuhuanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāqui' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸Pūla na'iccālaclahua xalacsti'nalj ixpūtahuīlh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāqui'kō' quincuxi' ē ixlipō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'lj icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilīmacuani' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'lj na'icjaxa ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua.” ²⁰Dios huanilh: “Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'lj huā'mā' tzi'sa nani'ya'. Tū māqui'ni'ta', ¿tichu ixla' nahuan?” ²¹Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' tī mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixlipō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios.

Dios cāmaktaka'lhā ixlacstīn

Mt. 6:25-34

²²Ā'listān Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Iccāhuaniyān. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. ²³Dios cāmaxqui'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit ē ā'chulā'

nacāmaxqui'yān milihua'tca'n ē milu'xu'ca'n. ²⁴Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakalanāna'n. Jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhui'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūni'n. ²⁵Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tzē ā'chulā' makās natahui'la masqui calī'a'ktuyunti. ²⁶Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū ixpālacata lhūhua' tū li'a'ktuyunā'tit?

²⁷Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalistaca. Jā tascuja ē jā tatzapa' ixlu'xu'ca'n. Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlitzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuani't. ²⁸A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't ē lakali tū'xama'n nacā'i'can ē nacālhcuycan. Dios cāmaktaka'lhā ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'? ²⁹Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ixpālacata tū nahua'yā'tit ē tū naliko'tnu'nā'tit. ³⁰Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzi' tū maclacasqui'nā'tit. ³¹Xatze pūla caputzatit chī nalikexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n ē nā namaktīni'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³²Jesús cāhuanipālh:
—Quilacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n,

minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksini'yā'tit xla'. ³³Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmaxqui'tit tī tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumınca'n tū jā maktin catimasli ē miliricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. ³⁴Jā hui'llh miliricujca'n, a'ntza' hui'llh mintalacapāstacni'ca'n.

**Ixlacasqui'nca tacāxni'j
natahui'la'yā'tit**

³⁵Jesús cāhuanipālh:

—Cacāxtahui'la'tit.

Camāpasitittza' mimpūcāasca'n.

³⁶Hua'chi tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nalh ixpatronca'n tī a'ni't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalīmacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaqui'ni'ca. ³⁷Lipāxuhua tasācua' tī talakahuahui'llāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.

Ixpatronca'n nacāhuani catahui'llh ē nacāmāhui'can. ³⁸Masqui cachilh i'tāt tzi'sa o xkakanī'ttza', lipāxuhua tasācua' palh talakahuahui'llāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n.

³⁹Caca'tzītit huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzilh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahui'llh ē jā ixtimакxtekli natanū ka'lhāna'. ⁴⁰Nā hui'xina'n caskalalhtahui'la'tit. Namin Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n a'cxni' jā ca'tziyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹Palaj tunca Pedro kelhasqui'nilh:

—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlipō'ktuca'n?

⁴²Jesús huanli:

—¿Chī hui'llh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ixtasācua' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³Lipāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁴Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlipō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. ⁴⁶Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quillhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. Ixtēcu' chic palha' namakapātīnīn tasācua' ē nacātā'pātīni'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'i'.

⁴⁷Tasācua' tī ca'tzi tū lacasqui'n ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcu'huī', xla' maklhūhua' natucscan. ⁴⁸Tī jā ca'tzi tū lacasqui'n ixpatrón ē masqui natlahua tū maclacasqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'lini'ca. Palh jā lhūhua' macamaxqui'can, xla' jā lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxqui'can, ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzilh tachi'xcu'huī't

Mt. 10:34-36

⁴⁹Jesús cāhuanipālh:

—Quimpālacata quit jā lacxtīm catihuantit. Makapitzīn natakexmatni' quintachihuīn

ē ā'makapitzin natalakmaka'n.
 Makapitzin lacatancs natahuan
 ixlicāna' quintachihuin ē
 ā'makapitzin lacatancs natahuan
 jā ixlicāna'. Chuntza' calalh
 chuhua'j. ⁵⁰Ixlacasqui'nca
 na'icpātini'n. ¿Chī na'iclitāyani'
 hasta a'cxni' na'icmākentaxtū?
⁵¹¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata
 lacxtim natahuan tachi'xcuhui't?
 Iccāhuaniyān jā chuntza'.
 Na'iccāmāpitziyān. ⁵²Chuhua'j
 hasta kelhaquitzis xalanī'n
 a'ktin nac chic natatapāpitzī.
 Chā'tu'tun ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n
 natahuan chā'tu', ē chā'tu'
 ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n
 natahuan chā'tu'tun. ⁵³Xatāta'
 ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan
 ixka'hua'cha ē ka'hua'cha
 ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan
 ixtāta'. Ixtzi' ixtā'lāquiclhaktzi'
 nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt
 ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan
 ixtzi'. Puscāt ē ixpuhuiti'
 natalāquiclhaktzi'n.

Jā ixtaca'tzi tū huanicu'tun li'a'cnin

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴Nā Jesús cāhuanilh
 tachi'xcuhui't:
 —A'cxni' hui'xina'n laktzi'nā'tit
 tā'kaquī'mā'cha' poklhuu' jā tā'cnū
 chi'chini', palaj tunca hua'nā'tit
 namin xcān. Ē chuntza' a'kspula.
⁵⁵A'cxni' minācha' ū'ni' xala'
 nac sur, huancan nalhcācna'n.
 Ē chuntza' la. ⁵⁶iHui'xina'n
 tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē
 nahuanā'tit palh namin xcān o jā
 namin, xmān ixpālacata laktzi'nā'tit
 a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta
 tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac

cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzi'nā'tit
 li'a'cnin?

**Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya'
 mintā'lāquiclhaktzi'**

Mt. 5:25-26

⁵⁷Jesús cāhuanipālh:
 —¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit
 palh catūhuālh tze o jā tze?
⁵⁸Palh catihuālh mālacapū'yān,
 calacapāstacti chī palaj
 nalitā'lācāxla'ya' lihuan jāna'j
 pinā'tit nac pūchihuin ē chuntza'
 jā catilē'n na ixlacin juez. Palh
 nalē'nān na ixlacin juez, xla'
 namacamāstā'yān na ixmacan
 policía ē xlaca'n natamānūyān
 nac pūlāchi'n. ⁵⁹Palh chuntza'
 na'a'kspulayān icuaniyān jā
 catitaxtu hasta jā naxokokō'ya'
 ixlipō'ktu.

**Ixlacasqui'nca nalakpali'yā'tit
 mintalacapāstacni'ca'n**

13 Tzamā' quilhtamacuj
 tamilh chi'xcuhui'n.
 Ixtahuanimā'nalh Jesús chī
 Pilato cāmāmaknininī'lh
 makapitzin chi'xcuhui'n xalanī'n
 nac Galilea. Cāmāknica a'cxni'
 ixtalilakatāyamā'nalh Dios
 animalhna'. ²Jesús cāhuanilh:
 —¿Ē puhua'nā'tit chuntza'
 cā'a'kspulanī't tzamā' chi'xcuhui'n
 ixpālacata ā'chulā' ixtalacalē'n
 ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac
 Galilea? ³Iccāhuaniyān jā chuntza'.
 Palh hui'xina'n jā nalakpali'yā'tit
 mintalacapāstacni'ca'n, nā
 milipō'ktuca'n nanikō'yā'tit.
⁴Kelhačaujtzayan tī tanilh a'cxni'
 torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhta'lalh,
 ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā'

ixtalacelē'n ē jā ā'makapitzīn
xalanī'n nac Jerusalén?

⁵Iccāhuani'yān jā chuntza'. Palh
hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit
minalacapāstacni'ca'n, nā
nani'yā'tit.

**Xaqui'hui' higo tū jā
ixka'lhī ixtahua'ca't**

⁶Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh
tzamā' tū talica'tzīni'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chi'xcu' ixcha'nī't
pūlactin xaqui'hui' higo na
ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzī'n
palh ixua'ca'lhntza', jā maclani'lh
ixtahua'ca't. ⁷Palaj tunca huanilh
ixtasācua: “A'ktu'tuntza' cā'ta
icmakputza ixtahua'ca't huā'mā'
qui'hui' ē jā tū icmaclani't.
Catanca'; xmān yālh. Jā
tū limacuan iccha'nli.” ⁸Tī
ixmaktaka'lhā ti'ya't kelhtilh:
“Camakxtekti xmān huā'mā'
cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē
na'icmaka'ni' abono. ⁹Palhāsā'
natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh
jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni'
natancā'ya'.”

**Quilhtamacuj tū pūjaxcan
Jesús mātzeyilh chā'tin puscāt
tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't**

¹⁰A'ktin quilhtamacuj
tū ixpūjaxcan, Jesús
ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo.
¹¹Ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī
ixta'jatatla a'kcāujtzayan cā'ta.
Ixchi'pani't a'ktin jā tzeya ū'ni' ē
ixmakata'jatatla ē ixtacupucsnī'ttza'
ē jātza' la ixtā'klhsaja nūn
macsti'na'j.

¹²Jesús, a'cxni' laktzī'lh puscāt,
ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyani'ta'tza'. Jātza'
ka'lhī'ya' mintajatat.

¹³Palaj tunca Jesús a'cpūhui'lilh
ixmacan ē palaj tunca puscāt
tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta
Dios. ¹⁴Xapuxcu' xala' nac templo
sitzī'lh ixpālacata Jesús mātzeyilh
tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē
cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj
nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj
a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā
a'cxni' jaxcan.

¹⁵Palaj tunca Jesús kelhtilh:
—i'Tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n!
¿Ē jā catixcuttit mihuācaxca'n o
mimburroca'n tzamā' quilhtamacuj
tū pūjaxcan ē namāko'tniyā'tit?
¹⁶Huā'mā' puscāt i'xū'nātā'nat
Abraham ē hua'chi līchī'hui'lilh
skāhuī'ni' huā'mā' ta'jatata. Chuhua'j
a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā
tze ixmaktica ixta'jatata tzamā'
quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷A'cxni' Jesús huanli huā'mā',
cāmāmāxani'lh tī ixtaquiclhaktzī'n.
Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
ixtalipāxuhua li'a'cnīn tū tlahualh
Jesús.

Xalicha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸Palaj tunca Jesús huanli:
—¿Chī hui'lh ixlīmāpa'ksīn
Dios? ¿Chī na'iclimāsu'yu chī
natalilhūhua'n xlaca'n tī Dios
cāmāpa'ksi? ¹⁹Natalhūhua'n chuntza'
chī staca a'ktin xalicha'nat mostaza
tū cha'nli chā'tin chi'xcu' nac ti'ya't.
Laesti'na'j tzamā' xalicha'nat ē a'cxni'
nastackō', hua'chi a'katin qui'hui'
nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza'
spūni'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura*Mt. 13:33*

²⁰Nā Jesús cāhuanilh:
—¿Chī na'iclimāsu'yu chī
nalístaca ixlīmāpa'ksin Dios?
²¹Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū
chā'tin puscāt nalitlahua maktu'tun
xatapūlhcān harina ē namakxteka
hasta nalaklhtāyākō' ixtasquit.

Xapitzuna'j mākēlhcha*Mt. 7:13-14, 21-23*

²²Jesús tayapālh ixtej nac
Jerusalén. Ixtētaxtu nac
cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā
laka'tla' ē ixmāsu'yu. ²³Chā'tin
kelhasqui'nilh:
—¿Ē xmān makapitzīn
nata'a'kapūtaxtu?
Jesús kelhtilh:
²⁴—Calihui'li'tit natanū'yā'tit
xapitzuna'j xamākēlhcha nac
a'kapūn. Iccāhuaniyān lhūhua'
nataputza chī natalitanūcu'tun
ē jāla catitatanūlh. ²⁵A'cxni'
ixtēcu' chic namālacchahua,
hui'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn
nalimacasā'na'nā'tit mākēlhcha.
Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj.”
Xla' nacākelhtiyān: “Jā
icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n.”
²⁶Hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit
nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yani'ta'n
ē hui'x māsu'yu'nī'ta' na
quincā'lacchicni'ca'n.” ²⁷Xla'
nacākelhtiyān: “Iccāhuaninī'ta'ntza'
jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n.
¡Caquilātapānūni'uj! Hui'xina'n
tlahua'yā'tit tū jā tze.” ²⁸Chuntza'
hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē
nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n
a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham

ē Isaac ē Jacob ē ixlīpō'ktuca'n
a'kchihuīna'nī'n tahuil'āna'ncha' jā
Dios māpa'ksini'nkō' ē hui'xina'n jā
caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.
²⁹Nataminācha' tachi'xcuhi't
xalanī'n calhāxcuahuālh ē
natahuā'yan jā Dios māpa'ksini'nkō'.
³⁰Tzamā' quilhtamacuj
nacālakachi'xcuhi'can xla'ca'n
tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j;
ē tī cālakachi'xcuhi'cantza'
chuhua'j ē ā'listān jātza'
caticālakachi'xcuhi'ca —huanli
Jesús.

Jesús līlīpuhuanli ixpālacata**Jerusalén***Mt. 23:37-39*

³¹Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj
ā'makapitzīn fariseos talakchilh
Jesús ē tahuanilh:
—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata
Herodes maknīcu'tunān.
³²Jesús cākelhtilh:
—Calakpintit tzamā' chi'xcu' tī
a'kskāhui'nin ē nahuanī'yā'tit:
“Chuhua'j ē lakalī na'iccāmāxtukō'
jā tze ya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī
ta'jatatlani'n. Tū'xama'n
na'ictlahuakō'.” ³³Ixlacasqui'nca
na'ica'n na quintej chuhua'j ē
lakalī ē tū'xama'n ixpālacata jā
minī'ni' calhāxcuahuālh nanī chā'tin
a'kchihuīna', xmān jā huanican nac
Jerusalén.
³⁴Iccālakalhu'manān hui'xina'n
xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n
cāmakniyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē
cācuca'layā'tit lacscujnī'n tī Dios
cāmacamini'yan. Maklhūhua'
xa'iccāmākēstokcu'tunān
na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī'
caxli cālimātzē'ka ixpeken ixlacstin

ē jā lacasqui'ntit. ³⁵Calaktzi'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzi'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Sicua'lanātlahuani't tī min ē ka'lhī ixlitli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksin Dios.”

Jesús mātzeyilh chā'tin
chi'xcu' tī cu'nli

14 Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. Āmakapitzin fariseos ixtamaktaka'lh mā'nalh. ²Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' na ixlacatin tī ixcu'ni't. ³Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nilh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ē fariseos:
—Ixlīmāpa'ksin Moisés zē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴Xlaca'n ca'cs tatāyalh. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlani' ē mātzeyilh ē huanilh ca'a'lh. ⁵Cāhuanilh fariseos:
—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlh mā'n nac xcān, zē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶Jā tū takelhtini'lh.

Tī cā'invitarlicani't jā
tamakaxtokmā'ca

⁷A'cxni' Jesús laktzi'lh tī cā'invitarlicani't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahui'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxqui'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸—A'cxni' na'invitarlicana' jā tamakaxtokcan, jā titahui'la'ya' jā xatze pūtahui'lh. Palhāsā' nachin ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹Tī invitarliyān nalaka'nān nahuaniyān: “Cama'xqui' mimpūtahui'lh huā'mā' chā'tin tī ā'listān chilh.” Chuntza' līmāxana'tza' napina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰A'cxni' na'invitarlicana', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlini'ta'n nahuaniyān: “Cata't, catahui'la' nac mesa.” Chuntza' nalakachi'xcuhui'ca'na' na ixlacatinca'n ā'makapitzin jā tamakaxtokcan. ¹¹Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzi, ū'tza' namāmāxani'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

¹²Nā Jesús huanilh chi'xcu' tī ixinvarlini't:

—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā nacā'invitarliya' xmān minamigos ē mintā'timīn ē mintalakapasni'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarliyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'. ¹³A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarliya' tī lacxcamanini'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nuni'n ē lakatzī'ni'n. ¹⁴Chuntza' nalipāxuhua'ya' ixpālacata xlaca'n jā tū catitamaxqui'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mintatlaj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ini' ixtachihuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixuī'lh nac mesa huanilh Jesús:

—Lipāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁶Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Chā'tin chi'xcu' hui'lilh a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlikō'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹⁷A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua'

natamāca'tzīnini'n ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlini't: “Cata'ntit. Cāxui'lakō'tza' ixlipō'ktu.”

¹⁸Ixlipō'ktuca'n tamacā'lh tachihiūn ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: “Ā'cus ictamāhualh a'ktin ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n na'iclaktzi'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”

¹⁹Chā'tin chihuina'mpāl'h: “Ictamāhualh tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālaktzi'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin lītze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”

²⁰Chā'tin chihuina'mpāl'h: “Ictamakaxtoklicus ē chuntza' jāla icti'a'ncha'.”

²¹A'cxni' taspitli tasācua', huanikō'lh ixpathrōn chī a'kspulalh. Ixpathrōn sītzi'lh ē huanilh ixtasācua': “Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacāli'ta' tī lacxcamanini'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nuni'n ē lakatzī'ni'n.”

²²A'mpāl'h ē ā'listān taspitpāl'h tasācua' ē huanli: “Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē hui'lhcus jā tahui'lacan.” ²³Ixtēcu' huanilh ixtasācua': “Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacāli'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaca'n tī iccā'invitarlilh pūla natahua' quilihua't.”

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

²⁶—Palh catihuāl'h quintapa'ksīni'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxqui' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzi' ē ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scuji. ²⁷Tī jā pātini'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icui'lh quit, jāla quintitā'scuji.

²⁸Palh chā'tin chi'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixcuenta chī huanit' nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzi' palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalitlahuakō'. ²⁹Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yāl'h. ³⁰Ixlipō'ktu tī natalaktzi'n, natalilitzi'n. Natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' timātzuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh.”

³¹Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh tzē naliskāhui'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquiclhaktzi' tī ka'lhī a'kpu'xam mil. ³²Palh ca'tzi' jāla catiskāhui'lh ixtā'lāquiclhaktzi', namacā'n chā'tin lacsujni' natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'. ³³Chuntza' palh hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit ixlipō'ktu tū milaca'n, jāla quiscujnu'ni'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴Jesús cāhuanipāl'h: —Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xni'n, čchī

nalimāsko'kō'nuncan? ³⁵Jātza' tze. X māntza' namaka'n can. Tī kexmata cuenta catlahualh.

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Mt. 18:10-14

15 Ixlipō'ktuca'n tī mātā'jini'ni'n lixokot ē tī jā lactze, xlaça'n talaktalacatzuna'jilh Jesús natakexmata. ²Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ixtalichihuina'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcuhūi't tī jā tze.

³Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' tū lica'tzini'can:

⁴—Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatzā'nkā lakatin, čtū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzin noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatzā'nkānī't. Naputza hasta jā namacla. ⁵A'cxni' namacla, napekxtūtahua'ca'limin.

⁶A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos ē tī lacatzuna'j tahuil'āna'lh na ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j ixpālacata icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkānī't.”

⁷Iccāhuaniyān ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin tī lakpali ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī tapuhuan lactzeyā chi'xcuhūi'n. Xlaça'n jā tamakca'tzi palh ixlacasqui'nca natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkālh

⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh namakatzā'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej naputza hasta jā namacla. ⁹A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamigas ē tī lacatzuna'j tahuil'āna'lh na ixchic, ē nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj ixpālacata icmaclalh tza' moneda tū xa'icmakatzā'nkānī't.”

¹⁰Iccāhuaniyān lacxtim natapāxuhua āngeles a'cxni' nalakpali ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat lilakō'lh ixtumīn

¹¹Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹²Xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat lilakō'lh ixtumīn.

¹⁴A'cxni' ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin tatzini'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'ncsa. ¹⁵Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lhā pa'xni'n. ¹⁶Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhuimā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalāt tasācua' na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquitāxtūni' ē quit ictzi'ncsnimā'lh huā'tzā'. ¹⁸Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', ictlahuani'ni'ta'n

tū jā tze ē nā ictlahuanī't tū jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁹Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilimāxtu hua'chi chā'tin mintasācua'." ²⁰Palaj tunca tayalh ixtej nalaka'n ixtāta'.

'A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzi'lh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'lh lakapāxtoka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: "Tāta', ictlahuanī't tū jā tze na ixlacatīn Dios ē na milacatīn. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha."

²²Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalītasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhi'. ²³Calīta'ntit huācax tū xako'ntintza' ē camakni'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴Hua'chi xanīntza' ixuanī't huā'mā' quinka'hua'cha ē lacastālancuana'ni't. Ixtza'nkāni'ttza' ē icmaclapālh." Ū'tza' li'a'nalh tapāxuhuān.

²⁵Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'ni't scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī i'sla'knamā'ca ē ixtli'mā'ca. ²⁶Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nilh tūchu lamā'lh. ²⁷Xla' kelhtīlh: "Mat milh mistancu. Mintāta' māmaknīnī'lh xako'ntin huācax ixpālacata tze chilh ē jā ta'jatla."

²⁸Xapuxcu' sitzi'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtulh ē huanilh catanūlh. ²⁹Xla' huanilh ixtāta': "Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujni'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ickexmatni'ni'ta'n. Jā maktin quimaxqui'ni'ta' nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua quinamigos. ³⁰Chuhua'j ixpālacata chilh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcat cā'tā'līlakō'lh mintumīn tī jā tzeza puscan ē hui'x māmaknīnī'ni'ta' xako'ntin huācax."

³¹Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlīpō'ktu tū icka'lhī pō'ktu mila'. ³²Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani' napāxuhuayāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē lacastālancuana'mpālh. Hua'chi ixtza'nkāni'ttza' ē chuhua'j icmaclapālh."

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

16 Nā Jesús cāhuanilh
i'scuju'ni'n:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcat ixlilani'mā'lh ixtumīn. ²Palaj tunca ixpatrón māta'satinī'lh ē huanilh: "¿Chī quilihuanimā'ca tzamā' tachihuīn tū mimpālacata? Caquimāsu'yuni' tū icmacamaxqui'ni'ta'n. Jātza' quintitā'scuji' chī xapuxcu' tasācua'."

³Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzuculh lacapāstaca: “¿Tūchu na'ictlahua chuhua'lj ixpālacata quimpatrón quimaktilh quintascujūt? Jā tli'huī'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsqui'nihuā'yan.
⁴Quit icka'lhī quintalacapāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icuā'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt.”

⁵Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satinī'lh tī ixtamaklaclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: “¿Chī huanī't laclīpini'ya' quimpatrón?” ⁶Xla' kelhtilh: “Icmaklaclē'n a'ktin ciento barriles aceite.” Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanilh: “Ā' huī'lh minca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta.” ⁷Ā'listān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin: “¿Ē huī'x, chī huanī't laclīpini'ya'?” Huanilh: “A'ktin ciento cuartillo trigo.” Palaj tunca huanilh: “Ā' huī'lh minca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta.”

⁸Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī tlahualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj laskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xlaca'n ē jā tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios.

⁹Quit iccāhuaniyān: Nacālīmaktāyayā'tit mintumīnca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nani'yā'tit ē jāla catilī'pintit mintumīnca'n, nacātamānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

¹⁰Tī tzej namaktaka'lha macsti'na'j tū macamaxqui'can,

nā tzej namaktaka'lha lhūhua' palh namacamaxqui'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasqui'nca, xla' jāla catimākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹¹Palh jāla cātamacamaxqui'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿chī nacātalīmacamaxqui'yān tū ixla' Dios? ¹²Palh jā maktaka'lhā'tit tū cātamacamaxqui'yān huī'xina'n, jā caticātamaxqui'n tū milaca'n nahuan.

¹³Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxqui' ē ā'chā'tin jā catilaktzī'ncu'tunli. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' huī'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

¹⁴Fariseos tī ixtapāxqui' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh ixlīpō'ktu huā'mā' ē ixtalilitzī'mā'nalh Jesús. ¹⁵Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Masqui huī'xina'n lacasqui'nā'tit tachi'xcuhui't natapuhuan lactze huī'xina'n, Dios cālakapasni'yān milīstacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhuī'yā'tit chi'xcuhui'n ē chuntza' xlaca'n cātalakachi'xcuhui'yān, Dios lakmaka'n tū tachi'xcuhui't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksin Moisés ē chī Dios māpa'ksini'nkō'

¹⁶Jesús cāhuanipālh: —Ixui'lh ixlīmāpa'ksin Moisés hasta a'cxni' ixlatlā'huan Juan Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuīna'ni'n.

Chuhua'j talichihuina'n xatze tachihuin ixpälacata chi Dios mäpa'ksini'nkö' ē ixlipō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷Jicslīhua' namälakspütücan a'kapün ē ti'ya't, ē ā'chulā' jicslīhua' nalakpalican ixtachihuin Dios. Jā catilakpalica nün macsti'na'j.

**Jesús mäsu'yulh ixpälacata
makxtekan puscät**

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscät ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'läpāxqui'n na ixlacatin Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscät tī makxtecani'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'läpāxqui'n na ixlacatin Dios.

Lázaro ē chi'xcu' tī rico ixuanī't

¹⁹Jesús cāhuanipāl'h:

—Ixui'llh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakaliyān ixtlahua cā'tani'.

²⁰Nā ixui'llh ā'chā'tin chi'xcu'; ixtacuhuini' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la i'squi'nihuā'yan na ixtanquilhtin rico. ²¹Xla' ixlīka'scu'tun xalacpitzun pāntzīn tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²²Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nilh, ē ángeles talē'llh nac a'kapün. Nā a'ntza' ixui'llh Abraham. Nā rico nilh ē mā'cnūca.

²³A'cxni' ixpätini'mā'llh rico nac püpätin, talacayāhualh ē cälaktzi'llh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴Palaj tunca ta'salh

ē huanli: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspuhlh ē camāske'hui'huī'llh quisī'ma'kā' ixpälacata icpätini'mā'llh na ixpu'nan lamana'.”

²⁵'Abraham huanilh:

“Quinka'hua'cha, calacapästacti chī tzej ixlapā't na milatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'llh. Chuhua'j xla' pāxuhua'mā'llh huā'tzā' ē hui'x pätini'mpā't a'ntza'. ²⁶Nā huī'llh a'ktin ka'tla' pūlu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'a'llh ē nün xalanī'n a'ntza' jāla catitamilh huā'tzā'.”

²⁷Palaj tunca rico huanli:

“Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸nacāhuani kelhaquitzis quintā'timīn tī tahui'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catitamilh huā'tzā' nac püpätin.”

²⁹'Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhitzā' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catatlahualh ū'tza'.” ³⁰Rico kelhtini'llh: “Ixlicāna' Ū'tza' icca'tzitzā'. Masqui chuntza' icca'tzī, icpuhuan palh ixcälaka'llh chā'tin tī nīni'ttza', ixtalakpalilh ixtalacapästacni'ca'n.” ³¹Abraham huanilh: “Palh jā cuenta tatlahua tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'i'llh masqui ixcälaka'llh chā'tin tī lacastälancuana'ni'ttza' na cā'lini'n.”

**Pō'ktu quilhtamacuj hui'llh tī jā
lactze**

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

17 Jesús cāhuanilh
i'scuju'ni'n:

—Masqui pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhui't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahui tū jā tze. ²Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī'. ³Cuenta catlahua'tit.

'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhnī'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlahualh, namātza'nkēna'ni'ya'. ⁴Namātza'nkēna'ni'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuanīyān: “Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' ā'maktin ictitlahualh.”

Ti ta'a'ka'ī' taka'lhī limāpa'ksīn

⁵Ixapóstoles tahuanilh Jesús: —Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.

⁶Māpa'ksīni' cāhuanilh: —Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na'j, ixua'ni'tit huā'yālh qui'hui': “Catapu'lhu' ē capit catacha'nti nac mar.” Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷Jesús cāhuanipālh: —Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scuji'nī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': “Catanu', cahuā'ya'.” ⁸Palhāsā' nahuani'ya': “Cacāxtlahua' quilihua't ē pūla naquimā'hui'ya' quit. Ā'listān nahuā'ya'na' hui'x.”

⁹A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui'

tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'. ¹⁰Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu ixtalacasqui'nīn Dios, nahuanā'tit: “Jā ixlacasqui'nca naquincāhuanīyān pāxcatca'tzīlh ixpālacata xmān ictlahuáj quintascujūtca'n.”

Jesús cāmātzeyīlh kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n

¹¹A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lacalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹²A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chi'xcuhui'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyalh xlaca'n ¹³ē palha' tahuanilh:

—iJesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!

¹⁴A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xlaca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuani't. ¹⁵Chā'tin xlaca'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyani'ttza', taspi'tli makapāxuītēlha Dios.

¹⁶Laktatzokostalh Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamīlh makapitzīn kelhana'jāstza'? ¹⁸¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspi'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyani'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Chi nachin ixlīmāpa'ksin Dios

Mt. 24:23-28, 36-41

²⁰Fariseos takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni'
namāpa'ksini'nkō' Dios?

Xla' cākelhtilh:

—Chī Dios namāpa'ksini'nkō',
jā tasu'yu. ²¹Jāla catihuanca:
“Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha.”

Ixlīmāpa'ksin Dios hui'lhtza' na
ixlistacna'ca'n tachi'xcuhui't.

²²Palaj tunca cāhuanilh

i'scuju'ni'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' hui'xina'n

nalaktzi'ncu'tunā'tit chī
namāpa'ksini'n Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n. Nalaktzi'ncu'tunā'tit
masqui xmān a'ktin quilhtamacuj.

Jā catilaktzi'ntit. ²³Nacātahuaniyān:
“Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha.” Jā
tipinā'tit ē jā tistālani'yā'tit.

²⁴Chuntza' chī tasu'yu a'ktin
makli'pit tū palaj xkaka nac
a'kapūn, chuntza' nala a'cxni'
namin quinquilhtamacuj quit
Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁵Pūla
na'icpātini'n ē naquintalakmaka'n
xalanī'n huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj.

²⁶'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni'
ixui'lhcus Noé, nā chuntza' nala
a'cxni' namin quinquilhtamacuj
quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁷Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē
ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'ma'jātca'n
natā'tamakaxtokcan hasta a'cxni'
quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé
nac arca. Lakuat milh ē tanikō'lh.

²⁸Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni'
ixui'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh
ē ixtako'tnumā'nalh;

ixtatamāhuana'mā'nalh ē
ixtastā'namā'nalh; ixtacha'nāna'n ē
ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹A'cxni' Lot
taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma,
yujli macscut ē azufre nac a'kapūn
ē cāmāknikō'lh ixlipō'ktuca'n.

³⁰'Chuntza' chī a'kspulalh
a'cxni' ixtahui'lāna'lhcus Lot
ē Noé, chuntza' nala a'cxni'
na'iccātasu'yuni'yān quit Chi'xcu'
xala' Tālh mā'n. Tachi'xcuhui't jā
tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹'A'cxni' namin huā'mā'
quilhtamacuj, tī hui'lh nac kēpūn
ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na
ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu.
Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā
catitaspi'tli na ixchic nataya
catūhuālh. ³²Calacapāstactit
tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³Tī
makapūtaxtūcu'tun ixlistacna',
jā catilacapāstacli tū hui'lh nac
cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca
tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā
cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzi'sni'
chā'tu' natalhtata a'ktin nac
pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē
namakxteka chā'tin. ³⁵Chā'tu'
puscan lacxtim natasquiti, ē Dios
nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.
³⁶Chā'tu' chi'xcuhui'n natascuja
ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios
nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷'A'cxni' takexmatli huā'mā'
tachihuīn, i'scuju'ni'n
takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', ¿ē jā'cxni'
na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtilh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni'
tatakēstoka calhāxcuhuālh jā mā'lh
tū xanīn.

Ti nimaka'ncani'ttza' ē juez

18 Jesús cāmāsu'yuni'lh chi ixlakaliyān nata'orarli ē jā maktin catitaxlajuani'lh.

²Cāhuanilh:

—Ixuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcuhui' Dios ē jā cuenta icxātlahua ti ixtaputza justicia. ³Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin ti nimaka'ncani't. Ixlakaliyān ixa'n laktzi'n juez natlahuani'can a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquichlaktzi'.

⁴Ixlimalhūhua'tza' ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia.

Ā'listān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcuhui' Dios ē jā quincuenta ti taputza justicia,

⁵huā'mā' ti nimaka'ncani't jicstza' quimāhui'lh. Ū'tza' na'iclitlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhui'.”

⁶Māpa'ksini' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlhualh juez masqui jā tze ixuani't. ⁷Ā'chulā' nacālimaktāya Dios xlaça'n ti cālacsacni't ē ti ixlakaliyān ē pō'ktu tzi'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamakapali nacāmaktāya? ⁸Iccāhuaniyān palaj nacālimaktāyayān. Quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n. A'cxni' na'icmimpala, ¿ē na'icmacla ti ta'a'ka'i' nac cā'quilhtamacuj ti tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakaliyān?

Fariseo ē mātā'jini' lixokot

⁹Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun ixpālacata ti tapuhuan xlaça'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzin. Huanli:

¹⁰—Chā'tu' chi'xcuhui'n ta'a'lh nac templo nata'orarli. Chā'tin

xlaça'n fariseo ixuani't, ē ā'chā'tin mātā'jini' lixokot ixuani't. ¹¹Fariseo tāyalh orarli chuntza': “Dios, icmaxqui'yān tapāxcatca'tzin quit jā hua'chi ā'makapitzin. Jā icka'lhāna'ni't. Jā ictampi'lhini'ni't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxqui'n. Ē quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jini' lixokot. ¹²A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin semana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca.”

¹³Xtum huanli mātā'jini'.

Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun.

Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: “iDios, caquilakalhu'ma'nti ixpālacata quit jā tze!”

¹⁴Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jini' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatin Dios ē jā fariseo. Chuntza' ti ka'tla' makca'tzi, xla' namāmāxani'can. Ti jā ka'tla' makca'tzi, ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstin

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵Nā Jesús cālimini'ca lacstin nacā'a'cpūhui'li ixmacan.

A'cxni' talaktzi'lh i'scuju'ni'n, talacaquilhnilh ti ixtalimin.

¹⁶Jesús cāmāta'satinini'lh lacstin ē cāhuanilh i'scuju'ni'n:

—Cacāmakxtektit lacstin caquintalakmilh ē jā cacāmāmakchuyi'tit ixpālacata ti natā'tapa'ksi Dios a'ntza' jā māpa'ksini'nkō', xlaça'n ti naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstin. ¹⁷Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Ti jā ta'a'ka'i'ni' ixtachihuin Dios chuntza' chī lacstin ta'a'ka'i', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'.

**Chā'tin chi'xcu' tī rico
tā'chihuina'nli Jesús**

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nilh
Jesús:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x.
¿Tūchu na'ictlahua na'icka'lhī
quilatamat tū jā catilakspu'tli?

¹⁹Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya'
tze quit? Xmān chā'tin tī xatze
ē ū'tza' Dios. ²⁰Hui'x ca'tziya'
ixlīmāpa'ksin Dios tū chuntza'
huan:

Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxquī'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichi'huina'na' ā'chā'tin tū
jā ixlicāna'.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē
mintzi'.

²¹Chi'xcu' kelhtilh:

—Pō'ktu tzamā'

icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta
quiliska'ta'.

²²A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús
huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū
natlahua'ya'. Caquistā'kō'lj pō'ktu tū
ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn
xcamanīni'n ē chuntza' naka'lhī'ya'
tū rico nalihua'na' nac a'kapūn.
Ā'listān naquintā'pina'.

²³A'cxni' chi'xcu' kexmatli
huā'mā' tachihuīn, lilipuhuanli
ixpālacata rico ixuani't.

²⁴A'cxni' Jesús laktzi'lh chī
ixlipuhuan, huanilh:

—Jicslīhua' natatā'tapa'ksi Dios
xlaca'n ti lacricujnu'. ²⁵Jicslīhua'
nalipātle'kecu'tun lakatin camello
na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca'

jicslīhua' natanū chā'tin rico jā
Dios māpa'ksini'nkō'.

²⁶Tī takexmatli huā'mā' tahuanli:

—¿Tichu tzē na'a'kapūtaxtū?

²⁷Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n jāla catitatlahualh
tū natali'a'kapūtaxtu; xmān Dios
tzē nacāmākapūtaxtū.

²⁸Pedro huanilh:

—Quina'n ica'kxtekui'likō'uj
ixlipō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē
iccāstālani'mā'n.

²⁹Palaj tunca Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.

Hui'lh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n
natakexmatni' Dios. Ā'chulā'
nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē
palh nata'a'kxtekui'li ixtā'taca'n
o ixtzi'ca'n o ixta'timınca'n o
ixpuscātca'n o ixcamanaca'n,
³⁰ā'chulā' nataka'lhī nac
cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhī
ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli jā
Dios māpa'ksini'nkō'.

**Ā'maktin Jesús māca'tzīnini'lh chī
nani**

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹Jesús cāmāta'satinini'lh
i'scujnu'ni'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā
namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu
tū tatzō'kli profetas quimpālacata
quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

³²Naquintamacamāstā' na
ixmacanca'n tī jā israelitas
ē naquintalakapala ē
naquintalakmaka'n ē
naquintalakachojmani'.

³³Naquintakēsnoke ē
ā'listān naquintamakni'.
Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n.

³⁴I'scuju'ni'nin jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzi tū ixlīchiuina'mā'lh ixpālacata hua'chi xatatzē'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵A'cxni' Jesús ixchā'mā'lh tza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixuī'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nihuā'yan. ³⁶A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nīni'n tīchu ixtētaxtumā'lh. ³⁷Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh.

³⁸Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—iJesús! iHui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! iCaquilakalhu'ma'nti!

³⁹Ti ixtapūlani' Jesús talacaquilhni'lh lakatzī'n ē tahananli caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—iHui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! iCaquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calimini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayā'lh tza', kelhasqui'nīlh:

⁴¹—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.

⁴²Jesús huanilh:

—iCalacahuā'na'! Hui'x a'ka'i'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' litzeyā'ntitza'.

⁴³Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē makapāxuitē'lh Dios. Ixlipō'ktuca'n

tachi'xcuhui't talaktzi'lh huā'mā' ē nā xla'ca'n tamakapāxui'lh Dios ixlipō'ktuca'n.

Jesús ē Zaqueo

19 ¹⁻²Ixuī'lh chā'tin rico; ixtacuhuīni' Zaqueo.

Xapuxcu' mātā'jīni'nī'n lixokot ixuanī't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixuī'lh Zaqueo.

³Huā'mā' Zaqueo ixlaktzi'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzi'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chi'xcu' ixuanī't ē lhūhua' tachi'xcuhui't ixtokokecan.

⁴Palaj tunca tu'jnumpūlalh jā natētaxtu Jesús ē taha'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzi'n.

⁵A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.

⁶Zaqueo palaj tunca yujli ē lipāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', ixlipō'ktuca'n tatzuculh talīchiuina'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā tzeya chi'xcu'. ⁸Ā'listān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxqui' i'tāt tū icka'lhī xcamani'ni'n. Palh xa'iccā'a'kskāhuī'maktinī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxqui' maktā'ti' ixlakxoko.

⁹Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtunī'ta' ixpālacata a'ka'i'nī'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'i'lh. Nā xalani'n na minchic nata'a'kapūtaxtu.

¹⁰Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n icmilh iccāputza tī jā ta'a'ka'i' ē na'iccāmāsu'yuni' chī nacālīmakapūtāxtūcan.

Pekcāuj tumīn

¹¹A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhui't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū litamāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xlaca'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj. ¹²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē xla' jā catihuālh chi'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalihui'lican ixlirey ē ā'llistān nataspi'tpala.

¹³A'cxni' ixtaxtumā'lhtza', cāmākextimilh kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmaxqui'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' ē cāhuanilh: “Camāscujū'tit tzamā' tumīn hasta a'cxni' na'icmimpala.”

¹⁴Tachi'xcuhui't xalanī'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzi'ncu'tun ē cāmāstālica laescujni'n natahuan: “Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' rey nahuan.” ¹⁵Masqui jā ixtalacasqui'n, lihui'lica ixlirey ē chuntza' taspitli na ixti'ya't.

'A'cxni' chilh, cāmāta'satinini'lh tasācua' tī ixcāmaxqui'ni't tumīn. Ixca'tzīcu'tun chī ixtatlajani'ttza'.

¹⁶Ti xapūla lakmilh ē huanli: “Mintumīn tlajani't makcāuj.” ¹⁷Rey kelhtilh: “Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'ni'ta' masqui macsti'na'j tumīn. Na'icui'liyān miligobnador lakacāuj cā'lacchicni'.”

¹⁸Chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Mintumīn tlajani't makquitzis.”

¹⁹Nā kelhtilh: “Hui'x nalitahui'la'ya' miligobnador lakaquitzis cā'lacchicni'.”

²⁰Palaj tunca chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Á' hui'lh mintumīn.

Icmāqui'lh a'ktin nac pixtahua'ca' ²¹ixpālacata icjicua'ni'lyān. Hui'x palha' milīmāpa'ksīn. Hui'x tayaya' tū jā hui'lini'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'ni'ta'.” ²²Palaj tunca rey huanilh: “Hui'x jā tzeya tasācua'. Mintachihuīn limālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ksīni'n ē ictaya tū jā quit icui'lini't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'ni't. ²³¿Tū ixpālacata jā hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpāl na quinchic.”

²⁴Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: “Camaktitit ixtumīn ē camaxqui'tit tī tlajani't makcāuj.” ²⁵Tahuanilh: “Xla' ka'lhitzā' makcāuj.” ²⁶Rey kelhtini'lh: “Iccāhuaniyān ā'chulā' namaxqui'can tī ka'lhī, ē tī jā lhūhua' ka'lhī namaktikō'can tū ka'lhī. ²⁷Quintā'lāquiclhaktzi'ni'n tī jā talacasqui'n na'ictahui'la hua'chi rey, caquili'ta'ni'tit ē cacāmakni'tit na quilacatin.”

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén. ²⁹Ixtalacatzuna'jīmā'lhtza' nac cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanican

Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ³⁰ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacanī't. Jānal'j tī chā'tin ixkētahui'lanī't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹Palh catihuālh nacākelhasqui'niyān: “¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?” hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n.”

³²Scujnu'ni'n ta'al'h ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksini' ixcāhuaninī't. ³³A'cxni' ixtaxcutmā'nalh burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini' namaclacasqui'n.

³⁵Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahui'lh burro. ³⁶A'cxni' Jesús ixa'mā'lhntza' punchuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷A'cxni' ixtatalacatzuna'jītēlhatza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'lh ē ixtastālani'tēlha. Tata'salh ē tamakapāxuih Dios ixpālacata ixlipō'ktu li'a'cnin tū talaktzi'lh.

³⁸Ixtahuan:

—iSicua'lanālanī't Puxcu' tī mimā'lh ixpālacata ixlimāpa'ksin quinDiosca'n! iLipāxuhua nac a'kapūn! iCalakachi'xcuhui'ca Dios!

³⁹Palaj tunca ā'makapitzin fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't, tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' tī tastālani'yān.

⁴⁰Jesús cākelhtilh:

—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquilhca'csla, chihuixni' natata'sa.

⁴¹A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzi'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴²ē huanli:

—iTze ixuanli mimpālacataca'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhual'j tatzē'knī't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mintā'lāquiclhaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalītamacsti'li'yān calhāxcuhuālh.

⁴⁴Nacātalīso'ktamacatāyān nac ti'ya't. Nacātamaknikō'yān milipō'ktuca'n ē natalakpaklhkō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin chihuix ixa'epūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān ixpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmakapūtaxtūcu'tunān.

**Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na
ixpūchakān xaka'tla' templo**

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalh ē ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtin templo. ⁴⁶Cāhuanilh: —Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān ixpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'ntit limāxtuni'tantit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷Ixlakaliyān Jesús
ixmāsu'yumā'lh nac templo.
Ixtaputzani'mā'nalh chī
natalīmakni xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksin ē nā māpa'ksini'ni'n.
⁴⁸Jā ixtamaclani' chī
natalīmakni ixpālacata
ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ca'cs
ixtakexmatmā'nalh.

Ixlimāpa'ksin Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

20 A'ktin quilhtamacuj
Jesús ixcāmāscatīmā'lh
tachi'xcuhui't nac templo ē
ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī tzē
nalī'a'kapūtaxtucan. Tachilh
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksin ē nā xanapuxcu'nu'
israelitas. ²Tahuanilh:
—Caquilāhuanij: ¿Tī
ixlimāpa'ksin cālītlahua'pā't
tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā'
līmāpa'ksin?

³Palaj tunca cāhuanilh Jesús:
—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān
catūhuālh. Caquilākelhtiuj: ⁴¿Tī
ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxīni'n
Juan? ¿Ixlimāpa'ksin Dios o
ixlimāpa'ksi'nca'n chi'xcuhui'n?
Caquilākelhtiuj.

⁵Xlaca'n tatzuculh
talālītā'chihuīna'n ixlimānca'n ē
talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh
nahuaniyāuj Dios māpa'ksilh
Juan, naquincākelhasqui'nīyān:
“¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'ni'ta'ntit?”

⁶Palh nahuaniyāuj
chi'xcuhui'n tamāpa'ksilh,
ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't

naquincātacucta'lamakniyān
ixpālacata xlaca'n tahuān Juan
ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios
ixuanit.

⁷Chuntza' takelhtilh jā ixtaca'tzi
tīchu ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxīni'n
Juan. ⁸Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin
tīchu ixlimāpa'ksin iccālītlahua
huā'mā'.

Xalacca'tzāna' maksujni'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹Palaj tunca Jesús tzuculh
cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't.
Cāhuanilh tū līca'tzīni'can:
—Ixi'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli
mayāc tū māstā' uva. Ā'listān
māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzin
tasācua'n natascuja i'tātna' ē makās
a'lh ā'lacatin.

¹⁰A'cxni' chilhtza' ixpūlan uvas,
macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh
cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh
tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu'
ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'lilh
lacsujni' ē tzaj chuntza' māspi'tca.
Jā tū tū maxqui'ca.

¹¹Palaj tunca ixtēcu' pū'uva
macā'mpālh ā'chā'tin ixlacsujni'.
Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla;
lacni'cui'līca ē talakapalalh ē
chuntza' māspi'tca. ¹²Ixlimaktu'tun
macā'mpālh ā'chā'tin. Nā xla'
mātakāhuī'ca ē makatzā'laca.

¹³Ā'listān ixtēcu' ti'ya't
huanli: “¿Tūchu na'ictlahua?
Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī
icpāxqui'. A'cxni' nalaktzī'ncan
palhāsā' nalakachi'xcuhui'can.”
¹⁴A'cxni' talaktzī'lh ka'hua'cha,
tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī
ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'.

Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva." ¹⁵Tamāxtulh nac pū'uva ē tamakniłh.

Jesús cākelhasqui'nılh:

—İxtēcu' pū'uva, źtū

puhua'nā'tit nacātlahuani' tı ixtamakscujmā'nalh? ¹⁶Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nı pū'uva ā'makapitzın xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuui't takexmatli huā'mā' tachihuın, tahuanlı:

—İNūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷Jesús cālaktzi'lh ē huanlı:

—źTū huanicu'tun tū tatzo'kni' na ixtachihuın Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'ni'n talakmaka'lh
chihuix ē tzamā' chihuix tū
ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸Jesús chihuına'mpālłh:

—Tı jā tzej takexmata quintachihuın, xłaca'n hua'chi tı talı'a'kchekxlalłh chihuix ē tatakāhuı'lh. Tı jā ta'a'ka'ı' quintachihuın, xłaca'n hua'chi tı cā'a'klhta'lalłh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanılłh.

İxpālacata tamātā'jin

Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

¹⁹Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksın titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj İxpālacata taca'tzilłh xłaca'n hua'chi scujnu'ni'n nac pū'uva. Jā tachi'palłh İxpālacata İxtajicua'ni' tachi'xcuui't. ²⁰Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'ni'n tı İxtatasu'yu lactzeyā chi'xcuui'n. Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālłh tū tzē natalımālacsu'yun. Chuntza' tzē İxtalımālacapū'lh

na İxlacatın gobernador. ²¹Ū'tza' talıkelhasqui'nılłh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', İcca'tziyāuj

tū hua'na' ē tū māsuyuyā' ū'tza' İxlıcāna'. İcca'tziyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chı talıchihuına'nān tachi'xcuui't.

Hui'x lacxtim cālaktzi'na' İxlıpō'ktuca'n tachi'xcuui't.

Hui'x tzej māsuyuyā' chı Dios lacasqui'n. ²²źĒ tze na'İcxokoyāuj tū mātā'jini'n emperador romano o jā İxlacasqui'nca?

²³Jesús İxca'tzi' xmán İxtalılaktzi'ncu'tun ē cākelhasqui'nılłh:

—źTū İxpālacata
quilālılaktzi'ncu'tunāuj?

²⁴Caquilāmāsuyuni'uj tumın tū lıxokocan. źTıchu İxlacan tasu'yu nac huā'mā' tumın ē tıchu İxtacuhuıni' tatzo'kni'?

Takelhtılłh:

—İxla' emperador.

²⁵Palaj tunca cāhuanılłh:

—Camaxqui'tit emperador tū İxla' ē camaxqui'tit Dios tū İxla'.

²⁶Jā tū tamaclalłh tū tzē İxtalımālacsu'yu tū İxuan İxlacatıncā'n tachi'xcuui't. Tali'a'cnılłh chı kelhtini'lh ē chuntza' taquılhca'cslalłh.

Chı nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

²⁷Ā'lıstān makapitzın saduceos talaka'lh Jesús. Xłaca'n tamāsuyuyā jā catılacastālancuana'nca. Ū'tza' talıhuanılłh Jesús:

²⁸—Mākelhtahua'kē'ni', Moısés quıncāmakxteknı'ni'tan huā'mā' tatzo'kni': Palłh nanı chā'tin chi'xcu' tı tamakaxtokni'ttza' ē

palh nīmakxtekli ixpuscāt ē jā
tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca
i'stancu natā'tamakaxtoka tī
nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha
tī nalacatuncuhui' ixka'hua'cha
nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁹Ixtahui'lāna'lh kelhatojon
litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli
ē jā ka'lhilh i'ska'ta' a'cxni' nilh.
³⁰Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī
nīmaka'ncanī'ttza' ē chuntza' nīpāl
chī'xcu'; jā tī chā'tin i'ska'ta' makxtekli.
³¹Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpāl
tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā chuntza'
ixlikelhatojon ē ixlipō'ktuca'n
tanīlh; jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n
tamakxtekli. ³²Ā'listān nā puscāt nilh.
³³A'cxni' nalacastālancuana'ncan,
ētichu ixla' nahuan tzamā' puscāt?
Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtoknī't.

³⁴A'cxni' Jesús cākelhtilh:

—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj
tamakaxtokcan ē tamāmakaxtoka
ixtzu'mal'janca'n. ³⁵Tī
natalacastālancuana'mpala ē
natachā'n nac a'kapūn jātza'
catitatamakaxtokli ē jātza'
catitalāmāmakaxtokli, ³⁶ē jātza'
maktin catitanīlh. Chuntza' natala
hua'chi ixāngeles Dios. Ixlacstīn
Dios natahuan ixpālacata
talacastālancuana'nī't. ³⁷Nā Moisés
quincāmāca'tzīnīyān chī nīnī'n
natalacastālancuana'mpala, a'cxni'
tzo'kli ixpālacata pūtzu'na'j qui'hui' tū
ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksīnī'
ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē
ixla' Jacob. ³⁸Dios ū'tza' ixDiosca'n
xalakahuan ē jā ixlaca'n xanīn. Dios
cālaktzī'n ixlipō'ktuca'n talakahuan.

³⁹Palaj tunca ā'makapitzīn
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksīn tahuanih Jesús:

—Tzej kelhtīnī'nī'ta'.

⁴⁰Ē jātza' talīhui'līlh
natakelhasqui'nī catūhuālh.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹Jesús cāhuanilh:

—¿Chī līhuancan Cristo tī Dios
hui'līlh ixlīmakapūtāxtūnu' ū'tza'
i'xū'nātā'nat David? ⁴²David tzo'kli
nac libro tū huanican Salmos:

Māpa'ksīnī' Dios huanilh
quiMāpa'ksīnī':

“Catahui'la' na
quimpekxtūcāna'j, ⁴³hasta
a'cxni' na'iccāskāhuī'kō'
mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁴Palh David līchihuīna'nli
i'xū'nātā'nat ē māpācuhuih
ixMāpa'ksīnī', ū'tza' huanicu'tun
xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —
huanli Jesús.

**Jesús cālīmālacsu'yulh
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksīn**

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
ixtakexmatmā'nalh ē Jesús
cāhuanilh i'scujnu'ni'n:
⁴⁶—Catamaktaka'lhtit
ē jā ticāta'a'kskāhuī'yān
xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun
xapūlh mā'n ixlū'xu'ca'n. Nā
talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca
ē cacālakachi'xcuhui'ca nac
cā'tejen. Na ixtemplōca'n israelitas
xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē
talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca
jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷Xlaca'n
ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī
ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē ā'listān naj

tunca ta'orarli jā nacālaktzī'ncan
ē chuntza' talī'a'kskāhui'ni'n.
Ā'chulā' natapātini'n xlaça'n ē jā
ā'makapitzīn.

**Tū māstā'lh xcamanīn tī
nimaka'ncanī't**

Mr. 12:41-44

21 Jesús ixuī'lhcus nac templo
ē cālaktzī'lh chī lacricujnu'
ixtamojō lhūhua' tumīn jā māquī'can
tumīn tū lakalhu'mancanī't
Dios. ²Nā laktzī'lh chā'tin tī
nimaka'ncanī't ē xcamanīn. Mojōlh
pektu' ixtumīn ixlā' cobre tū jā
tapalaxla'. ³Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Huā'mā'
xcamanīn tī nimaka'ncanī't
māstā'nī't tū ā'chulā' ixtapalh
na ixlacatīn Dios ē jā
ā'makapitzīn. ⁴Xlaça'n tamāstā' tū
cāquītāxtūnī'nī'ttza'. Xla' masqui
jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh tū
ixlihuā'yan.

**Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla'
templo**

Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵Ā'makapitzīn
ixtalichihuīna'mā'nalh
chī ixlitzēhuani't templo ē
ixlitzēhuani't chihuix ē ixlipō'ktu
tū chī'xcuhui'n ixtalimīni'nī't Dios.
⁶Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' nūn a'ktin chihuix
catilākēlhtahui'lh. Ixlipō'ktuca'n
natapaclhkō' ē talhta'm nalacila.

**Tū nalica'tzīcan a'cxni' na'a'ksputa
cā'quilhtamacuj**

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ĵjā'cxni'
na'a'kspula tzamā'? ¿Chī
na'iclica'tziyāuj palh palaj
na'a'kspula tū hua'nti'?

⁸Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā
nacāta'a'kskāhui'yān ixpālacata
lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan
taka'lhī quilimāpa'ksin. Chā'tunu'
natahuan: “Quit Cristo tī Dios
lacsacnī't.” Natahuampala:
“Chuhualj chilhtza' ixquilhtamacuj
Cristo.” Jā tistālani'yā'tit.

⁹Nakexmatcan chī sā'nān jā
lacatzuna'j lamā'lh guerra ē
nacātamāca'tzīniyān chī tatā'kaquī'
tachi'xcuhui't. Jā tījicua'nā'tit
ixpālacata huā'mā' pūla
na'a'kspula ē ā'listān na'a'ksputa
cā'quilhtamacuj.

¹⁰Cāhuanipālh:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi'
nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksini'
naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹Palha'
natachiqui ti'ya't ē calhāxcuhuālh
na'a'nān tatzī'ncstat ē lhūhua'
ta'jatāt. Lījicua' tū natatasu'yu nac
a'kapūn ē laka'tla'n li'a'cnīn.

¹²Pūla nacātachi'payān
hui'xina'n ē nacātamakapātīnīnān.
Nacātalē'nān nac templo
natlahuacan justicia, ē
nacātamānūyān nac pūlāchī'n
ē nacātalē'nān ixlacatīnca'n
reyes ē gobernadores ixpālacata
quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ¹³Chuntza'
tzē naquilālīchihuīna'nāuj.
¹⁴Calīhui'li'tit jā nali'a'ktuyunā'tit
chī nalītamaktāyayā'tit. ¹⁵Quit
na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē
na'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' ē
chuntza' mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n jā
caticāskāhui'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶Hui'xina'n
nacāmacamāstā'yān mintāta'ca'n
ē mintzi'ca'n ē mintā'timīnca'n ē
mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n.
Ā'makapitzīn hui'xina'n
nacātamakniyān. ¹⁷Ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't nacātaquiclhaktzi'nān
ē xmān quimpālacata. ¹⁸Jā
caticāyujni'n nūn kentin miya'jca'n.
¹⁹Calihui'li'tit natāyani'yā'tit ē
a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit
milatamatca'n.

²⁰A'cxni' nalaktzi'nā'tit
Jerusalén litamacsti'li'ni't soldados,
naca'tziyā'tit palaj nalactlahuacan
cā'lacchicni'. ²¹Palaj tunca
ixlacasqui'nca natatzā'la hasta
nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh
nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh
nac Jerusalén ixlacasqui'nca
natataxtuyācha'. Tī ta'a'ni't
nac cā'tacuxtu jā catitataspi'tli
nac cā'lacchicni'. ²²Ē tzamā'
quilhtamacuj ū'tza' napūpātīni'ncan.
Namākentaxtūcan ixlipō'ktu tū
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³Tzamā' quilhtamacuj koxa
titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī
tamātzi'qui'ni'ncus ixpālacata
lhūhua' tapātīn na'a'nān. Ixtasitzi'
Dios nacāmakapātīnin tachi'xcuhui't.

²⁴Makapitzīn natanī nac guerra ē
ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan
lacin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n
makat natalactlahua ixlīka'tla' nac
Jerusalén ē natamakni xalanī'n
a'ntza' hasta a'cxni' Dios nahuan
jātza' catatlalualh.

**Chī namimpala Chi'xcu' xala'
Tālmā'n**

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca na'a'nān li'a'cnīn nac
cā'quilhtamacuj ē nac mālhcuuyu' ē
nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj natatamakchuyikō'
ē nūn catitaca'tzilh tū
natatlahua. Najicua'xnīncan chī
namacasā'nān mar. ²⁶Tachi'xcuhui't
natajicua'xnīkō' a'cxni'
natalacapāstaca tū nacā'a'kspula
huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta
nac a'kapūn natachiqui. ²⁷A'cxni'
naquilaktzi'ncan quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n chī na'icpūmin
nac poklhuu'. Na'icka'lhī
lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuanī't
na'icxkaka. ²⁸A'cxni' natzucu
a'kspula huā'mā', calipāxuhua'tit ē
catalacayāhua'tit ixpālacata palaj
na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹Nā cāhui'līni'lh huā'mā'
tamāsu'yun:

—Calaktzi'ntit xaqui'hui' higo
ē catūhuālh qui'hui'. ³⁰A'cxni'
tasu'yutza' a'kapu'mā'lh
qui'hui' a'cxni' naca'tziyā'tit
talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni'
lhcāncan. ³¹Chuntza' a'cxni'
na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā'
tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit
talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' Dios
namāpa'ksīni'nkō'.

³²Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā
catitanīkō'lh hasta a'cxni' jāna'j
cati'a'nālh ixlipō'ktu huā'mā' tū
iccāhuanin. ³³Masqui nasputa
a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā
maktin catisputli quintachihuīn;
namākentaxtūkō'can.

³⁴Cuenta catlahua'tit ē
jā camakxtektit palha' nala
milistacna'ca'n ixpālacata
vicio ē taka'chīn ē nūn

ixpālacata catūhuāl̄h tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵Namin hua'chi a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶Tacāxni'l̄j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalitāyani'yā'tit ixlīpō'ktu tzamā' tū na'a'nan. Na'orarli'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quilcatin quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ³⁷Cā'cuhuīni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzī'sni' ixa'n tahuī'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸Tachi'xcuhui't tzi'saj ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesús ixcāhuani.

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2,

10-11; Jn. 11:45-53

22 Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ²Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ixtaputzamā'nal̄h chī natalimāmakninī'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhui't. ³Palaj tunca skāhuī'ni' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'ni'n ixuanī't. ⁴Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policia tī ixtamaktaka'lhā templo. Ū'tza' cātā'chihuīna'nli chī nacālīmacamaxqui' Jesús. ⁵Xlaca'n

tapāxuhuakō'lh ē tahuanihl natamaxqui' tumīn. ⁶Judas cākelhtilh ē tzuculh putzani' chī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lhūhua' ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhui't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25;

Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷Ixtzucumā'lh tza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namaknican a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'līcan Dios. ⁸Jesús cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹Xlaca'n takelhasqui'nīlh: —¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰Jesús cākelhtilh: —A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanū'yācha' nac chic ¹¹ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā hui'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'ni'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹²Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālhtza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'ya'tit quilihua'ca'n.

¹³Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh chī Jesús cāhuanilh, ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁴A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahui'lh tahuā'yan.

¹⁵Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān
huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit
palaj na'icni. ¹⁶Chuhua'j ā'xmān
na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni'
namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū
Dios māpa'ksini'lh.

¹⁷Palaj tunca tayalh vaso
tū ixlitzumā'lh xaxcān uva ē
maxqu'lh tapāxcatca'tzīn Dios.
Cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Camaktini'ntit ē cahua'tit
milipō'ktuca'n. ¹⁸Quit jātza'
ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva
hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit chī Dios
māpa'ksini'nkō'.

¹⁹Ixlitza'la tayalh pāntzīn ē
maxqu'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē
māpitzilh. Cāmaxqu'lh xlaca'n ē
cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū
macamāstā'mā'ca mimpālacataca'n.
Chuntza' natlahua'yā'tit
naquilālilacapāstacāuj.

²⁰Nā chuntza' tlahuapālh vaso
a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhui'lh huā'mā'
vaso, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū
licāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan
ixpālacata chī Dios nacālimakapūtaxtū
tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' ū'tza' tū
na'icmaka'n mimpālacataca'n.

²¹Chuhua'j chī hui'lh quimacan
nac mesa, nā chuntza' hui'lh
ixmacan chi'xcu' ti naquimacamāstā'.

²²Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē
naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni'
quimpālacata na ixtachihuīn
Dios. Lilakalhu'mānat chi'xcu' ti
naquimacamāstā'; nalipuhuan —
huanli Jesús.

²³Palaj tunca tatzuculh
talākelhasqui'nī chā'tunu' xlaca'n tī
ixmacamāstā'lh.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

²⁴Palaj tunca tatzuculh
talālītā'chihuīna'n tīchu chī xlaca'n
ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²⁵Jesús
cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi
ixtēcu'ca'n tachi'xcuhui't ē
tachi'xcuhui't tahuan lactze reyes.
²⁶Jā chuntza' tila'yā'tit hui'xina'n.
Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca chī
hui'xina'n xla' nala chuntza' chī
xastancu. Tī namāpa'ksini'ncu'tun
ixlacasqui'nca nala chuntza'
chī chā'tin tasācua'. ²⁷¿Tīchu
puhua'na' ā'chulā' ixlacasqui'nca,
tī huā'yamā'lh o tī mojomā'lh
pulātu? ¿Ē jā ixlicāna' ā'chulā'
ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh?
Quit iclītaxtulh chuntza' chī tī
mojomā'lh mimpulātucua'n.

²⁸Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj
quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua'
tū ixquina'kspula. ²⁹QuinTāta'
quimaxqui'lh quilimāpa'ksīn,
ē nā quit na'iccāmaxqui'yān
milimāpa'ksīnca'n. ³⁰Chuntza'
na'iccātā'huā'yanān
jā na'icmāpa'ksini'n.
A'ntza' natahui'la'yā'tit ē
nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu'
tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹Nā Māpa'ksini' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata
skāhui'ni' cālilaktzī'ncu'tunān
palh tzē nacā'a'kskāhui'yān.

³²Quit icsqui'ni'lh Dios
mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh
jā catipātza'nkākō'j ixlipō'ktu
tū a'ka'i'ni'ta'. Hui'x a'cxni'

naquintalakspitni'palaya',
cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīhui'li
na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchī'n ē
na'ictā'niyān.

³⁴Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā'
quilhtamacuj, a'cxni' jāna'lj
ta'sa puyux, maktu'tun
naquinquilhtatzē'ka ē nahua'na' jā
quilakapasa'.

**Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora
tū napūpātini'n Jesús**

³⁵Palaj tunca Jesús

cākelhasqui'nilh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā
lī'pintit mimpūtumīnca'n
nūn mimurralhca'n nūn
mincaclhi'ca'n, cē cāsputni'n tū
ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā tū.

³⁶Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'lj xtum iccāhuaniyān. Tī
ka'lhī ixmurralh, calē'lh ē calē'lh
ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta,
castā'lh ixchamarra nalitāmāhua.

³⁷Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata
quit na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū
tatzō'kni' quimpālacata. Chuntza'
tatzō'kni':

Laktzī'ncan hua'chi chā'tin ti jā
tze.

Chuhua'lj ixlipō'ktu tū tatzō'kni'
quimpālacata, ixlacasqui'nca
nakentaxtu.

³⁸Palaj tunca i'scujnu'ni'n
tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh
kentu' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetzta'.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹Palaj tunca Jesús taxtulh
nac cuarto ē chī ixlīsmanīni'ttza',
a'lh nac sipej jā huanican Olivos.
Tastālani'lh i'scujnu'ni'n. ⁴⁰A'cxni'
tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarliyā'tit jā
nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzī'ncu'tunān.

⁴¹Palaj tunca Jesús a'lh
lacapunchuna'lj ē tatzokostalh
na'orarli. ⁴²Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x
lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu
huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n,
calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh
tū quit iclacasqui'n.

⁴³Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin
ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'nli
Jesús namaxqui' tatli'huī'clhtat.

⁴⁴Lhūhua' ixpātīni'mā'lh, ē Jesús
ā'chulā' squi'ni'lh Dios. I'skakana'mā'lh
ixpālacata lhūhua' ixpātīni'mā'lh.
Tasu'yulh hua'chi i'sta'jmā'lh ixka'lhni'
chī skakana'lh.

⁴⁵A'cxni' orarlikō'lh, tāyalh ē taspī'tli
jā iccāmakxteknī't i'scujnu'ni'n.

Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh
ixpālacata iccāskāhui'mā'lh talhtata
ē ixtalīpuhuamā'nalh. ⁴⁶Palaj tunca
cāhuanilh:

—Ū'tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit?
Catā'kaqui'tit ē casqui'ni'tit
Dios jā nacātāskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzī'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷Ixcātā'chihuīna'mā'lhcu
Jesús a'cxni' tachā'lh

lhūhua' tachi'xcuhui't.
Chā'tin ixlikel hacāujtu'
scujnu'nī'n tī ixuanican
Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha.
Laktalacatzuna'jīlh Jesús ē mu'sulh.

⁴⁸Palaj tunca Jesús huanilh:
—Judas, hui'x quilacamu'su'ya' ē
chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit,
Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

⁴⁹A'cxni' talaktzī'lh tū
ixa'kspulamā'lh Jesús, tī
ixtatā'hui'lāna'lh takelhasqui'nīlh:
—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta
na'iccālihui'lini'yāuj?

⁵⁰Chā'tin i'scujni' matakāhui'lh
ixtasācua' xapuxcu' pālej ē
a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na
ixa'kapekcāna'j. ⁵¹Jesús huanilh:
—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh
ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej
cāxlapālh. ⁵²Palaj tunca
cāhuanilh xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xanapuxcu'nu' policía
tī ixtamaktaka'lha templo
ē xanapuxcu'nu' israelitas,
ixlīpō'ktuca'n tī ixtaminī't tachi'pa,
cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lita'nā'tit
mimachītaca'n ē minqui'huī'ca'n?
Hua'chi chi'pacu'tunā'tit
chā'tin ka'lhāna'. ⁵³A'cxni'
xa'iccātā'latlā'huanān lakali
lakali nac templo, ¿tū ixpālacata
jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus
milh minquilhtamacujca'n ē
namāpa'ksīni'n tī jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

*Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54,
66-72; Jn. 18:12-18, 25-27*

⁵⁴Palaj tunca chi'paca Jesús ē
lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej.

Pedro lacapunchuna'j i'stālani'tēlha.
⁵⁵A'ntza' tahuī'līlh macscut nac
tanquilhtin ē tatzuculh tasko'n. Nā
Pedro tahuī'lh pu'nan. ⁵⁶A'cxni'
laktzī'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā
i'sko'huī'lh, lakalaktzī'huī'līlh ē
huanli:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza'
ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:
—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸Ā'līstān ā'chā'tin laktzī'mpālh ē
nā huanilh:

—Nā hui'x ixcātā'latlā'hua'na'
xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā quit.

⁵⁹Ixlī'a'ktin hora ā'chā'tin
lacatancs huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu'
ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā icca'tzī tū hua'na'.

Huā'mā' puntzuna' a'cxni'
ixchihuīna'mā'lhcus Pedro, palaj
tunca puyux ta'salh. ⁶¹Māpa'ksini'
Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh
Pedro, ē Pedro lacapāstacli chi
ixuanini't Māpa'ksini': "A'cxni'
jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun
naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā
quilakapasa'." ⁶²Palaj tunca Pedro
taxtulh ē ixtalīpuhuāt līcalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³Chi'xcuhui'n tī

ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús
talakapalalh ē tatusli. ⁶⁴Talakachi'lh
ē talacala'sli ē tahuanihl:

—iCalakapasti tīchu lacala'sni'!

⁶⁵Lhūhua' ixtahuani catūhuālh
ixpālacata ixtamāmāxani'cu'tun.

**Jesús na ixlacatinca'n
māpa'ksini'nī'n israelitas**

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶A'cxni' xkakalh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin, ē talē'lh Jesús na ixlacatinca'n māpa'ksini'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. A'ntza' kelhasqui'nīca:

⁶⁷—Caquilāhuanuij: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'lini't ixlīmakapūtāxtūnu' Xla' cākelhtilh:

—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlicāna', jā ixquintilā'a'ka'ti'uj.

⁶⁸Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh, jā quintilākelhtūj nūn quintilāmakxtekui. ⁶⁹Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē chuhual'j quit na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksini'n.

⁷⁰Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x i'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹Palaj tunca talāhuanilh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kexmatnī'tauj tū lihuanli ixquilhni'.

Lē'nca Jesús na ixlacatin Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

23 Xlītza'la ixlīpō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatin Pilato tī gobernador ixuanī't. ²A'ntza' tatzuculh talimālacsu'yu ē tahuanlı:

—Iclaktzī'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyi

tachi'xcuhui't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīxokot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'lini't ixlīmakapūtāxtūnu', ē huā'mā' tachihuīn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

³Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh: —¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhui't:

—Jā tū icmaclani't tū ixpālacata.

⁵Xlaca'n palha' tahuanlı:

—Cāmāmakchuyimā'lh

ixlīpō'ktuca'n xalani'n nac Judea chī māsuyumā'lh. Tzuculh māsuyu nac Galilea ē ixmāsuyutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatin Herodes

⁶A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷A'cxni' huanica ixlicāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuanī't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸A'cxni' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzī'ncu'tun. Ixkexmatni't chī ixlīchihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzī'n a'ktin li'a'cnīn. ⁹Lhūhua' catūhuālh kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtilh.

¹⁰Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē xlaca'n palha' ixtalimālacsu'yumā'nalh. ¹¹Herodes ē i'soldados talakmaka'lh Jesús

ē tamālhekē'lh tzēhuani't lu'xu' hua'chi i'xla' rey natalilitzī'n. Ā'listān Herodes macā'ni'pāl'h Pilato. ¹²Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquiclhaktzi' ixuani't.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknīcan

Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³Pilato cāmākēstokpāl'h xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n ē tachi'xcu'huī't.

¹⁴Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcu'huī't. Quit ickelhasqui'nīni'ttza' na milacatinca'n ē ca'tziyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū limālacsu'yuyā'tit. ¹⁵Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh. Ū'tza' limacamimpalacha'. Laktzi'nā'tittza' chī jā tū tlahuani't nachī'can ē nanī. ¹⁶Na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

¹⁷Ixa'nān tahuil'lat ē ū'tza' Pilato ixlīmakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' i'xlamā'lh cā'tani'. ¹⁸Ixlīpō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani'lh:

—iCamāmaknīni'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹Barrabás ixlichī'cani't ixpālacata xla' ē ixchi'xcu'huī'n tatā'kaquī'lh ixpālacata tatā'lāquiclhaktzī'n māpa'ksīni'nī'n romanos ē hasta tamaknīni'lh.

²⁰Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpāl'h. ²¹Ā'chulā' tata'salh ē tahuani'lh:

—iCaxtokohua'ca'ca!

iCaxtokohua'ca'ca!

²²Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't? Quit jā tū icmaclani't

tū ixpālacata nalīmaknīcan. Xmān na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

²³Xlaca'n ā'chulā' palha' tahuani'lh caxtokohua'ca'ca. Palha' tahuani'lh xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' talīskāhuī'lh. ²⁴Chuntza' Pilato tlhualh tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ē makxtekli chi'xcu' tū ixtalacsacni't. Ū'tza' Barrabás tū ixmānūcani't ixpālacata tā'kaquī'lh ē maknīni'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶A'cxni' ixtalē'mā'nalh Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chi'xcu' tū ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac cāl'acchicni' Jerusalén ē sāmācu'qui'ca cruz ē māstālica Jesús.

²⁷Lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tū ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanli ixpālacata Jesús. ²⁸Jesús cālakalaktzī'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalani'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n mincamana'ca'n.

²⁹Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Lipāxuhua tū jāla ka'lhī i'ska'ta'. Lipāxuhua tū jā maktin lacatuncu'huī'lh i'ska'ta' ē jā maktin mātzi'qui'nīlh.” ³⁰A'cxni' tachi'xcu'huī't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātzē'kui.” ³¹Palh chuntza' tlahuani'can xastaka qui'huī', ā'chulā'

natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū ictlahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³²Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' maknīni'nī'n nacātā'maknīcan Jesús. ³³A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' maknīni'nī'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxuqui.

³⁴A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nalh, Jesús huanli:

—QuinTāta', cacāmātza'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzi tū tatlahuamā'nalh.

Soldados talītlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' xlaca'n. ³⁵Tachi'xcu'huī't itayāna'lh ē ixtalaktzi'mā'nalh ē hasta māpa'ksīni'nī'n talīlītzī'nli ē tahuanlı:

—Ā'makapitzīn cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtulh ixlimān palh ixlicāna' Dios lacsacni't ē hui'līlh ixlimakapūtaxtūnu'.

³⁶Nā soldados ixtalīlītzī'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jīlh ē tamāhui'lh xaxcān vinagre. ³⁷Tahuanihl:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milimān.

³⁸Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁹Chā'tin maknīni' tī ixtā'hua'ca'lh līlītzī'nli ē huanilh:

—Palh ixlicāna' hui'x tī Dios hui'līlh ixlimakapūtaxtūnu',

ca'a'kapūtaxtu milimān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

⁴⁰Ā'chā'tin quilhnilh ixtā'maknīni' ē huanilh:

—Īē jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātini'mpā't. ⁴¹Quina'n quincāmini'ni'yān pātini'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nauj. Huā'mā' chi'xcu' jā tū laclē'n.

⁴²Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksīni'na'.

⁴³Jesús kelhtīlh:

—Ixlicāna' icuaniyān.

Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahuī'la'ya'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴Hua'chi tastu'nūttza' ixuanī't

a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcu'huā'lh nac cā'ti'ya'tna'.

Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵Chi'chini'

jā māxkakēni'lh. Lilakamilīn nac templo ixlimān taxtī'tli ē tapūpitzīlh. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo.

⁴⁶Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxqui'yān quilīstacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷A'cxni' capitān romano laktzī'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' tzeya chi'xcu' ixuanī't.

⁴⁸Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tī tamīlh ē talaktzī'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata

ixtalípuhuātca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n. ⁴⁹Ixtalakapasnī'n Jesús ē nā puscan tī ixtastālani'nī't nac estado Galilea makat tatāyalh ē ixtalaktzī'mā'nal' huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuini' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksi māpa'ksini'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n israelitas. Tzeya chi'xcu' ixuanī't. ⁵¹Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'. Jā lakatīlh tū ixtatlahuani't māpa'ksini'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵²Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³A'cxni' ixmāyujūni'ttza' nac cruz, līmaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'ntza' jāna'j tī chā'tin ixmā'cnūcāni't. ⁵⁴Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlilakali quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'lh'tza'.

⁵⁵Puscan tī ixtatā'mini't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzī'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'cani't ixmacni' Jesús. ⁵⁶Tataspi'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixla' tī nīni't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksilh Moisés.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

24 Tzī'saj domingo tzamā' puscan ta'a'mpāl'lh

nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nal' perfume tū ixtacāxtlahuani'ttza'. ¹Ā'makapitzin puscan tatā'a'lh. ²A'cxni' tachā'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix tū ixlīmālacchahuacani't pūtā'cnūn. ³Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksini' Jesús. ⁴Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzī tū natatlahua ē a'cxni' talaktzī'lh chā'tu' ángeles tī ixtatasu'yu hua'chi chi'xcu'huin. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuani't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. ⁵Xlaca'n tajicua'nli, ē tataquilhpūtalh ē ángeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīni'n chā'tin tī lakahuanlitza'? ⁶Huā'tzā' jātza' tihui'lh. Xla' lacastālancuana'ni'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixui'lhcus nac Galilea. ⁷Huanli chī ixlacasqui'nca Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāmacamaxqui'can tī jā tzeya chi'xcu'huin ē nataxtokohua'ca' ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala. ⁸Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuin Jesús.

⁹A'cxni' tataspi'tli nac pūtā'cnūn, tahuanikō'lh kelhacāujtīn apóstoles ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzin. ¹⁰Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María tī ixtzī' Jacobo ē ā'makapitzin puscan huampala. ¹¹Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'i'lh. ¹²Masqui jā ta'a'ka'i'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē

laktzi'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnīmā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlīmakat Jerusalén. ¹⁴Ixtalitā'chihuīna'ntēlha ixlīpō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵Līhuan ixtalitā'chihuīna'mā'nalh ē ixtalālīhuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē tzuculh cātā'tlā'huan. ¹⁶Masqui talaktzi'lh, jāla talakapasli ixpālacata catūhuālh talītamakchuyīlh. ¹⁷Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh: —¿Tū lichihuīna'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu līlīpūhua'nā'tit?

¹⁸Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtīni'lh:

—Ixlīpō'ktu tachi'xcuui't taca'tzikō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixui'la'chi a'ntza' ē jā ca'tziya'?

¹⁹Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret tī a'kchihuīna' ē ixka'lhī litli'hui'qui na ixlacatīn Dios ē na ixpu'na'itātca'n tachi'xcuui't. Ū'tza' litasu'yulh tū tlhualh ē tū huanli. ²⁰Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n tamacamāstā'lh namaknīcan ē nextokohua'ca'can nac cruz.

²¹'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tī nacāmakapūtāxtū israelitas. Ixlīlakatu'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²²Ā'makapitzīn puscan na quilacpu'na'itātca'n quincātalīmekē'kīhanī'tan. Tzi'saj taquīlalh nac pūtā'cnūn, ²³ē jā talaktzi'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahanin talīlakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴Palaj tunca ā'makapitzīn quincompañerosnu'ca'n taquīlalh nac pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuanih puscan, chuntza' tamaclalh. Jā talaktzi'lh Jesús.

²⁵Palaj tunca Jesús cāhuanilh: —Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'i'yā'tit ixlīpō'ktu tū tahuani a'kchihuīna'nī'n? ²⁶Cristo tī Dios hui'lini't ixlīmakapūtāxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātīni'n chuntza' ē ā'līstān natanū jā xkaka?

²⁷Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlīpō'ktu tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios ē tū lichihuīna'n xla'. Tzuculh tū tzo'knuni't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knuni't ixlīpō'ktuca'n profetas.

²⁸A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'.

²⁹Xlaca'n cuesa tahuanih natachoko ē tahuanih:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chic.

³⁰A'cxni' tatahui'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē māpitzīlh ē

cāmaxqui'lh. ³¹Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālaksputni'lh.

³²Xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē chā jā ixlicāna'

quina'n lipāxuhua'j a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?

³³Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalilh nūn macsti'nal'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstokni't ē ā'makapitzīn. ³⁴Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlicāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksīni'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵Palaj tunca xlaca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scuju'ni'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶A'cxni' ixtalichihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'itātca'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzī'mā'nalhcus espíritu. ³⁸Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit?

¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n? ³⁹Calaktzī'ntit quimacani'n ē quintujani'n.

Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilālakatzī'uj. Espíritu jā ka'lhī quinīt ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacani'n ē ixtujani'n. ⁴¹Masqui lipāxuhua talaktzī'lh, jāla ta'a'ka'ih. Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh lihua't?

⁴²Palaj tunca maxqui'ca pitzuna'j xatatzī'li' squi'ti' ē pitzuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān.

⁴³Xla' maktīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatīnca'n. ⁴⁴Ā'līstān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh

ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlasasqui'nca na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵Palaj tunca cāmāasca'tilh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶Cāhuanilh: —Chuntza' tatzō'kni'.

Ixlasasqui'nca nanī Cristo tī Dios hui'līni't ixlīmakapūtaxtūnu'.

Ixlasasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'n jā tahui'lāna'ncha' nīni'n.

⁴⁷Ixlasasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. ⁴⁸Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzī'nkō'tit. ⁴⁹Chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmamacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktīni'nā'tit litli'huī'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰Palaj tunca Jesús cālē'lh i'scuju'ni'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacani'n ē cāsīcua'lanātlahualh. ⁵¹Lihuan

ixcāsīcua'lanātlahuamā'lh, tzuculh
tā'kayāhua na ixlacatīnca'n ē
lē'nca nac a'kapūn. ⁵²Xlaca'n
talaktaquilhpūtalh ē ā'listān

lipāxuhua tataspi'tli nac
Jerusalén. ⁵³Pō'ktu quilhtamacuj
ixtahui'lāna'lh xaka'tla' nac
templo natamāka'tlī Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuīn Dios quítachi'xcuhui'lichi nac cā'quilhtamacuj

1 A'cxni' jāna'j ixcāxui'līcan
cā'quilhtamacuj, ixui'lhtza'
chā'tin tī tzamā' Tachihuīn.
Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza'
quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla'
ixtā'hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios.
²Xapūla ixtā'hui'llh Dios. ³Tzamā'
Tachihuīn cāxui'llih ixlīpō'ktu tū
a'nān; jā tū ixa'nālh palh jā cahuālh
ū'tza'. ⁴Ū'tza' māstā' latamat ē
chuntza' lītāxtulh a'ktin taxkaket
ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁵Ū'tza'
chī a'ktin taxkaket tū māxkakēni'n
a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhui'ni'
xala' nac cā'pucsua' ē jāla skāhui'
taxkaket.

⁶Ixui'llh chā'tin chi'xcu' tī
ixuanican Juan, tī Dios macamilh.
⁷Xla' milh nalichihuīna'n tī huanican
taxkaket ē milh nacālīmaxquī'
talacapāstacni' tachi'xcuhui't
nata'a'ka'i'ni' tī huanican taxkaket.
⁸Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān
quīmāsu'yuchi huā'mā' tī ixlicāna'
taxkaket. ⁹Tī ixlicāna' taxkaket
ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj.
Xla' cāmāxkakēni'kō' ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhui't.

¹⁰Xla' milh nac cā'quilhtamacuj.
Masqui ū'tza' cāxui'llih
cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhui't jā
talakapasli. ¹¹Tī ixla' ticālakmilh
ē jā tamaktīni'nli. ¹²Makapitzīn
ta'a'ka'i'llh. Ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i'llh, xla' cāmaxquī'llh
lītlī'hui'qui natalītaxtu ixlacstīn Dios.
¹³Chī talīlacatuncuhui' ixlacstīn Dios,
jā chī talīlacatuncuhui' ixcamana'ca'n
tachi'xcuhui't. Ixlacstīn Dios jā chī
a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhui'llh
ixpālacata ixtapāxuānca'n ē
ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't.
Dios ū'tza' tī cāmaxquī' ixlatamatca'n
ixlacstīn.

¹⁴Tī huanican Tachihuīn,
xla' quítachi'xcuhui'lichi
nac cā'quilhtamacuj. Xla'
ixquincātā'hui'lan. Iclaktzi'uj
chī ka'lhī lītlī'hui'qui. Huā'mā'
lītlī'hui'qui ū'tza' ixla' tī ixlīmān
i'Ska'ta' Dios. Xla' lakalhu'manīni'n
ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlicāna'.
¹⁵Juan lichihuīna'nli ē huanli:
—Ū'tza' huā'mā' tī iclichihuīna'nli
a'cxni' icuanli tī icpūlanī'nī't,
ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā
quit. Xla' ixui'lhtza' a'cxni' quit
iclatatuncuhui'llh.

¹⁶Quincātlahuani'nī'ta'n
lhūhua' talakalhu'mān,

ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n.
 17 Moisés quincāmāsu'yuni'n
 ixlimāpa'ksin Dios. Jesucristo
 quincāmāca'tziniyān tū ixlicāna'
 ē chī quincālakalhu'manān Dios.
 18 Jā tī laktzī'nī't Dios nūn maktin.
 Tī ixlimān i'Ska'ta' tī Dios pāxqui',
 ū'tza' quincāmāsu'yuni'nī'ta'n Dios.

Juan lichihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

19 Israelitas xalanī'n nac Jerusalén
 talakmacamilh Juan makapitzin
 pālejni' ē levitas. Xlaca'n
 takelhasqui'nilh Juan tīchu xla'.
 20 Juan cālimāsu'yulh ē cāhuanilh:
 —Jā quit Cristo.

21 Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x

ixa'kchihuīna' Dios tī huanican
 Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī
 icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtīni'lh:

—Jā quit.

22 Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuanij
 ē chuntza' na'iccāhuaniyāuj tī
 quincātamacaminī'ta'n. ¿Tīchu
 hui'x?

23 Juan cākelhtīlh:

—Quit hua'chi tī palha'
 na'icuan nac cā'tzaya'nca
 ti'ya't: “Cacāxtlahua'tit
 mīntalacapāstacni'ca'n ē
 nakexpa'tā'tit Māpa'ksini'
 a'cxni' namin.” Chuntza' huanli
 ixa'kchihuīna' Dios tī huanican
 Isaías, a'cxni' huanli:

Camālaksajtit ixtej Māpa'ksini'.

24 Nā ixtahui'läna'lh makapitzin
 fariseos tī ixcālakmacamincani't
 Juan. 25 Xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpaxīni'mpā't
 palh jā Cristo hui'x, nūn Elías,
 nūn ixa'kchihuīna' Dios tī
 icka'lhīmā'nauj?

26 Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xcān.

Huā'tzā' hui'lh chā'tin tī jā
 lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxīni'n.

27 Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit.

Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni'
 ixlīchī'can ixcaclhi'.

28 Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac
 Betábara tuntacut nac Jordán, jā
 ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

29 Ixlīlakali Juan laktzī'lh Jesús
 ixlaktalacatzuna'jītēlha ē cāhuanilh
 tachi'xcuhui't:

—Calaktzī'ntit tī mimā'lh.

Ū'tza' tī macaminī't Dios ē ū'tza'
 huanican ixTamālacnūn Dios.

Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n
 xalanī'n nac cā'quiltamacuj.

30 Ū'tza' iclīchihuīna'nli a'cxni'
 iccāhuanin: “Tī icpūlani'nī't,
 ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit
 ixpālacata xla' ixui'lhtza' a'cxni'
 quit iclalatuncuhui'lh.” 31 Masqui
 quit jāna'j xa'iclapasasa, quit
 icmini't iclīmā'kpaxīni'n xcān
 ixpālacata tachi'xcuhui't nataca'tzī
 Dios macamilh tī icpūlani'nī't.

32 Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espīritu Santo
 tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús.
 Espīritu Santo tasu'yulh hua'chi
 a'ktin tantzasanān. 33 Xapūla
 quit jā xa'icca'tzī tīchu xla'.
 Quihuanilh Dios tī quimacā'lh

na'iclimā'kpaxini'n xcān. Dios quihuanilh: "Nalaktzi'na' nayujāchi Espiritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' tī limā'kpaxini'n Espiritu Santo."³⁴Iclaktzi'nī'ttza' chī quihuanicanī't. Ū'tza' iclimāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' Dios.

Xapūla i'scujnu'nī'n Jesús

³⁵Ixlilakalī huampala Juan ixcātā'layāl' chā'tu' i'scujnu'nī'n.³⁶Laktzi'lh ixtētāxtumāl'lh Jesús. Juan laktzi'lh Jesús ē huanli: —Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ixTamālacnūn Dios.

³⁷Chā'tu' i'scujnu'nī'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús.

³⁸Jesús talakspi'tli ē cālaktzi'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹Jesús cākelhtilh:

—Cata'ntit ē calaktzi'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzi'lh jā ixui'lh.

Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū ixcāhuanini't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lāpāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacnī't Dios.)

⁴²Andrés tā'a'lh Simón talaktzi'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzi'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā'

ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³Ixlilakalī huampala Jesús ixan'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh: —Caquistāla'ni'.

⁴⁴Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. ⁴⁵Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzi'nī'tauj chā'tin tī tatzokni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli limāpa'ksin ē jā tatzoknulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶Natanael huanli: —¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret?

Felipe kelhtilh:

—Cata't ē calaktzi'.

⁴⁷Jesús laktzi'lh Natanael lakmimā'lh ē lihuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tze ya israelita. Xla' jā a'kskāhui'nin.

⁴⁸Natanael kelhasqui'nilh: —¿Chī quililakapasti? Jesús huanilh:

—Quit iclaktzi'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampin nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹Natanael kelhtilh: —Mākelhtahua'kē'ni', hui'x i'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalītahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰Jesús kelhtilh: —Quina'ka'i'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzi'nī'ta'n na ixtampin nac qui'hui'. Nalaktzi'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān.

Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit
a'kapūn laqui'yālh, ē ángeles
tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n
natatahua'ca' ē natayujāchi na
ixa'cpūn Chi'xcu' xala' Tālmā'n.
Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

Tamakaxtokca nac Caná

2 Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj
tamakaxtokca nac a'ktin
cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac
Galilea. Ixtzi' Jesús a'ntza' ixui'llh.

²Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē
i'scujnu'ni'n. ³Sputli xaxcān uva, ē
ixtzi' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴Jesús kelhtilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya'
huā'mā', Nā'? Jāna'j tzucu tū
quiltilahuat nahuan.

⁵Ixtzi' cāhuanilh tī
ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlipō'ktu tū xla'
nacāhuaniyān.

⁶Ixui'llh pāchāxan tlāmam ixla'
chihuix tū ixtamaclacasqui'n
israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n
chuntza' chī ixtahui'latca'n.
(Ixta'a'ka'i' palh maklhūhua'
ixtamakacha'ka'n, chuntza'
natalitaxtu lactze na ixlacatin Dios.)
Pātunu' tlāmam ixtalitatzumā'llh
pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷Jesús
cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:
—Cacālimātzuma'tit xcān tzamā'
tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh.

⁸Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j ē
calipini'tit tī cuenta lani' ixla'
cā'tani'.

⁹Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza'
uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzi
palh xcān ixuanī't ē
ixtalakpalini'ttza'. Ixtaca'tzi xmān
tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata
ū'tunu'n ixtamojōni't xcān. Chi'xcu'
tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'llh tī
ixtamāxtokmā'llh ¹⁰ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxqui'can
tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva.
Ā'listān, a'cxni' tzejtza' tako'tni't tī
cāta'sani'canī't, cāmaxqui'can tū jā
xatze. Ē hui'x ā'xmān māsā'pā't tū
xatze.

¹¹Ū'tza' huā'mā' tū tlhualh Jesús
nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla
li'a'cnīn. Chuntza' limāsu'yulh
ixlītlī'huī'qui. Ī'scujnu'ni'n
talī'a'ka'i'ni'llh.

¹²Ā'listān Jesús a'lh nac
Capernaum. Tatā'a'lh ixtzi' ē
ixtā'timīn ē i'scujnu'ni'n. A'ntza' jā
lakma'j tatahui'llh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³Ixtalacatzuna'jīmā'llh
ixcā'tani'ca'n li'israelitas tū
huanican pascua. Jesús a'lh nac
cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén.
¹⁴Tanūlh xaka'tla' nac templo.
A'ntza' cālaktzi'llh tī ixtastā'mā'nalh
huācax ē borregos ē tantzasanān, ē
ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na
ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn.
¹⁵Jesús tlhualh a'ktin lītasno'knu'
ixla' ko'xka', ē cālītansno'kxtukō'lh
ixlipō'ktuca'n nā borregos nā huācax.
Cāmakpūspi'tni'llh ixmesaca'n
tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē
cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n.
¹⁶Cāhuanilh stā'na'ni'n tantzasanān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calimāxtutit lītamāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷I'scujnu'ni'n talilacapāstacli chuntza' chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Iclacasqui'n calakachi'xcuhui'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸Israelitas tahuanih:

—¿Ē ka'lhī'ya' limāpa'ksīn natlahua'ya' huā'mā'?

Caquilātlahuani'uj a'ktin li'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tziyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksīn nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

¹⁹Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰Israelitas takelhtilh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta licāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalicāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'.

²²I'scujnu'ni'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālanacuana'nli. Ta'a'ka'i'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't

²³Nac Jerusalén ixlāmā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlhualh lhūhua' li'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'i'ni'lh Jesús. ²⁴Jesús ixcālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzīn ixta'a'ka'i' ē ā'makapitzīn jā ixta'a'ka'i'. ²⁵Jā ixlacasqui'nca

nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

Jesús ē Nicodemo

3 Ixui'lh chā'tin fariseo ixtacuhui'ni' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanit'. ²A'ktin tzi'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh: —Mākelhtahua'kē'ni', ca'tziyāuj Dios macaminī'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tī tī tzē tlhua' li'a'cnīn tū hui'x tlhua'ya' palh jā Dios macaminī't.

³Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catilacatuncuhui'pālhl jāla catitā'tapa'ksilh Dios.

⁴Nicodemo kelhasqui'nilh:

—¿Chī nalilacatuncuhui'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzī' ē nalilacatuncuhui'pala.

⁵Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palh tī jā lilacatuncuhui' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, jāla catitā'tapa'ksilh Dios. ⁶Tī ixlacstīn tachi'xcuhui't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios. ⁷Jā cali'a'cni' tū icuaniyān: “Ixlacasqui'nca nalacatuncuhui'pala'ya'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milīpō'ktuca'n.”

⁸Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalililacatuncuhui'pala chā'tin chi'xcu' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

⁹Nicodemo kelhasqui'nīpālhl:

—¿Chī līla huā'mā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huā'mā'?

Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel. ¹¹ Ixlīcāna' tū icuaniyān.

Iclīchihuīna'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzi'ni'tauj.

Hui'xina'n jā a'ka'lyā'tit tū icuanāuj.

¹² Hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj

a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān

tū xala' nac cā'quilhtamacuj.

Jā quintilā'a'ka'i'ni'uj palh

na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ Nūn chā'tin lakapasna'n nac

a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha'

a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza'

icllīlakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala'

Tālh mā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés

līmā'kayāhualh qui'hui' lūhua' nac

cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza'

ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan

quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala'

Tālh mā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlipō'ktuca'n

tī quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti'

ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n

tachi'xcuhui't

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n

tachi'xcuhui't xalanī'n nac

cā'quilhtamacuj. Ū'tza' līmāstā'lh

tī ixlīmān i'Ska'ta' ē chuntza' tī

natalīpāhuan xla', xlaca'n jā

makstin catitasputli. Nataka'lhī

xasāsti' ixlatamatca'n tū jā ka'lhī

ixlisputni'. ¹⁷ Dios macamilh i'Ska'ta'

nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh

nacāmakapātīnīn. Macamilh

nacālīmakapūtāxtū.

¹⁸ Tī talīpāhuan i'Ska'ta' Dios,

xlaca'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī

jā talīpāhuan, nacāmakapātīnīnca

ixpālacata jā talīpāhuanli tī

ixlīmān i'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Milh

nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket

ixpālacata namāsu'yu tū

ixlīcāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī

taxkaket. Ā'chulā' talakatīlh

jā cā'pucsua' ixpālacata

ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza'

nacālīmakapātīnīnca. ²⁰ Pō'ktu

tī tatlahua tū jā tze jā talakatī

taxkaket ē jā tatalacatzuna'jicu'tun

nac taxkaket ixpālacata jā

talacasqui'n nacālaktzī'nca

chī tatlahuamā'nalh tū jā tze.

²¹ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n

tatalacatzuna'jī nac taxkaket

ixpālacata nacālaktzī'nca

tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni'

lichihuīna'mpālh Jesús

²² Ā'līstān Jesús a'lh nac Judea

ē tatā'a'lh i'scujnu'ni'n. A'ntza'

tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj

ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan

nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na

ixlacatzuna'j Salim ixpālacata a'ntza'

ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhui't

ixtalakchin ē ixta'a'kpaxa. ²⁴ Jāna'j

ixmānūcan Juan nac pūlāchi'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuhui'n

Juan tatzuculh tatā'lāhuanī

ā'makapitzīn israelitas ixpālacata

chī mā'kpaxīni'nca ē palh Dios

laktzī'n ā'chulā' xatze catīhuālh

a'cxni' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh Juan ē

tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca'

chi'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut

nac Jordán ē tī lichihuī'na'?

Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē

ū'tza' lhūhua' talakminkō'.

²⁷Juan cākelhtilh:

—Chā'tin chī'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxquī'. ²⁸Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: “Jā quit Cristo. Xmān quimacamincanī't na'icpūlani.” ²⁹A'cxni' chā'tin chī'xcu' tamakaxtoka, ixla'tza' tlahua tasqui'ni'. Ixamigo pāxtūtāya ē kexmata ē lipāxuhua tū lichihuīna'n. Nā chuntza' quit iclipāxuhua chī talakmin Jesús. ³⁰Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Ti mincha' nac a'kapūn

³¹Ti minī'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'. Ti talacatuncuhui' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talichihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Ti mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'.

³²Masqui xla' lichihuīna'n tū laktzī'nī't ē tū kexmatnī't, jā ti chā'tin a'ka'ī' tū huan. ³³Palh ti a'ka'ī' ixtachihuīn ti mincha' nac a'kapūn, ū'tza' litasu'yu ixlicāna' tū huan Dios.

³⁴Ti Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios lipāxuhua mästā' Espīritu Santo. ³⁵XaTāta' pāxqui' i'Ska'ta' ē macamaxqui'kō'llh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksikō'. ³⁶Ti talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspu'tli. Ti jā talipāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlamatatca'n. Dios nacāmakapātīnin.

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

4 Fariseos
ixcāmāca'tzīnicani'ttza'
Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani'

ē ixcāmā'kpxīmā'lh, ē jā Juan. ²Jesús jā ixmā'kpxīni'n; xmān i'scuju'ni'n ū'tunu'n ixtamā'kpxīni'n. ³A'cxni' Jesús ca'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīnicani'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria.

⁵A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'lj ti'ya't tū Jacob ixmaxqui'ni't ixka'hua'cha ti ixuanican José. ⁶A'ntza' ixuī'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuani't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuani't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixmini'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'ni't. A'ntza' tahuī'lh na ixquilhtūn mu'sni'. ⁷Jā ixlīna'lj lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸I'scuju'ni'n ixta'a'ni't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlīhua'ca'n. ⁹Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quilisqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzī'ncu'tun.)

¹⁰Jesús kelhtilh:

—Ca'tziya' cahuālh tū Dios mästā' ē ti squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxqui'n.

¹¹Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹²Ti quimpapca'n Jacob quincāmakxtekni'n huā'mā' mu'sni'.

Ā'tzā' ixtako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³Jesús huanilh:

—Ixlīpō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelpūtīpala. ¹⁴Tī natahua' xcān tū na'iccāmaxquī', xlaca'n jātza' maktin catitakelpūtīpāl. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxquī' nala hua'chi mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxquī' xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspuṭli.

¹⁵Puscāt huanilh:

—Caquima'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelhpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷Puscāt kelhtīlh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kelhaquitzis chi'xcuui'n. Tī tā'hui'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlicāna' tū huanī'ta'.

¹⁹Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu.

²⁰Quinapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxui Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tze namakapāxui can Dios.

²¹Jesús kelhtīlh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan namakapāxui can Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. ²²Hui'xina'n

samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxui'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxuiyāuj. Tī namakapūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. ²³Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxui Dios natalīmakapāxui ixlīpō'ktu ixlistacna'ca'n ē nata'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n chuntza' nalīmakapāxui can. ²⁴Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlacasqui'nca tachi'xcuui't natalīmakapāxui pō'ktu ixlistacna'ca'n; ē ixlacasqui'nca nata'a'ka'i' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalīmakapāxui Dios.

²⁵Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacni't ē lihui'lilh ixlīmakapūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlīpō'ktu a'cxni' namin.

²⁶Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

²⁷Palaj tunca tachilh i'scujnu'nī'n. Tali'a'cnīni'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nīlh: “¿Tū lacasqui'na'?” Jā kelhasqui'nīca: “¿Tū lītā'chihuīna'mpā't tzamā' puscāt?” ²⁸Puscāt hui'lilh ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuui't:

²⁹—Capintit laktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī quihuanikō'lh ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús. ³¹A'cxni' ixtamimā'nal hachi'xcuui't, i'scujnu'nī'n Jesús tahuanilh:

—Māpa'ksini', catihua'ya' macsti'na'j.

³²Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilihua' tū jā lakapasā'tit.

³³Scujnu'nī'n talākelhasqui'nilh:
—¿Ē hui'lh tī quixteknī'chitza' ixlihua'?

³⁴Jesús cāhuanilh:

—Quit icthahuacu'tun
ixlimāpa'ksin quinTāta' tī
quimacaminī't, ē icthahuakō'cu'tun
tū quilimacaminī't. Ū'tza' huā'mā'
quit quilihua'. ³⁵Hui'xina'n
hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti'
mālhcu'yu' nalanāna'n.” Quit
iccāhuaniyān: Calaktzī'ntit
tachi'xcu'huī't. Talacapatēlha
nata'a'ka'i' quintachihuīn. ³⁶Tī
scuja maxquī'can ixtatlaj. Nā
chuntza' tī quintatā'scujā.
Makapitzin ta'a'ka'i' ē ū'tza'
ixtatlajca'n tī quintatā'scujā. Tī
ta'a'ka'i'ni't quintachihuīn, xlaca'n
taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā
catilakspu'tli. Ū'tza' natalipāxuhua
tī tamāsu'yulh quintachihuīn
xapūla ē tī tamāsu'yulh ā'listān.

³⁷Ixlīcāna' chī tahuan: “Chā'tin
cha'n ē ā'chā'tin i'nin.” ³⁸Quit
iccāmacā'nī'ta'n na'i'ninā'tit
hui'xina'n jā jā cha'nī'ta'ntit
hui'xina'n. Na'i'ninā'tit jā tascujli
ā'makapitzin. Ū'tza' huanicu'tun
hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī
cāmāca'tzīnicani'ttza' macsti'na'j
quintachihuīn. Xlaca'n nata'a'ka'i'
—huanli Jesús.

³⁹Lhūhua' samaritanos xalanī'n
tzamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'i'ni'lh
Jesús ixpālacata tū ixuanī't tzamā'
puscāt: “Quihuanikō'lh ixlipō'ktu
tū icthahuānī't quit.” ⁴⁰Chuntza'
samaritanos, a'cxni' talakchilh
Jesús, tahuanilh cacātā'tamakxtekli

ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu'
quilhtamacuj. ⁴¹Lhūhua' ta'a'ka'i'lh
a'cxni' takexmatli tū huanli xla'.

⁴²Xlaca'n tahuanilh tzamā' puscāt:
—Chuhua'j jā xmān ixpālacata
mintachihuīn ica'ka'i'yāuj. Quina'n
icli'laktzī'uj quilakastapunca'n
ē ickexmatnī'tauj tū huan xla'.
Ixlicāna' palh ū'tza' Cristo tī
nacāmākapūtaxtū xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj.

**Jesús mātzeyilh ixka'hua'cha
chā'tin māpa'ksini'**

⁴³Ixli'a'ktu' quilhtamacuj Jesús
taxtulh nac Samaria ē a'lh nac
Galilea. ⁴⁴Jesús huanli chā'tin
a'kchihuīna' jā lakachi'xcu'huī'can
na ixtā'chicni'. ⁴⁵A'cxni' Jesús
chilh nac Galilea, lipāxuhua
talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea.
Xlaca'n ixtaquilani't nac Jerusalén
jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican
pascua, ē ixtalaktzī'nkō'nī'ttza'
lhūhua' tū quitlahualh Jesús.

⁴⁶Jesús mimpālh nac Caná, nac
Galilea, a'ntza' jā limāxtulh xaxcān
uva. Ixlacatzuna'j Caná, nac
a'ktin cā'lacchicni' tū huanican
Capernaum, ixui'lh chā'tin
chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh puxcu'.
Ixka'hua'cha ixta'jatlatla. ⁴⁷A'cxni'
ca'tzilh ixtaxtuni'ttza' Jesús
nac Judea ē ixui'lacha'tza' nac
Galilea, palaj tunca xatāta' a'lh
laktzī'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na
ixchic namātzeyi ixka'hua'cha tī
ixnimā'lh'tza'. ⁴⁸Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit palh jā
nalaktzī'nā'tit li'a'cnin.

⁴⁹Tzamā' chi'xcu' huanilh:
—Capit na quinchic lihuan jā nani
quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic.

Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzamā' chi'xcu' a'ka'i'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācu'a'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanih:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nilh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanih:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzilh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: “Minka'hua'cha tzeyanlitza'.” Ū'tza' li'a'ka'i'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

**Jesús mātzeyīlh chā'tin
chi'xcu' xala' nac Betesda**

5 Jā makās ā'listān israelitas talitzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixui'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyāhuacani'ttza' ixa'cchic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtīn. ³ A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlani'n ē ti lakatzī'ni'n ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nalh a'cxni' ixtasakā'līlh xcān. ⁴ Makatunu' ixquiyūjāchi chā'tin āngel. Ū'tza' ixsakā'li xcān. Tī pūla ixtojō nac

xcān, a'cxni' ixtasakā'li, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuālh ta'jatat.

⁵ A'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla pu'xamacāujtzeyan cā'ta.

⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nilh:

—¿Ē tzeyancu'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Jā tī tī naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'li. A'cxni' quit ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quiliskāhui'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli ixpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Israelitas tahuanih chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā minī'ni' lipimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtīlh:

—Tī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.”

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Tīyā chi'xcu' tī huanin: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?”

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyīlh ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātēlacataxtunī'ttza'.

¹⁴ Ā'listān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzeya'nī'ta'tza'. Jātza' catla'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzinīlh israelitas Jesús

tí ixmätzeyini't. ¹⁶Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús tlahualh tzamā' li'a'cnin. Ū'tza' tatzuculh taliputzastālaní' israelitas ē ixtamakñicu'tun. ¹⁷Jesús cāhuanilh: —QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit icliscuja. ¹⁸Ū'tza' ā'chulā' talisitzī'lh israelitas ē ixtalimāknicu'tun. Ū'tza' talisitzī'lh tū tlahualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talisitzī'lh hua'chi Dios litaxtulh a'cxni' huanli: Dios quinTāta'.

I'Ska'ta' Dios ka'lhí līmāpa'ksin

¹⁹Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nin quinTāta' Dios. Iclaktzi'n tū tlahua quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlahua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰QuinTāta' quimpāxqui' quit ē quimāsu'yuni' ixlipō'ktu tū tlahuamā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nali'a'cni'yā'tit. ²¹QuinTāta' mālacastālancuanini'n. Nā chuntza' quit iccāmaxqui' ixlatamatca'n tī quit iclacasqui'n. ²²QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxqui'nī't līmāpa'ksin quit na'iccāputzāna'nī. ²³Chuntza' ixlipō'ktuca'n naquintalilakachi'xcuhui' quit lacxtim chí talakachi'xcuhui' quinTāta' Dios. Tī jā quilakachi'xcuhui' jā lakachi'xcuhui' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁴Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī takexmata tū icuan ē talipāhuan

tī quimacaminī't, xla'ca'n taka'lhí xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Xla'ca'n jā caticāmāpātinīca; taka'lhítza' ixlatamatca'n xasāsti' tū jā makstin catispu'tli. ²⁵Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Mimā'lh'tza' quilhtamacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' tī jā taka'lhí xasāsti' ixlatamatca'n, xla'ca'n natalexmata quintachihuīn quit, i'Ska'ta' Dios. Tī natalexmata quintachihuīn, xla'ca'n nacāmaxqui'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²⁶Chuntza' chí quinTāta' Dios mās'tā' latamat, nā i'Ska'ta' tzē namās'tā' latamat. ²⁷Quimaxqui'nī't līmāpa'ksin na'icputzāna'nī, ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh'mā'n. ²⁸Jā cali'a'cni'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhtamacuj a'cxni' nini'n natalexmata quintachihuīn. ²⁹Natatā'cxtuyāchi xla'ca'n nac pūtā'cnūn. Tī tatlahualh tū tze, xla'ca'n natalacastālancuana'n ē nataka'lhí xasāsti' ixlatamatca'n. Tī tatlahualh tū jā tze, xla'ca'n natalacastālancuana'n ē nacāmakapātinīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhí līmāpa'ksin

³⁰Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chí quilimāpa'ksi Dios. Ū'tza' tzej icliputzāna'nī. Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ixtapāxuān quinTāta' tī quimacaminī't. ³¹Palh xmān quit quilimān naquilichihuīna'ncan ē

jā tī ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n, chuntza' jā cati'a'ka'i'ca tū icuan. ³²Hui'lapālh ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata, ū'tza' ixlicāna'. ³³Hui'xina'n mākelhasqui'ninini'ntit Juan. Juan kelhtini'lh tū ixlicāna'. ³⁴Quit jā icmaclacasqui'n nūn chā'tin chi'xcu' tī nalichihuīna'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. ³⁵Juan xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatitit chī ixcāmāxkakēni'yān. ³⁶Juan huanli Dios quimacamini't. Ē quit ictlahua tū quimacamaxqui'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yu Dios quimacamini't. ³⁷Nā Dios quimacamilh ē lichihuīna'n quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tni'ta'ntit ixtachihuīn ē jā makstin laktzi'nī'ta'ntit Dios. ³⁸Jā makstin cātanūni'nī'ta'n ixtachihuīn na milistacna'ca'n. A'ntza' litasu'yu hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit palh quit Dios quimacamini't. ³⁹Hui'xina'n tzej likelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. Masqui ixtachihuīn Dios lichihuīna'n quimpālacata, ⁴⁰hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. ⁴¹Quit jā icputza ixtapāxqui'n chi'xcuhui'n. ⁴²Quit icca'tzi tzej hui'xina'n jā pāxqui'yā'tit Dios.

⁴³Dios quimaxqui'nī't limāpa'ksin. Ū'tza' iclimini't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'i'tit. ⁴⁴Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātapāxqui'n tachi'xcuhui't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nin Dios. Ū'tza' jā li'a'ka'i'yā'tit. ⁴⁵Jā capuhua'ntit na'iccālimālacsu'yuyān na ixlacatīn quinTāta'. Tī nacālimālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī li'a'ka'i'ni'yā'tit. ⁴⁶Palh hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'i'ni'uj. Moisés lītzo'knunī't quimpālacata. ⁴⁷Palh hui'xina'n jā a'ka'i'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, čchī naquilāli'a'ka'i'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

**Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil
chi'xcuhui'n**

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

6 Ā'listān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. ²Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'ni't ixpālacata ixtalaktzi'ni't lhūhua' li'a'cnin tū ixtlahuani't, a'cxni' ixcāmātzeyini't ta'jatatlani'n. ³Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahuī'lh i'scujnu'ni'n. ⁴Ixtalacatzuna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁵Jesús laca'a'lh ē cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalakmimā'nalh. Huanilh Felipe:
—Chuhua'j éjāchu natamāhuayāuj lihua' tū nacāmāhui'yāuj huā'mā' tachi'xcuhui't?
⁶Jesús ixlitzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzitza' tū natlahua.
⁷Felipe kelhtini'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalihuā'yankō' macasti'n.

⁸A'chātin i'scujni' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹—Ā'tzā' huī'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmin macquitzis pāntzīn ixla' cebada ē tantu' squī'ti'. ¿Chī nali'a'cchā'n natalihuā'yankō' tachi'xcuhui't?

¹⁰Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhui't catatahuī'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahuī'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. ¹¹Jesús maktini'lh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmaxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamaxqui'lh tī ixtahuī'lāna'lh.

Nā chuntza' cāmaxqui'ca squī'ti'. Cāmaxqui'ca chī xlaca'n ixtalacasqui'n. ¹²A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpītzun. Jā capāxcatlila'tit.

¹³Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta lītatzumalh xalacpītzun macquitzis pāntzīn ixla' cebada. ¹⁴Tachi'xcuhui't a'cxni' talaktzī'lh tzamā' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús, xlaca'n tahananli:

—Ixlicāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmilh nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵Jesús ca'tzilh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhuī'līcu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' lītapānūlh ē ixlimān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'luanli xcān

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶A'cxni' tzi'satza' ixuanī't, i'scujnu'nī'n tamincha' na

ixquihltūn mar. ¹⁷Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'l'j ixtaspi'ta. ¹⁸Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹A'cxni' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlimakat, i'scujnu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tajicua'nli. ²⁰Jesús cāhuanilh: —Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

²¹Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquihltūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhui't taputzalh Jesús

²²Ixlīlakali tachi'xcuhui't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzilh xmān a'ktin barco ixui'lh ē ū'tza' ixtapūtacutni't i'scujnu'nī'n Jesús, ē Jesús jā ixcā'ta'anī't. ²³Makapitzīn barcos xalacstīn ixtamini'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'cani't pāntzīn a'cxni' māstā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴A'cxni' tachi'xcuhui't taca'tzilh Jesús jā'tza' ixui'lh a'ntza' ē nūn i'scujnu'nī'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'a'lh taputzā nac Capernaum.

Jesús ū'tza' lihua't tū māstā' latamat

²⁵A'cxni' tachi'xcuhui't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nilh: —Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chita' huā'tzā'?

²⁶Jesús cāhuanilh: —Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzī'ntit lhūhua'

lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata lī'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷Jā caliscujtit milihua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit lihua't tū jā makstin catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quinTāta' Dios quimāsu'yuchi.

²⁸Xlaca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Chī na'iclitlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹Jesús cākelhtīlh:
—Tū Dios lacasqui'n
natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā':
Naquilā'a'ka'i'ni'yāuj, ixpālacata
quit quimacaminī't Dios.

³⁰Takelhasqui'nīlh:
—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē
naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza'
na'iccālī'a'ka'i'ni'yān? ¿Tūchu
natlahua'ya'? ³¹Quinapapana'ca'n
tahua'lh tū ixuanican maná nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. Chuntza'
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xla' cāmaxqui'lh ixlihua'tca'n
xala' nac a'kapūn.

³²Jesús cākelhtīlh:
—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.
Moisés jā cāmaxqui'lh lihua't
tū xala' nac a'kapūn. QuinTāta'
cāmaxqui'yān tū ixlicāna' lihua't
xala' nac a'kapūn. ³³Minī'ta'ncha'
nac a'kapūn chā'tin tī cāmaxqui'
xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhi't.

³⁴Tahuanilh:
—Caquilāmaxqui'uj pō'ktu
quilhtamacuj tzamā' lihua't.

³⁵Jesús cāhuanilh:
—Quit huā'mā' lihua't. Quit
iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n
tachi'xcuhi't. Masqui hui'xina'n

huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit
ē nakelhpūtīpalayā'tit. Palh
naquilā'a'ka'i'ni'yāuj, jā
caticāspu'tni'n tapāxuān.

³⁶Iccāhuanintza' laktzi'nī'ta'ntittza'
lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh.
Jā a'ka'i'yā'tit masqui
laktzi'nī'ta'ntit. ³⁷Ixlīpō'ktuca'n
tī nacāmālacpuhuanī
quinTāta', naquintalakmin.
Ē tī naquintalakmin jā
icticāmālakaspi'tli. ³⁸Quit
icminī'ta'ncha' nac a'kapūn
na'ictlahua ixtalacasqui'nīn
tī quimacamilh. Jā ictlahua
xmān quintapāxuān.

³⁹QuinTāta' tī quimacaminī't
lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha
ixlīpō'ktuca'n tī cāmālacpuhuanī
naquintalakmin. Xla' lacasqui'n
na'iccāmālacastālancuanī a'cxni'
nachin tū ā'xmān quilhtamacuj.

⁴⁰Ixtalacasqui'nīn quinTāta'
ū'tza' huā'mā': Ixlīpō'ktuca'n tī
natahuan quit i'Ska'ta' Dios ē
naquintalīpāhuan, nataka'lhī
xasāsti' ixlatamatca'n
tū jā catilakspu'tli; ē quit
na'iccāmālacastālancuanī a'cxni'
nachin tū ā'xmān quilhtamacuj —
huanli Jesús.

⁴¹Israelitas tatzuculh talichihuīna'n
Jesús. Jā cāminī'ni'lh chī huanli
Jesús: “Quit lihua't. Quit icmincha'
nac a'kapūn.” ⁴²Talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha
José huā'mā' Jesús? Quina'n
cālakapasāuj ixtāta' ē ixtzī'. ¿Tū
ixpālacata quincāhuaniyān chuhua'l'
palh nac a'kapūn minī'ta'ncha'?

⁴³Jesús cāhuanilh:
—Jā chuntza' calālichihuī'na'ntit.
⁴⁴Xmān Dios tzē cāmālacpuhuanī

tachi'xcuhui't naquintastālani'.
 Ē tī naquinta'a'ka'i'ni' quit
 na'iccāmālacastālancuanī a'cxni'
 nachin tū ā'xmān quilhtamacuj.
⁴⁵Chuntza' huan jā tatzotaknuni't
 ixa'kchihuina'ni'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni'

ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Ixlīpō'ktuca'n tī natahexmata
 ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza'
 natalisca'ta, ē naquintastālani'.

⁴⁶Nūn chā'tin laktzī'ni't quinTāta'.

Xmān quit iclaktzī'ni't, ixpālacata
 icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios.

⁴⁷Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī
 quintalīpāhuan, xlaca'n taka'lhī
 xasāsti' ixlatamatca'n tū jā
 catilakspuṭli. ⁴⁸Quit lihua't tū
 ka'lhī latamat. ⁴⁹Minapapana'ca'n
 ixtahua' maná a'cxni' ixtalatlā'huan
 nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui
 ixtahua' maná, tanīlh. ⁵⁰Quit
 iccālītā'chihuīna'mā'n lihua't tū
 minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit
 huā'mā' lihua't. Tī quinta'a'ka'i'ni'
 jā makstin catitanīlh. ⁵¹Quit
 xalakahuan lihua't tū minī'ta'ncha'
 nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā'
 lihua't jā makstin catitaspuṭli.
 Lihua't tū na'iccāmaxqui', ū'tza'
 quimacni' ē chuntza' natalika'lhī
 xasāsti' ixlatamatca'n —huanli
 Jesús.

⁵²Israelitas tatzuculh

talālītā'chihuīna'n ē talāhuanīlh:

—¿Chī līlah huā'mā' chi'xcu'
 naquincāmaxqui'yān ixmacni'
 nahua'yāuj?

⁵³Jesús cāhuanīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit
 Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Palh
 hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni'
 ē quinka'lhni', jā catika'lhī'tit

xasāsti' milatamatca'n. ⁵⁴Tī
 natahua' quimacni' ē quinka'lhni',
 xlaca'n nataka'lhī xasāsti'
 ixlatamatca'n tū jā catispuṭli.

Quit na'iccāmālacastālancuanī
 a'cxni' nachin ā'xmān

quilhtamacuj. ⁵⁵Quimacni'

xatze lihua't ē quinka'lhni'

xatze līko'tnuncan. ⁵⁶Xlaca'n tī

natahua' quimacni' ē quinka'lhni',
 lacxtim naquintatā'tahui'la.

⁵⁷Quimacaminī't quinTāta'.

Quit xalakahuan ixpālacata

quinTāta' xalakahuan. Nā

chuntza' na'iccāmālakahuanī

tī natahua' quimacni'. ⁵⁸Quit

huā'mā' lihua't tū mincha' nac

a'kapūn. Jā chuntza' chī maná

tū tahua'lh minapapana'ca'n.

Masqui minapapana'ca'n tahua'lh

maná, tanīlh. Tī natahua' huā'mā'

lihua't tū iccālītā'chihuīna'mā'n,

nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū

jā catilakspuṭli.

⁵⁹Jesús huanli huā'mā' a'cxni'

ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo

nac Capernaum.

**Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī
 natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n
 tū jā catilakspuṭli**

⁶⁰A'cxni' takexmatli huā'mā',

lhūhua' tī ixtastālani'mā'nalh Jesús

talāhuanīlh:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza'

kexmatcu'tunāuj.

⁶¹Jesús ixca'tzī i'scuju'ni'n

ixtalīchihuīna'mā'nalh ē jā

ixcāmini'ni' ixtachihuīn. Ē xla'

cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā cāmini'ni'yān tū

iccāhuaniyān? ⁶²¿Tūchu ixpuhuantit

palh ixlaktzī'ntit Chi'xcu' xala'

Tälhmā'n tā'kayāhuamā'lh jā pūla
ixui'lacha'? ⁶³Tū iccāhuaniyān, ū'tza'
jā huanicu'tun ixlicāna' nahua'yā'tit
quinquinīt. Quinquinīt jā
caticāmaxqui'n milatamatca'n. Ū'tza'
Espíritu Santo ti nacāmaxqui'yān
xasāsti' milatamatca'n. Tū
iccāhuanincus, ū'tza' māsu'yu
chī tzē nalīka'lhī'yā'tit xasāsti'
milatamatca'n. ⁶⁴Hui'lh makapitzin
hui'xina'n tī jā a'ka'i'yā'tit.

Jesús ixca'tzitzā' tī jā ixta'a'ka'i' ē
tī namacamāstā'. ⁶⁵Huanli:

—Ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ntza'
nūn chā'tin tzē naquintapa'ksini'
palh quinTāta' jā namālapuhuanī
naquistālani'.

⁶⁶Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē
jātza' tastālani'lh Jesús. ⁶⁷Jesús
cākelhasqui'nīlh ixlikelhacāujtu'
i'scujnu'ni'n:

—¿Ē hui'xina'n
quilāmakxtekcu'tunāuj?

⁶⁸Simón Pedro kelhtīlh:

—Māpa'ksini', čtīchu tzē
na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn
māsu'yu chī na'iclika'lhīyāuj
quilatamatca'n tū jā catisputli.

⁶⁹Quina'n iccā'a'ka'i'ni'nī'ta'n hui'x
Cristo, i'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

⁷⁰Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccālacsacni'ta'n
minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin
tā'scujatza' skāhui'ni'.

⁷¹Jesús ixlichihuīna'mā'lh Judas
Iscariote, ixka'hua'cha Simón tī
namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza'
chā'tin ixlikelhacāujtu' ixuanī't.

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'i'

7 A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús
a'lh tā'kchoko nac Galilea.
Jātza' ixlata'kchokocu'tun

nac Judea ixpālacata
israelitas ixtamknīcu'tun.

²Ixtalacatzuna'jitēlhatza' cā'tani'
tū huanican ixla' mū'xta'ka' tū
ixtatlahua israelitas. ³Ē ixtā'timīn
Jesús tahuanih:

—Jā catamakxtekti huā'tzā'.
Capittza' nac Judea ē chuntza'
mintachi'xcuhui't natalaktzī'n
tū tlahua'pā't. ⁴Tī lacasqui'n
nalakapascan jā tū catitlahualh
cā'lakatzē'k. Palh ixlicāna' tū
tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na
ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

⁵Nūn chu ixtā'timīn jā
ixta'a'ka'i'ni' Jesús. ⁶Jesús
cāhuanih:

—Jāna'l' chin quilhtamacuj
a'cxni' na'ica'n nac Judea.
Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni'
napincu'tunā'tit. ⁷Hui'xina'n
jāla caticātaquiclhaktzī'n.
Quit quintalīquiclhaktzī'n
iccāhuanimā'lh jā tze tū
tatlahuamā'nalh. ⁸Capintit
hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit
jāna'l' icti'a'lh ixpālacata jāna'l' chin
quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

⁹A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn,
Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰A'cxni' ixta'a'ni'ttza' ixtā'timīn
Jesús, nā xla' hua'chi tzē'k a'lh
jā ixlamā'lh cā'tani'. ¹¹Israelitas
ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani'
ē ixtalikelhasqui'nīni'n:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

¹²Lhūhua' tī tzē'k
ixtalichihuīna'mā'nalh. Makapitzin
ixtahuan: “Tzeyā chi'xcu'.” Ē
makapitzin ixtahuan: “Jā tzeyā
chi'xcu'; a'kskāhui'nin.”

¹³Ē litzē'k ixtalichihuina'n
ixpālacata ixtajicua'ni' li'Israelita.

¹⁴A'cxni' itāttza' iklamā'lh
cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac
templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'.

¹⁵Israelitas tali'a'cnilh ē
talāhuanilh:

—¿Chī tzej lica'tzi
huā'mā' chi'xcu'? Jā maktin
kelhtahua'ka'ni't.

¹⁶Jesús cākelhtilh:

—Tū icmāsu'yu quit
jā quintalacapāstacni'.

Ixtalacapāstacni' tī
quimacaminī't. ¹⁷Palh tī
tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n,
naca'tzi palh icmāsu'yumā'lh
ixtalacapāstacni' Dios, ē jā
xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸Tī
chihuina'n xmān ixtalacapāstacni',
lacasqui'n calakachi'xcuhui'ca. Tī
lacasqui'n nalakachi'xcuhui'can tī
macaminī't, nahuan tū ixlicāna'. Jā
cati'a'kškāhui'nilh.

¹⁹Moisés cāmaxqui'n limāpa'ksin
ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā'
limāpa'ksin. ¿Ē tū ixpālacata
quilālimaknicu'tunāuj?

²⁰Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Hui'x chuya'ya'. ¿Tichu
maknicu'tunān?

²¹Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n li'a'cni'yā'tit tū
ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū
pūjaxcan. ²²Moisés cāmāsu'yuni'n
tahuilat tū huanican circuncisión
(masqui xapūla quinapapana'ca'n
chuntza' ixtatlahua). Ū'tza'
hui'xina'n lichu'cuyā'tit chā'tin
ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui
ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

²³Chuntza' mākentaxtūyā'tit
tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit

chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha,
masqui ū'tza' quilhtamacuj tū
pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza'
tlahua'yā'tit', ¿tū ixpālacata
lisitzi'yā'tit icmātzeyilh chā'tin
taljatatlani' tzamā' quilhtamacuj
tū pūjaxcan? ²⁴Hui'xina'n
quilāputzāna'niyāuj ixpālacata
puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh.
A'cxni' naputzāna'ni'yā'tit ā'chā'tin,
ixlacasqui'nca naputzāna'ni'yā'tit
chuntza' chī Dios lacasqui'n —
huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵Tatzuculh talākelhasqui'nin
xalanī'n nac Jerusalén:

—¿Ē jā ū'tza' tī putzacan
maknicu'tuncan? ²⁶Calaktzi'ntit

chī chihuina'mā'lh nac
cā'lhūhua'lacatin ē jā tū tahuanī

xanapuxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan
huā'mā' Cristo tī Dios lacsacni't?

²⁷A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin
catuca'tzilh jā naminācha'. Quina'n
ca'tziyāuj jā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn
jā icmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac
templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē
nā ca'tziyā'tit jā icminī'ta'ncha'.

Quit jā icminī't quina'estu. Tī
quimacaminī't xla' ixlicāna' ē

jā lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹Quit
iclakapasa ixpālacata a'ntza'

icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰Palaj tunca ixtachi'lē'ncu'tun.
Nūn chā'tin tī chi'palh ixpālacata
jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹Ē

lilhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh ē tahuanli:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē
Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā'
natlahua li'a'cnin ē jā huā'mā'?

**Fariseos tamacā'lh policia
nachi'lē'ncañ Jesús**

³²Fariseos takexmatli chí tzē'k ixtalichihuina'n Jesús tachi'xcuhui't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicíaca'n natachilē'n Jesús. ³³Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. ³⁴Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵Israelitas talākelhasqui'nilh: —¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'hui'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶Quincāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuin?

Xcān tū māstā' latamat

³⁷Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuina'lh:

—Tī takelhpūti, caquintalakmilh ē catahua'lh. ³⁸Tī quinta'a'ka'i'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'cxtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māstā' latamat. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuin Dios.

³⁹Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'i' natamaktini'n Espíritu Santo. Jāna'j ixmin Espíritu Santo ixpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't

ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't

⁴⁰A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuin, makapitzin tahuani:

—Ixlicāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuina' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹Ā'makapitzin tahuampālh:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzin tahuampālh:

—Cristo jā catimincha' nac Galilea. ⁴²Cristo i'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuin Dios.

⁴³Ū'tza' jā lacxtim

ixtalilacapāstaca ixpālacata Jesús.

⁴⁴Makapitzin ixtachilē'ncu'tun ē nūn chā'tin chi'palh.

Māpa'ksini'ni'n jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús

⁴⁵Policías talaka'mpālh fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nica:

—¿Tū ixpālacata jā lili'ta'ntit?

⁴⁶Policías takelhtini'lh:

—Jā maktin ickexmatni'tauj nūn chā'tin chi'xcu' tī chihuina'n chí huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷Fariseos takelhtini'lh:

—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhuī'ni'ta'ntza'. ⁴⁸Jā a'ka'i'ni'ni't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹Catihuālh tachi'xcuhui't tī jā talakapasa ixlimāpa'ksin Dios nacāmālakspūtūcan.

⁵⁰Nicodemo tī ixlakmini't Jesús cā'tzi'sni', xla' nā fariseo ixuanī't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹—Jāla catimakapātīniuj chā'tin chi'xcu' palh jā pūla naca'tziyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzō'kni' nac limāpa'ksīn.

⁵²Ā'makapitzīn fariseos tahuaniilh Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cachelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios ē naca'tziya' jā makstin minī'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.

⁵³Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

Puscāt tī xamaklani'

8 Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ²Ixlilakalī tzi'saj Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ³Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn talimini'lh Jesús chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quitā'maclaca chā'tin chi'xcu' ē chi'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'i'tāc'a'n tī ixtahui'lāna'lh. ⁴Tahuaniilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chi'xcu'.

⁵Limāpa'ksīn tū quincāmāxqui'nī'ta'n Moisés, ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān nacucta'lamaknīyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶Xlaca'n tahuaniilh Jesús huā'mā' xmān taliputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē natalimālacapū'. Jesús taquilhpūtalh ē tzuculh litzo'knun ixmacan nac ti'ya't. ⁷Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla' tā'clhsajli ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh tzamā' puscāt.

⁸Jesús taquilhpūtapālh ē litzo'knumpālh ixmacan nac ti'ya't.

⁹A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzilh ixtalacclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlimān tamakxtekli Jesús ē tzamā' puscāt. ¹⁰Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nilh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīnī'ta'n?

¹¹Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Nūn quit icmakapātīnīnān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹²Jesús cātā'chihuīna'mpālh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'puetsua'. Quit na'iccāmāxkakē'ni'nī' ixlatamatca'n.

¹³Fariseos tahuaniilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' līchihuīna'na'. Chuntza' jā tū limacuan mintachihuīn.

¹⁴Jesús cākelhtilh:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlicāna' masqui quit quina'cstu quilichihuīna'nca'n. Quit icca'tzi jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala.

¹⁵Hui'xina'n liputzāna'nā'tit xmān tū laktzi'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī. ¹⁶Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī

chuntza' chī ixlicāna'. Quit jā quilimān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacaminī't ū'tza' quintā'putzāna'n. ¹⁷Chuntza' tatzō'kni' na milimāpa'ksinca'n: A'cxni' chā'tu' chī'xcuhui'n lilacxtim tamālectzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlicāna'. ¹⁸Quit iclimāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī limāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹Takelhasqui'nilh: —¿Jāchu hui'lacha' mintāta'? Jesús cākelhtilh: —Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāqui'can tumīn. Nūn chā'tin puhuanli nachī'lē'n ixpālacata jāna'lj ixchā'nī' ixquilhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹Jesús ā'maktin cāhuanipālh: —Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²²Israelitas tahuanli: —Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' lihualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³Jesús cāhuanilh: —Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴Ū'tza' iccālihuanin a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n.

Hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj a'cxni' iccāhuanīyān tī quit. Chuntza' nalīka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' nanīyā'tit.

²⁵Palaj tunca takelhasqui'nilh: —¿Tīchu hui'x'?

Jesús cākelhtilh: —Iccāhuaninī'ta'ntza' xapūla. ²⁶Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'nīyān lhūhua' tū tlhuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacaminī't, xla' huan tū ixlicāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcuhui't.

²⁷Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'.

²⁸Ū'tza' cālihuanilh Jesús: —A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tzīyā'tit tīchu quit. Quit Chī'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tzīyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. ²⁹Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimakxtekni't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

³⁰A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

³¹Jesús cāhuanilh israelitas tī ixta'a'ka'i'ni'mā'nalhcus: —Hui'xina'n palh naquilākexpa'tni'yāuj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlicāna' quisucjnu'nī'n. ³²Nalakapasā'tit tū ixlicāna'. Tū ixlicāna' nalilaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

³³Xlaca'n takelhtilh:

—Quina'n i'xū'nātā'natna'
Abraham. Nūn makstin
quincātata māhuani'ta'n. ¿Tū
ixpālacata hua'na' hui'x
na'iclaktaxtuyāuj?

³⁴Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī
tlahua tū jā tze, chuntza' chī
chā'tin tasācua' tī tamāhuacani't,
ixpālacata jāla makxteka tū jā
tze. ³⁵Xatata māuj tasācua' jā
chuntza' chī tī ixlicāna' ka'hua'cha.
Xatata māuj jā pō'ktu quilhtamacuj
catitahui'lalh na ixchic ixtēcu'
ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlicāna'
ixka'hua'cha chā'tin chi'xcu', xla'
pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha.
Jāla catistā'lh. ³⁶Hui'xina'n hua'chi
tī xatata māuj ixpālacata jāla
makxtekā'tit tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios
tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē
chuntza' tzē nalimaktēkā'tit tū jā
tze. Chuntza' jātza' catitahui'la'tit
hua'chi xatata māuj. ³⁷Masqui
hui'xina'n i'xū'nātā'natna' Abraham,
quilāmaknīcu'tunāuj ixpālacata jā
a'ka'i'yā'tit tū iccāhuaniyān. ³⁸Quit
iclichihuina'n tū quimāsu'yuni'nī't
quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū
cāhuanini'ta'n mintāta'ca'n.

³⁹Xlaca'n takelhtilh:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.
Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlicāna' cahuālh hui'xina'n
ixlactin Abraham, chuntza'
ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham.
⁴⁰Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj
masqui quit iccāhuaniyān tū
ixlicāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't.
Abraham jā chuntza' ixtlahua chī
hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹Hui'xina'n
tlahua'pā'na'ntit tū tlahua
mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan.
Icka'lhīyāuj xmān chā'tin
quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴²Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh
Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqui'uj
ixpālacata quit icmini'ta'ncha' jā
hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā'
icui'lh. Quit jā icmilh quina'cstu
talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī
quimacamini't. ⁴³Hui'xina'n jā
kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā
lica'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴Mintāta'ca'n hui'xina'n
ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n
tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin.
Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamaknīni'
hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstin
lacapāstaca tū ixlicāna' ixpālacata
jā lakati tū ixlicāna'. Xla' huāk
tā'ksa'nin lichihuina'n ixpālacata
xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nini'
ē xla' ū'tza' mālacatzuculh
tā'ksa'nin. ⁴⁵Quit iccāhuaniyān
tū ixlicāna' ē hui'xina'n jā
quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ⁴⁶¿Tīchu chī
hui'xina'n nahuanā'tit palh quit
ictlahuanī't tū jā tze? Palh quit
iccāhuaniyān tū ixlicāna', ¿tū
ixpālacata jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj?
⁴⁷Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn.
Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā
likexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

**Cristo ixuī'lh'tza' a'cxni' jāna'j
ixā'lacatuncuhui' Abraham**

⁴⁸Israelitas tahuanilh Jesús:
—Ixlicāna' chī icuanāuj hui'x
samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

⁴⁹Jesús cākelhtilh:

—Jā icka'lhī jā tzeya
ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhui'

quinTāta' ē hui'xina'n jā
 quilālakachi'xcuhui'yāuj.
⁵⁰Quit jā quincuenta palh
 jā quilālakachi'xcuhui'yāuj.
 Hui'lh chā'tin ti lacasqui'n
 caquilakachi'xcuhui'ca, ū'tza' ti
 naputzāna'nikō'. ⁵¹Ixlicāna' tū
 iccāhuaniyān: Ti natamākentaxtū
 quintachihuīn xla'ca'n nataka'lhī
 xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin
 catisputli.

⁵²Israelitas takelhtini'lh:
 —Quina'n icca'tziyāujtza'
 hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeza ū'ni'.
 Abraham nilhtza' ē nā tanilhtza'
 ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Hui'x
 hua'na' ti natamākentaxtū
 mintachihuīn jā makstin catitasputli.
⁵³¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā
 quintāta'ca'n Abraham? Xla' nilh ē
 a'kchihuīna'ni'n nā tanilh. ¿Tichu
 hui'x palh jā catinīt?

⁵⁴Jesús cākelhtilh:
 —Palh quina'cstu
 naquilakachi'xcuhui'can, jā tū
 ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhui'
 quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' ti
 hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n.
⁵⁵Ū'tza', ti hua'nā'tit minDiosca'n,
 jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa.
 Palh quit xa'icualh jā iclakapasa,
 quit xa'iclitaxtulh chā'tin
 a'ksa'nini' chuntza' chī hui'xina'n.
 Quit ixlicāna' iclakapasa ē quit
 icmāqui' ixtachihuīn. ⁵⁶Abraham
 tī mimpapca'n ka'lhilh tapāxuhuān
 ixpālacata ixca'tzi nalaktzi'n a'cxni'
 xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla'
 laktzi'lh ē lipāxualh.

⁵⁷Israelitas tahuanih Jesús:
 —Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt
 ciento cā'ta, ¿ē chī lihua'na' palh
 laktzi'ni'ta'tza' Abraham?

⁵⁸Jesús cākelhtilh:
 —Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.
 Quit xa'icui'lh'tza' a'cxni' jāna'j
 ixlacatuncuhui' Abraham.

⁵⁹Palaj tunca tasacli chihuix
 ē ixtalicucta'lacu'tun. Jesús
 cātatzē'kni'lh ē chuntza' litaxtulh
 xaka'tla' nac templo.

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' ti
 ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzi'n

9 A'cxni' Jesús ixlatlā'huan,
 laktzi'lh chā'tin chi'xcu' ti
 ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzi'n.
²I'scujnu'ni'n takelhasqui'nilh:
 —Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata
 lilacatuncuhui'lh lakatzi'n huā'mā'
 chi'xcu'? ¿Ē ixpālacata ixcuentaca'n
 ixtāta' ē ixtzi', o ixpālacata
 ixcuenta lilakatzi'?

³Jesús cāhuanilh:
 —Jā ixpālacata ixcuenta lilakatzi'
 nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzi'.
 Xla' lilacatuncuhui'lh lakatzi'n
 ixpālacata chuntza' tzē nalimāsu'yu
 ixlīlī'huī'qui Dios a'cxni' namātzeyī.
⁴A'cxni' xkakacus, tzē scujcan; a'cxni'
 tzi'suamā'lh'tza', jā'tza' la catiscujca. Nā
 chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua
 chuhua'j ixtascujūt ti quimacaminī't.
 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni'
 na'ica'n ē jā'tza' la ca'ictiscujli. ⁵Quit
 iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't
 lihuan icui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁶A'cxni' huanli huā'mā' Jesús
 chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh
 macsti'na'j pūtū'n ē lilacatlahualh
 na ixlakastapun lakatzi'n. ⁷Huanilh:
 —Capinchi nac xcān jā huanican
 Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé
 huanicu'tun: Macamincani't.)
 Tzamā' lakatzi'n a'lh ē
 a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni'

chimpāl̄h, tzētza' ixlacahuāna'n.

⁸Ixtā'limacchicni' ē ti ixtalaktzī'nī't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuanī't, xla'ca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' tī i'squi'nīhuā'yan?

⁹Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

¹⁰Takelhasqui'nīlh:

—¿Chī lilalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹Xla' cākelhtīlh:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quililacatlahualh na quilakastapun. Quihuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹²Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzī.

Fariseos takelhasqui'nīlh chi'xcu' tī ixlakatzī'

¹³Cālimini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' tī ixlakatzī'. ¹⁴Tzamā' quilhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyīlh lakatzī'n, ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ¹⁵Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpāl̄h:

—¿Chī lilacahuā'na'?

Xla' cākelhtīlh:

—Quililacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶Makapitzīn fariseos tahananli:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixa' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhui' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzīn tahuampāl̄h:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh li'a'cnīn chī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī

ixtalacapāstacni'ca'n.

¹⁷Takelhasqui'nīpāl̄h tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.

¹⁸Israelitas, xla'ca'n jā

ta'a'ka'i'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't

ē mālacahuānīca. Cāta'sani'ca

ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu'

minka'hua'chaca'n tī

lacatuncuhui'lh xalakatzī'n? ¿Chī

tzētza' lilacahuāna'n chuhua'j?

²⁰Ixtāta' ē ixtzī' takelhtini'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj ū'tza'

quinka'hua'chaca'n. Icca'tzīyāuj

lilacatuncuhui'lh lakatzī'n. ²¹Jā

icca'tzīyāuj chī tzētza' lilacahuāna'n

chuhua'j. Jā icca'tzīyāuj tī

mālacahuānīlh. Cakelhasqui'nī'tit

ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza'

tzē nacāhuanīyan.

²²Ixtāta' ē ixtzī' tahananli

chuntza' ixpālacata xla'ca'n

ixtajicua'ni' israelitas. Israelitas

ixtalichihuīna'ni'ttza' natamacxtucan

xaka'tla' nac templo tī natahuan

Jesús ū'tza' Cristo. ²³Ū'tza' talihuanli

ixtāta' ē ixtzī': “Cakelhasqui'nī'tit

ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'.”

²⁴Israelitas tata'sani'pāl̄h

ixlimaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n

ixuanī't ē tahananilh:

—Caquilāhuanij ixlicāna' na ixlacatin Dios. Quina'n icca'tziyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵Xla' cākelhtilh:

—Quit jā icca'tzi palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzi xapūla lakatzi'n xalicuani't ē chuhualj iclacahuāna'ntza'.

²⁶Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī līmālacahuānīn?

²⁷Xla' cākelhtilh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuanipalayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸Talakapalalh ē tahuanihl:

—Hui'x stālani'ya' tzamā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés.

²⁹Icca'tziyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā' Jesús jā icca'tziyāuj jā mini'ta'ncha'.

³⁰Chi'xcu' cākelhtilh:

—¿Chī lilalh jā ca'tziyā'tit jā mincha' tzamā' chi'xcu'? Ū'tza' tī quimālacahuānīlh. ³¹Quina'n ca'tziyāuj Dios jā cākexmata tī tatlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhui' ē tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³²A'cxni' ixlitzucuni' quilhtamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chi'xcu' mālacahuānī tī lakatzi'n lacatuncuhui'nī't. ³³Palh jā Dios ixmacamilh, jāla tū ixtitlahualh.

³⁴Tahuanihl:

—Hui'x lilacatuncuhui'nī'ta' ixlitzumayān tū jā tze. ¿Tū naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n? Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzi'nī'n tī jā ta'a'ka'i'

³⁵Jesús huanica ixtamacxtucani't tzamā' chi'xcu' tī lakatzi'n ixuani't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Ē a'ka'i'nī'ya' hui'x i'Ska'ta' Dios?

³⁶Chi'xcu' huanilh:

—¿Tīchu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'icli'a'ka'i'nī'.

³⁷Jesús kelhtilh:

—Hui'x laktzi'nī'ta'tza'. Ū'tza' tī tā'chihuīna'mā'n.

³⁸Tzamā' chi'xcu' taquilhpūtani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', ica'ka'i'nī'yān.

³⁹Jesús huanli:

—Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj nalitasu'yu tī ta'a'ka'i' ē tī jā ta'a'ka'i'. Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj na'iccāmālacahuānī tī xalakatzi'nī'n ē icmilh na'iccāmālakatzi' tī talacahuāna'n.

⁴⁰Makapitzin fariseos ixtayāna'lh ixlacatzuna'j. A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanihl:

—¿Ē iclakatzi'yāuj quina'n?

⁴¹Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzi'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlipintit cuenta. Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n lilipinā'tit cuenta.

Ixchicca'n borregos

10 Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. ²Tī lactanū jā yālh xamākelhcha, ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos. ³Tī maktaka'lha mākelhcha mālaqui'ni' tī cāmaktaka'llha borregos ē takexmata ixtachihuīn. Cāmāpācuhui' chī tanatunu' ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n.

⁴A'cxni' cāmāxtukō' xla' cāpūlani' ē ixlīborregos tastālani' ixpālacata xlaça'n takelhlakapasatza' ixtēcu'ca'n. ⁵Jā catitastālani'lh ti ā'chā'tin ixpālacata jā takelhlakapasa. Natatzā'lani'.

⁶Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn chī cālimāsu'yuni'can. Xlaça'n jā taca'tzīlh tū ixcāhuanicu'tuncan.

**Jesús hua'chi ti xatze
maktaka'lhna' borregos**

⁷Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā talactanū borregos. ⁸Ixlīpō'ktuca'n ti quintapūlani'lh, xlaça'n ka'lhāna'ni'n. Ē borregos jā takexmatni'lh lika'lhāna'ni'n. ⁹Quit chī mākelhcha. Ti naquinta'a'ka'i'ni', xlaça'n natapūtaxtu. Na'iccāmaktaka'lhā chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu ē nataputza ixlīhua'tca'n ē natatanūpala.

¹⁰'Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē maknini'n ē mālaksputūnu'n. Quit icmini't na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū ā'chulā' xatze. ¹¹Quit ā'chulā' xatze ixmaktaka'lhna' borregos. Ti xatze ixmaktaka'lhna' tzej cāmaktaka'lhā ixborregos ē masquī cacālinilh. ¹²Ti xmān tasācua', a'cxni' laktzī'n mimā'lh misin, cāmakxteka borregos ē tzā'latāqui' ixpālacata jā tzamā' maktaka'lhna' jā ixlā' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē cāmakatzā'lakō'. ¹³Tasācua' tzā'la ixpālacata xmān tasācua' ē jā ixlā' borregos, ē xla' jā ixcuenta.

¹⁴'Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quintachi'xcuhui't, ē nā xlaça'n quintalakapasa. ¹⁵Nā chuntza' quinTāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālini' quintachi'xcuhui't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālini' ixborregos. ¹⁶Hui'lapālh ā'makapitzin tachi'xcuhui't ti jāna'j quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaça'n na'iccālimin. Xlaça'n naquintakexmatni'. Chuntza' xlaça'n kēxtim natala quintachi'xcuhui't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷'QuinTāta' quimpāxqui' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclakahuampala. ¹⁸Nūn chā'tin quintimaktihl quilatamat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nin ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quilimāpa'ksilh quinTāta' —huanli Jesús.

¹⁹A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tatapāpitzini'lh. ²⁰Makapitzin ixtahuan: —¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī jā tzeya ū'ni', ē xla' chuya?

²¹Ā'makapitzin huampala tahuanli: —Ti ka'lhī jā tzeya ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuīna'nli. ¿Ē tzē namālacahuāni chā'tin lakatzī'n jā tzeya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²²Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza'

tū ixlilacapāstaccan a'cxni'
ixcāxtlahuakō'cani't xaka'tla'
templo makāstza'. Cā'lonkni'
ixuani't. ²³Jesús ixlatlā'huan na
ixtanquilhtīn xaka'tla' templo jā
ixuanican Ixtanquilhtīn Salomón.
²⁴Israelitas tasti'li'hui'ilih ē
tahuanihl:

—¿Hasta jā'cxni' naquilāhuaniyāuj
tīchu hui'x? Palh hui'x Cristo
xamaktin caquilāhuaniuj.

²⁵Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' ē
hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit. Pō'ktu
tū ictlahua quit iclītlahua
ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza'
lītasu'yu tīchu quit. ²⁶Hui'xina'n
jā a'ka'i'yā'tit ixpālacata
hui'xina'n jā quintachi'xcuui't.
²⁷Quintachi'xcuui't takexmata
quintachihiūn chuntza' chī borregos
takexmata ixtachihiūn ixtēcu'ca'n.
Quit iccālakapasa quintachi'xcuui't,
ē xla'ca'n quintastālanī'. ²⁸Quit
iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū
jā makstin catilakspu'tli. Jā tī chā'tin
tzē naquimakti tī quinta'a'ka'i'ni'.
²⁹Quimacamaxqui'ni't quinTāta'
ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'
māpa'ksini'. Ē nūn tī chā'tin tī tzē
quintimaktīlh tī quinta'a'ka'i'ni'lh.
³⁰Quit ē quinTāta' chu chā'tin
quina'n.

³¹Palaj tunca israelitas tasacpāl
chihuix ixtalicucta'lacu'tun. ³²Jesús
cāhuanihl:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit
iclītlahuani't lhūhua' tū xatze
na milacatinca'n. ¿Ē ū'tza'
naquilālicucta'layāuj?

³³Israelitas tahuanihl:

—Jā ū'tza' icticālicucta'lan
ixpālacata tū lactze tlahuani'ta'.

Na'iccālicucta'layān ixpālacata
hui'x lakmaka'na' Dios ē
mālakchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān
chī'xcu'.

³⁴Jesús cāhuanihl:

—Chuntza' tatzo'kni' na
ixlīmāpa'ksin Dios: “Hui'xina'n
milipō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵Dios
cāmāpācuhiūlh diosnu' tī
cāmacamaxqui'lh ixtachihiūn Dios
ē huā'mā' tatzo'kni' jā makstin
catilactlahuaca. ³⁶Dios quilacsacli ē
quimacamīlh nac cā'quilhtamacuj.
¿Tū ixpālacata quilālimālacsu'yuyāuj
iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin
quit i'Ska'ta' Dios? ³⁷Palh quit jā
ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta',
jā caquilā'a'ka'i'ni'uj. ³⁸Palh
hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'cu'tunāuj,
masqui quit ictlahua chuntza'
chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'i'tit
tū ictlahua ū'tza' ixla' Dios.
Chuntza' naca'tziyā'tit hui'xina'n
ē na'a'ka'i'yā'tit xaTāta' ē quit chu
chā'tin quina'n.

³⁹Ē ā'maktin ixtachi'lē'mpalacu'tun
ē Jesús cātzā'lanī'lh.

⁴⁰Palaj tunca Jesús a'lh na
ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā
Juan ixmā'kpaxini'mā'lh xapūla.

⁴¹Lhūhua' tachi'xcuui't talakchīlh
Jesús ē xla'ca'n talāhuanihl:

—Masqui Juan jā tlahualh
lī'a'cnīn, pō'ktu tū ixlichihuīna'n
Jesús, ū'tza' tū ixlicāna'.

⁴²A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh
Jesús.

A'cxni' nīlh Lázaro

11 Ixui'lh chā'tin chī'xcu'
ixtacuhiūni' Lázaro. Xla'
ixta'jatatla. Xla' ixlahui'lh a'ktin
nac cā'lacchicni' tū huanican

Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh
 María ē Marta ixtā'timīn. ²Huā'mā'
 María ū'tza' tī litantūtlahualh Jesús
 xaxcān xa'nat ē litantūxacalh ixya'j.
 Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla.
³María ē Marta tamāca'tzīnīlh
 Jesús ē tahuanihlh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla tī
 pāxquī'ya'.

⁴A'cxni' huanica huā'mā' Jesús
 huanli:

—Huā'mā' ta'jatāt jā catilaknīlh.
 Ixpālacata tzamā' ta'jatāt
 nalaktzī'ncañ chī ixlīka'tla' Dios,
 ē nā nalīmāsu'yu chī ixlīka'tla'
 ī'Ska'ta'.

⁵Jesús ixcāpāxquī' Marta
 ē María ē nā Lázaro. ⁶A'cxni'
 huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús
 tachokopālh jā ixui'lh ā'a'ktu'
 quilhtamacuj. ⁷Ā'listān cāhuanīlh
 ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸Ī'scujnu'nī'n tahuanihlh:

—Māpa'ksīni', israelitas
 xalanī'n nac Judea jāna'j makās
 ixtacucta'lamaknicu'tunān. Ē hui'x
 pimpalacu'tuna'tza'.

⁹Jesús cāhuanīlh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī
 a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin
 latlā'huan cā'cuhuīni', jā
 cati'a'kche'kxlalh ixpālacata
 xkakana'n. ¹⁰Palh chā'tin latlā'huan
 cā'tzī'sni', xla' a'kche'kxla
 ixpālacata jā ka'lhī taxkaket.
 Ixlasacqui'nca na'ica'n chuhua'j.
 Jā tū quinti'a'nani'lh hasta
 na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹Ā'listān Jesús cāhuanīlh:

—Lázaro, quinamigoca'n
 lhtatamā'lh ē quit na'ica'n
 na'icmālakahuanī.

¹²Ī'scujnu'nī'n tahuanihlh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā'lh,
 natzeyan.

¹³Jesús ixcāhuanicu'tun

Lázaro ixnīni'ttza'. Ī'scujnu'nī'n
 ixtapuhuan Jesús ixcāhuanimā'lh
 xmān ī'lhtatamā'lh. ¹⁴Ū'tza' tzej
 cālihuanikō'lh:

—Lázaro nīni'ttza'. ¹⁵Xalitze jā
 xa'icui'lh a'ntza' quit. Chuntza'
 xatze mimpālacataca'n. Chuntza'
 nali'a'ka'ī'ya'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā
 mā'cha' Lázaro.

¹⁶Tomás, tī ixuanican Līstu',
 cāhuanīlh ā'makapitzīn scujnu'nī'n:
 —Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj
 lacxtim.

Jesús nacāmālacastālancuani tachi'xcuui't

¹⁷A'cxni' chā'lh Jesús,
 māca'tzīnīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū
 Lázaro. ¹⁸Betania hua'chi a'ktu'tun
 kilómetro ixuanī't ixlīmakat nac
 Jerusalén. ¹⁹Lhūhua' israelitas
 ixtalakminī't Marta ē María.
 Tatastokli ixpālacata ixnīni't
 ixtā'tinca'n. ²⁰Marta, a'cxni' ca'tzīlh
 ixchā'ntēlhata' Jesús, palaj tunca
 milh lakapāxtoka. María tachokolh
 nac chic. ²¹Marta huanīlh Jesús:
 —Māpa'ksīni', palh ixtahui'la'
 huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin.
²²Quit icca'tzī, masqui chuhua'j,
 Dios namaxquī'yān pō'ktu tū
 nasqui'ni'ya'.

²³Jesús huanīlh:

—Mintā'tin
 nalacastālancuana'mpala.

²⁴Marta huanīlh:

—Quit icca'tzī
 nalacastālancuana'mpala a'cxni'
 ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵ Jesús huanilh:

—Quit ti na'iccāmālacastālancuanī tachi'xcuhui't ē quit na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n. Tī quintalīpāhuan, masqui catanilh, xlaça'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ²⁶Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Quit ica'ka'ī' hui'x i'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

**Jesús calhuanli ixlacatzuna'j
nac pūtā'cnūn**

²⁸ Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:

—Chuhual'j chilhtza' Māpa'ksīni' ē ta'sani'yān.

²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. ³⁰ Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālhuc jā quīpāxtokli Marta. ³¹ Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalh. A'cxni' talaktzi'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāqui'lh, xlaça'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.

³² María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinilh quintā'tin.

³³ Jesús laktzi'lh tzuculh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalh. Lhpipeklalh ē lipuhuanli. ³⁴ Cākelhasqui'nilh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuanilh:

—Māpa'ksīni', cata't laktzi'na'.

³⁵ Jesús calhuanli. ³⁶ Israelitas talāhuanilh:

—Calaktzi'ntit chī ixpāxqui'.

³⁷ Ā'makapitzīn tahuanih:

—Ū'tza' huā'mā' tī mālacahuānīlh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinīlh?

Lázaro lacastālancuana'nli

³⁸ Jesús lipuhuampālh ā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacani't ē ixlilakatalacani't a'ktin chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīni't ē chuhual'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya', nalaktzi'na' ixlitli'huī'qui Dios tū natlahua'?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē huanli:

—Tāta', icmaxqui'yān

tapāxcatca'tzīn ixpālacata hui'x quinkexpa'tni'ni'ta'. ⁴² Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' ixpālacataca'n tachi'xcuhui't tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' xlaça'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x quimacata'ni'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—iLázaro, cataxtu!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh tī xanīntza' ixuani't. Ixlimakchī'cani't ē ixlilacchī'cani't ē ixlilakatlapanani't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacaxcutit ē chuntza' camaxtektit.

Talichihuina'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵A'cxni' talaktzi'lh Jesús tū tlahualh, ta'a'ka'i'lh lhūhua' israelitas tī ixtamāmakxtokmā'nalh María. ⁴⁶Makapitzin talaka'lh lifariseos ē cāhuanica tū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'ni'n talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhualj? Huā'mā' chi'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' li'a'cnin. ⁴⁸Palh jā tū natlahuani'yāuj, nata'a'ka'i'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuani't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit.

⁵⁰Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit.

Ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā catilaksputli.

⁵¹Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuani't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanilh chī Jesús nalini' ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁵²Jā xmān israelitas ixticālinilh; nā ixlipō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālīmākēxtimī ē kēxtim natala. ⁵³Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talichihuina'n chī tzē natalimāknī Jesús.

⁵⁴Ū'tza' Jesús jātza' ixcālitasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'lacatin

cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' cātā'tahui'lh i'scuju'ni'n.

⁵⁵Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhui't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza' chī ixtahui'latca'n. ⁵⁶Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'ni:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

⁵⁷Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'ni't limāpa'ksin palh ixui'lh tī ixca'tzi' jā ixui'lh Jesús, cacāmāca'tzīnica ē chuntza' tzē nalichi'pacan.

Chā'tin puscāt litlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

12 Ixtalacatzuna'jītēlhatza' a' cā'tani' tū ixuanican pascua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj i'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixui'lacha' Lázaro tī ixmālacastālancuanini't. ²A'ntza' cāxtlahuaca ixlīhua' Jesús. Marta ixcāmaxqui' ixpulātuca'n. Lázaro ē makapitzin lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nalh. ³María limilh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Litantūtlahualh Jesús ē palaj tunca litantūxacalx ixya'j. Ixlipūchakānmu'csun chic. ⁴Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā i'scujni' ixuani't ē ti namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵—¿Tū ixpālacata jā listā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chi a'ktu'tun ciento tumīn ixtapalh. Huā'mā' tumīn tzē iccāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

⁶Judas jā iccālakalhu'man xcamanīnī'n. Huanlī huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuani't. Xla' ixmāmāquī'nīcani't tumīn ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷Jesús huanilh: —Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māquī'ni't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquilītlahua ixpālacata a'cxni' na'icnī ē naquimā'cnūcan. ⁸Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nān xcamanīnī'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj icticātā'latamān.

Talīchihuīna'nli Lázaro

⁹A'cxni' taca'tzīlh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun. Nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālancuanīnī't Jesús. ¹⁰Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talīchihuīna'mpālh nā natamaknī Lázaro. ¹¹Ixpālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspi'tnī'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka'i'ni'nī'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹²Ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuui't tī ixtachinī't nac Jerusalén jā ixlāmā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzīlh Jesús ixmīmā'lh nac Jerusalén. ¹³Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús ē ixtamāta'simā'nalh:

—iCamakapāxui'tit Dios! iDios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlītlī'hui'qui Māpa'ksīni'! Ū'tza' quimPuxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴Jesús ixmaclani't lakatin burro ē ixkēhui'lh. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵Jā cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh ē kēhui'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶Xapūla i'scujnu'nī'n jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun huā'mā'. A'cxni' Jesús lacastālancuana'nli, a'cxni' talacapāstacli chī ixtatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.

¹⁷Tachi'xcuui't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla' ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcanī't ē mālacastālancuanīlh, ē xlaca'n ixtalīchihuīna'mā'nalh tū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸Ū'tza' talī'a'lh talīpāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuui't ixpālacata xlaca'n ixtaca'tzī ixtlahuani't huā'mā' lī'a'cnīn. ¹⁹Fariseos talāhuanilh: —Calaktzī'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzin griegos taputzalh Jesús

²⁰Makapitzin griegos nā xlaca'n ixta'a'ni't nac Jerusalén natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'. ²¹Xlaca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuanilh: —Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús. ²²Felipe laka'lh Andrés ē huanilh tū tahuanli. Ixchā'tu'ca'n ta'a'lh tahuanī Jesús. ²³Jesús cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.
 Chilhtza' quilhtamacuj tū
 naquimpūlakachi'xcuhui'can
 ixpālacata palaj na'icni.
²⁴Ū'tza' ixlicāna'. Palh a'ktin
 licha'nat namāstā' ixtahua'ca't,
 ixlacasqui'nca namā'cnūcan
 nac ti'ya't. A'cxni' namā'cnūcan,
 pūla tasu'yu hua'chi ixnīnī't.
 Ā'listān namāstā' ixtahua'ca't. Nā
 chuntza' naquina'kspula a'cxni'
 naquimā'cnūcan. ²⁵Nā chuntza'
 tachi'xcuhui't. Tī tatlahua tū
 ixtalacasqui'nīnca'n, xlaca'n
 nacāspu'tni' ixlatamatca'n. Tī
 tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios,
 taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n
 tū jā makstin caticāspu'tni'lh.
²⁶Tī quintatā'scuju'tun,
 caquintastālani'lh. Jā na'ictahui'la
 quit nac a'kapūn, nā a'ntza'
 naquintatā'tahui'la tī quintatā'scuja.
 QuinTāta' nacālakachi'xcuhui'
 ixlīpō'ktuca'n tī quintatā'scuja.

Jesús huanli chī nani

²⁷Chuhual'j quit
 ictamakchuyīnī't. ¿Chī na'icuan?
 Jā ictihuanilh quinTāta': "Tāta',
 caquimakapūtaxtū tū na'icpāti."
 Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca
 na'icpātīnī'n. Ū'tza' iclīmīnī't
 nac cā'quilhtamacuj. ²⁸Tāta',
 calakachi'xcuhui'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin
 tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Quilakachi'xcuhui'canī'ttza' ē
 naquilakachi'xcuhui'palacan.

²⁹Tachi'xcuhui't, a'cxni'
 takexmatli huā'mā', tahuanli:

—Jililh.

Ā'makapitzin tahuampāl'h:

—Chā'tin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn
 chihuīna'nli mimpālacataca'n
 ē jā quimpālacata. ³¹Chuhual'j
 natzucucan cāputzāna'nīcan
 xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
 Namaktīcan ixlitli'huī'qui tī
 māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.
³²Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan
 nac cruz, na'iccāmāpāstaquī
 ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't palh
 naquintakexmatni'.

³³Jesús huanli huā'mā' ixpālacata
 chuntza' naca'tzīcan chī nalīnī.

³⁴Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Quilīmāpa'ksīnca'n
 quincāmāsu'yuni'yān Cristo
 natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj.
 ¿Chī lihua'na' hui'x Chi'xcu' xala'
 Tālh mā'n namā'kayāhuaca'na' nac
 cruz? ¿Ē tīchu huā'mā' Chi'xcu' xala'
 Tālh mā'n?

³⁵Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit
 taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n
 lihuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē
 jāna'j lakatzi'suanā'tit. Tī talatlā'huan
 cā'pucsua' jā taca'tzi jā ta'a'n. ³⁶Quit
 taxkaket ixpālacata icmāsu'yu
 tū ixlicāna'. Caquilā'a'ka'ī'ni'uj ē
 chuntza' naca'tzīyā'tit tū ixlicāna'.

A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús
 a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū ixpālacata israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

³⁷Israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús
 masqui ixtlahuanī'ttza' lhūhua'
 lī'a'cnīn ixlacatinca'n. ³⁸Chuntza'
 mākentaxtūlh tū ixtzo'knī't
 a'kchihuīna' Isaías:

Māpa'ksīnī', jā tī a'ka'ī'nī't tū
 icmāsu'yūj.

Jā tī a'ka'i'lh masqui laktzi'nca
chī Dios ka'lhī litli'hui'qui.

³⁹Isaías lichihuīna'nli chī jāla
ixta'a'ka'i'. Ē ū'tza' lihuampālh:

⁴⁰Dios cāmālakatzi'lh
ē cālactlahuani'lh
ixtalacapāstacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n
ē jā natalilacapāstaca

ixlistacna'ca'n

ē jā quintalakmin
na'iccālimātzeyī.

⁴¹Isaías huanli huā'mā' xpālacata
ixlaktzi'ni'ttza' chī ixlitli'hui'qui
Jesús. Chuntza' lichihuīna'nli Jesús.

⁴²Lhūhua' xanapuxcu'nu'
ta'a'ka'i'ni'lh Jesús. Xlaca'n
xmān tzē'k ta'a'ka'i'lh xpālacata
ixtajicua'ni' lifariseo. Ixtajicua'n
nacātamacxtucan nac templo.

⁴³Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī
catalakachi'xcuhui'lh tachi'xcuhui't;
ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios
lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús

nacālīputzāna'nīcan tachi'xcuhui't

⁴⁴Jesús palha' chihuīna'nli ē
huanli:

—Tī quinta'a'ka'i'ni'ni't jā xmān
quīna'cstu quinta'a'ka'i'ni'ni't.

Xlaca'n ta'a'ka'i'ni'ni't nā
quīnTāta' tī quīmacaminī't.

⁴⁵Tī quintalaktzi'n hua'chi
talaktzi'mā'nalh nā quīnTāta' tī
quīmacaminī't. ⁴⁶Quit taxkaket.
Icminī't nac cā'quīlhtamacuj
nacāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't.

Chuntza' tī naquīnta'a'ka'i'ni'
jātza' catitatahui'lh nac cā'pucsua',
ixpālacata nata'a'ka'i' tū ixlicāna'.

⁴⁷Tī takexmata quintachihuīn ē jā
ta'a'ka'i', jā quit iccāputzāna'nīlh.

Quit icminī't na'iccāmakapūtaxtū
xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj, ē
jā icminī't na'iccāputzāna'nī.

⁴⁸Tī quintalakmaka'n ē jā
ta'a'ka'i' quintachihuīn, xlaca'n
nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān
quīlhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan
tū icuanī't. ⁴⁹Quit jā xmān
icchihuīna'n tū quintalacapāstacni'.
QuīnTāta' tī quīmacamilh
xla' quīmāpa'ksilh tū icuan ē
tū icmāsu'yu. ⁵⁰Quit icca'tzi
quīnTāta' quīmāpa'ksilh tū
iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī
natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n
tū jā catilakspūtlī. Tū quīhuaninī't
quīnTāta', ū'tza' iclichihuīna'n.

Jesús cātantūche'kē'lh i'scujnu'ni'n

13 A'cxni' jāna'j ixtzucu
cā'tani', Jesús ca'tzīlh
ā'macsti'nal'j i'sputni' nalatama ē
nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu
quīlhtamacuj ixcāpāxqui'ni't tī ixla'
xala' nac cā'quīlhtamacuj. Jātza'
lātma'j namāsu'yu chī lhūhua'
ixcāpāxqui'.

²Jesús ixcātā'huā'yamā'lh
i'scujnu'ni'n. Skāhui'ni'
ixmālacpuhuaninī'ttza' Judas
Iscariote, ixka'hua'cha Simón,
namacamāstā' Jesús. ³Jesús ixca'tzi
ixTāta' ixmaxqui'kō'ni't limāpa'ksīn.
Nā ixca'tzi ixmini'ta'ncha' jā hui'lh
Dios ē nalaka'mpala. ⁴Ā'listān
tāyalh jā ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh
ixlu'xu' tū ixmākelhalinī't ē
tampātahui'lh a'ktin ixlimacaxaca.

⁵Palaj tunca mojōlh xcān nac
a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh
cātantūche'kē' i'scujnu'ni'n ē
cālītantūxacalh ixlimacaxaca tū
ixtampāhui'lh.

⁶A'cxni'

ixtantüche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón
Pedro huanli:

—Māpa'ksini', ¿hui'x
naqintantüche'kē'ya'?

⁷Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j hui'x jā ca'tziya'
tū ictlahuamā'lh. Ā'līstān
nalacapāstaca.

⁸Pedro huanilh:

—Quit jā makstin
quintitantüche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantüche'kē'n, hui'x
jātza' quintitā'scujti.

⁹Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā
quimacan caquimakache'ke', ē nā
quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān
ixlacasqui'nca natantüche'kē'can
ixpālacata pō'ktu ixmacni'
xatache'kē'n. Hui'xina'n lactze.
Xmān chā'tin jā tze.

¹¹Jesús ixca'tzītza' tī

namacamāstā'. Ū'tza' lihuanli:
“Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā
tze.”

¹²Jesús a'cxni' cātantüche'kē'kō'lh
i'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē
tahui'lapālh ē cāhuanilh:

—¿Ē lacaca'tziyā'tit tū
iccātlahuani'nī'ta'n? ¹³Hui'xina'n
quilāmāpācuhuiyāu
Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini'.
Tze chī hua'nā'tit. Ū'tza' quit. ¹⁴Quit
Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini',
ē iccātantüche'kē'ni'ta'n. Nā
chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n
nalātantüche'kē'yā'tit. ¹⁵Quit
iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi
xalilaktzi'ntēn. Nā chuntza'

natlahua'yā'tit hui'xina'n.

¹⁶Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.

Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla'
chī quit. Hui'xina'n hua'chi
quintasācu'a'n ē quit mintēcu'ca'n.
Hui'xina'n quilacscujni'n ē quit
iccāmālacscujyān. Chuntza'
ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū
ictlahua. ¹⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tit
tū iccāhuanini'ta'ncus. Palh
natlahua'yā'tit, lipāxuhua
nalatapāyā'tit.

¹⁸Jā milipō'ktuca'n

iccālichihuina'nān. Quit icca'tzi'
tī iccālacacni't. Namākentaxtū
chuntza' chī tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:

Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā
quilaktzi'ncu'tun.

¹⁹Quit iccāhuanimā'n tū
na'a'kspula. A'cxni' nala huā'mā',
hui'xina'n naca'tziyā'tit tīchu quit.

²⁰Quit ixlīcāna' iccāhuaniyān.

Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit
quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī
quimacamini't.

**Jesús huanli ū'tza' Judas
namacamāstā'**

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús
lipuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān, chā'tin
chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²²Ē tatzuculh talālakalaktzi'n
i'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzi'
tī ixlīchihuina'mā'lh. ²³Chā'tin
i'scujni' ixa'yamā'lh na ixpāxtūn.
Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxqui' Jesús.

²⁴Simón Pedro macahuanilh tzamā'
scujni':

—Cakelhasqui'ni' tīchu
lichihuina'mā'lh.

²⁵Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jilh
Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', čtīchu

ličihuīna'mpā't?

²⁶Jesús kelhtilh:

—Na'icmāchū'huī' lihua' pītzuna'j
pāntzīn. Ē tī na'icmaxqui' ū'tza'
icličihuīna'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītzuna'j pāntzīn
ē maxqui'lh Judas Iscariote,
ixka'hua'cha Simón. ²⁷A'cxni' Judas
maktīni'lh pāntzīn, tanūni'lh
skāhuī'ni' na ixlistacna'. Palaj tunca
Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca
catla'hua'.

²⁸Makapitzīn tī

ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzī
tū chuntza' ixlihuanimā'lh.

²⁹Judas ū'tza' ixmāmāqui'nīcani't
tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli
Jesús ixuanini't natamāhua tū
ixtamaclacasqui'n ixpālacata
cā'tani', o ixuanini't nacāmaxqui'
macasti'n xcamanīni'n. ³⁰A'cxni'
ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh.
Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' limāpa'ksīn

³¹A'cxni' Judas ixtaxtunī'ttza',
Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tli'nī't
quīt, Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Ē xla'
quilitaka'tli'nī't. ³²Namāka'tli'can
Dios ixpālacata tū ictlahua, ē
chuntza' Dios naquilīmāka'tli'. Palaj
tunca nakentaxtu. ³³Quilacstīn,
jātza' makās icticātā'tahui'lan.
Hui'xina'n naquilāputzayāuj.
Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas,
nā hui'xina'n chu chuntza'
chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā
na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit.

³⁴Iccāmaxqui'yān xasāsti'
limāpa'ksīn: Calāpāxqui'tit
hui'xina'n. Chuntza' chī
iccāpāxqui'yān quīt, nā chuntza'
nalāpāxqui'yā'tit. ³⁵Palh
hui'xina'n nalāpāxqui'yā'tit,
chuntza' natalīca'tzī ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhui't hui'xina'n
quiscujnu'nī'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶Simón Pedro kelhasqui'nilh
Jesús:

—Māpa'ksini', čjāchu pimpā't?

Jesús kelhtilh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi
chuhua'j. Ā'līstān naquistālani'ya'.

³⁷Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', čtū ixpālacata jāla
ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnicu'tun
mimpālacata.

³⁸Jesús kelhtilh:

—čĒ ixlīcāna' quilinīcu'tuna'?
Ixlīcāna' tū icuaniyān. A'cxni' jāna'
ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka'
maktu'tun.

Ū'tza' Jesús nalilakchā'ncan Dios

14 Jesús cāhuanipālh:
—Hui'xina'n jātza'
catamakchuyi'tit. Calipāhua'ntit
Dios ē nā chuntza' quīt
caquilālīpāhuanui. ²Jā hui'lacha'
quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua'
pūtahuī'lh. Palh jā cahuālh
chuntza', xa'iccāhuanin.
Ica'nā iccāxui'li pūtahuī'lh jā
natahuī'la'yā'tit. ³A'cxni' na'ica'n ē
na'iccāxui'likō'yācha', na'icmimpala
ē na'iccālē'nān. Chuntza' jā
na'ictahuī'la, nā hui'xina'n a'ntza'
natahuī'la'yā'tit. ⁴Hui'xina'n

ca'tziyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tziyā'tit
chī tzē lichā'ncan.

⁵Tomás huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n jā
icca'tziyāuj jā pimpā't. ¿Chī
na'iclica'tziyāuj chī lichā'ncan?

⁶Jesús kelhtilh:

—Quit xatze tej, ē quit tū
ixlicāna', ē quit latamat. Xmān tī
quinta'a'ka'i'ni' tzē natalakchā'n
quinTāta'. ⁷Palh hui'xina'n
ixca'tzītīt tīchu quit, ixlakapastit
quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tittza'
quinTāta' ē laktzi'nī'ta'ntit.

⁸Felipe huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāsu'yuni'uj
minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqui'ni'yān.

⁹Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'hui'lan. ¿Tū
ixpālacata jāna'j quilakapasa'? Tī
quintalaktzi'nī't, nā talaktzi'nī't
quinTāta'. ¿Tū ixpālacata lihua'na':
“Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?”

¹⁰¿Ē jā a'ka'i'ya' quinTāta' ē quit
chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā
quintalacapāstacni'. QuinTāta'
quintā'lahui'lh, ē māni' ū'tza'
quintā'tlahua tū ixtascujūt.

¹¹Ca'a'ka'i'tit chu chā'tin quina'n,
quit ē quinTāta'. Palh jāla
na'a'ka'i'yā'tit huā'mā', cali'a'ka'i'tit
lī'a'cnīn tū ictlahua. ¹²Ixlicāna' tū
iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'i'ni',
nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua
quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua
ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'.

¹³Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na
quintacuhuīni' quit na'ictlahua
ixpālacata quit i'Ska'ta' Dios.
Chuntza' tzē na'iclimāsu'yukō' chī
ixlika'tla' ixlitli'hui'qui quinTāta'.

¹⁴Quit na'ictlahua pō'ktu tū
nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamin

Espíritu Santo

¹⁵Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj,
cakexpa'ttit quilimāpa'ksin. ¹⁶Quit
na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla'
nacālakmacamimpalayān ā'chā'tin
tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza'
nacātā'tahui'layān chī ixlipō'ktu
quilhtamacuj. Ū'tza' Espíritu
Santo tī māsuyū tū ixlicāna'.

¹⁷Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj
jāla catitamaktini'lh Espíritu
Santo ixpālacata xlaca'n jā
catitalaktzi'lh ē jā catitalakapasli.

Hui'xina'n lakapasā'tit
ixpālacata xla' cātā'hui'lan. ¹⁸Jā
icticāmakxtekni' mina'cstuca'n.
Na'iccālakmimpalayān. ¹⁹Jātza'
makās quintitalaktzi'lh
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj.
Nalatahui'la'yā'tit ixpālacata quit
iclahui'lh. ²⁰A'cxni' namin Espíritu
Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit
quinTāta' quintā'hui'lh ē nā
iccātā'hui'lan. ²¹Tī taca'tzi'
quilimāpa'ksin ē tamākentaxtū,
ūtza' lītasu'yu quintapāxqui'.

QuinTāta' nā nacāpāxqui'
tī quintapāxqui'. Nā quit
na'iccāpāxqui' ē na'iccātasu'yuni'.

²²Judas (ā'chā'tin Judas ē jā
Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata
naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā
ā'makapitzin?

²³Jesús kelhtilh:

—Tī quintapāxqui', xlaca'n
natakexmata tū iccāhuani.
QuinTāta' nacāpāxqui'. QuinTāta'
ē quit na'iccālakmināuj ē

na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴Ti jā
quintapāxqui' jā takexmata
tū icuan. Quintachihuīn tū
kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; ixla'
quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁵'Pō'ktu huā'mā'
iccāhuani'kō'nī'ta'n lihuan
iccātā'hui'lan. ²⁶QuinTāta'
namacamin Espīritu Santo ē
xla' namāsu'yu quimpālacata.
Ū'tza' nacāmaktāyayān ē
nacāmāsu'yuni'kō'yān ē
nacāmālacapāstaquīyān ixlīpō'ktu
tū iccāhuanini'ta'n.

²⁷'Iccāmaktexkni'yān
quintapāxuān. Iccāmaxquī'yān
quintapāxuān ē jā chuntza' chī
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā
catamakchuyī'tit ē jā cajicua'ntit.
²⁸Hui'xina'n kexpa'ttit chī
iccāhuanin: “Quit ica'nā ē
na'iccālakmimpalayān.” Palh ixlicāna'
ixquilāpāxqui'uj, ixlīpāxua'tit
ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.
Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit.
²⁹Iccāhuanimā'n tū na'a'kspula.
A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n
na'a'ka'i'yā'tit.

³⁰Jātza' icticātā'chihuīna'n
ixpālacata mimā'lhtza' tī māpa'ksini'n
cā'quilhtamacuj. Xla' jāla
quintimāpa'ksilh quit. ³¹Quit ictlahua
tū quihuani quinTāta'. Chuntza'
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tze
nataca'tzī palh quit icpāxqui' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh
huā'mā', cāhuanipālh:
—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

Xamayāc uva ē ixpekenī'n

15 Jesús cāhuanipālh:
—Quit hua'chi xatze
mayāc ē quinTāta' hua'chi

xamaktaka'lhna'. ²Ixlīpō'ktu
ixpekenī'n tū jā māstā' ixtahua'ca't,
xla' cāpekesitmaka'n. Ixlīpō'ktu
ixpekenī'n tū māstā' ixtahua'ca't,
xla' nacāmaktaka'lha. Chuntza'
ā'chulā' namāstā' ixtahua'ca't. ³Nā
chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'n
tū jā tze ixpālacata hui'xina'n
a'ka'i'nī'ta'ntit quintachihuīn.
⁴Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza'
quit na'iccātā'lātahui'layān.
Kentin ixpeken xamayāc palh jā
tzej chi'pāxna'n jā catimāstā'lh
ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza'
nalitaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh
jā a'xtim quilātā'hui'lanāuj, jāla
catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵'Quit hua'chi xamayāc ē
hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Tī
pō'ktu quintatā'lātahui'la, xla'ca'n
natamāstā' ixtahua'ca'tca'n.
Hui'xina'n mina'cstuca'n
jāla tū catitlahua'tit palh
quit jā na'iccāmaktāyayān.
⁶Ti jā quintatā'lātahui'la
nacālakmaka'ncan hua'chi
ixpekenī'n tū cāpekesitmaka'ncanī't
ē natascāca ē namākēxtimican ē
nalhcuyucan.

⁷'Palh hui'xina'n lacxtim
naquilātā'tahui'layāuj, ē
palh jā napātza'nkāyā'tit
quintachihuīn, casqui'ntit tū
hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē
nacātamaxquī'yān. ⁸Palh hui'xina'n
māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n,
chuntza' nalimāka'tli'yā'tit
quinTāta'. Chuntza' litasu'yu
ixlicāna' quiscujnu'nī'n. ⁹Quit
iccāpāxqui'yān chuntza' chī
quinTāta' quimpāxqui'. Hui'xina'n
caquilāpāxqui'tēlhauj. ¹⁰QuinTāta'
quimpāxqui' ixpālacata ickexmatni'

ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkexpa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxqui'yān.

¹¹Quit iccāhuanini'ta'n huā'mā' ixpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāxuhuān. Chuntza' nalīka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān.

¹²Quilimāpa'ksin ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxqui'yān. ¹³Palh hui'lh chā'tin tī līnīlh ixamigo, ixlicāna' pāxqui'. ¹⁴Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālimāpa'ksiyān. ¹⁵Jātza' icticāmāpācuhuīn quintasācua'n ixpālacata tasācua' jā ca'tzī tū tlahuacu'tumā'lh ixtēcu'. Hui'xina'n iccāhuaniyān quinamigos ixpālacata quit iccāmāca'tzīniyān pō'ktu tū quihuanī quinTāta'. ¹⁶Jā hui'xina'n quilālacsacui. Quit iccālacsacni'ta'n. Iccāmacamaxqui'yān napinā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷Ū'tza' huā'mā' iccālimāpa'ksiyān: calāpāxqui'tit milipō'ktuca'n.

Makapitzin jā caticātalaktzī'ncu'tun

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalanī'n

nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhaktzī'nān, jā natamakchuyī'yā'tit. Ca'tziyā'tit nā quit xapūla quintaquiclhaktzī'lh.

¹⁹Palh cahuālh hui'xina'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxqui'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxqui'

xlaca'n. Quit iccālacsacni'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' cātaliquiclhaktzī'nān.

²⁰Calacapāstactit chī iccāhuanin hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālanī'ni't. Nā hui'xina'n chuntza' nacātaputzastālanī'yān. Ā'makapitzin takexmatnī't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatnī'yān. ²¹Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuanī'yān quimpālacata, ixpālacata xlaca'n jā talakapasa tī quimacaminī't.

²²Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n jā ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n cuenta, ixpālacata iccāhuanini'ttza'.

²³Tī quintaquiclhaktzī'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzī'n.

²⁴Xlaca'n jā tū ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlacinca'n tū jāla tlahua ā'chā'tin. Masqui talaktzī'ni't huā'mā', quintaquiclhaktzī'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzī'lh. ²⁵Chuntza' nalikentaxtu chī tatzō'kni' nac līmāpa'ksin tū cāmaxqui'ca:

Quintaquiclhaktzī'lh ē jā tū ixpālacata.

²⁶Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espiritu Santo tī nahuan tū ixlicāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacamini'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. ²⁷Nā hui'xina'n nalichihuīna'nā'tit ixpālacata

ixquilātā'hui'lāna'uj a'cxni'
icliŋzuculh quintascujūt huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj.

16 'Quit iccāhuanimā'n
huā'mā' ē chuntza'
jā titamakahuasā'tit a'cxni'
napātini'nā'tit. ²Hui'xina'n
nacātatamacxtuyān nac templos.
Namin a'ktin quilhtamacuj
tū nacātapūmakniyān. Tī
nacātamakniyān, xlaca'n
natapuhuan tatlahuamā'nalh tū
ixtalacasqui'nin Dios. ³Huā'mā'
natatlahua ixpālacata jā makstin
talakapasni't quinTāta' ē
nā quit jā quintalacapasni't.
⁴Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza'
a'cxni' nacātaputzastālani'yān,
nalilacapāstacā'tit chī iccāhuanin
xapūla.

Tū tlahua Espiritu Santo

Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā iccāhuanin
huā'mā' xapūla ixpālacata
quit xa'iccātā'hui'lan.

⁵Chuhua'lj na'iclaka'mpala tī
quimacaminī't. Hui'xina'n nūn tī tī
quinkelhasqui'nin: “¿Jā pimpā't?”
⁶Chuhua'lj hui'xina'n lilīpuhuanā'tit
ixpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷Quit
iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Xatze
mimpālacataca'n palh quit na'ica'n.
Palh quit jā icti'a'lh, jā caticālakmin
tī nacāmaktāyayān. Ē palh
na'ica'n quit na'iccālakmacaminān
tī nacāmaktāyayān. ⁸Xla',
a'cxni' namin, nacāmāca'tzini
tachi'xcuhui't chī talaclē'n chā'tunu'
xlaca'n. Nacāmāca'tzini tū xatze
na ixlaca'tin Dios. Nacāmāca'tzini
chī Dios nacāputzāna'nī.
⁹Nacāmāca'tzini xlaca'n talaclē'n

ixpālacata jā quinta'a'ka'i'ni'.

¹⁰Nacāmāca'tzini tū xatze,
ixpālacata quit iclaka'mā'lh
quinTāta' ē hui'xina'n jātzā'
quintilālaktzi'uj. ¹¹Nacāmāca'tzini
chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata
chuhua'lj putzāna'nicanī'ttza' tī
māpa'ksi huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹²Lhūhua' sputa tū
iccāhuanicu'tunān. Jāna'lj
la catixepa'tkō'tit chuhua'lj.
¹³A'cxni' namin Espiritu
Santo, tī nahuan tū ixlicāna',
ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān
pō'ktu. Xla' jā catichihuina'nli
xmān ixtalacapāstacni'. Xla'
nacāhuaniyān xmān tū xaTāta'
nahuanī. Nā nacāmāca'tziniyān
hui'xina'n tū na'a'kspulana'n.
¹⁴Xla' naquimāka'tli' ixpālacata
nacāmāca'tziniyān tū iclacasqui'n
naca'tziyā'tit. ¹⁵Pō'ktu tū ka'lhī
quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclihuah
Espiritu Santo nacāmāca'tziniyān
hui'xina'n tū iclacasqui'n
naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua tī talīpuhuan

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—Ā'macsti'nalj hui'xina'n jā
quintilālaktzi'uj. Ā'macsti'nalj
huampala naquilālaktzi'mpalayāuj
ixpālacata quit iclaka'mā'lh
quinTāta'.

¹⁷Makapitzin i'scujnu'ni'n
talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?
Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'nalj
jā catilaktzi'uj ē ā'macsti'nalj
huampala nalaktzi'mpalayāuj,
ixpālacata nalaka'n ixTāta'.
¹⁸¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'nalj?
Jā ca'tziyāuj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzilh tū
ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza'
cālihuanih:
—Quit iccāhuanin ā'macsti'nalj
jā quintilālaktzī'uj ē ā'macsti'nalj
huampala naquilālaktzī'mpalayāuj.
¿Jā ū'tza' huā'mā' tū
lākelhasqui'nī'pā'na'ntit? ²⁰Ixlicāna'
tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n
nacalhua'nā'tit ē nalipuhuanā'tit.
Tachi'xcuui't natalipāxuhua.
Masqui pūla nalipuhuanā'tit,
ā'listān līpāxūj natahui'la'yā'tit.
²¹A'cxni' chā'tin puscāt nacamala,
xla' līpuhuan ixpālacata pātini'n.
A'cxni' lacatuncuui'nī'ttza'
ī'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī
pātini'lh ixpālacata chilhtza' nac
cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'.
Ū'tza' līpāxuhua. ²²Nā chuntza'
hui'xina'n chuhua'lj līpuhuanā'tit.
A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān
hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn
chā'tin caticāmaktīn huā'mā'
tapāxuhuān.

²³A'cxni' namin tzamā'
quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū
quintilākelhasqui'nīuj. Ixlicāna'
tū iccāhuaniyān, quinTāta'
nacāmaxqui'yān ixlīpō'ktu tū
nasqui'nī'yā'tit na quintacuhuīni'.
²⁴Jāna'lj tū squi'nī'ta'ntit na
quintacuhuīni'. Casqui'ntit ē
nacātamaxqui'yān. Ē ū'tza'
nalipāxua'yā'tit.

**Jesús skāhui'lh tī māpa'ksi
cā'quilhtamacuj**

²⁵ Jesús cāhuanipālh:
—Iccāhuaninī'ta'n huā'mā'
tū līmāsu'yun. Namin
quilhtamacuj a'cxni' jātza'
icticātā'chihuīna'n chuntza'. Tzej

na'iccātā'lichihuīna'nān quinTāta'.
²⁶Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n
nasqui'nī'yā'tit quinTāta' na
quintacuhuīni'. Jātza' ixlacasqui'nca
quit na'icsqui'nī' quinTāta'
mimpālacataca'n. ²⁷QuinTāta'
cāpāxqui'yān hui'xina'n ē ū'tza'
nalisqui'nī'yā'tit na quintacuhuīni'.
Hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj quit ē
a'ka'ī'nī'ta'ntit quit icminī'ta'ncha'
jā huī'lh Dios. Ū'tza' xla'
cālipāxqui'yān hui'xina'n. ²⁸Quit
icmincha' na ixpāxtūn quinTāta' ē
icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.
Chuhua'lj na'icmakxteka
cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala
quinTāta'.

²⁹Ī'scujnu'nī'n tahuanih:
—Chuhua'lj tzej icca'tziyāuj tū
lichihuīna'mpā't ixpālacata jātza'
chihuīna'mpā't tū līmāsu'yun.
³⁰Chuhua'lj icca'tziyāuj hui'x
ca'tzikō'ya' ixlīpō'ktu. Jātza'
ixlacasqui'nca nakelhasqui'nica'na'.
Icca'tziyāuj hui'x ta'nī'ta'nchi jā
hui'lacha' Dios.

³¹Jesús cākelhtīlh:
—¿Chuhua'lj a'ka'ī'yā'tittza'?
³²Mimā'lhtza' quilhtamacuj,
ē chuhua'lj huā'mā'
quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n
nata'a'kahuanī'yā'tit. Milīpō'ktuca'n
hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit
na minchicca'n ē quit
naquilāmakxtekāuj quina'cstu.
Masqui quilāmakxtekui, jā
quilimān ictitahuī'lh ixpālacata
quinTāta', xla' quintā'huī'lh.
³³Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza'
jā najicua'nā'tit ixpālacata
hui'xina'n quilālipāhuanāuj xmān
quit. Līhuan hui'lā'na'ntitcū nac
cā'quilhtamacuj, napātini'nā'tit. Jā

cajicua'ntit. Quit icskähui'llhtza' tī māpa'ksi cā'quilhtamacuj.

Jesús lī'orarlilh i'scujnu'ni'n

17 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj.

Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhui'yān.

²Quimaxqui'nī'ta' limāpa'ksin na'iccāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' quit tzē na'iccamaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Tzē na'iccamaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxqui'nī'ta'.

³Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzi hui'x ixlicāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁴'Quit iclakachi'xcuhui'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lhhtza' tū quimāpa'ksinī'ta' na'ictlahua. ⁵Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatin chuntza' chī ixquilakachi'xcuhui'ya' a'cxni' xa'ictā'hui'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj.

⁶Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxqui'nī'ta', xlaca'n iccāmāca'tzīnīnī'tza' tī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuani't ē hui'x quimacamaxqui'nī'ta' ē xlaca'n takexmatni'nī't milimāpa'ksin.

⁷Chuhua'j xlaca'n taca'tzī milimāpa'ksin ū'tza' tū iclītlahua

ixlīpō'ktu. ⁸Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaca'n quinta'a'ka'i'ni'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlicāna' icminī'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'i'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹'Quit icsqui'ni'yān ixpālacataca'n. Jā icsqui'ni'yān ixpālacataca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'ni'yān xmān ixpālacataca'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ixpālacata xlaca'n pō'ktu mila'. ¹⁰Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuhui'nī't.

¹¹'Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xaticua'lanālanī' hui'x, cacālimaktāya' milītlī'hui'qui xlaca'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim. ¹²A'cxni' xa'iccātā'hui'lh ū'tunu'n, xa'iccālimaktaka'lha milītlī'hui'qui tī quimacamaxqui'. Xa'iccāmaktaka'lha xlaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkālḥ, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'i'cu'tun ū'tza' tza'nkālḥ. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzō'kni'.

¹³'Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Lihuan icui'lhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaca'n natalika'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴Iccāmāxqui'nī't mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzī'n xlaca'n. Cāquiclhaktzī'ncan quinchī'xcuhui'n ixpālacata xlaca'n jātza' xalanī'n

nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵Jā icsqui'ni'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yān cacāmaktāya'. Chuntza' skāhui'ni' jā nacā'a'kskāhui'. ¹⁶Xlaca'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷Xalactze cacālimāxtu mintachihiuīn. Mintachihiuīn ū'tza' tū ixlicāna'. ¹⁸Chuntza' chī quimacata'ni'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xlaca'n nā quit na'iccāmacā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹Ixpālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xlaca'n mila' natalītaxtu.

²⁰Icsqui'ni'mā'n ixpālacataca'n xlaca'n ē ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'i' ā'līstān ixpālacata ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī quila'. ²¹Icsqui'ni'yān quina'n ē xlaca'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'i' hui'x tī quimacata'ni'ta'. ²²Chī hui'x quilakachi'xcuhui'ni'ta', nā chuntza' quit iccālakachi'xcuhui'ni't xlaca'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³Quit iccātā'lahui'lh xlaca'n chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xlaca'n natalītaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalīca'tzi hui'x quimacata'ni'ta' ē hui'x nā cāpāxqui'ya' xlaca'n chī quimpāxqui'ya' quit.

²⁴QuinTāta', hui'x quimacamaxqui'ni'ta' xlaca'n.

Quit iclacasqui'n nā xlaca'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xlaca'n natalaktzi'n chī quilakachi'xcuhui'ya'. Hui'x quilakachi'xcuhui'ya' ixpālacata ixquimpāxqui'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj. ²⁵Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchi'xcuhui'n, xlaca'n taca'tzi hui'x quimacata'ni'ta'. ²⁶Quit iccāmāca'tzinīni'ttza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzinīcus ē xlaca'n natapāxqui'nin chuntza' chī hui'x quimpāxqui'ya'. Nā xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'la.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

18 Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh i'scujnu'ni'n ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza' ixui'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh i'scujnu'ni'n. ²Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' ixpālacata maklhūhua' Jesús iccātā'takēstokni't a'ntza' i'scujnu'ni'n. ³A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh soldados ē policías tī iccāmacā'ni't xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē ixpūmakskoca'n ē ixlamparaca'n. ⁴Jesús ixca'tzīkō'tza' ixlīpō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jīlh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵Xlaca'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús. ⁶A'cxni' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”, xla'c'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kāl'h nac ti'ya't.

⁷Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xlaca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzīn.

⁹Huanli huā'mā' ixpālacata namākentaxtū tū Jesús ixuani't: “Jā tī chā'tin tza'nkāl'h tī químacamaxquí'lh xaTāta'.”

¹⁰Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuani't xapuxcu' pālej. ¹¹Jesús huanilh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclihui'lini't na'icpāti tū ixtalacasqui'nīn quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹²Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachi'ca.

¹³Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuani't Caifás tī xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. ¹⁴Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nalini' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin i'scujni'. Tzamā' i'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. ¹⁶Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' i'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'ljāt tī ixmaktaka'lh mā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' i'scujni' tzē mánūlh Pedro nac tanquilhtīn. ¹⁷Tzu'ma'ljāt tī ixmaktaka'lha mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x i'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtīni'lh:

—Jā quit.

¹⁸Tasācua'n ē policías ixtahui'lini't macscut ixpālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nal. Nā a'ntza' ixmaklayālh Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

¹⁹Anás tī xapuxcu' pālej, xla' likelhasqui'nīlh Jesús ixpālacata i'scujnu'nīn ē ixtamāsu'yun.

²⁰Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka israelitas. Jā tū icuani't nac cā'tzē'k. ²¹¿Tū ixpālacata quilikelhasqui'nī'ya'

quit? Cacākelhasqui'ni'
tachi'xcuhui't tī quintakexmatni't.
Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

²²A'cxni' Jesús huanli huā'mā',
chā'tin policia' tī ixlayālh a'ntza',
lacala'syāhualh ē huanilh:
—¿Ē chuntza' kelhtican tzamā'
xapuxcu' pālej?

²³Jesús kelhtilh:
—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni'
ixlipō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli.
Palh tze tū icuanli, ¿tū ixpālacata
quilītucsa'?

²⁴Anás lakmacā'lh Jesús xatachi'n
Caifás tī xapuxcu' pālej.

**Pedro kelhtatzē'kpālh Jesús jā
ixlakapasa**

Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

²⁵Simón Pedro ixyālh i'sko'mā'lh.
Huanica:
—¿Ē hui'x jā i'scujni' huā'mā'
chi'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpālh ē huanli:
—Jā quit.

²⁶Nā a'ntza' ixui'lh chā'tin
ixtasācua' xapuxcu' pālej.
Xla' ixtalakapasni' ixuani't tī
a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā'
tasācua', xla' kelhasqui'nilh Pedro:
—¿Ē jā hui'x ictā'laktzi'n Jesús
nac pū'olivar?

²⁷Pedro kelhtatzē'kpālh ē palaj
tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlcatin Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

²⁸Tzi'sajcus ixuani't a'cxni'
māxtuca Jesús na ixchic Caifás
ē lē'nca na ixchic gobernador.
Israelitas, xla'ca'n jā tatanūlh nac
chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā
tze ixtalitaxtulh na ixtahui'latca'n.

Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh
lihua' ixla' cā'tani' tū huanican
pascua. ²⁹Ū'tza' litaxtulh Pilato
nacātā'chihuina'n. Cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata

līmālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰Xlaca'n takelhtini'lh:
—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā
xa'icticāmacamaxqui'n.
³¹Pilato cāhuanilh:
—Calī'pintit hui'xina'n ē
calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit
milīmāpa'ksinca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtilh:
—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj
līmāpa'ksin na'icmakniyāuj
catihuālh.

³²Chuntza' a'kspulalh ixpālacata
namākentaxtū tū ixuani't Jesús
ixpālacata chī nalinī. ³³Pilato
tanūpālh na ixpūchihuin ē
ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nilh:
—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴Jesús huanilh:
—¿Ē mintalacapāstacni'
quilikelhasqui'ni'ya' huā'mā' o
talichihuina'ni'ta'n ā'makapitzin
quimpālacata?

³⁵Pilato kelhtilh:
—¿Ē quit israelita?
Quintamacamaxqui'n hui'x
mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu'
pālejni'. ¿Tūchu tlahua'ni'ta'?

³⁶Jesús kelhtilh:
—Quit jā icmāpa'ksini'n nac
huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh
chuntza' cahuālh, quinchī'xcuhui'n
ixquintamaktāyālh a'cxni'
quintachi'palh israelitas. Jā
icmāpa'ksini'n huā'tzā'.

³⁷Pilato kelhasqui'nilh:
—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncuhū'lh ē ū'tza' iclimilh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n tī taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xla'ca'n quintakexmatni'.

³⁸Pilato huanilh:

—¿Chī lica'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús lichihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanilh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuanī't huā'mā' chi'xcu'. ³⁹Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahui'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

⁴⁰Ixlipō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuani':

—iJā ū'tza'! iCamakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19 Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ²Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. ³Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuani':

—iTzehuanī't ixPuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nalh.

⁴Pilato cālaktaxtupālh tachī'xcuhū't ē cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tziyā'tit quit

jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁵Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'canī't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanilh: —iHuā'yā'lh tzamā' chi'xcu'!

⁶A'cxni' talaktzī'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xla'ca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani':

—iCaxtokohua'ca'ca!

iCaxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—Calipintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁷Israelitas takelhtilh:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin līmāpa'ksīn. Chuntza' chī huan nac līmāpa'ksīn, ixlacasqui'nca nanī huā'mā' chi'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' i'Ska'ta' Dios.

⁸Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, xla' ā'chulā' jicua'nli.

⁹Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x'?

Jesús jā kelhtilh.

¹⁰Pilato huanilh:

—¿Chī jā quilikelhtiya'? ¿Ē jā ca'tziya' palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?

¹¹Jesús kelhtilh:

—Palh jā Dios ixmaxqui'n līmāpa'ksīn, hui'x jā ixtika'lhī' nūn a'ktin līmāpa'ksīn naquintlahua'ni'ya' catūhuālh. Chi'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatin, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

¹²A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxteku'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuani':

—iPalh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! iTi litanücu'tun ixlipuxcu', xla' ü'tza' ixtā'lāquichlaktzi' César!

¹³A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunini'lh Jesús. Tahuil'lh na ixpūmāpa'ksin jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuini' Gabata. ¹⁴Xmān a'ktin quilhtamacuj i'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—iHuā'yālh mimPuxcu'ca'n!
¹⁵Xlaca'n tata'salh ē tahuanli:
—iCamakñica! iCamakñica!
iCaxtokohua'ca'ca!
Pilato cāhuanilh:
—¿Ē lacasqui'nā'tit
naxtokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?
Xanapuxcu'nu' pālejni'
takelhtini'lh:
—Quina'n icka'lhīyāuj xmān
chā'tin quimpuxcu'ca'n. Ū'tza'
César.

¹⁶Palaj tunca Pilato cāmacamaxqui'lh xlaca'n naxtokohua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷Jesús taxtulh ē ixcu'ca'lē'mā'lh ixacruz. Chā'lh jā huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuini' Gólgota. ¹⁸A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtuni'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹Pilato māhui'linini'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua'

israelitas talaktzi'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuin ixtzo'kcani't: hebreo ē griego ē latín. ²¹Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanilh Pilato:

—Jā ixtzo'kti “IxPuxcu'ca'n israelitas.” Chuhual'j catzo'kti: “Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas.”

²²Pilato cākelhtilh:
—Ū'tza' tū ictzo'knī't, ū'tza' natahui'la.

²³A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' Jesús, tasacli ixluxu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzilh. Ixkelhni' luxu' xla' jā xatatzapa' ixuani't; chu a'ktin ixtacāxtlahuani't chī ixa'cpūn ē chī ixquilhtūn. ²⁴Soldados talāhuanilh:
—Jā calacxtitui. Xatze calāililaktzi'uj ē nalaktzi'nāuj tī napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuin Dios jā tatzo'kni':
Tamālacpitzilh quiluxu' ē talāililaktzi'lh chī napāxtoka.
Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵Ixlacatzuna'j cruz jā ixmāhua'ca'cani't Jesús, ixtayāna'lh ixtzi' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzi' ē María ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶Jesús cālaktzi'lh ixtzi' ē i'scujni' tī ixmakyālh. Tzamā' i'scujni' ū'tza' tī tzej ixpāxqui'. Jesús huanilh ixtzi':

—Nā', ā'tzā' huil'lh minka'hua'cha.
²⁷Ē huanilh i'scujni':
—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzi'.
Tzamā' i'scujni' mānūlh na ixchic.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸Jesús ixca'tzītza' ixmākentaxtūkō'cani'ttza'

ixlipō'ktu. Chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' huanli: —Ickelhpūti.

²⁹A'ntza' ixylh a'ktin tla'ma'nc ixlitzuma xaxcān vinagre. Limāchū'huī'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'huī'lica a'ktin qui'huī' tū huanican hisopo ē līlakmacā'nca ē māhuī'ca. ³⁰Jesús hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:

—Ixlipō'ktu
icmākentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilhputīlh ixa'kxāk ē ixa'cstu tamacamāstā'nī'lh Dios ē chuntza' nīlh.

Chā'tin soldado litāpālhtuculh Jesús ixlanza

³¹Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj i'sputa natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nīnī'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj tū pūjaxcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcuuhī'can. Ū'tza' līsqi'ni'ca Pilato nacāmāchēkētucxni'nīn tī ixcāxtokohua'ca'canī't ē nacāmāyujūnīnī'n ixmacni'ca'n nīnī'n. ³²Soldados ta'a'lh ē tachēkētucxli chā'tu' chi'xcuuhī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³A'cxni' talaktalacatzuna'jīlh Jesús, talaktzī'lh ixnīnī'ttza'. Ū'tza' jā līchēkētucxca xla'.

³⁴Chā'tin soldado litāpālhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē xcān. ³⁵Quit Juan ē iclaktzī'lh huā'mā'. Tū icuan ū'tza' tū ixlicāna'. Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata chuntza'

nā huī'xina'n na'a'ka'i'yā'tit.

³⁶Huā'mā' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios chī tatzo'kni':

Jā catitucxni'ca nūn kentin ixlucut.

³⁷Nā chuntza' tatzo'kni':
Xlaca'n natalaktzī'n tī
tāpālhtucucanī't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸A'cxni' ixa'kspulanī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José tī tatzē'kli ixa'ka'i'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹Nā tā'a'lh Nicodemo tī pūla ixlakminī't cā'tzī'sa Jesús. Xla' limilh mirra ē áloes. Chī pu'xamacāuj kilos limilh Nicodemo. ⁴⁰Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni' Jesús ē talipāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē áloes tū ixtalimīnī't. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixui'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacani't namā'cnūcan catīhuālh. A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcanī't, nūn chā'tin. ⁴²Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j ixui'lh ē a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'lhntza' quilhtamacuj tū ixtapūjaxa israelitas.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

20 Ixlitzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucua'cus ixuani't, María Magdalena a'lh

nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús. Xla' laktzi'lh jātza' ixui'lh chihuix tū ixkelhui'licani't nac lhu'cu'.

²Tu'jñuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin i'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucani't nac lhu'cu' Māpa'ksīni' ē jā icca'tziyāuj jā mā'cnūca.

³Pedro ē ā'chā'tin i'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴Ixchā'tu'ca'n ixtatu'jñuntēlha lacxtim. Ā'līstān chā'tin ā'chulā' tu'jñulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin i'scujni'.

⁵Taquilhputalh ē talacanūlh ē laktzi'lh a'ntza' ixui'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcani't Jesús. Tzamā' i'scujni' jā tanūlh. ⁶Simón Pedro i'stālatēlha. Ā'līstān xla' chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzi'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcani't Jesús.

⁷Nā laktzi'lh tū ixlītacucsna'tni't. Xtum ixui'lh tzamā' lu'xu'; ē ixpāsui'tui'licani't. ⁸Nā tanūlh i'scujni' tī xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzi'lh ē a'ka'i'lh Jesús ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁹Jāna'j ixtakexmatni't ixtachihuīn Dios jā ixtatzo'kni' ixlacasqui'nca nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin. ¹⁰Tzamā' scujnu'ni'n ta'a'mpālha na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹María tāyalh ixtanquiltin nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús. Ixcalhuamā'lh. Lihuan ixcalhuayālh, taquilhputalh ē talacanūlh nac lhu'cu'. ¹²Cālaktzi'lh chā'tu' ángeles ē lakstala'nka'n ixtaka'lhī

ixlu'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús.

Chā'tin ixui'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixui'lh na ixtujan jā ixmāpi'cani't Jesús. ¹³Ángeles takelhasqui'nilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'.

Jā icca'tzi' jā mānūcani't.

¹⁴A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chi'xcu', palh hui'x li'pi, caquihua'ni' jā li'pi, ē chuntza' quit na'lica'n ictaya.

¹⁶Jesús huanilh:

—iMaría!

Xla' talakspi'tpālha ē huanilh:

—iRaboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timin quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīni' i'scujnu'ni'n xla' ixlaktzi'ni'ttza' Māpa'ksīni' ē cāhuanilh tū ixuanini't.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹A'cxni' ixtzi'suamā'lhtza' ixlītzucuni' semana i'scujnu'ni'n

ixtatakēstokkō'nī't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalhxpālacata xla'ca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'itātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰A'cxni' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. Ī'scujnu'nī'n tapāxualhxpālacata talaktzi'mpālhxMāpa'ksini'ca'n.

²¹Jesús cāhuanipālhx:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nān.

²²A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulhxla'ca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmakti'uj Espíritu Santo. ²³Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jātza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzi'lh Māpa'ksini' lacastālancuana'ni'ttza'

²⁴Chā'tin ĩ'scujni' ixtacuhuīni'

Tomás nā ixuanican Līstu'.

Jā ixmakuī'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzīn scujnu'nī'n. ²⁵Xla'ca'n tahuanihlx:

—Iclaktzi'ujtza' Māpa'ksini'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzi'n jā ixtakāhuī'nī't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuī'nī't, jā icti'a'ka'ī'lh palh lacastālancuana'ni't.

²⁶Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalani't ĩ'scujnu'nī'n ē nā Tomás a'ntza' ixmakuī'lh.

Masqui ixlacchahuayālhx chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'itātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan

na quimakxtampūn jā quimakxtampūlhu'cu'canī't ē cālaktzi' quimacan ē calī'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlīcāna' iclacastālancuana'nī't. Ca'a'ka'ī'.

²⁸Tomás kelhtīni'lh:

—ĪQuiMāpa'ksini' ē quinDios!

²⁹Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'ī'ya' ixpālacata quilaktzi'nī'ta'. Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' ē masqui xla'ca'n jā quintalaktzi'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰Jesús tlahuapālhx lhūhua'

lī'a'cnīn na ixlacatinca'n

ī'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn

jā tatzo'kni' tzamā' nac libro.

³¹Makapitzīn lī'a'cnīn tatzo'knī't

ē chuntza' hui'xina'n tzē

na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza'

ī'Ska'ta' Dios tī Dios lihui'lilh

ixlīmakapūtaxtūnu', ē hui'xina'n

tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti'

milatamatca'n palh nalipāhua'nā'tit

Jesucristo.

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon ĩ'scujnu'nī'n

21

Ā'listān Jesús

cātasu'yuni'pālhx

ī'scujnu'nī'n na ixquilhtūn xcān tū

ixuanican Galilea, ē nā ixuanican

Tiberias. A'cxni' talacsu'yulhx

chuntza' lī'a'kspulahlx: ²A'ntza'

ixtahuil'läna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, ti ixuanican Listu', ē Natanael xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' i'scujnu'nī'n Jesús. ³Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchi'pāna'n.

Xlaca'n tahuanli:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'a'lh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlīpō'ktu tzamā' tzi'sni'. ⁴A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquiltūn nac xcān. Ē i'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa.

⁵Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, ¿ē chi'patittza' squi'ti'?

Xlaca'n takelhtilh:

—Jā tū icchi'pani'tauj.

⁶Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'l barco. A'ntza' nachil'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamācutu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squi'ti' ixtalagnūnī't. ⁷I'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—i'Ū'tza' Māpa'ksini'!

A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlu'xu' tū ixtamakxtuni't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸Tzamā' barco lacatzuna'l ixquiltūn nac xcān ixuī'lh hua'chi a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzin ixtapūmimā'nal barco ē ixtasakalīmimā'nal ixpūtayanca'n tū ixpūtalagnūnī'ta'ncha' lhūhua' squi'ti'.

⁹A'cxni' tatabcutchi xlaca'n talaktzi'lh pūlactin macscut ē

ixa'ctzi'li'pūmā'ca lakatin squi'ti' ē pāntzīn. ¹⁰Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit squi'ti' tū chi'patittza'.

¹¹Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmilh pūtayan na ixquiltūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalagnūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squi'ti'. Masqui lhūhua' squi'ti' ixtalagnūnī't, pūtayan jā taxti'tli. ¹²Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin i'scujni' lihui'līlh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzi' palh ū'tza' Māpa'ksini'.

¹³Jesús quītayal pāntzīn ē cāmaxqui'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squi'ti'.

¹⁴Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh i'scujnu'nī'n a'cxni' ixlacastālancuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxqui'ya' quit ē jā ā'makapitzin?

Pedro kelhtilh:

—Jē, Māpa'ksini'. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶Kelhasqui'nīpālh ixlīmaktu': —Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxqui'ya'?

Pedro kelhtilh:

—Jē, Māpa'ksini'. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.

¹⁷Ixlīmaktu'tun kelhasqui'nīpālh: —Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxqui'ya'?

Pedro lilipuhuanli ixpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxqui' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksini' hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁸Icuaniyān quit tū ixlicāna'.

A'cxni' ka'hua'chacus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹Chuntza' Jesús ixlīhuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhui' Dios. Ā'listān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

I'scujni' tī tzej ixpāxqui'can

²⁰Pedro talakspi'tli ē laktzi'lh chā'tin i'scujni' i'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej ixpāxqui'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhui'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: “Māpa'ksini', źtīchu

namacamāstā'yān?” ²¹A'cxni' laktzi'lh Pedro kelhasqui'nīlh Jesús: —Māpa'ksini', ē huā'mā' chi'xcu' źtū na'a'kspula?

²²Jesús kelhtīlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala ā'maktin, źē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

²³Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' i'scujni' jā catinīlh. Jesús jā huanli xla' jā catinīlh. Tū huanli xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala, źē mincuenta hui'x?”

²⁴Huā'mā' i'scujni' ū'tza' quit.

Iclīmāsu'yunī't ē ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tziyāuj ixlicāna' tū icuan.

²⁵A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlhualh Jesús. Palh ixtzo'kui'līca cahuālh ixlipō'ktu tū tlhualh xla', quit icpuhuan jāla ixlīthui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Los Hechos

Chi māstā'ca Espíritu Santo

1 Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap, ictzo'kli ixlipō'ktu tū Jesús litzuculh tlahua ē māsuyū. ²Ictzo'kli tū tlahualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'lj ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxqui'lh a'ktin līmāpa'ksin ixapóstoles tī ixcālacsacnī't. Cāmaxqui'lh līmāpa'ksin ixpālacata Espíritu Santo chī tzē natascuja. ³A'cxni' Jesús ixpātini'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlahualh lhūhua' tū māsuyulh ixlicāna' xalakahuan ixuanī't Jesús. Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n Dios. ⁴A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh: —Jāna'lj cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū nacāmaxqui'yān quinTāta'. Huā'mā' quit iccāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁵Ixlīcāna', Juan ixlimā'kpaxīni'n xcān. Xtum chī nālī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxqui'yān Espíritu Santo. Palaj nacātamaxqui'yān — cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

⁶Ti ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh: —Māpa'ksīni', ĩē chuhualj nahui'lī'ya' a'ktin līmāpa'ksin nac Israel? ⁷Jesús cāhuanilh: —Hui'xina'n jāla catica'tzītīt tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n. ⁸Hui'xina'n namaktīni'nā'tit lītli'huī'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlipō'ktu Judea ē Samaria ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁹A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlacinca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhnu' tū lītatzē'kli. ¹⁰Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chi'xcuhui'n ixlaczuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'. ¹¹Xlaca'n tachihuīna'nli: —Hui'xina'n chi'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea, ĩtū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit

nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā'
 Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac
 a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza'
 nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

**Lacsacca Matías natahui'la
 ixlakxoko Judas**

¹²Apóstoles tayujchi nac
 sipej jā huanican Olivos.
 Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac
 Jerusalén ixlīmakat a'cxtim
 chī tzē natlā'huancan a'ktin
 quilhtamacuj tū pūjaxcan
 chuntza' chī tatzo'kni' nac
 līmāpa'ksin. Xlaca'n tataspi'tpāl
 nac Jerusalén. ¹³A'cxni' tachā'lh
 xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n.
 A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē
 Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe
 ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo
 ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē
 Simón Zelote ē Judas ixtā'tin
 Jacobo. ¹⁴Ixlipō'ktuca'n lacxtim
 ixta'orarlamā'nalh. Nā puscan
 ixta'orarlamā'nalh ē María tī ixtzī'
 Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin
 ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā'
 quilhtamacuj Pedro tāyalh
 ixlacpu'na'nca'n tā'timīn.
 Cāhuanilh:

¹⁶—Tā'timīn, chuntza'
 ixlacasqui'nca na'a'kspula tū
 huan ixtachihuīn Dios jā David
 lihuanli pūla ixlīli'hui'qui Espīritu
 Santo. David lichihuīna'nli
 Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī
 cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh
 Jesús. ¹⁷Ū'tza' huā'mā' Judas tī
 ixquincātā'latlā'huanān. Nā ū'tza'
 ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n
 tā'scuja'j Dios. ¹⁸Huā'mā' tumīn
 tū tlajalh ixpālacata tū tlhualh

tū jā tze lītamāhuaca ti'ya't. Judas
 tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh
 ixpālūhua'. ¹⁹Ixlipō'ktuca'n xalani'n
 nac Jerusalén taca'tzikō'lh huā'mā'.
 Ū'tza' līmāpācuhuīca ti'ya't
 Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n
 Acéldama huanicu'tun ti'ya't
 ixtapalh ka'lhni'. ²⁰Chuntza'
 tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac
 libro ixtacuhuīni' Salmos:
 Calakmaka'nca ixchic.
 A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.
 Nā tatzo'kni' chuntza':
 Ā'chā'tin catahui'lapāl na
 ixtascujūt.

²¹Pedro chihuīna'mpāl:
 —Catanūlh chā'tin
 ixlakxoko Judas tī
 ixquincātā'latlā'huanān a'cxni'
 Jesús ixquincātā'latlā'huanān.
²²Catahui'lh chā'tin tī
 ixquincātā'latlā'huanān a'cxni'
 Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni'
 Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala
 hua'chi quina'n ē nalichihuīna'n chī
 Jesús lacastālancuana'nli.

²³Cālacacca chā'tu' chi'xcuhuī'n.
 Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican
 Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin
 huampala ixtacuhuīni' Matías.
²⁴Ē tatlhualh oración ē tahuanli
 chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x
 cālakapasni'ya' ixlīstacna'ca'n
 ixlipō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x
 caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x
 lacsacni'ta' huā'mā' chā'tu'. ²⁵Ū'tza'
 natā'scujān chī apóstol. Natahui'la
 ixlakxoko Judas tī makxteklī
 ixtascujūt ē tlhualh tū jā tze. Ū'tza'
 lī'a'lh nac pūpātin.

²⁶Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī
 napāxtoka. A'cxni' laktzī'nca ū'tza'

Matías pāxtokli. Ē ū'tza' lichi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlikel hacāujtu' apóstoles.

Macaminca Espíritu Santo

2 A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés, ixlipō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. ²Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac a'kapūn. Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh. ³Cātasu'yuni'lh hua'chi si'ma'kāt tū tasu'yulh hua'chi macscut. Cālakchā'lh chā'tunu' xluca'n. ⁴Ixlistacna'ca'n talitatzumakō'lh Espíritu Santo. Tatzuculh tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh Espíritu Santo natachihuīna'n.

⁵Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhui'n tī ixtalakachi'xcuhui' Dios. Xluca'n ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuālh. ⁶A'cxni' takexmatli tū macasā'nanli, tatakēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n.

⁷Ixtalitamakchuyīmā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh. ⁸¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj lichā'tunu' quina'n? ⁹Makapitzin quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia. ¹⁰Ā'makapitzin quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. Ā'makapitzin xala' nac Roma tī tamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzin

xluca'n talilacastacni' israelitas ē ā'makapitzin tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas.

¹¹Ā'makapitzin quina'n xala' nac Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chi'xcuhui'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n.

Quincātalichihuīna'mā'n tū litlahuamā'lh Dios ixlitli'hui'qui —talāhuanilh.

¹²Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnikō'lh ē jā ixtaca'tzī chī lilamā'lh.

Talākelhasqui'nilh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?

¹³Makapitzin

ixtalikelhkamāna'mā'nalh ē ixtaquilhuamā'nalh:

—Huā'mā' chi'xcuhui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachī'xcuhui't

¹⁴Pedro tāyalh ē ā'makapitzin apóstoles ē palha' chihuīna'lh: —Iccāhuaniyān chi'xcuhui'n israelitas ē milipō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā' ē cakexpa'ttit quintachihuīn. ¹⁵Tzamā' chi'xcuhui'n jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata xmān makna'jāstza' tzi'saj. ¹⁶Huā'mā', tū hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' lichihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

¹⁷Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu ixlipō'ktuca'n tachī'xcuhui't. Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n

natalichihuīna'n
 quintachihuīn.
 Minka'hua'chanca'n
 natalakachuya ē lakkōlu'n
 natalakahuāna'n.
¹⁸ Ixlicāna' na'iccāmacamini'
 xlaca'n quinEspíritu huā'mā'
 quilhtamacuj tī quintatā'scuja,
 chi'xcuhui'n ē puscan.
 Xlaca'n natalichihuīna'n
 quintachihuīn.
¹⁹ Na'icmāsu'yu li'a'cnīn tālh mā'n
 nac a'kapūn ē natasu'yu tū
 talī'a'cnīn chi'xcuhui'n nac
 cā'tiya'tna'.
 Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē
 mixini' tū hua'chi jini'.
²⁰ Chi'chini' jā naxkaka ē
 mālhcuyu' natasu'yu chī
 ka'lhni'.
 Ā'listān namin ixquilhtamacuj
 Māpa'ksīni' Jesucristo a'cxni'
 namimpala.
 Nala a'ktin quilhtamacuj
 xaka'tla'.
 Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.
²¹ Nala chuntza': Catīxcuhuālh
 tī nata'sani' Māpa'ksīni'
 namaktāya, ū'tza'
 na'a'kapūtaxtu.
²² Pedro chihuīna'mpālh:
 —Chi'xcuhui'n israelitas,
 cakexpa'ttit huā'mā' tachihuīn.
 Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n
 ū'tza' macamilh Jesús xala' nac
 Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā'
 ixpālacata li'a'cnīn tū litlahualh
 Jesús ixlitli'hui'qui Dios na
 milacatinca'n. Huā'mā' hui'xina'n
 ca'tziyā'tit. ²³ A'cxni' macamāstā'ca
 Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit
 caxtokohua'ca'ca ē camāmāknīca.
 Tī tamaknīh Jesús, xlaca'n jā tzeza

chi'xcuhui'n. Huā'mā' kentaxtūlh
 chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios
 tū jāla talakpalī ē chuntza' chī
 ixca'tzī Dios makāstza'. ²⁴ Dios
 mālacastālancuanīlh Jesús ē
 limāxtulh ixlitli'hui'qui linīn
 ixpālacata Jesús jāla tamakxteka
 nac cā'linīn. ²⁵ David lichihuīna'nli
 Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj
 xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na
 quilacatin.
 Hui'lh na quimpekxtūcāna'j.
 Chuntza' jā ictitamakchuyīlh.
²⁶ Ū'tza' lipāxuhualh quilīstacna'
 ē icchihuīna'nli catūhuālh
 tū lipāxuhualh ixpālacata jā
 catimāxtekca quimacni'.
²⁷ Hui'x jā catimāxtekti
 quilīstacna' nac cā'linīn, ē
 jā catimāxtekti namasa
 quimacni'.
 Quit miSka'ta'
 xatasicua'lanālanī'.
²⁸ Quimāsu'yuni'nī'ta' chī
 na'icililatā'kchoko.
 Na'icka'lhī tapāxuhuān na
 milacatin.

²⁹ Pedro chihuīna'mpālh:
 —Chi'xcuhui'n, israelitas chī
 quit, na'iccāhuanīyān tū ixlicāna'
 ixpālacata quimpapca'n David tī
 ixpuxcu'ca'n israelitas ixuanī't.
 Xla' nilh ē mā'cnūca. Hui'lhcus
 jā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'kchihuīna'
 Dios ixuanī't. Ixca'tzī chī Dios
 ixuanī't ixlicāna' nahui'li
 chī ixlipuxcu' tī i'xū'nātā'nat
 David. ³¹ David ixca'tzī Cristo
 nalacastālancuana'n ē jā
 catitahui'lacha' nac cā'linīn ē jā
 catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza'
 chuntza' litzo'knulh David.

³²Dios mālacastālancuaninī't huā'mā' Jesús. Quilipō'ktuca'n iclaktzi'nī'ta'uj huā'mā'. ³³Dios limāhua'ca'lh Jesús ē lihui'lilh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús Espíritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh Espíritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. ³⁴David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh
quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j

³⁵hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī'
mintā'lāquiclhaktzi'.”

³⁶Pedro chihuīna'mpāl'h:

—Cataca'tzīkō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'lilh Jesús ixlīMāpa'ksīni' ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit.

³⁷A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyilh. Kelhasqui'nica Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles:

—Chī'xcuhui'n, źtū na'ictlahuayāuj?

³⁸Pedro cāhuanilh:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milipō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesucristo. Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacāmaxquī'yān Espíritu Santo. ³⁹Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tzē namaktīni'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē natamaktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē

ixlipō'ktu ti nacāta'sani' Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

⁴⁰Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuhui't jā tze tī tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

⁴¹Tī ta'a'ka'i'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xla'ca'n ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'i'lhcus huā'mā' quilhtamacuj a'ktu'tun mil tachi'xcuhui't.

⁴²Xlaca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālacpitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalilatlā'huan ti ixta'a'ka'i' xapūla

⁴³Ixlipō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh lhūhua' laka'tla' li'a'cnīn tū talimāsu'yulh ixlitli'hui'qui Dios. ⁴⁴Ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i', ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālacpitzī ixlipō'ktu tū ixtaka'lhī. ⁴⁵Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlipō'ktuca'n chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶Lakaliyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzī pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n. ⁴⁷Ixtamakapāxui Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya chī'xcuhui'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakaliyān. Lakali lakali ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

3 A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim

ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. ²Lakalī lakalī ixtahui'la a'ntza' chā'tin chi'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlilacatuncuhui'nī't. Lakalī lakalī ixui'līcan na ixtanquilhtin nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuani't. A'ntza' i'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan. Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū nac templo. ³A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn. ⁴Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:

—Caquilālakalaktzī'uj.

⁵Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli hui'lh tū namaxqui'can.

⁶Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxqui'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

⁷Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli. ⁸Palaj tunca tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuimā'lh Dios.

⁹Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaktzī'lh chī ixlatlā'huan ē ixmakapāxuimā'lh Dios. ¹⁰Talakapasli ū'tza' tī i'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquilhtin xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuani't. Talī'a'cnīlh tū ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuina'nli na ixtanquilhtin Salomón

¹¹Tzamā lū'ntu' tī ixtzeyani'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac tanquilhtin jā huanican ixtanquilhtin Salomón ē talī'a'cnīlh. ¹²Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Chi'xcuhui'n israelitas, ¿tū ixpālacata li'a'cni'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilālakalaktzī'nāuj? Jā quilītlī'hui'quica'n tū iclīmātzeyinī'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeyā chi'xcuhui'n.

¹³Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsuyuni't ka'lhī limāpa'ksin Jesús tī i'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakxtekcu'tun ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit.

¹⁴Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuani't xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxtekca chā'tin maknīni'. ¹⁵Māmakinīni'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' quina'n icmāsuyuyāuj chī lacastālancuana'nli.

¹⁶Ica'ka'i'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' limātzeyīca huā'mā' chi'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'i'nīn. Ū'tza' limātzeyīca na milacatīnca'n milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁷Chuhua'j chi'xcuhui'n, quit icca'tzī hui'xina'n jā ixca'tziyā'tit tū tlahua'tit a'cxni'

māmaknīnīnī'ntit Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīnī'nī'nca'n.
¹⁸Dios māca'tzīnīnī'lh xapūla Cristo napātīnī'n. Chuntza' tahuanlı ixa'kchihuīna'nī'n Dios xala' makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios. ¹⁹Chuhua'lj hui'xina'n calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē calakpalī'tit milīstacna'ca'n ē chuntza' naxapacan mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāsīcua'lanātlahuani'yān milīstacna'ca'n. ²⁰Namacamin Jesucristo tī xapūla lihui'lilh Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n. ²¹Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlīpō'ktu chī Dios makāstza' cāmāchihuīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n tī lactze. ²²Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n:

Māpa'ksīnī' quinDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuīna', chuntza' chī quīmacamīlh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlīpō'ktu tū nacāhuanīyān.

²³Tī jā nata'a'ka'i' tū nahuan tzamā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmālakspūtūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

²⁴Chuntza' tahuanlı ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios xamakāstza', Samuel ē nā chuntza' tī tamīlh ā'listān. Xlaca'n tahuanlı na'a'kspula huā'mā'.

²⁵Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahualh

quinDiosca'n ē quinapapana'ca'n. Tlahuaca talacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh Abraham:

Ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanātlahuacan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

²⁶A'cxni' Dios macamīlh i'Ska'ta', cālakmacamin hui'xina'n pūla ixpālacata milīpō'ktuca'n namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza' nacātasīcua'lanātlahuayān —huanli Pedro.

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scuīnī'n

4 A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuīna'mā'nalh tachi'xcuui't, talakmīlh pālejni' ē ixcapitān tropas xalanī'n nac templo ē nā saduceos. ²Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata tū ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuui't ē chī ixtalīchihuīna'n Jesús lacastālancuana'nli, ē chuntza' nalīlacastālancuana'nncan. ³Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Kōtanūtza' ixuani't, ē ū'tza' cālīmakxtekca a'ntza' hasta ixlīlakali. ⁴Ta'a'ka'i'lh lhūhua' tī takexmatli tachihuīn. Ixlīlhūhua'ca'n chī a'kquitzis mil chi'xcuui'n.

⁵Ixlīlakali tatakēstokli nac Jerusalén māpa'ksīnī'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'nī'nī'n limāpa'ksīn.

⁶Mīlh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan ē Alejandro ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xapuxcu' pālej. ⁷A'cxni' ixcāhui'licani'ttza' Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n, cākelhasqui'nica:

—¿Tichu ixlimāpa'ksin tū litlahua'tit huā'mā'? ¿Tichu cāmacaminān litlahua'tit huā'mā'?

⁸Ixlistacna' Pedro ixlitzuma Espiritu Santo ē cāhuanilh:

—Chixcuhui'n, māpa'ksini'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹Chuhualj quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj ixpālacata a'ktin tū tze ictlahuani'uj huā'mā' chixcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata chī litatzeyilh.

¹⁰Caca'tzilit milipō'ktuca'n hui'xina'n ē cataca'tzilh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't israelitas huā'mā' tū a'kspulalh. Huā'mā' chixcu' tī yālh na milacatinca'n ū'tza' limātzeyilh ixlitli'hui'qui Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīnī'ntit ē Dios mālacastālanuanilh.

¹¹Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n a'ktin chihuix. Chuhualj huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix tū pūla hui'lica ixtzā'stūn. ¹²Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā a'nampala ā'chā'tin chixcu' nac cā'quilhtamacuj tī tzē quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.

¹³A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksini'nī'n chī Pedro ē Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n tali'a'cnilh ixpālacata ixtaca'tzī Pedro ē Juan xlaca'n catihuālh chixcuhui'n ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza' talica'tzilh xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús.

¹⁴Talaktzī'lh chixcu' tī mātzeyica ē ixyālh ixlacinca'n. Jāla tahuanlı jā tze tū tatlahualh Pedro ē Juan. ¹⁵Cāmaxqui'ca

limāpa'ksin catataxtulh macsti'nalj Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī ixtatlahua justicia.

Talikelhachihuīna'nli xlaca'n ¹⁶ē talāhuanilh:

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chixcuhui'n? Ū'tunu'n tatlahuanī't a'ktin ka'tla' li'a'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlipō'ktuca'n tī tahuī'lāna'lh nac Jerusalén. Jāla cati'a'kskāhui'uj. ¹⁷Cacāmekē'klhauj ē cacāhuanij jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhui'nī' Jesús. Chuntza' jātza' catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸Cāmāta'satinī'nī'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksica jātza' catalichihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ixtacuhui'nī' Jesús. ¹⁹Pedro ē Juan takelhtini'lh ē tahuanlı:

—¿Ē chā tze na ixlacin Dios na'iccākexmatni'yān hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit? Caquilāhuanij.

²⁰Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatni'ta'uj —tahuanlı.

²¹A'cxni' ixcāmekē'klhacani't huampala, cāmakxtekca. Jāla ixtamaclani' chī nacālimakapātinīncan ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtachihuīna'n chī ixlika'tla' Dios chī litzeyanli lū'ntu'. ²²Ē huā'mā' chixcu' ixka'lhītza' lihua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

**Tā'timīn tasqui'nī'lh Dios
cacāmaktāyalh jā titajicua'n**

²³A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmakxtekcani'ttza', talaka'lh

ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuani't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlih ē tahuanih Dios:

—Māpa'ksini', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. ²⁵Ixlīli'hui'qui Espiritu Santo hui'x māchihuini' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasitzi' tzamā' tachi'xcuui't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuui't tū jā ixtapalh'?

²⁶Napuxcu'nu' xalanī'n

nac cā'ti'ya'tna'

tatā'lāquiclhaktzi'lh Dios.

Māpa'ksini'nī'n tatakēstokli, ē talītalakaspi'tni'ni'lh

Māpa'ksini' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacni't.

²⁷Ū'tza' ixlicāna'. Nac huā'mā' cāl'acchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacni'ta' hui'x, quīnDiosca'n. ²⁸Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x lihui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milimāpa'ksin ē mintalacapāstacni'. ²⁹Chuhua'j, Māpa'ksini' Dios, cala'ktzi' chī quincātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmaktāyauj quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclichihuina'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj. ³⁰Camāsu'yu' milīli'hui'qui ē cacāmātzei' ē calītla'hua' li'a'cnīn ixlīli'hui'qui Jesús miSka'ta' tī tze.

³¹A'cxni' ixta'orarlini'ttza', tachiquilh jā ixtatakēstokni't. Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n talītatzumalh Espiritu Santo. Talichihuīna'nli ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahuil'lih tū ixtaka'lhī

³²Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'i'nī't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīn't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. ³³Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' litli'hui'qui. Ixtalīmāsu'yu' chī Māpa'ksini' Jesús ixlacastālancuana'nī't. Ē Dios ixcāsicia'lanātlahua. ³⁴Nūn chā'tin i'sputni' catūhuālh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalīmin ixtapalh' tū ixtastā'. ³⁵Ixtamaxqui' apóstoles. Tamāpitzīlh chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ³⁶Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' José. Apóstoles tamāpācuhiūh ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixini'). Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷Xla' ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmini'lh ixtapalh' ē cāmaxqui'lh apóstoles.

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

5 Nā ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Ananías. Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pītzuna'j ixti'ya'tca'n. ²Ananías māqui'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā ixpuscāt nā ixtā'lica'tzi. Ananías limilh tū quitāxtūlh ē

cāmaxquī'lh apóstoles. ³Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū xpālacata litanūlh skāhui'ni' na milistacna' ē lakpalilh mintalacapāstacni' lī'a'kskāhui'cu'tuna' Espiritu Santo ē namāqui'ya' macsti'nalj tumīn ixtapalh ti'ya't? ⁴Mila' ixuanī't ti'ya't a'cxni' jānalj i'stā'ya'. Mila' ixuanī't ixtapalh a'cxni' stā't ti'ya't. ¿Tū xpālacata līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x a'ksa'ni'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chī'xcuhui'n. Hui'x nā a'ksa'ni'ni'ni'ta' na ixlacatīn Dios.

⁵A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlipō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh. ⁶Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

⁷Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzī tū ixa'kspulani't. ⁸Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ¿chī listā'tit ti'ya't? Puscāt huanilh chuntza' chī ixuanini't ixkōlu'.

⁹Pedro huanilh:
—¿Tū xpālacata lālica'tziyā'tit a'kskāhui'cu'tunā'tit ixEspiritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nān kēpūn tī tamā'cnūlh minkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

¹⁰Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh xpāxtūn ixkōlu'. ¹¹Ixtajicua'n ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

¹²Apóstoles tatlhualh lhūhua' lī'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n

tachi'xcuhui't. Ixtatakēstoknī't ixlipō'ktuca'n na ixtanquilhtīn Salomón. ¹³Nūn chā'tin chī ixlilhūhua'ca'n jā tā'takēxtimīcu'tunli ū'tunu'n xpālacata ixtajicua'n. Tachi'xcuhui't ixtalaktzī'n apóstoles chī tzeya chī'xcuhui'n. ¹⁴Tī ixta'a'ka'i'ni' Māpa'ksini' ā'chulā' ixtalhūhua'n, chī'xcuhui'n ē puscan. ¹⁵Ixcālimincan ta'jatatlani'n nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'lican nac talajni' ē na xpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui xmān ixmāstilē'k Pedro ixcālimātzeyīlh. ¹⁶Nā ixtamimā'nalh nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j Jerusalén. Ixtalimin ta'jatatlani'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixlipō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

¹⁷Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhui'n tī ixta'a'ka'i'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzī'lh xlaca'n. ¹⁸Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchi'n. ¹⁹Dios macamilh chā'tin ángel. Ē cāmālaquī'ni'lh pūlāchi'n tzi'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:

²⁰—Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhui't ixlipō'ktu chī tzē natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²¹A'cxni' ixtakexmatni't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac templo a'cxni' i'xkakamā'htza' ē tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhui'n tatakēstokli. Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē ixlipō'ktu xanapuxcu'nu'

xalaní'n nac Israel. Cāmacā'nca policías natamāxtu tachi'ní'n nac pūlāchí'n ē natalimin. ²²A'cxni' policías tachā'lh, jā cāmaclaca nac pūlāchí'n. Taquítaspitli ē tamāca'tziní'ní'lh. ²³Tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchí'n ē iclaktzī'uj ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'ní'n ixtayāna'lh ixtanquilhtin nac pūlāchí'n. A'cxni' icmālaqui'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān pūlāchí'n.

²⁴A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitán xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejní' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala.

²⁵Palaj tunca milh chā'tin ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuí'n tī cāmānū'tit nac pūlāchí'n tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuí't.

²⁶Palaj tunca ta'a'lh capitán ē policías ē cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cālīminca līlacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuí't palh ixcācucta'laca.

²⁷A'cxni' ixcālīmincani'ttza', cāhui'lica ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ní'n. Xapuxcu' pālej cākelhasqui'nīlh:

²⁸—¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jātza' camāsu'yu'tit na ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n cāmāsa'tikō'tittza' xalaní'n nac Jerusalén tzamā' mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹Takelhtini'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē tahuanli:

— ¿Ē chā tze palh na'iccākexmatni'yāuj

chi'xcuhuí'n ē jā Dios?

³⁰IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālacastālancuanilh Jesús tī hui'xina'n māmaknīnīnī'ntit a'cxni' xtokohua'ca'ca nac cruz. ³¹Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j ē lihui'līlh xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlhualh ixpālacata xalaní'n nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. ³²Quina'n iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza' līmāsu'yu Espīritu Santo tī Dios cāmāxquī'nī't tī takexmatni'.

³³A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh ē ixcāmāknīcu'tuncan.

³⁴Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kēni' līmāpa'ksīn ē ixlakachi'xcuhuí'can. Xla' tāyalh ē huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j. ³⁵Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzīn scujni'n:

—Chi'xcuhuí'n xalaní'n nac Israel, calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā' chi'xcuhuí'n. ³⁶Ca'tziyā'tit makāstza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzi. Makapitzīn chi'xcuhuí'n, hua'chi a'ktā'ti ciento, ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'nī't. Chuntza' līspūtlī tū ixmātzucunī't Teudas. ³⁷Ā'līstān ixui'lapālh Judas xala' nac Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaqui'lh makapitzīn tī ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'nī't. ³⁸Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā

tū cacātlahuani'tit tzamā'
chi'xcuhui'n ē cacāmaktēktit.
Palh huā'mā' talacapāstacni' ē
huā'mā' tamāsu'yun xmān
ixlaca'n chi'xcuhui'n, ixlīmān
nalakspūta. ³⁹Palh ixlā' Dios,
jā maktin catimāpānū'tit. Jā
catā'lākelhtaxtoktītīt Dios.

⁴⁰Ta'a'ka'i'lh ixtachihuīn
Gamaliel. Cāmāta'satinī'nca
apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica
jātza' catachihuīna'lh na
ixtacuhui'n! Jesús. Cāmaktēkca.
⁴¹Pedro ē Juan tataxtulh
ixlaca'tinca'n scujnī'n. Tapāxuhualh
ixpālacata cālaktzī'nca xlaca'n tze
natapātī tū limāxana' ixpālacata
Jesucristo. ⁴²Lakali lakali xaka'tla'
nac templo ē na ixchicca'n, jā
ixtamaktēkca tamāsu'yu ē
talīchihuīna'n Jesucristo.

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'ni'n

6 Huā'mā' quilhtamacuj
ixtatachā'lhūhui'tēlha tī
ixta'a'ka'i'. Chi'xcuhui'n griegos
talāhuanilh hebreos jā tze chī
ixcāmāpitzini'can lihua' lakali
lakali tī ixcānimaka'ncani'ttza'
ē jā lacxtim ixcāmāxqui'can.

²Kelhačāujtu' apóstoles
tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī
ixta'a'ka'i' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmaktēkēuj
na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn
Dios ē na'icmāstā'yāuj lihua'.
³Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit
kelhatojon chi'xcuhui'n chī
hui'xina'n tī cālākapasā'tit
lactze ē tī talitzuma Espīritu
Santo ē tī tzej talacapāstacna'n.
Nacāmācamāxqui'yāuj huā'mā'

tascujūt. ⁴Quina'n ū'tza'tza'
quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē
na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios
—cāhuanica.

⁵Huā'mā' cāminī'ni'lh
ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca Esteban,
chā'tin chi'xcu' tī ixlitzuma
Espīritu Santo ē tī tzej ixa'ka'i'ni'
Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro
ē Nicanor ē Timón ē Parmenas
ē Nicolás xala' nac Antioquía tī
ixcātā'a'ka'i' israelitas. ⁶Cālīminca
ixlaca'tinca'n apóstoles ē cā'orarlica
ē cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n.

⁷A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī
ixta'a'ka'i' ixtatachā'lhūhuitēlha
nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni'
ta'a'ka'i'lh ē takexmatni'lh
ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸Esteban ixa'ka'i' ē ixka'lhī
ixlītlī'hui'qui Dios. Ixtlahua lī'a'cnīn
ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't.

⁹Tatā'kaqui'lh makapitzīn
xalanī'n na ixtemploca'n
israelitas tī ixcāmāpācuhūican
Libertos, ē nā xalanī'n nac
Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē
Asia. Ē tatā'lālihuanilh Esteban.
¹⁰Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhui'
ixpālacata ixtalacapāstacni'
Esteban ē ixpālacata Espīritu
Santo tī ixmāchihuīni. ¹¹Xlaca'n
taxokolh ā'makapitzīn
nata'a'ksa'nīni'n ixtakexmatni't
chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē
Dios. ¹²Cāchihuīna'makasītzī'ca
tachi'xcuhui't ē xanapuxcu'nu'
israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksīn. Xamaktin
laktalacatzuna'jīca Esteban ē
chi'paca ē liminca ixlaca'tinca'n

scujni'n. ¹³Cāhui'lica tī natahuan tū jā ixlicāna' ē tahuanlı:

—Huā'mā chi'xcu' jā makxteka a'ksa'n līmāpa'ksin ē tzamā' xaka'tla' templo tū xaticua'lanālan.

¹⁴Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālakspūtū xaka'tla' templo ē natalakpalī tahuilat tū māsuyulh Moisés.

¹⁵Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzi'lh Esteban. Ixlacan ixtasu'yu hua'chi ángel.

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

7 Xapuxcu' pālej kelhasqui'nilh Esteban:

—¿Ē ixlicāna' huā'mā'?

²Esteban huanli:

—Chi'xcuhui'n, israelitas hua'chi chī quit, cakexpa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'cxni' xla' ixui'lhcus nac cā'lacchicni' nac Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahuilla' nac Harán.

³Dios huanilh:

Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasni'n ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

⁴Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahuilla' nac Harán. A'cxni' ixnīni'ttza' ixtāta' Abraham, Dios limilh Abraham nac cā'lacchicni' jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j.

⁵Dios jā maxqui'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pitzuna'j jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. ⁶Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmakapātinīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

⁷Quit na'iccāmakapātinīn tachi'xcuhui't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'listān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxui huā'tzā'.

⁸Dios hui'lilh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata ixcāchu'cucan chi'xcuhui'n israelitas ixpālacata nacā'ilalakapascan. Tahuilh chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhui'ni' Isaac. Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha. Ā'listān tahuilh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhui'ni' Jacob. Ā'listān Jacob ka'lhilh kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.

⁹Quinapapana'ca'n ixtaquiclhaktzi'n ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha. ¹⁰Dios makapūtaxtūlh ixlipō'ktu tū pātilh. Dios maxqui'lh José talacapāstacni' na ixlacatin Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhui' José. Lihui'lilh chī gobernador nac Egipto. Hui'lilh namāpa'ksikō' pō'ktu ixchic Faraón.

¹¹Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlipō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātinilh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'. ¹²A'cxni' kexmatli Jacob ixa'n nan trigo nac Egipto, pūla cāmacā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹³A'cxni' ta'a'mpālhl ixlimaktu', José

cāhuanilh ixnapuxcu'nu': "Quit mistancuca'n." Faraón māca'tzinica ixtā'timīn José ixtahuani't.

¹⁴José māta'satīnīnī'lh Jacob tī ixtāta' ē ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuui't.

¹⁵Jacob a'lh tahuī'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanikō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n.

¹⁶Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Lītamāhualh tumīn.

¹⁷Ixtalacatzuna'jītēlha quihltamacuj a'cxni' ixmākentaxtūlh Dios tū ixuaninī't Abraham. Tachi'xcuui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto.

¹⁸Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. ¹⁹Xla' cā'a'kskāhui'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmakapātīnīnli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlacstīnca'n natanī. ²⁰Milh a'ktin quihltamacuj lacatuncuui'lh Moisés ē tzēhuani't ixuani't na ixlacatīn Dios. Ixmaktaka'lh mā'ca a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹A'cxni' quīhui'lica Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón saclī ē makastaclī hua'chi ixlicāna' ixka'hua'cha. ²²Moisés māsca'tica ixlipō'ktu talacapāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

²³A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlitza' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas.

²⁴Laktzī'lh chī chā'tin egipcio ixmakapātīnīmā'lh chā'tin

israelita. Moisés līmaktāyhalh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūnī'lh tū ixmakca'tzī.

²⁵Moisés ixpuhan israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacnī't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xla'ca'n jā ixtakexmata. ²⁶Ixlilakalī huampala cālakhilh Moisés chā'tu' israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmakxtekecu'tun ē cāhuanilh: "Chī'xcuui'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ¿Tū ixpālacata lālītucspā'na'ntit?" ²⁷Tī ixlacatāqui'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh: "¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n? ²⁸¿Ē naquimāknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?" ²⁹A'cxni' kexmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh. Chā'lh cāl'acchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahuī'lh chā'tu' ixcamana'.

³⁰A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'hui' tū i'lhcumā'lh. ³¹A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī tū i'lhcumā'lh. Ē talacatzuna'jilh nalaktzī'n. Ixtachihuīn Dios huanilh:

³²Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.

Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun. ³³Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatīn Dios.

³⁴Quit ixlicāna' iclaktzī'nī't chī cāmakapātīnīmā'ca

quintachi'xcuhui't ti
 tahuil'läna'lh nac Egipto.
 Ickexmatni't chi tata'samā'nalh
 xlaca'n, ē icyujni'ta'nchi
 na'iccāmakapūtaxtū.
 Chuhua'j cata't.
 Na'icmacā'nān nac Egipto.
³⁵Huā'mā' ū'tza' Moisés ti
 talakmaka'lh a'cxni' tahuani: “¿Tichu
 hui'lini'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n
 ē quijuezca'n?” Dios macamilh
 huā'mā' Moisés chi xapuxcu' ē
 makapūtaxtūnu'. Ixmaktāya ángel
 ti tasu'yuni'lh nac a'katin putzuna'j
 qui'huil'. ³⁶Moisés cāmāxtulh
 quinapapana'ca'n. Xla' tlhualh
 laka'tla' li'a'cnin nac Egipto ē nac
 Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cāl'tzaya'nca
 ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷Huā'mā'
 ū'tza' Moisés ti cāhuanilh israelitas:
 Māpa'ksini' quinDiosca'n
 nalacsaca chā'tin
 mintalakapasni'ca'n chuntza'
 chī quilacsacli quit.
 Ū'tza' ixa'kchihuina' Dios nahuan.
 Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.
³⁸Huā'mā' Moisés ū'tza' ixui'lh
 a'cxni' ixtatakēstokni't nac
 cāl'tzaya'nca ti'ya't. Ángel
 tā'chihuina'nli nac sipej Sinaí.
 Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n
 tū huanli ángel. Moisés maktini'lh
 tachihuin tū jā maktin catispusti ē
 ū'tza' quincāmaxqui'n.
³⁹Huā'mā' quinapapana'ca'n
 jā takexmatni'cu'tunli Moisés ē
 talakmaka'lh. Ixtataspi'tcu'tun nac
 Egipto. ⁴⁰Tahuanih Aarón:
 Caquilātlahuani'uj ídolos tū
 naquincāpūlani'yān.
 Jā icca'tziyāuj tū a'kspulalh
 Moisés ti quincāmāxtun nac
 ti'ya't Egipto.

⁴¹Xlaca'n tatlhualh a'ktin ídolo tū
 ixtasu'yu hua'chi xaska'ta' huācax
 ē maknica animalh ē maxqui'ca
 talakalhu'mān ídolo. Talipāxuhualh
 tū ixtalitlahuani't ixmacanca'n.
⁴²Dios cātamakatini'lh xlaca'n ē
 cāmakxtekli natalaktaquilhpūta
 sta'cu. Nā chuntza' tatzokni' nac
 libro tū tatzokli ixa'kchihuina'nin
 Dios. Huanli:
 ¿Ē quilāmālacnūni'uj
 talakalhu'mān ē animalh tū
 xatamaknin tu'pu'xam cā'ta
 nac cāl'tzaya'nca ti'ya't?
⁴³Hui'xina'n lita'ntit
 ixa'cchic ídolo Moloc jā
 ixlaktaquilhpūtacan, ē ídolo
 Renfán tū ixtasu'yu hua'chi
 sta'cu.
 Hui'xina'n tlhualh ídolos
 nacālaktaquilhpūtayā'tit.
 Chuhua'j quit na'iccālē'nān
 ā'chulā' ixlakamakāt
 Babilonia.
⁴⁴Esteban chihuina'mpālh:
 —Nac cāl'tzaya'nca ti'ya't,
 quinapapana'ca'n ixtaka'lhī
 xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu
 Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh.
 A'cchic ū'tza' ixtlahuacani't
 chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nit
 Moisés. ⁴⁵Quinapapana'ca'n
 tamaktini'lh ixa'cchic. Talimilh
 a'cxni' tatā'tanūchi Josué
 na ixti'ya'tca'n ā'makapitzin
 chi'xcuhui'n ti Dios cāmāxtulh
 ixlacatinca'n quinapapana'ca'n.
 A'ntza' tamakxtekli a'cchic hasta
 a'cxni' ixquilhtamacuj David.
⁴⁶Dios lipāxuhualh David chun
 ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios
 ti nā ixDios Jacob. ⁴⁷Ti tlhualh
 ixchic Dios, ū'tza' Salomón. ⁴⁸Dios

xaka'tla' jā tahu'la nac a'ktin chic tū tatlahuanī't chī'xcuhui'n. Nā chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj. ¿Tuyā chic naquilātlahuanī'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.

¿Jāchu na'icjaja quit?

⁵⁰ ¿Ē jā quit iclītlahualh quimacan ixlīpō'ktu tū a'nan?

⁵¹ Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuanīyā'tit Espīritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n.

⁵² Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuanli xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit.

⁵³ Hui'xina'n maktīnī'ntit līmāpa'ksīn tū tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit — cāhuanīlh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasīzi'lh ē talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī tasīzi'lh. ⁵⁵ Ixlistacna' Esteban ixlītzuma Espīritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzi'lh taxkaket jā hui'lh Dios. Laktzi'lh Jesús ixylālh na ixpekxtūcāna'j Dios ⁵⁶ ē huanli: —Calaktzi'ntit. Quit iclaktzi'n a'kapūn laqui'yālh, ē Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

⁵⁷ Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē cā'a'kachi'paca.

Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talakminkō'lh. ⁵⁸ Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca. Testigos tahu'ilīlh ixlū'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo. ⁵⁹ A'cxni' cucta'laca Esteban huanīlh Dios: —Māpa'ksīni' Jesús, icmacamaxqui'yān quilīstacna'. ⁶⁰ Tatzokostalh ē huanli palha': —Māpa'ksīni', cacāmātzā'nkēna'ni' tū quintatlahuanī'mā'nalh. A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'i'

8 Saulo ixcātā'lica'tzi chī līmāknīca Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'i' nac Jerusalén. Ixlīpō'ktuca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria. Tatachokolh xmān apóstoles. ² Makapitzīn chī'xcuhui'n, tī ixtalakachi'xcuhui' Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. ³ Saulo ixcāmālakspūtūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'i'. Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chī'xcuhui'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchi'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

⁴ Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhuālh ē ixtalichihuīna'n xatze tachihuīn. ⁵ Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani Felipe. Takexmatli ē talaktzi'lh li'a'cnīn tū ixtlahua. ⁷ Tū jā tzeya

ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni'
 ti ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun
 ē ti i'xcāhui'huanani't
 ixcāmātzeyimā'ca. ⁸Lhūhua'
 ixa'nān tapāxuhuān tzamā' nac
 cāl'acchicni'.

⁹Ixui'lh chā'tin chi'xcu'
 ixtacuhuīni' Simón. Xla' xapūla
 ixuanī't xantilh nac tzamā'
 cāl'acchicni'. Ixcā'a'kskāhui'mā'lh
 xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza'
 xaka'tla'. ¹⁰Tzej ixtakexmatni'
 Simón ixlipō'ktuca'n ti xalacstīn ē ti
 xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī
 ixlīli'hui'qui Dios.

¹¹Tzej ixtakexmatni'
 Simón ixpālacata makāstza'
 ixcāli'a'kskāhui'ni't ixlīxantilh.
¹²Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze
 tachihuīn chī Dios māpa'ksīni'n
 ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n
 ta'a'ka'i'lh ē ta'a'kpaxli chi'xcuhuī'n
 ē puscan. ¹³Nā Simón nā a'ka'i'lh
 ē a'kpaxli ē stālani'lh Felipe.
 A'cxni' Simón laktzī'lh lhūhua'
 li'a'cnīn tū tlhualh Felipe, lhūhua'
 ixlacapāstaca.

¹⁴A'cxni' taca'tzīlh xalani'n
 nac Samaria ixtamaktīni'ni'ttza'
 ixtachihuīn Dios, apóstoles nac
 Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan
 nac Samaria. ¹⁵Xlaca'n tamilh ē
 ta'orarlilh ixpālacata natamaktīni'n
 Espiritu Santo xalanī'n nac Samaria.
¹⁶Jāna'j ixcālakyujachi Espiritu
 Santo. Xmān ixtali'a'kpaxni't
 na ixtacuhuīni' Jesús.

¹⁷Cā'a'cpūhui'lica ixmacanca'n ē
 tamaktīni'lh Espiritu Santo.

¹⁸Simón laktzī'lh chī Espiritu
 Santo maktīni'nca a'cxni' apóstoles
 ta'a'cpūhui'lilh ixmacanca'n ē

cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹Huanli
 Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj
 huā'mā' līli'hui'qui ē chuntza' chī
 catihuālh na'lica'cpūhui'li quimacan
 nā namaktīni'n Espiritu Santo.

²⁰Pedro huanilh:
 —Calakspūtli mintumīn ē nā
 hui'x casputti ixpālacata puhuanti
 nalitāmāhua'ya' tumīn tū Dios
 mātā'. ²¹Hui'x jāla catimaktīni'
 tzamā' talakalhu'mān ixpālacata
 jā tze milīstacna' na ixlacatīn
 Dios. ²²Camakxtekti tzamā' tū
 jā tze talacapāstacni' ē casqui'ni'
 Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā'
 talacapāstacni' tū ka'lhī'ya' na
 milīstacna'. ²³Iclaktzī'nān hui'x jā
 tzeya chi'xcu'. Hui'x jāla makxteka
 tū jā tze.

²⁴Kelhtini'lh Simón ē huanli:
 —Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios
 jā quinti'a'kspula tū hui'xina'n
 quilāhuaniuj.

²⁵A'cxni' xlaca'n
 ixtalīmāsu'yuni'ttza' ē
 ixtalīchihuīna'ni'ttza' ixtachihuīn
 Dios, tataspi'tpālh nac
 Jerusalén. Talīchihuīna'nli xatze
 tachihuīn ixtala' Jesucristo na
 ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

**Felipe ē chā'tin chi'xcu'
 xala' nac Etiopía**

²⁶Tā'chihuīna'nli Felipe chā'tin
 ángel ti Dios macamilh ē huanilh:
 —Catā'kaqui' ē capit nac
 sur. Nalacpina' xatej Jerusalén
 tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza'
 cā'tzaya'nca ti'ya't.

²⁷Felipe tā'kaqui'lh ē a'lh.
 Tā'lāpāxtokli chā'tin chi'xcu'
 eunuco xala' nac Etiopía. Xla'

chā'tin scujni' ixuani't nac Etiopía jā ixmāpa'ksini'n reina ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quīlachi nac Jerusalén namakapāxuīchi Dios. ²⁸Ixtaspi'tmā'lhntza' ē ixpūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isaiás, tī ixa'kchihuīna' Dios ixuani't. ²⁹Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

³⁰Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jīlh ē kexmatli tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'knī't Isaiás. Felipe kelhasqui'nīlh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

³¹Kelhtīlh: —¿Ē chī na'iclikexmatni' palh jā tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

³²Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā huan chuntza':

Hua'chi chī lē'nca lakatin oveja tū namaknīcan, chuntza' lē'nca;

ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta, chuntza' tzamā' chi'xcu' jā tū huanli.

³³Māmāxani'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tīchu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?

¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palh maktin maknīca ē mālaksputūni'ca ixlatamat nac cā'quīlhtamacuj?

³⁴Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu lichihuīna'mā'lh huā'mā' Isaiás? ¿Ixlīmān lichihuīna'nca, o lichihuīna'mpala ā'chā'tin?

³⁵Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsu'yuni'lh ixpālacata Jesús. ³⁶A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa'?

³⁷Felipe huanilh:

—Palh hui'x lī'a'ka'ī'ya' pō'ktu milistacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

³⁸Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxīlh. ³⁹A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' laktzi'lh. A'mpālē ē pāxuhualh. ⁴⁰Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixta' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

Saulo lakpalīlh ixtalacapāstacni'

Hch. 22:6-16; 26:12-18

9 Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmāknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej ²ē squi'nli a'ktin tatzō'knu' tū nalē'n na ixtemplōca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhuī'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē

tzē nacālimin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jitelhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacstī'li'lh. ⁴A'kāl'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

⁵Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'nca.

⁶Saulo xpīpilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cāl'acchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

⁷Chi'xcuhui'n tī ixtatā'a'mā'nalhh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli. ⁸Saulo tā'kaqui'lh nac ti'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli. Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco. ⁹A'ntza' tamaxtekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

¹⁰Ixui'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī ixa'ka'i'ni' Jesucristo ē ixtacuhui'ni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

¹¹Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlimā'lh. ¹²Ū'tza' līlakachuyani't ē laktzī'ni't chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'ni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

¹³Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua'

quintahuanīni't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanīn nac Jerusalén tī ta'a'ka'i'ni' mintachihuīn. ¹⁴Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxqui'ni't līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quilipō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

¹⁵Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacni't

Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn ē na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas.

¹⁶Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n quimpālacata.

¹⁷Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixui'lh Saulo. A'cpūhui'līlh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't

Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't.

Ū'tza' quimacaminī't

nalacahuāna'mpala'ya' ē

nalītatzumakō'ya' Espīritu Santo na milīstacna'.

¹⁸Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpālhh. Tā'kaqui'lh ē palaj tunca a'kpaxli.

¹⁹Huā'yalh ē tatli'hui'clhli.

A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahui'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuina'nli nac Damasco

²⁰Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh lichihuina'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' quinDiosca'n. ²¹Talī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanilh: —ĴĒ jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālakspūtucu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Mini't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni. Ū'tza' līmīlh huā'tzā'.

²²Saulo ā'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātzā'lanī'lh israelitas

²³A'cxni' ixpātle'kēnī'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuina'nli natamaknī Saulo. ²⁴Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lh mā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ixtaka'lh itīmā'nal jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. ²⁵Cā'tzī'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'i'ni' palh xla' ixa'ka'i'ni'ttza'. ²⁷Bernabé

cālīmīni'lh Saulo li'apóstoles. Cāhuanilh chī Saulo ixlaktzī'ni't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī tā'chihuina'nli. Cāhuanī'lh chī Saulo ixlīchihuina'ni't nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n. ²⁸Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹Ixlīchihuina'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuina'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰A'cxni' tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.

³¹Cā'līpāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimī na ixlīpō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'i'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Espīritu Santo ixcāmāko'xamāka'tli ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³²Pedro calhāxcuhuālh ixlātā'huan ē cālakmīlh tī ixta'a'ka'i' xalanī'n nac Lida. ³³A'ntza' maclalh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēni' ixlū'ntū'nunī't.

³⁴Pedro huanilh: —Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzī'lh Eneas ixtzeyani'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcac lacastālancuana'nli

³⁶Ixui'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'i'. Ixtacuhuīni' Tabita ē nā

Dorcas ixtacuhuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān.

³⁷Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlalh ē nīlh. Ixmāpaxicanī'ttza' ē ixcāxmāpī'canī'ttza' na ixli'a'ktu' piso. ³⁸Tā'timīn nac Jope takexmatli Pedro ixuī'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Jope. Cālakmacā'nca chā'tu' chi'xcuhuī'n. Xlaca'n tahuanihl Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icuī'lāna'uj.

³⁹Palaj tunca Pedro cātā'a'lh.

A'cxni' cālakchā'lh, lē'nca na ixli'a'ktu' piso. Ixli'pō'ktuca'n tī ixcānīmaka'nca'nī'ttza' talītalacxtimīlh jā ixmā'lh Dorcas ē tacalhuani. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixuī'lhcus. ⁴⁰Pedro cāmāxtulh ixli'pō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orarlīlh. Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'nli ē laktzī'lh Pedro ē tā'kaqui'lh ē tahuī'lh.

⁴¹Pedro makachi'palh ē yāhualh.

Pedro cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'i' ē tī ixcānīmaka'nca'nī't ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan.

⁴²Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixli'pō'ktu Jope. Lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

Pedro ē Cornelio

10 Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Cornelio. Xla' capitán ixuanī't a'ktin nac batallón tū ixuanican

Italiano. ²Cornelio ixlakachi'xcuhuī' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza' ixli'pō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixorarlini' Dios.

³A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh: —iCornelio!

⁴Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī māsā'ya' talakalhu'mān.

⁵Chuhual'j cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīni'ni' Simón tī ka'lhī ixli'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ⁶Xla' tētachokonī't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuanīyān tū natlahua'ya'.

⁷A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuhuī' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. ⁸A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuanini't ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹Ixlilakali xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatalacatzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahu'a'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orarli. ¹⁰Ē tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun. Lihuan ixcāxtlahuamā'ca lihua', Pedro lakachuyalh. ¹¹Laktzī'lh a'kapūn laqui'yālh ē hua'chi a'ktin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na ixlacatīn. ¹²A'ntza' ixtatōjōmā'nalh ixli'pō'ktu animalh

tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūnī'n.

¹³Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

¹⁴Pedro huanli:

—E'ē, Māpa'ksini'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.

¹⁵Kexmatpāl̄h ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.

¹⁶Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sávana tayapalacancha' nac a'kapūn. ¹⁷Pedro ixlacapāstacui'lh ixpālacata jā ixca'tzi' tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chi'xcuui'n, tī ixcāmacamini't Cornelio, takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. ¹⁸Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ¹⁹A'cxni' Pedro ixlacapāstacui'lh chī lakachuyani't, Espíritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuui'n taputzayān. ²⁰Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': “Jā icti'a'lh.” Quit iccāmacamini't.

²¹Pedro cālakyujli chi'xcuui'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit?

²²Xlaca'n takelhtīlh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talaktzi'n israelitas tzeya chi'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satinīni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

²³Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokel̄h huā'mā' tzi'sni'. Ixlilakalī cātā'a'lh ē nā ta'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴Ixlilakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Cornelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasni'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa.

²⁵A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh.

²⁶Pedro mā'kaqui'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

²⁷A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha ē lhūhua' cāmaclalh tī ixtatakēstokni't.

²⁸Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chā'tin israelita jāla catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic. Dios quimāsu'yuni'ni't jāla ictihualh jā tze ā'chā'tin chi'xcu' ē xmān catihuālh. ²⁹Ū'tza' iclīmīlh a'cxni' quimāta'satinīni'nca ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu ixpālacata quilālimāta'satinīni'uj?

³⁰Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatzā' quit jā xa'icua'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlāmā'lh na quinchic. Chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacatin ē ixka'lhī ixlu'xu' tū i'xkaka. ³¹Quihuanilh: “Cornelio, Dios kexmatni't minoración ē lacapāstacmā'lh chī māsā'ya' talakalhu'mān. ³²Cacāmacapi chi'xcuui'n nac Jope ē camāta'satinīni'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh

na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquiltūn mar. Xla' namin ē natā'chihuīna'nān." Chuntza' quihuanilh. ³³ Ū'tza' iclīmāta'satinīni'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j quilpō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksinī'ta'n nahua'na' — huanica Pedro.

**Pedro tzuculh a'kchihuīna'n
na ixchic Cornelio**

³⁴ Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:

— Chuhua'j quit icca'tzī ixlicāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlipō'ktuca'n chi'xcuhui'n.

³⁵ Xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios ē tatlaha tū tze, ū'tunu'n tamakapāxui' Dios. ³⁶ Dios cāmacamini'lh israelitas

ixtachihuīn. Cāmāsu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksikō'.

³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī māsu'yucani't xatze tachihuīn pūla nac Galilea ē ā'listān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yuni'ttza' ē ixmāk'paxini'nī'ttza'. ³⁸ Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlīli'huī'qui Espīritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē iccāmātzeyitlā'huan tī ixtapātīni'n ixpālacata tū mātā' skāhui'ni'. Huā'mā' tzē tlhualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh. ³⁹ Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlhualh Jesús na iccā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca

nac cruz ē chuntza' maknīca.

⁴⁰ Dios mālacastālancuanilh ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús. ⁴¹ Jā cāmāsu'yuni'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacacni'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'.

⁴² Dios quincāhuanin na'iccāmāsu'yuni'yāuj tachi'xcuhui't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'līlh chī ixJuezca'n xalakahuan ē xanīni'n. ⁴³ Ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlipō'ktu tī talipāhuan Jesús, xlaca'n nacāmātzā'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

⁴⁴ Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espīritu Santo cālakyujchi ixlipō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro.

⁴⁵ Tali'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē ixtatā'mini't Pedro. Tali'a'cnilh ixpālacata iccāmaxquī'mā'ca Espīritu Santo tī jā israelitas. ⁴⁶ Cālī'a'cnīca ixpālacata iccākexmatcanī't chī ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios. ⁴⁷ Pedro cāhuanipālh:

— ¿Ē huī'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuhui'n? Ā'nā xlaca'n cāmaxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātamaxquī'n Espīritu Santo.

⁴⁸ Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhui'ni' Jesucristo. Huanica

Pedro cacātā'lätahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

**Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n
nac templo nac Jerusalén**

11 Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahui'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chi ixta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. ²A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas. ³Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūnī'ta' jā tahui'lāna'lh chi'xcuhuī'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:

⁵—Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlāmā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzi'lh hua'chi ka'tla' sávana tū yujchi nac a'kapūn. Chi'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' ē quilakchilh. ⁶Iclaktzi'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahua'nān ē lūhua' ē spūnī'n. ⁷Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” ⁸Icuanilh:

“E'ē, Māpa'ksīni'. Jā maktin icua'nī't tū catūhuā'lh ē tū jā tze.”

⁹Quintā'chihuīna'mpālh ixlīmaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuānī't tze.” ¹⁰Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tālh mā'n. ¹¹Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhuī'n tī ixquilakmacamincanī't nac Cesarea. ¹²Espíritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh.” ¹³É

quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timīn. Ictanūj nac ixchic Cornelio. ¹³Xla' quincāhuanin chī laktzi'lh nac ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē calīminca Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ¹⁴Xla' nahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na minchic.”

¹⁵Pedro cāhuanipālh: —A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espírītu Santo cālākmilh chuntza' chī quincālākmīn pūla. ¹⁶Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús: “Ixlicāna' Juan ixlīmā'kpaxīnī'n xcān. Hui'xina'n nalī'a'kpaxā'tit Espírītu Santo.” ¹⁷Dios cāmaxqui'lh Espírītu Santo nā chuntza' chī quincāmaxqui'n quina'n tī a'ka'i'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿É tīchu quit na'iclimāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

¹⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios ē tahuanli:

—Dios lacasqui'n natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlātamāca'n.

Ta'a'ka'i'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹A'cxni' maknīca Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'i'nī't. Xlaca'n tatzā'lalh ē ixta'a'kahuānkō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuīn xmān israelitas. ²⁰Makapitzīn xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía.

Cātā'chihuīna'nca tī jā israelitas. Ē cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixla' Jesús. ²¹ Jesucristo cāmaxquī'lh litli'hui'qui ē chuntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.

²² Cāmācaltzīnīca tī ixta'a'ka'ī'nī't xalanī'n nac Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ A'cxni' chā'lh, laktzi'lh chī Dios ixcāsīcua'lanātlahuani't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

— Calīhui'li'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

²⁴ Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlistacna' ixlitzuma Espīritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua' tachi'xcuhui't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ A'cxni' maclalh, līmīlh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'nī't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhui't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuīcan cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

²⁷ Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén makapitzīn ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Chā'tin, tī ixuanican Agabo, tāyalh na ixlacatinca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espīritu Santo. Huanli calhāxcuahuālh na'a'nan a'ktin ka'tla' tatzī'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Tī ixta'a'ka'ī'nī't talīhui'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. ³⁰ Chuntza' tatlahualh.

Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

Maknica Jacobo ē chī'ca Pedro

12 Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī ixta'a'ka'ī'nī't. ² Līmāmaknīnīnī'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³ A'cxni' laktzi'lh Herodes israelitas talīpāxuhualh tū tlahualh, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīnī'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni' tahua'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. ⁴ A'cxni' Herodes ixmāchi'panīnī'nī't Pedro ē māmānūnīnī'lh nac pūlāchī'n. Cāmamacmaxquī'ca kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lha ē ixtalālīlakpalītēlha likelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīminca ixlacatinca'n tachi'xcuhui't a'cxni' na'a'kspūta cā'tani' tū huanican pascua. ⁵ Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē ixtamaktaka'lh māmā'nalh. Tī ixta'a'ka'ī'nī't jā tajaxli tali'orarla ē tasquī'nī'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶ A'ktin tzi'sni' Pedro i'lh tātāmā'lh nac pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Ī'lh tātāmā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachi'maxquī'canī't chā'tunu' tropa. Ē a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchī'n. ⁷ Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n.

Ángel tãpãtoklhli Pedro ē málakahuanilh ē huanilh:

—Palaj catã'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro.

⁸Ángel huanilh:

—Calha'kã'na' ē catatũnu' mincaclhi'.

Chuntza' tlhualh Pedro.

Huanipãlh ángel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistãla'ni'.

⁹Pedro taxtulh ē i'stãlani'tëlha.

Jã ixca'tzi palh ixlicãna' tũ ixtlahuamã'lh ángel. Ixpuhuan ixlakachuya. ¹⁰Tatëlakataxtulh xapũla tropa ti ixmaktaka'lhãmã'lh ē ã'lístãn tatëtaxtupãlh ã'chã'tin. Tachilh nac mãkelhcha xalicã'n jã lactanũcan nac cã'lacchicni'. Ixa'cstu talaqui'lh. Xlaca'n tatëtaxtulh nac kentin tej. Palaj ángel makxtekli Pedro. ¹¹A'cxni' Pedro tzeya ca'tzilh ē huanli:

—Chuhual'j icca'tzi

Jesucristo macamilh ixángel

ē quimakapũtaxtũni't na ixlímãpa'ksin rey Herodes.

Quimakapũtaxtũni't tũ ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

¹²A'cxni' ixlacapãstacni'ttza' huã'mã', Pedro chã'lh na ixchic María ti ixtzi' Juan ti ixka'lhĩ ixlí'a'ktu' ixtacuhuĩni' Marcos. A'ntza' lilhũhua' ixtastokcani't ē ixta'orarlãmã'nalh. ¹³Pedro toklhli nac mãkelhcha jã lactanũcan na ixtanquilhtin chic. Chã'tin tzu'ma'jãt, ti ixuanican Rode, milh kelhasqui'nĩ tichu xla'.

¹⁴Kelhlakapasli Pedro ē pãxuhualh. Ū'tza' jã limãlaqui'ni'lh ē palaj tu'jnuntëlha tanũpãlh nac chic. Cãhuanilh ti ixtatakëstokni't:

—Layãlh Pedro nac këpũn.

¹⁵Xlaca'n tahuaniilh:

—Chuya'ya'.

Rode ã'chulã' cãhuanilh ixlicãna' ũ'tza'. Palaj tunca tahuani':

—Jã ũ'tza'. Ixmãstilë'k ángel ti maktaka'lhã Pedro.

¹⁶Pedro ã'chulã' palha' toklhli nac mãkelhcha. A'cxni' tamãlaqui'lh, talaktzi'lh Pedro ē tali'a'cnilh.

¹⁷Pedro cãmacahuani'lh

cataquilhca'cslalh. Cãhuanilh chĩ Dios limãxtulh nac pũlãchĩ'n. Cãhuanilh:

—Camãca'tzĩni'tit Jacobo ē tã'timĩn huã'mã' tũ quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ã'lacatin.

¹⁸Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyilh ixpãlacata chĩ litzã'lalh Pedro. ¹⁹A'cxni' Herodes mãputzini'lh Pedro ē jã maclaca ē cãkelhasqui'nilh tropas ti ixcãyãhuacani't natamaktaka'lhã ē cãmãmaknĩni'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'lh tancã'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nilh Herodes

²⁰Herodes ixcãtã'lãsĩtzi'ni't xalanĩ'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzin talãlitã'chihuĩna'nli palh tzë natalaka'n. Lĩ'amigos talalh Blasto ti ixmaktaka'lhã jã i'lhata rey. Xlaca'n ixtalimãko'xamixicu'tun ixpãlacata ixlíhua'tca'n tũ limincancha' na ixcã'lacchicni' rey. ²¹Lakchã'lh quilhtamacuj tũ ixcãlhcãni'ni't Herodes. Ixlhakã'ni't ixlu'xu' tũ ixtasu'yu chĩ rey ixuani't. Tahuĩ'lh nac trono ē a'kchihuĩna'nli.

²²Tachi'xcuhui't tamãta'silh:

—Jã chi'xcu' ti chihuĩna'mã'lh. Hua'chi chã'tin dios.

²³Xamaktin chā'tin ixángel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmakxtekli talaktaquilhputalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē nīlh.

²⁴Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē cālakhā'lh ā'makapitzīn chi'xcu'huī'n.

²⁵A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'ni't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xla'ca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos.

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchihuīna'n xatze tachihuīn

13 Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahui'lāna'lh a'kchihuīna'ni'n ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n. Makapitzīn ixtacuhuīni'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo. ²Xla'ca'n ixtalaktaquilhputamā'nalh Dios ē ixtalihui'līni't jā tū natahua'. Espiritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmāxqī'.

³Xla'ca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlilh ē ta'a'cpūhui'lilh ixmācanca'n ē cāmācā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴Espiritu Santo cāmācā'lh Bernabé ē Saulo. Xla'ca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't.

⁵A'cxni' tachilh nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n.

⁶A'cxni' tatētaxtulh ixlipō'ktu nac Chipre, tachilh nac cāl'acchicni' ixtacuhuīni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chi'xcu' israelita ixtacuhuīni' Barjesús. Xla' xantilh ixuani't ē a'kchihuīna' tū jā ixla' Dios. Xmān ixcāli'a'kskāhuī'mā'lh.

⁷Xantilh ixmaktāya gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuani't. Gobernador cāmāta'satinīni'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸Cātā'lāhuanilh xantilh tī ixuanican Barjesús ē Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'i' gobernador. ⁹Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espiritu Santo na ixlīstacna'. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰Huanilh:

—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chi'xcu'. Hui'x ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatiya' tū tze. ¿Chī jā limakxteka' lactlahua'ya' tū ixla' Dios?

¹¹Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. ¹²A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'i'lh ē li'a'cnilh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

¹³Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixlika'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan cāmakxtekli ē taspī'tli nac Jerusalén. ¹⁴Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía ixlika'tla' nac Pisidia. Quilhtamacuj tū pūjaxcan, xla'ca'n tatanūlh na

ixtemploc'a'n israelitas ē tatahuī'lh.
¹⁵Likelhtahua'ka'ca ixtachihuīn
 Dios jā tatz'o'kni' limāpa'ksin ē jā
 huanican profetas. Xanaxuc'u'nu'
 xalani'n nac templo tamacamilh
 chā'tin tī cāhuanilh Pablo ē
 Bernabé:

—Chī'xcuhui'n, palh
 cāmaxqui'cu'tunā'tit talacapāstacni'
 tachi'xcuhui't, cacāhuani'tit.

¹⁶Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh
 cataquilhca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chī'xcuhui'n
 israelitas ē hui'xina'n tī
 jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷QuinDiosca'n
 quina'n israelitas cālacsacli
 quinapapana'ca'n. Dios
 cāmālhūhuī'lh a'cxni' xlaca'n
 xamini' ixtahuani't nac ti'ya't
 Egipto. Dios ka'lhī lhūhua'
 litli'hui'qui ē ū'tza' tzē cālimāxtulh
 nac huā'mā' ti'ya't. ¹⁸Dios
 cālīpātīlh tu'pu'xam cā'ta a'cxni'
 ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca
 ti'ya't. ¹⁹Dios cāmālakspūtūlh
 tachi'xcuhui't xalani'n a'ktojon
 cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican
 Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't
 quinapapana'ca'n jā natatahuī'la.

²⁰Dios cāhuī'līni'lh ixjuezca'n tī
 nacāmāpa'ksi a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt
 cā'ta. A'kchihuīna' Samuel ū'tza'
 ā'xmān ixlīhuī'lh ixlījuez. ²¹Ā'listān
 quinapapana'ca'n israelitas
 tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios
 hui'līlh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha
 Cis. Ixtalakapasni' Benjamín
 ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksini'n
 tu'pu'xam cā'ta. ²²A'cxni' Dios
 māpānūlh Saúl, ē hui'lipālh David
 ixlīrey. Dios lichihuīna'nli David
 ē huanli: “Quit iclakapasa David,
 ixka'hua'cha Isaf. Iclaktzīn ū'tza'

chā'tin chī'xcu' tī lacapāstacna'n
 chī iclapāstacna'n quit. Xla'
 natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n.”
 Chuntza' huanli Dios. ²³Dios
 cāmaxqui'lh israelitas chā'tin
 makapūtaxtūnu' chuntza' chī
 huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu'
 ū'tza' Jesús, i'xū'nātā'nat David.

²⁴A'cxni' Jesús jānal'j ixā'min,
 Juan ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n
 tachi'xcuhui't israelitas:
 “Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n
 ē ca'a'kpaxtit.” ²⁵A'cxni'
 i'sputmā'lh'tza' quilhtamacuj tū
 ixlīmā'kpaxini'n Juan, xla' ixuan:
 “Jā quit tī puhua'ni'yā'tit. Ā'listān
 namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī
 litli'hui'qui. Ū'tza' jā mini'ni'
 na'icxcutni' ixcaclhī.”

²⁶Pablo chihuīna'mpālh:

—Iccāhuanīyān hui'xina'n tī
 i'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit,
 ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios.
 Chuhua'j cātamacamini'ni'ta'n
 tachihuīn tū nali'a'kapūtaxtucan.
²⁷Xalani'n nac Jerusalén ē nā
 i'scujni'ca'n jā ixtaca'tzī tī Jesús.
 Jā takexmatli ixtachihuīnca'n
 ixa'kchihuīna'ni'n Dios tū
 likelhtahua'ka'can pō'ktu
 quilhtamacuj tū pūjaxcan.
 Ū'tza' limāmakninini'nca Jesús.
 Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza'
 chī tahuanli a'kchihuīna'ni'n
 xamakāstza'. ²⁸Masqui jāla
 tamaclani'lh chī natalimaknī
 Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh Pilato
 camaknīca. ²⁹A'cxni' xlaca'n
 ixtamākentaxtūni'ttza' ixlīpō'ktu
 tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús,
 māyujūca Jesús xanīn nac cruz
 ē mānūca nac lhu'cu'. ³⁰Dios
 mālacastālancuanilh. ³¹A'klhūhua'

quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī
ixcātā'taxtuni't nac Galilea
ē ixcātā'a'nī't nac Jerusalén.
Huā'mā' chī'xcuhui'n ū'tunu'n tī
tamāsu'yuni'mā'nalh chuhualj
tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús.

³²Chuhualj quina'n iccāhuaniyān
hui'xina'n xatze tachihuīn
ixpālacata tū cāhuanilh Dios
quinapapana'ca'n namāstā'. ³³Ū'tza'
Dios quincāmākentaxtūni'n
quina'n, tī ī'xū'nātā'natna'ca'n,
a'cxni' mālacastālancuanilh Jesús.
Chuntza' tatzō'kni' nac libro Salmos
ixlī'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhualj icmaxqui'nī'ta'n
latamat.

³⁴Dios mālacastālancuanilh Jesús
nac cālīnīn. Jā ā'maktin cati'a'lh
nac cālīnīn. Dios chuntza' huanli:
Na'iccāsicia'lanātlahuayān
chuntza' chī huanica David.

³⁵Tatzō'kni' nac libro Salmos
ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimaxxtekti namasa
ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.

³⁶David ixtlahuani'ttza'
ixtalacasqui'nīn Dios ixlacinca'n
xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh
a'cxni' xla' ixlatlā'huan nac
cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh ē
mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't
ixnatā'ta'na'. Ixmacni' David
maslí. ³⁷Jā masli ixmacni' Jesús
tī Dios mālacastālancuanilh.

³⁸Caca'tzītīt hui'xina'n tī israelitas
chī quit. Ixpālacata huā'mā'
chī'xcu', cātāmāca'tzīnīyān
hui'xina'n mincuentaca'n tzē
nacātāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁹Jesús
cāmātza'nkēna'ni' ixlipō'ktu
ixcuentaca'n tī talipāhuan Jesús.

Līmāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés,
ū'tza' jāla catimālakspūtūlh
tū jā tze. ⁴⁰Caskalalhuantit jā
nacā'a'kspulayān tū tahuanlı
a'kchihuīna'nīn. Tahuanlı:

⁴¹Cakexpa'ttit hui'xina'n tī
lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit;
ixpālacata quit, Dios,
na'ictlahua a'ktin li'a'cnīn
a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcātahuani'n tū quit
na'ictlahua, hui'xina'n jā
cati'a'ka'ī'tit.

⁴²Pablo ē Bernabé tataxtulh
na ixtemploca'n israelitas.
Tachi'xcuhui't, tī jā israelitas,
tasqui'nī'lh natahuanipala huā'mā'
tachihuīn ixlitzayama'j. ⁴³Tataxtulh
tī ixtatakēstokni't nac templo.
Tastālani'lh Pablo ē Bernabé
lhūhua' israelitas ē ā'makapitzīn
tī ixta'a'ka'ī'nī't chī israelitas.
Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni'
ē cāhuanilh jā catamakxtekli
xatze tachihuīn tū māsu'yu
ixtalakalhu'mān Dios.

⁴⁴Ixlitzayama'j, a'cxni' ixchā'n
quilhtamacuj tū ixpūjaxcan,
ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac
cā'lacchicni' tatakēstokli
nataxexmata ixtachihuīn Dios.

⁴⁵A'cxni' israelitas talaktzi'lh
ixlilhūhua'ca'n tachi'xcuhui't,
xlaca'n talaksitzi'lh ē tatā'lāhuanilh
Pablo ē talakapalalh. ⁴⁶Pablo
ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā
tajicua'nli ē cāhuanica:

— Ixlasacqui'nca cacātahuanin
xapūla hui'xina'n, israelitas,
ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n
lakmaka'ntit, ē chuntza' litasu'yu
jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti'

milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuṭ tī jā israelitas. ⁴⁷Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksin ē huanli:

Quit iclacsacnī'ta'n
nacāmāca'tzīnī'ya' chī
natali'a'kapūtaxtu xalanī'n
nac ā'lacatunu' cā'lacchicni'
na ixlika'tla' cā'quilhtamacuj.
Chuntza' hui'x chī a'ktin
pūcās chī namāxkakēni'na'
ixlipō'ktu.

⁴⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuīn Dios. Ta'a'ka'i'lh ixlipō'ktuca'n tī ixcāhui'licani't natamaktīni'n xasāsti' xlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁴⁹Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' calhāxcuhuālh jā ixmāpa'ksī Antioquía. ⁵⁰Israelitas tachihuīna'makasītzī'lh xalaka'tla' puscan tī ixtalakachi'xcuui' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasītzī'lh cacāputzatokoceca Pablo ē Bernabé ē cāmakatzā'laca na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksī. ⁵¹Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni' ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. ⁵²Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlistacna'ca'n ixlitzuma Espīritu Santo.

Pablo ē Bernabé nac Iconio

14 Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli. Ta'a'ka'i'lh

lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. ²Israelitas tī jā ixta'a'ka'i' tachihuīna'makasītzī'lh tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquica tā'timīn jā tze ixtahuani't.

³Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē jā tājicua'nli ixpālacata ixtalipāhuan Jesucristo. Ixliṭli'hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' lī'a'cnīn. Ū'tza' limāsu'yulh Dios ixlicāna' tū ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴Tachi'xcuui't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī apóstoles. ⁵Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'qui'nin ē natakucta'lanā'n. ⁶A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatzā'lah. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'. ⁷A'ntza' ixtalī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

⁸Ixui'lh chā'tin chi'xcu' nac Listra. Jā tze ixuani't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca ixlīlacatuncuui'ni'. Jā maktin ixtlā'huan. ⁹Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē ca'tzīlh ixa'ka'i' tzē namātzeyīcan. ¹⁰Pablo palha' huanli:

—Laclhtzaj catāya'.

Chi'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

¹¹A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlhualh Pablo,

xlaca'n tata'salh ē tahananli chī
ixtachihuīnca'n xalanī'n nac
Licaonia. Tahuanh:

—iTayujnī'ta'nchi dioses tī
tatasu'yu chī chī'xcuhūi'n!

¹²Ixtahuan Bernabé ixuanī't
ū'tza' dios Júpiter. Ē ixtahuan
Pablo ixuanī't ū'tza' dios
Mercurio ixpālacata ū'tza' tī
ixa'kchihuīna'nī't. ¹³Templo jā
ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter,
ixyālh jā lactanūcanācha' nac
cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter
limilh huācax ē xa'nat nac
tanquilhtīn. Pālej ē tachi'xcuhūi't
ixtalakachi'xcuhūi'cu'tun apóstoles.
¹⁴A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo,
taca'tzīlh tū ixcātlahuani'cu'tuncan,
xlaca'n talacxtī'tli ixlīmānca'n
ixlu'xu'ca'n ixpālacata
tatamakchuyīlh. Tatuj'nulh
ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhūi't ē
tata'salh ē tahananli:

¹⁵—iTachi'xcuhūi't! ¿Tū ixpālacata
tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā
chī'xcuhūi'n chuntza' chī hui'xina'n.
Iccālimini'yān xatze tachihuīn
ixpālacata nalitalakaspi'tni'yā'tit
ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh
tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza'
naputzayā'tit Dios tī lakahuan.
Ū'tza' tī tlahuanī't a'kapūn ē
cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan.
¹⁶Lakma'jtza' Dios cāmakxtekni't
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't
natatlhua tū talacasqui'n. ¹⁷Pō'ktu
quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū
ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios
tlhua tū tze. Ū'tza' lila xcān ē lila
tū tzē hua'can. Quincāmaxquī'yān
quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj
hasta lipāxuhua hui'lāna'uj —huanli
Pablo.

¹⁸Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā',
ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca
ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhūi't
jā catalakachi'xcuhūi'lh Pablo ē
Bernabé.

¹⁹Tachilh makapitzīn israelitas
xalanī'n nac Antioquía ē
Iconio. Tachihuīna'makasītzī'lh
tachi'xcuhūi't. Ū'tza' licucta'laca
Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca
nac cā'lacchicni' ē makxtekca.
Tapuhuanli xanīntza' ixuanī't.
²⁰Tā'timīn talitamacsti'li'lh ē
Pablo tā'kaquī'lh ē tanūlh nac
cā'lacchicni'. Ixlīlakali ta'a'lh Pablo
ē Bernabé nac Derbe.

²¹Ixta'a'kchihuīna'n xatze
tachihuīn ixta' Jesucristo nac tzamā'
cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'i'lh.
Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli
nac Listra ē nac Iconio ē nac
Antioquía. ²²A'ntza' ixcāmaxquī'ca
tā'kpuhuanīn tī ixta'a'ka'i'.
Ixcāmaxquī' talacapāstacni'
nata'a'ka'i' pō'ktu quilhtamacuj.
Cāhuanica:

—Ixlasasqui'nca napātīni'nāuj
a'cxni' jāna'l tanūyāuj jā Dios
māpa'ksīni'n.

²³Cālasacca xanapuxcu'nu'
a'katunu' nac templo. Pūla
ta'orarlīlh ē jā tahuā'yah.
Tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo
tī ixta'a'ka'i'ni't. Tasqui'ni'lh
cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

**Pablo ē Bernabé taquītaspi'tpālh
nac Antioquía**

²⁴Palaj tunca Pablo ē Bernabé
tatētaxtulh nac Pisidia ē
tamilh nac Panfilia. ²⁵A'cxni'
ixtalī'a'kchihuīna'nī't xatze
tachihuīn nac Perge, ē ta'a'lh

tancā'n nac Atalia. ²⁶A'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuani't jā xapūla i'squi'ni'cani't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuanī't.

²⁷A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'. Cāhuanica ixlipō'ktu tū Dios ixcāmaktāyani't natatlahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'ni't ixlacasqui'nca nā nata'a'ka'i' nā xluca'n tī jā israelitas. ²⁸A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh tā'timīn makās.

Tatakēstokli nac Jerusalén

15 Tamilh nac Antioquía makapitzin chi'xcuhui'n xalani'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timīn. Tahuanli: —Ixlasasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cuni'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

²Pablo ē Bernabé talālihuanihlh xluca'n ē talāliquilhnihlh. Ā'listān cālacsacca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzin huampala tī natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē natakelhasqui'nini'n chī nalilacāxtlahuacan.

³Chuntza' tā'timīn xalani'n nac templo nac Antioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xluca'n ta'a'lh ē ixtatētaxtumā'nalhxā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'i'ni't tī jā israelitas. Ū'tza' talipāxuhualh tā'timīn.

⁴A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén ē talālakchā'lh

tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuanilh ixlipō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tzē natatlahua.

⁵Tatāyalh makapitzin tī i'stālani' ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'i'. Tahuanli:

—Ixlasasqui'nca nacāchu'cucan israelitas nā xluca'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'lh limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés.

⁶Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'ni huā'mā'. ⁷Ixtachihuina'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē cāhuanihlh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit makāstza' Dios lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze tachihuin tī jā israelitas ē chuntza' tzē nata'a'ka'i' xluca'n. ⁸Dios, tī lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't, ū'tza' cāmaxqui'lh xluca'n Espiritu Santo chuntza' chī quincāmaxqui'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xluca'n tī jā israelitas. ⁹Chuntza' Dios nā liche'kē'lh ixlīstacna'ca'n xluca'n chī quina'n ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ¹⁰¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xluca'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xluca'n natamākentaxtū limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj. ¹¹Ica'ka'i'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xluca'n ixpālacata quincāmakapūtaxtūcu'tunni' quiMāpa'ksini'ca'n Jesús —huanli Pedro.

¹²Palaj tunca ixlipō'ktuca'n ixlilhūhua'ca'n tachi'xcuhūi't taquilhca'cslalh. Xlaca'n takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuīna'nli ē tahuani laka'tla' li'a'cnin tū Dios cāmaktāyalh tzē tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n ti jā israelitas. ¹³A'cxni' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kelhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākexmatui.

¹⁴Chihuīna'nī'ttza' Simón Pedro chi Dios xapūla cālacsacli makapitzin chi'xcuhūi'n ti jā israelitas. Dios cālacsacli ixpālacata ixlacstīn natahuan. ¹⁵Chuntza' tahuani a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatzō'kni':

¹⁶Ā'listān na'ictaspīta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.

Na'iccāxtlahuapala jā laclani't, ē na'icyāhuapala.

¹⁷Chuntza' ā'makapitzin chi'xcuhūi'n nataputza Māpa'ksini', ē nā ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' ti cālakapascan ū'tunu'n quintachi'xcuhūi't.

¹⁸Huā'mā' huanli Māpa'ksini' ti māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.

¹⁹Jacobo chihuīna'mpālh:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyiuj ti tatā'a'n Dios ti jā israelitas. ²⁰Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'licani't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxqui'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchī'cani't ē nā jā catahua'lh

ka'lhni'. ²¹Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlipō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjxcan, a'kchihuīna'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²²Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlipō'ktuca'n talihui'lilh talacsaca makapitzin chi'xcuhūi'n ixli'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, ti ixka'lhī ixli'a'ktu' ixtacuhūini' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhūini' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhūi'n xalaka'tla' litā'timīn ixtahuani't. ²³Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuani':

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn ti jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia.

²⁴Ickexmatni'ta'uj makapitzin tataxtuni't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxqui'uj limāpa'ksin. Xlaca'n cātalimāmakchuyini'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātalilakpalicu'tunān a'cxni tahuani ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahui'latca'n israelitas. ²⁵A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclihui'liuj iclacsacāuj chi'xcuhūi'n ti

na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo ti cāpāxqui'yāuj. ²⁶Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhūi'n tatanūni't jā cā'lijicua' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²⁷Iccāmacā'ni'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n.

²⁸Na'iccāmaxqui'yān hui'xina'n

a'ktin līmāpa'ksin chuntza' chī
ixtalacasqui'nin Espiritu Santo ē nā
chuntza' quintalacapāstacni'ca'n.
Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca:
²⁹hui'xina'n jā catihua'tit quinīt
tū cālakahui'licani't ídolos, ē jā
cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit
ixquinīt animalh tū a'kpixchi'cani't,
ē jā caputzatit mintā'lāpāxqui'nca'n.
Palh hui'xina'n namākentaxtüyā'tit
huā'mā', natlahuayā'tit tū tze.
Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

³⁰Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo
ē ā'makapitzin. Xlaca'n ta'a'lh
tancā'n nac Antioquía. A'ntza'
cāmākēstokca tachi'xcuhi't tī
ixta'a'ka'i' ē cāmaxqui'ca carta.
³¹Xlaca'n talikelhtahua'ka'lh
ē tapāxuhualh ixpālacata
cāmāko'xamāka'tli'ca. ³²Judas ē
Silas nā xlaca'n a'kchihuina'ni'n
ixtahuani't. Xlaca'n tamāstā'lh
talacapāstacni' ixpālacata litā'timīn
ē nā tamāstā'lh litli'hu'i'qui.

³³A'cxni' ixtahuil'lāna'lhtza' makās
a'ntza', cāmaxtekca tā'timīn ē
cāhuanica: “Dios cacālē'ncha'n.” Ē
talaktaspi'tpālh tī iccāmacā'ni't.

³⁴Silas puhuanli natachoko a'ntza'.

³⁵Pablo ē Bernabé tatachokolh nac
Antioquía. Ē lhūhua' ā'makapitzin
huampala ixtamāsu'yu ē
ixtalichihuina'n ixtachihuīn
Māpa'ksini'.

**Pablo a'lh ixlímaktu' a'cxni'
lē'lh makat xatze tachihuīn**

³⁶A'cxni' ixa'kspulani'ttza'
lakma'j quilhtamacuj, Pablo
huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj
quintā'timīnca'n na ixlipō'ktu
cā'lacchicni' jā māsuyuni'ta'uj

ixtachihuīn Māpa'ksini'. Ca'a'uj
cālaktzi'nāuj chī tataxtukō'.

³⁷Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī
ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni'
Marcos. ³⁸Pablo jā ixlē'ncu'tun
ixpālacata Marcos iccāmaxtekni't
a'cxni' ixtahuil'lāna'lh nac
Panfilia. Jā a'lh cātā'scuja.
³⁹Talālītā'chihuina'lh Bernabé
ē Pablo. Ū'tza' talitaxtumlīh.
Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh
barco nac Chipre. ⁴⁰Pablo
lacsacli Silas ē tataxtulh.
Tā'timīn ixtasqui'ni'ni't Dios
cacāmaktaka'lhli. ⁴¹Pablo ē Silas
ixtatētaxtu nac estado Siria ē
Cilicia ē iccāmaxqui' tā'kpuhuan'tin
tā'timīn tī a'ntza' ixtatakēstoka nac
a'katunu' cā'lacchicni'.

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

16 Pablo ē Silas tachā'lh nac
Derbe ē Listra. Talāpāxtokli
chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni'
Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin
puscāt israelita tī ixa'ka'i'. Ixtāta'
Timoteo griego ixuani't. ²Tā'timīn
nac Listra ē nac Iconio tzeza
chi'xcu' ixtalaktzi'n Timoteo.
³Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo.
Israelitas ixtaca'tzi ixtāta' Timoteo
jā israelita ixuani't. Ū'tza' Pablo
līmāchu'cunini'lh Timoteo
ixpālacata naka'lhī ixlilakapascan
chī israelita. Pablo tlhualh huā'mā'
ixpālacata jā cāmāsitz'cu'tunli
israelitas. ⁴Xlaca'n
ixtatētaxtumā'nalh a'katunu'
cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzinīcan
līmāpa'ksin tū ixtahuani't apóstoles
ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén.
⁵Chuntza' tī ixtatakēstoka
nac a'katunu' cā'lacchicni'

tatahuixcānilh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh.
Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

**Pablo lakachuyalh ē laktzi'lh chā'tin
chi'xcu' xala' nac Macedonia**

⁶Espíritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. ⁷A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksī Misia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspíritu Jesús jā cāmakxtekli nata'a'n. ⁸Tatētaxtulh nac Misia ē ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. ⁹A'ntza' tzi'sa Pablo lakachuyalh ē laktzi'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia tī tāyalh ixlacatīn. Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj.” ¹⁰A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ictacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca iclacapāstacui ixlicāna' Dios quincālacsacni'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalani'n nac Macedonia xatze tachihuīn iخلا' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

¹¹Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. ¹²Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksī' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. ¹³A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaxa israelitas, ictaxtūj nac

cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscān tī ixtatakēstokni't. ¹⁴Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhui' Dios. Māpa'ksini' mākexmaticu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. ¹⁵Xla' a'kpxali ē ixlīpō'ktu tī xalani'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlicāna' ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchi ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuanian.

¹⁶A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeya ū'ni' tū ixmāhuanī tū na'a'kspula. Chi'xcuhui'n, tī ixtēcu'ni'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītlaja ixpālacata ixca'tzi tū na'a'kspula. ¹⁷Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chi'xcuhui'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xlaca'n cāhuanianyān chī tzē nali'a'kapūtaxtucan.

¹⁸Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeya ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclīhuanianyān cataxtu na ixlistacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

¹⁹A'cxni' taca'tzilh ixtēcu'ni'n jātza' la ixtalītlaja, cāchi'paca

Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn. ²⁰A'cxni' ixcālīmincani't ixlacatinca'n scujni'n cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuui'n israelitas cāmāmakchuyilh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n.

²¹Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n jāla a'ka'i'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuāuj ixpālacata jā chuntza' quilimāpa'ksinca'n.

²²Chuntza' tachi'xcuui't tatā'kaqui'llh ē cāquiclhaktzi'nca Pablo ē Silas. Scujni'n tamāpa'ksini'llh cacāxti'tpūxtuca ixluxu'ca'n ē cacālīmacni'cca qui'hui'. ²³A'cxni' cāhui'lini'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchi'n. Nā māpa'ksica tī maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. ²⁴Chuntza' māpa'ksica, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlacahu'cu'cani't kentū' qui'hui' ē ixmāpekstokcani't.

²⁵I'tāt tzi'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlitanūmā'nalh ē ixtapixtli'tanūmā'nalh ē nā ixtamakapāxuimā'nalh Dios. Tachi'ni'n ixtakexmattanūmā'nalh.

²⁶Xamaktin tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixtūtzā'n talhta'm pūlāchi'n tasakā'lilh. Palaj tunca pūlāchi'n talaqui'llh. Qui'hui' jā ixcāmānūcani't ixtujanca'n ixlipō'ktuca'n tachi'ni'n palaj tunca talaxtulh. ²⁷Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē laktzi'llh laqui'yālh pūlāchi'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknīcu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachi'ni'n ixtatzā'lani'ttza'.

²⁸Pablo ta'salh palha' ē huanilh: —Jā tū catlahua'ni'ca milimān. Quilipō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē i'xpipitēlha cātatzokostani'llh Pablo ē Silas.

³⁰Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nilh: —Chi'xcuui'n, ūtū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

³¹Xlaca'n takelhtilh: —Ca'a'ka'i' Māpa'ksini' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³²Litā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. ³³Tzamā' tzi'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'llh jā ixcāmātakāhui'cani't. Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpxakō'llh palaj tunca.

³⁴Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhui'llh. Pāxuhualh xla' ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka'i'ni'llh Dios.

³⁵A'cxni' xkakalh, scujni'n tamacā'llh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmāxtekti tzamā' chi'xcuui'n.

³⁶Tī maktaka'lhnan māca'tzīnilh Pablo ē huanli:

—Scujni'n tamāpa'ksini'llh na'iccāmāxtekan. Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.

³⁷Pablo cāhuanilh mayūlhnu': —Quincātamāni'cni'ta'n na ixlacatinca'n tachi'xcuui't ē quincātamānūn nac pūlāchi'n ē jā quincātatlahuanī'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma ē ū'tza' iclika'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quincātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.

³⁸Mayülhnu' tamāca'tzinīpāl
scujnī'n. Xlaca'n tadjicua'nli a'cxni'
takexmatli tachi'ni'n ixtatapa'ksi
nac Roma ē jā catihuāl
chi'xcuui'n. ³⁹Cālakminca
Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca
tamātza'nkēn. Cāmāxtuca ē
cāsqui'ni'ca catataxtulh nac
cā'lacchicni'. ⁴⁰Pablo ē Silas,
a'cxni' ixtataxtunī'ttza' nac
pūlāchi'n, tatanūlh na ixchic Lidia.
Cālaktzi'nca tā'timīn. Pablo ē Silas
tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

Tatā'kaqui'lh nac Tesalónica

17 Pablo ē Silas tatētaxtulh
nac Anfípolis ē Apolonia.
Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyāl
a'ktin ixtemploca'n israelitas.
²Pablo ixlismanīnī't tanū nac
templo ē chuntza' cātā'tanūlh.
A'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan,
Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn
Dios. Chuntza' tlahuapāl
ixlītzayama'j ē ixlicāujquitzisma'j.
³Pablo cāmāsu'yuni'lh ē
cāmāca'tzinīlh ixlacasqui'nca
napātini'n ē nalacastālancuana'n
Cristo tī Dios lacsacnī't. Cāhuanilh:
—Huā'mā Jesús, tī
iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza'
Cristo.

⁴Ā'makapitzīn ta'a'ka'i'lh
tū huanli Pablo. Talīstokli
Pablo ē Silas. Nā chuntza'
cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā
israelitas ē ixtalakachi'xcuui' Dios.
Makapitzīn puscan xalaka'tla' nā
xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē
Silas. ⁵Israelitas tī jā ixta'a'ka'i',
xlaca'n taquiclhaktzi'lh ē talē'lh
ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuui'n
ē tī xmān ixtalatlā'huan.

Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuui't
ē tatā'kaqui'lh nac cā'lacchicni'.
Licuesa ixtatanūcu'tun na ixchic
Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo
ē Silas ē ixcālīmincu'tuncan na
ixlaca'tinca'n tachi'xcuui't. ⁶Jā
cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē
makapitzīn huampala tā'timīn.
Talē'ni'lh scujnī'n ē palha'
cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuui'n
tamāmakchuyīnī't ixlīpō'ktu
tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj.
Nā taminī't huā'tzā'. ⁷Jasón
cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā
talakachi'xcuui' ixlīmāpa'ksīn
César. Xlaca'n tahuan a'nampala
chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús.
Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā'
nalakachi'xcuui'can.

⁸A'cxni' takexmatli huā'mā',
tatamakchuyīlh tachi'xcuui't ē
scujnī'n. ⁹A'cxni' cālacāxtlahuaca,
taxokolh macsti'na'j ē makxtekca
Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

¹⁰Palaj tunca tzamā' tzi'sa
tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas
nac Berea. A'cxni' tachā'lh,
tatanūlh na ixtemploca'n israelitas.
¹¹Tzamā' israelitas xalanī'n nac
Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē
jā chī xalanī'n nac Tesalónica.
Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuīn
ē lakali lakali ixtaputzana'ni' na
ixtachihuīn Dios palh ixlicāna'
tū huanli Pablo. ¹²Chuntza'
ta'a'ka'i'lh lhūhua' tī israelitas ē
nā tī jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n
tī jā israelitas, lhūhua' puscan
xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuui'n.
¹³A'cxni' israelitas xalanī'n

nac Tesalónica taca'tzilh Pablo
ixcālītā'chihuīna'mā'lh nac Berea
ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh
a'ntza'. Cāchihuīna'makasītzī'ca
tachi'xcuui't xalanī'n nac Berea tī
jā ixta'a'ka'ī'. Xlaca'n tatā'kaqui'lh.
¹⁴Palaj tunca tā'timīn tamacā'lh
Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē
Timoteo tatachokolh nac Berea.
¹⁵Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac
cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli
nacāmāca'tzīnican Silas ē Timoteo
catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

¹⁶Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē
Timoteo nac Atenas. Tamakchuyilh
ixpālacata laktzī'lh tzamā'
cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos.
¹⁷Lakalī lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh
nac templo israelitas ē tī
ixtalakachi'xcuui' Dios. Lakalī
lakalī ixcātā'lāhuani nac lītamāuj tī
ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸Tatā'chihuīna'nli
ā'makapitzīn tī lakskalalhna'
chi'xcuui'n. Makapitzīn ū'tunu'n
ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n tī
ixcāhuanican epicúreos. Ā'makapitzīn
ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n
estoicos. Makapitzīn tahananli:
—¿Tū māsuyumā'lh tzamā'
chi'xcu' tī chihuīna'n?
Ā'makapitzīn tahananli:
—Huā'mā māsuyumā'lh
ixdiosesca'n makatīyāti'n.
Tahananli huā'mā' ixpālacata
Pablo ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī
nalilacastālanuana'nncan. ¹⁹Chi'paca
Pablo ē lē'nca nac Areópago jā
ixtatalacxtimī makapitzīn scujnī'n ē
tahuanilh:
—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj
huā'mā' xasāsti' tachihuīn tū

māsu'yuyā'. ²⁰Hui'x ta'nī'ta' ē
quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin
ickexmatnī'tauj. Icca'tzīcu'tunāuj
tūchu huanicu'tun huā'mā'.

²¹Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
nac Atenas ē xamini' tī
ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n
jā tū ixtatlahuacu'tun xmān
ixtahuancu'tun ē ixtakexmatcu'tun
tū xalacsāsti'.

²²Pablo ixyālh na ixlaca'tīnca'n
tī ixtatakēstoknī't nac Areópago ē
cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n xalanī'n nac Atenas,
hui'xina'n lakachi'xcuui'yā'tit
mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu.
²³A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh
tū laktaquilhpūtayā'tit hui'xina'n.
A'ntza' icmaclalh a'ktin
pūmacamāstā'n jā tatzō'kni' tzamā'
tachihuīn: “Ixla' quindiosca'n
tī jāna'j iclakapasāuj.” Quit
iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n
ixpālacata huā'mā' Dios tī
laktaquilhpūtayā'tit masqui jāna'j
lakapasā'tit.

²⁴Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē
ixlīpō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksikō'
a'kapūn ē cā'quilhtamacuj.
Xla' jā hui'lh nac templo jā
xamacani'tlahua. ²⁵Xla' jā
maclacasqui'n tachi'xcuui't
catamaktāyalh. Xla' jā tū sputnī'.
Ixlimāpa'ksīn lihui'lāna'uj ē
lijaxāna'nāuj ē pō'ktu lika'lhīyāuj.

²⁶Dios limātzumalh tachi'xcuui't
ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj
ixpālacata chā'tin chi'xcu'
tī ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuui't. Dios cāmāsu'yuni'lh
ixquilhtamacujca'n chī
natalilatama ē jāchu natatahui'la.
²⁷Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē

hua'chi namacaputzayāuj palh
namaclayāuj Dios masqui hui'lh na
quilacatzuna'jca'n. ²⁸Ixlīmāpa'ksīn
lihui'lāna'uj quina'n ē lilatā'lhuanāuj
ē lilatā'kchokoyāuj. Chā'tin
chī hui'xina'n tī lactzēhuani't
ixtachihuīn, ū'tza' huanli
chuntza': “Nā quina'n ixlacstīn.”

²⁹Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā
capuhuanui Dios hua'chi oro ē plata
ē chihuix tū cāxtlahualh chā'tin
chī'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni'
xla'. ³⁰A'cxni' jāna'j ixtaca'tzī
tachi'xcuhui't jā tū, Dios xmān
cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh.

Chuhua'j cāmāpa'ksi Dios
catalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't
calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.
³¹Dios lilacsacni' a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhui't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. Nacāputzāna'nī
chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios
lacsacni't chā'tin chī'xcu', Jesucristo,
tī nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata
Dios mālacastālancuanilh Jesucristo
—cāhuanilh Pablo.

³²A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli
chī nalacastālancuana'ncan,
makapitzīn tatzuculh talakapala.
Ā'makapitzīn tahuani:

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin
ixpālacata huā'mā'.

³³Pablo cāmāxteklī.

³⁴Ā'makapitzīn tatalacxtimilh ē
ta'a'ka'i'lh. Nā a'ka'i'lh Dionisio,
chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī
nac Areópago. Nā a'ka'i'lh chā'tin
puscāt tī ixuanican Dámaris ē
ā'makapitzīn huampala.

Pablo nac Corinto

18 Ā'listān Pablo taxtulh
nac Atenas ē a'lh nac
Corinto. ²Tā'lāpāxtokli chā'tin
israelita tī ixtacuhuīni' Aquila
xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī
ixuanican Priscila, ixtataxtunī'tcus
nac Italia. Xapuxcu' Claudio
ixcāmāpa'ksini't ixlīpō'ktuca'n
israelitas catataxtukō'lh nac
Roma. Ū'tza' talītaxtulh Aquila ē
Priscila. Pablo cālaka'lh. ³A'ntza'
cātā'tachokolh ixpālacata
ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n
ixuani't. Ixtascuja ē ixtatlahua
a'cchic. ⁴Pablo ixcāmāsu'yuni' nac
templo ixtzayama'jān ixlīpō'ktu
quilhtamacuj tū ixpūjaxcan.
Ixcāmā'a'ka'i'nīcu'tun israelitas ē
nā tī jā israelitas.

⁵Silas ē Timoteo tataxtulh nac
Macedonia ē tachā'lh nac Corinto.
A'cxni' xlaca'n tachā'lh, Pablo
ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios.
Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhui't
israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios
ixlacsacni't. ⁶Xlaca'n tatā'lāhuanilh
ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlū'xu'
na ixlacatinca'n ē cāhuanilh:
—Hui'xina'n lipinā'tit cuenta
tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza'
quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n
tī jā israelitas.

⁷A'lh ē chā'lh na ixchic
tī ixuanican Justo. Xla'
ixlakachi'xcuhui' Dios. Ixka'lhī
ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n
israelitas. ⁸A'ka'i'lh Crispo, tī
xapuxcu' xala' nac templo. Nā
ta'a'ka'i'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua'
xalanī'n nac Corinto takexmatli

tū huanli Pablo ē ta'a'ka'i'lh ē ta'a'k'paxli. ⁹Pablo lakachuyalh tzamā' tzi'sa. Māpa'ksini' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuina'na'. ¹⁰Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhui't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquintastālani'.

¹¹Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

¹²A'cxni' Galión ixligobernador ixuani't nac Acaya, ē israelitas ixlipō'ktuca'n ixtatā'läquichlaktzi'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia. ¹³Tahuanilh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuina'makasitzi' tachi'xcuhui't. Xtum chī cāhuani catalaktaquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzō'kni' na quilimāpa'ksinca'n.

¹⁴A'cxni' Pablo ixchihuina'ncu'tun, Galión cāhuanilh israelitas:

—Palh tlahuani't cahuālh a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n līlacatzucu hui'xina'n, israelitas.

¹⁵Hui'xina'n limālacapū'yā'tit xmān tū māsuyu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhui ē tū milimāpa'ksinca'n. Hui'xina'n caputzāna'ni'tit. Quit jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

¹⁶Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia. ¹⁷Ixlipō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatuscli na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlimaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

¹⁸Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'listān cāmakxtekli

tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' limākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea. ¹⁹A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Tanūlh nac templo ē ixcātā'chihuina'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰Tahuanilh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jā'tza' lacasqui'nli. ²¹A'cxni' cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

²²Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuina'nli tī ixta'a'ka'i'nī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'nī't.

Apolos a'kchihuina'nli nac Efeso

²⁴Ixui'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuina'n hua'chi tī i'sca'tnī't. Tzej ixca'tzi ixtachihuīn Dios. ²⁵Xla' i'sca'tnī't ixlimāpa'ksin Dios. Lichihuina'lh ixlītlī'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixca'tzi xmān ixlimā'k'paxin Juan. ²⁶Apolos tzuculh chihuina'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh

ixpālacata Dios. ²⁷ Apolos
 ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn
 tahuanih tzē na'a'n. Cāmacā'ni'ca
 a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac
 Acaya ē cāhuanica catamānūlh
 Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh
 Apolos, lhūhua' cāmaktāyahl
 tī ixta'a'ka'i'nī't ixpālacata
 ixtalakalhu'mān Dios. ²⁸ Lhūhua'
 limāpa'ksin Apolos ixcālītā'lāhuani
 israelitas ixlacatinca'n
 ixlipō'ktuca'n. Ē ixcāskāhuī'kō'.
 Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī
 Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios
 ixlacsacnī't.

Pablo nac Efeso

19 A'cxni' Apolos ixuī'lh
 nac Corinto, Pablo
 ixtētaxtuni'ttza' nac lacsti'na'j
 cāl'acchicni' nac cāsipejni' ē chā'lh
 nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli
 ā'makapitzin tī ixta'a'ka'ini't ² ē
 cākelhasqui'nīlh:

—¿Chā maktīni'tntit Espiritu Santo
 a'cxni' a'ka'i'tit?

Xlaca'n tahuani:

—Jā maktin ickexmatnī'ta'uj palh
 mātā'can Espiritu Santo.

³ Pablo cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichu cāmāsu'yuni'n
 na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chi
 ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

⁴ Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxini'n
 Juan ixcāhuani tachi'xcuhui't:
 “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n
 ē ca'a'ka'i'tit tī namin ā'listān.”
 Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā,
 talī'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesús.

⁶ A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līlh
 ixmacan, Espiritu Santo tanūlh
 na ixlistacna'ca'n. Xlaca'n
 tachihuīna'nli xtum tachihuīn
 tū jā ixtaca'tzī, ē talichihuīna'nli
 ixtachihuīn Dios. ⁷ Ixlipō'ktuca'n
 xlaca'n hua'chi kelhacāujtu'
 chi'xcuhui'n.

⁸ A'ktu'tun mālhcuyu' Pablo
 ixtanū na ixtemploca'n
 israelitas ē ixmāsu'yu ē jā
 ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n
 ē ixcāmā'a'ka'i'nīcu'tun chī
 māpa'ksini'n Dios. ⁹ Makapitzin
 lacxumpin ixtahuani't ē jā
 ixta'a'ka'i'. Ixtalakapala xasāsti'
 tamāsu'yun na ixlacatinca'n
 tachi'xcuhui't. Pablo
 cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī
 ixta'a'ka'i'. Ixchihuīna'n pō'ktu
 quilhtamacuj na ixpūscuela
 Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta
 tlhualh a'ktu' cā'ta. Chuntza'
 takexmatli ixtachihuīn Māpa'ksini'
 ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Asia,
 tī israelitas ē nā tī jā israelitas.
¹¹ Dios mātlahuilh Pablo laka'tla'
 li'a'cnin. ¹² Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū
 talitoklhi Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh
 ta'jatatlani'n, cātapānūni'lh
 ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā
 tzeya ū'ni' tū ixtaka'lhī.

¹³ Ixtahuī'lāna'lh makapitzin
 xantilhni' israelitas tī ixtalatlā'huan
 a'katunu' cāl'acchicni'.
 Xlaca'n, na ixtacuhuīni' Jesús,
 talimāxtucu'tunli tū jā tzeya ū'ni'.
 Cāhuanica tū jā tzeya ū'ni':
 —Iccālīmāpa'ksiyān hui'xina'n na
 ixtacuhuīni' Jesús, tū māsu'yumā'lh
 Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Tī ixtatlahua huā'mā, xlaca'n
 kelhatojon ixka'hua'chan chā'tin

israelita tī ixuanican Esceva tī xapuxcu' pālej. ¹⁵A'cxni' huanica chuntza', jā tzeza ū'ni' cākelhtilh:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzi' tīchu Pablo. Hui'xina'n jā iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?

¹⁶Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni' cālaktu'jnunli ē ixka'lhī lītlī'hui'qui ē cāskāhui'lh xantilhni'. Xlaca'n tataxtulh nac chic ē tatzā'lalh makhpi'mpi'lī'n ē tatakāhui'nī't.

¹⁷Taca'tzikō'lh huā'mā' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksini' Jesús.

¹⁸Lhūhua' tī ixta'a'ka'i'nī'nteus tamilh ē tahuanilh Dios tū jā tze ixtatlahuanī't. ¹⁹Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni' ixtahuanī't, tamākēstokli ixlibroca'n ē talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlīlhūhua'. Tatlahualh ixcentaca'n ē ixtaxokonī't i'tāt ciento mil tumīn xaplata. ²⁰Ā'chulā' a'kahuanli ixtachihuīn Māpa'ksini' ē ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlītlī'hui'qui Dios.

²¹A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli: —Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'listān ixlacasqui'nca na'ica'n nac Roma.

²²Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu' ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaqui'lh xalanī'n nac Efeso

²³Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin tā'kslokōn ixpālacata xatze tachihuīn. ²⁴Ixui'lh chā'tin chi'xcu'

tī ixtacuhuīni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Plata ixcālītlahua lacsti'nal'j tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja lhūhua' ixtalītlaja. ²⁵Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n tī nā ū'tza' ixtalīscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā' tascujūt ū'tza' lītlajayāuj. ²⁶Ē jā ca'tziyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlipō'ktu nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'i'nīnī't lhūhua' tachi'xcuhui't. Cālakpalīnī'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacani'tlaujca'n chi'xcuhui'n jā ū'tza' dios. ²⁷Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n nasputa ē jātza' cati'a'ka'i'ca ixtemplo xaka'tla' quimpāxca'ttzi'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n nac Asia ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē tata'salh ē tahuanli:

—iKa'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

²⁹Palaj tunca tasītzī'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhui'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't. Tā'timīn jā tamakxteklī.

³¹Makapitzīn scujni'n xalanī'n nac estado Asia, xlaca'n ixamigo Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh jā ca'a'lh nac

pūtastokni'. ³²Makapitzin a'ntza' jā ixtatakēstokni't tata'salh palha' ē tahuanli catūhuālh. Ā'makapitzin huampala tahuampālh xtum. Chuntza' tatamakchuyikō'lh ixlipō'ktuca'n jā ixtatakēstokni't. Jā ixtaca'tzi ixlilhūhua' tūchu ixpālacata ixtalītakēstokni't.

³³Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'i'tātca'n ixlilhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'nclē'lh na ixlacatīnca'n. Alejandro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

³⁴A'cxni' ca'tzica palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh lacxtim chī a'ktu' hora ē tahuanli:

—iKa'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

³⁵A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīni'ttza' ixlilhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuanīyān chi'xcuhui'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha' nac a'kapūn. ¿Ē hui'lh ti jā ca'tzi huā'mā'? ³⁶Jāla catihuanca jā ixlicāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlahua'yā'tit.

³⁷Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chi'xcuhui'n. Xlaca'n jā tū tatlahuani'nī't tzamā' quimpāxca'ttzi'ca'n ē jā talīchihuīna'nī't. ³⁸Palh Demetrio ē tī tatā'scuja talāmakasīzi'lh ā'makapitzin, ū'tza' li'a'nan pūchihuīn ē juez. Catamālacapū'lh.

³⁹Palh catūhuālh talacasqui'n xlaca'n, cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujni'n natlahuacan justicia. ⁴⁰Quit icjicua'n naquincātālīmālacsu'yuyān tā'kaqui'lh ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakelhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakelhasqui'nīyān tū ixpālacata takēstokni'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?

⁴¹Chuntza' li'a'kspu'tli chihuīna'n secretario ē cāmacā'lh na ixchicca'n.

**Pablo a'lh nac Macedonia
ē nac Grecia**

20 A'cxni' taquilhca'cslakō'lhntza', Pablo cāmāta'satinīni'lh tā'timīn. A'cxni' ixcāmāxqui'ni'ttza' talacapāstacni', cāmakxtekli ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. ²A'cxni' ixlatlā'huan nac Macedonia, ixcāmāxqui' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'listān chā'lh jā ixmāpa'ksini'ntza' Grecia. ³A'ntza' ixui'lh a'ktu'tun mālhcuyu'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria. Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī Pablo. Ū'tza' Pablo lilacpuhuampālh natētaxtu nac Macedonia. ⁴Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵Tzamā' chi'xcuhui'n xapūla tachā'lh nac cālīlacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn. ⁶Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'kspu'tli cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn

tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē ixli'a'kquitzis quilhtamacuj iccālakhā'uj nac Troas. A'ntza' icthai'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixui'lh nac Troas

⁷Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī ixta'a'ka'i' natamāpitzī pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlilakalī. Mālmā'nilh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸A'ntza' jā xa'ictakēstokni'ta'uj tālhmā'n na ixli'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh. ⁹Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixui'lh nac ventana. I'lhatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'listān lhtatahui'lh ē kelhtun mincha' ixli'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn. ¹⁰Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

¹¹Pablo tahua'ca'lh ē māpitzilh pāntzīn ē hua'lh. Cā'a'kchihuīna'ni'pālh hasta jā xkakah. Ā'listān a'lh. ¹²Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. ¹⁴A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. Ā'listān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlilakalī icchā'uj

ixlalatīn Quío. Ixlilakalī huampala ictalacatzuna'jiuj Samos. Ā'listān icchā'uj nac Trogilio. Ixlilakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā litanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

¹⁷A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmāta'satinīn'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac Efeso. ¹⁸A'cxni' talakhā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icililatā'huan na milacatinca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmilh nac Asia. ¹⁹Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksini'. Quit jā maktin ka'tla' icmakca'tzilh. Ē icpātini'lh ē lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquintalichihuīna'nī'ttza'. ²⁰Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlipō'ktu tū hui'xina'n namaclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlalatīnca'n tachi'xcuhui't ē na minchicca'n. ²¹Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē calipāhua'ntit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.”

²²Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espiritu Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū naquina'kspulayācha'. ²³Quilimān icca'tzī ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espiritu Santo quimāca'tzīni

naquinchī'can ē na'icpātīni'n.
²⁴Pō'ktu hua'mā' jā quinca'tzani'.
 Quit jā iclakca'tzan quilatamat.
 Xmān lipāxuhua icmāspūtūcu'tun
 quintascujūt ē icmākentaxtūcu'tun
 tū quimacamaxqui'lh Māpa'ksīni'
 Jesús. Quimacamaxqui'lh
 na'iclichihuīna'n xatze tachihuīn tū
 quincāhuanīyān ixtalalahu'mān
 Dios.

²⁵Quit icca'tzī
 jātza' quintilālaktzī'uj
 milipō'ktuca'n hui'xina'n, tī
 xa'iccāhuanitlā'huanān chī
 māpa'ksīni'n Dios. ²⁶Ū'tza' quit
 chuhua'j iccālīhuanicu'tunān
 quit icmākentaxtūni'ttza' tū
 ixquimacamaxqui'canī't
 mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n
 cuenta. ²⁷Quit iccāmāsu'yuni'nī'ta'n
 ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn
 Dios. Nūn tū icmātzē'kli.
²⁸Chuhua'j cacuentatlahua'tit
 chī nalatā'kchokoyā'tit.
 Nā cacāmaktaka'lhtit tī
 ixlaestīn Dios. Espīritu
 Santo cāmacamaxqui'nī'ta'n
 nacāmaktaka'lhā'tit chī
 maktaka'lhna'nī'n purecu.
 Māpa'ksīni' cālītamāhualh
 ixka'lhni' ixlipō'ktuca'n tī
 ta'a'ka'ī'. ²⁹Quit icca'tzī a'cxni'
 na'ica'n, nacātalacpu'na'tanūyān
 chi'xcuhui'n. Xlaca'n hua'chi
 misīni'n lijicua'ni' tū tamālakspūtū
 purecu. Nūn macsti'na'j
 catitalalahu'manli ixlaestīn
 Dios. ³⁰Nā makapitzīn hui'xina'n
 natatzucu cāta'a'kskāhuī'yān
 ē nacātamāxtucu'tunān
 makapitzīn hui'xina'n
 ixpālacata nacāstālanī'yā'tit
 ū'tunu'n. ³¹Skalalh catahui'la'tit

ē calacapāstactit chī
 xa'iccāmamaxqui'yān talacapāstacni'
 tzi'sa ē cāl'cuhuīni' a'ktu'tun cā'ta
 hasta iccalhuanli.
³²Chuhua'j quit icsqui'ni'
 Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni'
 hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit
 tachihuīn tū quincāhuanīyān
 ixtalalahu'mān Dios. Tzamā'
 tachihuīn tzē nacāmamaxqui'yān
 litli'huī'qui ē tzē nacāmamaxqui'yān
 tū natamaktīni'n ixlipō'ktuca'n
 tī Dios cātlahuanī't lactze. ³³Quit
 jā iclakca'tzani't ixtumīn ē ixoro
 ē ixlu'xu' ā'chā'tin. ³⁴Hui'xina'n
 ca'tzīyā'tit chī xa'icli'cscuja quimacan
 ē chuntza' xa'icli'huā'yan quit ē
 tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. ³⁵Nā
 chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān
 hui'xina'n cascu'jtīt ē
 cacāmaktāya'tit tī cāspūtni' tū
 tamaclacasqui'n. Calacapāstactit chī
 huanli Māpa'ksīni' Jesús: “Ā'chulā'
 lipāxuhua'can a'cxni' māstā'can ē jā
 a'cxni' maktīni'ncan.”

³⁶A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh,
 tatzokostalh ē cātā'orarlilh
 ixlipō'ktuca'n. ³⁷Tacalhuankō'lh
 ixlipō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo
 ē tamu'sulh. ³⁸Pablo ixcāhuanīni't
 jātza' maktin catitalaktzī'lh. Ū'tza'
 ixtalilipuhuan. Ā'listān taquīxtekli
 hasta nac barco.

Pablo a'lh nac Jerusalén

21 Iccāmakxtekui tā'timīn
 ē ictōjōuj nac barco ē
 lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlilakali
 icchā'uj nac Rodas ē ā'listān
 icchā'uj nac Pátara. ²A'ntza'
 icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh
 nac Fenicia. Ictōjōuj nac barco ē
 ica'uj. ³A'cxni' ictētāxtūj makat,

iclahtzi'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuilh macsti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'listān icchā'uj nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴A'ntza' iccāmaclauj ti ixta'a'ka'i' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhtamacuj. Espiritu Santo ixcāhuanini't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talihuanilh Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵Ixli'a'ktojon quilhtamacuj ictaxtūj. Quincātātā'a'n, hasta iclaclhtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlipō'ktuca'n ti ixta'a'ka'i' ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj. ⁶Ā'listān iclāsko'ka'uj ē iclāmāxtekui. Quina'n ictōjōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpālh na ixchicca'n. ⁷Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj. ⁸Ixlilakali huampala ictā'taxtūj Pablo. Iccā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe ti ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlikelhatōjonca'n maktāyana'ni'n xalani'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. ⁹Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan ti jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalichihuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzīnini't. ¹⁰A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhtamacuj. Chilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Judea ti ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. ¹¹Xla' quincālakchin ē tayalh

i'cinturón Pablo ē litantūchi'ca ē nā limacachi'ca ē huanli:

—Espiritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachi' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmamacmaxqui'can ti jā israelitas.”

¹²A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalani'n nac Cesarea icuanij Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³Pablo kelhtīni'lh ē quincākelhasqui'nin:

—¿Tū ixpālacata licalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū ixpālacata quilālīmāmakchuyiyāuj? Quit iclihui'līni't naquinchi'can ē naquimāknīcan nac Jerusalén ixpālacata Māpa'ksini' Jesús.

¹⁴A'cxni' jāla icmālacpuhuanij jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuanij. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasqui'nin Māpa'ksini'.

¹⁵Ā'listān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶Quincātātā'a'n makapitzin tā'timīn xalani'n nac Cesarea ē quincātālē'n na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'i'ni't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. ¹⁸Ixlilakali quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' litā'timīn. ¹⁹Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'listān cāhuanilh pō'ktu chi' Dios maktāyalh tū tlhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n ti jā israelitas. ²⁰A'cxni' takexmatli xlaca'n

tamakapāxuih Dios. Tahuanih Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tziya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'i'nī't. Kēxtim takexmatni' limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés. ²¹Cāmāca'tzīnicānī'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahuil'āna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyāti'n, ē cāhuani'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas. ²²Chuhua'j, ōtū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhui't natatakēstoka a'cxni' nataca'tzi palh ta'nī'ta'. ²³Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuaniyān. Tahuil'āna'lh kelhatā'ti' chi'xcuhui'n na quilacpu'na'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't. ²⁴Cacāli'pi ē catalacpa'lhiti ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Ā'līstān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzikō'can jā ixlicāna' chī lichihuina'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzi'nca nā hui'x kexpa'tni'ya' limāpa'ksin. ²⁵Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'i'nī't. Iccāhuaniuj tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Camākentaxtūtīm x mān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quinīt tū hui'lini'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quinīt ixla' animalh tū ta'a'kpixchi'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lapāxqui'nca'n.” Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

²⁶Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhui'n ē ixlilakali

cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāspūtū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlipō'ktuca'n natalimin ixofrendaca'n.

²⁷Xmān macsti'nal'j i'sputa ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzi'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuina'makasitzi'lh tachi'xcuhui't ē chi'paca Pablo.

²⁸Palha' tahuani:

—iChi'xcuhui'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xla' cālīchihuina'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilimāpa'ksinca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlitze ixuani't.

²⁹Chuntza' tahuani ixpālacata laktzi'nca Pablo ē Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

³⁰Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaqui'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacxtimīlh. Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca. ³¹A'cxni' ixmaknicu'tuncantza', palaj māca'tzīnica xapuxcu' tropa ē huanica ixlipō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasitzi'kō'nī't ē ixtatā'kaqui'kō'nī't. ³²Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstoknī't. A'cxni' xlaca'n talaktzi'lh tropas

ē capitanes, jātza' tatuscli Pablo.

³³Xapuxcu' tropa talacatzuna'jilh ē palaj tunca māchi'panīni'nli Pablo ē limāchi'nīni'lh kentu' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tūchu ixtlahuanī't.

³⁴Makapitzīn tachi'xcuhui't palha' tahuanli catūhuāl̄h ē ā'makapitzīn xtum tahuampāl̄h. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzil̄h tū ixa'kspulamā'lh ixpāl̄acata ixtata'samā'nal̄h. Māl̄ē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpāl̄acata ixtamaknicu'tuntza' tachi'xcuhui't.

³⁶Ixlīpō'ktuca'n ixtastāl̄ani'tēl̄ha ē ixtata'satēl̄ha ē ixtahuan:

—iCanilh!

**Pablo tamaktāyalh na
ixlacatīn tachi'xcuhui't**

³⁷A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macsti'nal̄j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego?

³⁸¿Jā hui'x tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaqui'lh lakma'jtza' ē cāl̄ē'nca nac cāl̄tzaya'nca ti'ya't a'ktā'ti' mil maknīni'nīn'?

³⁹Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cāl̄lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimaxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhui't.

⁴⁰Xapuxcu' maxqui'lh talacasqui'ni'n. Pablo tāyalh jā ixtahua'ca'māl̄h ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhui't.

A'cxni' taquilhca'cslalh,

cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22 —Chi'xcuhui'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclitamaktāya na milacatīnca'n.

²A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:

³—Quit israelita.

Iclacatuncuhui'lh nac cāl̄lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'li na'ictlahua tū ixta' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhual̄j. ⁴Quit xa'iccāputzatokoke tī ixta'a'ka'i' Jesús ē xa'iccāmaknicu'tun. Tachi'n xa'iccāl̄ē'n chi'xcuhui'n ē puscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchi'n.

⁵Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlicāna' tū icuan. Ū'tunu'n quintamaxqui'lh carta na'iccāl̄ē'ni' israelitas xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccāl̄ichi'palh tī ixta'a'ka'i' Jesús a'ntza' ē xa'iccāl̄imilh tachi'n nac Jerusalén jā iccāmakapātīnca.

**Pablo cāhuanilh chī lilakpalilh
ixtalacapāstacni'**

Hch. 9:1-19; 26:12-18

⁶Quit xa'ica'māl̄h nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. ⁷Ica'kā'lh nac ti'ya't ē

ickexmatli a'ktin tachihuín tū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?”
⁸Quit ickelhasqui'nilh: “¿Tichu hui'x, Chi'xcu'?” Quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret ti hui'x putzatokokeya'.”
⁹Ti ixquintatā'a'mā'nalh nā xlaca'n talaktzilh taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā taxexmatli tū quihuanilh tachihuín.
¹⁰Quit icuanilh: “¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksini'?” Māpa'ksini' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīpō'ktu tū natlahua'ya'.”
¹¹Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh. Quintapekechi'palē'lh ti ixquintatā'a'mā'nalh. Chuntza' icchā'uj nac Damasco.
¹²A'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ti ixuanican Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixkexmatni' limāpa'ksin. Ixtaca'tzikō' israelitas xalanī'n nac Damasco tzeya chi'xcu' ixuanī't.
¹³Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jilh ē quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.” Lacapala iclacahuāna'mpāl h ē iclaktzī'lh Ananías.
¹⁴Quihuanilh: “Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza' nalica'tziya' tū ixtalacasqui'nin ē nalaktzī'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuín.
¹⁵Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzī'nī'ta' ē tū kexpa'tnī'ta'.
¹⁶Chuhua'j, ¿tū ixpālacata litamakapalī'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calīpāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta.”
 Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chi limacā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas
¹⁷Icmimpāl h nac Jerusalén ē icqui'orarlih xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh.
¹⁸Iclaktzī'lh Māpa'ksini' Jesús ē xla' quihuanilh: “Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'i'ca tū līchihuīna'na' quimpālacata.”
¹⁹Icuanilh: “Māpa'ksini', xlaca'n taca'tzī quit xa'ica'n ixlīpō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n tī ixta'a'ka'i'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'.
²⁰Nā quit xa'icyāl h a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'icīca'tzī tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lhā ixlū'xu'ca'n xlaca'n tī tamaknīlh.”
²¹Māpa'ksini' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xlaca'n tī jā israelitas.”
 Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksini'lh ixlēsno'kca Pablo

²²Tachi'xcuhui't jātza' ixtakexmatni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
 —iCanilh huā'mā' chi'xcu'! iJā limacuan natahui'la!
²³Ixtata'sa ē ixtatīncxa ixlū'xu'ca'n ē ixtamākosū pokxni' ixpālacata ixtasītzī'nī't.
²⁴Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun ixpālacata namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū ixpālacata ixtalīta'sa tachi'xcuhui't ē ixtalīsītzī'nī' Pablo.
²⁵A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan,

Pablo kelhasqui'nilh capitán tī
ixyālh a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac
līmāpa'ksin? Jāla kēsno'kcan
chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh
jāna'lj tlahuanil'can justicia.

²⁶A'cxni' huanica huā'mā',
capitán laka'lh xapuxcu' tropa ē
māca'tzinilh ē huanilh:

—¿Tū natlahuanil'ya'? Tzamā'
chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē
kelhasqui'nilh:

—¿Chā ixlicāna' hui'x xala' nac
Roma?

Pablo kelhtini'lh:

—Ixlicāna'. Quit ictapa'ksī nac
Roma.

²⁸Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn icxokonī't
na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacaduncuhū'lh quit
ictapa'ksī nac Roma.

²⁹Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh
Pablo tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu'
jicua'nli a'cxni' ca'tzilh ixchī'nī't
chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰Ixlilakalī xapuxcu' tropa
ixca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata
israelitas talīmālacsu'yulh Pablo.
Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli
ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni'
ē ixlipō'ktuca'n scujnī'n. Līmīnca
Pablo ē hui'līca na ixlacatinca'n.

23 Pablo cālakalaktzī'lh
scujnī'n ē huanli:

—Chi'xcuhū'lh, quintā'israelitas,
quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej
iclatlā'huan na ixlacatīn Dios hasta
chuhua'lj.

²Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu'
pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na
ixlacatzuna'lj Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān
hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la'
naquintlahuanil'ya' justicia chuntza'
chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksin.
Quimātu'csnī'ni'. Jā chuntza'
tatzo'kni' nac līmāpa'ksin.

⁴Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahananli:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhni'ya'
xla' tī Dios hui'līnī't xapuxcu' pālej?

⁵Pablo huanli:

—Chi'xcuhū'lh, quit jā xa'icca'tzī
palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza'
tatzo'kni': “Jā tilīchihuīna'na' tī
cāmāpa'ksī tachi'xcuhū'lh.”

⁶Makapitzīn scujnī'n xlaca'n
ixchi'xcuhū'lh saduceos ixtahuanī't
ē ā'makapitzīn huampala
ixchi'xcuhū'lh fariseos. A'cxni'
ca'tzilh Pablo huā'mā', palha'
cāhuanilh:

—Chi'xcuhū'lh, quintāta'
xla' fariseo ē nā quit fariseo.

Quilālīmālacsu'yuyāu ixpālacata
quit ica'ka'i' natalacastālancuana'n
nīnī'n.

⁷A'cxni' Pablo huanli
huā'mā', tataxtumlilh tī
ixtatakēstoknī't. Tatzuculh
talālītā'chihuīna'n fariseos ē
saduceos. ⁸Saduceos tahuan
jāla catitalacastālancuana'nli
nīnī'n. Tahuan jā tī ángeles ē jā tī
espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'i'
pō'ktu a'nan. Ū'tza' talālihuanih.

⁹Ixlipō'ktuca'n ixtata'samā'nalh.

Palaj tunca tatāyalh makapitzīn
mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin,
tī ixchi'xcuhū'lh fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espīritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáj Dios.

¹⁰Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālilaksakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹Huā'mā' tzi'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamakni Pablo

¹²A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachihuīna'nli natamakni Pablo. Talāhuanilh:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namakniyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.

¹³Tī chuntza' tahananli lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n.

¹⁴Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmakniyāuj Pablo. ¹⁵Chuhua'j hui'xina'n ē milipō'ktuca'n scujni'n, casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakali calīmīlh Pablo na milacatinca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītiyāuj nac tej na'icmakniyāuj.

¹⁶Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzilh tū ixlichihuīna'ncanī't ē

a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'nal'j.

¹⁸Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclimini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'nal'j.

¹⁹Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

²⁰Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talīchihuīna'nī'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina' lakali Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuanīyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kškāhui'lē'nān. ²¹Jā cacākexpa'tni'. Xlaca'n lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n tī taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamakni Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

²²Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā tī tihuanī'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

²³Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē cāhuanilh:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'ni'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzi'sa ē napinā'tit

nac Cesarea. ²⁴Cacākētl'a'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

²⁵Xapuxcu' tropa tzo'kli a'k'tin ca'psnap ē huanli:

²⁶“Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, ti lakachi'xcuhui'ca'na'.

²⁷Israelitas tachi'pani't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhuini' Pablo. Ixtamaknimā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata icca'tzilh xla' ixtapa'ksi nac Roma. ²⁸Quit xa'icca'tzicu'tun tūchu ixpālacata ixtalimālacsu'yu. Ū'tza' iclilē'lh jā tatlahua justicia israelitas. ²⁹Palaj tunca icca'tzilh ixtalimālacsu'yu ixpālacata ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū lacle'n huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalimānican o ixpālacata tū nalimānūcan nac pūlāchi'n.

³⁰A'cxni' quit icca'tzilh israelitas ixtalichihuina'ni'ttza' natamakni, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh ti ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalimālacsu'yulh na milacatin. Xmān ū'tza' icuaniyān.”

³¹Chuntza' chī iccāhuanicanit, tropas talē'lh Pablo ē liminca cā'tzi'sni' nac cāl'acchicni' Antípatris. ³²Ixlilakali tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān kētahui'lāna'ni'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. ³³A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxqui'lh ca'psnap gobernador Félix ē talimini'lh Pablo na ixlacatin. ³⁴A'cxni' gobernador likelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nilh jāchu xala' Pablo. Tahuanih xla' xala' nac estado Cilicia. ³⁵Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlipō'ktu a'cxni' natamin ti tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchi'nini'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca ti natamaktaka'lh.

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin Félix

24 Ixli'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías ti xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzin xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n ti ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.

²A'cxni' liminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'.

³Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxqui'yāuj calhāxcuhuālh.

⁴Jā icmāmakchuyicu'tunān ā'chulā'. Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē caquinkexpa'tni' macsti'na'j. ⁵Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhuini'n. Calhāxcuhuālh chihuina'makasitzi'lh ixlipō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. ⁶Xla' lactlahuacu'tun ixlitze xaka'tla' templo. Quina'n icchi'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj chuntza' chī huan na quilimāpa'ksīnca'n.

⁷Lisias, ti xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktin.

⁸Cāhuanilh ti tamālacsu'yu

catalakmin hui'x. Hui'x tzē nakelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tziya' ixlipō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

⁹Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanli pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo.

¹⁰Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuīna'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzi hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclipāxuhua na'ictamaktāya na milacatīn.

¹¹Hui'x tzē nakelhasqui'nīni'na' palh ixlīcāna' ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīlalh nac Jerusalén

icquīlaktaquilhpūtalh Dios. ¹²Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzī'nca a'tntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuhiūt

xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. ¹³Xlaca'n jāla catitamālectzeyilh tū quintaputzāna'nīlh. ¹⁴Tū ixlīcāna' ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquilhpūta ixDiosca'n

quinatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuan secta. Quit ica'ka'i' ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas.

¹⁵Chuntza' chī ta'a'ka'i' xlaca'n nā chuntza' ica'ka'i' quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. ¹⁶Ū'tza' iclihui'lilh na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclicā'tzī jā tū icmaklclē'n nūn Dios ē nūn chī'xcuhiu'n.

¹⁷Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā'

limosna ē talakalhu'mān. ¹⁸Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcani'tcus. Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹Palh xlaca'n tapuhuan quit ictlahuani't catūhuālh, ixtamilh huā'tzā' ē ixquintamālacsu'yulh na milacatīn. ²⁰Catahuanli xlaca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuani't a'cxni' quilē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu' israelitas. ²¹Tū xa'ictlahuani't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': “Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nīmā'nauj ixpālacata quit ica'ka'i' natalacastālancuana'n nīni'n.”

²²Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcanī'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

²³Félix māpa'ksilh capitān calē'lh Pablo tachi'n ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuani' tū xla' namaclacasqui'n.

²⁴A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix mātā'satinīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka'i'can Jesucristo. ²⁵Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan ē chī līhui'lican jāla catitlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios

nalīputzāna'n. Félix jicua'nli ē huanilh:

—Tzetza'. Chuhua'j capit.

A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satinīni'mpalayān.

²⁶Félix ixpuhuan Pablo ixmaxqui'llh tumīn ixpālacata ixlīmāxtekli. Ū'tza' maklhūhua' ixlīmāta'satinīni'n ē ixtā'chihuīna'n. ²⁷A'cxni' tlhualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixligobernador. Tanūlh ixlaxkoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' limāxtekli Pablo tachī'n.

Pablo na ixlācatīn Festo

25 Festo chā'lh natanū ixligobernador.

Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén.

²A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo na ixlācatīn Festo. ³Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satinīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalichihuīna'ni'ttza' nataka'lhīti nac tej natamaknī. ⁴Festo cāhuanilh Pablo chī'cani'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. ⁵Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit limāpa'ksīn. Palh huā'mā' chi'xcu' tlahuani't tū jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

⁶Festo tachokolh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac Cesarea. Ixlilakali tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satinīni'lh Pablo. ⁷A'cxni' milh Pablo, talitasti'li'lh israelitas

tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu.

Jā tū ixtamālectzeyī. ⁸Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

⁹Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' likelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

¹⁰Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchihuīn tū māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹Palh quit ictlahuani't tū naquilīmāknīcan, caquimāknīca. Palh jā ixlicāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.

¹²Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nīn ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'ni'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalilakpina' César.

Pablo na ixlācatīn rey Agripa

¹³Ā'listān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'nī't chā'tin chi'xcu' tī tachī'n makxtekli

Félix. ¹⁵A'cxni' quit icquilalh nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatin xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmakinini'lh. ¹⁶Quit iccākelhtilh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksinca'n romanos, xla' jā lismani namaknican chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lanan tī mālacsu'yumā'lh. ¹⁷A'cxni' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit jā ictanajilh. Ixlilakali ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satinini'lh tachī'n Pablo. ¹⁸A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. ¹⁹Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'i' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nilh. Pablo huan xla' lakahuan. ²⁰Quit jāla xa'icputzāna'ni huā'mā', ē ū'tza' iclikelhasqui'nilh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nican. ²¹A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nilh César, xamāpa'ksini' nac Roma, quit icmāpa'ksini'lh catachokolh tachī'n hasta a'cxni' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²²Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtica:

—Lakali nakexpa'ta'.

²³Ixlilakali Agripa ē Berenice tamilh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūstakni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chi'xcuhuī'n. Festo māta'satinini'lh Pablo. ²⁴Festo huanli:

—Rey Agripa ē milipō'ktuca'n tī takēstokni'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n

laktzi'nā'tit huā'yālh chi'xcu' Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli canilh. ²⁵Quit icpuhuan jā tū tlahuani't ixpālacata tzē namaknican. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksini' César caputzāna'nilh. Ū'tza' quit iclilacpuhuanli na'iclakmacā'n César. ²⁶Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Ū'tza' iclilimin na milacatinca'n hui'xina'n. Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatin hui'x, rey Agripa, ixpālacata nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzi' tū na'ictzo'ka. ²⁷¿Chī quit na'iclimacā'n chā'tin tachī'n palh jā icca'tzi' chī putzāna'nican?

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin rey Agripa

26 Agripa huanilh Pablo:
—Chuhua'j tzē
natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

²—Rey Agripa, iclipāxuhua ixpālacata quit na'ictamaktāya na milacatin ixpālacata ixlipō'ktu tū quintalīmālacsu'yu israelitas. ³Hui'x lakapasa' ixlipō'ktu chī quintahuī'latca'n quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclisqui'ni'yān caquinkexpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlilatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'i'

⁴Ixlipō'ktuca'n israelitas taca'tzikō', a'cxni' quilika'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclilatlā'huan nac Jerusalén ē

na ixlacpu'na'l'tātca'n. ⁵Xlaca'n taca'tzi ē, palh tahuancu'tun, tzē natalimāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n ā'chulā' xapalha' ē jā ixlipō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas.

⁶Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca ixpālacata quit ica'ka'i' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza' chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n. ⁷Quina'n, israelitas, i'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' litā'timīn tī ixka'hua'chan Israel ixtahuani't. Quilipō'ktuca'n ica'ka'i'ni'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' iclilaktaquilhpūtayāuj Dios tzi'sa ē cā'cuhuīni'. Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'i'ni' Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalimālacsu'yu israelitas. ⁸¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'kā'i'yā'tit Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

**Pablo cāhuanilh chī
ixcāputzatokokeya tī ixta'a'ka'i'**

⁹Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxqui'lh limāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclica'tzi' a'cxni' ixcāmaknican. ¹¹Maklhūhua' quit xa'iccāmākapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcū'tun chī ixta'a'ka'i'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlipō'ktu ixtemploca'n

israelitas. Ixquintamakasitzī' ē xa'iccāputzatokokeya hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyā'ti'n.

**Pablo cāhuanilh chī tzuculh
tapa'ksini' Cristo**

Hch. 9:1-19; 22:6-16

¹²Ū'tza' xa'icli'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxqui'nī't limāpa'ksīn ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccāliputzatokoke. ¹³Na'icuaniyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuani't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chī'chini'. Quilitamacsti'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh. ¹⁴Quilipō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya”? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chī'nta qui'hui' tū litlakalē'ncan.” ¹⁵Quit icuanli: “¿Tichu hui'x, Chī'xcu'?” Māpa'ksini' quihuanilh: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya”. ¹⁶Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacni'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclitasu'yuni'n ē chī na'iclitasu'yuni'yān. ¹⁷Na'icmakapūtaxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān. ¹⁸Na'iccāmācā'ni'yān ixpālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlitli'hui'qui

skāhuī'ni' ē natastālani' Dios.
Quit na'iccāmacā'ni'yān
naquinta'a'ka'i'ni' quit ē chuntza'
ixcuentaca'n nacāmāspūtūni'can
ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze
chī ixlipō'ktuca'n tī quinta'a'ka'i'ni'
quit.” Chuntza' quihuanilh
Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey
Agripa. Quit ickexmatni'lh tū
quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac
a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh.
²⁰Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh
xalanī'n nac Damasco ē
ā'listān xalanī'n nac Jerusalén
ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac
estado Judea. Nā xa'iccāhuani
tī jā israelitas: “Calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit
Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tī
talakpalīni't ixtalacapāstacni'ca'n.”
Chuntza' xa'iccāhuani. ²¹Ū'tza'
quintalichi'palh israelitas xaka'tla'
nac templo ē ixquintamaknīcu'tun.
²²Hasta chuhua'j Dios
quimaktāyani't. Ū'tza' iccālihuanicus
ixtachihuīn Dios ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't tī xalaka'tla' ē tī jā
xalaka'tla'. Xmān iclichihuīna'n tū
māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū
tahuanli a'kchihuīna'nī'n na'a'kspula.
²³Xlaca'n tahuanli ixlacasqui'nca
napātīni'n Cristo ē nanī ē ū'tza' tī
xapūla nalacastālancuana'n, ē
chuntza' nacāmāca'tzīnīcan tū
ixlicāna' tī israelitas ē nā tī jā
israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'i'nīcu'tun Agripa

²⁴Chuntza' Pablo litamaktāyalh.
Festo huanli palha':

—iHui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua'
sca'tni'ta'. Ū'tza' limakachuya'yān.

²⁵Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit
ixlicāna' tū icuan. ²⁶Rey Agripa
nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza'
iclichihuīna'n na ixlacatīn ē jā
icmāxana'n. Quit tzej icca'tzī nā xla'
ca'tzikō' huā'mā'. Quit iclichihuīna'n
tū jā tzē'k tlahuacani't. ²⁷¿E hui'x,
rey Agripa, a'ka'i'ya' tū tahuanli
a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'?
Quit icca'tzī a'ka'i'ya'.

²⁸Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'nalj
tachihuīn naquilīmā'a'ka'i'nī'ya'.

²⁹Pablo huanli:

—Masqui macsti'nalj, o masqui
lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n hui'x
cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh
hua'chi chī quit ixlipō'ktuca'n tī
quintakexmatni'mā'nalch chuhua'j.
Xmān jā cacāmacachi'ca hua'chi chī
quit —huanli Pablo.

³⁰Tatāyākō'lh ixlipō'ktuca'n,
rey ē gobernador ē Berenice ē
ixlipō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh.

³¹Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē
talāhuanilh:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū
ixpālacata nalimaknīcan o nalichī'can.

³²Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' jā i'squi'nli
naputzāna'nī César, quina'n tze
ixmakxtekui.

Macā'nca Pablo nac Roma

27 A'cxni' lacapāstacca
naquincātamacā'nān
nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn
tachī'nī'n tamacamaxqui'lh chā'tin
capitán tī ixuanican Julio. Xla'
ixmāpa'ksi batallón tū huanican

Augusto. ²Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzin cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. ³Ixlilakali icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n. ⁴Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chīpre a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'nal'j ti'ya't. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. ⁵Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfīlia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

⁶A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslihua' iclichā'uj ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmāmakchuyin ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'nal'j ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. ⁸Jicslihua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

⁹Makās ictamakapaliuj ē ixmimā'lh tza' lonkni'. Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' ¹⁰ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, hui'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

¹¹Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco. ¹²A'ntza' jāla ixmakxtekan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talīhualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco

¹³A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'nal'j nac sur, tapuhuaampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. ¹⁴Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuanican Nordeste. ¹⁵Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco ē jā quincāmakxtekni' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁶Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican Claudia. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslihua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalimimā'nauj. ¹⁷A'cxni' ixmojōcani'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchi'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyalh nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talimāyujūlh xalu'xu' barco

tū ixlīsno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuāl̄h quincālē'n ū'ni'.

¹⁸Ixlīlakali xaxiyāl̄h xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jātza' tzi'nca lihualh barco. ¹⁹Ixlīlakali huampala iclīmaka'uj quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. ²⁰Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzī'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'licīca'tzīyāuj palh xa'iclaktaxtūj.

²¹Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Chi'xcuhū'n, ixquilākexmatni'uj.

Palh jā ixtaxtucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā' lījicua' ē jā tū ixtimakasputui.

²²Chuhua'j, jā calipuhua'ntit.

Hui'xina'n jā tī chā'tin catinilh, masqui casputli tzamā' barco.

²³Tzamā' huā' kōtan tzi'sa quit quintasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' tī quimāpa'ksi ē tī ictā'scuja.

²⁴Ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, jā caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milipālacata, Dios nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tojōmā'nan nac barco.”

Chuntza' quihuanilh. ²⁵Chuhua'j, chi'xcuhū'n, jā calipuhua'ntit.

Quit iclipāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī quihuanica.

²⁶Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahū'lh macsti'na'j ti'ya't — huanli Pablo.

²⁷A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlani't palha' ū'ni'. Hua'chi i'tāt tzi'sa barco calhāxcuhuāl̄h ixlē'n

xaxiyāl̄h xcān jā huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac a'ktin ti'ya't. ²⁸Talhcal̄h ixlīpūlh mā'n xcān ē pu'xamacāujchāxan metro ixuani't. Lacapunchuna'j huampala talhcāpāl̄h ē xmāntza' pu'xamatojon metro ixuani't. ²⁹Ixtajicua'n palhāsā' ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talimojōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca licā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza' tzē talīyāhualh barco. Taka'lhilh hasta a'cxni' xkakah.

³⁰Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu chī ixtamojōmā'nampāl̄h nac xcān xalactzinca licā'n xala' na ixquini' barco tū nalitāya barco. Xmān ta'a'kškāhui'nilh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pūtacutnu'. ³¹Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamā' chi'xcuhū'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtaxtitit.

³²Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamíncha' nac xcān.

³³A'cxni' i'xkakamā'lh tza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'nī'ta'ntit ē jā lhtatani'ta'ntit. ³⁴Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza' tlī'hui'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin miya'jca'n.

³⁵A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan. ³⁶Ixlīpō'ktuca'n jātza'

ixtalīpuhuan ē nā tahuā'yalh.

³⁷Quina'n quilipō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan tī xa'ictojōmā'nauj nac barco. ³⁸A'cxni' ixtahuā'yanī'ttza', tamaka'llh trigo nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

³⁹A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā' nac ti'ya't. Talaktzi'llh jā ixquīpātanūnī't mar ē ixka'llhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jilh a'tntza' barco. ⁴⁰Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca licā'n ē chuntza' tzē tasakā'lilh barco. Taxla'jalh xalāsu' ixlīkosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyalyh ē jātza' la tasakā'lilh. Ixlīsnū'n xcān mālakuanilh ixchakēn barco. ⁴²Tropas ixtamaknīcu'tun tachi'ni'n ē chuntza' nūn chā'tin natasuāyanatacuta nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³Capitān ixmakapūtaxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā limakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī tzē ixtasuāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'llh nac ti'ya't. ⁴⁴Māpa'ksīni'llh makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' ē makapitzīn catapūtacutli xalacpīzun barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n.

Pablo nac Malta

28 A'cxni' xa'ica'kapūtaxtunī'ta'ujtza',

icca'tziuj pītzu'na'j ti'ya't tū ixuanican Malta. ²Xalanī'n a'tntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'llh xcān ē ixlonknu'n. Tahui'lilh macscut. Quincātahuanin ca'icskō'nui. ³Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. A'cxni' ixmāpūcu'tumā'llh nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo. ⁴A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzi'llh lūhua' chī ixlaknūhua'ca'llh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' maknīni'nī't. Masqui a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē chuntza' nalixokoni' Dios.

⁵Pablo tinxmaka'llh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'llh. ⁶Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'llh jā i'xcanī't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj tunca taka'lhilh. A'cxni' talaktzi'llh jā tū lani'llh, ē tapuhuampālh ē talāhuanilh: —Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chi'xcu'.

⁷Lacatzuna'j ixui'llh ixti'ya't xapuxcu' chi'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publico. Ū'tza' quincāhui'llin na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū tze. ⁸Ixtā'ta' Publico ixmā'llh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin. Pablo laka'llh ē orarlilh ē hui'lini'llh ixmacan ē mātzeyilh. ⁹A'cxni' mātzeyilh, tamilh ā'makapitzīn huampala ta'jatatlanī'n tī ixtahui'lāna'llh nac Malta. Nā cāmātzeyīca. ¹⁰Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuanī'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasqui'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹Ixli'a'ktu'tun mālhcu'yu' icpū'a'uj a'ktin barco tū

ixtachokoni't na ixlacatzuna'lj Malta ixlipō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'cani't nac barco ixlilakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē Pólux. ¹²Ichhā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj tu'tuma'lj. ¹³A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'lj ica'uj. Ā'listān icchā'uj nac Regio. Ixlilakali lalh ū'ni' nac sur. Ixlītu'mal'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon quilhtamacuj. Ā'listān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵Ixcāmāca'tzīnicani'ttza' tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac lītāmāuj Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzi'lh Pablo maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē ka'lhilh tapāxuhuān. ¹⁶A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitān cāmacamaxqui'lh tachī'ni'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlīmān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lha.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

¹⁷Ixlītu'tuma'lj Pablo cāmāta'satinīni'lh xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh: —Chi'xcuhui'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'ni't israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū ictlahuani't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chi chā'tin tachī'n na ixlīmāpa'ksinca'n

romanos nac Jerusalén. ¹⁸Romanos quintakelhasqui'nilh ē jā tū tamaclalh tū tzē naquilimāknican. Ū'tza' ixquintalimākxtekcu'tun. ¹⁹Israelitas jā talacasqui'nli naquimākxtekan. Ū'tza' iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nīca na ixlacatīn César, masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na quincā'lacchicni'. ²⁰Ū'tza' iccālīmāta'satinīni'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'i' nacāmālacastālancuanīcan nīnī'n. Nā quit chuntza' ica'ka'i'. Ū'tza' quilīmacatūpixchī'cani't.

²¹Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac Judea, jā tū quincātahuaninī'ta'n mimpālacata. ²²Iclacasqui'nāuj caquilāhuaniuj tū hui'x puhua'na'. Icca'tziyāuj chī calhāxcuhuālh huancan jā tze huā'mā' secta — huanica Pablo.

²³Tzamā' quilhtamacuj tū ixlilacsaccanī't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuīna'n chī māpa'ksini'n Dios. Cātā'chihuīna'nli hasta jā tzi'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huan ixtachihuīn Dios ixpālacata Jesús jā tatzō'kni' limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'i'nicu'tunli ixpālacata Jesús. ²⁴Makapitzīn ixta'a'ka'i'mā'nalh ē ā'makapitzīn

jā ta'a'ka'i'lh. ²⁵Chuntza' jā a'ktin
ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuanī't.
Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j
ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:
—Espíritu Santo huanli tū ixlicāna'
a'cxni' māchihuīnilh a'kchihuīna'
Isaías. Chuntza' cāhuanilh
quinapapana'ca'n:

²⁶Capit ē cacāhua'ni' huā'mā'
tachi'xcuhui't:
Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā
catica'tzītīt tū huanicu'tun;
nalaktzi'nā'tit ē jā cuenta
catitlahua'tit tū laktzi'nā'tit.

²⁷Jā tū tamakca'tzī na
ixlīstacna'ca'n huā'mā'
tachi'xcuhui't.
Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej
talīkexmata.
Ixlakastapunca'n jā talīlaktzi'n.
Jā talaktzi'ncu'tun ē jā
takexmatcu'tun.

Jā taca'tzī tū huanicu'tun.
Jā talakpalīcu'tun
ixtalacapāstacni'ca'n
ē chuntza' quit tzē
na'iccāmātzeyī.

²⁸Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē
cāhuanilh:

—Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā': Tī
jā israelitas cāmāca'tzīnicani'ttza'
chī Dios makapūtāxtūnu'n. Xlaca'n
natakexmata.

²⁹A'cxni' Pablo ixuanī'ttza'
huā'mā', israelitas ta'a'lh ē
ixtalīkelhachihuīna'ntēlha.

³⁰Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu'
cā'ta nac chic jā ixśācua'ni't.
Ixcāmamakaktīni'n ixlīpō'ktuca'n
tī ixtalakmin. ³¹Ixcāhuani chī
Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāsu'yuni'
ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo
na ixlacatīnca'n ē jā tī chā'tin
ixmāmakchuyī.

Romanos

**Pablo cāmacā'ni'lh saludos
xalanī'n nac Roma**

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilihui'lilh quilī'apóstol. Quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīnī'lh.

²Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula. ³Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' i'xū'nātā'nat rey David. ⁴Nā Jesucristo, nā xla' i'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' līmāsu'yu xla' i'Ska'ta' Dios ē ka'lhī litli'hui'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlītze. ⁵Cristo quilakalhu'manli ē quilihui'lilh quilī'apóstol ixpālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xlaca'n tzē nata'a'ka'i'ni' Jesucristo ē tzē natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuhui'can. ⁶Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satīnī'ta'n ē chuntza' tapa'ksīnī'yā'tittza' Jesucristo.

⁷Quit iccātzo'knuni'yān milīpō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxqui'yān ē cāta'satīnī'ta'n ē ū'tza' lilitaxtu'yā'tit ixtachi'xcuhui't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. Cacāmaxqui'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸Pūla icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Jesucristo, ixpālacata hui'xina'n tzej a'ka'i'yā'tit. Calhāxcuhuālh lichihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'i'yā'tit. ⁹Dios ca'tzī palh ixlicāna' tū na'iccāhuanīyān. Xla' ū'tza' tī iclitā'scuja ixlīpō'ktu quilīstacna', ixpālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn i'xla' i'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu quilhtamacuj iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. ¹⁰Quit icsqui'ni' Dios tzē na'iccālaka'nāchān hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹Quit iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzīnīl Espíritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. ¹²Chuntza'

tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' chī a'ka'i'yāuj.

¹³Quit iclacasqui'n caca'tzītīt hui'xina'n, tā'timīn, maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'nī'ta'ncha' ixpālacata jālanaj ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. Chuntza' a'nani't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't ixtachihuīn Dios tī jā israelitas.

¹⁴Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhūi't ē nā tī jā catīxcuhuālh tachi'xcuhūi't, ē tī taca'tzī ē nā tī jā taca'tzī.

¹⁵Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

**A'kapūtaxtucan a'cxni'
a'ka'i'can xatze tachihuīn**

¹⁶Jā iclimāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. A'cxni' māsū'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios, ixpālacata xla' ka'lhī lītlī'hui'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n."

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't talaclē'n

¹⁸Ca'tziyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmakapātinīn

tī tatlahua tū jā tze. Xlaca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talīlacapāstaccu'tun tū ixlicāna' ixla' Dios. ¹⁹Xlaca'n tzē nataka'tzī macsti'nalj chī Dios, chuntza' chī quilīpō'ktuca'n nā tzē ca'tziyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't.

²⁰A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhūi't talaktzī'n tū tlahuanī't Dios. Chuntza' tzē natalīca'tzī chī Dios. Masqui jāla talaktzī'n Dios, xla'ca'n taca'tzī hui'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlītlī'hui'qui tū jā maktin catīlakspūtlī. Ū'tza' talīlē'n cuenta. ²¹Masqui xla'ca'n taca'tzī Dios hui'lh, xla'ca'n jā talakachi'xcuhūi' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhūi'can. Jā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī.

²²Xlaca'n tahuan lakskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalaclhkēntin. ²³Jā tamakapāxūicu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj hui'lh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chī'xcuhūi'n. Chī'xcuhūi'n, xla'ca'n natanīkō'. Nā xla'ca'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacani'tlahua tū tatasu'yu hua'chi spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

²⁴Ū'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n. ²⁵Xlaca'n jā ta'a'ka'i'cu'tun tū ixlicāna' ixla' Dios; xmān ta'a'ka'i'cu'tun a'ktin tā'ksa'nīn. Talakachi'xcuhūi' ē talaktaquilhpūta tū tlahuanī't Dios. Jā tamakapāxūi' tī ixlicāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu

tū a'nan nac cā'quilhtamacuj.
 Ixlicasqui'nca ū'tza'
 namakapāxuiyāuj quilipō'ktuca'n
 pō'ktu quilhtamacuj. Amén.
²⁶Ū'tza' Dios cālimaxtekli
 natatlahua tū limāxana' chuntza'
 chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan
 jātza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n
 chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh
 chī ixlīpuscanca'n. Chuntza'
 talātlahuani' puscan tū limāxana'.
²⁷Nā chuntza' chi'xcuhui'n.
 Jā taputza' ixpuscāca'n chī
 talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh
 chī ixlīchi'xcuhui'nca'n. Chuntza'
 talātlahuani' chi'xcuhui'n tū
 limāxana'. Ū'tza' talilacatāyalh.
²⁸Jā talacapāstaccu'tun tū ixlā'
 Dios, chuntza' Dios cālakmaka'lh
 ē cāmakxtekli natalacapāstaca tū
 jā tze. Ū'tza' talitlahua tū jā tze.
²⁹Tatlahua kempālhūhua' tū jā
 tze. Taputza' ixtā'lāpāxqui'nca'n.
 Tatlahua tū jā tze. Xlaca'n
 talālakca'tzani' tū taka'lhī
 ā'makapitzin. Jā talaktzi'ncu'tun
 ā'makapitzin. Talālakca'tzani'.
 Tamaknīni'n. Talālīsītzī'ni'.
 Ta'a'kskāhui'nin. Talālacpuhuani' tū
 jā tze ā'makapitzin. Ta'a'ksa'nīni'n.
³⁰Talīchihuina'n ā'makapitzin
 tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios.
 Talacatāquī'nin. Ka'tla' tamakca'tzī.
 Tahuan palh xlaca'n laka'tla'.
 Tapuhuan chī natalitlahua ā'chulā'
 tū jā tze. Jā takexmātni' ixtāta'ca'n
 ē ixtzī'ca'n. ³¹Jā taca'tzī tū xatze.
 Jā tamākentaxtū tū tahuan. Jā
 tapāxquī' ā'makapitzin. Jā
 tamātzā'nkēna'ni' ā'makapitzin.
 Nūn talakalhu'manīni'n.
³²Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua chuntza',
 xlaca'n nacāmākapātīnīncan.

Chuntza' huanī't Dios. Masqui
 xlaca'n taca'tzī huā'mā', jā
 tamakxteka tatlahua tū jā
 tze. Ā'chulā' tamālacpuhuani'
 ā'makapitzin nā natatlahua tū jā
 tze.

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't

2 Palh chā'tin ixuanli
 ā'makapitzin talaclē'n,
 chuntza' xa'cstu huanimā'ca
 ū'tza' laclē'n ixpālacata nā xla'
 tlahua tū jā tze. ²Ca'tziyāuj Dios
 nacāputzāna'nī chī ixlicāna'
 xlaca'n tī jā tze tū tatlahua. ³Tī
 natahuan Dios nacāputzāna'nī
 ā'makapitzin ixpālacata talaclē'n,
 nā xlaca'n nā nacāputzāna'nīncan
 ixpālacata xlaca'n nā taka'lhī
 ixcuentaca'n. ⁴Masqui Dios
 quincālakalhu'manān, ē masqui jā
 palaj quincāmākapātīnīnān, xlaca'n
 jā takexmata. Hua'chi talakmaka'n
 Dios chī cālipātīmā'lh. Dios tzej
 lakalhu'manīni'n ixpālacata
 xla' lacasqui'n natalakpālī
 ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n
 nac cā'quilhtamacuj. ⁵Xlaca'n
 xalilacxumpin. Jā talakpālicu'tun
 ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā'
 natalixoko na ixlacatīn Dios
 a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xlaca'n
 tī talaclē'n. ⁶Dios naputzāna'nī
 chā'tunu' chuntza' chī tlahuanī't.
⁷Nacāmaxquī' ixlāmatca'n tū jā
 catilakspūtlī xlaca'n tī tatlahua
 tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata
 xlaca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn,
 ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n
 lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāstī'
 ixlāmatca'n tū jā catilakspūtlī.
⁸Dios tamakasītzī' xlaca'n tī
 lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun

ixtalacasqui'nin Dios, ē xmān
tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios
nacāmakapātīnīn. ⁹Natapātīnīn
ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā
tze. Natapātīnīn israelitas xapūla
ē nā natapātīnīn tī jā israelitas.

¹⁰Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū
tze, Dios nacālaktzī'n lactze.
Dios nacāmaxquī' tze latamat.
Nata'a'n nac a'kapūn. Nā chuntza'
xapūla nacā'a'kspula tī israelitas
ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā
israelitas.

¹¹Chuntza' nacā'a'kspula tī
israelitas ē nā tī jā israelitas,
ixpālacata Dios chu lacxtim
cālaktzī'n. ¹²Ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhūi't taka'lhī
ixcuentaca'n. Makapitzīn xluca'n
jā talakapasa līmāpa'ksīn tū Dios
cāmaxquī'lh israelitas. Xluca'n
nacāputzāna'nīcan chuntza' chī
taca'tzī xluca'n. Ā'makapitzīn
talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios.
Xluca'n nacāputzāna'nīcan chī
huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹³Dios
lactze cālaktzī'n xluca'n tī
takexmatnī' huā'mā' līmāpa'ksīn.
Tī taca'tzī ixlīmāpa'ksīn Dios ē
jā takexmat'cu'tun, xluca'n jā
tze cālaktzī'ncan. ¹⁴Xluca'n tī jā
talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios, ē
palh xluca'n lacatejtin tahuilāna'lh
chuntza' chī ixtalacapāstacnī'ca'n,
chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksīn
Dios masqui jā talakapasa. Chuntza'
lītasu'yu palh xluca'n taca'tzī tū tze
ē tū jā tze. ¹⁵Hua'chi ixtalakapasli
ixlīmāpa'ksīn Dios, ixpālacata
ixlīmānca'n taca'tzī palh tze o palh
jā tze tū tatlahuamā'nalh. ¹⁶Namin
quilhtamacuj a'cxnī' Dios nalihui'li
Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo

nacāputzāna'nī tachi'xcuhūi't
ixpālacata ixcuentaca'n ē
ixtalacapāstacnī'ca'n tū jā tze tū
lakatzē'k taca'tzī. Ū'tza' icmāsu'yu
a'cxnī' ica'kchihuīna'n xatze
tachihuīn ixla' Jesucristo.

Israelitas ixtalipāhuan līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés

¹⁷Xluca'n tī israelitas,
xluca'n ka'tla' talīmakca'tzī.
Talīpāhuan līmāpa'ksīn tū Dios
cāmaxquī'lh. Ka'tla' talīmakca'tzī
ixcālacsacnī't Dios. ¹⁸Xluca'n
talakapasa ixtalacasqui'nin
Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā'
līmāpa'ksīn ē chuntza' tzētza'
taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁹Xluca'n
tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā
tū talakapasa. Nā tapuhuan xluca'n
hua'chi tamāxkakēnī'mā'nalh
tī talatlā'huan nac cā'puetsua'.
²⁰Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī
xalac'lhkēntin ē tī hua'chi lacstīn
ixpālacata jāna'j tū taca'tzī.
Talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios.
Tapuhuan taca'tzītza' ixlīpō'ktu tū
ixlīcāna' ē ixlīpō'ktu tū ca'tzīcan.
²¹Xluca'n tamāscatī ā'makapitzīn,
ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu.
Tahuani ā'makapitzīn jā tze
palh ka'lhāna'ncan, ē xluca'n
taka'lhāna'n. ²²Xluca'n tahuani
ā'makapitzīn jā tze palh taputza
ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xluca'n
taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n.
Xluca'n talakmaka'n ídolos, ē
xluca'n taka'lhāna'n nac templo jā
tahuilāna'lh ídolos. ²³Xluca'n ka'tla'
talīmakca'tzī cāmaxquī'canī't
ixlīmāpa'ksīn Dios, ē xluca'n jā
takexmatnī' huā'mā' līmāpa'ksīn.
Ū'tza' talīlakmaka'n Dios

ā'makapitzīn. ²⁴Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'chulā'
līpinā'tit cuenta ixpālacata
talakmaka'n Dios
ā'makapitzīn tī jā israelitas.

²⁵Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū līmacuan huanican israelitas. ²⁶Xlaca'n tī jā israelitas, palh xlaca'n tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chi israelitas.

²⁷Palh xlaca'n tī jā israelitas tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n tī israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatz'o'kni'. ²⁸Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas.

²⁹Ti ixlicāna' ixtachi'xcuhui't Dios, ū'tunu'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalīnī't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzī'n lactze masqui jā cālaktzī'ncu'tuncan na ixlactīnca'n tachi'xcuhui't.

3 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. ²Quit icuan jā ixlicāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī ā'makapitzīn. A'cxni' Dios cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't ixtachihuīn tū tatz'o'kni', israelitas

ū'tunu'n tī Dios cāmaxqui'lh ixtachihuīn. ³Masqui ā'makapitzīn jā ta'a'ka'i'cu'tun palh ixlicāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. ⁴Masqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ta'a'kskāhui'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu pō'ktu
quilhtamacuj hui'x hua'na' tū
ixlicāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlahua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīnī'n: “¿Tū ixpālacata naquincātamakapātīnīnān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzīcan Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātīnīnān ixpālacata tū māsu'yu Dios xatze?” Chuntza' tapuhuan tachi'xcuhui't.

⁶Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā nacāmakapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n, ¿chī nacālīputzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?

⁷Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nīn māsu'yu Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nīnī'n, ¿chā naquīlīmakapātīnīn Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” ⁸Palh tze cahuālh huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tzē ixuanui: “Ā'chulā' catlahuāuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” Jāla huancan huā'mā' tachi'xcuhui't. Makapitzīn tahanan quit

chuntza' icmāsu'yu. Jā ixlīcāna'.
Dios nacāmākapātīnīn tī tahuān
chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

⁹Jāla huanāuj israelitas ā'chulā'
lactze. Icuānī'ttza' kēxtim jāla
tamakxteka tū jā tze, xlaca'n
tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā
israelitas. ¹⁰Nā huā'mā' tatzo'kni'
na ixtachihuīn Dios huan:

Nūn chā'tin tī tze.

¹¹Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla'
Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun
Dios.

¹²Ixlīpō'ktuca'n tatamakātīnī'lh
Dios.

Talaclakō'lh ixlīpō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.

¹³A'cxni' tatakelpitzi, hua'chi
mālaqui'can a'ktin pūtā'cnūn
jā tojōmālh' nīn, ixpālacata jā
tze chī tachihuīna'n.

Ta'a'kskāhuī'nīn ē ta'a'ksa'nīnī'n.

Ixtachihuīnca'n tū taxtu
na ixquilhni'ca'n hua'chi
ixlicu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴Taquiclhaktzī'n ā'makapitzīn.

¹⁵Masqui jā tū ixpālacata, palaj
tunca tamaknīnī'n.

¹⁶A'ntza' jā talatā'kchoko
xlaca'n tamālakspūtūnū'n ē
tamālakalīpuhuanīnī'n.

¹⁷Jā taca'tzī chī tze natalīlatama.

¹⁸Nūn talacapāstaca
natalakachi'xcuhui' Dios.

¹⁹Quina'n ca'tzīyāuj tū
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios
a'ntza' jā tatzo'kni' limāpa'ksīn,
ū'tza' cāhuāni xlaca'n tī
cāmacamaxquī'canī't limāpa'ksīn.
Chuntza' ixlīpō'ktuca'n talaclē'n

na ixlaca'tīn Dios. Nūn chā'tin
tzē catihuanli palh jā laclē'n.

²⁰Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't
ixlīmāpa'ksīn Dios. Ū'tza' jā
tī chā'tin lītasu'yu palh tze na
ixlaca'tīn Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios
xmān tzē naquīncāmāsu'yuni'yān
palh quina'n ka'lhīyāuj
quīncuentaca'n.

**Ta'a'kapūtaxtu xlaca'n tī
ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo**

²¹Chuhua'j ca'tzīyāuj Dios jā
catīmāpānūnī'lh ixcuēta chā'tin
chī'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun
līmāpa'ksīn. Xtum chī Dios
cālīmāpānūnī' ixcuēta'n
tachi'xcuhui't. Chuntza' tatzo'kni'
na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni'
līmāpa'ksīn ē jā huanīcan profetas.
²²Dios cāmāpānūnī' ixcuēta'n
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni'
Jesucristo. Catīxcuhūālh tī
a'ka'ī'ni' Jesucristo, ū'tza' Dios
namakapūtaxtū palh xla' israelita ē
palh jā israelita. ²³Quīlīpō'ktuca'n
tlahuānī'ta'uj tū jā tze. Nūn
chā'tin tī līlacatejtīn latā'kchoko
chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²⁴Dios
lakalhu'manīnī'n. Cristo Jesús
xokolh quīncuentaca'n. Chuntza'
Dios quīncāmāpānūnī'ni'ta'n
quīncuentaca'n. ²⁵Chī
ixtalacasqui'nīn Dios, Jesucristo
xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh ē chuntza'
xla' xapakō'lh ixcuēta'n
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni'
Jesucristo. Chuntza' lītasu'yu Dios
pō'ktu tze tū tlahua. A'cxnī' jāna'j
ixnī Cristo, Dios ixcālīpātī chī
ixtlahuacan tū jā tze. ²⁶Chuhua'j
Cristo nīnī't ē cāmāpānūnī'ni't
ixcuēta'n ixlīpō'ktuca'n tī

ta'a'ka'i'ni! Jesucristo. Chuntza' lításu'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

²⁷Jā ti ti ka'tla' nalimakca'tzi na ixlacatīn Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtūkō'lh ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh. Jāla ka'tla' makca'tziyāuj, ixpālacata Cristo ū'tza' ti quincāmāpānūni'ta'n ixpālacata lipāhuanāuj xla'. ²⁸Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'i'yāuj Jesucristo quincāmāpānūni'tūyān, ē masqui quina'n jā mākentaxtūkō'ni'ta'uj ixlīmāpa'ksīn.

²⁹Ixlacstīn Dios, xla'ca'n jā xmān israelitas. Nā xla'ca'n ti jā israelitas nā xla'ca'n ixlacstīn Dios. ³⁰Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūni' ixcentaca'n ixlipō'ktuca'n ti ta'a'ka'i'ni! Jesucristo ē masqui xla'ca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. ³¹Jā māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksīn Dios. A'ka'i'yāujtza' Jesucristo quincāmāpānūni'tūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios.

Abraham ixlipāhuan Dios

4 Chuhua'j na'iclichihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī līmātzā'nkēna'ni'ca ixcentaca'n? ²Palh Abraham tzē ixmākentaxtūkō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixcentaca'n, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' līmakca'tzīlh. ³Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham. ⁴A'cxni' chā'tin chī'xcu' maksuja,

xla' maxqui'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata maksuja. Ū'tza' tū laclē'ni'can. ⁵Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n xla'ca'n ti talipāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuani't tū xatze na ixlacatīn Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān.

⁶Nā David lichihuīna'nli huā'mā'. Lichihuīna'nli chī talipāxuhua ti Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuani't tū tze.

⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David:

Tapāxuhua xla'ca'n ti Dios cāmātzā'nkēna'ni'lh ē cāxapani'lh ixcentaca'n.

⁸Tapāxuhua xla'ca'n ti Dios jā caticāmāxokonilh ixcentaca'n.

⁹Na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātzā'nkēna'ni' xmān ti cāchu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātzā'nkēna'ni' ti jā cāchu'cucani't.

Iccāhuanini'ta'ntza' Abraham ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze. ¹⁰A'cxni' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucani't. ¹¹Ā'līstān chu'cuca. Huā'mā' līlakapascan Abraham tze na ixlacatīn Dios ixpālacata ixlipāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abraham hua'chi ixtāta'ca'n ixlipō'ktuca'n ti Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucani't. ¹²Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n ti cāchu'cucani't. Jā ixpālacata cāchu'cucani't.

Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'i' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'i'lh a'cxni' jānal'j ixchu'cucani't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't

¹³Dios huanilh Abraham namaxqui' cā'quilhtamacuj, xla' ē nā i'xū'nātā'natna'. Huanilh huā'mā' jā ixpālacata Abraham kexmatni'lh limāpa'ksin. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā' ixpālacata Abraham ixa'ka'i'ni't ixlicāna' tū Dios ixuanini't ē ū'tza' lilaktzi'lh palh tze. ¹⁴Dios huanli nacāsicua'lanātlahua tachi'xcuhui't. Jā ixpālacata tamākentaxtū limāpa'ksin. Jā ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios ixcāsicua'lanātlahuah xmān xlaca'n tī tamākentaxtū limāpa'ksin, chuntza' jā tī chā'tin ixsicua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tzē mākentaxtūkō' limāpa'ksin. Nā jā ixcāsicua'lanātlahuaca nūn xlaca'n tī ta'a'ka'i'. ¹⁵Ixlimāpa'ksin Dios quincāmāsu'yuni'yān palh laclē'nāuj ē ū'tza' nalipātini'nāuj. Palh jā ixa'nalh limāpa'ksin, jā ixca'tziuj palh laclē'nāuj.

¹⁶Tī Dios cāsicua'lanātlahua, ū'tunu'n tī ta'a'ka'i'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā israelitas. Abraham a'ka'i'lh ixlicāna' tū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintāta'ca'n quilipō'ktuca'n tī a'ka'i'yāuj. ¹⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanilh Abraham:

Quit iclacsacni'ta'n ē chuntza' nalītaxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't.

Abraham a'ka'i'lh tū Dios huanilh namākentaxtū. Dios ū'tza' tī tzē nacāmālacastālancuanī nīni'n ē xla' nā cāmaxqui' ixlatamatca'n tī jānal'j talacatuncuhui'.

¹⁸Dios ixuanini't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka'i'lh tū ixuanini't Dios. Puhuanli ixlicāna', ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlītaxtulh ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't. Abraham a'ka'i'lh chī ixuanicani't: Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

¹⁹Abraham kōlu'tza' ixuanī't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta. Sara, tī ixpuscāt, tētaxtuni'ttza' chī namālacatuncuhui'nīni'n. Masqui kōlu'tza' ixtahuanī't, Abraham jā pātza'nkāl'h tū ixuanini't Dios. ²⁰Jā puhuanli palh Dios jā namākentaxtū tū ixuanicani't. Xla' ā'chulā' ixa'ka'i' ē ixmakapāxui Dios. ²¹Xla' ixca'tzi' palh Dios tzē natlahua tū ixmālacnūni'ni't. ²²Abraham a'ka'i'lh na'a'kspula chī Dios ixuanini't ē ū'tza' Dios limāpānūni'lh ixcuenta.

²³Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham. ²⁴Nā tzo'kcani't ixpālacata quina'n tzē naca'tziyāuj Dios nā quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n quina'n tī lipāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²⁵Dios macamilh Jesucristo nanī ixpālacata quincuentaca'n.

Ā'listān mālacastālancuanīlh.
 Ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yān
 quincuentaca'n.

**Jā caticāmakapātīnīnca xlaça'n tī
 Dios cāmāpānūni'lh ixçuentaca'n**

5 Quina'n a'ka'i'nī'ta'uj
 Jesucristo. Ū'tza' Dios
 quincālīmāpānūni'nī'ta'n
 quincuentaca'n. Chuntza'
 jātza' ixtā'lāquiclhaktzi' Dios
 quina'n, ixpālacata Dios
 quincāmāspūtūnu'nī'nī'ta'n
 quincuentaca'n ixpālacata
 quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
²A'ka'i'yāuj Jesucristo
 quincāmakapūtāxtūyān, ē chuntza'
 Dios quincālakalhu'manān.
 Chuhua'lj pāxuhua'yāuj ixpālacata
 ca'tziyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn
 jā hui'lacha' Dios. ³Nā līpāxuhua
 hui'lāna'uj masqui pātīni'mā'nauj,
 ixpālacata ca'tziyāuj chuntza'
 nalīca'tziyāuj lilacatzucu
 napātīni'nāuj. ⁴Palh lilacatzucu
 napātīni'nāuj, chuntza' Dios
 nalīpāxuhua. Chuntza' līca'tziyāuj
 palh nalakchā'nāuj Dios. ⁵Jā
 catita'a'kskāhuī'uj. Ixlicāna'
 nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā'
 tzej ca'tziyāuj, ixpālacata
 makca'tziyāuj na quilīstacna'ca'n
 chī Dios quincāpāxqui'yān.
 Huā'mā' quincāmāmakca'tzīnīyān
 Espīritu Santo. Ū'tza' tī Dios
 quincālakmacamīnī'ta'n.
⁶Quina'n jāla cati'a'kapūtāxtūj
 quina'cstuca'n. Chuntza' a'cxni'
 chilh quilhtamacuj tū Dios
 i'lhcā'nī't, Cristo nīlh ixpālacata
 quincuentaca'n. ⁷Jā tī chā'tin
 nīcu'tun ixpālacata ā'chā'tin
 masqui xla' chā'tin chi'xcu' tī

jā tū tlahuanī't. Palhāsā' nanī
 ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya chi'xcu'.
⁸Cristo nīlh quimpālacataca'n
 quina'n masqui jā tze ixuanī'ta'uj.
 Chuntza' Dios limāsu'yulh palh
 quincāpāxqui'yān. ⁹Chuhua'lj Cristo
 nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza'
 Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n
 quincuentaca'n. Ū'tza' līca'tziyāuj jā
 quincāmakapātīnīn a'cxni' nachin
 ā'xmān quilhtamacuj. ¹⁰Quina'n
 ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ixuanī'ta'uj.
 Dios ixamigo quincātlahuan
 ixpālacata Cristo, i'Ska'ta' Dios,
 nīlh quimpālacataca'n. Quina'n
 ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo
 lacastālancuana'nli, ā'chulā'
 ca'tziyāuj Cristo quincāmaktāyāyān
 ē chuntza' jā quincāmakapātīnīn.
¹¹Ū'tza' līpāxuhua'yāuj Dios
 jātza' quincāmakapātīnīn. Nā
 līpāxuhua'yāuj Dios ixamigo
 quincātlahuanī'ta'n ixpālacata
 quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

¹²Xapūla ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī
 ixuanīcan Adán. Ū'tza' tī xapūla ē
 chū'cus tlahualh tū jā tze. Ixçuenta
 ū'tza' līnīlh. Chuhua'lj ū'tza'
 talīnīkō' tachi'xcuhui't ixpālacata
 ixlīpō'ktuca'n tatlahualh tū jā
 tze. ¹³A'cxni' jāna'lj ixmaxqui'can
 ixlīmāpa'ksīn Dios, tachi'xcuhui't
 ixtatlahuamā'nalh tū jā tze.
 Masqui jāla ixuancan xlaça'n
 ixtalactlahuanī'ttza' līmāpa'ksīn,
 ixpālacata jāna'lj ixcāmaxqui'canī't
 līmāpa'ksīn, xlaça'n ixtalaclē'n na
 ixlacatīn Dios. ¹⁴Chuntza' talīnīlh
 masqui xlaça'n jā tatlahualh chu
 laxtīm chī tlahualh Adán. Ixçuenta
 Adán talīlacalhl ixlīpō'ktuca'n

tachi'xcuhui't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁵Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talītaxtulh. Adán tlahualh tū jā tze. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talinī. Dios cālakalhu'mankō' tachi'xcuhui't. Chuhua'j tzē nata'a'kapūtaxtu ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios māstā'. ¹⁶Xtum tū tlahualh Adán. Xtum tū tlahualh Dios. Adán tlahualh tū jā tze, ē ū'tza' nacālimakapātinīnkō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cālakalhu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'cani'ttza' ixcientaca'n. ¹⁷Chā'tin tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talinikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xtum tū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'manli tachi'xcuhui't ē Dios cāmāpānūni' ixcientaca'n ē nā cāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n.

¹⁸Chuntza' ixlipō'ktuca'n nacāmakapātinīnkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlahualh Adán. Jesucristo tlahualh tū tze, ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tzē nacālimāpānūni'can ixcientaca'n ē tzē natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁹Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talīaclē'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlipō'ktuca'n tzē nacālimāpānūni'kō'can ixcientaca'n.

²⁰Dios māstā'lh limāpa'ksin ixpālacata namāsu'yu palh quina'n

tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manān. ²¹Xapūla quilipō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalīnikō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Ti tatapa'ksini' Cristo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksi tū jā tze

6 Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālakalhu'manān. ²Quina'n jāla catihuāuj chuntza'. Quina'n makxtekni'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. ³Hui'xina'n ca'tziyā'tit quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo, chu chā'tin litaxtuyāuj. Hua'chi ixtā'nīni'ta'uj Cristo.

⁴A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' līlacastālancuana'nli ixlīli'huī'qui Dios quinTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

⁵Cristo hua'chi ixtā'nīni'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ⁶Ca'tziyāuj talakpalīni'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtok ohua'ca'nī'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalīlatā'kchokoyāujtza'. Jātza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁷Chā'tin tī xanīntza' jātza' tlahua tū jā tze. Nā quina'n jātza' quincāmāpa'ksiyān

tū jā tze. ⁸Hua'chi
ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, ē chuhua'j
tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza'
Cristo. ⁹Ca'tziyāuj Cristo
lacastālancuana'nli. Jātza'
maktin catinilh. Xla' natahui'lla
ixlīpō'ktu quilhtamacuj.
¹⁰Cristo xmān maktin līnilh
ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.
Chuhua'j Cristo hui'llh. Xla'
tlahuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios.
¹¹Calīhui'li'tit jātza' natlahua'yā'tit
tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti'
milatamatca'n ixpālacata
quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.
Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza'
chī Dios lacasqui'n.

¹²Jātza' catamakxtektit
nacāmāpa'ksiyān tū jā
tze. Jātza' catlahua'tit tū
lacasqui'n mimacni'ca'n tū
jā tze. ¹³Jā catamakxtektit
mintalacapāstacni'ca'n
nacāmātlahuīyān tū jā
tze. Catamakxtektit Dios
nacāmāpa'ksiyān. Ka'lhī'yā'tittza'
xasāsti' milatamatca'n, ē
catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios.
¹⁴Jātza' nacāmāpa'ksiyān tū jā
tze. Jātza' lipāhuanāuj limāpa'ksin.
Lipāhuanāuj xmān ixtalalaku'mān
Dios.

Ti tatlahua tū tze

¹⁵Masqui jātza' lipāhuanāuj
limāpa'ksin, quina'n jāla tlahuayāuj
tū jā tze. ¹⁶Hui'xina'n ca'tziyā'tit
palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu',
natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā
chuntza' xla'ca'n tī tamakxteka
nacāmāpa'ksi tū jā tze, xla'ca'n
chu licuesa natatlahua tū jā tze. Tī
tatlahua tū jā tze natani. Xla'ca'n

tī tamakxteka nacāmāpa'ksī
Dios, xla'ca'n natatlahua tū Dios
lacasqui'n. ¹⁷Quit icmaxqui' Dios
tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n.
Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
tū cāmāsu'yuni'n ē tū
maktini'nī'ta'ntit. Jātza'
cāmāpa'ksiyān tū jā tze.
¹⁸Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze;
chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū
xatze. ¹⁹Chuntza' iclichihuīna'n
quit ixpālacata hui'xina'n
nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n
tamakxtektit ixcāmāpa'ksiyān tū
jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit
tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit
Dios nacāmāpa'ksiyān. Ā'chulā'
natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

²⁰Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksiyān
tū jā tze, hui'xina'n jāla
ixtlahua'yā'tit tū tze. ²¹Chuhua'j
limāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit
xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā
tū limacuan. Tī tatlahua huā'mā',
xla'ca'n natani. ²²Chuhua'j Dios
cāmāpa'ksiyān hui'xina'n, ē
chuntza' talakpalīni'ta'ntit tū jā
tze. Chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit
tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti'
milatamatca'n tū jā catilakspu'tli.
²³Xla'ca'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze,
xla'ca'n natamak'tini'n ixtatla'jca'n.
Ū'tza' linīn. Dios quincāmāxqui'yān
xasāsti' quilatamatca'n tū jā
catilakspu'tli. Ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'li'ni' quiMāpa'ksini'ca'n
Jesucristo, xla'ca'n cāmāxqui'can
xasāsti' ixlamatatca'n tū jā
catilakspu'tli.

Tū lica'tzican tī tamakaxtoklitza'

7 Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit
ixlimāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n.

Ca'tziyā'tit chā'tin chi'xcu' natlahua tū talimāpa'ksini'n lihuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nini'ttza', huā'mā' limāpa'ksin jātza' māpa'ksi.

²Chā'tin puscāt tī tamakaxtokni'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' lihuan hui'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlimāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n. Palh nanī ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksi.

³Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nini'ta'tnit Cristo. Ū'tza' litaxokolh tū ixlaclīpinā'tit chuntza' chī limāpa'ksin. Chuhual'j tzamā' limāpa'ksin jātza' cāmāpa'ksiyān. Chuhual'j tapa'ksini'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵A'cxni' jāna'j tapa'ksini'yāuj Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlimāpa'ksin Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlahua, xla'ca'n natani. ⁶Chuhual'j limāpa'ksin jātza' quincāmāpa'ksiyān, ixpālacata hua'chi tā'nini'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksiyān limāpa'ksin. Chuhual'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' litlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nin Dios.

Tachi'xcuhui't ixa'estuca'n jāla tamaxteka tū jā tze

⁷Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze limāpa'ksin.

Jā ixlīcāna'. Tzamā' limāpa'ksin quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan limāpa'ksin:

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Ū'tza' līca'tziyāuj tzamā' tū jā tze. ⁸A'cxni' icca'tzilh huā'mā' limāpa'ksin, ā'chulā' xa'icla'clca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan limāpa'ksin, jā ixca'tzīcan tū jā tze. ⁹A'cxni' jāna'j xa'icca'tzi tū huan ixlimāpa'ksin Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzilh tū huan huā'mā' limāpa'ksin, icca'tzilh palh xa'iclaclē'n na ixlacatīn Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. ¹⁰Tzamā' limāpa'ksin quincāmāsu'yuni'nī'ta'n līlacatejtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilimālakspūtīlh. ¹¹Iclīta'a'kskāhui'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlacpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūtkō' ixlimāpa'ksin Dios. Tzamā' limāpa'ksin quimāsu'yuni'lh Dios naquilimālakspūtū ixpālacata quincuenta.

¹²Ixlimāpa'ksin Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³Masqui tze ixlimāpa'ksin Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilimakapātīnīlh Dios.

¹⁴Ca'tziyāuj tzamā' limāpa'ksin ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁵Quit jā icca'tzi tū quina'kspula. Masqui quit jā iclāhuacu'tun tū

jā tze, ū'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. ¹⁶Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' lītasu'yu palh quit icpuhuan xatze līmāpa'ksin. ¹⁷Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahuī tū jā tze. ¹⁸İcca'tzī quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ū'tza' jāla iclitlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze. ¹⁹Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. ²⁰Hua'chi quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahuī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze. ²¹Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tzē ictlahua tū jā tze. ²²Quit tzej icca'tzī tze ixlīmāpa'ksin Dios. İclīpāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' līmāpa'ksin. ²³Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlīmāpa'ksin Dios, hua'chi ā'a'ktin līmāpa'ksin litapa'ksi quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksin ixtā'lāquiclhaktzi' ixlīmāpa'ksin Dios. Quit hua'chi xatachī'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze. ²⁴Līlakalhu'mānat quit. Jāla ictapānūni' huā'mā' līmāpa'ksin tū jā tze. ¿Tīchu tzē naquimakapūtaxtū huā'mā' līmāpa'ksin tū jā tze? ²⁵Dios ū'tza' tī tzē namakapūtaxtūnu'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksin Dios. Chuhua'j

Dios quimakapūtaxtūni't huā'mā' līmāpa'ksin. Ū'tza' iclīmāxqui' Dios tapāxcatca'tzīn.

Espíritu Santo cāmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'i'

8 Chuhual'j jātza' caticāmākapātinilh Dios xlaca'n tī talīpāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espiritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ²Espiritu Santo ka'lhī lītlī'hui'qui. Ū'tza' tzē cālīmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'i'ni' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' līmāpa'ksin tū ixquimātlahuī tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimakapātinilh. ³Ixlīmāpa'ksin Dios jāla catimakapūtaxtūnu'lh, ixpālacata jā tī tī tzē mākentaxtūkō' tzmā' līmāpa'ksin. Dios tlahualh tū jāla tlahua līmāpa'ksin. İ'Ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni' milh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlahualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmākapūtaxtūni'ta'n chī ixlītlī'hui'qui tū ixquincāmātlahuīyān tū jā tze. ⁴Chuntza' līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlīmāpa'ksin Dios ixpālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo. Jātza' līlatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁵Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xlaca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni'

Espíritu Santo, xlaça'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶Ti talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaça'n nacāmākapātinīncan. Ti talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xlaça'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n ē tzej talamā'nalh. ⁷Ixlipō'ktuca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ti jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlīmāpa'ksin Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlahualh. ⁸Ti talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaça'n jāla tamakapāxui' Dios.

⁹Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo, ixpālacata Espíritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Ti jā taka'lhī Espíritu Santo, xlaça'n jā tatapa'ksini' Cristo. ¹⁰Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natanī, ixpālacata quilipō'ktuca'n tlahuani'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilamatatca'n, ixpālacata Dios quincāmātza'nkēnāni'ni'ta'n quincuentaca'n. ¹¹Dios mālacastālancuanīni't Jesús. Masqui nanīyāuj, Dios naquincāmālacastālancuanīyān quina'n ixpālacata Espíritu Santo quincātā'lahui'lān.

¹²Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuáuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹³Ti tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmākapātinīn. Ti tamakxtekni'ttza' tatlahua tū jā tze

ixtalacapāstacni'ca'n, ixpālacata Espíritu Santo cāmaktāya, xlaça'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilaksputi.

¹⁴Ixlipō'ktuca'n ti tatlahua tū cāmālacapāstaqui Espíritu Santo, xlaça'n ixlacstīn Dios. ¹⁵Chuhua'j ka'lhīyāuj Espíritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi chā'tin tasācua' ti tamāhuacanī't. Ca'tziyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tzē nalihuaniyāuj: “Dios quinTāta'ca'n.” ¹⁶Espíritu Santo quincāmāca'tzīniyān quina'n ixlacstīn Dios. ¹⁷Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxqui'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj. Chuntza' tū namaxqui'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxqui'yān.

¹⁸Chuhua'j pātīni'mā'nauj. Ā'listān naka'lhīyāuj tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catitlahuáuj cuenta tū pātīni'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu ti ixlacstīn Dios. ²⁰Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj nalaksputa. Chuntza' Dios māpa'ksini'lh. Ē hui'lh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹Dios namāsāsti'kō' ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmāxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'ni't. ²²Ca'tziyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhui'ni' i'ska'ta. ²³Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espíritu Santo, hua'chi nā

makca'tziyāuj taca'tzana'juā't
ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni'
Dios naquincāmaxqui'yān
xasāsti' quimacni'ca'n ē nā
namāsu'yū quina'n ixlacstīn
Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni'
Dios nacāmaxqui' ixlacstīn tū
cāmālacnūni'nī't. ²⁴Quina'n
quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza'.
Ka'lhīmā'nauj tū Dios
naquincāmaxqui'palayān.
Jātza' ka'lhīmā'nauj tū
ka'lhīyāujtza'. ²⁵Ca'tziyāuj Dios
naquincāmaxqui'yān tū jāna'j
ka'lhīyāuj, chuntza' lilacatzucu
ka'lhīmā'nauj.

²⁶Espíritu Santo
quincāmaktāyayān a'cxni' jāla
tlahuayāuj tū talacasqui'n
natlahuayāuj. A'cxni' orarīyāuj,
quina'n jā ca'tziyāuj tū
ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj
Dios. Espíritu Santo
quincāmāsu'yūni'yān nasqui'ni'yāuj
chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā
quincāmāmakca'tzīniyān tū jāla
lichihuīna'nāuj. ²⁷Dios lakapasa
quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzī tū
squi'n Espíritu Santo, ixpālacata
Espíritu Santo squi'n chī lacasqui'n
Dios. Espíritu Santo squi'ni' Dios
quimpālacataca'n, ixpālacata
quina'n tapa'ksini'yāuj Dios.

Quina'n tze skāhui'yāuj

²⁸Quina'n ca'tziyāuj tzej
nalitaxtuyācha' ixlīpō'ktu tū
quincā'a'kspulayān quina'n
tī pāxqui'yāuj Dios. Dios
quincālacacni'ta'n chuntza'
chī ixtalacasqui'nīn. ²⁹Xapūla
Dios ixquincālakapasān quina'n
hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j

quincālimāxtucu'tunān chī
ixlītze Jesucristo, i'Ska'ta' Dios.
Chuntza' Jesucristo xla' chī
quimpuxcu'ca'n quilīpō'ktuca'n
tā'timīn. ³⁰Dios quincālacacni'ta'n
ē quincāmāpānūni'nī'ta'n
quincuentaca'n. Xla'
natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹Dios quincātlahuani'nī'ta'n
ixlīpō'ktu huā'mā', ē ū'tza'
līca'tziyāuj jāla quinticāskāhui'n tī
quincātālātluhuayān, ixpālacata
pō'ktu quilhtamacuj Dios
quincāmaktāyamā'n. ³²Dios
māstālh i'Ska'ta ē macamilh nanī
quimpālacataca'n. Ū'tza' līca'tziyāuj
Dios naquincāmaxqui'yān
ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj.
³³Dios quincālacacni'ta'n ē
xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n.
Chuntza' jā tī chā'tin tze
naquincālimālacsu'yuyān. ³⁴Jā tī
chā'tin tze naquincāmakapātīnīnān,
ixpālacata Cristo xokokō'lh
quincuentaca'n a'cxni' nīlh.
Nā xla' lacastālancuana'nli.
Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j
Dios. Squi'ni'mā'lh Dios
quimpālacataca'n. ³⁵Cristo pō'ktu
quilhtamacuj quincāpāxqui'yān.
Masqui pātīni'nāuj, ē masqui
tētamakchuyīyāuj, ē masqui
quincātaputzatokokeyān, ē
masqui tzi'ncsāuj, ē masqui
jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui
nac cālījicua' latlā'huanāuj, ē
masqui quincātamaknīcu'tunān,
Cristo pō'ktu quilhtamacuj
quincāpāxqui'yān. ³⁶Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:

Mimpālacata hui'x,
pō'ktu quilhtamacuj
quincātamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū
nacāmāknican.

³⁷Masqui quincā'a'kspulayān
ixlīpō'ktu huā'mā', quina'n
naskāhui'yāuj, ixpālacata
Cristo quincāpāxqui'yān
ē quincāmaktāyayān.
³⁸Quit icca'tzī Dios pō'ktu
quilhtamacuj quincāpāxqui'yān
masqui xanīntza' ē masqui
xalakahuancus. Jā tī chā'tin tzē
naquincāmāmakxtekēyān Dios,
nūn ángeles, ē nūn tī taka'lhī
lītlī'huī'qui, ē nūn tū huī'lh
chuhua'j, ē nūn tū namin. ³⁹Jā tū
tū tzē naquincāmāmakxtekēyān
Dios nūn tū huī'lh nac a'kapūn, ē
nūn tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj.
Ca'tziyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj
quincāpāxqui'yān ixpālacata ū'tza'
huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

**Dios cālacsacli israelitas
natalixatu ixtachi'xcuhui't Dios**

9 Ixlicāna' tū na'iccāhuanīyān.
Jā iccā'a'kškāhui'mā'n,
ixpālacata quit ictapa'ksīni' Cristo.
Espíritu Santo laktzī'n quilīstacna'
ē ca'tzī ixlicāna' tū na'icuan. ²Quit
iccālaclīpuhuan quīntā'israelitas
hasta quīnca'tzani' quilīstacna',
ixpālacata xlaca'n jā ta'a'ka'i'nī'
Jesucristo. ³Quit xa'icpātīnī'lh
ixpālacataca'n quīntā'israelitas
ē xa'iclītapekpānūnī'lh Cristo
palh chuntza' tzē cahuālh
ixtali'a'kapūtaxtulh quīntā'israelitas.
⁴Israelitas xlaca'n i'xū'nātā'natna'
Israel. Dios cālacsacli
ixtachi'xcuhui't nacātlahua. Dios
cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksīn.
Dios chuntza' lilacāxui'līlh a'ktin

talacāxtlahuan. Cāmāxqui'lh
līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī
natalīmākapāxūi. Cāhuanīlh
nacāmāxqui' tū mālacnūni'.
⁵Xlaca'n ixnapapana'ca'n israelitas
tī tahuī'lāna'lh chuhua'j. Cristo,
a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj,
lacatuncuhui'lh israelita. Cristo
ū'tza' Dios tī māpa'ksikō'. Ū'tza'
makapāxūi'can pō'ktu quilhtamacuj.
Amén.

⁶Jāla huanāuj palh Dios jā
mākentaxtūlh tū cāhuanīlh
israelitas makāstza'. Jā
ixlīpō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'i'nī't
Cristo. Chuntza' jā ixlīpō'ktuca'n
israelitas ixlacstīn Dios. ⁷Jā
ixlīpō'ktuca'n i'xū'nātā'natna'
Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios.
Makāstza' Dios huanīlh Abraham:

Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn
minka'hua'cha Isaac, ē nā
i'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸Tū iccāhuanīmā'n ū'tza' huā'mā':
israelitas jā ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn
Dios, xmān tī taka'lhī ixlātamāca'n
chuntza' chī huanli Dios. ⁹Ū'tza' tū
Dios huanīlh Abraham makāstza':

Huā' quilhtamacuj tū talhcān,
quit na'icmākentaxtū tū
icuanīyān.

Mīmpuscāt, Sara, naka'lhī
chā'tin i'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰Chuhua'j xtum na'iccāhuanīyān.
Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca
xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza'
Isaac, quīmpapca'n. ¹¹A'cxni'
jāna'j ixtalacatuncuhui' lacstīn,
Dios lacsacli chā'tin chuntza'
chī lacsacui'nli. Jā lacsacli chī
tatlahualh lacstīn, ixpālacata jāna'j
tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze.

¹²Dios huanīlh Rebeca:

Xastancu namāpa'ksi' ixpuxcu'.
¹³Nā tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit xa'icpāxqui' Jacob.

Esáu jā xa'icpāxqui'.

¹⁴Jāla huanāuj jā tze chī
 lilacsacna'n Dios, ixpālacata
 xmān chā'tin lacsacli ē ā'chā'tin
 jā lacsacli. Iccāhuaniyān tū tlahua
 Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵Dios
 huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man tī
 na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶Ā'makapitzīn tapuhuan Dios
 nacālakalhu'man xla'ca'n chi
 talacasqui'n. Ā'makapitzīn
 tapuhuan Dios nacālakalhu'man
 ixpālacata xla'ca'n tze tū tlahua.
 Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man
 tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷Nā
 tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios chī
 huanica rey Faraón:

Quit iclihui'lin milirey,
 ixpālacata quit
 xa'icmāsu'yucu'tun
 quilīti'hui'qui a'cxni' hui'x
 quintā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcuhui't xalanī'n
 na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj,
 xla'ca'n nataka'tzi tū quit tze
 na'ictlahua.

¹⁸Chuntza' tasu'yu
 Dios cālakalhu'man tī
 cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn
 tī jā takexmatni'cu'tun Dios, Dios
 cāmakxteka ā'chulā' lacxumpin
 catahuanli.

¹⁹Ē palh chā'tin nahuan: “Palh
 Dios chuntza' lacasqui'n, ¿chī
 quincāputzāna'nīyan? Palh
 chuntza' chī Dios nahuan, chuntza'
 nalatā'kchoko chā'tin chi'xcu'.
 Jāla catitalakpalilh.” ²⁰Palh
 chā'tin chuntza' ixquihuanilh,

quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān
 chā'tin chi'xcu'. ¿Ē tze hui'x
 natā'lāhua'ya' Dios?” A'ktin
 tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'ni tī
 tlahualh tla'ma'nc: “¿Tū ixpālacata
 chuntza' quilīti'hua'?” ²¹Chā'tin
 tī tlahua tla'ma'nc tze natlahua
 chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n
 tze nalītlahua a'ktin tla'ma'nc tū
 tzehuani't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā
 tzehuani't.

²²Nā chuntza' Dios lilacatzucu
 ixcālīpātīmā'lh xla'ca'n tī
 ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui
 Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasīzi', ē
 masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī
 līmāpa'ksin nacāmakapātīnīn, ē
 masqui ixlacasqui'nca natapātīnīn,
 Dios ixcālīpātīmā'lh xla'ca'n. ²³Nā
 Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla'
 tze. Dios quincālakalhu'manān
 ē quincālakpalīyān chī tze
 nalīchā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴Dios
 quincāta'satīnī'ta'n quina'n tī
 israelitas ē nā xla'ca'n tī jā israelitas.
²⁵Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios jā
 tzo'kli Oseas tū huanli Dios:

Tī jā quintachi'xcuhui't
 ixtahuani't, na'iccāmāpācuhui
 quintachi'xcuhui't.

Tachi'xcuhui't tī jā
 ixcāpāxqui'can quit
 na'iccāpāxqui' xla'ca'n.

²⁶A'ntza' jā cāhuanica: “Hui'xina'n
 jā quintachi'xcuhui't”,
 xla'ca'n nacāmāpācuhuican
 ixlacstin Dios xalakahuan.

²⁷Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios
 tū huanli Isaías ixpālacata'ca'n
 israelitas. Xla' huanli:

Masqui israelitas xla'ca'n lhūhua'
 hua'chi cucuj tū hui'lh
 ixquilhtūn nac mar,

jā ixlipō'ktuca'n
catita'a'kapūtaxtulh.

²⁸ Dios nacāmakapātīninkō' a'cxni'
ā'xmān quilhtamacuj.

Ē palaj natlahua.

²⁹ Nā Isaías chuntza'
chihuīna'mpālh:

Dios ka'lhī ixlitli'hui'qui.
Palh xla' jā icāmakxtekli
natatahui'la makapitzīn,
quilpō'ktuca'n quina'n ixnikō'uj
chuntza' chī tanikō'lh
xalanī'n nac Sodoma ē
Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'i'cu'tun

³⁰ Nā chuntza' xlaça'n tī jā
israelitas. Masqui xapūla jā
ixtaputza chī tze natalītaxtu na
ixlaca'tīn Dios, chuhua'j Dios
cāmāpānūni'lh ixcentaca'n
ixpālacata xlaça'n ta'a'ka'i'ni'lh
Jesucristo. ³¹ Israelitas talihui'lilh
ta'a'ka'i' ixlīmāpa'ksīn Dios
ixpālacata tapuhuanli chuntza'
Dios nacālilaktzi'n tze. Xlaça'n jāla
tatlahualh tū tze natalītaxtu lactze
na ixlaca'tīn Dios. ³² ¿Tū ixpālacata?
Ixpālacata xlaça'n talītaxtucu'tunli
tze na ixlaca'tīn Dios ixpālacata tū
xlaça'n ixtatlahua. Jāla chuntza'.
Xlaça'n jā ixta'a'ka'i'ni'cu'tun
Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tze
makapūtaxtūnu'n. Hua'chi
talī'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix,
ixpālacata Jesucristo hua'chi
a'ktin chihuix tū li'a'kche'kxlacan.
³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn
Dios jā huan Dios:

Quit icui'li nac Siōn chā'tin
tī hua'chi chihuix jā
a'kche'kxlacan ē hua'chi
chihuix jā pūtamakahuascan.

Xlaça'n tī talīpāhuan xla', jā chu
tlakaj catitalīpāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10 Tā'timīn, quit iclacasqui'n
cata'a'kapūtaxtulh
quintā'israelitas. Ū'tza' iclisqui'ni'
Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzi
xlaça'n tamakapāxūicu'tun
Dios. Xlaça'n jā taca'tzi chī
limakapāxūican Dios. ³ Xlaça'n
jā taca'tzi chī Dios cālīmāpānūni'
ixcentaca'n tachi'xcuhui't.
Chuntza' ixlīmānca'n taputza
xtum chī nacālīmāpānūni'can
ixcentaca'n. Ē jā takexmatni'
Dios. ⁴ Dios nacāmāpānūni'
ixcentaca'n ixlipō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i'ni' Cristo, ixpālacata Cristo
xla' mākentaxtūkō'lh ixlipō'ktu
ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun
limāpa'ksīn ixpālacata chuntza'
tapuhuan nacālīmāpānūni'can
ixcentaca'n. Makāstza' Moisés
lichihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli:

Palh chā'tin mākentaxtūkō'
ixlipō'ktu limāpa'ksīn, xla'
na'a'kapūtaxtu.

⁶ Masqui Moisés huanli chuntza',
quina'n Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n
quincuentaca'n ixpālacata
a'ka'i'ni'yāuj Cristo. Ū'tza'
māsu'yucan na ixtachihuīn Dios
jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca
chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmīn
Cristo. ⁷ Jā ixlacasqui'nca chā'tin
na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n
ē nalīmīn Cristo, ixpālacata xla'
laca'stālancuana'ni'ttza'. ⁸ ¿Chī huan
ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya'
ixtachihuīn Dios, a'ntza' na
minquilhni' ē na milistacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlicāna' tū icmāsu'yu. ⁹Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksini'ca'n ē palh a'ka'i'yāuj ixlicāna' Dios mālacastālancuanilh, chuntza' Dios naquincāmakapūtaxtūyān.

¹⁰Palh a'ka'i'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn a'ka'i'yāuj, chuntza' Dios quincāmakapūtaxtūyān.

¹¹Chuntza' ixlicāna'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli ē jā catitamāxana'ni'lh.

¹²Lacxtim chī natali'a'kapūtaxtu xlaca'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālakalhu'man ixlipō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmaktāya.

¹³Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlipō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksini' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴¿Chī tzē nalisqui'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'i'? ¿Ē chī nali'a'ka'i' palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī likexmata palh jā tī tī litā'chihuīna'n? ¹⁵Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'.

Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū ixta' Dios.

¹⁶Masqui cāmāsu'yuni'cani't xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ā'makapitzīn jā ta'a'ka'i'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías huanilh Dios:

QuiMāpa'ksini', jā tī chā'tin a'ka'i'cu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷A'ka'i'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlicāna' israelitas jā takexmatni't xatze tachihuīn? Ixlicāna' takexmatni't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuahuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmācā'ni't ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yuni't:

Na'iccāsīcua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacā'ilakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālimakasitzī'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuui't tī jā taca'tzi.

²⁰Nā Isaías tzej huanli chī Dios huanli:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā ixtakelha'squi'nini'n tū quimpālacata.

²¹Dios huampālhx pālacata israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuui't tī xalacxumpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

Makapitzīn israelitas cāmākapūtaxtūcani'ttza'

11 Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'ni't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamín tī xala' makāstza' ixuani't. ²Dios jā cālakmaka'ni't ixtachi'xcuui't tī

cālacsacli makāstza'. Hui'xina'n
ca'tziyā'tit tū tatzō'kni' na
ixtachihuīn Dios chī Elías
cālīmālacsu'yulh israelitas a'cxni'
i'squi'ni'mā'lh Dios. ³Xla' huanli:

QuiMāpa'ksini' Dios,
cāmāknikō'cani't
ixlīpō'ktuca'n
mina'kchihuīna'ni'n.

Cāmāmakahuasikō'cani't
ixlīpō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴Dios kelhtīlh ē huanilh:

Ā'lakatojon mil chi'xcuui'n jā
quintamakxtekni'.

Xlaca'n jā talaktaquilhpūtanī't
ídolo Baal.

⁵Chuhua'j a'kspulamā'lh chu
a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas
ta'a'ka'i'ni't. Dios cālacsacni't
ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n.

⁶Dios cālacsacli ē jā ixpālacata tū
ixtatlahuani't. Dios cātlahuani'lh
a'ktin talakalhu'mān. A'ktin
talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj.
Dios ixcālakalhu'mani't ē ū'tza'
cālilacsacli.

⁷Israelitas ixtaputza chī
nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n.
Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios
cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n.
Xlaca'n ū'tunu'n tī Dios cālacsacni't.
Ā'makapitzīn ā'chulā' lacxumpin
tataxtulh. ⁸Chuntza' tatzō'kni' na
ixtachihuīn Dios:

Hua'chi Dios cāmālhhtatīlh
ixpālacata xlaca'n jā
takexmatcu'tun tū ixlicāna'.

Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n
ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata
jā takexmata tū cāhuanican ē
tū talaktzi'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios
jā David huanli:

Tū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza'
nalītaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj
tū nacāpūchi'pacan.

Ē nalītaxtu hua'chi a'ktin
chihuix tū natalī'a'kche'kxla.

Dios nacāmākapātīnīn.

¹⁰Natatalakatzī' ē chuntza' jā
catitalacahuāna'lh.

Natapātīni'n hua'chi tī talē'n
tzinca ixtacu'ca'ca'n.

**Tī jā israelitas nā xlaca'n nā
tzē nacāmākapūtaxtūcan**

¹¹Iccāhuanīyān hui'xina'n
Dios jā cālākmaka'ni't israelitas
pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas
jā ta'a'ka'i'cu'tunli. Chuntza'
Dios cāmākapūtaxtūlh tī jā
israelitas. Dios lacasqui'n palh
israelitas natalakca'tzani' xlaca'n
tī jā israelitas ixpālacata xlaca'n
ixtachi'xcuui'ttza' Dios. Chuntza'
israelitas nā nata'a'ka'i'cu'tun.

¹²A'cxni' israelitas jā
takexmatni'cu'tunli Dios, chuntza'
Dios cāsīcua'lanātlahuah xlaca'n
tī jā israelitas. A'cxni' israelitas
natakexmatni'pala, Dios ā'chulā'
nacāsīcua'lanātlahua ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuui't.

¹³Chuhua'j na'iccāhuanīyān
catūhuālh hui'xina'n tī jā
israelitas. Dios quimācamaxquī'ni't
na'iccāmāsu'yuni'yān xatze
tachihuīn. Quit ictlahuacu'tun
tū quimācamaxquī'cani't. ¹⁴Quit
iclasasqui'n quintā'israelitas
natalaktzi'n chī Dios
cāsīcua'lanātlahuamā'lh
ā'makapitzīn ē ū'tza'

natali'a'kapūtaxtucu'tun nā xluca'n.
 15 A'cxni' Dios cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksini'pala Dios, hua'chi xluca'n natalacastālancuana'mpala.

16 Palh macsti'nalj tasquit tze ē chuntza' ixlipō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekeni'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksini' Dios, ē nā chuntza' i'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksini' Dios.

17 Israelitas hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui'. Ixpekeni'n tū cācā'tayacani't, xluca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcani't ixpekeni'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacani't. Ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't talistaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcani't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas.

18 Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calimacka'tzītīt ixpekeni'n tū cācā'tayacani't. ¿Ē jā ca'tziyā'tīt ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekeni'n? Ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

19 Jā tze palh nahuanā'tīt hui'xina'n tī jā israelitas: “Dios ixlacasqui'n natapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza' cālilakmaka'lh israelitas.” Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekeni'n qui'hui', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzin.

20 Jā chuntza'. Xluca'n jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' cālilakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tīt ē ū'tza' Dios jā cālilakmaka'ni'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calimacka'tzītīt. Tzej calatā'kchokotit. 21 Dios cālakmaka'lh israelitas tī hua'chi ixpekeni'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tzē nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't. 22 Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manini'n ē nā nacāmakapātini'n xluca'n tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātini'nli israelitas tī jā ta'a'ka'ī'lh. Hui'xina'n cālakalhu'manān lihuan a'ka'ī'yā'tīt. Palh makxtekā'tīt na'a'ka'ī'yā'tīt, Dios nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pekecā'yujū ixpeken qui'hui'. 23 Israelitas, palh nata'a'ka'ī'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala chī ixtachi'xcuhui't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. 24 Jā jiclihua' cālāchā'mānūpalacan ixpekeni'n tū ixcācā'tayacani'ttza'. Ā'chulā' jiclihua' cālāchā'mānūcan ixpekeni'n ā'makapitzin qui'hui'. Israelitas, xluca'n hua'chi ixpekeni'n qui'hui' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'ī'ni' Cristo

25 Tā'timīn iclacasqui'n naca'tziyā'tīt tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tziyā'tīt huā'mā', jā ka'tla' nalimacka'tziyā'tīt. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzin israelitas lacxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni'

nata'a'ka'i' Ihūhua' tī jā israelitas,
israelitas nata'a'ka'i' nā xluca'n.

²⁶Dios nacāmakapūtaxtūkō'
ixlīpō'ktuca'n israelitas tī
nata'a'ka'i'. Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:

Makapūtaxtūnu' naminācha'
nac Sión.

Nacāxapani' ixcentaca'n
israelitas, i'xū'nātā'natna'
Jacob.

²⁷Quit na'iccāmātza'nkēna'ni'
ixcentaca'n
ē chuntza' na'icmākentaxtū tū
iccāhuanilh makāstza'.

Chuntza' huanli Dios.

²⁸Israelitas jā ta'a'ka'i'cu'tunli
xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo,
ē chuntza' talītaxtulh
ixtālāquichlaktzi' Dios. Xluca'n
jā takexmatni'cu'tun Jesucristo,
chuntza' cātamāca'tzīnīn hui'xina'n
tī jā israelitas. Dios cāpāxqui'cus
israelitas, ixpālacata makāstza'
ixcālacsacni't i'xū'nāpapna'ca'n
natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't.

²⁹Dios jā lakpali ixtalacapāstacni'.
Ixlīpō'ktuca'n tī cālacsacni't xla'
nacāsīcua'lanātlahua. ³⁰Israelitas
jā ta'a'ka'i'cu'tunli, ē chuntza'
hui'xina'n cātamāsu'yuni'n
ixtachihuīn Dios. Masqui xapūla
hui'xina'n jā a'ka'i'tit, chuhua'j
cālakalhu'manān Dios ē
cāmakapūtaxtūnī'ta'n. ³¹Chuntza'
chī Dios cālakalhu'manān
hui'xina'n, nā chuntza'
nacālakalhu'man israelitas
masqui chuhua'j jāna'j ta'a'ka'i'.

³²Dios māsu'yuni't ixlīpō'ktu
tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcentaca'n.
Dios ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī
cālakalhu'mankō' ixlīpō'ktuca'n.

³³Dios tzej lacapāstaca ē
ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Quina'n jāla
ca'tziyāuj chī ixtalacapāstacni'
ē tū tlahua. ³⁴Jā tī chā'tin
ca'tzi chī lacpuhuan Dios. Jā tī
chā'tin tzē namālacapāstaquī
Dios. ³⁵Palh namaxqui'yāuj Dios
catūhuālh, jāla catihuanui Dios
quincāmaklaclē'nān. ³⁶Dios
tlahuakō'ni't ixlīpō'ktu. Pō'ktu
ixla'. Camāka'tli'ca Dios pō'ktu
quilhtamacuj. Amén.

Ixlacasqui'nca
natamacamāstā'ni'yāuj Dios

12 Tā'timīn, Dios
quincālakalhu'manī'ta'n.
Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān
catamacamāstā'ni'tit Dios.
Chuntza' hui'xina'n nalītaxtuyā'tit
hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū
hui'līcan nac pūmacamāstā'n,
masqui xalakahuancus hui'xina'n.
Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān
tū līpāxuhua Dios. Chuntza'
nalīmakapāxui'yā'tit Dios. ²Jā
calatā'kchokotit chī talatlā'huan
tī xalani'n nac cā'quilhtamacuj.
Catamakxtekni'tit Dios nalakpali
mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza'
tzē naca'tziyā'tit tū Dios lacasqui'n
natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē
natlahua'yā'tit tū tze ē tū
nalīpāxuhua Dios.

³Dios lakalhu'manīni'n
ē quīmacamaxqui'lh
na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.
Ū'tza' tzē na'iccālīhuanīyān huā'mā'.
Jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit.
Calacapāstactit hui'xina'n,
chī Dios cāmaktāyayān
na'a'ka'i'yā'tit chā'tunu'
hui'xina'n. ⁴Quīmacni'ca'n

lhūhua' lātāstuca masqui a'ktin macni'. Chā'tunu' xluca'n xtum ixtascujūtca'n. ⁵Nā chuntza' quina'n tī a'ka'i'ni'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē quilipō'ktuca'n chu chā'tin litaxuyāuj chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu' quina'n nalāmaktāyayāuj.

⁶Chā'tunu' chī quina'n ka'lhīyauj quintascujūtca'n chuntza' chī Dios quincāmaxqui'ni'ta'n chā'tunu'. Xluca'n tī ixa'kchihuīna'ni'n Dios, catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuani. ⁷Tī tamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'i', tzej catatlahualh. Tī tamāsu'yuni' ā'makapitzin nā tzej catamāsu'yulh. ⁸Tī tahuanilē'n ā'makapitzin nā tzej catatlahualh. Tī tamāstā' tumin, jā catatampi'lhini'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timin, catamākentaxtūlh tū cāmacamaxqui'cani't. Tī tamaktāya ā'makapitzin tī talipuhuan catatlahualh nac cā'tapāxuhuān.

Ixlacasqui'nca lilacatejtin natalatā'kchoko tī ta'a'ka'i'

⁹Milipō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxqui'tit ā'makapitzin. Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. ¹⁰Calāpāxqui'tit ixpālacata hui'xina'n litā'timin. Cacālakachi'xcuhui'tit ā'makapitzin ē jā cala'tit hua'chi xluca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhui'can.

¹¹Tzej cascujtit ē jā tilhquilitni'nā'tit. Catā'scujtit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuān.

¹²Capāxua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios nacāsīcua'lanātlahuayān. Capātini'ntit masqui

nacā'a'kspulayān tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.

¹³Palh tā'timin cāsputni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.

¹⁴Casqui'ni'tit Dios nacāsīcua'lanātlahua xluca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit tū nacā'a'kspula xluca'n tū jā tze.

¹⁵Cacātā'pāxuhua'tit xluca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit tī tacalhuan.

¹⁶Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla' timakca'tziyā'tit. Capāxqui'tit tī catihuālh tachi'xcuhui't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'chulā'.

¹⁷Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁸Tzej naliputzayā'tit chī amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzin. ¹⁹Tā'timin, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātinin xluca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tze
na'iccāmakapātinin tī
tatlahua tū jā tze.

Naquintaxokonuni'ni' quit, huanli
quiMāpa'ksini'ca'n Dios.

²⁰Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Palh mintā'lāquiclhaktzi'
tzi'nca, catā'huā'ya'.

Palh kelhputi, cama'xqui' xcān.
Chuntza' xla' nalimāxana'n.

²¹Jā titamakxtekā'tit
nacāskāhuī'yān tū jā tze.

Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' naliskāhuī'yā'tit tū jā tze.

13 Ixlacasqui'nca milipō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksini'nī'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'līnī't natamāpa'ksini'n xlaca'n. Palh jā cahuālh Dios ixcāmaxqui'lh limāpa'ksin, xlaca'n jāla ixtamāpa'ksini'lh. ²Ti tatā'lāhuani māpa'ksini'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xlaca'n nataxokonunī' Dios. ³Ti tatlahua tū tze, xlaca'n jā catitajicua'ni'lh māpa'ksini'nī'n. Xmān xlaca'n ti tatlahua tū jā tze, xlaca'n tajicua'ni' māpa'ksini'nī'n. Palh hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksini'nī'n, līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalilaktzī'nān hui'xina'n lactze. ⁴Māpa'ksini'nī'n taka'lhī limāpa'ksin ixpālacata Dios cāmaxqui'nī't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xlaca'n tzē nacātamakapātīnīnān. Dios cāmaxqui'nī't limāpa'ksin natamakapātīnīn xlaca'n ti tatlahua tū jā tze. ⁵Ū'tza' lītalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksini'nī'n. Jā xmān ixpālacata xlaca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. ⁶Nā ixlacasqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksini'nī'n ti tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

⁷Chuntza' caxokotit ixlipō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonun'tit tū

cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit ti tamāpa'ksini'n. ⁸Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzin, cacāxokonunī'tit. Calāpāxqui'tit. Ti tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios. ⁹Ixlīmāpa'ksin Dios chuntza' huan: Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n. Jā timaknīni'na'. Jā tika'lhāna'na'. Jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'. Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin. Hui'lh ā'a'ktin limāpa'ksin tū huan: Chuntza' chī mina'cstu pāxqui'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui' ā'makapitzin. Chā'tin ti tlahua huā'mā' limāpa'ksin, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' limāpa'ksin ē nā ā'makapitzin limāpa'ksin tū a'nan. ¹⁰Palh chā'tin chī'xcu' pāxqui' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlahuani' tū jā tze. Chuntza' ti tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksin Dios.

¹¹Ixlipō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namin quilhtamacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhtamacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'uj xapūla. ¹²Palaj namin quilhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chi xkakamā'ltza'. Ū'tza' calimakxtekui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuāuj chī tatlahua ti xalanī'n nac cā'pucsua'.

Catlahuáuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka. ¹³Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalimāxana'nāuj palh naquincātalaktzī'nān. Jā ticālipāxuhuayāuj tī tatlahua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhiyāuj quintā'lāpāxqui'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālisitzī'nī'yāuj.

Jā tilakca'tzana'nāuj.

¹⁴Calilatā'kchokotit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

Jā tze nacālichihuīna'nāuj
ā'makapitzīn tā'timīn

14 Masqui makapitzīn jāna'l tzej ta'a'ka'i' ixpālacata jāna'l tū taca'tzī, lipāxuhua cacāmakamaktīnī'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlaca'n ixpālacata tū jāna'l tū taca'tzī. ²Ā'makapitzīn tapuhuan tzē natahua' ixlipō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzīn tī jāna'l tzej ta'a'ka'i', xlaca'n tapuhuan jā tze hua'can quinit. ³Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlipō'ktu tū a'nan, jā cālakmaka'ntit tī jā tahua' quinit. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinit, jā ticālichihuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quinit. Dios cāmaktīnī'nān milipō'ktuca'n. ⁴Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chī'xcu'. Xmān tī māpa'ksi tzē nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzī chī talilatlā'huan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitatakahuasli.

⁵Ā'makapitzīn tā'timīn talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzīn

tapuhuan ixlipō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit. ⁶Tī talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj, xlaca'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios. Nā tī tahua' quinit, xlaca'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios ixpālacata tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata lihua't. Tī jā tahua' quinit, nā xlaca'n chuntza' talakachi'xcuhui'cu'tun Dios, ē nā tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios.

⁷Lihuan hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, jā tlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jā nīyāuj a'cxni' quina'n nīcu'tunāuj. ⁸Lihuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuancus quina'n ē masqui xanīntza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁹Cristo nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksi xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tī tanīnī'ttza'.

¹⁰Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālichihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Jā tze palh chā'tin nacālakmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilipō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatīn Cristo ē xla' ū'tza' tī naquincāputzāna'nīyān. ¹¹Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan:

Ixlīcāna' tū icuan.

Ixlipō'ktuca'n

naquintatatzokostani'kō'.

Ē naquintahuani quit Dios.

¹²Chuntza' quilipō'ktuca'n nakelhtiyāuj Dios tū tlahuani'ta'uj.

**Jā tze namāmakahuasiyāuj
ā'chā'tin quintā'tinca'n**

¹³Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calihui'li'tit jā natlahua'yā'tit tū nalitamakahuasa ā'chā'tin. ¹⁴Quit ictapa'ksini' Māpa'ksini' Jesús, ē quit tzej icca'tzi ixlipō'ktu lihua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlahua tū jā tze palh hua' quinīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁵Hui'xina'n jā cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalimāmakchuyi'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxquī'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nilh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tilihua'yā'tit hui'xina'n tū nalitalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tit pō'ktu tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzīn tahuan jā tze. ¹⁷Quina'n tapa'ksini'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Lilacatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸Ti chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talimakapāxui Dios ē nahuancan tzej talatlā'huan. ¹⁹Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahualh. Palhāsā' chuntza'

tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzīn jā tze. Ixlipō'ktu lihua't tze na ixlacatīn Dios. Tzē nahua'yāuj ixlipō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²¹Xatze jā nahua'yāuj quinīt ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²²Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatīn Dios nahua' ixlipō'ktu tū a'nan, xla' tzē'k caca'tzilh. Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī taca'tzi tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³Ti taha' quinīt, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tatlaha tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tlahua tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios, chuntza' tlahua tū jā tze.

**Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū
natalipāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn**

15 Quina'n tī tzejtza' a'ka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j taca'tzikō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ²Quina'n natlahuayāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzīn quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. ³Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū ixlacasqui'n. Ū'tza' lipātini'lh. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios:

Ti talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴Ixlipō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Ixtachihuīn

Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān.
 Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj
 tū quincā'a'kspulayān.
 Quincāmāca'tzīniyān na'a'nāuj
 nac a'kapūn. ⁵Dios ū'tza' tī
 quincāmāko'xamāka'tli'yān ē
 quincāmaktāyayān natāyani'yāuj.
 Dios cacāmaktāyan hui'xina'n
 a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n
 chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo
 Jesús. ⁶Chuntza' milipō'ktuca'n
 tzē kēxtim namakapāxui'yā'tit
 Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo.

**Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnica
 tī jā israelitas**

⁷Hui'xina'n calālaktzī'ntit
 hua'chi litā'timīn ixpālacata
 tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza'
 nalakachi'xcuui'can Dios.
⁸Jesucristo a'cxni' milh nac
 cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni'
 israelitas Dios mākentaxtū tū
 huan. Chuntza' māsuyulh Cristo,
 ixpālacata xla' mākentaxtūlh
 tū Dios ixcāhuaninī't makāstza'
 quinapapana'ca'n. Chuntza'
 lītasu'yu Dios mākentaxtū tū
 huan. ⁹Nā Cristo ixlacasqui'n
 natatapa'ksīni' Dios nā xla'ca'n tī jā
 israelitas ē nā xla'ca'n natamaxqui'
 tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzo'kni' na
 ixtachihuīn Dios chī huanica Dios:
 Quit na'icmāka'tli'yān na
 ixpu'nanca'n tī jā israelitas.
 Na'icpixtli' chī milika'tla'.
¹⁰Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuui't
 Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.
¹¹Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 Camāka'tli'tit Māpa'ksīni'
 milipō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tli'lh ixlipō'ktuca'n
 tachi'xcuui't.

¹²Nā tatzo'kni' jā Isafas huan:
 Namin chā'tin i'xū'nātā'nat Isaí.
 Xla' nacāmāpa'ksi' tī jā israelitas.
 Xlaca'n nata'a'ka'i' chī
 nacāmākapūtaxtū.

¹³Dios ū'tza' tī
 quincāmāca'tzīniyān xla'
 naquincāmākapūtaxtūyān.
 Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios. Dios
 ā'chulā' cacāmaxqui'n tapāxuhuān
 ē tzej calatapā'tit. Espiritu
 Santo cacāmāca'tzīnīn chī Dios
 namākentaxtū tū huanī't.

¹⁴Quit tzej icca'tzī, tā'timīn,
 hui'xina'n tzej lihui'lā'na'ntit
 na ixlacatīn Dios ē tzejtza'
 ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios.
 Nā tzē nalāmāsu'yuni'yā'tit
 chā'tunu' hui'xina'n. ¹⁵Xmān
 xa'iccāmāpāstaquicu'tunān
 hui'xina'n tū ictzo'kni't. Dios
 quimacamaxqui'lh huā'mā'
 tascujūt. Ū'tza' quit jā iclijicua'n
 na'iccātzo'knuni'yān tū lacatejtīn.
¹⁶Dios quilacsacli na'ictā'scuja
 Jesucristo. Quimacamaxqui'lh
 na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas
 xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn
 ta'a'ka'i'nī't. Espiritu Santo
 cālimāxtulh ixtachi'xcuui't
 Dios. Xlaca'n hua'chi a'ktin
 talakalhu'mān tū icmaxqui' Dios.
 Dios chuntza' lipāxuhua.

¹⁷Quit icmaxqui' tapāxcatca'tzīn
 Cristo Jesús, ixpālacata
 quimaktāyani't ē na'icmākentaxtū
 tū Dios quimacamaxqui'lh.

¹⁸Quit na'iccāhuanīyān xmān tū
 Cristo quimaktāyalh na'ictlahua.
 Quit iccāmāsu'yuni'lh tī jā
 israelitas. Chuhua'j xla'ca'n

tatlahua ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁹Ixlitli'hui'qui Espíritu Santo ixlitlahuacan li'a'cnin. Chuhua'j icmākentaxtūnīt tū Dios quimacamaxqui'lh. Iccāmāsu'yuni'ni't xalani'n nac Jerusalén xatze tachihuin ixpālacata Cristo. Calhāxcuahuālh icmāsu'yuni't hasta nac Ilírico. ²⁰Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuin tī jāna'j ixtaca'tzī tū ixla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzo'kni' na ixtachihuin Dios:

Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xlaca'n.

Tī jāna'j takexmata, natakexmata xlaca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²²Quit xa'icmāsu'yutlā'luan, ē ū'tza' jāla xa'iccālilaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuina'ncu'tunān macsti'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāuj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. ²⁵Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumin tā'timīn xalani'n a'ntza'. ²⁶Tā'timīn xalani'n nac Macedonia ē nac Acaya, xlaca'n tamāstā'ni't tumin, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalani'n nac Jerusalén tī lacpobres.

²⁷Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xlaca'n xalani'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzinīnīt chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxqui' tū taka'lhī. ²⁸Quit, a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumin, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. ²⁹A'cxni' na'iccālakhā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsicua'lanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxqui' na'iccāhuaniyān.

³⁰Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē Espíritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Chuhua'j iccāsu'ni'yān naquilāmaktāyayāuj nac oración. ³¹Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhli ē jā tū naquintatlahuani' xalani'n nac Judea tī jā ta'a'ka'i'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktīlh tumin tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalani'n nac Jerusalén. ³²Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tli'yāuj. ³³Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmamaxqui'yān tze latamat. Amén.

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalani'n nac Roma

16 Iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n tī tatapa'ksini' Cristo

nac Cencrea. ²A'cxni' xla' nacālakchā'nān, calaktzi'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixlītlahuatca'n tī ta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Calīmaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyani't. Nā quit quimaktāyani't.

³Casaludarli'tit Priscila ē Aquila. Xlaca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. ⁴Xlaca'n cā'a'kspulalh tū lījicua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālimaxquī' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksīni' Cristo. ⁵Nā iccāmacā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxquī'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'i'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujni't mimpālacataca'n. ⁷Nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ū'tunu'n xa'iccātā'chi'ni't. Apóstoles nā talakachi'xcuhui' xlaca'n. Nā xlaca'n ixta'a'ka'i'ni'ni'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'i'.

⁸Nā icmacā'ni' saludos Amplias.

Icpāxquī' ixpālacata xla' nā a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quincāmaktāyayān quina'n tī tā'scujāuj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxquī'. ¹⁰Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'i'ni' Cristo. Nā iccāmacā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹Nā icmacā'ni'

saludos quintā'israelita Herodión ē nā xalanī'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹²Nā iccāmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérsida tī pāxqui'can. Huā'mā' puscāt tā'scujni't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzī' Rufo, tī hua'chi quintzī' icca'tzīni'. ¹⁴Nā iccāmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵Nā iccāmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpás ē ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

¹⁶Calāsaludarli'tit ixpālacata lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuhuālh tī ta'a'ka'i', xlaca'n cātamacā'ni'yān saludos.

¹⁷Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān hui'xina'n naca'tziyā'tit tī tataxtumli ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'ni'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaca'n. ¹⁸Xlaca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzēhuani't ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhui' tī ta'a'ka'i' tū cāhuanican. ¹⁹Calhāxcuhuālh ca'tzicantza' chī hui'xina'n a'ka'i'yā'tit xatze tachihuīn ixla' Cristo. Huā'mā' iclipāxuhua. Quit iclacasqui'n

hui'xina'n tzejtza' naca'tziyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. ²⁰Dios tī quincāmaxqui'yān tze latamat. Dios palaj naskāhuī' skāhuī'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanātlahuan hui'xina'n.

²¹Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

²²Quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit chī quit.

²³Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'i'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴Cacāsīcua'lanātlahuachā'n milipō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tlī' Dios

²⁵Chuhualj camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū ixla' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā tī chā'tin ixca'tzī. Chuhualj Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'n.

²⁶Chuhualj māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios līmāpa'ksīni'llh nacāmāca'tzīnikō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'i'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' tī huī'llh pō'ktu quilhtamacuj.

²⁷Xmān Dios ca'tzikō' ixlipō'ktu. Calakachi'xcuhui'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

**Pablo cātzo'knuni'lh xalani'n nac
Corinto tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo**

1 Quit Pablo, ē quilacsacnī't Jesucristo ixapóstol na'icuan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ictzo'knumā'lh ē nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui'lh huā'tzā'. ²Huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāchān milipō'ktuca'n tī a'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē xalani'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī cāsicua'lanātlahuani'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacnī'ta'n ē ixla' Dios huani'ta'ntittza' ē ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' xala' calhāhuālh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta Dios ē ixlakaliyān tasqui'ni' cacāmaktāyālh chī hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

**Pablo māstā'lh tapāxcatca'tzīn
ixpālacata Cristo
cāsicua'lanātlahuālh**

⁴Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn quinDios mimpālacataca'n. Dios cāmaxqui'ni'ta'n talakalhu'mān

ē ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'n ixpālacata tapa'ksīni'ya'tit Cristo Jesús. ⁵Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē ū'tza' Dios lhūhua' cālīmāasca'tiyān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza' nacālīmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlhua'tit ē a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. ⁷Nā chuntza' hui'xina'n jā tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān līhuan ka'lhī'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj ē chuntza' jā tū na'a'nan tū nacātalīmālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'nī Jesucristo. ⁹Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla' cālacsacnī'ta'n ē chuntza' chā'tin nalitaxtuyā'tit Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksīni'ca'n.

Tī ixta'a'ka'i' tatalacpitzīlh

¹⁰Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān ixpālacata ixlīli'huī'qui Jesucristo ē iccāsqui'ni'yān talakalhu'mān

milacxtimeca'n nahua'nā'tit ē jā titalacpitziyā'tit. Caka'lhi'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n milipō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuātca'n. ¹¹Tachilh huā'tzā' ti xalani'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnīlh hui'xina'n lāquilhni'yā'tit. ¹²Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n jā lacxtime hua'nā'tit. Makapitzīn tahuan: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo.” ¹³¿Ē tapāpitzini't Cristo? ¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn naquilālīstālani'yāuj? ¹⁴Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios jā iccāmā'kpaxīlh nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo. ¹⁵Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīlh naquintastālani'lh. ¹⁶Nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estéfanos. Jā icca'tzī palh icmā'kpaxīni't ā'chā'tin. ¹⁷Cristo jā quimacamini't na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamīlh na'iclimāsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā iclimāsu'yu xalaka'tla' tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo tī pātini'lh nac cruz.

Cristo lītasu'yu ixlītlī'hui'qui Dios

¹⁸Tī ta'a'mā'nal nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'i'ni' Dios, xlaca'n tapuhuan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nīlh nac cruz. Quina'n tī Cristo quincāmākapūtaxtūni'ta'ntza' puhuanāuj tū māsū'yucan chī līnīlh

Cristo nac cruz, ū'tza' ixlītlī'hui'qui Dios. ¹⁹Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmālakspūtū ixlīpō'ktu tū taca'tzī xalaka'tla' chī'xcuhui'n.

Ū'tza' jā tū ixtapalh.

Na'iccāmāpānūni' pō'ktu ixlīskalalhca'n tī ā'chulā' taca'tzī.

²⁰Chuhua'j čhī

natalītaxtu tī lakskalalhna' ē mākelhtahua'kē'ni'nīn? ¿Chī natalīla tī tzē talīchihuīna'n catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlacatīn Dios? Dios ā'chulā' ca'tzī. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n na cā'quīlhtamacuj hua'chi tachuyā na ixlacatīn Dios. ²¹Masqui skalalh tachi'xcuhui't, jāla chuntza' talīlakapasa Dios. Xla' jā makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' līhui'līlh cāmākapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn tū icmāsu'yumā'nauj masqui ā'makapitzīn tahuan tachuyā.

²²Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū lī'a'cnīcan ū'tunu'n tī tamāsu'yū ixtachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza tī ā'chulā' taca'tzī. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'i'ni'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nīlh nac cruz. Ū'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas ixpālacata jā takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā. ²⁴Tī Dios cālacsacī ē xlaca'n ta'a'ka'i', masqui israelitas ē masqui jā israelitas, taca'tzī Cristo ka'lhi ixlītlī'hui'qui Dios ē ixtalacapāstacni'ca'n Dios. ²⁵Ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n jāla catitamālakchā'nīlh

ixtalacapāstacni' Dios. Chi'xcuhui'n tapuhuan Dios hua'chi jā ixka'lhī ixlitli'hui'qui chī Cristo nīlh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksini'n ē jā chi'xcuhui'n. ²⁶Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timīn. Na milacpu'na'itātca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua' tī xalaxskalahna' ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī māpa'ksini'nī'n ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī laka'tla'n chi'xcuhui'n ixtahuani't. ²⁷Dios cālacsacni' tī xla' cālacasqui'n masqui puhuanca jā taca'tzi. Cālacsacni' nacālimāmāxani' tī ā'chulā' taca'tzi. Dios cālacsacni' tī puhuanca jā lactli'hui'qui nacālimāmāxani' tī xalactli'hui'quin. ²⁸Dios cālacsacni' tī cāpuhuanican xlaca'n jā laka'tla'n chi'xcuhui'n ē tī cālakmaka'ncani't hua'chi jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalimālakspūtū tū cāpuhuanican ixlacasqui'nca. ²⁹Nā chuntza' jā tī chā'tin tzē ka'tla' nalimakca'tzi na ixlacatīn Dios. ³⁰Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo Jesús xmān ixlitli'hui'qui Dios. Ū'tza' quincālimāsu'yuni'n ixtalacasqui'nīn. Dios quincālaktzi'nān lactze quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ē ū'tza' quincālimakapūtaxuyān. ³¹Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī ka'tla' makca'tzi, ka'tla' calimakca'tzilh tū quincātlahuani'nī'ta'n Māpa'ksini'.

Māsu'yuca chī

lixtokohua'ca'ca Cristo

2 Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuīna'n, jā

iccāmāsu'yuni'n hua'chi chā'tin xaka'tla' a'kchihuīna'. Jā ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni', a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān tū ixlicāna' ixla' Dios ē tū jā ixtasu'yu hasta chuhua'j. ²Quit iclihui'ilih jā tū quimaca'tzi, xmān Jesucristo tī maknica nac cruz. ³Quit hua'chi jā tli'hui'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccātā'huilān ē xa'icjicua'n ē xa'icxpi. ⁴Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāscatīyān jā chī ixla' xaka'tla' a'kchihuīna' tī ā'chulā' ca'tzi. Palh chuntza' cahuā'lh xa'iccāmāscatīn, jā ixtitasu'yulh chī ī'scujmā'lh Espīritu Santo ē ixlitli'hui'qui Dios. Espīritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn ē iclichihuīna'nli ixlitli'hui'qui. ⁵Chuntza' jā nalī'a'ka'ī'yā'tit ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n. Xmān nalī'a'ka'ī'yā'tit ixlitli'hui'qui Dios.

**Dios cālimāsu'yuni'
tachi'xcuhui't Espīritu Santo**

⁶Na ixlacpu'na'itātca'n tī tzej takexmata ixtachihuīn Dios, tasu'yu chī icca'tzi. Quintalacapāstacni' jā chuntza' chī ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natalakspūta. ⁷Iclichihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū'tza' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū ixa'nan cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios ixuanī't naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ⁸Jā tī chā'tin māpa'ksini'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatni't

huā'mā' tū jāna'lj ixca'tzican. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā maktin ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksini' tī ā'chulā' xaka'tla'. ⁹Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tī chā'tin laktzi'nī't
ē jā tī chā'tin kexmatnī't
ē jā tī chā'tin puhuanī't tū Dios
cāxui'linī't ixpālacataca'n tī
tapāxquī'.

¹⁰Dios ixlicāna'

quincālimāsu'yuni'n Espiritu Santo ē jā tū mātze'kni'canī't Espiritu. Xla' ca'tzi' hasta ixtalacapāstacni' Dios ē chī lihui'lh Dios.

¹¹¿Tichu ca'tzi' tū lacpuhan chā'tin chi'xcu'? Xmān ixlimān ca'tzi'. Chuntza' jā tī chā'tin tzē ca'tzi' ixtalacapāstacni' Dios; xmān ixEspiritu Dios cā'tzi'. ¹²Dios quincāmaxqui'ni'ta'n Espiritu tī ixla' Dios ē jā xlaca'n chi'xcuhui'n. Chuntza' tzē nakexmatāuj chī Dios quincālakahu'manān ē quincāmaxqui'yān talacapāstacni'.

¹³Jā icmāsu'yuyāuj chuntza' chī tamāsu'yu tachi'xcuhui't masqui taca'tzi' catūhuālh. Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu. Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xlaca'n tī taka'lhī Espiritu Santo ē xlaca'n takexmata tū ixla' Dios.

¹⁴Chā'tin chi'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlatamat xmān lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla maktini'n tū māsu'yu Espiritu Santo. Lacpuhan hua'chi tachuyā. Jāla kexmata ixpālacata xmān Espiritu Santo likexmatcan. ¹⁵Espiritu Santo cātanūni'ni'ttza' chi'xcu'hui'n tī ixla' Dios ē chuntza' talikexmata tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chi'xcu'

tī jā ka'lhī xasāsti' ixlatamat jāla ca'tzi' chī litalakpalī tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat. ¹⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tichu lakapasni't
ixtalacapāstacni' Māpa'ksini'
Dios?
¿Tichu tzē namāsu'yuni' tū
natlahua?

Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

Chī ixlatamatca'n tī tatā'scuja Dios

3 Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani xlaca'n tī takexmata Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē tī tatlahuamā'nalhcus tū xmān xlaca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstin. ²Nā hua'chi ska'ta' jāna'lj la laktzaca quinit ē xmān hua' ixtzi'qui', chuntza' jāla iccāmāsu'yuni'n tū jicslihua' nakexpatatit. Jāla catisca'ttit. Nūn chuhualj jā iccāmāsu'yuni'yān tū jicslihua' nakexpatatit. ³Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi tī jāna'lj ta'a'ka'i'. Palh lāquilhnīpā'na'ntitcus ē lāsītzi'ni'yā'tit ē lāquielhaktzi'nā'titcus, tasu'yu tlahua'yā'titcus tū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Makapitzin chī hui'xina'n tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzin tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” A'cxni' chuntza' hua'nātī tapāpitzipā'nantit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n naquilāstālani'yāuj.

Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān i'scujnu'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'i'tit. Chā'tunu' quina'n ictlahuáj quintascujūtca'n tū Dios quincāmaxqui'n. ⁶Quit ictzuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ā'līstān milh Apolos. Nā xla' māsuyupālh ixtachihuīn Dios. Dios ixcāmā'a'ka'i'nīmā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccha'nli ixtachihuīn Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastacli ē tahua'ca'lh huā'mā' tacha'nān. ⁷Chuntza' tī cha'nli ē tī mu'nulh, xla'ca'n chu lacxtim ixpālacata xmān Dios ū'tza' maxqui' i'statac. ⁸Tī cha'n ē tī mu'nu lacxtim i'scujnu'nī'n. Chā'tunu' namaktini'n ixtatlaj chuntza' chī scujli. ⁹Chuntza' quina'n i'scujnu'nī'n ixpālacata ictā'scujāj Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios jā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā'lh ē natahua'ca'. Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chic tū ixla' Dios ē tū yāhuamā'cacus. ¹⁰Dios quilacsacli ē quimāsu'yuni'lh chī na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcani't. Ā'līstān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsuyulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi quit chā'tin ti ictlahualh ixlitzucuni' chic. Ā'chā'tin namin nayāhua tzamā' chic. Ū'tza' ixlilacascu'ncea chā'tunu' cuenta catlahualh tūchu nalicāxtlahua tzamā' chic. ¹¹Xmān a'ktin ixlitzucuni' huā'mā' chic tū ixla' Dios tū yāhuamā'cacus. Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n ixpālacata Jesucristo ē chī pātini'lh nac cruz.

¹²Kempālhūhua' namāsu'yucan tū ixla' Dios, chuntza' chī a'ktin chic kempālhūhua' nalicāxtlahuacan. Makapitzin natalicāxtlahua oro o plata o xatze chihuix tū tāyani'. Ā'makapitzin natalicāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket tū jā tāyani'. ¹³Nachin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu tū taliscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj natzucu hua'chi macscut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani' macscut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktini'n ixtatlaj. ¹⁵Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni' ixtatlaj. Masqui namālakspūtūni' ixtatlaj, Dios namakapūtaxtū chuntza' hua'chi chi'xcu' tī na'a'kapūtaxtu a'cxni' lhcumā'lh ixchic ē nalhcukō' ixlipō'ktu tū ixka'lhī. ¹⁶Īē jā ca'tzīyā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo Dios? Espiritu Santo hui'lh na milīstacna'ca'n. ¹⁷Nā palh chā'tin natlahuani' tū jā tze ixtemplo Dios, Dios namālakspūtū xla' ixpālacata ixtemplo Dios xatasicua'lanātlahua. Hui'xina'n lītaxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'i'tit. ¹⁸Jā cata'a'kskāhui'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na milacpu'na'i'tātca'n lacpuhuan skalalh xla' ixpālacata tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tū ixca'tzi. Chuntza' tē nasca'ta tū ā'chulā' ixlacascu'ncea. ¹⁹Tzamā' talacapāstacni' tū xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyā. Chuntza' tatz'o'kni':

Ti tapuhuan laskalalhna,
 ū'tunu'n Dios nacāmātlahuani
 tū natalīta'a'kskāhui'
 ixa'cstuca'n ixlilakskalalhca'n
 a'cxni' tatlahuacu'tun
 ixtalacapāstacni'ca'n
 ē chuntza' jāla
 catitamākentaxtūlh.

²⁰Tatzo'kni' huampala:
 Māpa'ksini' Dios cālakapasni'
 ixtalacapāstacni'ca'n
 tī laskalalhna'
 ē cālaktzī'n hua'chi jā tū
 ixtapalhca'n.

²¹Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzīt
 ixpālacata tū tlhualh catihuālh
 chi'xcu' o tū māsu'yulh. Ixlipō'ktu
 catūhuālh milaca'n. ²²Ixlipō'ktu
 catūhuālh milaca'n ē tzē
 na'iccālimaktāyayān. Pablo ē
 Apolos ē Pedro, quilipō'ktuca'n
 tzē naiccālimaktāyayān hui'xinan.
 Nā milaca'n cā'quilhtamacuj
 ixpālacata tzē nacālimaktāyayān.
 Masqui hui'lā'na'ntitcus ē masqui
 canī'tit, Dios nacāmaktāyayān. Tū
 lamā'lh ē tū nalacus, pō'ktu ū'tza'
 tzē nacālimaktāyayān. ²³Pō'ktu
 milaca'n ixpālacata hui'xi'na'n
 tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē Cristo
 tapa'ksini' Dios.

Ixtascujūtca'n apóstoles

4 Quina'n tī apóstoles,
 caquincātalaktzī'n
 quina'n i'scujnu'nī'n Cristo
 tī quincāmacamaxqui'nī'tan
 quīntascujūtca'n ē ū'tza'
 na'icmāsu'yuyāuj tū ixla' Dios
 ē tū Dios quīncāmāca'tzīnīn.
²Ti macamaxqui'canī't
 tascujūt ixlacasqui'nca xla' tzej
 namākentaxtū tū limāpa'ksīcanī't.

³Quit jā quimaca'tzi tū puhua'nā'tit.
 Ē quit jā quimaca'tzi tū tapuhuan
 ā'makapitzīn tachi'xcuhui't
 quimpalacata. Quit jāla na'icuan
 palh tze o jā tze quit. ⁴Masqui
 icmakca'tzi palh jā tū iclaclē'n
 palhāsā' iclaclē'n. Dios nahuan
 palh iclaclē'n. ⁵A'cxni' jāna'j
 min Māpa'ksini' Jesucristo, jā
 catipuhua'ntit palh tze o jā tze
 ā'chā'tin ixpālacata tū tlhualh.
 A'cxni' namin Māpa'ksini', xla'
 namālakxkakēni'nkō' ixlipō'ktu
 catūhuālh tū tatzē'knī't jā
 cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlipō'ktu
 tū tapuhuan tachi'xcuhui't
 ē tū tatlahuacu'tun. Tzamā'
 quilhtamacuj Dios nacāmāka'tli'
 chā'tunu' ixpālacata xatze tū
 tatlahuanī't.

⁶Tā'timīn, ixlipō'ktu
 hua'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'n
 quimpālacataca'n quit ē
 Apolos. Ū'tza' hua'chi tū
 iccālipūlani'mā'n nalisca'tā'tit chī
 tzej nakexpati'yā'tit ixtachihuīn
 Dios tū tzo'kcanī't. Chuntza' jā
 ka'tla' tilimakca'tziyā'tit ixpālacata
 chā'tin mākelhtahua'kē'ni' ē
 jā catilakmaka'ntit ā'chā'tin.
⁷Jā tipuhua'na'tit palh
 hui'xina'n ā'chulā' xatze.
 Pō'ktu tū ka'lhī'yā'tit Dios
 cāmaxqui'nī'ta'n. Jā tla'jani'ta'ntit.
 Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit tū
 cāmaxqui'nī'ta'n Dios.

⁸Makca'tziyā'tit hua'chi jā tū
 caticāspu'tnīn ē makca'tziyā'tit
 hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu tū
 maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit
 tzē natapa'ksiyā'tit mina'cstuca'n
 ē quilāmakxteknī'ta'uj.
 Jātza' lacasqui'nā'tit

na'iccāmaktāyayān. Xatze palh ixlicāna' ixmāpa'ksīni'ntit cahuālh ixpālacata quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'n. ⁹Palhāsā' Dios lacasqui'n quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuhui'n tī ā'chulā' xatalakmaka' ē hua'chi tī lihui'lican namaknīcan. Quincātatlahuani'ta'n hua'chi tū nalistāna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē na ixlacinca'n ángeles ē tachi'xcuhui't. Quincātalaktzī'nān hua'chi tī jā tū quintapalhca'n. ¹⁰Huancan quina'n lachkēntin ixpālacata Cristo. Ē hui'xina'n puhua'nā'tit ca'tziyā'tit tū ixla' Cristo. Huancan quina'n xaxlajuanani'n ē hui'xina'n tī iccātzo'knuni'yān ka'lhī'yā'tit lītli'hui'qui. Hui'xina'n cātalakachi'xcuhui'yān ē quina'n xatalakmaka'. ¹¹Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj ē ickelhpūtīyāuj ē jātza' tze quilu'xu'ca'n. Quincātatucsan ē ictejelatlā'huanāuj. ¹²Palha' icscujāuj na'iclihuā'yanāuj, ē ictlakua'nāuj. A'cxni' quincātalakapalayān, quina'n icsqui'ni'yāuj Dios ixpālacataca'n. A'cxni' quincātamakapātini'nān, quina'n ictāyani'yāuj. ¹³A'cxni' jā tze quincātalichihuina'nān, quina'n lacatejtin ickelhtini'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lhūhua'lacatin quina'n hua'chi pa'lhxtum iclani'tauj ē hua'chi xatanca'chi' ixlipō'ktu tū lakmaka'ncan.

¹⁴Jā iccālimāmāxani'cu'tunān tū iccātzo'knuni'yān. Iccātzo'knuni'yān huā'mā' na'iccāmāca'tzīni'yān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxqui'yān

hua'chi quincamana'. ¹⁵Masqui ixcāka'lhī'tit a'kcāuj mil tī nacātamāsu'yuni'yān ixpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mintāta'ca'n. Quit mintāta'ca'n ixpālacata Cristo ē xatze tachihuīn tū iccāmāscatīyān.

¹⁶Ū'tza' iccālīsqui'ni'yān caquilāmaksca'txtūj chī nalitahui'layā'tit.

¹⁷Ū'tza' huā'mā' iccāliakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' litaxtulh hua'chi quinkahua'cha ixpālacata quiMāpa'ksīni' ē laktza' icpāxqui' ē xla' mākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios. Timoteo nacāmāpāstaquīyān chī iclīlatlā'huan ē ickexmatni' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzīn nā chuntza' xlaca'n natalīlatā'kchoko. Chuntza' chi icmāsu'yu calhāxcuhuālh nac templo. ¹⁸Makapitzīn hui'xina'n ka'tla' limakca'tziyā'tit ixpālacata puhua'nā'tit: “Jā catimilh Pablo.” ¹⁹Palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchān ē na'iclakapasa ixlītli'hui'quica'n xlaca'n tī ka'tla' tamakca'tzī o palh xmān tahanan. ²⁰Natasu'yu tīchu tatapa'ksīni' Dios. Natasu'yu ixpālacata tū tzē talītlahua ixlītli'hui'qui Dios, ē jā xmān tū tahanan chi'xcuhui'n. ²¹¿Tūchu lacasqui'nā'tit a'cxni' na'iccālaka'nāchān? ¿Lacasqui'nā'tit na'icmin na'iccācastigarliyān o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxqui'yān ē na'iccālakalhu'manān?

Makapātīnica tī ixtlahua tū jā tze

5 Ixlicāna' ca'tzīcan a'nan na milacpu'na'i'tātca'n chā'tin jā tze ya chi'xcu'. Xla'

tā'tahuī'lh ixtūtzi'. Ē tī jā ta'a'ka'i' jā chuntza' talamā'nalh. ²Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē nūn lipuhuanā'tit ixpālacata hua'mā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī ka'lhī ixtā'lapāxqui'n. ³Quit masqui jā a'ntza' icui'lh a'cxni' talacxtimiyā'tit, iccālacapāstacmā'n. Chuntza' hua'chi icui'lacha' ē icputzāna'nīni'ta'ncha'tza'. ⁴A'cxni' takēstokchipitit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē cātā'hui'lan ixlitli'hui'qui, ē a'cxni' hua'chi xa'icui'lacha', ixpālacata iccālacapāstacmā'n, ⁵catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu'. Namacamaxqui'yā'tit Skā'hui'ni' ē xla' namakapātini'n ixmacni' ē namakapūtaxtūcan ixlīstacna' a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶Jā tze chī ka'tla' makca'tziyā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit macsti'nalj levadura laklhtāyakō' ixlīpō'ktu tasquit? Chuntza' ix cuenta chā'tin chi'xcu' nacāmāpasikō'yān milīpō'ktuca'n ixpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin. ⁷Camakxtektit ixlīpō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chi xaxcu'ta levadura. Camāxtutit xla' ē chuntza' nalitaxtuyā'tit hua'chi xasāsti' tasquit tū jā ka'lhī levadura. Ixlacasqui'nca lactze nahua'nātit ixpālacata maknīcanī't Cristo quimpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalīlakatāyana'ncan a'cxni' pascua. ⁸A'cxni' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua, maka'ncan xamakās levadura ē hua'can xasāsti' pāntzin tū jā ka'lhī levadura.

Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios. Ixlacasqui'nca pūla camakxtekui tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lauj lilacatejtin. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios.

⁹Iccāto'knuni'nī'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlahua tū jā tze. ¹⁰Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzamā' cā'quilhtamacuj tī tatlahua tū jā tze. Ē jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē tatampi'lhīni'n ē ta'a'kskāhui'ka'lhāna'n. Nūn xa'icuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcuhui' ixídolosca'n. Palh jā ixcātā'talacxtuctit jā tī chā'tin xlaca'n, ixlacasqui'nca namakxtekātīt huā'mā' cā'quilhtamacuj. ¹¹Tū iccāto'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin tī a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē nā xla' tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka'i' ē tlahua tū jā tze o tampi'lhīni'n o lakachi'xcuhui' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka'i' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. ¹²⁻¹³¿Ē quimaca'tzi na'iccāliputzāna'ni' tī jā ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka'i', xlaca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'ni'yā'tit tī ta'a'ka'i'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatinca'n jueces tī jā ta'a'ka'i'

6 A'cxni' chā'tin putzāna'nicu'tun

catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka'i',
 limāxana' palh ixmālacapū'lh
 na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'i'.
 Ixtaputzāna'nīlh tī tā'tapa'ksini'
 Dios. ²Hui'xina'n tī tā'tapa'ksiyā'tit
 Dios nacāputzāna'nī'yā'tit
 tachi'xcuhui't a'cxni' nasputa
 cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n
 nacāputzāna'nī'yā'tit ixlipō'ktuca'n
 xalanī'n nac cā'quilhtamacuj,
 nā tzē naputzāna'nī'yā'tit tū jā
 ixlacasqui'nca. ³¿Ē jā ca'tziyā'tit
 quina'n nacāputzāna'nī'yāuj
 ángeles? Palh nacāputzāna'nī'yāuj
 ángeles, ā'chulā' tzē
 nacāputzāna'nī'yāuj tū xala' nac
 cā'quilhtamacuj. ⁴Chuntza' palh
 ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit
 catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj,
 ¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit
 nacāputzāna'nī'yān chi'xcuhui'n
 tī jā cālakachi'xcuhui'can
 na ixlacatinca'n tī ta'a'ka'i'?

⁵Huā'mā' iccāhuanīyān
 na'iccāmāxani'yān. ¿Ē jā hui'lh
 chā'tin na milacpu'na'i'tātca'n tī
 tzē nacāputzāna'nī'yān hui'xina'n
 tī litā'timīn? ⁶Ca'tziyā'tit hui'lh.
 Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit
 a'cxni' chā'tin tī a'ka'i' ē
 namālacapū' ā'chā'tin xatā'tin ē
 nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatinca'n
 tī jā ta'a'ka'i'.
⁷Lāmālacapū'yā'tit
 litā'timīn ē chuntza' tasu'yu jā
 mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn
 Dios ē lhūhua'cus cāspu'tnī'yān.
 Ixlipātīt tū jā tze tū
 cātatlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī
 cāta'a'kskāhui'maktīn. ⁸Hui'xina'n
 lātlahua'nī'yā'tit tū jā tze ē
 cā'a'kskāhui'maktiyā'tit masqui
 mintā'tinca'n.

⁹¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tatlahua tū
 jā tze, xlaca'n jāla catitatanūlh
 jā Dios māpa'ksini'nkō'? Jā
 tita'a'kskāhui'yā'tit mina'cstuca'n.
 Tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n
 ē tī tatlahua tū jā tze ē tī
 talaktaquilhpūta ídolos, xlaca'n jāla
 catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'.
 Nā tī talātahui'lāna'lh
 lilacchi'xcuhui'n ē tī tala lipuscāt,
 xlaca'n jāla catitatanūlh jā
 Dios māpa'ksini'nkō'. ¹⁰Nā tī
 taka'lhāna'n ē tī talacca'tzan
 catūhuālh ē tī taka'chī jāla
 catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'.
 Nā tī talakapalana'n ē tī
 ta'a'kskāhui'maktīni'n catūhuālh
 jāla catitatanūlh jā Dios
 māpa'ksini'nkō'. Nūn tī chā'tin
 xlaca'n catitatanūlh jā Dios
 māpa'ksini'nkō'. ¹¹Chuntza'
 ixtlahua'yā'tit makapitzīn
 hui'xina'n. Chuhua'j Dios
 cālacsacnī'ta'n ē cāxapani'nī'ta'n
 mincuentaca'n ē lacasqui'n
 natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn.
 Chuhua'j Dios cālaktzī'nān
 lacuantza' hui'xina'n ixpālacata
 ixlitli'hui'qui quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesucristo ē ixpālacata ixlitli'hui'qui
 ixEspíritu quinDiosca'n.

**Ixlacasqui'nca Dios
 namāpa'ksi quimacni'ca'n**

¹²Tzē na'icuan: “Icka'lhī
 līmāpa'ksīn ē tzē na'ictlahua
 ixlipō'ktu catūhuālh tū
 iclacasqui'n.” Masqui xa'icuanli,
 jā ixlipō'ktu tū ictlahuacu'tun
 nacāmaktāya ā'makapitzīn.
 Tzē na'icuan: “Tzē na'ictlahua
 catūxcuhuālh tū iclacasqui'n.
 Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun

catūhuālh tū jāla na'icmakxteka ā'listān ē ū'tza' naquiliskāhuī'." ¹³Nā nahuacan: "Quimpānca'n maclacasqui'n lihua' ē hui'lh lihua' ixpālacata quimpānca'n", nahuacan. Chī Kempātu' jā catitatāyani'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālakuanī chī Kempātu'. Dios tlhualh quimacni'ca'n nalilakachi'xcuui'yāuj xla'. Xla' quincāmaxqui'yān tū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalitlahuayāuj tū jā tze quimacni'ca'n. ¹⁴Chuntza' chī Dios mālacastālancuanilh ixmacni' Māpa'ksini' Jesucristo nā chuntza' nalīmālacastālancuanī quimacni'ca'n ixlitli'hui'qui.

¹⁵¿Ē jā ca'tziyā'tit quimacni'ca'n tā'tapa'ksi Cristo? Quimacni' tū tapa'ksini' Cristo, ¿chī na'iclitā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. ¹⁶¿Ē jā ca'tziyā'tit a'cxni' chā'tin chi'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan.

¹⁷A'cxni' natamacamāstā'ni'ya' Jesús, minchā'tu'ca'n nalitaxtu'yā'tit chu a'ktin listacna'.

¹⁸Jā catlahua'tit tū jā tze. A'cxni' chā'tin ka'lhī ixtā'lapāxqui'n, xla' ixa'cstu lactlahua ixmacni'.

¹⁹Ca'tziyā'tit Dios cāmaxqui'ni'ta'n Espiritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na milistacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca Dios

namāpa'ksini'n a'ntza'. Hui'xina'n jā tapa'ksiyā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksini'yā'tit Dios. ²⁰Tapalaxla' cālītāmāhuani'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tū litlahua'yā'tit mimacni'ca'n calilakachi'xcuui'tit Dios ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Dios.

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

7 Tū quilātzo'knuni'uj, chuhualj iccākelhtiyān. Tze palh chā'tin chi'xcu' jā maktin tā'talacxtimī chā'tin puscāt. ²Masqui tze chuntza', ixpālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhī ixtā'lapāxqui'nca'n, caka'lhīlh chā'tin chi'xcu' xmān chā'tin ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhīlh xmān chā'tin ixkōlu'. ³Camākentaxtūlh chā'tunu' chi'xcuui'n tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' puscan camākentaxtūlh tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixkōlu'ca'n. ⁴Puscāt jātza' ixlīmān māpa'ksi ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksi. Nā chuntza' chi'xcu' jātza' ixlīmān māpa'ksi ixmacni'; nā ixpuscāt tā'māpa'ksi. ⁵Palh chi'xcu' ē ixpuscāt ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē natachihuīna'n jā natalātā'lhtata jā a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jā makās. Palh makās jā natalātā'lhtata, skāhuī'ni' nacālilaktzi'ncu'tun ixpālacata jā catitatāyani'lh.

⁶Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān tzē tlahuacan. Jā iccāmāpa'ksimā'n. ⁷Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't ixtalalh chuntza' chī quit. Dios cāmaxqui' chā'tunu' chi'xcuui'n chī tzē natalatā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua catūhuālh

ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum.
Chā'tin natamakaxtoka ē ā'chā'tin
jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka.

⁸Iccāhuaniyān hui'xina'n
tī jā ā'tamakaxtoka'tit ē tī
cānimaka'ncani'ttza', tze palh
natahui'la'yā'tit chuntza' chī quit.
⁹Palh chā'tin jā catitāyani'lh
ixlīmān, xatze catamakaxtokli
ixpālacata jā pō'ktu quilhtamacuj
nalacapāstaca tū lacasqui'n
ixmacni'.

¹⁰Hui'xina'n tī
tamakaxtokni'ta'ntittza',
iccāmāpa'ksiyān ē jā xmān quit. Nā
Māpa'ksini' nā xla' cāmāpa'ksiyān
jā catitamakxtekli ixkōlu'ca'n
puscan. ¹¹Palh makxtekni'ttza'
ixkōlu' chā'tin puscāt, catahui'lh
ixlīmān o catā'tahui'lapālh ixkōlu'.
Chi'xcu' jā catimakxtekli ixpuscāt.

¹²Chuhua'j xmān quit
iccāhuaniyān ā'makapitzin
hui'xina'n ē jā'tza' Māpa'ksini'.
Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'i'ni'
ixtachihuīn Dios ē ixpuscāt jā a'ka'i',
jā catimakxtekli ixpuscāt palh xla'
tā'tahui'lacu'tun. ¹³Chā'tin puscāt
tī a'ka'i', jā catimakxtekli ixkōlu' tī
jā a'ka'i' palh xla' tā'tahui'lacu'tun.
¹⁴Masqui chi'xcu' jā a'ka'i'ni'
Dios, ixpālacata ixpuscāt tī a'ka'i',
māxtumlicani't chi'xcu' ē tzē nala
ixla' Dios. Nā puscāt tī jā a'ka'i'
māxtumlicani't ē tzē nala ixla' Dios
ixpālacata ixkōlu' tī a'ka'i'. Palh jā
chuntza' cahuālh, mincamana'ca'n
ixtalalh hua'chi tī jā ta'a'ka'i'.
Chuhua'j laktzi'ncan hua'chi tī
ta'a'ka'i'. ¹⁵Chi'xcu' tī jā a'ka'i' ē
palh makxteku'tun ixpuscāt,
camakxtekli na'a'n. Puscāt tī
jā a'ka'i' ē palh makxteku'tun

ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios
lacasqui'n tze calatahui'lauj quina'n.

¹⁶¿Chi lica'tziya', puscāt, palh tzē
namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē
chī lica'tziya', chi'xcu', palh tzē
namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

¹⁷Chuntza' chī ixui'la a'cxni'
pūla a'ka'i'ni'ta', chuntza'
catahui'la, xmān nalatā'kchokoya'
chī Dios lacasqui'n. Ū'tza'
icmāsu'yu na ixlipō'ktu templo.

¹⁸Palh hui'x xatachu'cutza' chī
cālilakapascan israelitas a'cxni'
pūla a'ka'i'ni'ni'ta' ixtachihuīn
Dios, chuntza' catahui'la. Palh
jā xatachu'cutza' a'cxni' pūla
a'ka'i'ni'ta', nā chuntza' catahui'la.

¹⁹Palh xatachu'cutza' o palh jā
xatachu'cu, xla' jā tū huanicu'tun.
Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza'
tlahuacan ixtalacasqui'nin Dios.

²⁰Chā'tunu' calātachokolh na
ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla
a'ka'i'ni'lh ixtachihuīn Dios.

²¹Palh xatastā'maka tasācu'
ixua'ni'ta' a'cxni' a'ka'i'ni'ta, jā
tilipuhua'na'. Palh mintēcu
namakxtekāni', capit. ²²Tī tasācu'
ixuani't a'cxni' a'ka'i'lh, ū'tza'
Dios laktzi'n hua'chi jā tasācu'
ixuani't. Tī jā xatastā'maka
tasācu' ixuani't a'cxni' a'ka'i'lh,
ū'tza' nahuan xatastā'maka
ixtasācu' Cristo. ²³Tā'timīn, Dios
xla' tapalaxla' cālitamāhuani'ta'n
ixpālacata Jesucristo xokolh nac
cruz. Ū'tza' jā catilitamakxtektit
nacātamāpa'ksiyān chi'xcuhui'n.
Xmān Dios nacāmāpa'ksiyān.

²⁴Tā'timīn, chuntza' chī
ixuani'ta'ntit a'cxni' a'ka'i'tit,
chuntza' natahui'layā'tit masqui
tamakaxtokni'ta'ntittza' o jāna'j

ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'l'j ixlacasqui'nca Dios nacāmākestimiyan.

²⁵Masqui Māpa'ksini' jā quimaxqui'llh limāpa'ksin' ixpālacata tī jāna'l'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'i'ni'yā'tit tū iccāhuaniyan' ixpālacata Dios quilakalhu'manli ē quilacsacli. ²⁶Icpuhuan tze palh chā'tunu' ixtahui'llh chuntza' chī quit icui'llh. Chuntza' tze ixpālacata mimā'lh a'ktin' quilhtamacuj tū napūpātini'nāuj. ²⁷Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā catimakxtekti ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā caputza. ²⁸Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin' tzu'ma'jāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jislihua' ixpālacataca'n xla'ca'n tī tatamakaxtokni'ttza' a'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātini'nā'tit.

²⁹Tā'timīn, jā'tza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālihuaniyan' tī ka'lhī' ixpuscāt catā'scujli Dios hua'chi jā ixka'lhilh. ³⁰Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jā'tza' makās napāxuhua'yā'tit ē jā'tza' makās natamāhua'na'nā'tit. Ū'tza' caliputzatit tū natāyani' pō'ktu' quilhtamacuj. ³¹Makapitzin' tī taka'lhī' ixlistā'ca'n, pō'ktu' quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixlistā'ca'n. Hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit, jā chuntza' calitaxtutit chī xla'ca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

³²Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nali'ā'ktuyuna'ntit. Chi'xcu' tī

jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua Māpa'ksini'. ³³Chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua ixpuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. ³⁴Tzu'ma'jāt tī jā ā'tamakaxtoka o puscāt tī jā'tza' ka'lhī' ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalitlahua ixtalacasqui'nin' Māpa'ksini'. Pō'ktu' tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalilakachi'xcuhui' Dios. Puscāt tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxui' ixkōlu'.

³⁵Ū'tza' iccāhuaniyan' ixpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'lini'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuāyuj. Iclacasqui'n pō'ktu' quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze ixpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nin' Dios.

³⁶Palh chā'tin' chi'xcu' lacpuhuan jā tze ixpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzu'ma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt. ³⁷Palh chā'tin' chi'xcu' lihui'lini't jā catimāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksi' xatāta' jā camāmakaxtokli. ³⁸Chuntza' tī māmāmakaxtoka ixtzu'ma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tī jā māmāmakaxtoka ixtzu'ma'jāt.

³⁹Puscāt jāla catimакxteкли ixkōlu' palh hui'lhcus. Palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tī a'ka'ī'nī' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jātza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espiritu Santo.

Lihua' tū cālakahui'lican ídolos

8 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licanī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilipō'ktuca'n lacaca'tziyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'”, hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: “Calacapāstactit. Ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' talacapāstacni'.” Tū cāmaktāyayān milipō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxqui'can. ²Palh chā'tin lacpuhuan cā'tzī catūhuālh, xla' jāna'j ca'tzī chī ixlacasqui'nca naca'tzī. ³Palh chā'tin pāxqui' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksīni'.

⁴Iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licanī't ídolos. Quina'n ca'tziyāuj ídolo jā lakahuan ē xmān hui'lh chā'tin Dios tī xalakahuan. ⁵Hui'lh tī cāmāpācuhuīcan dioses nac a'kapūn o nac cā'ti'ya'tna'. Masqui huancan lhūhua' hui'lh dioses ē lhūhua' māpa'ksīni'nī'n, ⁶quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin quinDiosca'n ē ū'tza' tī xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tli'yāuj ē nalakachi'xcuhui'yāuj. Quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo ē xla' cācāxui'likō'lh

ixlipō'ktu catūhuālh ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

⁷Jā taca'tzī huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Makapitzīn tapuhuan tatlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinit tū lakahui'licanī't ídolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalaktaquilhpūta ídolos a'cxni' jāna'j ixta'a'ka'ī'. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinit ixla' ídolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xla'ca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze.

⁸Quinit jā quincālectlahuayān na ixlacatīn Dios. Chu lacxtim chī quincālectzīnān masqui nahua'yāuj quinit tū ixla' ídolo ē masqui jā nahua'yāuj. ⁹Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ē jā namātlahuī'yā'tit tū jā tze ā'chā'tin. ¹⁰Hui'x ca'tziya' ē palh nahuā'ya'na' a'ntza' jā laktaquilhpūtacan ídolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin tī a'ka'ī' ē jāna'j ca'tzī tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tziya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nān nalihui'li nahua' tū lakahui'licanī't ídolos masqui makca'tzī tlahuamā'lh tū jā tze. ¹¹Chuntza' mintā'tin tī jā tzej a'ka'ī', natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tla'hua'ya'. Cristo nilh ixpālacata mintā'tin. ¹²Chuntza' hui'x tlahuani'pāt tū jā tze Cristo a'cxni' māmākchuyīya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahui'ya' tū jā tze. ¹³Palh nalitamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinit tū icua', jā maktin ictihua'lh quinit.

Tū tzē ixtatlahua apóstoles

9 Ca'tziyā'tit quit apóstol ē quit libre. ¿Ē jā iclaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Quit iccāmāsu'yuni'n chī Dios quimacamaxqui'nī't ē ū'tza' lī'a'ka'i'tit. ²Masqui na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn quit jā apóstol, hui'xina'n jāla catihua'ntit chī xlaca'n. Hui'xina'n a'ka'i'tit a'cxni' iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' lītasu'yu quit apóstol.

³A'cxni' quina'ksa'ncan, ictamaktāya ē chuntza' iccākelhti: ⁴¿Ē jā ixlacasqui'nca palh naquintamāhuī' ti iccāmāsu'yuni'? ⁵¿Ē jā icka'lhī talacasqui'nī'n lacxtim na'ictlahua chī ā'makapitzīn apóstoles a'cxni' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcuhuālh namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles ē ixtā'timīn Jesús ē nā Pedro. ⁶¿Ē xmān quit ē Bernabé jāla iccāmaktēkāj naquincātamāhuī'yān? ¿Ē ixlacasqui'nca xmān quina'n icscujāuj na'icxokoyāuj quilihua'tca'n? ⁷Ti tanū ixlīsoldado, ¿ē jā xokocan? Ti cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. Ē ti cāmaktaka'lha purecu', xla' nahua' xaquinīt. ⁸Tū iccāhuaniyān jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Nā chuntza' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. ⁹Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn:

Jā caquilhui'li' ixbosal
minanimalh tū

lacchi'ntamā'lh trigo tū
lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Jā xmān ixpālacata animalh līhuanli Dios chuntza'. ¹⁰Nā huanli quimpālacataca'n. Ti cuxtu ē ti cha'n chu lacxtim taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' nalanāna'n ē natahua' xatza'ktza'. ¹¹Palh quina'n iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿ē ka'tla' catūhuālh palh naquilāmaxqui'yāuj macsti'nalj tū hui'xina'n ka'lhī'yā'tit ē tū jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? ¹²Palh cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākelhtahua'kē'ni'ca'n, ā'chulā' ixquilāmāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā' icka'lhīyāuj talacasqui'nī'n. Quina'n jā maktin iccāsqi'nī'n i'xquilāmāpitzini'uj.

Xatze quina'n ictāyani'uj ixlīpō'ktu ixpālacata jā na'a'nan tū nacāmāmakchuyi' ti nata'a'ka'i' xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. ¹³¿Ē jā ca'tziyā'tit ti tamaktāyana'n xaka'tla' na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n natahua' tū līmīncanī't nac templo? Ti natamaktāyana'n nac pūmacamāstā'n, xlaca'n nā natahua' macsti'nalj tū hui'līncanī't nac pūmacamāstā'n. ¹⁴Chuntza' chī ixpālacata mākelhtahua'kē'ni'. Ti tasca'tmā'nalh ixtachihuīn Dios natamāhuī' ti cāmāsu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli Māpa'ksīni'. ¹⁵Quit jā iccāsqi'nī'nī'ta'n naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Quit jā iccātzo'knuni'mā'n natzucuyā'tit naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icnīlh ē jā naquimaktīcan

tū ka'tla' iclīmacka'tzī. Ū'tza' ka'tla' iclīmacka'tzī: Jā maktin iccāsqui'ni'ni'tā'n tū icmaclacasqui'n.

¹⁶Masqui icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, jāla ka'tla' iclīmacka'tzī ixpālacata chuntza' quimacamaxqui'ca. Koxa' ictila palh jā na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios ixpālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatlaj. Quit ixlacasqui'nca na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' quimacamaxqui'ca. ¹⁸¿Tūchu quintatlaj? Ū'tza' huā'mā: Libre quit ē jā iccāmā't'jīyān a'cxni' iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios masqui tzē xa'iccāsqui'ni'n catihuālh.

¹⁹Jā tu icmaklaclē'n chā'tin chi'xcu' ē chuntza' jā tī chā'tin chi'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Masqui libre quit, iclītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuīt. Chuntza' naquintaxemata a'cxni' na'iccāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios ē nata'a'ka'ī'.

²⁰Na ixlacpu'na'itātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita ē chuntza' natalī'a'ka'ī'. Na ixlacpu'na'itātca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xa'icmākentaxtūcu'tunli līmāpa'ksīn, masqui quit icca'tzī jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū līmāpa'ksīn. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī xlaca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. ²¹Na ixlacpu'na'itātca'n

tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi ū'tunu'n. Masqui jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī ixtachihuīn Dios tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés. ²²Na ixlacpu'na'itātca'n xlaca'n tī jāna'j taca'tzī tū tze o tū jā tze, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n ixpālacata tzē na'iccāmāsu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī. Hua'chi catihuālh chi'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' natalexmata tū icmāsu'yumā'lh ē nata'a'ka'ī'. ²³Pō'ktu huā'mā' ictlahuamā'lh na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua ixpālacata Dios quincālakahu'man.

²⁴Ca'tzīyā'tittza' tī tatanū nac talāliskāhuī' cuenta tatlahua chī natatu'jnun ixpālacata xmān chā'tin natlaja ixpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Cakexpatni'tit Dios natla'ja'yā'tit. ²⁵Tī tanūcu'tun nac talāliskāhuī' ixlacasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxqui'can a'ktin corona tū palaj nascāca. Tū naquincātamaxqui'yān quina'n tī nalihuī'liyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁶Ū'tza' iclihui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē iclihui'līlh na'ictlaja. Quit ixlicāna' iclihui'līlh ictlaja. Quit ja hua'chi tī tucnu'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. ²⁷Quit iclihui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē quit

icmakapātīnīn quimacni'. Chuntza' tzē na'iclimāpa'ksi quimacni'. Chuntza' ictlahua ixpālacata jā tze palh quina'cstu quit jala icmākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapitzin.

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

10 Jā iclacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n tī tatā'a'lh Moisés. Ixlipō'ktuca'n tastālani'lh poklhnu' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū māpācuhuīcan Xatzu'tzo'ko Mar. ²Xlaca'n tastālani'lh poklhnu' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpaxli a'ntza' ē ī'scujnu'nī'n Moisés tahuanli. ³Ixlipō'ktuca'n taha'lh manā. Ū'tza' lihuat tū Dios macamilh ixlakaliyān. Ixlipō'ktuca'n lacxtim taha'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. ⁴Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo tī cāmaxqui'lh ixlipō'ktu tū ixtamaclacasqui'n calhāxcuhuālh na ixtejca'n. ⁵Masqui Dios tzej ixcāmaktaka'lh, xla'a'n jā tamakapāxuihlh ē ū'tza' ixtalīnītēlha nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁶Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n, pō'ktu quīncātamāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chī xla'a'n talacasqui'nli. ⁷Makapitzin xla'a'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzokni't ixpālacataca'n tī tatatzokostani'lh ídolo:

Tachi'xcuhui't tatahui'lalh ē tahuā'yalh ē tako'tnūlh.
A'cxni' tahuā'yankō'lh,
tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xla'a'n. ⁸Makapitzin xla'a'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanilh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xla'a'n tatlahualh. ⁹Makapitzin xla'a'n tajicsmāhui'lh Dios ē ū'tza' cālīlakxcamaknīlh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhui'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xla'a'n. ¹⁰Makapitzin xla'a'n talīquilhnlh Moisés ē milh ángel tī cāmālakspūtūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xla'a'n.

¹¹Ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh xla'a'n ū'tza' talīmāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'līca chī naquīncātālīmāca'tzīniyān chī natlahuayāuj quina'n tī hui'lāna'uj a'cxni' jā'tza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ¹²Ū'tza' tī lacpuhuan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tzē natlahua tū jā tze. ¹³Catūxcuhuālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalilaktzī'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tzē na'a'kspula ā'chā'tin. Tzē nalipāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimakxtekli nalilaktzī'nca'na' hasta a'cxni' jā'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuīxcāniyān ē chuntza' nalitāyani'ya' ē chuntza' nali'a'kapūtaxtuya'.

¹⁴Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Camakxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūtayā'tit. ¹⁵Hui'xina'n tzē lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mina'cstuca'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. ¹⁶A'cxni' hua'can Santa Cena, mātā'yāuj tapāxcatca'tzīn ixpālacata tū tojōmā'lh nac

vaso. Quilipō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huanicu'tun quina'n tā'talacxtimīyāuj Cristo tī maka'lh ixka'lhni'. Pāntzīn tū che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huanicu'tun tā'talacxtimīuj Cristo ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷Xmān mactin pāntzīn tū māpitzican, chuntza' quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzīn.

¹⁸Capāstactit chī tatlhua tī cāmāpacuhuīcan israelitas. A'cxni' tahua' quinīt tū hui'llicanī't nac pūmacamāstā'n, tā'talacxtimī Dios ixpālacata pūmacamāstā'n ixla' Dios. ¹⁹¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī ixlītlī'hui'qui o ixofrenda ídolo tzē nacāmaktāyayān? ²⁰Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'lī ídolo tī jā israelitas, xlaca'n talakahui'limā'nal hū tū jā tzeya ū'ni' tū cāmāpa'ksi skāhui'ni'. Jā talakahui'limā'nal hū Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimī'yā'tit skāhui'ni'. ²¹Palh tzej a'ka'i'yā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasoca'n Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā ixvasoca'n ídolos. Ē jāla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā na ixmesaca'n ídolos. ²²¿Ē hui'xinan palhāsā' makasitzi'cu'tunā'tit Māpa'ksini'? Ā'chulā' xla' māpa'ksini'n ē jā quina'n.

Nacālacapāstacāuj ā'makapitzīn

²³Masqui tzē tlahuacan catūxcuhuālh, hui'lapālh catūhuālh tū jā mini'ni'

tlahuacan ē jā cāmaktāya tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios. ²⁴Jā catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tūchu ā'chulā' tze quimpālacata?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tūchu ā'chulā' tze ixpālacata ā'chā'tin?”

²⁵A'cxni' tamāhua'ya' quinīt nac litamāuj, jā catikelhasqui'ni' palh lakahui'llicanī't ídolo. Tzē nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'. ²⁶Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

²⁷Palh chā'tin minamigo jā a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē tā'huā'yancu'tunān ē palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't catūxcuhuālh tū namaxqui'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh lakahui'llicanī't ídolo. ²⁸Palh chā'tin nahuanīyān: “Huā'mā' quinīt lakahui'llicanī't ídolo”, jā catihua't ixpālacata tī māca'tzīnī'yān. Palhāsā' xla' lacpuhuan jāla hua'can. Hui'x ca'tziya' jā tū catililanī'n palh nahua'ya'; tī māca'tzīnīyān, xla' jā ca'tzi'. ²⁹Ū'tza iclīhuanin jā cahua't ixpālacata tī māca'tzīnīyān.

Chā'tin tzē nakelhasqui'nini'n: “¿Tū iclītlahuani' cuenta tū lacpuhuan ā'chā'tin ixpālacata tū tze ē tū jā tze a'cxni' quit ictlahuacu'tun catūhuālh? ³⁰Palh pūla na'icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' na'icua' catūxcuhuālh, ¿chī quilichihuīnancan tū iclīmaxqui'nī't tapāxcatca'tzīn Dios?” Chuntza' tzē nakelhasqui'nini'n. ³¹Chuntza' catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxui Dios. A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit

ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit,
 natlahua'yā'tit ixpālacata
 ā'makapitzin natamakapāxui
 Dios. ³²Jā titlahua'yā'tit jā tū tū
 nacāmāmakchuyin israelitas nūn
 griegos nūn xla'ca'n tī tatā'tapa'ksi
 Dios. ³³Quit iccālīmakapāxui'cun
 ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
 catūxcuhuālh ictlahuamā'lh.
 Jā icputzamā'lh xmān
 tū tze quimpālacata; nā
 icputzamā'lh tū tze ixpālacata
 ā'makapitzin ē chuntza' tze
 natali'a'ka'i'ni' ixtachihuin Dios ē
 nacāmakapūtaxtūcan.

11 Caquilāmaksca'tui chuntza'
 chī quit icmaksca'tli Cristo.

**Ixpālacata puscan a'ntza'
 jā takēstokcan**

²Chuhua'j tā'timīn, tze chī
 hui'xina'n quilālacapāstacāuj
 ē mākentaxtūyā'tit tū
 iccāmāsu'yuni'ni'ta'n. ³Iclacasqui'n
 naca'tziyā'tit Cristo cāmāpa'ksi
 chā'tunu' chi'xcu'hui'n; ē chi'xcu'
 māpa'ksi ixpuscāt; ē Dios māpa'ksi
 Cristo. ⁴A'cxni' chi'xcu' orarlimā'lh
 o lichihuina'mā'lh catūhuālh tū
 Dios māsu'yuni'lh ē palh jā tā'kxtu
 ixtā'knu', xla' jā lakachi'xcuhui'
 ixMāpa'ksini'. ⁵A'cxni' puscāt
 orarlimā'lh o lichihuina'mā'lh
 catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh,
 ixlacasqui'nca natacuclapa. Palh
 jā natacuclapa puscāt, tamāxani'
 ixlīmān ē chu chuntza' lacxtim
 hua'chi ta'a'ksitni't. ⁶Palh chā'tin
 puscāt jā tacuclapacu'tun,
 ca'a'ksitca; ē ixpālacata limāxana'
 ta'a'ksita puscāt, catacuclapalh.
⁷Tū tlahua chi'xcu', ū'tza' tze
 nalimāka'tli'can Dios ē tū tlahua

puscāt, ū'tza' nalīlakachi'xcuhui'can
 ixkōlu'. ⁸Dios jā tlahualh pūla
 puscāt. Pūla tlahualh chi'xcu' ē
 litlahualh puscāt ixtāpālucut
 chi'xcu'. ⁹Chuntza' Dios jā tlahualh
 chi'xcu' ixpālacata puscāt. Tlahualh
 puscāt ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰Ū'tza'
 ixlīlacasqui'nca puscāt natacuclapa.
 Chuntza' lakachi'xcuhui' ixkōlu'
 ē ángeles. ¹¹Na ixlacatin Dios,
 chi'xcu' ē puscāt chu lacxtim, ē
 talāmaclacasqui'n chā'tunu'.
¹²Xapūla puscāt Dios māxtulh na
 ixtāpālucut chi'xcu' ē chuhua'j
 puscāt mālacatuncuhui' chā'tin
 ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla'
 mālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh
 tū a'nan.

¹³Hui'xina'n mina'estuca'n
 calīhui'li'tit. ¿Ē puhua'nā'tit
 minī'ni' palh puscāt na'orarli ē jā
 tacuclapani't? ¹⁴¿Ē jā limāxana'
 palh pūlh mā'n ixya'j chi'xcu'?
¹⁵Puscāt ka'tla' nalīmakca'tzi
 ixya'j xapūlh mā'n. Ū'tza'
 litacuclapa. ¹⁶Palh chā'tin
 lichihuina'ncu'tun ixpālacata
 tacuclapacan, nahuaniyā'tit:
 “Quina'n iclismanini'ta'uj
 puscan natatacuclapa a'cxni'
 ta'orarlimā'nalh”, nahuaniyā'tit.
 Chuntza' lismanīcan calhāxcuhuālh
 jā makapāxui'can Dios.

**Tlahuaca tū jā minī'ni' a'cxni'
 hua'can Santa Cena**

¹⁷Chuhua'j iccālacaquilhniyān
 ē ixpālacata huā'mā': A'cxni'
 takēstokā'tit, tlahua'yā'tit tū jā
 minī'ni' ē tū jā lālimaktāya'yā'tit.
¹⁸Xapūla iccāhuaniyān tū
 quihuanica. A'cxni' takēstokā'tit,
 hui'xina'n tapāpitziyā'tit na

milacpu'na'i'tātca'n. Macsti'na'j ica'ka'i' tū tahuan. ¹⁹Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitziyā'tit ē chuntza' natasu'yu tichu ixlīcāna' tamakapāxui' Dios. ²⁰A'cxni' takēstokā'tit, tasu'yu palh jā hua'pā'na'ntit ixCena Māpa'ksīni'. ²¹A'cxni' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milihua'ca'n tū lita'nī'ta'ntit. Chuntza' chā'tin tī jā tū ka'lhī, xla' natzi'nca ē ā'chā'tin naka'sa ē hasta naka'chī. ²²¿Ē jā ka'lhī'yā'tit minchicca'n jā tzē nahuā'ya'nā'tit ē nako'tnū'nā'tit? Jā tze chī tlahua'pā'na'ntit ixpālacata chuntza' cālakmaka'nā'tit ā'makapitzin tī ta'a'ka'i' ē tatakēstoknī't. Cāmāmāxa'ni'yā'tit tī jā taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī na'iccāhuaniyān palh tze tū tlahua'yā'tit? Jā icticāhuanin, nūn maktin.

IxCena Māpa'ksīni'

Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

²³Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāscatīlh Māpa'ksīni' ē ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzi'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca namaknīcan, Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. ²⁴Māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles: “Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā' mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yāuj chuhua'j ixpālacata naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” ²⁵Chu chuntza' tlahuapalh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh. Tayalh ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē

cāhuanilh: “Tū tojōmā'lh nac huā'mā' vaso ū'tza' xasāsti' ixtalacāxtlahuan Dios litaxtu ē tū lilaccāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī pūhua'yāuj chuhua'j naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” Chuntza' cāhuanilh. ²⁶Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī nīlh Māpa'ksīni' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksīni'.

Chī nahua'can Santa Cena

²⁷Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasqui'nca. Ū'tza' huanicu'tun ixlacasqui'nca tzej natalā'kchoko na ixlacatīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'ncan ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. ²⁸Ixlacasqui'nca chā'tunu' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios, pūla casqui'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tzē nahua' pāntzīn ē tzē napūhua' vaso. ²⁹Chuntza' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzi tū huanicu'tun tū tlahuamā'lh, xla' a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzi huā'mā' lihuat hua'chi ixlakxoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksīni'. Hui'xina'n jā cuenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksīni'. ³⁰Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'i'tātca'n jā lactli'huī'quin ē ū'tza' talīta'jatlatla ē ā'makapitzīn tanīlh. ³¹Palh

quina'n ixpuhuanui: “¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios?”, palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan.

³²Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān' ē chuntza' nalisca'tāuj. Chuntza' jā cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xla'ca'n tī jā ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios.

³³Tā'timīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahuā'ya'nā'tit, jā palaj titaya'yā'tit milihua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴Palh tzi'nca chā'tin, cahuā'yalh pūla na ixchic. Chuntza' jā natlahua'yā'tit tū mina'cstuca'n nalilactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'iccālacāxtlahua a'cxni' na'ica'nācha'.

Tascujūt tū cāmaxqui' Espīritu Santo chā'tunu' chi'xcuhui'n

12 Chuhua'j iclacasqui'n naca'tziyā'tit ixpālacata tū māstā' Espīritu Santo.

²Ca'tziyā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhui'yān ē chuntza' ixcātalimāxtuyān na ixtej Dios nalaktatzokostayā'tit ídolos. Hua'chi sa'j ixpini'ta'ntit cālakachi'xcuhui'yā'tit ídolos tū jāla caticāmaktāyan.

³Iccāmasu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspīritu Dios jāla catilakapalalh ixtacuhuīni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espīritu Santo, jā tī chā'tin tzē ixuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksini'.

⁴Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chi'xcu'huīn, xmān chā'tin Espīritu Santo tī cāmaxqui'lh. ⁵Xtumnu'

ixtalacapāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksini'ca'n tī scujni'mā'nauj. ⁶Xtum chī chā'tunu' tatā'scuja Dios ē ixlīmān Dios tī māsu'yu ixlītlī'huī'qui a'cxni' chi'xcuhui'n tatā'scuja.

⁷Tasu'yu Espīritu Santo cāmaxqui' ixlītlī'huī'qui chā'tunu' chī natalīmaktāya ā'makapitzīn.

⁸Chā'tin tzej ca'tzi chī nalimāsu'yu tū ixlicāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzi chī namāsu'yu tū jiclihua' likexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāasca'tīlh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espīritu Santo.

⁹Espīritu Santo māsu'yu chā'tin chī lipāhuan Dios a'cxni' tlahua oración ē ca'tzi Dios namaxqui' tū nasqui'ni'. Ā'chā'tin tzē nacāmātzeyī ta'jatatlani'n ixpālacata Espīritu Santo. ¹⁰Chā'tin tzē natlahua tū natali'a'cni' chi'xcuhui'n ē ā'chā'tin tzē nahuan tū Dios māca'tzīnilh. Ā'chā'tin huampala tzē naca'tzi tīchu cāmāchihuīni' ā'makapitzīn, palh Espīritu Santo o palh a'kskāhui'ni'ni'n. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'ni't. Ā'chā'tin tzē nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ¹¹Ixlipō'ktu tzamā' catūhuālh ixtascujūt ixEspīritu Dios. Chu chuntza' chī lacasqui'n Espīritu Santo chu chuntza' cāmasu'yuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quilipō'ktuca'n tī a'ka'i'yāuj hua'chi chu a'ktin macni'

¹²Chā'tunu' chi'xcuhui'n xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpitzun ka'lhī quimacni'ca'n

hua'chi quimacanca'n ē quilakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlipō'ktu tzamā' chu a'ktin quimacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo. ¹³Quilipō'ktuca'n ti a'ka'i'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quincāmaxquī'n Espiritu Santo. Quilipō'ktuca'n masqui israelitas o griegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quilipō'ktuca'n ti a'ka'i'yāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktini'uj Espiritu Santo.

¹⁴Kempāhūhua' xalacpitzun quimacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalīlakō' chu a'ktin macni'. ¹⁵Palh tujan ixuanli: “Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁶Palh a'ka'xko'lh ixuanli: “Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁷¿Chī ixlikexmatui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? ¿Chī ixlikenkahuana'uj palh quimacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? ¹⁸Chuntunca quimacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasqui'nli ē ka'lhī ixlipō'ktu xalacpitzun. ¹⁹Palh pō'ktu quimacni'ca'n ixlalh cahuālh xmān a'ktin xalacpitzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tzē ixtasu'yulh a'ktin macni'. ²⁰Chuntza' lhūhua'

ixlacpitzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni' lanī't.

²¹Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” ²²Masqui jā lacxtim tasu'yu ixlitli'hui'qui a'katunu' xalacpitzun quimacni'ca'n chu lacxtim talacasqui'n. ²³Hui'llh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasu'yu. Tzej mālhekē'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuui'yāuj jā līmāxana' tasu'yu. ²⁴Xalacpitzun tū jā līmāxana' tasu'yu, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlipō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuui'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. ²⁵Jāla cāmāxtumlican xalacpitzun quimacni'ca'n ixpālacata xalacpitzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶A'cxni' tatakāhui' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlipō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātini'n. Palh nalakachi'xcuui'can quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlipō'ktu quimacni'ca'n. ²⁷Chuhual'j hui'xina'n hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁸Chā'tunu' ti a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n. Xapūla Dios cāhui'lilh makapitzin ixi'lapóstolca'n ti ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlikempātu'

cāhui'lilh chī a'kchihuina'nī'n
 ē ixlīkempātu'tun cāhui'lilh
 ixlimākeltahua'kē'ni'nī'nca'n. Nā
 Dios cāhui'lilh ā'makapitzin tī tzē
 natatlahua tū li'a'cnīn ē cāhui'lilh
 ā'makapitzin tī tzē natamātzeyī
 ta'jatatlanī'n. Nā ā'makapitzin
 cāhui'lilh natamaktāyana'n ē
 ā'makapitzin cāhui'lilh natala
 xapuxcu' tī ta'a'ka'ī. Cāhui'lilh
 huampala ā'makapitzin tī
 tzē natachihuina'n xtum
 tachihuīn. ²⁹¿Ē ixlīpō'ktuca'n
 apóstoles tahuani't? ¿Ē
 ixlīpō'ktuca'n a'kchihuina'nī'n
 tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n
 mākeltahua'kē'ni'nī'n tahuani't?
 ¿Ē ixlīpō'ktuca'n natatlahua
 tū li'a'cnīn? Jā maktin nala
 chuntza'. ³⁰Ixlīpō'ktuca'n jāla
 natamātzeyī'nī'n. Ixlīpō'ktuca'n jāla
 natachihuina'n xtum tachihuīn.
 Nūn ixlīpō'ktuca'n jāla catitahuanli
 tū huanicu'tun xtum tachihuīn.
³¹Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit
 mintascujūtca'n tū ā'chulā' tze. Ē
 chuhua'j na'iccāmāsu'yuni'yān tū
 ā'chulā' lihua'ca' xatze.

Chī nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzin

13 Palh ixchihuina'uj
 kempālhūhua' tachihuīn
 ē nā chī tachihuina'n ángeles, jā
 tū limacuan palh jā ixcāpāxqui'uj
 ā'makapitzin. Quintachihuīnca'n
 hua'chi licā'n ixuanli tū palha'
 macasā'nan ē pucsmakahuanini'n
 palh jā cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin.
²Masqui tzej ixlimāsu'yūj
 ixtachihuīn Dios ixlītlī'huī'qui
 Espíritu Santo, ē masqui ixca'tziuj
 tū huanicu'tun talacapāstacni' tū
 tatzē'knī't, ē palh ixca'tzikō'uj

kempālhūhua' catūhuālh, ū'tza'
 jā tū ixquinticālimaktāyan palh
 jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin.
 Huampala palh ixlīpāhuanui
 Dios ē ixca'tziuj tzē i'squi'ni'uj
 camālacxijli a'ktin sipej ē
 ixtalacxijli, jā tū quintapalhca'n
 palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin.
³Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj
 ē ixcāmāpitzini'uj tī cāspunī'
 ixlīhuatca'n ē palh ixmacamāstā'uj
 quimacni'ca'n naquincātlhcuuyān,
 jā tū limacuan ixtlahuáuj tzamā'
 palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin.

⁴Tī cāpāxqui' ā'makapitzin
 nalīpātini'kō' ē jā nalisītzī'.
 Xla' nalakalhu'manīni'n ē jā tū
 catipuhuanli masqui ā'makapitzin
 ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā
 ka'tla' makca'tzi ē jā ixlīmān
 napuhuan xla' xatze. ⁵Tī cāpāxqui'
 ā'makapitzin jā natlahua tū jā
 minī'ni' nūn nalacpuhuan tū xmān
 ū'tza' minī'ni'. Xla' jā tū catilīsītzī'lh
 ē jā namālakxokonī'cu'tun tū
 tlahuani'canī't tū jā tze. ⁶Nā xla'
 jā nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan
 tū jā tze; nalīpāxuhua a'cxni'
 tlahuacan tū xatze. ⁷Tī cāpāxqui'
 ā'makapitzin, xla' natāyani'kō'
 catūxcuhuālh tū nalani'. Napuhuan
 tze ā'makapitzin ē jā palaj
 nacālimālacsu'yucu'tun. Xla'
 napuhuan ā'līstān natatlahua tū tze.
 Masqui napātini'n, jā catimakxtekli
 nacāpāxqui' ā'makapitzin.

⁸Tapāxqui'n jā maktin catisputli.
 Nasputa ixtachihuīn tī māsu'yū
 ixtachihuīn Dios. Nā natasputa
 kempālhūhua' tachihuīn tū a'nan
 nac cā'quilhtamacuj. Nasputa
 ixlīpō'ktu tū chi'xcuhū'n tze
 nataca'tzi. ⁹Jā ketzī chī ca'tziyāuj

chuhua'j ē jā ketzī chī māsuyuyāuj
chuhua'j ixtachihuīn Dios.

¹⁰Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' naca'tzikō'yāuj ixlipō'ktu ē
a'cxni' jātza' namaclacasqui'nāuj tū
ca'tziyāuj chuhua'j ē tū jā ketzī.

¹¹A'cxni' ska'ta'cus
xa'icuanī't, hua'chi chā'tin
ska'ta' xa'icchihuīna'n. Hua'chī
chā'tin ka'hua'cha xa'icpuhan
ē xa'iclacapāstacna'n. A'cxni'
ictachi'xcuhui'lil, icmakxteklī chī
xa'icuanī't quiliska'ta'. ¹²Chuhua'j
jā tzej lakapasāuj Dios, xmān
hua'chi ixlaktzī'uj ixtaxkaket nac
xaslamama licā'n. Namin a'ktin
quilhtamacuj a'cxni' nalaktzī'nāuj
Dios cālacan. Chuhua'j macsti'na'j
ca'tziyāuj chī lihui'lh Dios; a'cxni'
namin tzamā' quilhtamacuj,
nalakapasāuj Dios chuntza' chī xla'
quincālakapaskō'yān. ¹³Chuntza'
kempātu'tun catūhuālh tū
ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj.
Ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj ē
na'a'ka'i'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca
napuhuanāuj Dios namākentaxtū
tū huani't; ē ixlacasqui'nca
nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn.
Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza'
cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn.

Chihuīna'ncan ā'xtum tachihuīn

14 Caputzatit chī
nacālīpāxqui'yā'tit
ā'makapitzīn ē calacasqui'ntit tū
Espíritu Santo cāmaxqui'yan. A'ktin
tascujūt tū mātā' Espíritu Santo,
ū'tza' tzē māsuyū ixtachihuīn
Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit
huā'mā' tascujūt ē jā ā'makapitzīn.
²A'cxni' chā'tin chihuīna'n
xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't,

xla' xmān tā'chihuīna'mā'lh
Dios ē jā cātā'chihuīna'mā'lh
chī'xcuhui'n ixpālacata jā tī
ca'tzī tū huanicu'tun. Espiritu
Santo māchihuīnī. ³Tī līmāsuyū
ixtachihuīn Dios ixlītlī'hui'qui
Espíritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n
chī'xcuhui'n. Chuntza'
nacāmāsuyūnī ē nacāmaktāya ē
nacāmāhuixcānī. ⁴Tī chihuīna'n
xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't,
ū'tza' xmān tahuixcānī ixlīmān. Tī
māsuyū ixtachihuīn Dios, ū'tza'
cāmāhuixcānī ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i'.

⁵Iclacasqui'n milīpō'ktuca'n
ixchihuīna'ntit xtumnu' tachihuīn
tū jā ixca'tziyā'tit. Ā'chulā'
iclacasqui'n ixmāsuyū'tit
ixtachihuīn Dios. Ā'chulā'
ixlacasqui'nca tī līmāsuyū
ixtachihuīn Dios ē jā tī xmān
chihuīna'n xtumnu' tachihuīn
ē jāla nahuan tū huanicu'tun
tzamā' xtum tachihuīn. Xmān
palh tzē nahuan tū huanicu'tun
tzamā' tachihuīn ē chuntza'
nacāmaktāya ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i', xmān chuntza' tze palh
nachihuīna'n xtum tachihuīn tū
jā ca'tzī'. ⁶Palh na'ica'nācha' ē
na'icchihuīna'n xtum tachihuīn,
¿chī na'iccālimaktāyayān? Palh
jā na'iccāhuanīyān tū Dios
quimāsuyūnī'lh o tū icsca'tli tū ixla'
Dios, ¿chī na'iccālimaktāyayān?
Palh jā na'iccāhuanīyān ixtachihuīn
Dios o palh jā iccāmāsuyūnī'yān,
¿chī na'iccālimaktāyayān?

⁷A'cxni' skoli'can ē a'cxni'
sla'knancan, kexmatāuj chī
sā'nan. Palh jā tzej skoli'can, jāla
ca'tzīcan tū huanicu'tun. ⁸Palh jā

tzej liskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatli ē jā catitā'kaqui'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. ⁹Chuntza' hui'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuīna'n, ¿chī nalīca'tzīcan tū huanicu'tun? Hua'chi xmān nachihuīna'nā'tit nac ū'nī'. ¹⁰Kempālūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuīn. ¹¹Palh jāla ickexmata ixtachihuīn ā'chā'tin, quit iclanī't hua'chi xamini' ixpālacata xla' ē xla' xamini' lanī't quimpālacata. ¹²Hui'xina'n naputzayātit tzamā' talakalhu'mān tū māstā' Espīritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmaxqui'yān tzamā' talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuīxcānī tī ta'a'ka'ī'. ¹³Chuntza' tī nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, casqui'ni'llh Dios namaktāya nacamāsu'yuni' ā'makapitzīn tū huanicu'tun. ¹⁴Palh xtum quintachihuīn a'cxni' icorarlīmā'lh, xmān quīlistacna' ca'tzī tū huanicu'tun. Jā scujmā'lh quintalacapāstacni' ē jā tī chā'tin icmaktāyamā'lh. ¹⁵¿Chī na'iclitlahua? Na'icli'orarli quīlistacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni' ē chuntza' na'iccāmaktāya tī takexmatmā'nalh. Na'iclipixtlī' quīlistacna' ē nā na'iclipixtlī' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' tī takexmatmā'nalh nataca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁶Palh chihuīna'na' xtum tachihuīn a'cxni' māstā'ya' tapāxcatca'tzīn, xmān milīstacna' makapāxuīmā'lh Dios, ē ā'makapitzīn jāla takexmata. ¿Chī tzē nalihuan catihuālh: “Amén”, palh jāla ca'tzī tū huanicu'tun

tū huanī'ta'? ¹⁷Masqui hui'x tzej maxqui'pā't tapāxcatca'tzīn Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸Quit tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn tū jā icsca'tnī't. Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios quit ā'chulā' tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn ē jā hui'xinan. ¹⁹Antza' jā tatakēstoka tī ta'a'ka'ī', icchihuīna'ncu'tun macsti'nal'j tachihuīn tū kexmatcan ē ū'tza' nacālīmāsu'yuni'. Jā icchihuīna'cu'tun lhūhua' xtum tachihuīn tū jā catilitamaktāyalh ā'chā'tin.

²⁰Jā catipuhua'ntit hua'chi lacstīn tī jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn tī jānal'j taca'tzī tatlahua tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chī'xcuīn. Xlaca'n taca'tzī tū ā'chulā' ixlacasqui'nce. ²¹Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē Dios huanli chuntza':

Na'iccātā'chihuīna'n tzamā' israelitas.

Na'iccāmācamīn tī xtum ixtachihuīna'n ē tī makatīyātī'n.

Quit na'iccāmāchihuīnī.

Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.

²²Chuntza' a'cxni' chihuīna'ncan xtum tachihuīn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālīmāsu'yuni' ixlītlī'huī'qui Dios xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē talaktzī'mā'nalh a'ktin lī'a'cnīn. A'cxni' limāsu'yucan ixtachihuīn Dios ixlītlī'huī'qui Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'yuni'yān ixlītlī'huī'qui Dios hui'xina'n tī

a'ka'i'yā'tit. ²³Palh milipō'ktuca'n tī a'ka'i'yā'tit ixtakēstoktīt ē palh milipō'ktuca'n ixchihuī'nā'tit xtum tachihuīn tū jā ixca'tziyā'tit, ē palh ixtanūlh catihuālh chi'xcu' o tī jā a'ka'i', ĩē jā nahuan chuya'yā'tit? ²⁴Palh milipō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' natanū catihuālh chi'xcu' o chā'tin tī jā a'ka'i', xla' tzē nakexmata tū māsuyupā'na'ntit. Chuntza' nalica'tzi xla' jā tze na ixlacin Dios. ²⁵Nā naca'tzi jā tū catimātzē'kli ixlacin Dios. Chuntza' nalilaktatzokosta namakapāxui Dios ē nahuan: “Ixlicāna' Dios hui'lh na milacpu'na'i'tātca'n.”

**Chī chā'tunu' natachihuīna'n
a'cxni' takēstokcan**

²⁶Ū'tza' huā'mā' tū natlahua'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtli'yā'tit o jā namāsu'yuyā'tit na ixtachihuīn Dios. Chā'tin tzē namāsu'yu tū Dios māsuyuni'lh. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tni't o tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn. Catūxcuhuālh tū tlahuacan, calalh ū'tza' tū nacālimaktāya tī tatakēstoka. ²⁷Palh tahui'lanalh tī natachihuīna'n xtum tachihuīn, catachihuīna'nli lichā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalālilakpalitēlhalh. Nā ca'a'nalh chā'tin tī namāsu'yu tū huanicu'tun. ²⁸Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn, caca'csa cahuanli tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn. Ixa'cstu catā'chihuīna'nli Dios ē

jā a'ntza' jā takēstokcan. ²⁹Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'makapitzin tzej catakexmatli nataca'tzi palh Dios ixlicāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuīna'n. ³⁰Palh hui'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzini xla' tū namāsu'yu, tī chihuīna'mā'lhcus jā'tza' catichihuīna'nli. Palaj nachihuīna'nkō' a'cxni' tasu'yu chihuīna'ncu'tun ā'chā'tin. ³¹Lichā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscat'ican ixlipō'ktuca'n ē nacāmāhuixcānican. ³²Tī līmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ixlitli'hui'qui Espiritu Santo, xla' tzē naquilhca'csa a'cxni' ca'tzi Dios namāchihuīni ā'chā'tin. ³³Dios lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē jā lacasqui'n xamaktin natachihuīna'n.

Calhāxcuhuālh tatakēstoka tī ta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴Ca'cs natatahui'la puscan. Jā cacāmakxtekca natachihuīna'n xla'ca'n. Puscan catakexmatli chī tatzō'kni' na ixlimāpa'ksinca'n israelitas jā huan puscan jā catitamāpa'ksilh chi'xcuhuī'n. ³⁵Palh chā'tin puscāt sca'tcu'tun catūhuālh, cakelhasqui'nilh ixkōlu' a'cxni' tahui'lāna'lh na ixchicca'n. Līmāxana' palh puscan natachihuīna'n jā takēstokcani't namakapāxui'can Dios.

³⁶Calacapāstactit huā'mā'. Na mincā'lacchicni'ca'n jā a'ntza' pūla māsuyuca ixtachihuīn Dios. Jā xmān hui'xina'n kexpatni'ta'ntit. ĩTū ixpālacata puhua'nā'tit ca'tziyā'tit chī

ixlacasqui'nca talatā'kchoko ti ta'a'ka'i'? ³⁷Makapitzin puhua'nā'tit tzē mäsuyuyā'tit ixtachihuin Dios o puhua'nā'tit Espiritu Santo cāmaxqui'nī'ta'n a'ktin talakalhu'mān. Caca'tzītīt hui'xina'n tū iccāto'knuni'yān, ū'tza' ixlimāpa'ksin quiMāpa'ksini'ca'n. ³⁸Palh catihuālh jā kexmatcu'tun ixtachihuin Dios, calatachokolh chī ixtapāxuān.

³⁹Tā'timin, caputza'tit chī nalimāsu'yuyā'tit ixtachihuin Dios ē jā timāmakchuyiyā'tit ti tzē chihuina'n xtum tachihuin. ⁴⁰Ixlipō'ktu tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza' chī ixlacasqui'nca ē chuntza' chī mini'ni'.

Chī līlacastālancuana'lh Cristo

15 Chuhua'j iccāmālacapāstaquiyān xatze tachihuin tū iccāmāsu'yuni'ni'ta'n. Hui'xina'n maktini'ni'ta'ntit ē a'ka'i'ni'ta'ntit. ²Ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'ni'ta'n lī'a'kapūtaxtutit palh jā chu tlakaj a'ka'i'ni'ta'ntit.

³Iccāmāsu'yuni'ni'ta'n tū ixlacasqui'nca ē tū quimāscat'icanī't. Ū'tza' huā'mā'; Cristo nilh xpālacata quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcanī't makāstza' na ixtachihuin Dios. ⁴Mācnūcanī't Cristo ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj mālacastālancuanīca. Chuntza' tatzō'kni't na ixtachihuin Dios. ⁵A'cxni' lacastālancuana'nlitza', apóstol ti pūla laktzi'lh Cristo, ū'tza' Pedro. Ā'listān ixlipo'ktuca'n apóstoles talaktzi'lh. ⁶Ā'listān

huampala hua'chi lakaquitziś ciento ā'makapitzin ixtachi'xcuui't xamaktin talaktzi'lh. Lhūhua' xla'ca'n tahui'lāna'lhcus ē ā'makapitzin tasputlitza'. ⁷Ā'listān huampala Jacobo nā laktzi'lh ē huampala ixlipō'ktuca'n apóstoles talaktzi'lh.

⁸Ā'xmān quit iclaktzi'lh Cristo. Quit hua'chi chā'tin ska'ta' ti xatamāyujūn ē jā a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. ⁹Quit hua'chi apóstol ti ā'chula' xastancu. Ā'makapitzin apóstoles ā'chulā' laka'tla' ē jā quit. A'cxni' jāna'j xa'ica'ka'i' xa'iccāmakapātīnīn ti ixta'a'ka'i'. Ū'tza' jā quiliminī'ni'n palh apóstol quihuanica. ¹⁰Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' apóstol iclihuanli. Jātza' xmān quilakalhu'manli ixpālacata quit ā'chulā' i'cscujli ē jā ā'makapitzin apóstoles. Jā quilimān icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' quimaktāyalh chī icscujli. ¹¹Masqui ā'makapitzin apóstoles o masqui quit, quilipō'ktuca'n icmāsu'yuyāuj xatze tachihuin ixta' Jesucristo ē hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit.

Natalacastālancuana'n nini'n

¹²Palh icmāsu'yuyāuj chī Cristo lacastālancuana'nli, ū'chī tzē nalihua'nā'tit makapitzin hui'xina'n jā ti chā'tin nalacastālancuana'n? ¹³Palh jā ti chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālancuana'nli Cristo. ¹⁴Ē palh Cristo jā ixtilacastālancuana'nli, jā ixlicāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū limacuan ixa'ka'i'tit. ¹⁵Nā chuntza' quina'n xa'icuanui tū jā ixlicāna'

ixpālacata Dios chī icmāsu'yuyāuj
 Dios mālacastālancuanilh
 Cristo. Chuntza' xa'icmāsu'yūj
 tū jā ixlicāna' palh jā tī chā'tin
 cahuālh ixlacastālancuana'nli.
 16Palh jā tī chā'tin cahuālh
 nalacastālancuana'n, nūn Cristo jā
 ixlacastālancuana'nli. 17Palh Cristo
 jā cahuālh lacastālancuana'nli,
 jā tū limacuan ixa'ka'itit.
 Jāna'j ixticātāmātza'nkēna'nin
 mincuentaca'n. 18Palh jā cahuālh
 lacastālancuana'ncan, chuntza' tī
 tanilhtza' masqui ixtatā'tapa'ksilh
 Cristo, ixta'a'lh nac pūpātin.
 19Palh jā ixka'lhūj quilatamatca'n
 tū jā catilakspuṭli ixpālacata
 lipāhuanāuj Cristo, ā'chulā' koxa
 tilayāuj quina'n ē jā ixlīpō'ktuca'n
 ā'makapitzin tachi'xcuḥi't.

20Ixlicāna' chī

mālacastālancuanica Cristo ē
 laktaxtulh nac cālīnin. Chuntza'
 cāpūlani'lh tī ta'a'ka'it'lh ē tanilhtza'
 ē natalacastālancuana'mpala.

21Adán tlahualh tū jā tze ē ū'tza'
 talitzuculh tanī tachi'xcuḥi't.

Cristo nilh nac cruz ē chuntza'
 natalilacastālancuana'n
 tachi'xcuḥi't ē nataka'lhī
 ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

22Adán quixu'napapca'n ixuanī't, ē
 chuntza' quilīpō'ktuca'n nanīyāuj.

Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksi Cristo,
 xlaca'n natalacastālancuana'n.

23Chā'tunu' ka'lhī ixquilhtamacuj
 a'cxni' napūlacastālancuana'n.
 Tī xapūla lacastālancuana'nli,
 ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala
 Cristo, natalacastālancuana'n
 xlaca'n tī tatā'tapa'ksi Cristo.

24Cristo nacāmālakspuṭukō'
 ixlitli'hui'quica'n ixlīpō'ktuca'n

ā'makapitzin ē a'cxni'
 nacāskāhuī'kō'tza' ixlīpō'ktuca'n
 tī quiclh talaktzi'n xla', palaj
 tunca xla' namacamaxqui'kō' Dios
 ixlitli'hui'qui. A'cxni' nala huā'mā',
 a'cxni' ixlispuṭni' cāquilhtamacuj.

25Ixlasasqui'nca Cristo
 namāpa'ksini'n hasta nacāskāhuī'kō'
 ixlīpō'ktu tī quiclh talaktzi'n xla'.

26Tī ā'xmān naskāhuī'can, ū'tza'
 līnin. 27Ixlīpō'ktu catūhuālh tū
 a'nan Dios cāmaxqui'lh Cristo
 nacāmāpa'ksikō'. A'n'tza' jā huan
 ixtachihuīn Dios nacāmāpa'ksikō',
 ū'tza' jā huanicu'tun Cristo
 namāpa'ksi Dios. Dios ū'tza' tī
 māsā'tlī litli'hui'qui. 28Pūla
 nacāskāhuī'kō' ixlīpō'ktuca'n
 tī quiclh talaktzi'n Cristo.

A'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō',
 a'cxni' Cristo tī i'Ska'ta' Dios
 ixa'estu natamacamāsā'tni' Dios.
 Chuntza' namākentaxtukō' chī
 ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza'
 tī ixlimān namāpa'ksini'nkō'
 calhāxcuḥuālh, ū'tza' Dios.

29Palh jā cahuālh
 lacastālancuana'ncan, ū'tū
 tapuhuamā'nalx laca'n tī
 ta'a'kpaxa natamaktāya tī tanilh?
 ¿Chī tali'a'kpaxa ixpālacata
 tī tanilh palh jā tapuhuan
 natalacastālancuana'n?

30Lakaliyān lijicua' icui'lh.

Palh jā lacastālancuana'ncan,
 ū'tū ixpālacata chuntza' icui'lh?

31Lakaliyān quintamāknicu'tun.

Huā'mā' ixlicāna' ē nā ixlicāna'
 chī ka'tla' iclimakca'tzi
 mimpālacataca'n. Ka'tla'
 iclimakcatzi ixpālacata
 tā'tapa'ksi'yā'tit Jesucristo
 quiMāpa'ksini'ca'n. 32Lilhūhua'

huā'tzā' nac cāl'acchicni'
Efeso hua'chi hua'na'nī'n chī
ixquintamaknīcu'tun. Palh jā
cahuālh lacastālancuana'nncan źtū
ixpālacata na'iclitāyani' chuntza'
chī iclipātīni'mā'lh huā'tza' nac
cā'quilhtamacuj? Xatze na'ictlahua
chī huancan: “Nahuā'yanāuj ē
nakō'tnu'nāuj. Lakalī naniyāuj.”

³³Jā catā'kskahuī'tit. Chuntza'
chī huancan: “Tī lilacatejtin
latlā'huan ē nacātā'talacxtuca
xlaca'n tī jā tze, xla' nala
ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n tī jā tze.”

³⁴Tzej calacapāstactit ē cuenta
catlahua'tit ē jātza' catlahua'tit
tū jā tze. Hui'lh ā'makapitzīn na
milacpu'na'i'tātca'n tī jāna'j ta'a'ka'i'
ixtachihuīn Dios ē jā taca'tzi chī
līhui'lh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān
na'iccālīmāmāxani'yān.

Chī natalilacastālancuana'n nīni'n

³⁵Ā'makapitzīn
natakelhasqui'nīni'n: “¿Chī
tzē natalilacastālancuana'n tī
tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n
a'cxni' natalacastālancuana'n?”

³⁶Calacapāstacna'ntit.
A'cxni' nacha'nā'tit līcha'nat,
namā'cnūyā'tit nac ti'ya't ē namasa
xako'xka' ē chuntza' napu'n. ³⁷Tū
cha'nā'tit jā tasu'yu hua'chi tū
nataxtu. Nacha'nā'tit xalīcha'nat
cuxi' o stapun o catūxcuhuālh tū
māscāquīcani't. Tū napu'n, xla'
sca'yā'hua' ē tzēhuani't. ³⁸Dios
cāmaxquī' chī nalīstaca ē chī
ixtalacasqui'nīn. Xtum tasu'yu
xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'lhma'
stapun. Kempālhūhua' līcha'nat
ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chī
tastaca. ³⁹Nā a'nan kempālhūhua'

macni'. A'nan ixmacni'ca'n
tachi'xcuhuī't ē a'nan ixmacni'ca'n
animalh ē a'nan ixmacni'ca'n squi'ti'
ē ixmacni'ca'n spūni'n. Chā'tunu'
xtum ixmacni'ca'n. ⁴⁰A'nan
ixmacni' tī hui'lh nac a'kapūn ē
ixmacni' tī hui'lh nac ti'ya't. Xtum
chī ixlitzēhuani't macni' xala' nac
a'kapūn ē xtum chī ixlitzēhuani't
macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹Xtum chī
ixlitzēhuani't chī'chini' ē xtum chī
ixlitzēhuani't mālhcuuy' ē sta'cu.
Nā xtum chī ixlitzēhuani't a'katunu'
sta'cu. A'katunu' macni' xtum
ixlitzēhuani't. ⁴²Chuntza' a'kspula
a'cxni' lacastālancuana'nncan.
Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n
ē natamasa. A'cxni'
nalacastālancuana'nāuj, xtum
natala quimacni'ca'n ē jātza'
catitamasli. ⁴³Quimacni'ca'n
tū nacāmā'cnūcan jā tze;
xasāsti' quimacni'ca'n tzēhuani't
natala ē nataxkaka. Xaxlajuani'
quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan;
a'cxni' natalacastālancuana'n
lactli'huī'quīn natahuan.
⁴⁴Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj
huā'tza' nac cā'quilhtamacuj
xmān macni' ē nacāmā'cnūcan
a'cxni' naniyāuj. A'cxni'
nalacastālancuana'nāuj, Dios
naquīncāmaxquī'yān xasāsti'
quimacni'ca'n tū espiritual.
Ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala'
huātza' nac cā'quilhtamacuj; nā
naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala'
nac a'kapūn.

⁴⁵Chuntza' tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:
Pūla tlahuaca chā'tin chī'xcu'.
Nā maxquī'ca ixlatamat.
Hui'lini'ca ixtacuhuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahuī'lh. Ālīstān lacatuncuhū'lh Jesucristo tī quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. ⁴⁶Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tū natanī. Ālīstān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷Xapūla chi'xcu' ū'tza' Adán ē Dios lītlahualh xapokxni' ti'ya't. Ā'chā'tin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸Chuntza' chī ixuanī't ixmacni' Adán chu lacxtim chī quimacni'ca'n quina'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹Chuntza' chī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰Chuhua'j iccāhuanīyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quini't jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahuī'lanā'lh tī taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

⁵¹Cakexpa'ttit. Na'iccāhuanīyān tū ixtatzē'knī't. Quilīpō'ktuca'n jā catinūj. Quilīpō'ktuca'n nalakpalican quimacni'ca'n.

⁵²A'cxni' ixlīspu'tni' cā'quilhtamacuj ē nasā'nan trompeta, xamaktin naquincā'a'kspulayān hua'chi a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nan trompeta ē tī tanīni'ttza' natalacastālancuana'n ē nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilīpō'ktuca'n

naquincātalakpalīni'yān quimacni'ca'n. ⁵³Quimacni'ca'n tū tzē natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natanī ixlacasqui'nca xasāsti' natahuan ē jā catitalakspu'tli. ⁵⁴A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natanī natalakpalī ē jā catitanīlh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatzō'knī't chuntza':

Taskāhuī'nī't linīn.

Ē chuntza'

quincātalīmālakahuanīyān.

⁵⁵¿Jā huī'lh ixlīli'huī'qui linīn?

Sputlitzā'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata linīn? Jā tī chā'tin.

⁵⁶Tzamā' tū jā tze ū'tza' nalīniyāuj. Tachi'xcuhui't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Chuntza' lītasu'yu hua'chi tū jā tze cāmāpa'ksīmā'lh. Lītasu'yu ixpālacata tachi'xcuhui't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵⁷Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios chī līskahui'yāuj linīn ixpālacata ixlīli'huī'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸Tā'timīn, iccāpāxqui'yān. Ū'tza' iccālihuaniyān jā catamakxtektit tū nacāmāmakchuyīyān ē nacālīmāpānūni'yān tū a'ka'i'nī'ta'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksīni'. Ca'tzīyā'tit tū natlahua'ya'tit ixpālacata Māpa'ksīni' jā catilakspu'tli.

Tumīn tū namākēstokcan

16 Chuhua'j iccāhuanīyān ixpālacata tumīn

tū namākēstokā'tit ē tū nacālīmaktāyayā'tit ti ta'a'ka'i' xalani'n nac Judea. Chuntza' chī iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ²Cā'domingo namāqui'tēlha'yā'tit macsti'nalj mintumīnca'n tū tlajani'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit tū māqui'ni'ta'ntittza'. ³Hui'xina'n cacālacsac'tit chi'xcuui'n tī lactze ē xlaça'n natalē'n minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxqui' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴Palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaça'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

⁵Na'ictētaxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'līstān na'iccālaka'nāchān. ⁶Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mincā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icui'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāu' a'cxni' na'ictaxtupala calhāxcuuhālh na'ica'ncu'tun. ⁷Jā iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū mājācuhiican Pentecostēs. ⁹Calhāxcuuhālh nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lhūhua' tahuī'lāna'lh tī quintaquiclhaktzi'n. ¹⁰A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuui'tit ē tzej camaktīni'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej

camakamaktīni'nchipitit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksini' chuntza' chī quit. ¹¹Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namaktāyayā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i'.

¹²Ē quintā'tinca'n Apolos, icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nīn ixuanī't na'a'nācha' chuhualj. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

¹³Catamaktaka'lhtit. Jā tilakpalī'yā'tit tū a'ka'i'ni'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāmini'ni' chi'xcuui'n ē catahui'xcā'ni'tit. ¹⁴Catūxcuuhālh tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxqui'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵Ca'tziyā'tit Estéfanos ē ixlīpō'ktu ixfamilia xlaça'n xapūla tī ta'a'ka'i'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xlaça'n talihuī'lilh nacāmaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i'lh.

¹⁶Iccāsqui'ni'yān cacākexpatni'tit xlaça'n ē cacākexpatni'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i'.

¹⁷Iclīpāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanos ē Fortunato ē Acaico. Xlaça'n milakxokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzi'kō'n.

¹⁸Xlaça'n quintamakapāxuih ē nā nacātamakapāxuiyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuui'yā'tit chi'xcuui'n tī chuntza' chī xlaça'n.

¹⁹Ti ta'a'ka'i' ē xalani'n calhāxcuuhālh jā huanican

Asia, xluca'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī ixcuscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksini'. Nā chu lacxtim ixlipō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsaludarlī'yā'tit.

²¹Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchān saludos.

²²Palh chā'tin jā pāxqui' Māpa'ksini' Jesucristo, camakapātīnīnca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksini'ca'n.

²³Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksini' Jesucristo. ²⁴Iccāpāxqui'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

**Pablo cātzo'knuni'lh tī
xalanī'n nac Corinto**

1 Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā'
carta quit Pablo ē nā
Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit
ixapóstol Jesucristo ixpālacata
Dios quilihui'lilh quili'apóstol.
Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī
tapa'ksīni'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit
nac Corinto namakapāxui'yā'tit
Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' nac Acaya.
²Hui'xina'n cacālakalhu'man
Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni'
Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātini'lh

³Ca māka'tli'ca Dios tī
ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n
ē quincāmaktāyayān. ⁴Dios
quincāmāko'xamāka'tli'yān
pō'ktu quilhtamacuj a'cxni'
pātini'nāuj. Dios lacasqui'n
nacāmāko'xamāka'tli'yāuj
ā'makapitzīn tī tapātini'mā'nalh
chuntza' chī Dios
quincāmāko'xamāka'tli'yān. ⁵Cristo
pātini'lh, ē nā quina'n pātini'nāuj.
Cristo quincāmāko'xamāka'tli'yān
a'cxni' pātini'nāuj.

⁶Quit icpātini'n, ē chuntza'
tzē iccāmāko'xamāka'tli'yān
hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān
na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Dios
quimāko'xamāka'tli', nā chuntza'
tzē na'iccāmāko'xamāka'tli'yān
hui'xina'n ē nā tzē
na'iccāmaktāyayān a'cxni'
hui'xina'n pātini'nā'tit chī quit.
⁷Quit tzej icca'tzī hui'xina'n
natāyani'yā'tit masqui
pātini'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā
icca'tzī nacātamāko'xamāka'tli'yān.

⁸Tā'timīn, quit iclacasqui'n
hui'xina'n naca'tziyā'tit chī
iclipātini'lh a'cxni' xa'icui'lacha'
nac Asia. Quit jātza' xa'ictāyani'.
Ictipuhuanlī jātza' ā'chulā'
xa'ictilatamalh. ⁹Xa'icpuhuan
na'icnītza'. Xa'icca'tzī quit jātza'
la tū xa'ictlahua. Ū'tza' xmān
Dios xa'iclipāhuan. Xla' ū'tza' tī
tzē cāmālacastālancuanī nīni'n.
¹⁰Dios quimakapūtaxtūlh tzamā'
lijicua'. Tzēcus naquimakapūtaxtū
Dios. Quit icca'tzī Dios
naquimakapūtaxtū a'cxni'
na'ictahui'lapala nac cā'lijicua'.
¹¹Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n
na'orarliyā'tit quimpālacata.
Chuntza' naquilāmaktāyayāuj
hui'xina'n. Chuntza' a'cxni' Dios

naquisicua'lanātlahua, lhūhua' tī natamaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn, ixpālacata tū Dios māstā'nī't chuntza' chī hui'xina'n squi'nī'tit.

**Pablo huanli tū ixpālacata
jā lī'a'lh nac Corinto**

¹²Lipāxuhua icuī'lh ixpālacata quit icca'tzī tzej iclā'huanī't na milacpu'na'i'tātca'n ē nā na ixlacpu'na'i'tātca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't. Jā ica'kskāhuī'ninī't. Dios quimaxquī'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclīlatlā'huan. Dios lakalhu'manīnī'n. Quimaxquī'nī't talacapāstacni' tū jā hua'chi ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

¹³Tū iccātzō'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasquī'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū ictzo'kmā'lh. ¹⁴Ā'makapitzīn hui'xina'n ca'tziyā'tit chī nalipāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús. Nā quit na'iclipāxuhua mimpālacataca'n.

¹⁵Quit xa'icca'tzī huā'mā', ē ū'tza' quit iclipuhanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n.

¹⁶Quit xa'iccātēlaktaxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icmilh nac Macedonia. Nā icpuhuanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Ē chuntza' ā'listān hui'xina'n ixquilāmāmaxtoklē'uj nac Judea. ¹⁷Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentaxtulh.

Ū'tza' talihuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ica'ksa'nīnī'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclichihuīna'n tū na'ictlahua, jā icchihuīna'n hua'chi chi'xcuui'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan ixlicāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzī jā catitamākentaxtulh. ¹⁸Dios jā maktin talakpalī. Xla' ca'tzī ixlicāna' tū icuan. Tū iccāhuaniyān hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit.

¹⁹Quit ē Silvano ē Timoteo xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'i'can tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlicāna'. Xla' jā maktin talakpalī. ²⁰Ixlīpō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo mākentaxtūkō'. Ū'tza' līmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ²¹Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'i'ni ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit. Nā xla' quilacsacni't na'ictā'scuja. ²²Dios quincālakmacamini'ta'n Espīritu Santo tī hui'lh na quilīstacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksīni'yāuj Dios, ē hua'chi lixokohui'līnī'ttza' quilīstacna'ca'n.

²³Dios ca'tzī palh ixlicāna' tū na'iccāhuaniyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuālh nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīn hui'xina'n. Ū'tza' jā iclī'a'lh. Dios ca'tzī tū jā iclī'a'ncha'. ²⁴Quit jā iccāmāpa'ksicu'tunān chī hui'xina'n a'ka'i'yā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'i'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunān tū nalipāxua'yā'tit.

2 Ū'tza' quit iclihui'līlh jā iccālaka'ncha'n

hui'xina'n palh ixlacasqui'nca xa'iccālacaquilhnin. Palh quit xa'iccālacaquilhnin, lacxtim ixlilipuhuanui quina'n. ²Palh quit xa'iccāmālakaputzin hui'xina'n, jā tī ixa'nalh tī ixquimakapāxuihl quit. Palh hui'xina'n lipuhuanā'tit, quit jāla lipāxuhua iclatahui'la. ³Ū'tza' jā icli'a'lh. Xmān iccātzo'kni'n a'ktin carta. Jā xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhniyān ē nūn xa'iccāmālakaputzicu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua ē nā hui'xina'n nalipāxua'yā'tit. ⁴Quit xa'iclipuhuan a'cxni' iccātzo'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzi' iccāmālakaputzin tū xa'iccātzo'knuni'ni'ta'n. Jā xa'iccāmālakaputzicu'tunān. Iclacasqui'nli hui'xina'n naca'tziyā'tit chī quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

**Ixlacasqui'nca namāspūtūnu'ni'can
chi'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze**

⁵Tzamā' chi'xcu' tī tlahualh tū jā tze, xla' iclilipuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlahualh. Ā'chulā' cāmālakaputzini'ta'n hui'xina'n. Jā icuan palh milipō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzini'ta'n. Palhāsā' jā milipō'ktuca'n. ⁶Mililhūhua'ca'n hui'xina'n makapātīnini'ta'ntit tzamā' chi'xcu'. Chuhua'j tzetza'. Jātza' camakapātīnintit. ⁷Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixi'tit. Palh jā chuntza' natlahua'yā'tit, tzamā' chi'xcu' jāla catitāyani'lh, ixpālacata nalilipuhuan. ⁸Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān hui'xina'n

camāsu'yu'tit chī pāxqui'yā'tit. ⁹A'cxni' quit iccāmacā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuanin ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixquilākexmatni'uj. ¹⁰Palh hui'xina'n māspūtūnu'ni'yā'tit tzamā' chi'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'lh catihuālh, mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'lh na ixlacatin Cristo. ¹¹Māspūtūnu'ni'yāuj ixpālacata jā lacasqui'nāuj naquincāskāhuī'yān skāhuī'ni'. Ca'tziyāuj skāhuī'ni' a'kskāhuī'nin.

**Pablo tamakchuyīlh a'cxni'
ixuī'lh nac Troas**

¹²Quit ictētaxtulh nac Troas ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli xatze tachihuīn tu i'xla' Cristo. A'cxni' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'ni'ttza' ixlipō'ktu a'ntza'. ¹³Masqui tzej taxtulh, quit xa'ictamakchuyīni't, ixpālacata quintā'tinca'n, Tito, jā chā'lh a'ntza' chuntza' chī xa'iclacāxlani'ta'uj. Ū'tza' iccālīmāxtekli xalani'n nac Troas ē icmilh nac Macedonia ixpālacata icpuhuanli Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

¹⁴Maxqui'yāuj tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata ixlīmāpa'ksin Cristo tzej litaxtuyācha' tachihuīn tū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuahuālh ixpālacata Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū mu'csun calhāxcuahuālh.

¹⁵Lipāxuhua Dios chī quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Cristo. Quina'n hua'chi a'ktin jini' na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza' ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu. ¹⁶Na ixpu'nanca'n tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu, tzamā' tamāsu'yun hua'chi catūhuālh tū mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza', tzamā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū māsṭā' latamat. Nūn chā'tin tī tzē ixlīmān namāsu'yu tū iخلا' Cristo. Ixlasasqui'nca Dios namaktāya. ¹⁷Quit jā hua'chi tī ta'a'kskāhui'nin ē talakpalī tamāsu'yun tū iخلا' Dios. Xlaca'n jā tzej tamāsu'yu ixpālacata xmān ta'a'kskāhui'tlajacu'tun. Quit iclichihuīna'n tū ixlicāna' na ixlaca'tin Dios, ixpālacata xla' quimacamaxqui'nī't na'ictā'scuja Cristo.

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

3 Palhāsā' ā'makapitzin natahuan quit ka'tla' icmaka'tzī ē quilichihuīna'ncan quina'cstu. Jā ixlasasqui'nca quit na'iccāmaxqui'yān a'ktin carta tū nahuan quit tzeya chi'xcu'. Jā ixlasasqui'nca hui'xina'n naquilāmaxqui'yāuj a'ktin carta tū tzē na'iclē'n calhāxcuhuālh, chuntza' chī talē'n ā'makapitzin. ²Hui'xina'n hua'chi quincarta. Mimpālacataca'n ca'tzican tze tū ictlahua. Huā'mā' carta tzē natalaktzī'n ē natalikelhtahua'ka' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'xina'n hua'chi a'ktin carta litaxtuyā'tit tū tatzō'kni' na quilistacna', ixpālacata quit iccālacapāstacān hui'xina'n.

³Hui'xina'n litaxtuyā'tit hua'chi a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knih. Tzamā' carta jā litzo'kcani't tinta. Jā tzo'kcani't nac a'ktin chihuix tū hua'chi lhta'ca'la'. Espiritu Santo tī macamilh Dios xalakahuan, xla' cālakpalini'n mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo. Chuntza' tasu'yu tū tlahuanī't Cristo mimpālacataca'n.

⁴Chuntza' icuan ixpālacata quit icca'tzī tze tū icmāsu'yu na ixlaca'tin Dios, ixpālacata Cristo quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu. ⁵Quit jā icuan xmān quina'cstu tzē ictlahua huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya ē ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶Xla' ū'tza' tī quimaxqui' talacapāstacni'. Ū'tza' tzē iclīmāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū Dios tlahuanī't. Tzamā' talacāxtlahuan jā hua'chi a'ktin limāpa'ksin tū tatzō'kni'. Tzamā' talacāxtlahuan lichihuīna'n Espiritu Santo. Ixlīmāpa'ksin Dios māsu'yu ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't taka'lhī ixcuentaca'n ē ū'tza' natalinī. Espiritu Santo māsṭā' xasāsti' latamat.

⁷Huā'mā' limāpa'ksin tū māsu'yu ixlasasqui'nca nanīcan, huā'mā' tzo'kca pektu' nac chihuix. A'cxni' maxqui'ca Moisés tzamā' limāpa'ksin, a'nalh a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés i'xkaka. Israelitas tī itxayāna'lh a'ntza' jāla ixtalaktzī'n chī i'xkaka ixpālacata iccāmālakachi'xuanī'. Huā'mā' taxkaket lilacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuanī't ixuanī't chī Dios māsṭā'lh huā'mā' limāpa'ksin. ⁸Ā'chulā' tzēhuanī't tamāsu'yun tū

Espíritu Santo quincāmaxqui'yān.
 9Tzēhuani't ixuani't huā'mā'
 limāpa'ksin tū Dios ixmaxqui'nī't
 Moisés masqui ū'tza' lica'tzīcan
 tachi'xcuhūi't nacāmakapātīnīncan.
 Ā'chulā' xatzēhuani't ixtachihuīn
 Jesucristo, ixpālacata huā'mā'
 quincāmāsu'yuni'yān chī tzē
 nalixapacan tū laclē'nāuj. 10Huā'mā'
 limāpa'ksin tzēhuani't ixuani't.
 Masqui tzēhuani't ixuani't, jāla
 mālākchā'nīcan ixtachihuīn
 Jesucristo. 11Palh limāpa'ksin
 tzēhuani't ixuani't masqui jā makās
 ixtitāyani'lh, ā'chulā' tzēhuani't
 tū jā catilakspūtlī. Ū'tza' xatze
 tachihuīn ixta' Jesucristo.

12Quit lacatancs icca'tzī huā'mā'
 tachihuīn jā catilakspūtlī. Ū'tza'
 quit tzej iccālīmāsu'yuni'cu'tun
 tachi'xcuhūi't. 13Quit jā ictlahua
 chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē
 chuntza' israelitas jāla ixtalaktzī'n
 chī ixtapānūni' tū i'xkaka na
 ixlacan. 14Israelitas jā ixtaca'tzī
 tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'lj
 xlaca'n jā taca'tzī tū huanicu'tun
 a'cxni' talikelhtahua'ka' ixtachihuīn
 Dios jā tatzō'kni' talacāxtlahuan
 xala' makāstza'. Huā'mā' tzē
 ca'tziyāuj tū huanicu'tun xmān
 palh tapa'ksini'yāuj Cristo. 15Hasta
 chuhua'lj israelitas jā taca'tzī tū
 huanicu'tun a'cxni' talikelhtahua'ka'
 tū tzo'kli Moisés. 16A'cxni' chā'tin
 a'ka'i'ni' Māpa'ksini' Jesucristo,
 tzē'tza' ca'tzī tū huanicu'tun tū
 tzo'kli Moisés. 17Māpa'ksini'
 Jesucristo, xla' chu chā'tin chī
 Espiritu Santo. Tī tatā'latlā'huan
 Espiritu Santo, xlaca'n jā'tza'
 cāmāpa'ksī skāhui'ni'. 18Quina'n
 ca'tziyāj'tza' tū huanicu'tun.

Hua'chi jā'tza' talakatlapani'ta'uj
 na quilacanca'n. Chuntza' hua'chi
 laktzī'nāuj Māpa'ksini' Jesucristo
 a'ktin nac hualhtin. Laktzī'nāuj
 chī ixlīka'tla' ē chī ixlī'tze. Quina'n
 litalakpalītēlhayāuj chī Cristo.
 Ū'tza' huā'mā' tū tlahuamā'lh
 Espiritu Santo.

4 Dios lakalhu'manini'n, ē
 quimacamaxqui'lh xatze
 tachihuīn ixta' Jesucristo. Chuntza'
 jā ictaxlajuani'. Jā icmāxteka
 icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn.
 2Quit jā maktin ictlahua tū
 limāxana' tū lakatzē'k tlahuacan.
 Jā ica'kskāhui'nin. Jā iclakpalī
 ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsu'yu
 tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios.
 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't tzē
 nataca'tzī ixlīcāna' tū icmāsu'yu.
 3Tī jā takexmatcu'tun xatze
 tachihuīn tū icmāsu'yu, ū'tunu'n
 nacāmakapātīnīncan. 4Xlaca'n tī jā
 ta'a'ka'i' xatze tachihuīn, xlaca'n jā
 taca'tzī tū huanicu'tun. Skāhui'ni'
 jā lacasqui'n xlaca'n nataca'tzī tū
 huanicu'tun. Ū'tza' jā talīca'tzī tū
 huanicu'tun. Skāhui'ni' hua'chi
 ixdiosca'n, ē ū'tza' ixcāmālakatzī'nī't
 ē ū'tza' jāla talīlaktzī'n taxkaket tū
 xatze tachihuīn ixta' Cristo. Cristo
 xaka'tla' chī Dios. 5Tū icmāsu'yu
 quit, jā quit quilīchihuīna'nca. Quit
 icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo
 ū'tza' Māpa'ksini' ē ixlacasqui'nca
 nalaktaquilhpūtayāuj. Quit
 iccāmaktāyayān hui'xina'n. Ū'tza'
 tū Jesucristo lacasqui'n na'ictlahua.
 6Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'n
 tū ixlīcāna'. Ū'tza' māxkakē
 quintalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza'
 tī mās'tā'lh limāpa'ksin natahui'la
 taxkaket nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza'

līthui'lh taxkaket. Ē chuntza' ixquincāmāxkakētēlhān. Ū'tza' lica'tziyāuj chī Dios ixlika'tla'. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlipāhuan Dios

⁷Xatze tachihuīn tū Dios quilīmacamaxquī'lh na'icmāsu'yu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quina'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chī a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī litli'hui'qui ē jā quit. ⁸Masqui lhūhua' quit icpātini'n, pō'ktu quilhtamacuj tzē ictāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzi tū na'ictlahua, jā ictaxlajuani'. ⁹Masqui quimputzastālani'can, Dios jā quimakxteka. Masqui makatunu' quilisno'ktamacatacan, jā tī quimaknī. ¹⁰Pō'ktu quilhtamacuj lijicua' icuī'lh ixpālacata quimaknīcu'tuncan, chuntza' chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. A'ntza' lītasu'yu quimaktāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. ¹¹Ictilatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, ixpālacata quit ictā'suja Jesucristo. Ū'tza' lītasu'yu Jesucristo quintā'latlā'luan. ¹²Quit icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj quilīmaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Cristo. ¹³Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli chā'tin:

Quit ica'ka'i'lh, ē ū'tza' quit iclichihuīna'n chī ixlika'tla' Dios.

Quit nā ica'ka'i'nī't, ē ū'tza' iccālihuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴Quit iclipāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzi Dios mālacastālancuanīlh Māpa'ksini' Jesucristo. Nā icca'tzi quit naquimālacastālancuanī, ixpālacata quit ictapa'ksini' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquincātālē'nān na ixlacin Dios. ¹⁵Ixlipō'ktu tū icpātīlh, quit icpātīkō'lh ixpālacata iclacasquī'nli hui'xina'n na'a'ka'i'yā'tit. Chuntza' a'cxni' lhūhua' hui'xina'n na'a'ka'i'yā'tit, namaxquī'yā'tit tapāxcatca'tzīn Dios ē namāka'tli'yā'tit Dios.

¹⁶Ū'tza' jā iclitaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'i' lakali lakali. ¹⁷Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān macsti'na'j ē hua'chi jā makās icpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁸Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacapāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacapāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalaksputa. Tū jā tasu'yu jā catilaksputli.

5 Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzi a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmāxquī'yān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhū't. Huā'mā' chic jā maktin catilaksputli. ²Ū'tza' lipāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj

quimacni'ca'n a'cxni' naniyāuj.
 Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n
 nac a'kapūn. ⁴Lihuan quina'n
 ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā'
 nac cā'quilhtamacuj, makca'tziyāuj
 taxlajuani'yāuj chī pātini'mā'nauj.
 Masqui jā ixmakxteku'tunui
 huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj
 xasāsti' quimacni'ca'n nac
 a'kapūn. Quimacni'ca'n tū
 ka'lhīyāuj chuhualj, nalaksputa.
 Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios
 naquincāmaxquī'yān, ū'tza'
 tū jā catilakspuṭli. ⁵Dios
 quincālacāxtlahuani'ta'n ē ū'tza'
 tzē nalīchā'nāuj nac a'kapūn.
 Quincāmacamini'ni'ta'n Espīritu
 Santo. Ū'tza' lica'tziyāuj ixlīcāna'
 natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶Chuntza' jā maktin
 taxlajuani'yāuj. Ca'tziyāuj lihuan
 latlā'huanāuj nac cā'quilhtamacuj,
 jānalj tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksīni'
 Jesucristo nac a'kapūn. ⁷Chuhua'j
 quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī
 laktzi'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza'
 chī tū a'ka'i'yāuj. ⁸Chuntza' quina'n
 jā taxlajuani'yāuj. Makxteku'tunāuj
 huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata
 lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksīni'
 Jesucristo. ⁹Ū'tza' nalīhui'liyāuj
 natlahuayāuj tū Jesucristo
 lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj
 Dios nac a'kapūn ē palh
 hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj.
¹⁰Huā'mā' lihui'liyāuj, ixpālacata
 ixlacasqui'nca quilpō'ktuca'n
 natāyayāuj na ixlacatīn Cristo.
 Xla' naquincāputzāna'nīyān
 chā'tunu' quina'n. Namaktīni'nāuj
 quilpō'ktuca'n chuntza' chī
 latā'kchokonī'tauj, palh tzej o palh
 jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

**Dios ixamigo cātlahuacu'tun
 tachi'xcuhui't**

¹¹Quit iclakachi'xcuhui'
 Māpa'ksīni' Jesucristo ē
 ickexmatni'cu'tun. Ū'tza'
 quit iccālīmā'a'ka'i'nīcu'tun
 tachi'xcuhui't. Dios laktzi'n
 quilīstacna'. Quit icpuhuan
 nā hui'xina'n ca'tziyā'tit quit
 ictlahuacu'tun tū tze. ¹²Quit jā
 ka'tla' icmakca'tzi na milacatīnca'n.
 Jā ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh
 chuntza'. Xmān iclacasqui'n
 hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj
 a'cxni' naquimālacsu'yucan.
 Iclacasqui'n tzē nacākelhtiyā'tit tī
 quintamālacsu'yucu'tun. Xlaca'n
 tapuhuan laka'tla' masqui jā
 tze ixlīstacna'ca'n. ¹³Masqui
 makapitzīn tapuhuan quit
 icchuya ē masqui ā'makapitzīn
 tapuhuan tzej iclacapāstacna'n,
 quit ictlahuacu'tun xmān
 tū nalīpāxuhua Dios.
 Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n
 ixpālacata iclacasqui'n
 hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit.
¹⁴Cristo quincāpāxquī'yān ē ū'tza'
 iclītlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n.
 Quina'n a'ka'i'yāuj Cristo līnīlh
 ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n
 tachi'xcuhui't. Chuntza' lica'tziyāuj
 quilīpō'ktuca'n ixnīuj. ¹⁵Cristo
 līnīlh quincāmakapūtaxtuyān.
 Chuntza' lihuan hui'lāna'uj,
 jā catilatā'kchokouj chuntza'
 chī xmān quintapuhānca'n.
 Ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj
 chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo.
 Ū'tza' nīlh quimpālacataca'n ē
 lacastālancuana'nli. ¹⁶Chuntza'
 jātza' iccālaktzi'n ā'makapitzīn

chi'xcuhui'n chuntza' chī
talaktzī'n chi'xcuhui'n xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj. Xapūla
xa'icpuhuan Cristo lacxtim
chī talacapāstaca xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan
chuntza'. ¹⁷Palh chā'tin chi'xcu'
a'ka'i'ni' Cristo, chuntza' talakpali
ixtalacapāstacni' ē xasāsti' chi'xcu'
lītaxtu. Ixlīpō'ktu tū xapūla
lakspuṭni'ttza'. Tzamā' chi'xcu'
jātza' hua'chi xapūla. Pō'ktutza'
xasāsti' ixtalacapāstacni'.

¹⁸Xmān Dios tī tzē lakpali
chā'tin chi'xcu'. Chuhualj
quina'n ixamigo Dios ixpālacata
Jesucristo xokolh tū ixlaclē'nāuj.
Dios quincāmacamaxqui'ni'ta'n
nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn
chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios.
¹⁹Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo
cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't
ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun
ixcuentaca'n.
Quincāmacamaxqui'ni'ta'n
nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn
chi'xcuhui'n chī tzē natalītaxtu
ixamigo Dios. ²⁰Chuhualj
quit ictā'scuja Cristo. Hua'chi
Dios ixchihuīna'nli a'cxni'
iccāsqui'ni'yān hui'xina'n.
Iccālisqui'ni'yān ixlīmāpa'ksīn
Cristo, catamakxtekni'tit Dios
ixamigo nacātlahuayān. ²¹Masqui
Cristo jā maktin tlahualh tū jā
tze, Dios macamāstā'lh iSka'ta'
namaknīcan. Ū'tza' nalīmāpānū
quincuentaca'n Cristo. Chuntza'
Dios xapa quincuentaca'n ē jātza' tū
laclē'nāuj.

6 Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza'
iccālihuaniyān hui'xina'n,
jā chu tlakaj camaktīni'ntit

talakalhu'mān tū Dios
cāmaxqui'cu'tunān. ²Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Quit ickexmatli chī quisqui'ni'
tzamā' quilhtamacuj a'cxni'
xa'icmaxqui'cu'tunān a'ktin
talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni'
xa'iccamakapūtaxtūcu'tun
tachi'xcuhui't.

Chuhualj tzē namaktīni'ncan
talakalhu'mān tū Dios māstā'.
Chuhualj tzē na'a'kapūtaxtucan.

³Quit tzej iclatā'kchokocu'tun
chuntza' chī talacasqui'n. Palh jā
tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā
tze tū icmāsu'yu. ⁴Iclacasqui'n
naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan
chuntza' chī talacasqui'n tzej
natalatā'kchoko tī tatā'scuja Dios.
Ū'tza' quit lilacatzucu iclīpātī tū
quina'kspula. Lhūhua' icpātīni'ni't.
Quisputni'ni't tū xa'icmaclacasqui'n.
Lhūhua' tū jā tze quina'kspulani't.
⁵Quimaksno'kcani't. Quinchi'cani't.
Iccātā'talacxtucni't tachi'xcuhui't
tī jā ixquintalaktzi'ncu'tun. Palha'
icscujni't. Iclakachu'huā'lhātani't.
Makatunu' jā xa'icka'lhī
quilihua't. ⁶Iclacasqui'n
naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan
chuntza' chī ixlacasqui'nca.
Pō'ktu tze quintalacapāstacni'.

Tzej icca'tzī tū icmāsu'yu.
Ictāyani' tū quintlahuani'can. Ē
iclakalhu'manīni'n. Ē quimaktaya
Ēspīritu Santo. Ē iccāpāxqui'
ā'makapitzīn. ⁷Quit icmāsu'yu tū
ixlicāna'. Icliscuja ixlītlī'huī'qui
Dios. Dios quimaktāya tzej
na'iclatā'kchoko. Chuntza' jā
quintiskāhui'lh. ⁸Makapitzīn
quintalakachi'xcuhui'; ē

ā'makapitzin quintalakmaka'n. Makapitzin tahuan tze quit; ē ā'makapitzin tahuan jā tze quit. Makapitzin tahuan quit ica'kskāhuī'nin. Quit icuan xmān tū ixlicāna'. ⁹Masqui makapitzin tapuhuan quit jā tū quintapalh, ā'makapitzin taca'tzi quit ictā'scuja Dios. Masqui maklhūhua' quit xa'ictahui'la nac cā'lījicua' ē hua'chi xa'icnimā'lh'tza', chuhua'l icuī'lhcus. Masqui quimputzastālani'can, jā quimaknīcan.

¹⁰Masqui quina'kspulanī't tū quimakalīpuhuan, pō'ktu quilhtamacuj lipāxuhua icuī'lh. Masqui pobre quit, iccāmaxquī' ā'makapitzin tū ā'chulā' xatapalaxla' ē jā tumīn. Masqui jā tū icka'lhī nac cā'quilhtamacuj, Dios quimaxquī' chuntza' chī icmaclacasquī'n.

¹¹Quit lacatejtin iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹²Masqui hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj, quit iccāpāxquī'yān.

¹³Iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n hua'chi quilacstin. Iccāsquī'ni'yān caquilāpāxquī'uj chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixtemplo Dios

¹⁴Jā a'ktin cacātā'latit tī jā ta'a'ka'ī'. Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī' ē xtum talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'ī'. Jāla a'ktin cātā'lacan. Taxkaket xtum ē cā'tzi'sni' nā xtum. Tū tze xtum ē nā tū jā tze nā xtum. ¹⁵Cristo jā tlahua tū tlahua skāhuī'ni'. Nā huan tī ta'a'ka'ī Cristo, xlaca'n jā talacapāstaca hua'chi tī jā ta'a'ka'ī'. ¹⁶Jā tze

laktaquilhpūtacan ídolos na ixtemplo Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixpu'nanca'n tī ta'a'ka'ī'. Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n. Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹⁷Ū'tza' lihuan Dios: Catapānūni'tit tī tatlahua tū jā tze.

Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.

Jā caxa'ma'tit tū jā tze.

Chuntza' quila' nalitaxtuyā'tit hui'xina'n.

¹⁸Quit hua'chi minTāta'ca'n na'icuan.

Hui'xina'n nalitaxtuyā'tit hua'chi quinka'hua'chan ē quintzu'ma'jan.

Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksīni'n.

7 Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Ū'tza' nalimakxtekkō'yāuj ixlīpō'ktu tū jā tze talanān. Nalīhui'liyāuj nalayāuj xatze ixpālacata nalakachi'xcuhui'yāuj Dios.

Talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac Corinto

²Iccāsquī'ni'yān hui'xina'n naquilāpāxquī'yāuj. Nūn chā'tin ictlahuani'nī't tū jā tze. Nūn chā'tin icmāxtuyāhuani't. Nūn chā'tin ica'kskāhuī'maktinī't catūhuālh. ³A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj tū jā tze. Iccāhuani'nī'ta'ntza' iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yān

ictika'lhicus quilatamat ē hasta a'cxni' na'icni. ⁴Chuhua'j quit icca'tzi hui'xina'n natlahua'yā'tit chuntza' chī iccāhuanini'ta'n. Chuntza' iccāhuani ā'makapitzin chī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Icca'tzi hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā iclītamakchuyini't. Icpāxuhua masqui icpātini'mā'lh.

⁵A'cxni' icchilh huā'tzā' nac Macedonia ictamakchuyilh. Lhūhua' tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh. Xa'iclītamakchuyi. Jā xa'icca'tzi palh natataspi'tpala tī ixta'a'ka'i'mā'nalhcus.

⁶Dios cāmāko'xamāka'tli' tī tatamakchuyini't. Dios makachilh Tito. Ū'tza' iclītako'xamāka'tli'lh.

⁷Ā'chulā' ictako'xamāka'tli'lh a'cxni' icca'tzilh chī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tli'nī'ta'ntit Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n quilālaktzi'ncu'tunāuj ē chī lilīpuhuanit ixpālacata ca'tzīt it ixquilāmakalīpuhuani'ta'uj. Quihuanilh chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj. Ū'tza' ā'chulā' iclipāxualh.

⁸Masqui huā'mā' carta tū iccāzo'kni'n hui'xina'n cāmālakaputzin, quit icpuhuan tze chī iccāzo'knuni'nī'ta'n. Ā'listān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli tzamā' carta. Jā'tza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu jā makās lipuhuanit. ⁹Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata hui'xina'n lilīpuhuanit. Hui'xina'n lilīpuhuanit ixpālacata mincuentaca'n. Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza' iclipāxuhua. Dios

cālimālakaputzin mincuentaca'n. Chuntza' lītasu'yu jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni' iccāzo'kni'n carta. ¹⁰Palh Dios mālacpuhuani chā'tin chī'xcu' jā tze chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chī'xcu' nalīpuhuan ē nalakpalī ixtalacapāstacni', chuntza' Dios namakapūtaxtū. Ā'listān huā'mā' chī'xcu' jā catīpuhualh palh jā tze chī a'kapūtaxtulh. Palh chā'tin chī'xcu' lipuhuan ē palh jā kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chī'xcu' jā cati'a'kapūtaxtulh.

¹¹Hui'xina'n jā chuntza'. A'cxni' Dios cāmālakaputzin, palaj tlaha'tit tū ixtalacasqui'nin. Squi'ntit tamā'tza'nkēna'ni'. Ca'tzīt tū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' tū jā tze. Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilālacapāstacui quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclipāxuhua quit. Makapātini'ntit tī ixtlahuani't tū jā tze. Chuntza' lītasu'yu puhua'ntit jā tze tū ixtlahua tzamā' chī'xcu'. ¹²Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān ixpālacata tī tlhualh tū jā tze, ē jā xmān ixpālacata tī tlhuani'ca tū jā tze. Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata icmāsu'yucu'tunli na ixlacatīn Dios chī iccāmaktakalhecu'tunān hui'xina'n. ¹³Ū'tza' quilimāko'xamāka'tli'ca.

Tito ixlipāxuhua mimpālacataca'n. Ū'tza' nā iclipāxuhua.

¹⁴A'cxni' jāna'j ixcālaka'nāchā'n Tito, icuanilh hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj. Chuhua'j jā iclīmāxana'n. Ixlicāna' chī icuanilh Tito. Ixlipō'ktu tū iccāhuanini'ta'n hui'xina'n, pō'ktu ixlicāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlicāna' tū icuanilh Tito. ¹⁵Chuhua'j Tito

ā'chulā' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē cālacapāstacān chī hui'xina'n lakachi'xcuhui'tit ē kexpa'tni'tit tū cāhuanin. ¹⁶Chuntza' tasu'yu hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclīpāxuhua.

Chī māstā'ca xatze tapuhuāt

8 Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tziyā'tit chī Dios cāsica'lanātlahualh tī ta'a'ka'i' xalanī'n nac Macedonia. ²Masqui xlaca'n ixtapātini'mā'nal, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuani't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' chī ixtapuhuatca'n. ³Quit iclīchihuīna'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahu'ilīl ā'chulā huan tū ixlīmāstā'ca'n. ⁴Quincātasqui'ni'n xa'icmaktini'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī icxāmaktāyacu'tun. ⁵Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuanih Dios chī ixtatapa'ksini' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. ⁶Chuntza' icsqui'ni'lh Tito iccālaka'ncha'n hui'xina'n ē iccāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzīnīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'i'yā'tit. Tzej lakapasā'tit ixtachihuīn Dios ē tzej māsu'yu'yā'tit. Tlahua'cu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Quilāpāxqui'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā'tit nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸Huā'mā' tū iccāhuanincus jā a'ktin līmāpa'ksin. Xmān iccāhuanimā'n chī ā'makapitzīn tamāstā'mā'nal. Quit iclacasqui'n hui'xina'n nacāmaxqui'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. A'ntza' nalitasu'yu chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit quintā'timīnca'n. ⁹Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo pāxqui'nin. Xla' masqui ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj pō'ktu ixa', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quincāpāxqui'yān. Chuntza' quina'n quincāliricujui'līnī'ta'n tū ixtasicua'lanātlahuan. ¹⁰Na'iccāhuaniyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā'tit tumīn. Xapūla tzucutit māstā'yā'tit. Xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā'tit. ¹¹Xapūla timāstā'cu'tuntit tumīn. Chuhua'j camākentaxtūtīt chuntza' chī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹²Līpāxuhua Dios palh chā'tin ixtapāxuān līmāstā' chuntza' chī tzē namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quincāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj. ¹³Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n namāstā'yā'tit ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā'tit a'cxni' nacāmaxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. ¹⁴Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtim cataka'lhīl ixlīpō'ktuca'n tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. Palh namīn a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī'tit nūn tū, xlaca'n nacāmaktāyayān

hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan.

¹⁵Tatzo'kni' na ixtachihuín Dios:

Ti lhūhua' mākēstokli, jā
quitāxtūni'lh.

Ti macsti'nalj mākēstokli, jā
sputni'lh.

Tito ē ti tatā'alh

¹⁶Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn

Dios ixpālacata Tito lacasqui'n
hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit
chuntza' chī quit iclacasqui'n.

¹⁷Tito ixlīmān puhuanli
nacālaka'nāchā'n hui'xina'n.
A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla'
ixcālaka'ncu'tunāchā'n.

¹⁸Quit ictā'macā'mā'lh Tito
chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō'
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'. Lhūhua'
talīchihuīna'n chī tzej māsu'yu
xatze tachihuín ixla' Jesucristo.

¹⁹Nā huā'mā' quintā'tinca'n,
talacsacli ā'makapitzīn tā'timīn
xalanī'n ā'latatunu' nac templo
ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n
Tito naquintā'a'n a'cxni' quit
na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī
tumīn nac Jerusalén. Huā'mā'
tumīn, nalilakachi'xcuhui'can
quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.
Nā naca'tzīcan quina'n
cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰Liskalalh
na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata
jā naquincātālē'ksa'nān. Jā
iclasasqui'n nahuancan
jā icmākentaxtū tū
quimacamaxqui'can lhūhua' tumīn.

²¹A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā'
tumīn, pō'ktu tze ictlahuacu'tun
na ixlalatīn Dios ē nā ixlalatīnca'n
tachi'xcuhui't.

²²Na'iccālakmacā'nāchā'n
hui'xina'n tzamā' chi'xcuhui'n.

Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin
quintā'tinca'n. Xla' mākentaxtūkō'
ixlīpō'ktu tū macamaxqui'can.
Maklhūhua' iclaktzi'ni't
mākentaxtū. Chuhualj
ā'chulā' mākentaxtūcu'tun tū
macamaxqui'cani't, ixpālacata xla'
ca'tzi hui'xina'n namākentaxtūyā'tit
tū ixlacasqui'nca.

²³Tito quintā'scuja. Tito ē quit
iccāmaktāyani'ta'n hui'xina'n.
Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xlaca'n
tamacā'ni't tī ta'a'ka'i' xalanī'n
huā'tzā'. Xlaca'n tzej talatlā'huan,
ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can Cristo.

²⁴A'cxni' natachā'nācha' Tito ē
tā'timīn, cacālakachi'xcuhui'tit.
Ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzi'n
chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit.
Chuntza' naca'tzīcan ixlicāna' chī
icuanī't hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit
tā'timīn.

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

9 Jā ixlacasqui'nca
quit na'iccāhuanīyān
namākēstokā'tit tumīn tū
nacālimaktāya'yā'tit tā'timīn.
²Quit tzej icca'tzi hui'xina'n
cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit
iccāhuanīni't xalanī'n nac
Macedonia chī tlahua'yā'tit tū tze.
Iccāhuanīni't chī hui'xina'n xalanī'n
nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit
cā'tatza'. A'cxni' taca'tzilh huā'mā',
nā tamāstā'cu'tunli xalanī'n nac
Macedonia. ³Iccāhuanīni't xlaca'n
chī hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit
tumīn. Chuntza' jā tze palh
hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit.
Ū'tza' iccālilakmacā'nchan tā'timīn.
Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit
tumīn chuntza' chī iccāhuanīni't.

⁴Palh hui'xina'n jā tlahua'yā'tit ē palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', ē palh hui'xina'n jāna'j mākēstokā'tit tumīn, quit na'ictamāxani' ixpālacata iccāhuaninī't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit.

⁵Ū'tza' iclīpuhualh ixlacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlani'. Chuntza' xlaca'n natamaktīni'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natusu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catitapuhuanli palh quit iccāsāmāmāstā'nīn tumīn.

⁶Ca'tziyāuj tī macsti'nalj natacha'n, xlaca'n nā macsti'nalj natamakala. Tī lhūhua' natacha'n, xlaca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj.

⁷Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catusu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyān. Dios cāpāxqui' tī tamāstā' cā'tapāxuān.

⁸Dios tzē nacāmaxqui'yān lhūhua'. Hui'xina'n, masqui cāmaxqui'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit. ⁹Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata chā'tin tī tzeza chi'xcu':

Xla' lhūhua' cāmaxqui'
lacxcamaninī'n.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj
tzē nacāmaxqui'.

¹⁰Nā quina'n, Dios quincāmaxqui'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios tī makastaca. Chuntza'

nalīka'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmaxqui'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmaxqui'yān tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹Chuntza' Dios nacāsīcua'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios xlaca'n tī natamaktīni'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'. ¹²Chuntza' ixpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaxqui'yā'tit ixtachi'xcuhui't Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. ¹³A'cxni' nalaktzi'nca'n chī hui'xina'n māstā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxui' Dios. Natamakapāxui' Dios a'cxni' natalaktzi'n chī hui'xina'n ixlicāna' a'ka'i'yā'tit xatze tachihuīn ixtla' Cristo, ē natalaktzi'n chī hui'xina'n cāmaxqui'yā'tit xlaca'n ē nā ā'makapitzīn huampala. ¹⁴Chuntza' xlaca'n nacātali'orarlīyān ē nacātalachapāstacān hui'xina'n ixpālacata Dios cāsīcua'lanātlahuani'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tzē māstā'yā'tit tumīn. ¹⁵Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' quincālakmacaminī'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chī huani't ixtapalh.

Pablo apóstol ixuani't ē ū'tza'
ixlika'lhī limāpa'ksin

10 Quit, Pablo,
iccāhuanicu'tunān

catūhuālh. Āmakapitzin tahuān quit xalacatzucu icchihiūina'n na milacatinca'n. Nā tahuān quit iccālacaquilhniyān a'cxni' iccātzo'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'manini'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuina'ncu'tunān.

²Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit lilacatejtin, quit na'iccālacaquilhniyān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh hui'lh chā'tin chī hui'xina'n tī huan quit iclatlā'huan hua'chi catīhuālh chī'xcu' ē quit ictlahua xmān tū quit iclacasqui'n, quit na'iclacaquilhni xla'. ³Masqui quina'n hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tatlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Xlaca'n talē'n tū natalimāknī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalimāknīyāuj. Xmān ixlimāpa'ksin Dios tzē nacāliskāhui'yāuj ixlimāpa'ksin ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵Ixlimāpa'ksin Dios tzē cāliskāhui'yāuj ixtalacapāstacni'ca'n tī tatā'lātlahua Dios. Nā ixlimāpa'ksin Dios tzē naliskāhui'yāuj ixlipō'ktu talacapāstacni' tū cāmāmakchuyī tī ta'a'ka'i'ni'cu'tun Dios. Ixlimāpa'ksin Dios tzē cālākpālini' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcu'huī't ē chuntza' natakexmatni' Cristo. ⁶A'cxni' hui'xina'n tzej nakexpa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmakapātinin tī jā takexmatni'cu'tun.

⁷Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpu'nanca'n

tahui'lāna'lh tī quintatā'lātlahua ē tahuān xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzilh xlaca'n nā quit ictā'scuja Cristo.

⁸Māpa'ksini' Jesucristo quimaxqui'ni't limāpa'ksin. Jā icmāxana'n iclichihuina'n huā'mā' limāpa'ksin. Quimaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksin. Ū'tza' tzē na'iccālimaktāyayān hui'xina'n chī a'ka'i'yā'tit. Jā quimaxqui'ni't limāpa'ksin na'icclactlahua chī a'ka'i'yā'tit. ⁹Chuntza' icuan, ixpālacata jā iclacasqui'n najicua'nā'tit chī iccātzo'knuni'yān.

¹⁰Āmakapitzin na mimpu'nanca'n quintalichihuina'n ē tahuān: “A'cxni' xla' quincāmacamini'yān a'ktin carta, palha' chihuina'n chī ixka'lhī limāpa'ksin. A'cxni' quincātā'huilān xalacatzucu chihuina'n. Jāla tzej a'kchihuina'n.” Chuntza' tahuān. ¹¹Tī chuntza' tachihuina'n, cataca'tzilh huā'mā': chuntza' chī iccātzo'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuina'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

¹²Quit jāla icticātā'lāmālakchā'nīlh xlaca'n tī tapuhuan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhuan xlaca'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā taca'tzi. ¹³Quit jā iclitaka'lhī a'cxni' iclichihuina'n tū ictlahuānī't. Icscujni't xmān jā Dios quimāsu'yuni'ni't na'icscuja. Dios quimāca'tzinīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n.

¹⁴Quit xapūla iccāmāca'tzinīn xatze tachihuīn ixla' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icscujmā'lh nac lilē'k

tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā lihua'ca'lh icscujli nac lilē'k a'cxni' iccālaka'nchan. ¹⁵Jā iclītaka'lhī ixtascujūtca'n ā'makapitzin masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. Chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'ictlahua. ¹⁶Chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo tī tahui'lāna'ncha' ā'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuīn jā jāna'j tī māsu'yuni't. Chuntza' jā ictilītaka'lhīlh tascujūt tū tlahuani't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuani't.

¹⁷Jā tze palh chā'tin nalītaka'lhī. Xatze palh namāka'tli' Dios. ¹⁸Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlhua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuani't chā'tin chi'xcu'.

Pablo cālīchihuīna'nli tī
xmān ixta'a'kskāhui'nin

11 Quit iclacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit lilacatzucu lihuana iccāhuaniyān tū ictlahuani't. Caquilālīpātīuj lilacatzucu, masqui hua'chi chā'tin lhkēnti tī ixa'estu līchihuīna'ncan. ²Dios lacasqui'n hui'xina'n jā catitaxtumlini'tit Cristo. Nā quit ū'tza' iclacasqui'n. Quit iccāmaktāyan natapa'ksini'yā'tit Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuālh tī squi'n chā'tin tzu'ma'jāt. Chuhua'j hua'chi chā'tin tzu'ma'jāt tī pāxqui' i'squi'nīni', nā chuntza' ixtacasqui'nca hui'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³Quit icjicua'n

hui'xina'n nacāta'a'kskāhui'yān, chuntza' chī Eva a'kskāhui'ca. Skāhui'ni' litaxtulh lihua' ē a'kskāhui'lh Eva. Skāhui'ni' ca'tzi chī na'a'kskāhui'nin. Palhāsā' nacā'a'kskāhui'yān nā hui'xina'n, ē ū'tza' nalītalakaspī'tni'yā'tit Cristo. ⁴Icicua'ni' huā'mā' ixpālacata hui'xina'n kexpa'tā'tit tī cātalakminān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū iccāmāsu'yuni'n quit tū ixtla' Jesús. Xtum tū talīmāsu'yu chī Espīritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum tū talīmāsu'yu chī lī'a'kapūtāxtucan. Jā chuntza' chī quit iccāmāsu'yuni'n. ⁵Tzamā' chi'xcuhui'n tahuan xla'ca'n apóstoles. Xla'ca'n jā quintalacatzā'la. ⁶Palhāsā' jā tzēhuani't chī quit ica'kchihuīna'n. Quit tzej icca'tzi. Ixlipō'ktu iccāmāsu'yuni'nī'ta'n.

⁷Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixtla' Dios. Quit palha' xa'iclicscujmā'lh quimacan lihuana xa'iccālimāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. ¿Ē jā tze tū ictlahualh? ⁸Lihuana quit xa'icscuja na mimpu'na'lītāca'n, ixquintamacamini' tumīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' cāl'acchicni'. Quit iccāmaktīlh ixtumīnca'n na'iccālimaktāyayān hui'xina'n. ⁹Lihuana xa'iccātā'huī'lan quit jā xa'iccāsqui'ni'yān tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalimīni' tū xa'icmaclacasqui'n. Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūni'ta'n hui'xina'n. Ē jā maktin icticāsqui'ni'n tū

na'icua'. ¹⁰Jā icticāsqui'ni'lh nūn tā'timīn xalanī'n nac Acaya. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū'tza' iclīhuan tū ixlicāna'. ¹¹Palhāsā' ā'makapitzīn tapuhuan quit jā iccāpāxqui'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmakticu'tunān mintumīnca'n. Huā'mā' jā ixlicāna'. Dios ca'tzi iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

¹²Jā iccāsqui'ni'nī'ta'n tumīn tū na'iclihuā'yan. Jā ictisqui'nli nūn maktin. Chuntza' xlaça'n tī tasqui'n tumīn jāla catitahualh palh tascuja chī quit. ¹³Tahuan xlaça'n apóstoles. Jā ixlicāna'. Xmān ta'a'kskāhuī'nin a'cxni' tamāsu'yu. Talacasqui'n nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles tī tatā'scuja Cristo. ¹⁴Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilalh. Skāhuī'ni' tzē talakpalī ē tzē lītaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵Nā tzē natatalakpalī tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Hua'chi tze tū tatlahuamā'nalh masqui tū jā tze. Xlaça'n nataxokoni' Dios tū tatlahuanī't.

Chi pātini'lh Pablo

¹⁶Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti ixpālacata quina'estu quilīchihuīna'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin lhkēnti, caquilākexmatni'uj ē caquilāmakxtekui na'icchihuīna'n. ¹⁷Ca'tziyāuj tī ka'tla' makca'tzi, xla' chihuīna'n hua'chi chā'tin lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksīni' Cristo. Tū na'icuan quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzi. ¹⁸Lhūhua' talitaka'lhī cātamāsu'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclitaka'lhī

tū ictlahua quit. ¹⁹Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh ca'tziyā'tit, cālipātiyā'tit tzamā' chī'xcuhui'n tī hua'chi chā'tin lhkēnti.

²⁰Hui'xina'n cālipātiyā'tit masqui xlaça'n cātamāpa'ksīcu'tunān hui'xina'n. Xlaça'n cātamaktiyān ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlaça'n cātamākexmatiyān. Xlaça'n cātalakmaka'nān hui'xina'n. Cātalacala'sān. Ē hui'xina'n cālipātiyā'tit. ²¹Quit jā chuntza' iccātlahuani'nī'ta'n hui'xina'n. Palh tze cahuālh tlahuacan tzamā', quit xa'icmāxana'lh, ixpālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlaça'n talichihuīna'n tū tatlahuanī't. Chuhua'j quit na'iclichihuīna'n tū ictlahuanī't quit, masqui natasu'yu palh ka'tla' icmakca'tzi ē hua'chi chā'tin lhkēnti. ²²Xlaça'n ka'tla' tamakca'tzi ē tahuan xlaça'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan xlaça'n israelitas. Nā quit israelita. Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja Cristo. Chuntza' chī icchihuīna'mā'lh hua'chi chā'tin lhkēnti. Xlaça'n jā tascujni't chī quit. Jā tapātini'nī't chī quit. Quintucsanī't. Nā xa'ictachi'n. Maklhūhua' quintimaknicu'tunca. Xlaça'n jā tapātini'nī't chuntza'. ²⁴Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacāujna'jāstza'. Chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵Maktu'tun tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quinctu'laça. Maktu'tun tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh.

A'ktin quilhtamacuj ē a'ktin tzi'sni' xa'ictojōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco.
²⁶ Calhāxcuhuālh iclatā'kchokoni't na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā ictahui'lanī't jā cāl'ijicua'. Nā maklhūhua' ictacutni't nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Quintitamaknīcu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas. Xa'iclatlā'huan nac cāl'ijicua' nac cāl'acchicni' ē nac cāl'quihui'n ē nac mar. Ixquintamaknīcu'tun tī ixtahuan xlaca'n nā tā'timīn. ²⁷ Ictlakua'nī't ē palha' icscujnī't. Maklhūhua' iclakachu'huā'lhātani't. Ē nā ictzi'ncsnīnī't ē nā ickelhpūtīnī't maklhūhua'. Icpātīnī'nī't nac cāl'onkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyīnī't ē quīnca'tzani'nī't na quīlistacna' ixpālacataca'n tī ta'a'ka'i'. ²⁹ Palh catihuālh jāla tzej latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Palh catihuālh tamakahuasa, quit iclisitzi' chī māmakahuasica. ³⁰ Palh ixlacasqui'nca quit naquīlichihuīna'nca quīna'estu, quit iclichihuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quīna'estu. ³¹ Dios ca'tzi' ixlicāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcuui'ca pō'ktu quilhtamacuj. ³² A'cxni' quit xa'icui'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksini'n chā'tin gobernador tī ixui'linī't rey Aretas. Huā'mā' gobernador

cāyāhualh maktaka'lhna'nī'n jā lactaxtucan nac cāl'acchicni'. Ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixui'lh nac talhta'm tū ixlīsti'li'cani't cāl'acchicni'. Quimpūmāyujūca a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclitzā'lal ē icli'a'kapūtaxtulh.

Chī lakachuyalh Pablo

12 Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksini' Jesucristo ē tū iclaktzi'lh a'cxni' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' cāl'ta ē xa'ica'ka'i'nī'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzi' palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzi'. ³ Dios ca'tzi' palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quīlistacna'. Quit jā icca'tzi'. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' ickexmatli tachihuīn tū jāla icuan ixpālacata Dios jā quimāxteka na'icuanī nūn chā'tin. ⁵ Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclimāka'tli'. Quit jā ka'tla' iclimakca'tzi' tū quīna'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsu'yu quit jāla tū ictlahua quīna'estu. ⁶ Palh quit ixquīlichihuīna'nca tzej tū ictlahuani't, jā xa'icchihuīna'nli hua'chi chā'tin lhkēnti, ixpālacata quit xmān iclichihuīna'n tū ixlicāna'. Jā quintilichihuīna'nca quit ixpālacata jā iclacasqui'n ā'makapitzīn natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataca'tzi' palh quit tze ixpālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihuīna'n.

⁷Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclimakca'tzilh chī iclakachuyani't. Ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh a'ktin taca'tzana'juā't. Huā'mā' taca'tzana'juā't hua'chi a'ktin lhtucu' tū skāhui'ni', Satanás, yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzana'juā't ixpālacata jā lacasqui'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzī. ⁸Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksini' Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't. ⁹Xla' quihuanilh: “Quit na'icmaktāyayān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī lītlī'huī'qui.” Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuān na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' lītasu'yu quit iclīscuja ixlītlī'huī'qui Cristo. ¹⁰Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputzastālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū'tza' iclipāxuhua.

**Pablo ixcāpāstaca
xalanī'n nac Corinto**

¹¹Hua'chi quit chā'tin lhkēnti ixpālacata xmān quilīchihuīna'ncan quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclichihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacinca'n tī tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka'tla' apóstoles, xlaca'n jā quintalakatzā'la chī quit, masqui quit jā tū

quintapalh. ¹²A'cxni' xa'icscuja na mimpu'nanca'n, tasu'yulh Dios ixquilīhuī'līni't quili'apóstol. Quit lilacatzucu xa'icscuja. Quit xa'ictlahua lī'a'cnīn. Huā'mā' māsu'yulh Dios ixquilīhuī'līni't quili'apóstol. ¹³Xmān a'ktin tū jā ictlahualh na mimpu'nanca'n tū ictlahualh na ixpu'nanca'n ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'. Ū'tza' huā'mā': Jā iccāsqui'ni'n hui'xina'n tū na'iclihuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit jā tze huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

¹⁴Chuhua'j ixlīmaktu'tun iclacapāstacni' na'iccālakā'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj camana' jāla tamāhui' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhui' ixcamana'ca'n. Quit hua'chi mintāta'ca'n. ¹⁵Quit tapāxuhuān na'icmālakspūtū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Na'icscuja ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxqui'yān, hui'xina'n jā quilāpāxqui'yāuj.

¹⁶Masqui jā iccāsqui'ni'ni'ta'n nūn tū, ā'makapitzin tahuan iccā'a'kskāhui'maktīni'ta'n mintumīnca'n. ¹⁷Quit jā tū iccā'a'kskāhui'maktīn a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tī ā'chā'tin. ¹⁸Quit icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā'tin quintā'tinca'n. Tito jā cā'a'kskāhui'maktīn nūn tū. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalacapāstacni'ca'n.

¹⁹Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit quit ictamaktāyamā'lh na milacatinca'n. Jā chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacatin Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunān tzej na'a'ka'i'yā'tit. Ū'tza' iclītlahuakō' ixlipō'ktu mimpālacataca'n.

²⁰Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchān a'ntza' na'icca'tzi hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā'tit. Palh jā tzej latlā'hua'nā'tit, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhniyān hui'xina'n. Iclītamakchuyī'n' icpuhuan palhāsā' lāslokoyā'tit hui'xina'n, ē lālakca'tzana'ni'yā'tit ē lāsītzi'ni'yā'tit ē lāquiclhaktzi'nā'tit ē nā lālichihuīna'nā'tit ē lālē'ksa'nā'tit ē laka'tla' makca'tziyā'tit ē jā a'cxtim tahui'la'yā'tit.

²¹Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchān hui'xina'n, quit na'iclimāxana'n na ixlacatin Dios tū tlhua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlhuanī'ta'ntit tū jā tze ē palh jā makxteku'tunā'tit tū jā tze ē palh ka'lhī'yā'titcus mintā'lāpāxqui'nca'n ē palh tlhua'yā'titcus tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

Pablo cāmāxqui'lh talacapāstacni'

13 Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchān hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'cxni' mālacsu'yucan chā'tin, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. ²Na'iccāhuanipalayān

ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n ixlīmaktu'. Masqui jā iccātā'huī'lan chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlhuanī'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzin huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātinin tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lal chī na'iccāmakapātinin. ³Chuntza' hui'xina'n nalaktzi'nā'tit quit iclīchihuīna'n ixlīmāpa'ksin Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'lh na milacatinca'n. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit Cristo ka'lhī limāpa'ksin. ⁴Hua'chi ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' huī'lh. Dios maxqui'nī't limāpa'ksin. Quit ictapa'ksini' Cristo, ē ū'tza' līlacatzucu iccālītā'chihuīna'nī'ta'n. Hua'chi quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit quit iclīlatlā'huan ixlīmāpa'ksin Dios, chuntza' chī Cristo.

⁵Tzej calacapāstacna'ntit hui'xina'n palh ixlicāna' a'ka'i'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh ixlicāna' a'ka'i'yā'tit. Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit palh ixlicāna' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksini'yā'tit xla'. ⁶Hui'xina'n naca'tziyā'tit quit ictapa'ksini' Cristo ixpālacata quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷Chuhua'j icsequi'ni' Dios jātza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzin tapuhuan quit jā icka'lhī limāpa'ksin na'iccālacaquilhniyān. Iclacasqui'n natlahua'yā'tit tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit

icka'lhī līmāpa'ksīn. ⁸Xmān
 icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua
 tū ixtachihuīn Dios. Jā icka'lhī
 līmāpa'ksīn na'ictlahua tū jā chī
 ixtachihuīn Dios. ⁹Icpāxuhua a'cxni'
 hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na
 ixtej Dios. Huā'mā' quimakapāxui
 masqui chuntza' jā ixlacasqui'nca
 quit icmāsu'yu līmāpa'ksīn tū Dios
 quimaxqui'lh na'iccālacaquilhniyān.
 Xmān iclacasqui'n hui'xina'n
 lactze nahuanā'tit. ¹⁰Ū'tza'
 iccālitzo'knuni'yān chuntza'
 nac carta a'cxni' jānalj
 xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā
 iclacasqui'n na'iccālacaquilhniyān
 a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit
 iclacasqui'n jā ixlacasqui'nca
 na'iccāmāsu'yuni'yān līmāpa'ksīn
 tū quimaxqui'nī't Māpa'ksīni'
 Jesucristo. Quimaxqui'ca'nī't huā'mā'
 līmāpa'ksīn na'iccāmaktāyayān
 chī tzej na'a'ka'i'yā'tit. Jā
 quimaxqui'canī't huā'mā'

līmāpa'ksīn na'iccāmāmakchuyiyān
 hui'xina'n chī a'ka'i'yā'tit.

¹¹Chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit
 tapāxuhuān. Calihui'li'tit

tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā
 calakachipini'tit. Chu a'ktin
 calalh mintalacapāstacni'ca'n.

Ca'cs catahui'la'tit. Dios
 nacātā'tahui'layān hui'xina'n.

Xla' quincāpāxqui'yān ē
 quincāmaxqui'yān tze latamat.

¹²Calāsaludarli'tit milipō'ktuca'n
 ixpālacata litā'timīn hui'xina'n.

¹³Quintā'timīnca'n xalanī'n
 huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n
 a'ntza' saludos milipō'ktuca'n
 hui'xina'n.

¹⁴Māpa'ksīni' Jesucristo
 cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.
 Camacka'tzītīt chī cāpāxqui'yān
 Dios. Espíritu Santo cacātā'tahui'lan
 chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza'
 hui'xina'n chu a'ktin nalitaxtuyā'tit.
 Amén.

Gálatas

**Pablo cāmacā'ni'lh saludos
xalanī'n nac Galacia tī ixta'a'ka'i'**

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Tī quilihui'līnī't quili'apóstol jā chā'tin chi'xcu'. Nūn chā'tin chi'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclitaxtu. Tī quilihui'līnī't quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios tī mālacastālancuanilh Jesucristo. ²Quit ē ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalanī'n nac Galacia tī a'ka'i'yā'tit. ³Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksini' Jesucristo. Dios cacāmaxqui'n tze latamat. ⁴Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'estu a'cxni' nīlh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmakapūtāxtucū'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlhualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n Dios. ⁵iCamakapāxūica Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

**Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun
tū tzē nālī'a'kapūtāxtucan**

⁶Quit iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī palaj tamakatīnī'pā'na'ntit

Dios. Tzamā' ū'tza' tī cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nīlh quimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtumtza' tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtāxtucan. ⁷Quina'n ca'tziyāuj palh jā ixlicāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtāxtucan. A'nān makapitzīn chi'xcuhui'n tī talakpalicu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla' Jesucristo. Chuntza' xla'ca'n cātamāmakchuyimā'n hui'xina'n. ⁸Palh catihuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtāxtucan, xla' Dios camakapātinīnli ū'tza'. Capātini'lh masqui chā'tin ángel xala' nac a'kapūn tī māsu'yu huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. ⁹Iccāhuaninī'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtāxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktīnī'ntit, xla' Dios camakapātini'lh.

¹⁰Tū iclichihuīna'mā'lh a'ntza' tasu'yu jā iclichihuīna'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcuhui't.

Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¿Ē quit xmān tachi'xcuhui't iccāmakapāxūicu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcuhui't iccāmakapāxūicu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'lilh Pablo ixlī'apóstol

¹¹Tā'timīn, quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit huā'mā'. Xatze tachihuīn tū icmāsu'yu quit, huā'mā' jā ū'tza' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't.

¹²Jā quimāca'tzīnīlh chā'tin chi'xcu'. Jā chā'tin chi'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ntza' chī quit xa'icilīlatlā'huan xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' tī ixta'a'ka'i'ni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man. Quit xa'iclaclahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla' Jesucristo.

¹⁴Chī ta'a'ka'i' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzī ē jā ā'makapitzīn quintā'israelitas tī ixtaka'lhī iccā'taca'n hua'chi chī quit.

Quit ā'chulā' xa'iccākexmatni' ixtamāsu'yunca'n quinapapana' israelitas. ¹⁵Dios quilakalhu'manli, ē quilacsacli apóstol na'iclitaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclatuncuhui'. Quinta'sani'lh na'ictā'scuja ū'tza'.

¹⁶Chuntza' chī Dios lacasqui'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlhualh ixpālacata quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xla'ca'n

tī jā israelitas xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasni'lh i'Ska'ta', jā icquisqui'ni'lh talacapāstacni' ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁷Jā iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén tī apóstoles ixtahuani'ttza' xapūla. Quit jā chuntza' ictlahualh. Palaj tunca ica'lh nac Arabia ē ā'listān ictaspi'tpālh nac Damasco.

¹⁸Ixlī'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén. A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹Jā iclaktzī'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksini' Jesús. ²⁰Ixlīcāna' tū ictzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na i'xlacatīn Dios. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n.

²¹Ā'listān ica'lh jā tapa'ksini' nac Siria ē Cilicia. ²²Jāna'j ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo xalanī'n nac Judea.

²³Xlaca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: “Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhual'j xla' lichihuīna'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla ixmālakspūtūcu'tun.”

²⁴Xalanī'n nac Judea a'cxni' takexmatli huā'mā', ixtamakapāxui' Dios quimpālacata.

Ā'makapitzīn apóstoles talakatilh chī Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios

2 Ā'listān ixlilakacāujtā'ti cā'ta ica'mpālh nac Jerusalén ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh Tito. ²A'ntza' icquīlalh ixpālacata Dios ixquimāca'tzīnīnī't ixlacasqui'nca na'ica'n. Ē a'ntza' nac Jerusalén

ictakēstokui xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. Chuntza' ictlahualh ixpālacata jā xa'iclacasqui'n chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhual'j. ³Xlaca'n jā quintatā'lālihuaniilh chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā i'xlacasqui'nca natastālani' ixtahui'latca'n israelitas, xlaca'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahuī'lh, jā huanica palh i'xlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixuanī't. ⁴Xla' jā chu'cuca masqui ixtalacasqui'n makapitzīn tī jā ixlicāna' tā'timīn. Xlaca'n ixquincātātā'tanūni'ta'n xmān naquincātakexmatxtuyān. Xmān ixtaca'tzīcu'tun chī jā i'xlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahui'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahui'latca'n israelitas. ⁵Quina'n jā icmakxtekui naquincātaskāhui'yān nūn macsti'naj. Quina'n xa'iclacasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tzītēlha'yā'tit tū ixlicāna' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo.

⁶Xanapuxcu'nu' tī cālakachi'xcuhui'can, xlaca'n jā quintahuanilh i'xlacasqui'nca na'icclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālakachi'xcuhui'can o jā cālakachi'xcuhui'can. Dios lakapasa quilistacna'ca'n ē jā laktzī'n xmān tū talaktzī'n tachi'xcuhui't. ⁷Xlaca'n jā quintahuanilh na'icclakpalī tū

xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh palh Dios quimacamaxqui'nī't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxqui'nī't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuīn. ⁸Chuntza' chī Dios mātli'hui'clhli Pedro ē lihui'līlh i'xli'apóstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimātli'hui'clhli ē quilihui'līlh quili'apóstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

⁹Jacobo ē Pedro ē Juan ixcālaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. A'cxni' xlaca'n taca'tzīlh Dios ixquimacamaxqui'nī't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' tatlahualh ixpālacata quilipō'ktuca'n xa'icchihuīna'nī'tauj quina'n na'icscujāuj na ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaca'n natascuja na ixpu'nanca'n israelitas. ¹⁰Xmān quincātahanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamanī'n. Nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹A'cxni' Pedro milh nac Antioquía quit cālacacn ictā'lāhuanilh ixpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. ¹²Xapūla Pedro ixcātā'huā'yan xlaca'n tī jā israelitas, masqui xlaca'n jā cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Ā'listān a'cxni' tamilh israelitas tī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jātza' cātā'huā'yalh.

Xla' ixcājicua'ni' israelitas
ixpālacata xla'ca'n ixtahuan
ixlacasqui'nca nacāchu'cucan
xla'ca'n tī jā israelitas.
¹³Ā'makapitzin tā'timīn tī israelitas
ē xla'ca'n tatzuculh tatlahua lacxtim
chī ixtlahua Pedro. Nā xla'ca'n
tatlahualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā
Bernabé chu a'ktin cātā'lalh. ¹⁴Tū
ixtatlahuamā'nalh, quit icca'tzilh jā
chuntza' chī huan xatze tachihuīn
tū ixla' Dios. A'cxni' icca'tzilh
huā'mā', quit icuanilh Pedro
na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n:
“Hui'x nā israelita. Ixla'ya' chī tī
jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū
ixpālacata lacasqui'na' natatlahua
ixtahui'latca'n israelitas xla'ca'n tī jā
israelitas?” Chuntza' icuanilh Pedro.

**Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' Dios chu
lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan**

¹⁵Quina'n israelitas
icliīlacatuncuhui'nī'tauj. Quina'n
jā chī ā'makapitzin tachi'xcuhui't
tī taka'lhī ixcuentaca'n.
¹⁶Ca'tziyāuj Dios cāmāpānūni'
ixcuentaca'n xmān xla'ca'n tī
talīpāhuan Jesucristo, ē jā xla'ca'n
tī xmān tamākentaxtūcu'tun
līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh
israelitas. Chuntza' quina'n
nā lipāhuanāuj Jesucristo.
Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n
quincuentaca'n ixpālacata
lipāhuanāuj Jesucristo ē jā
ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā'
līmāpa'ksīn. Jā tī chā'tin tī
Dios māmāpānūni' ixcuenta xmān
ixpālacata mākentaxtūcu'tun
līmāpa'ksīn.

¹⁷Quina'n iclipāhuanāuj
Jesucristo, ē icca'tziyāuj xmān

chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān
quincuentaca'n. Jātza'
iclipāhuanāuj līmāpa'ksīn tū
Dios cāmaxqui'lh israelitas.
Ū'tza' makapitzin talihuan
quina'n iclaclē'nauj ē nā tahuan
Cristo quincāmātlahuīmā'n tū
jā tze. Ū'tza' jā ixlicāna'. Cristo
jā quincāmātlahuīyān tū jā
tze. ¹⁸Palh quit na'icmākēnū
huā'mā' līmāpa'ksīn ē ā'līstān
na'ica'ka'ī'pala tzamā' līmāpa'ksīn,
chuntza' natasu'yu quit
iclaclē'n. ¹⁹Quit icca'tzilh jāla
icmākentaxtūkō' līmāpa'ksīn
tū Dios cāmaxqui'lh israelitas.
Ū'tza' jātza' iclipāhuan huā'mā'
līmāpa'ksīn. Chuhua'j quit
iclatlā'huan chī ixtalacasqui'nīn
Dios. ²⁰Quit hua'chi icnīnī'ttza' ē
hua'chi quintā'xtokohua'ca'canī'ttza'
Cristo. Hua'chi jātza' quit icui'lh
ē xmāntza' Cristo hui'lh na
quīlīstacna'. Quit iclipāhuan i'Ska'ta'
Dios ē chuntza' quit iclihui'lh
chuhua'j. Xla' quimpāxqui'lh ē
linīlh quimpālacata. ²¹Quit jā
iclakmaka'n ixtalalaku'hmān Dios.
Palh chā'tin mākentaxtūcu'tun
līmāpa'ksīn ē xmān ū'tza'
ixlīmāpānūni'ca cahuālh ixcuenta,
chuntza' chu tlakaj ixnīlh Cristo.

**Xatze lipāhuanan Jesucristo
ē jā līmāpa'ksīn**

3 ¿Chu jā ka'lhī'ya'tit
milīstacna'ca'n
nalīlacapāstacna'nā'tit? ¿Tīchu
cāmāmākchuyin hui'xina'n,
tā'timīn, xalanī'n nac Galacia?
Jātza' kexpa'tni'yā'tit tū ixlicāna'.
Hui'xina'n ixlicāna' icticāhuanin
chī Jesucristo xtokohua'ca'ca

nac cruz. ²Caquiláhuaniuj huā'mā': ¿Chī limaktīni'ntit Espírītu Santo? Jā cātamaxquī'n ixpālacata kexpa'tni'tit huā'mā' limāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Cātamaxquī'n Espírītu Santo ixpālacata kexpa'ttit xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ³¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'cxtuncuhui' ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzucutit listālanī'yā'tit na ixtej Dios ixlitli'hui'qui Espírītu Santo. ¿Chī līpuhua'nā'tit jātza' maclacasquī'nā'tit ixlitli'hui'qui Espírītu Santo? ¿Chī līpuhua'nā'tit mina'cstuca'n tē namākentaxtūyā'tit tū lacasquī'n Dios? ⁴Chuhua'j tasu'yu jā tū cālimacuanī'yān tū līpātīni'nī'ta'ntit. Jā chuntza' icpuhuan quit. ⁵Dios cāmaxquī'yān Espírītu Santo ē Dios tlahua lī'a'cnīn na milacatinca'n. ¿Chī ixpālacata tlahua chuntza'? Jā tlahua ixpālacata kexpatni'tit limāpa'ksīn. Tlahua chuntza' ixpālacata hui'xina'n kexpatni'ta'ntit ē a'ka'i'nī'ta'ntit palh ixlicāna' xatze tachihuīn.

⁶Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tze Abraham.”

⁷Ixlacasquī'nca hui'xina'n naca'tziyā'tit ti ixlicāna' i'xū'nātā'natna' Abraham, ū'tunu'n ti ixlicāna' talipāhuan Dios.

⁸Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios tū Dios natlahua. Tatzokni' chī Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n xla'ca'n tī natalipāhuan Dios masquī xla'ca'n jā israelitas. Hasta xapūla Dios māca'tzinīlh Abraham chī nacālisicua'lanātlahuacan tachi'xcuhui't. Huanilh:

“Mimpālacata hui'x ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuacan.” ⁹Ū'tza' cālisicua'lanātlahuacan xla'ca'n tī talipāhuan Dios chuntza' chī Abraham. Xla' ixlipāhuan Dios ē sicua'lanātlahuaca.

¹⁰Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun limāpa'ksīn ixpālacata tapuhuan chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n. Xla'ca'n nacāmakapātīnīncan. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī jā tamākentaxtū pō'ktu quilhtamacuj ixlipō'ktu tū hui'lh nac ca'psnap jā tatzokni' limāpa'ksīn, xla'ca'n nacāmakapātīnīncan.”

¹¹Chuntza' likexmatcan Dios jā catimāpānūni'lh ixcuenta jā tī chā'tin ti xmān mākentaxtūcu'tun limāpa'ksīn. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata chī talipāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.”

¹²Huā'mā' limāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas, makapitzīn tamākentaxtūcu'tun. Tī talipāhuan limāpa'ksīn, xla'ca'n jā talipāhuan Cristo. Tī talipāhuancu'tun huā'mā' limāpa'ksīn, palh taka'lhīcu'tun ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli, ixlacasquī'nca natamākentaxtū ixlipō'ktu huā'mā' limāpa'ksīn.

¹³Dios nacāmakapātīnīn ixlipō'ktuca'n tī jā natamākentaxtū ixlipō'ktu tū huan nac limāpa'ksīn. Quina'n ixlaclē'nāuj ixpālacata quina'n jā mākentaxtūyāuj limāpa'ksīn.

Cristo quincāmakapūtaxtūn huā'mā' tapātīn ixpālacata xla' xokokō'lh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī cāxtokohua'ca'cani't nac cruz a'ntza' taxokoni'mā'nalh Dios.” ¹⁴Cristo xokokō'lh nac cruz. Chuntza' nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n tzē nacāsicia'lanātlahuacan chu chuntza' chī Dios sicua'lanātlahualh Abraham chuntza' chī Dios ixuanini't Abraham xapūla. Nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' ē chuntza' quilipō'ktuca'n, ixpālacata lipāhuanāuj xla', tzē namaktini'nāuj Espiritu Santo chuntza' chī Dios huanli namāstā'.

**Līmāpa'ksīn jāla lactlahua
talacāxtlahuan tū Dios
hui'līlh xapūla**

¹⁵Tā'timīn, na'iccāhuaniyān tū hua'chi litalaclhsaja. A'cxni' quina'n tlahuayāuj a'ktin contrato o a'ktin talacāxtlahuan ē firmarliyāuj, chuntza' jā tī chā'tin catilactlahualh ē jā tī chā'tin tzē natzo'kpala ā'a'ktin tachihuīn. ¹⁶Nā chuntza' huā'mā' talacāxtlahuan tū tlhualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasicia'lanātlahua xla' ē chā'tin i'xū'nātā'nat. Ixtachihuīn Dios jā huan: “i'xū'nātā'natna'.” Tū huan: “chā'tin i'xū'nātā'nat.” Ū'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷Tū iccāhuaniyān ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham ixlipō'ktuca'n tī natalipāhuan Dios, xlaca'n nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' hua'chi talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Ixli'a'ktā'ti' ciento ā'puxamacāuj cā'ta Dios maxqui'lh

līmāpa'ksīn Moisés. Chuntza' līmāpa'ksīn jāla catilactlahualh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. ¹⁸Palh Dios ixquincāsicia'lanātlahuan xmān ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksīn tū maxqui'ca ā'listān, chuntza' ixlaclalh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Dios sicua'lanātlahuani't Abraham xmān ixpālacata Abraham ixlipāhuan Dios.

¹⁹¿Tū litalacasqui'n līmāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés? Ā'listān hui'līca huā'mā' līmāpa'ksīn ē ū'tza' līca'tziyāuj quina'n lē'nāuj cuenta. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixmaclacasqui'ncan xmān hasta a'cxni' milh Jesucristo tī i'xū'nātā'nat Abraham. Tzamā' i'xū'nātā'nat Abraham, ū'tza' tī Dios ixlichihuīna'ni't xapūla a'cxni' tā'tlahualh talacāxtlahuan Abraham. Ángeles cāmāpa'ksīca natamastā' līmāpa'ksīn. Ē maxqui'ca Moisés. Moisés cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't israelitas. ²⁰Dios jā ixmaclacasqui'n tī namaktāya a'cxni' tā'cāxtlahualh Abraham a'ktin talacāxtlahuan. Ū'tza' cāxtlahualh.

**Līmāpa'ksīn jāla cāmaxqui' xasāsti'
ixlatamatca'n tachi'xcuhui't**

²¹Quit jā icchihuīna'mā'lh palh līmāpa'ksīn tā'lālihuani tū Dios mālacnū ixpālacata talacāxtlahuan. Palh ixmāstā'ca cahuālh a'ktin līmāpa'ksīn tū tzē ixmāstā'lh xasāsti' quilatamatca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'n quincuentaca'n xmān ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksīn. ²²Ixtachihuīn

Dios huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talē'n cuenta. Ixpālacata huā'mā' limāpa'ksin, tasu'yu palh ixlipō'ktuca'n talē'n cuenta ē ixlipō'ktuca'n hua'chi tachi'ni'n tī jāla talaxtaxtu. Chuntza' tī talipāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n nata'a'kapūtaxtu.

²³A'cxni' jāna'lj ixā'min Jesucristo, quina'n hua'chi tachi'ni'n ixuani'tauj ixpālacata quina'n jāla mākentaxtūyāuj tū huan limāpa'ksin. Hua'chi tachi'ni'n ixuani'tauj ē jāla ixlaxtaxtuyāuj hasta a'cxni' quincāmāca'tzinin chī na'a'ka'i'yāuj Jesucristo tī tzē makapūtaxtūnu'n. ²⁴Huā'mā' limāpa'ksin xla' hua'chi chā'tin tī pūla. Ixquincāmāsu'yuni'yān ixtej Dios hasta a'cxni' milh Jesucristo ē ca'tziuj chī nalipāhuanāuj xla' ē chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ²⁵Chuhua'lj chilhtza' quilhtamacuj ē lipāhuanāuj Cristo. Chuhua'lj jātza' maclacasqui'nāuj limāpa'ksin.

²⁶Hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē ū'tza' ixlacstīn Dios lihua'ntit. ²⁷Milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'kpaxni'ta'ntit ū'tza' litasu'yu palh a'ka'i'ni'ni'ta'ntit Cristo ē chu chā'tin litaxtutit chī Cristo. ²⁸Palh hui'xina'n tā'talacxtimī'tit Cristo, chuntza' milipō'ktuca'n hui'xina'n xmān chu chā'tin litaxtutit. Kēxtimtza' talalh israelitas ē tī jā israelitas; kēxtimtza' tī hua'chi xatastā'maka ē tī jā xatastā'maka; kēxtimtza' talalh chi'xcuhui'n ē puncan. ²⁹Palh hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, hui'xina'n hua'chi i'xū'nātā'natna' Abraham.

Chuntza' nā namaktīni'nā'tit tū Dios mālacnūni'ni't Abraham.

4 Chuhua'lj na'iccāhuaniyān tū hua'chi litalaclhsaja. Chā'tin ka'hua'cha a'cxni' jāna'lj maktīni'n ixherencia, xla' jālanalj māpa'ksini'n. Chuntza' xla' hua'chicus chā'tin tasācua', masqui ū'tza' ixtēcu' nahuan. ²A'cxni' macsti'naljcus tzamā' ka'hua'cha, ā'makapitzin tamaktaka'lha, ē cāmacamaxqui'can ixlipō'ktu tū ixa' nahuan hasta a'cxni' huā'mā' quilhtamacuj tū lilhcāna'ni't ixtāta'. ³Nā chuntza' quina'n. Xapūla quina'n jāna'lj tzej ixca'tziyāuj tū ixa' Dios; hua'chi lacstīn ixuani'tauj. Xapūla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ē ixtamāsu'yunca'n tachi'xcuhui't. ⁴A'cxni' chilh tzamā' quilhtamacuj tū ixlilacsacni't Dios macamilh i'Ska'ta'. Xla' mālacatuncuhui'nilh chā'tin puscāt. Ē i'Ska'ta' Dios i'stālani' ixtahui'latca'n israelitas. ⁵Chuntza' xla' milh naquincāmakapūtaxtūyān ixpālacata ixui'lāna'uj ixtampin nac limāpa'ksin. Ū'tza' limilh i'Ska'ta' Dios ē chuntza' quina'n tzē ixlacstīn Dios nahuanāuj. ⁶Dios macamilh Espiritu Santo na quilistacna'ca'n. Chuntza' tzē nahuaniyāuj Dios: “iQuinTāta'ca'ni'!” Ē chuntza' litasu'yu quina'n ixlacstīn Dios. ⁷Chuhua'lj quina'n jātza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixlacstīn Dios. Chuhua'lj quina'n ixlacstīn Dios ē naquincāmamaxqui'yān quiherenciaca'n ixpālacata Cristo.

**Pablo cāli'a'katuyunli
tī ixta'a'ka'i'ni't**

⁸Xapūla a'cxni' jāna'lj ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n

ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn tī jā diosnu'. ⁹Chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios, ē Dios nā cālakapasāntza'. Hui'xina'n lakapasā'tit Dios, ē ĩchī lītlahua'cu'tumpala'yā'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jāla caticāmaktāyan ē jā tū ixlīmacua. ĩĒ chī nalīstālani'palayā'tit? ¹⁰Hui'xina'n maclacapini'yā'tit makapitzīn quilhtamacuj ē mālhcuyu' ē cā'ta. Ē nā tlhuya'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹Quit icjicua'n palhāsā' chu tlakaj icscujli na mimpu'nanca'n.

¹²Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān calītaxtutit chuntza' chī quit. Masqui quit chā'tin israelita, jātza' icstālani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tī jā israelitas jā ixlacasqui'nca nalītzucuyā'tit tlhuya'yā'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n jā tū quilātlahuani'nī'tauj tū jā tze. ¹³Hui'xina'n ca'tzīyā'tit xa'iclīta'jatatlāmā'lh ē ū'tza' iccālīmāsu'yuni'n xapūla xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo. ¹⁴Hui'xina'n jā quilālakmaka'uj ē masqui jā līlaktzi'ncu'tu xa'icuanī't ixpālacata xa'icta'jatatla. Quilālimaktini'uj hua'chi chā'tin ángel tī Dios macamilh ē hua'chi chī Jesucristo. ¹⁵ĩĒ jā lacapāstacā'tit hui'xina'n chī ixpāxuhua'yā'tit a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n? ĩChī cā'a'kspulani'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tzē cahuālh hui'xina'n ixmāxtutit milakastapunca'n ē ixquilāmaxqui'uj. ¹⁶Chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi

mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ixpālacata quit iccāhuaniyān tū ixlicāna'. ĩTū ixpālacata quilālaktzī'nāuj chuntza'?

¹⁷Tzamā' chi'xcuhui'n tī cātlahuacu'tunān ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunān. Jā ixlicāna'. Xlaca'n xmān cātamāxtumlicu'tunān. Chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacālakachi'xcuhui'yā'tit. ¹⁸Tze palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunān ixamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccātā'hui'lan ē a'cxni' jā icui'lacha'. Xmān ixlicāna' cacātamaktāyan. ¹⁹Quilacstīn, cā'tzīyāuj chī chā'tin puscāt pātīni'n a'cxni' tahuī'la ī'ska'ta'. Nā chuntza' icpātīni'mā'lh hasta jā natasu'yu hui'xina'n nalatahui'layā'tit chī tī takexmatni' Cristo. ²⁰Tze cahuālh palh xa'iccātā'tahuī'lacha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuīna'n. Quit iccālītamakchuyimā'n hui'xina'n.

Pablo lichihuīna'nli Agar ē Sara

²¹Hui'xina'n

mākentaxtūcu'tunā'tit līmāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés. Chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ĩChī jā līkexmatā'tit tū huan ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn?

²²Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixcāka'lhī chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzī'. Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuani't. Ā'chā'tin ka'hua'cha huampala jā xatastā'maka ixtzī' ixuani't. ²³Ī'ska'ta' Agar lacatuncuhui'lh chu hua'chi chī talacatuncuhui' ā'makapitzīn lacstīn. Jā chuntza' ā'chā'tin.

A'cxni' lacatuncuhui'lh i'ska'ta' huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka ixuani't, chuntza' Dios limākentaxtūlh tū ixuani't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūni't. ²⁴Huā'mā' hua'chi a'ktin lilaktzi'ntēn. Huā'mā' chā'tu' puscan xlaca'n hua'chi a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuani't. Huā'mā' xatastā'maka tī ixtacuhuini' Agar, xla' ū'tza' hua'chi a'ktin talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí maxqui'ca Moisés huā'mā' limāpa'ksin. Tī talipāhuan limāpa'ksin, xlaca'n hua'chi ixlacstīn Agar, ixpālacata xlaca'n jā ixa'cstuca'n tatapa'ksī. ²⁵Agar lītaxtu Sinaí tū hui'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n tī tatapa'ksī nac Jerusalén, nā xlaca'n talipāhuan limāpa'ksin. Nā xlaca'n jā ixtalaktaxtuni't. ²⁶Jā chuntza' tzamā' Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksi'yāuj nac tzamā' Jerusalén. Ē quina'n lilaktaxtuni'tauj. ²⁷Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huā'mā' puscāt tī jāna'j ka'lhī i'ska'ta'.

Calīta'salh cā'tapāxuhuān tī jāna'j mālacatuncuhui'nī chā'tin ska'ta'.

Capāxuhualh ixpālacata xla'.

Masqui makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixlacstīn ē jā ū'tza' tī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸Dios mākentaxtūlh tū ixuani't. Ū'tza' lilacatuncuhui'lh Isaac. Nā quina'n, tā'timīn, lītaxtūj ixlacstīn Dios, ixpālacata Dios mākentaxtūlh tū huanli. ²⁹Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha tī lacatuncuhui'lh chuntza' chī ā'makapitzīn, xla'

ixlakapala ska'ta' tī lacatuncuhui'lh ixpālacata Espíritu Santo. Chuntza' a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tī lika'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlīmāpa'ksin Espíritu Santo. ³⁰Ca'tziyāuj tū huan ixtachihuīn Dios: “Catlakama'capi tzamā' puscāt tī xatastā'maka ē nā ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha xatastā'maka jāla catitā'tapitzilh herencia tī jā xatastā'maka. Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka, ū'tza' namaktīni'n herencia.” ³¹Chuntza' tā'timīn, quina'n jā hua'chi ixlacstīn huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chi ixlacstīn puscāt tī jā xatastā'maka.

Tī talipāhuan Cristo jātza' talipāhuan limāpa'ksin

5 Chuhua'j quina'n xalactaxtuni'n ixpālacata tū tlhualh Cristo. Chuntza' jā catixlajuana'ntit. Jātza' xatastā'maka tilapala'yā'tit.

²Cuenta catlahua'tit tū iccāhuanīyān quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachu'cuyān ē ū'tza' nalipāhuanā'tit, chuntza' hua'chi jā tū limacuan tū tlhualh Cristo. ³Iccāhuanīpalayān: Catīxcuhuālh tī lacasqui'n nachu'cucan, xla' ū'tza' līcuesa namākentaxtūkō' ixlīpō'ktu tū huan ixlīmāpa'ksin Dios. ⁴Makapitzīn chī hui'xina'n tlhucu'tunā'tit tū huan huā'mā' limāpa'ksin, ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' nacāmāpānūni'yān mincuentaca'n. Palh chuntza' tlhuya'yā'tit, taxtumlini'nī'ta'ntit Cristo ē makxtekni'ta'ntit

ixtalakalhu'mān Dios. ⁵Espíritu Santo quincāmāca'tzinīn chī Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Jesucristo. ⁶Palh tapa'ksini'yāuj Jesucristo, jā tū limacuan palh naquincātachu'cuyān o palh jā naquincātachu'cuyān. Tū ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj Jesucristo. Ē ū'tza' nalālīpāxqui'yāuj.

⁷Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccāli'a'cniyān hui'xina'n chī tamakxtektit cātamāmakchuyīn. Jātza' tzej kexpa'tni'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ⁸Huā'mā' tū xlaça'n cātamāsu'yuni'n, jā ixla' Dios. Dios ū'tza' tī cālacsacni'ta'n. ⁹Xlaça'n tī cātamāmakchuyimā'n, xlaça'n hua'chi levadura. Ca'tziyāuj macsti'nal'j levadura māxcu'tūkō' ixlīpō'ktu tasquit. ¹⁰Quina'n lacxtim a'ka'i'yāuj Māpa'ksīni' Jesucristo. Ū'tza' quit iclīca'tzi hui'xina'n ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chī iclacapāstaca quit. Tī cātamāmakchuyimā'n, xlaça'n nataxokoni' Dios, ē catīxcuxtihuālh.

¹¹Quit, tā'timīn, palh cahuālh xa'iccāmāsu'yuni'n ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' jā ixquimputzastālani'ca. Xlaça'n tasīzi' ixpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. ¹²Tī cātamāmakchuyitlā'huanān hui'xina'n ixpālacata lāchu'cucan, quit iclacasqui'n xlaça'n cacātatapānūni'kō'n.

¹³Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' lilactaxtutit hui'xina'n. Masqui xalactaxtunī'n

hui'xina'n, jā tze palh natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Xatze calāpāxqui'tit ē chuntza' tze nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴A'nan a'ktin limāpa'ksīn tū huan: “Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” Tī takexmatni' huā'mā' limāpa'ksīn, chuntza' tamākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzō'kni' nac limāpa'ksīn. ¹⁵Palh hui'xina'n lālacatāqui'yā'tit ē lālīsta'lani'yā'tit, cuenta catlahua'tit jā nalāmālakspūtūyā'tit hui'xina'n.

Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī nalatā'kchokoyāuj

¹⁶Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit chuntza' chī Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza' catitlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹⁷Tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' Espiritu Santo. Ē Espiritu Santo nā ixtā'lāquiclhaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu' tā'lāquiclhaktzi'n. Ē ū'tza' jāla litlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¹⁸Palh hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Espiritu Santo, jātza' caticāmāpa'ksīn tū xapūla limāpa'ksīn.

¹⁹Ca'tziyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhui'ti jā takexmatni' Dios. Xlaça'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Pō'ktu jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaça'n jā a'cxtuncuhui' taca'tzi. ²⁰Xlaça'n talaktaquilhpūta ídolos ē taxantihlīni'n. Xlaça'n talāquiclhaktzi'n ē talālisīzi'ni' ē talālaka'tzani'. Palaj tunca tasīzi'. Xmān ixa'cstuca'n cālīpāhuanan.

Ē ixa'cstuca'n talāmāxtumlī.

²¹Xalilactampi'llhīn. Tamaknīni'n, ē taka'chī, ē talilakastāna'n tū jā tze. Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī xa'iccāhuanīyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza' tatlahua jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'n.

²²Jā chuntza' ixlīlatca'n tī takexmatni' Espīritu Santo. Espīritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xlaca'n tapāxqui' ā'makapitzīn ē taka'lhī tapāxuhuān. Ca'cs tahui'lāna'lh. Talīpāti ā'makapitzīn. Tze taca'tzī. Jā lactampi'llhīni'n. Tamākentaxtū tū tahuan. ²³Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzī. Tzē a'cstu tatapa'ksi. Jā tū a'ktin līmāpa'ksīn tū nahuan jā catitlahuaca chuntza'. ²⁴Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksi ixtalacapāstacni'ca'n tū jā xatze. Hua'chi tamaknīlh ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze, chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. ²⁵Espīritu Santo quincāmāxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī quincāmāsu'yuni'yān Espīritu Santo.

²⁶Jā ka'tla' catimakca'tziuj ē jā caticātā'lāhuaniuj ē jā cacālakca'tzanāni'uj ā'makapitzīn.

Ixlacasqui'nca nalāmaktāya'yā'tit

6 Tā'timīn, palh chā'tin laktzīncan tlahuamā'lh catūhuālh tū jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit a'cxni' namaktāya'yā'tit.

Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā titamakahuasā'tit nā hui'xina'n. ²Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit. Chuntza' namākentaxtūyā'tit tū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

³Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā ā'makapitzīn ē palh jā ixlicāna', xla' ixlīmān ta'a'kskāhuī'mā'lh. ⁴Chā'tunu' nalacapāstaca palh tzej latlā'huan o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzī tzej latlā'huan, xla' līpāxuhua natahuī'la. Jā ixlacasqui'nca cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā' xatze. ⁵Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakelhtīni'n ixpālacata chī talīlatlā'huan.

⁶Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxqui' macsti'nalj tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷Hui'xina'n jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Dios, jā tī chā'tin catiskāhuī'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala. Ca'tziyāuj tū nacha'n chā'tin chī'xcu', ū'tza' namakala.

⁸Palh chā'tin tlahuatlā'huan tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza' namakala linīn. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixlamat tū jā catilakspulī. ⁹Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū lilacsaccanī't. ¹⁰Ū'tza' nacālītlahuani'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tū tze, pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' tzē tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj tū tze tā'timīn tī ta'a'ka'īni' Dios.

Pablo māstā'lh talacapāstacni'

¹¹Calaktzī'ntit chī ixlilaka'tla' letras iccātzō'knuni'mā'n. Māni' quimacan iclitzo'kmā'lh. ¹²Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't, ē ū'tunu'n tī licuesa tahuan nacātachu'cuyān. Chuntza' tatlhua ixpālacata jā talacasqui'n nacāputzastālani'can. Jā tapātīni'ncu'tun chī tapātīni'n tī ta'a'ka'i' palh xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n, ixpālacata xla' nīlh nac cruz. ¹³Ū'tunu'n tī cāchu'cucanī't, xla'cā'n jā tamākentaxtūkō' ixlipō'ktu limāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachu'cun. Chuntza' xla'cā'n tzē ka'tla' natalimakca'tzī mimpālacataca'n hui'xina'n cātachu'cuni'ta'n. ¹⁴Quit jā ka'tla' iclīmakca'tzīcu'tun nūn tū;

xmān icmāsu'yucu'tun chī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cruz. Ictapa'ksīni' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksi tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' cā'quilhtamacuj jātza' quincuenta. ¹⁵Tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁶Chuhua'j ixlipō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā' talacapāstacni', ē nā ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios, cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxuīlh na ixlīstacna'ca'n. ¹⁷Chuhua'j jātza' chā'tin caquimāmakchuyīlh. A'ntza' jā ictakāhui'nī't ū'tza' lītasu'yu quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús. ¹⁸Tā'timīn, milipō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuakō'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

**Pablo cāmacā'ni'lh
saludos tī ixta'a'ka'i'**

1 Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā'
carta. Quit ixapóstol
Jesucristo, ixpālacata ū'tza'
huā'mā' ixtalacasqui'nīn Dios. Quit
iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī
xalanī'n nac Efeso tī tapa'ksīni'yā'tit
Dios ē a'ka'i'ni'yā'tit Cristo
Jesús. ²Cacātasīcua'lanātlahuan
Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni'
Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

**Dios quincāsīcua'lanātlahuayān
ixpālacata Jesucristo**

³Camaxquī'uj
tapāxcatca'tzīn Dios, ixTāta'
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla'
quincāsīcua'lanātlahuani'ta'n.
Quincāmaxquī'ni'ta'n kempālhūhua'
tasicua'lanātlahuan tū xala' nac
a'kapūn. Quincātlahuani'ni'ta'n
huā'mā' ixpālacata tapa'ksīni'yāuj
Cristo. ⁴A'cxni' jāna'j ixtzucu
cā'quilhtamacuj, Dios
ixquincālacsacni'ta'n quina'n
tī tapa'ksīni'yāuj Cristo.
Quincālacsacni' ixpālacata
quincātlahuacu'tunni' xalactze,
ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā
tū na'a'nan catūhuālh tū tze

naquincātalīmālacsu'yuyān
na ixlacatīn Dios. ⁵Dios
quincāpāxquī'yān, ē chuntza'
xapūla puhuanli naquincātlahuayān
ixlacstīn ixpālacata Jesucristo.
Huā'mā' ixtalacasqui'nīn.
⁶Ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios
ixpālacata xla' pāxquī'nin.
Quincātlahuani'ni'ta'n tzamā'
talakalhu'mān ixpālacata
Jesucristo i'Ska'ta', tī Dios
pāxquī'. ⁷Cristo nīlh ē chuntza'
quincālimakapūtaxtūn. Nā Dios
quincāmātza'nkēna'ni'ntza'
quincuentaca'n. Dios
quincātlahuani'n huā'mā'
ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n.
⁸Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza'
xla' quincāmākexmatīn tū ixlicāna'
ē tzej quincāmālacapāstaquīyān.
⁹Xapūla xmān Dios tzē'k ixca'tzī
tū ixpuhuan naquincātlahuani'yān.
Chuhua'j quincāmāca'tzīnīni'ta'n.
¹⁰Huā'mā' tū Dios puhuanli,
ū'tza' huā'mā': A'cxni' namin
quilhtamacuj tū Dios lhcāni't, xla'
namacamaxquī' Cristo ixlipō'ktu tū
a'nan nac a'kapūn ē ixlipō'ktu tū
a'nan nac cā'quilhtamacuj. Cristo
nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu.
¹¹Dios tlahuakō' ixlipō'ktu
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn.

Xla' quincālacsa'ni'
ixpālacata ixtachi'xcuhui't
quincātlahuacu'tunni'. ¹²Chuntza'
māka'tli'can Dios quimpālacataca'n
quina'n tī xapūla ica'ka'i'ni'uj Cristo.
¹³Nā hui'xina'n tī jā israelitas nā
a'ka'i'ni'tit Cristo a'cxni' kexpa'ttit
xatze tachihuīn tū ixlicāna'.
Ixpālacata huā'mā' xatze tachihuīn,
hui'xina'n cātalimakapūtaxtūn.
A'cxni' hui'xina'n a'ka'i'tit, Dios
cāmaxqui'n Espiritu Santo,
chuntza' chī ixmālacnūnī't.
Huā'mā' līmāsu'yu Dios chuntza'
nacāmakapūtaxtūkō'yān.
¹⁴Ka'lhīyāujtza' Espiritu Santo.
Ū'tza' lica'tziyāuj namaktini'nāuj tū
Dios nacāmaxqui' ixtachi'xcuhui't,
chuntza' chī ixuani't xla'. Nā
ixpālacata Espiritu Santo
lica'tziyāuj ixlicāna' Dios
naquincāmakapūtaxtūkō'yān
quina'n tī tapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza'
nalimāka'tli'yāuj Dios.

**Pablo squi'ni'lh Dios
ixpālacataca'n tī ixta'a'ka'i'**

¹⁵Quihuanicani'ttza' chī
a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n
Jesús ē chī cāpāxqui'yā'tit
ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksini' Dios.
¹⁶Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj
iclimaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios
mimpālacataca'n, ē ictlahua oración
mimpālacataca'n. ¹⁷Icsqui'ni'
Dios mimpālacataca'n. Xla' ū'tza'
quinTāta'ca'n ē ka'lhī līmāpa'ksin.
Nā xla' ixDios quiMāpa'ksini'ca'n
Jesucristo. Icsqui'ni' cacāmaxqui'n
talacapāstacni' tū ixla' Dios ē
chī ā'chulā' nalakapasā'tit Dios.
¹⁸Nā icsqui'ni' Dios cacāmaxqui'n
talacapāstacni' ixpālacata tū

ka'lhīpā'na'ntit ē ixpālacata xaka'tla'
herencia tū naquincāmaxqui'yān
quina'n tī tapa'ksini'yāuj Dios. ¹⁹Nā
cacāmakexmatīn hui'xina'n palh
Dios ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksin.
Chuntza' tzē naquincātlahuani'yān
lhūhua' quina'n tī lipāhuanāuj Dios.
²⁰Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksin
a'cxni' mālacastālancuanīlh
Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē
hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. ²¹Dios
maxqui'lh lhūhua' līmāpa'ksin
Cristo. Cristo cāmāpa'ksikō'
ixlīpō'ktuca'n māpa'ksini'ni'n
ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tī
taka'lhī līmāpa'ksin na ixlīpō'ktu
cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.
Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj
jā tī tī ka'lhī līmāpa'ksin chī
Cristo. Jā cati'a'nalh tī naka'lhī
līmāpa'ksin chī xla'. ²²Dios
maxqui'lh ixlīmāpa'ksin Jesucristo.
Ū'tza' namāpa'ksikō' ixlīpō'ktu tū
a'nan. Ē nā maxqui'lh līmāpa'ksin
nacāmāpa'ksi' ixlīpō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i'. ²³Tī ta'a'ka'i', xla'ca'n chī
ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahui'lh
xla'ca'n. Xla' hui'lh na ixlīpō'ktu
cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.

**Dios quincāmakapūtaxtūyān
ixpālacata xla' pāxqui'ni'n**

2 Dios cāmaxqui'ni'ta'n
xasāsti' milatamatca'n.
Xapūla hui'xina'n hua'chi nīnī'n
ixua'ni'ta'ntit, ixpālacata jā
ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata
ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²Xapūla
hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Ixxexpa'tni'yā'tit skāhui'ni'.
Xla' ū'tza' xapuxcu' xlipacs
līmāpa'ksin tū jā tze, ē espíritu

tí cāmātlahuī tū jā tze xluca'n
 tí jā takexmatni'cu'tun Dios.
³Nā chuntza' quina'n xapūla
 ixtlahuayāuj chí xluca'n tí
 jā takexmatni'cu'tun Dios.
 Ixtlahuayāuj tū jā tze xmān
 chí quina'n ixlacasqui'nāuj.
 Ixtlahuayāuj chuntza' chí jā tze
 quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza'
 chí ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios
 nacāmākapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n
 tí tatlahua tū jā tze. Ē nā chuntza'
 ixquincā'a'kspulan quina'n. ⁴Dios
 quincālakalhu'manni' ixpālacata
 quincāpāxqui'yān. Ē ū'tza' jā
 quincātalīmakapātīnīn. ⁵Masqui
 hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj
 ixpālacata quincuentaca'n,
 Dios quincāmaxqui'n xasāsti'
 quilatamatca'n chuntza' chí
 maxqui'lh ixlatamat Cristo a'cxni'
 mālacastālancuanīlh. Dios nā
 chuntza' quincāmakapūtaxtūn
 quina'n ixpālacata ixtalakalhu'mān.
⁶Dios mālacastālancuanīlh
 Cristo, ē nā quina'n
 naquincāmālacastālancuanīyān.
 Ē chuntza' natā'tahui'layāuj
 Cristo nac a'kapūn. ⁷Ū'tza'
 huā'mā' tlahualh Dios ixpālacata
 māsuyucu'tunli pō'ktu
 quīlhtamacuj chí xla' pāxqui'nin.
 Ū'tza' huā'mā' māsuyulh a'cxni'
 macamilh Cristo Jesús nanī
 quimpālacataca'n. ⁸Hui'xina'n
 līpāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza'
 Dios cāmākapūtaxtūn hui'xina'n
 xmān ixpālacata cālakalhu'manān.
 Jā tū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān
 Dios tí cāmākapūtaxtūn. Hua'chi
 a'ktin talakalhu'mān tū Dios
 cāmāxqui'n. ⁹Tū lī'a'kapūtaxtucan,
 xla' hua'chi a'ktin talakalhu'mān.

Jāla lītlajacan. Chuntza' jā
 tí tí tzē ka'tla' nalimakca'tzi
 tū lī'a'kapūtaxtucan. ¹⁰Dios
 quincātlahuani'ta'n chu chā'tin
 chí Cristo, ē quincāmaxqui'nī'ta'n
 xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata
 lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios
 xapūla quincālīhui'līn xalactze
 nalatā'kchokoyāuj chí līlacatejtin.

Talacāxtlahuan

¹¹Calacapāstactit, hui'xina'n
 tí jā israelitas, chí ixuanī'ta'ntit
 xapūla. Israelitas cāmāpācuhuīn
 tachi'xcuhui't tí jā cātachu'cuni'ta'n.
 Xluca'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tí
 chí'xcuhui'n ixpālacata natamāsu'yu
 tatapa'ksini'tza' Dios. Ixlmānca'n
 cāhuanican chí'xcuhui'n tí
 cāchu'cucani't. ¹²Xapūla hui'xina'n
 jā ixtapa'ksini'yā'tit Cristo. Xmān
 israelitas tí ixtachi'xcuhui't Dios
 ixtahuani't. Xmān israelitas
 Dios ixcāmāca'tzīnī xapūla
 talacāxtlahuan. Xmān xluca'n
 ixcāmāca'tzīnī Dios nacāmaxqui'
 a'ktin talakalhu'mān. Hui'xina'n jā
 israelitas, ē ū'tza' jā limaktīnī'ntit
 huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit
 nac cā'quīlhtamacuj. Jā ixca'tziyā'tit
 palh Dios tzē ixcāmākapūtaxtūn. Jā
 ixlakapasā'tit Dios. ¹³Xapūla makat
 ixlatlā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios.
 Chuhua'j laktalacatzuna'jīnī'ta'ntit
 Dios ixpālacata Cristo Jesús tí
 nīnī't quimpālacataca'n. ¹⁴Nā
 Cristo cāmāko'xamixīnī't israelitas
 ē nā tí jā israelitas. Chu chā'tin
 cālīmāxtulh. Cristo cālacāxtlahualh.
¹⁵Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē
 chuntza' līlactlahualh ixtahuī'latca'n
 israelitas ixpālacata jā chuntza'
 lī'a'kapūtaxtucan. Xmān Cristo tzē

makapūtaxtūnu'n. Chuntza' jātza' tatā'lāquiclhaktzi'n israelitas ē tī jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuhui't ixlani't. Cristo chā'tin cālīmāxtulh.

¹⁶Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tī jā israelitas. Cristo nilh nac cruz, ē chuntza' cālilacāxtlahualh Dios ē tachi'xcuhui't.

¹⁷Cristo milh ē māca'tzīnīnī'lh chī ca'cs natahui'lacan. Chuntza' cāmāca'tzīnīlīh israelitas tī ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzīnīlīh xluca'n tī jā israelitas, tī jānal'j ixtalakapasa Dios. ¹⁸Ixpālacata tū tlhualh Cristo, quilipō'ktuca'n quina'n, tī israelitas ē tī jā israelitas, chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quinTāta'ca'n, ixpālacata

Espíritu Santo tī quincāmaktāyamā'n. ¹⁹Hui'xina'n tī jā israelitas, hua'chi makatiyāti'n ixuani'ta'ntit. Chuhual'j tapa'ksīni'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lanī'ta'ntit israelitas tī ta'a'ka'ī'. Nā hui'xina'n ixlacstūntza' Dios.

²⁰Dios tlhualh hua'chi a'ktin templo. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' tū litapācna'ncan. Apóstoles ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios, xluca'n hua'chi cimientō. Jesucristo hua'chi chihuix tū limātzucucan cimientō.

²¹Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlha. Ixlipō'ktu chihuix tzej cāhui'licani't tū nala a'ktin templo tū ixla' Māpa'ksīni' Dios ē pō'ktu tze. ²²Hui'xina'n ē quilipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, quina'n hua'chi ixtemplo Dios, ixpālacata Espiritu Santo quincātā'hui'lan.

**Pablo macamaxqui'ca
nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas**

3 Quit, Pablo, ictā'scuja
Cristo Jesús, ē ictachi'ni't

ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios hui'xina'n tī jā israelitas. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit Dios pāxqui'nin ē chuntza' quimacamaxqui'ni't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn hui'xina'n tī jā israelitas.

³Huā'mā' quimāca'tzīnīlīh Dios masqui xapūla jā ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'nal'j huā'mā' iccātzo'knuni'ni'ta'ntza' hui'xina'n.

⁴A'cxni' nalikelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tziyā'tit icca'tzītza' tū jā ixca'tzīcan xapūla ixpālacata Cristo.

⁵Tachi'xcuhui't tī ixtahui'lāna'lh xapūla, xluca'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuani'lh tī jā israelitas. Chuhual'j Espiritu Santo cāmāca'tzīnīnī't apóstoles ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios.

⁶Cāmāca'tzīnīnī't chu chā'tin tī ta'a'ka'ī', israelitas ē tī jā israelitas. Ixlipō'ktuca'n talītaxtūni't ixtachi'xcuhui't Dios. Ixlipō'ktuca'n Dios nacāsīcua'lanātlahua. Lacxtim natamaktīni'n tū Dios mālacnūni't ixpālacata xatze tachihuīn ixla' Cristo Jesús.

⁷Dios quincālakalhu'manān. Xla' ka'lhī limāpa'ksīn, ē quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. ⁸Chuntza' Dios quimacamaxqui'lh, masqui quit ā'chulā' xamacsti'nal'j ē jā ā'makapitzīn tī tapa'ksīni'yāuj Dios. Dios quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī Cristo tzē tlhualh ixlipō'ktu tū jāla ca'tzikō'can ē ā'chulā' lihua'ca'lh tzē tlhualh. ⁹Quimacamaxqui'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlipō'ktuca'n tū Dios puhuanī't. Xapūla xmān Dios

ixlimān ixca'tzi huā'mā' a'cxni'
 jāna'j itzucu cā'quilhtamacuj.
 Dios, ū'tza' cātlahuakō'lh
 ixlipō'ktu. ¹⁰Chuhua'j ángeles
 tī taka'lhī līmāpa'ksin nac
 a'kapūn, xlaca'n nataca'tzi chī
 Dios cāmakapūtaxtū kelhalhūhua'
 tachi'xcuhui't ē cālimāxtulh
 ixtachi'xcuhui't. Chuntza'
 ángeles natalica'tzi Dios ka'lhī
 lhūhua' talacapāstacni'. ¹¹Dios
 ixca'tzitz'a' xapūla quilhtamacuj
 chī nacālimakapūtaxtū
 tachi'xcuhui't. Chuntza' tlahualh
 ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesucristo. ¹²Quina'n lipāhuanāuj
 Jesucristo, ē chuntza' tzē
 nalaktalacatzuna'jyāuj Dios ē jā
 namāxana'nāuj. ¹³Chuntza' quit
 iclacasqui'n jā tī lakachipini'yā'tit
 hui'xina'n masqui icpātini'mā'lh
 mimpālacataca'n. Chuntza'
 nacātalilakachi'xcuhui'yān.

Cristo quincāpāxqui'yān

¹⁴Chuntza' quit ictatzokostani'
 Dios ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesucristo. ¹⁵Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n
 ixlipō'ktuca'n tī tahui'llāna'lh nac
 cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.
¹⁶Icsqui'ni' Dios cacāmātlī'hui'clhni'
 Ēspíritu Santo. Huā'mā' Dios tzē
 natlahua ixpālacata xla' ka'lhī
 litli'hui'qui. ¹⁷Nā icsqui'ni' Dios
 cacātā'latā'kchokon Cristo
 ixpālacata lipāhua'nā'tit xla'. Nā
 icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan
 nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin.
¹⁸Nā icsqui'ni' Dios hui'xina'n
 naca'tziyā'tit chī Cristo
 quincāpāxqui'yān. Cataca'tzilh
 huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī
 tataka'ksini' Dios. ¹⁹Icsqui'n

hui'xina'n nakexpa'tā'tit chī Cristo
 quincāpāxqui'yān, masqui jā tī
 chā'tin tī tzē ca'tzikō'. Chuntza'
 lactze nalitaxtuyā'tit chī Dios
 lacasqui'n.

²⁰Dios tzē natlahua lhūhua'
 quimpālacataca'n. Jā ca'tziyāuj
 chī nasqui'nāuj ixlipō'ktu tū
 Dios tzē naquincātlahuani'yān ē
 jāla lacapāstacāuj ixlipō'ktu tū
 Dios tzē naquincātlahuani'yān,
 ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksin.
 Huā'mā' līmāpa'ksin scuja na
 quilistacna'ca'n. ²¹Jā maktin
 catisputli chī namakapāxuican
 Dios ixpālacata Jesucristo ē
 quimpālacataca'n quilipō'ktuca'n tī
 tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Amén.

Espíritu Santo chu chā'tin quincālimāxtuni'ta'n

4 Quit, Pablo, iclitachi'ni't
 ixpālacata ictā'scuja Dios
 quiMāpa'ksini'ca'n. Iccāsqi'ni'yān
 calatā'kchokotit chuntza' chī
 minī'ni' nalatā'kchokoyāuj
 quina'n tī Dios quincāta'satini'ta'n.
²Jā ka'tla' camakca'tzītit.
 Lilacatzucu cachihuina'ntit.
 Cacālipātītī ā'makapitzin nac
 cā'tapāxqui'n. ³Espíritu Santo
 chu chā'tin cālimāxtuni'ta'n.
 Chuntza' calihui'li'tit
 lilacatejtin nalatahui'la'yā'tit.
 Jā titapāpitziyā'tit. ⁴Quina'n
 tī tapa'ksini'yāuj Dios chu
 chā'tin chī quina'n. A'nan
 xmān chā'tin Espíritu Santo, ē
 chu a'ktin tū ka'lhīmā'nauj tū
 naka'lhīyāuj quilipō'ktuca'n tī
 Dios quincāta'satini'ta'n. ⁵Xmān
 chā'tin Māpa'ksini' Jesucristo.
 Chu a'ktin tū a'ka'i'yāuj. A'cxni'

a'k'paxāuj lacxtim mās'u'yuyāuj
 palh a'ka'i'yāuj. ⁶Ē nā xmān
 chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n
 ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Xla'
 māpa'ksikō'. Calhāxcu'huālh huī'lh.
 Ē quincātā'huī'lan quilīpō'ktuca'n.

⁷Dios quincāmaktāyayān
 namākentaxtūyāuj quintascujūtca'n
 tū quincāmacamaxquī'ni'ta'n Cristo.

⁸Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh
 lhūhua' tachi'ni'n.

Cāmaxquī'lh tachi'xcu'huī't tū
 ixlacasqui'nca natalītā'scuja.

⁹Ti a'lh nac a'kapūn, ū'tza'
 Cristo. Xla' xapūla ixuyjni'ta'nchi
 nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰Cristo
 yujchi nac cā'ti'ya'tna' ē nā xla'
 tahuā'ca'lh jā ā'chulā' tālh mā'n nac
 a'kapūn. Tahuā'ca'lh ixpālacata
 chuntza' tze namāpa'ksīni'nkō'.

¹¹Cristo chā'tunu' cāmacamaxquī'lh
 ixtascujūtca'n. Ā'makapitzin
 cālīhui'lilh ixlī'apóstoles.
 Ā'makapitzin cālīhui'lilh
 ixlī'a'kchihuīna'ca'n. Ā'makapitzin
 cāmaxquī'lh natamāsu'yu tū
 xatze tachihuīn. Ā'makapitzin
 cālīhui'lilh xanapuxcu'nu' nac
 templo. Ā'makapitzin cāmaxquī'lh
 natamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

¹²Huā'mā' tlahualh ixpālacata
 xla' ixlacasqui'n tzej natatā'scuja
 tī tatapa'ksīni' Dios. Chuntza'
 ā'chulā' nata'a'ka'i'ni' Cristo.

¹³Xla' lacasqui'n quina'n lacxtim
 tzej na'a'ka'i'yāuj, ē lacxtim
 nalakapaskō'yāuj i'Ska'ta'
 Dios. Dios lacasqui'n ā'chulā'
 natlahuayāuj ixtalacasqui'nin
 hasta jā namālakchā'niyāuj
 chī Cristo. ¹⁴Jātza' chī lacstin
 catihuanui. Lacstin pō'ktu

ta'a'ka'i' tū cāhuanican masqui
 cā'a'kskāhuī'can. Chuhualj
 ta'a'nan ā'makapitzin tī
 taca'tzi ta'a'kskāhuī'nin.
 Quincāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā
 ixlīcāna'. ¹⁵Ixlacasqui'nca quina'n
 nahuanāuj xmān tū ixlīcāna'.
 A'cxni' nahuanāuj tū ixlīcāna',
 namāsu'yūyāuj chī cāpāxquī'yāuj
 ā'makapitzin. Ixlacasqui'nca
 ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla'
 hua'chi a'ktin a'kxāk ixpālacata
 xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶Quina'n hua'chi
 a'ktin macni'. Quimacni'ca'n tlahua
 tū lacapāstaca quina'kxākca'n. Nā
 chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj
 Cristo. Lātata'stucni'tauj
 cāmāquilhtāstuca ixlīpō'ktu
 macni'. Palh ixlīpō'ktu macni'
 tascuja, chuntza' stactēlha
 ē litatli'huī'clhtēlha. Nā
 chuntza' quina'n tī a'ka'i'ni'yāuj
 Dios. Hua'chi a'ktin macni'
 lani'ta'uj quina'n ixpālacata chī
 lāpāxquī'yāuj. Chuntza' ā'chulā'
 na'a'ka'i'tēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū mās'tā' Cristo

¹⁷Tū na'iccāhuanīyān
 ixtalacasqui'nin quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit
 chī talatlā'huan ā'makapitzin tī
 jā ta'a'ka'i'. Ixtalacapāstacni'ca'n
 xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. ¹⁸Xlaca'n
 jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī
 xasāsti' ixlamatca'n tū Dios
 mās'tā'. Jā taka'lhī, ixpālacata
 lacxumpin ē jā takexmata. ¹⁹Jātza'
 tamāxana'n. Talihui'lini't tatlahua
 tū jā tze. Līpāxuhua tatlahua
 ixlīpō'ktu tū jā tze ē tū lacasqui'n
 ixmacni'ca'n. ²⁰Jā chuntza'
 sca'tni'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla'

jā chuntza' māsu'yu. ²¹Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Cātamāsu'yuni'nī'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlicāna'. ²²Chuhual'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jānal'j ixlakapasā'tit Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlīta'a'kskāhuī'yā'tit. ²³Chuhual'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n. ²⁴Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmaxquī'n ē tū ixla'. Catlahua'tit tū tze. ²⁵Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit tū ixlicāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo. ²⁶Palh sītzi'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata mintasītzi'ca'n. Jā tisītzi'yā'tit pō'ktu quihltamacuj. ²⁷Jā catamakxtektit nacā'a'kskāhuī'yān skāhuī'ni'. ²⁸Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujtīt ē nahuā'yanā'tit. Chuntza' tze namaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī. ²⁹Jā cachīhuālh tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Chuntza' nacālimaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. ³⁰Jā catlahua'tit tū nalīlipuhuan Espīritu Santo. Espīritu Santo quīncātā'huī'lan, ē chuntza' ca'tziyāuj palh tapa'ksīni'yāuj Dios. Nā ca'tziyāuj Dios naquīncāmakapūtaxtūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espīritu Santo.

³¹Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'nī'ta'n ā'makapitzīn. Jātza' casītzi'tit. Jātza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Jātza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Jātza' tiquiclhaktzī'nā'tit ā'makapitzīn. ³²Xatze calāpāxquī'tit. Calālakahu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

**Ixlasacqui'nca lacatejtin
natalatā'kchoko ixlacstīn Dios**

5 Hui'xina'n ixlacstīntza' Dios, ē xla' cāpāxquī'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. ²Nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quīncāpāxquī'yān. Xla' quīncāpāxquī'yān hasta nīlh nac cruz quīmpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Huā'mā' lipāxuhualh Dios. ³Hui'xina'n ixtachi'xcuhū't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lapāxquī'nca'n. Jā tilīchihuīna'nā'tit tū jā limacuan. Nūn macsti'nal'j natampi'lhīni'nā'tit. ⁴Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ixtapalh. Jā tilīkelhkamāna'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Pō'ktu tzamā' jā tū limacuan. Xatze camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' tī tatlahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksīni'n Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lapāxquī'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktampi'lhīni'n ixlīpō'ktu

catūhuālh ē jā talacapāstaca Dios. ⁶Jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhui'yān hui'xina'n, masqui makapitzin tahuan tzē tlahuacan catūhuālh. Xlaca'n jā takexmatni'mā'nalh Dios. Dios nacāmakapātīnīn. ⁷Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

⁸Xapūla hui'xina'n hua'chi ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chi tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' lilacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalanī'n nac taxkaket. ⁹Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahuanāuj tū ixlicāna'. ¹⁰Caca'tzītīt tū nalīpāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chi xalani'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū tatlahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū tatlahua. ¹²Līmāxana' līchihuīna'ncan tū xlaca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³Nac taxkaket tzē cālīlaktzī'ncan catūhuālh palh tze o jā tze. ¹⁴Chuntza' huanican tī jā a'ka'i':

Hui'x, hua'chi lhtatapā't ē hua'chi xanīn hui'x.

Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

¹⁵Calīhui'li'tit lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chi tī jā takexmata ixtachihuīn Dios. Lilacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tittza'. ¹⁶Calīhui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j

lhūhua' tachi'xcuhui't tatlahua tū jā tze. ¹⁷Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁸Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xlaca'n tatlahua tū jā līmacuan. Xatze catamakxtekni'tit Espīritu Santo nacāmāpa'ksiyān. ¹⁹A'cxni' nalātā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixla' Dios. Capixtlī'ni'tit ē calīmāka'tlī'tit Dios ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. ²⁰Pō'ktu quilhtamacuj camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios quīnTāta'ca'n ixlīpō'ktu na ixtacuhuīni' quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī talīlatahui'la chī'xcu' ē ixpuscāt tī tatapa'ksīni' Cristo

²¹Calālākachi'xcuhui'tit hui'xina'n ixpālacata lakachi'xcuhui'yā'tit Dios.

²²Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit mīnkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

²³Xakōlu' māpa'ksi' ixpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksi' tī tatapa'ksīni'. Cristo cāmākapūtāxtūni't xlaca'n tī ta'a'ka'i' ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksī. ²⁴Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan natakexmatni' ixkōlu'ca'n.

²⁵Hui'xina'n tī chī'xcuhui'n, cacāpāxqui'tit mīmpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxqui' tī tatapa'ksīni'. Xla' nilh nacāmākapūtāxtū. ²⁶Nilh ixpālacata xalactze quīncālītlahuacu'tunni' ixtachihuīn Dios. Ē māpānūcu'tunli

quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpaxāuj ixpālacata xapacani'ttza' quincuentaca'n. ²⁷ Cristo cācāxui'licu'tunli ixtachi'xcuhui't ixpālacata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatīn. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. ²⁸ Ixlacasqui'nca chi'xcuhui'n natapāxqui' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxqui'can ixlīmānca'n. Chā'tin chi'xcu' tī pāxqui' ixpuscāt, nā chuntza' pāxqui'can ixlīmān. ²⁹ Jā tī chā'tin quiclhaktzī'n ixmacni'. Māhui'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā tī ixtachi'xcuhui't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālacata quina'n hua'chi ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Chā'tin chi'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzī'. Natā'talacxtimī ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n.” ³² Tzamā' tachihuīn jicslihua' kexmatcan. Quit icpuhuan lichihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhui't. ³³ Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chi'xcuhui'n natapāxqui' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxqui'can ixlīmānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n.

6 Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ² Dios huan nacāsīcua'lanātlahua tī tamākentaxtū huā'mā' limāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' xapūla limāpa'ksīn tū chuntza' lichihuīna'n Dios. Huā'mā' limāpa'ksīn chuntza' huan: “Calakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'. ³ Chuntza' lipāxuhua

nalatahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj.”

⁴ Hui'xina'n tī xanatātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmakasītzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natalexmatni' Dios.

⁵ Hui'xina'n tī maksucjñi'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'scujā'tit. Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacājīcua'ni'tit. Tzej casucjtit hua'chi ixtā'scujtit Cristo.

⁶ Tzej casucjtit ē jā xmān a'cxni' cātālaktzī'mā'n tī tā'scujā'tit. Jā xmān xlaca'n nacāmākapāxui'cu'tunā'tit. Tzej casucjtit ixpālacata namākapāxui'yā'tit Dios, hua'chi Cristo ixtā'scujtit. ⁷ Lipāxuhua casucjtit, hua'chi ixtā'scujtit Dios ē jā chi'xcuhui'n. ⁸ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo chuntza' nacāxoko chā'tunu' chī tatlahuanī't tū tze masqui tasācua' ē masqui māpa'ksīni'.

⁹ Hui'xina'n tī māpa'ksīni'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit mintasācua'ca'n. Jā nacāmekē'klha'yā'tit. Calacapāstactit quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim cāmāpa'ksī tasācua'n ē tī tamāpa'ksīni'n. Dios chu chā'tin cālaktzī'n.

Dios cāmaxqui' ixlacstīn tū natalītamaktāya

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunān kempātīn. Jā titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'i'ni'yā'tit Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' ka'lhī lītlī'huī'qui ē tzē nacāmaktāyayān.

¹¹ Catamaktexkni'tit Dios

nacāmaktāyayān ē chuntza' jā
 caticā'a'kskāhui'n skāhui'ni'. Chī Dios
 quincālimaktāyayān, ū'tza' hua'chi
 a'ktin ixta'lha'ā'n tū tamaclacasqui'n
 soldados a'cxni' ta'a'n nac guerra.
 12Nā quina'n hua'chi chā'tin tī a'n
 nac guerra. Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n
 jā chī'xcuhui'n.
 Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ū'tza' tū
 jā tzeya ū'ni'. Ka'lhi litli'hui'qui
 ē māpa'ksini'n nac tzamā'
 cā'quilhtamacuj jā tlahuacan tū
 jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'nī'n.
 13Ū'tza' calītamakxteknī'tit
 Dios nacāmaxqui'yān tū
 nalītamaktāya'yā'tit. Huā'mā'
 hua'chi ixta'lha'ā'nca'n ixlacstīn
 Dios. Chuntza' jā caticātaskāhui'n
 mintā'lāquiclhaktzi'ca'n.
 Pō'ktu quilhtamacuj skalalh
 catahui'la'tit. Palhāsā' namimpala
 mintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Palh
 skalalh tahui'la'yā'tit, hui'xina'n
 jā caticātaskāhui'n. 14Pō'ktu
 quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit.
 Camaktīni'ntit tū Dios cāmaxqui'yān
 tū hua'chi ixta'lha'ā'n chā'tin
 tropa. Chā'tin tropa tampātahui'la
 a'ktin cinturón ē lē'n tū namaktāya
 icxu'xan. Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca
 nalakapasā'tit tū ixlicāna' ē xmān
 natlahua'yā'tit tū tze. 15Tropa tatūnū
 botas a'cxni' a'n calhāxcuhuāl'h.
 Hui'xina'n liskalalh catahui'la'tit
 napinā'tit namāsu'yu'yā'tit
 ixtachihuīn Dios. 16Tropa lē'n tū
 litamaktāya. Tzamā' jāla lakpusa
 flecha masqui ta'la'an. Hui'xina'n
 palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza'
 hua'chi tū litamaktāya'yā'tit.
 Chuntza' skāhui'ni' jā caticāskāhui'n.
 17Tropa maclacasqui'n
 ixtā'knu' xalicā'n. Hui'xina'n

ixlacasqui'nca tzej naca'tziyā'tit
 Dios cāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'.
 Ū'tza' lica'tziyā'tit naliskāhui'yā'tit
 ixlīmāpa'ksīn Dios. Hua'chi
 ū'tza' mintā'knu'ca'n xalicā'n.
 Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi
 a'ktin espada tū Espīritu Santo
 cāmaxqui'yān. 18Pō'ktu quilhtamacuj
 calī'orarlīnī'tit Dios ixpālacata tū
 maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios
 nacāmaktāyayān. Catamakxteknī'tit
 Espīritu Santo nacāmaktāyayān
 na'orarla'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit.
 Jā tijiclhua'yā'tit na'orarla'yā'tit.
 Pō'ktu quilhtamacuj cacāli'orarlī'tit
 ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios.
 19Nā calī'orarlī'tit quimpālacata.
 Caquilālīsqui'nui chī tzē na'icmāsu'yu
 ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī
 ca'icjicua'ni'lh. 20Dios quimacaminī't
 na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza'
 iclītachi'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit
 Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n
 a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī
 ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

21Palhāsā' hui'xina'n
 ca'tzīcu'tunā'tit chī iclīlahui'lh ē
 tū ictlahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā'
 nacāhuaniyān quintā'tinca'n Tíquico.
 Xla' tzej tā'scuja Dios. 22Ū'tza'
 iccāililakmacā'nāchā'n hui'xina'n.
 Nacāhuaniyān chī iclīlahui'lāna'uj. Ē
 chuntza' nacāmā'a'kpuhuanīniyān.
 23Icsqui'ni' Dios, quīnTāta'ca'n, ē
 Māpa'ksini' Jesucristo tzej calatapā'tit.
 Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej
 na'a'ka'i'yā'tit ē nalāpāxqui'yā'tit. 24Dios
 cacāsicua'lanātlahuakō'n milīpō'ktuca'n
 tī lipāxqui'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesucristo ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n.
 Amén.

Filipenses

Tachī'n Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Filipos ti ixta'a'ka'i'

1 Quina'n, Pablo ē Timoteo, i'scuju'ni'n Jesucristo tī quincālacsa'nī'ta'n. Quina'n iccāmacā'ni'yāchā'n huā'mā' carta nac Filipos. Quit Pablo tī iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n tī hui'lā'na'nchipitit ē a'ka'i'ni'ni'ta'ntit Jesucristo ē nā xanapuxcu'nu' ē nā tī tamaktāyana'n tī cāmāpācuhuīcan diáconos. ²QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīca'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Pablo cālī'orarlīlh tī ixta'a'ka'i'

³A'cxni' iccālacapāstacān, icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. ⁴A'cxni' icorarlīmā'lh, pō'ktu quīlhtamacuj cā'tapāxuhuān iclīsqū'ni'mā'lh Dios mimpālacataca'n. ⁵Icmāstā' tapāxcatca'tzīn xpālacata a'cxni' pūla a'ka'i'tit, ē tzucutit quīlātā'scuju'aj xpālacata xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'n. Hasta chuhua'j quīlātā'scuju'ajcus. ⁶Quit iclipāhuan Dios tī tzucunī't cāmāsu'yuni'yān chī

nalītlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn, ē icca'tzī nacāmāsu'yuni'tēlhayān hasta natlahuakō' a'cxni' namimpala Jesucristo. ⁷Laktza' iccāpāxquī'yān ē lacxtim Dios quincāsīca'lanātlahuan. Chuntza' tze chī icpuhuan mimpālacataca'n. Hui'xina'n ē quit lacxtim quincālakalhu'manān Dios masqui tachī'n quit o masqui icyālīh na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n na'iclitāya xatze tachihuīn ē na'iclimāsu'yu tū ixlicāna'. Hui'xina'n quīlāmaktāyayāuj na'iclitāya xatze tachihuīn. ⁸Dios ū'tza' ca'tzī chī iccāpāxquī'yān milipō'ktuca'n chuntza' chī Jesucristo cāpāxquī'yān. ⁹A'cxni' icorarlīmā'lh Dios, icsqui'ni' ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Nā icsqui'ni' naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n ē tzej nalacapāstacana'nā'tit. ¹⁰Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlacsacā'tit tū xatze. Nā chuntza' xalactze nalītaxtuyā'tit ē jā tū na'a'nan tū cātalīputzāna'nīyān a'cxni' namimpala Cristo. ¹¹Nā icsqui'ni' Dios līlacatejtin nalīlahui'la'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Jesucristo ē ū'tza' nalīlakachi'xcuhui'can Dios ē nalaktaquīlhpūtacan.

Ixlatamat Pablo pō'ktu ixla' Cristo

¹²Tā'timīn, iclacasqui'n naca'tziyā'tit tū quina'kspulanī't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹³Quit ictachī'nī't, ē ixlipō'ktuca'n soldados tī tamaktaka'lha palacio taca'tzītza' quilīchī'canī't ixpālacata icmāsu'yu tū ixla' Cristo. Nā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn huā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴Makapitzīn tī ta'a'ka'i' cālīmāhuixcānicānī't a'cxni' taca'tzīlh quit ictachī'nī't. Ē ā'chulā' tamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tājicua'n.

¹⁵Masqui makapitzīn talī'a'kchihuīna'n Cristo ixpālacata quintaquiclhaktzī'n ē tatapāpitzīcu'tun, ā'makapitzīn talī'a'kchihuīna'n ixpālacata xlaca'n talacasqui'n lhūhua' tachi'xcuhui't nata'a'ka'i'ni' Cristo. ¹⁶Tī tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo ixpālacata quintapāxqui'. Taca'tzī quihui'licani't huā'tzā' na'iclitāya xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁷Tī taquiclhca'tzan, xlaca'n tatapāpitzīcu'tun a'cxni' talī'a'kchihuīna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ā'chulā' naquintamakapātinīn lihuan ictachī'ni'. ¹⁸Jā quimaca'tzi tū ixpālacata talī'a'kchihuīna'n Cristo. Masqui tamāsu'yu ixpālacata tatapāpitzīcu'tun, masqui tamāsu'yu ixpālacata quintapāxqui', talī'a'kchihuīna'n Cristo ē ū'tza' iclipāxuhua.

¹⁹Ā'chulā' icpāxuhua ixpālacata icca'tzi huā'mā' tzej nataxtuyācha' ē

na'ictaxtu nac pūlāchī'n ixpālacata hui'xina'n quilālimaktāyamā'nauj minoracionca'n. Nā quimaktāya Espīritu Santo ixpālacata ictapa'ksīni' Jesucristo. ²⁰Quit icka'lhīmā'lh tū namin. Iclacasqui'n jā tū na'iclitāmāxani'. Ā'chulā' na'ictahuixcāni chuhualj hua'chi pō'ktu quilhtamacuj xa'ictahuixcāni na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan chī ixlīka'tla' Cristo ixpālacata quilatamat, masqui ixquimaknīca ē masqui icui'lhcus. ²¹Quit, palh ā'lakma'j na'ictahui'la, pō'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icnīlh, na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspu'tli. ²²Lihuan icui'lh, tzē na'icscuja ixpālacata Māpa'ksīni'. Chuntza' quit jā icca'tzī tū na'iclacsaca. ²³Quimāmakchuyī ixpālacata a'ktu' quintalacapāstacni'. Palh na'icni, na'ictā'tahui'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quimpālacata. ²⁴Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacataca'n, ū'tza' na'iclitahui'lacus ē na'iccāmaktāyayān. ²⁵Chuntza' iclīca'tzī na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scuja'n ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit ē nalipāxuhua'yā'tit tū a'ka'i'yā'tit. ²⁶Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' tū nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata tū Jesucristo cātlahuani'n hui'xina'n, ē chī quimāspi'tlitzā'.

²⁷Masqui iclahui'lhcus ē masqui na'icni, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacataca'n, ū'tza' huā'mā'. Natahui'layā'tit chuntza' chī cāminī'ni' tī ta'a'ka'i'ni' xatze

tachihuïn tū iخلا' Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan hui'xina'n jā lakpali'nī'ta'ntit tū a'ka'i'nī'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'nīnca'n. Calātā'scujtīt lacxtim ixpālacata xatze tachihuïn tū a'ka'i'yā'tit. ²⁸Jā caticājīcua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nūn macsti'na'j. Palh jā lakpali'nī'ta'ntit tū a'ka'i'tit ē jā cātījīcua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālīmāsuyuni' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nacāmālaksputūcan xlaca'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tū jā catilaksputli. ²⁹Hui'xina'n a'ka'i'nī'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālīmakapūtaxtūyān. Nā cal'tzīyā'tit ixcacasqui'nca nalipātīni'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³⁰Quina'n lacxtim ka'lhīyāuj quintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Laktzi'ntittza' chī icpātīni'lh ē chuhua'j kexpa'tni'ta'ntit chī icpātīn i'mā'lhcus.

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzī Cristo ē ā'listān laktaquilhputaca

2 Ixlitze palh makca'tzīyā'tit Cristo cāmāhuixcānīyān ē cāmāko'xamaka'tliyān ixpālacata xla' cāpāxquī'yān. Nā tze palh makca'tzīyā'tit Espīritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n ē ixtalalaku'hmān Cristo. ²Palh chuntza' makca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān ixpālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu

lacxtim nalāpāxquī'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalatapāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³Jā tū catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn ixpālacata nacātalakachi'xcuhuī'yān māni' hui'xina'n. Jā ka'tla' camakca'tzītīt. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzīn ā'chulā' xatze ē jā xla'. ⁴Chā'tunu' cuenta catlahualh tū ixlaca'n ā'makapitzīn ē catalāmaktaka'lhli. Jā xmān namaktaka'lhā tū iخلا'.

⁵Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶Xla' masqui lacxtim chī Dios, jā puhuanli ixtā'chuntza' Dios jā maktin catimakxteklī. ⁷Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalitaxtu hua'chi tasācua' ē nalacatuncuhī chī chī'xcuhuī'n talacatuncuhī. ⁸A'cxni' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chī'xcu', ā'chulā' macsti'na'j lihuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nanī. Māmāxani'ca ixpālacata chī xtokohua'ca'ca nac cruz. ⁹Ū'tza' Dios lilakachi'xcuhuī'lh ē nā līmaxquī'lh ixtacuhuīni' lihua'ca'lh xatze ē jā ixtacuhuīni' ā'makapitzīn. Jā tū a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhuīni'. ¹⁰Chuntza' tlahuaca ixpālacata ixlipō'ktuca'n natamakapāxūi Jesús ē natatatzokostani'. Ixlipō'ktuca'n calhāxcuhuālh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampīn ti'ya't, xlaca'n natamakapāxūi Jesús. ¹¹Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksini' ē ū'tza'

nalilaktaquilhpütacan Dios xaTāta'
ē nalakachi'xcuhui'can.

**Ti ta'a'ka'i' hua'chi pūmaksko
nac cā'quilhtamacuj**

¹²Tā'timin, chuntza' chī pō'ktu
quilhtamacuj quilākexmatni'nī'ta'uj
a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān,
ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j
lihuan quit jā iccātā'latlā'huanān.
Chā'tunu' calihui'lītit mina'cstuca'n
namākentaxtūkō'yā'tit tū cāmini'ni'
tī ta'a'ka'i'. Catamaktaka'lhtit ē
cuenta catlahua'tit ixpālacata jā
natlahua'yā'tit tū jā tze. ¹³Dios
ū'tza' tī cāmālacapāstaquiyān xatze
ē cāmaktāyayān natlahua'yā'tit
ixtalacasqui'nīn.

¹⁴Catūhuālh tū natlahua'yā'tit,
līpāxuj catlahua'tit ē jā
titā'lāhuaniyā'tit ē jā
nalāquilhnīyā'tit. ¹⁵Chuntza'
catlahua'tit ixpālacata jā tū
tū nacātālī'a'ksa'nān ē lactze
nalītaxtuyā'tit chuntza' chī
cāmini'ni' ixlacstīn Dios. Masqui
hui'lā'na'ntit na ixlacpu'na'i'tātca'n
tī jā tzeya chī'xcuhui'n ē tī jā
tze ixtalacapāstacni'ca'n, jā
caticāmaksca'txtutit xlaca'n. Na
ixlacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n
naxkakayā'tit hua'chi pūmaksko jā
cā'pucsua'. ¹⁶Chuntza' hui'xina'n
cāmāsu'yuni'pā'na'ntit chī
natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n.
Ū'tza' ka'tla' na'iccālimakca'tziyān
a'cxni' nachin ixquilhtamacuj
Cristo ē na'icca'tzī limacuanlī
quintascujūt. Jā pāxcat huanlī
tū iccāmāsu'yuni'n. ¹⁷Hui'xina'n
a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n. Ū'tza'
hua'chi tū mālacnūni'tit Dios nac
pūmacamāstā'n. Palh ixlacasqui'nca

naquimaknīcan ē chuntza'
na'iclitaxtu hua'chi tamālacnūn
na mimpūmacamāstā'nca'n, quit
na'iccātā'pāxuhuayān. ¹⁸Nā ū'tza'
naquilālītā'pāxuhuayāuj.

Timoteo ē Epafrodito

¹⁹Palh Māpa'ksīni' Jesús
naquimakxteka, palaj quit
na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo
naquihuani chī hui'lā'na'nchīpītit
a'cxni' naquītaspi'ta. Chuntza'
quit na'icka'lhī tapāxuhuān.

²⁰Na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo
ixpālacata jā tī a'nan ā'chā'tin chī
xla' tī cālācapāstacān hui'xina'n
hua'chi chī quit. Xla' ixlīcāna'
lī'a'ktuyun mimpālācataca'n.

²¹Ā'makapitzīn ixlīpō'ktuca'n
cuenta tatlahua tū xmān
ixlaca'n ē jā cuenta tatlahua tū
Cristo lacasqui'n. ²²Hui'xina'n
tzej lakapasā'tit ixlamatat
Timoteo ē cal'tziyā'tit chī hua'chi
quinka'hua'cha xla' quintā'scujlī
a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze
tachihuīn tū ixla' Dios. ²³Xmān
na'icca'tzī chī naquintaxtuni'kō',
icpuhuan na'iccālākmācā'nāchā'n
Timoteo. ²⁴Nā quit ica'ka'i'ni'
Māpa'ksīni' naquimāxtu nac
pūlāchī'n ē chuntza' palaj
na'iccālāka'nāchā'n.

²⁵Quit icpuhuan ixlacasqui'nca
na'iccāmacā'ni'yāchā'n quintā'tin
Epafrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan
ixpālacata Jesús ē ixquintā'scuja.
Nā xla' milacscujni'ca'n ē
milakxokoca'n chī quimaktāyalh
a'cxni' xa'icmaclacasqui'n.

²⁶Xla' ixcālaktzī'ncu'tunān ē
līlīpuhuanlī ixpālacata hui'xina'n
ixkexpa'tnī'ta'ntit chī ixta'jatatla.

²⁷Ixlīcāna' snūn ixlamā'lh ē ixnīcu'tumā'lh'tza'. Dios lakalhu'manli ē xla' tzeyanli. Nā quit quilakalhu'manli ixpālacata jā ā'chulā' xa'iclipūhuanli palh ixnīlh. ²⁸Nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchā'n ē chuntza' nalīpāxuhua'yā'tit a'cxni' nalaktzi'mpalayā'tit. Chuntza' quit jā na'icka'lhī tū na'icli'a'ktuyun. ²⁹A'cxni' natā'lāpāxtokā'tit, camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. Calakachi'xcuhui'tit Epafrodito ē nā ā'makapitzīn hua'chi xla' tī jā tajicua'n natanī ixpālacata Cristo. ³⁰Ixnīmā'lh'tza' Epafrodito ixpālacata ixtascujūt Cristo. Jā līlakaputzalh ixlatamat a'cxni' quimaktāyah ē tlahuakō'lh tū hui'xina'n jāla catitlahua'tit ixpālacata makat ixlatlā'hua'nā'tit.

Tū līlacatejtīn ē ixlīcāna'

3 Chuhua'j, tā'timīn, calīpāxuhua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā iclijicsua' masqui chu ū'tza' na'iccātzo'knuni'palayān ē ū'tza' xatze mimpālacataca'n. ²Cacātapānū'ni'tit tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, tī tatlahua tū jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī tahuan ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' Cristo cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n. Ū'tza' ixtahui'latca'n israelitas tū huanican circuncisiōn. Xlaca'n tamālakspūtūcu'tun tū a'ka'i'ni'ta'ntit. ³Quina'n tī ixlīcāna' ixtachi'xcuhui't Dios ē līmakapāxuiyāuj Espīritu Santo. Ē cā'tapāxuhuān lipāhuanāuj Cristo Jesús. Jā quincātalīpāhuanān quina'cstuca'n nūn lipāhuanāuj

catūhuāl h tū tatlahua chi'xcuhui'n. ⁴Quit quina'cstu nā icka'lhī tū xa'iclipāhuanli. Palh catīhuāl h napuhuan xla' tze nahuan ixpālacata mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, quit na'icpuhuan ā'chulā' tze quit. ⁵Circuncisiōn quintlahuani'ca a'cxni' icltlahualh a'ktzayan quilhtamacuj a'cxni' xa'ictahui'lanī'tcus. Quit, quixū'nāpapna' israelitas ixtahuani't. Quilītalakapasni' hasta ixquilhtzucuni' Benjamīn ixuani't. Quit hebreo ē nā quintāta' ē quintzi' nā hebreo ixtahuani't. Fariseo xa'icuanī't ē ū'tza' quit līlacatejtīn icmākentaxtūkō'lh līmāpa'ksīn. ⁶Xa'iclimaktāyacu'tun quireligiōn. Xasāsti' ixuani'tcus ixtamāsu'yun Jesús. Ū'tza' xa'iccālīputzastālanī'tā'kchoko tī ta'a'ka'i'lh. Jā tū tū quintilī'a'ksa'nca chi iclīmākentaxtūlh līmāpa'ksīn. ⁷Ixlīpō'ktu tzamā' catūhuāl h tū ka'tla' xa'iclimakca'tzi, ū'tza' chuhua'j iclaktzi'n hua'chi jā tū ixtapalh ixpālacata Cristo. ⁸Iccāhuanīyān ixlīpō'ktu tzamā' tū icka'lhī hua'chi jā tū ixtapalh. Ā'chulā' ixtapalh lakapascan Cristo Jesús quiMāpa'ksīni' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla' na'iclimakca'tzi. Chuhua'j ica'ka'i'ni't Cristo ē icmakxtekli ixlīpō'ktu tū ka'tla' xa'iclimakca'tzi. Quit iclaktzi'n hua'chi a'ktin pa'lhxtum. Ā'chulā' tze xmān iclipāhuan Cristo. ⁹Chuntza' quit ictapa'ksīni' xla' ē xatze quit na ixlacatīn Dios ixpālacata iclipāhuan Cristo ē ictapa'ksīni' xla'. Jātza' iclipāhuan līmāpa'ksīn;

ū'tza' jāla quimaktāya chī tze na'icliḥuan na ixlacatīn Dios. ¹⁰Tzej iclakapascu'tun Cristo ē icka'lhīcu'tun līmāpa'ksīn tū xla' lillacastālancuana'nli. Quit iclitaxtucu'tun chuntza' chī Cristo masqui naquimakapātīnīncan ixpālacata. ¹¹Chuntza' quit icka'lhīmā'lh a'cxni' na'iclacastālancuana'n ē a'cxni' ixlicāna' na'iclitaxtu chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalitlajacan premio

¹²Jā iccāhuanimā'n jā tū quisputni' ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús quimakapūtaxtūlh ē ictapa'ksīni'. Ū'tza' iclīmākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nīn. ¹³Tā'timīn, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtūkō'lhntza'. Tū ictlahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū hui'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. ¹⁴Lacatza'j ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktīni'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxqui' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n ixpālacata ictapa'ksīni' Cristo Jesús.

¹⁵Quina'n tī tzej a'ka'ī'yāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. ¹⁶Chuntza' chī sca'ttittza', chuntza' calilatlā'huantit.

¹⁷Tā'timīn, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatlā'luan chī iccāmāsu'yuni'n. ¹⁸Lhūhua' a'nan

tī jā lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'ī' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccātzō'knuni'mā'n. Iclilipuhuan ixpālacata jā ta'a'ka'ī'. ¹⁹Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chi ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talīmakca'tzī masqui tatlahua tū līmāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. ²⁰Quina'n tapa'ksīni'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhīmā'nauj camilh quiMakapūtaxtūnu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. ²¹Xla' naquincālakpalīni'yān quimacni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimacni'ca'n natasu'yu chī ixuanī't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālilakpalīni'yān quimacni'ca'n ixlītlī'huī'qui tū tzē nacālimāpa'ksikō' ixlīpō'ktu tū a'nan.

Calipāxuhua'tit Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj

4 Chuntza', tā'timīn, jā cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksīni'. Iccāpāxqui'yān ē iccālaktzī'ncu'tunān. Hui'xina'n quilāmāxqui'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Laktza' iccāpāxqui'yān.

²Iccāsqi'ni' Evodia ē Síntique chu a'ktin catalacapāstaclī ē jātza' catalāquilhnīlh. Lītā'timīn tatapa'ksīni' Cristo.

³Hui'x tī tzej quintā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' puncan; xlaca'n quintamaktāyalh a'cxni'

xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn
tū iخلا' Dios. Xlaca'n tatā'scuji
Clemente ē ā'makapitzin tī
quintatā'scuji. Cātzo'kcanī't
ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Dios tī
taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n.

⁴Pō'ktu quilhtamacuj
calipāxuhua'tit ixpālacata
Māpa'ksīni' ē na'iccāhuanipalayān,
capāxuhua'tit. ⁵Ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't cacātalakapasni' palh
tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n. Palaj
namimpala Māpa'ksīni'.

⁶Jāza' tū catilitamakchuyi'tit
ē pō'ktu quilhtamacuj
ca'orarlīt ē casqui'ni'tit Dios
nacāmaktāyayān. Camaxqui'tit
tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios
ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit.
⁷Chuntza' Dios nacāmājaxiyān ē
ā'makapitzin jāla catitalacaca'tzilh
chī jā tū cāmāmakchuyiyān.
Dios nacāmaktaka'lha
mintalacapāstacni'ca'n ē
mintalacasqui'nīnca'n ixpālacata
tā'tapa'ksiyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

⁸Chuhua'j ā'xmān, tā'timīn.
Catūxcuhuālh tū ixlicāna' ē tū
līlacatejtin, ū'tza' calilacapāstactit.
Nā tū lactze ē catūxcuhuālh
tū lakachi'xcuhui'can, ū'tza'
calilacapāstactit. Nā tū tzēhuani't ē
tū minī'ni', ū'tza' calilacapāstactit.
Palh hui'lh catūhuālh tū tze ē palh
hui'lh tū tzē lakachi'xcuhui'can,
hui'xina'n cuenta catlahua'tit
tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē
tzej nalatā'kchokoyā'tit.

⁹Tamāsu'yun tū
quilāmaksa'txtuni'tauj, chuntza'
catlahua'tit. Chī iccāhuaninī'ta'n ē

chī laktzi'nī'ta'ntit tū ictlahuanī't,
nā chuntza' catlahua'tit ē Dios
nacātā'tahuī'layān hui'xina'n ē tzej
nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxqui'lh tapāxcatca'tzīn xalanī'n nac Filipos

¹⁰Iclipāxuhua Māpa'ksīni' ē chī
chuhua'j quilālacapāstacpalayāu
hui'xina'n. Masqui pō'ktu
quilhtamacuj ixquilālacapāstacāuj,
jāla quilāmaktāyauj ixpālacata
makat xa'iclamā'cha'. ¹¹Jā
iccāhuaniyān quisputni' catūhuālh;
quit icscā'tnī'ttza' chuntza' chī
icui'lh, ū'tza' ixtalacasqui'nīn
Dios quimpālacata. ¹²icca'tzi chī
na'iclatahuī'la a'cxni' quisputni'
tū icmaclacasqui'n ē nā icca'tzi
chī na'iclatahuī'la a'cxni'
quinqūitāxtūni' tū icmaclacasqui'n.
Chuntza' chī icui'lh icscā'tlitza' chī
tzē iclipāxuhua masqui ictzi'ncsa
ē masqui icka'sa. Masqui jā tū tū
icmaclacasqui'n ē masqui quisputni',
quit icpāxuhua. ¹³Ictapa'ksīni'
Cristo, ū'tza' tī quimātlī'hui'clhī
ē chuntza' tzē na'ictlahua
ixlipō'ktu catūhuālh. ¹⁴Masqui
Cristo quimātlī'hui'clhī, xatze
hua'chi quilāmaktāyanī'tauj a'cxni'
xa'icpātini'mā'lh.

¹⁵Hui'xina'n xalanī'n nac Filipos
tzej ca'tziyā'tit huā'mā'. A'cxni'
ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'i'ni'yā'tit
ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh
nac estado Macedonia, xmān
hui'xina'n quilāmaktāyauj.
Ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'lh ē
ixtatakēstokmā'nalh ā'lacatin,
jā tī chā'tin quimacamini'lh
tumīn masqui iccāmāsu'yuni'lh
ixtachihuīn Dios. ¹⁶Xa'iclahui'lhcus

nac cāl'acchicni' Tesalónica ē
 hui'xina'n quilāmacamini'uj
 tumīn ē jā xmān maktin. ¹⁷Jā
 icuanicu'tun icputzamā'lh
 talakalhu'mān. Quit iclacasqui'n tū
 tze mimpālacatataca'n. Dios cuenta
 natlahua chī tlahua'nī'ta'ntit ē
 nacāxokonu'nī'yān. ¹⁸Hua'chi
 quilāxokokō'uj ē hasta quītāxtūlh.
 Jātza' icmaclacasqui'n catūhuālh
 ixpālacata Epafrodito quilimini'lh
 talakalhu'mān tū quilāmacamini'uj
 hui'xina'n. Dios laktzi'n tū
 quilāmaxqui'uj ē hua'chi Dios
 līlakatāyā'tit. Xla' nalipāxuhua.
¹⁹QuinDiosca'n nacāmaxqui'yān
 ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit.
 Ū'tza' natlahua ixpālacata tū
 tlahualh Jesús. Xla' hui'lacha' nac
 a'kapūn jā hui'lh Dios ē ka'lhī

ixlīpō'ktu tū maclacasqui'ncan.
 Ū'tza' Dios tzē nacālīmaxqui'yān.
²⁰Calaktaquilhpūtaca Dios
 quinTāta'ca'n pō'ktu quilhtamacuj.
 Amén.

Ā'xmān saludos

²¹Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos
 milīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yā'tit
 Jesucristo. Tā'timīn tī
 quintatā'lahui'lāna'lh nā xlaca'n
 cātamacā'ni'yāchā'n saludos.
²²Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'
 cātamacā'ni'yāchā'n saludos ē nā
 xlaca'n tī tascujmā'nalh na ixchic
 emperador cātamacā'ni'yāchā'n
 saludos.
²³Ixtalalalhu'mān Māpa'ksīni'
 Jesucristo cacātā'tachokon
 milīpō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

**Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n
nac Colosas tī ixta'a'ka'i'**

1 Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ixtalacasqui'nīn Dios. Nā hui'llh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. ²Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n xalanī'n nac Colosas tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios ē jā taxtutāya'nī'ta'ntit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

**Pablo orarlīni'lh Dios
ixpālacata tā'timin**

³A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksini', icorarlīyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn ⁴ixpālacata quincātamāca'tzīnīn chī a'ka'i'ni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhū't Dios. ⁵Chuntza' a'ka'i'yā'tit ē cāpāxqui'yā'tit ixpālacata ka'llhipā'na'ntit tū māqui'cani't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ⁶Chuntza' chī

cātalimāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n, calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca.

Talhūhua'mā'nalh tachi'xcuhū't tī ta'a'ka'i'mā'nalh. Nā chuntza' lanī't na milacpu'na'i'tātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītīt chī Dios ixlicāna' quincālakalhu'manān. Hui'xina'n ca'tziyā'tit ixlicāna' tū cātamāsu'yuni'n. ⁷Ē chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tī quincātā'scujni' ē tī icpāxqui'yāuj. Xla' quilakxokoca'n quit ē Timoteo ē lilacatejtin scuja chuntza' chī i'scujni' Cristo.

⁸Quincātamāca'tzīnīn xla' chī lālīpāxqui'yā'tit ixpālacata Espiritu Santo.

⁹A'cxni' ickexmatui chī a'ka'i'tit, quina'n jā icmaxtekui icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj hui'xina'n tzej caca'tzītīt tū ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīniyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālimāsu'yuni'yān ixEspiritu ē tzē natlahua'yā'tit.

¹⁰Chuntza' naca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit namakapāxui Dios.

Xatze tū tlahua'yā'tit, ē ū'tza' lītasu'yu tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Ā'chulā' naca'tziyā'tit chī ixlīDios. ¹¹Cacālīmātlī'hui'clhīn xaka'tla' ixlītlī'hui'qui Dios chuntza' chī xla' māstā' ē ū'tza' nalītāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalījiclhua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹²Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'n ē chuntza' tzē namaktini'nāuj tū cāxtlahuacanī't expālacata a'ka'i'yāuj Dios. Ē ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka. ¹³Dios quincāmakapūtāxtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksīni'n ī'Ska'ta' tī laktza' pāxquī'. ¹⁴Jesús quincālakmāxtun ē quincāmātzā'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n.

**Dios ē tachi'xcuhui't tako'xamixli
expālacata Cristo**

¹⁵Masqui jāla laktzī'ncan Dios, Jesús māsu'yulh chī ixlīDios. Xla' Dios lacsacli namāpa'ksi ixlipō'ktu tū huī'lh. ¹⁶Cristo tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' tū laktzī'ncan ē tū jāla laktzī'ncan. Cristo cāxtlahualh chī namāpa'ksīni'ncan nac a'kapūn ē cāhuī'līh xanapuxcu'nu' ángeles. Nā cāmātzuculh tī cāmāpa'ksi espíritus. Tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan expālacata nalimakapāxui xla'. ¹⁷Xla' xapūla ixuanī't ē jā ixlipō'ktu tū a'nan ē expālacata xla' ixlipō'ktucus huī'lh ē tzej lamā'lh. ¹⁸Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni'ni Jesús, xla'ca'n talītaxtunī't hua'chi

ixmacni'. Xla' hua'chi ixa'kxāk tzamā' macni'. Xla' xalītzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlipō'ktuca'n tī natalacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. ¹⁹Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Chī Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰Tako'xamixkō'lh Dios ē tachi'xcuhui't expālacata Jesús. Catīxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' ē catīxcuhuālh nac a'kapūn, ixlipō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixikō'ca. Ū'tza tlahualh a'cxni' xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixa'lhni'.

²¹Hui'xina'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ixuanī'ta'ntit. Jā ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzīcu'tunā'tit tū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²²Chuhua'j ixamigos Dios hua'ni'ta'ntit expālacata Cristo cāmāko'xamixīn a'cxni' māstā'lh ixmacni' nanī. Chuntza' tlahualh expālacata tzē nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlacatīn Dios ē expālacata jā tū nalacli'pinā'tit ē jā na'a'nan tū nacātalīpuzāna'ni'yān. ²³Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'i'tēlhayā'tit ē jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpalī'tit chī a'ka'i'yā'tit. Xatze tachihuīn tū cāmāsu'yuni'n huī'xina'n ē tū lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' ca'a'ka'i'tit. Huā'mā' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo ē ū'tza' tū quit icmāsu'yu.

**Pablo huanli Cristo
cātā'lahuī'lh tī ta'a'ka'i'**

²⁴Chuhua'j masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n, iclipāxuhua. Tū

pāti quimacni', ū'tza' maktāya namākentaxtūkō' tū ixlacasqui'nca napātini'ncan ixpālacata tī ta'a'ka'ī'. Quina'n hua'chi ixmacni' Jesucristo.

²⁵Ē quit chuntza' chī Dios quimacamaxqui'llh quintascujūt mimpālacataca'n, chuntza' icmāsu'yukō' ixtachihuīn Dios.

²⁶Huā'mā' tū iccāmātzē'kni'canī't tachi'xcuhui't hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'lj cāmāsu'yuni'can xlaca'n tī ta'a'ka'ī'.

²⁷Dios lacasqui'n xlaca'n nataca'tzi chī xaka'tla' ē tzēhuanī't ū'tza' tū ixtatzē'kni't. Ū'tza' huā'mā': Cristo lacxtim cātā'hui'la israelitas ē nā tī jā israelitas. Ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn.

²⁸Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē iccāhuanīyāuj tū nacā'a'kspula palh jā nata'a'ka'ī'. Iccāmālacapāstaquīyāuj ixlipō'ktuca'n ē iccālīmāsu'yuni'yāuj talacapāstacni' tū Cristo quincāmāca'tzīnīn.

Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj natalitaxtu chī Cristo lacasqui'n.

²⁹Ū'tza' quit icliscujmā'llh.

Ixlipō'ktu quililiti'hui'qui tū xla' quimāhuixcāni, ū'tza' icliscuja.

2 Quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit chī icscujmā'llh mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas ē nā xlaca'n xalanī'n nac Laodicea ē chī ixlipō'ktuca'n xalanī'n jā jā tī quilakapasa. ²Icscujmā'llh na'iccāmāhuixcāni ixlipō'ktuca'n ixpālacata chī talāpāxqui'. Iclacasqui'n natalāpāxqui' ē lacxtim natalitaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzi tzej natakexmata xaxlicāna' ē

nataca'tzi tū xmān ixca'tzi Dios hasta chuhua'lj. Ū'tza' tū jā ixca'tzīcan ixpālacata Cristo. ³Jā maclacasqui'nāuj xtum tamāsu'yun. Xmān Cristo ca'tzikō' ixlipō'ktu ē tzē naquincāmāscā'tiyān ē tzē naquincāmākexmatiyān tū quincāmāsu'yuni'n. ⁴Ū'tza' huā'mā' iccāhuanīyān ē chuntza' jā tī chā'tin nacāli'a'kškāhui'yān xatzēhuanī't tachihuīn. ⁵Masqui jā cātā'hui'lacha' quimacni', quintalacapāstacni' cātā'hui'lacha'. Līpāxuhua iclaktzi'mā'llh chī tzej latā'kchokoyā'tit ē jā taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶A'ka'ī'ni'ni'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksini'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chi hui'xina'n ē Cristo chu lacxtim. ⁷Tzej ca'a'ka'ī'ni'tit tū cātāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi pūlactin qui'hui' tū pūlh mā'n mā'cnūlh ixtankēx'ēk. Ā'chulā' nalisca'ttēlhayā'tit chī māsuyulh Cristo ē natasuyu hua'chi stacpā'na'ntit chuntza' chī tasuyu stacmā'llh qui'hui'. Lhūhua' tapāxcatca'tzīn namaxqui'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmāxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n

⁸Cuenta catlahua'tit ē jā catamakxtektit ā'chā'tin nacāli'a'kškāhui'yān tū māsuyu tū jā ixlicāna' ē jā tū ixtapalh. Huā'mā' tamāsu'yun nacāmāpātza'nkēniyān tū a'ka'ī'yā'tit. Xmān cāmāsu'yuni'yān ixtachihuīnca'n chī'xcuhui'n tī tahuan palh ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuālh ē ū'tza' Dios

nacā'ilaktzī'nān lactze. Tahuan palh xmān a'ka'i'ni'yā'tit Cristo, tisputus. Huā'mā' tamāsu'yun ixtapuhūanca'n chī'xcuhūi'n ē jā ixla' Cristo.

⁹Cuenta catlahua'tit jā cātitamāsu'yuni'yān tū jā ixlicāna' ixpālacata Cristo ē chī Cristo chu chā'tin chī Dios. ¹⁰Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo ē ū'tza' litzuma'yā'tit ixlītlī'hui'qui. Xla' ū'tza' xapuxcu' ixlīpō'ktu limāpa'ksin ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n. ¹¹A'cxni' tamacamāstā'ni'tit Cristo, cātaxapani'n mincuentaca'n ē ū'tza' hui'xina'n xtumtza' cālihu'i'līn Dios. Chī'xcuhūi'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisión ē ū'tza' līca'tzīcan xtum cāhu'i'līcan. Xtum chī Cristo quincāmāxtumli'yān. Hua'chi ū'tza' quincātalīchu'cumaka'ni'n quincuentaca'n ē quincāmāxqui'n xasāsti' quilīstacna'ca'n. Huā'mā' circuncisión jā ixla' quimacni'ca'n. ¹²Xasāsti' milatamatca'n chuhua'j ixpālacata a'ka'i'ni'yā'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ū'tza' limāsu'yulh hua'chi cātātā'mā'cnūyān Cristo ē tā'lacastālancuana'ntit ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Cristo. ¹³Hui'xina'n hua'chi xanīn ixuanī'ta'ntit ixpālacata mincuentaca'n ē jā tze chī ixlīlatlā'huanā'tit. A'cxni' Dios quincāmātzā'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n, xla' quincāmālacastālancuanīn chu lacxtim chī Cristo. ¹⁴Hua'chi ixtzo'kcani't a'ktin tatzō'knu' tū quincātalīmālacsu'yuyān. Dios mālakspūtūkō'lh ē

cāmālakspūtūkō'lh ixlīpō'ktu tū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz ē hua'chi tā'xtokohua'ca'ca tatzō'knu' nac cruz. ¹⁵Ixlīpō'ktu ā'makapitzīn limāpa'ksin tū a'nān huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nac ū'ni', Dios cāmaktikō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n ē cāmāmaxanī'lh cā'lhūhua'lacatīn. Dios cātīlajlh ixpālacata Cristo a'cxni' nilh nac cruz.

Caputzatit tū xala' nac a'kapūn

¹⁶Chuntza' jā catitamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'ksa'nān ixpālacata tū hua'yā'tit ē nūn ixpālacata jā tlahua'yā'tit cuenta cā'tani' nūn sábadō. ¹⁷Tzamā' tamāsu'yun xmān hua'chi ixmāstilē'k chī Dios māpa'ksī. Cristo ū'tza' tī tlahualh huā'mā' māstilē'k ē xla' māsu'yu chī limāpa'ksini'n Dios. ¹⁸Jā catamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'kskāhu'i'yān a'cxni' nahuan jā minī'ni' chā'tin chī'xcu' na'orarlīni' Dios. Makapitzīn tahuan ixlacasqui'nca pūla nacā'orarlīni' ángeles. Tī huan chuntza' lacasqui'n napuhua'nā'tit xla' jā ka'tla' makca'tzī masqui jā ixlicāna'. Ka'tla' limakca'tzī ixpālacata tū līlakachuyalh. Ixtapuhūān jā ixla' Espīritu Santo. ¹⁹Chuntza' tlahua ē jā tzej stālani' Cristo tī hua'chi ixa'kxāk macni'. Huā'mā' macni', ū'tza' tī ta'a'ka'i'. Quimacni'ca'n cāka'lhī ixtatā'stucut ē i'xno'jot tū limaktāya ē tū lālichī'pani't. Quina'kxākca'n, ū'tza' tū māpa'ksī quimacni'ca'n. Chuntza' Cristo tī ixa'kxākca'n tī ta'a'ka'i' limāstaqui ixmacni' ixlīmāpa'ksin

Dios. Ixmacni' Cristo, ū'tza' xlaca'n tī ta'a'ka'i'. Ixmacni' Cristo a'ktin huanī't ixpālacata tī ta'a'ka'i' talipāhuan xla'.

²⁰Tī jā ta'a'ka'i'ni' Cristo tahuan ixlacasqui'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit lhūhua' tahui'lat tū jā ixla' Cristo. Hui'xina'n hua'chi tā'nī'tit Cristo ē chuntza' jā ixlacasqui'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit tahui'lat chī tahuan? ²¹Huancan: “Jā tixa'ma'ya' huā'mā'. Jā tihua'ya' huā'mā'. Jā tichi'paya' huā'mā'.” ²²Ixlipō'ktu tū tzē chi'pacan o hua'can o xa'macan, jā catitatāyani'lh; pō'ktu natasputkō'. Tzamā' tahui'lat xmān tū tamāpa'ksi' chī'xcuhui'n ē tamāsu'yu xlaca'n. ²³Tī chuntza' tamāsu'yu, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzī chī talaktaquilhpūta ángeles. Masqui tamakapātīni ixmacni'ca'n, xmān ā'chulā' ka'tla' natalimakca'tzī.

3 Hui'xina'n tā'lacastālancuana'ntit Cristo ē ka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n, ē chuntza' calihui'li'tit naka'lhī'yā'tit tū nacālakpalini'yān ixpālacata nalitaxtuyā'tit chī Cristo. Xla' pāxtūtahui'lh Dios ē tā'māpa'ksini'mā'lh. ²Pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstacā'tit tū ixla' Cristo ē jā catilī'a'ktuyunā'tit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ³Tzamā' ū'tza' jātza' la cātalimāpa'ksiyān ixpālacata milatamatca'n tatā'tzē'kni't Cristo. Dios ū'tza' tī cāmātzē'kli. Hua'chi nīnī'ta'ntittza' ē jātza' la māpa'ksican tī xanintza'. ⁴A'cxni'

namimpala Cristo ē naxkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit ixpālacata milatamatca'n chu lacxtim chī xla'.

Pablo māsu'yulh chī tatalakpalilh tī ixla' Cristo

⁵Chuntza' calihui'li'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Tū jā tze, ū'tza' huā'mā': ka'lhīcan ixtā'lāpāxqui'nca'n; ka'lhīcan jā tze talacapāstacni'; tamakxtekcan cāmāpa'ksi' ixmacni'ca'n; lakatīcan tū jā tze; ē tampi'lhīni'nca'n. Tī chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' tī tatzokostani' a'ktin ídolo.

⁶Līsītzī' Dios tzamā' tū jā tze. Namin a'ktin quilhtamacuj ē tī jā takexmatni' Dios xlaca'n nataca'tzī ixtasītzī' Dios. ⁷Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'i'yā'tit. ⁸Chuhua'j cacāmāxtumli'tit ixlipō'ktu tzamā': tasītzī' ē tā'ksa'nīn. Jātza' catiquiclhaktzī'nī'ni'ntit. Tū jā tze tachihuīn jātza' catiquilhtaxtutit.

⁹Jā cati'a'kskāhui'tit ā'chā'tin. Makxtektittza' mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze ¹⁰ē lakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Xasāsti' sca'tpā'na'ntit ixpālacata ā'chulā' nalitaxtuyā'tit chī Dios tī cāmāxqui'n xasāsti' milatamatca'n. Chuntza' naca'tziyā'tit chī ixli'Dios. ¹¹Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' chu a'ktin tahuanī't. Griego tī a'ka'i' chu lacxtim chī israelita tī lakapasa ixlīmāpa'ksin Moisés ē tī a'ka'i'. Nā tī tlahuani'canī't circuncisión chu lacxtim chī tī jā tlahuani'canī't circuncisión. Tī xamini' ē tī jā tū ca'tzī ē xatastā'maka tasācuā' ē

tí xalaktaxtuni', ixlipō'ktuca'n a'ktin tahuani't ixpālacata Cristo. Xmān Cristo talipāhuan. Cristo quincātā'hui'lan quilipō'ktuca'n tí a'ka'lyāuj ē xmān xla' quincāmātlahuīyān chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹²Dios cālacsacni'ta'n hui'xina'n ē cāpāxqui'yān ē xtum cāhui'lin ixpālacata ixla' nalitaxtuyā'tit. Ū'tza' calihui'li'tit nalakalhu'ma'nā'tit ē nacāmaktāyayā'tit ā'makapitzin. Jā ka'tla' catimakca'tzítit ē jā palha' catisqui'ntit tū mimpālacataca'n. Pūla calacapāstactit ā'chā'tin. Jā palaj casitzi'tit. ¹³Catāyani'tit tū cātlahuani'yān tū jā tze ā'chā'tin ē calāmātza'nkēna'ni'tit tí puhua'nā'tit cāmaklaclē'nān. Calāmātza'nkēna'ni'tit lacxtim chī Cristo cāmātza'nkēna'ni'n. ¹⁴Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': talāpāxqui'n, ē ū'tza' hua'chi tū nacālimāchi'pikō' ixlipō'ktu mililactzeyca'n. ¹⁵Dios cacāmakapāxuihl milistacna'ca'n ē cacāmakapāxuihl ixlístacna'ca'n ā'makapitzin tí ta'a'ka'i'. Ū'tza' chu a'ktin lihuanā'tit milipō'ktuca'n. Nā ū'tza' tū nacālimaktāyayān ē tzē naca'tziyā'tit tū tze ē tū jā tze. Chuntza' capāxuhua'tit ē camāstā'tit tapāxcatca'tzín.

¹⁶Lhūhua' calacapāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Nalālimāsu'yuni'yā'tit ē nalālimaxqui'yā'tit talacapāstacni' ixlitli'hui'qui Dios. Cacālipixtli'tit ixlipō'ktu milistacna'ca'n salmos ē himnos ē cantos tū ixla' Dios. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzín Dios a'cxni' pixtli'yā'tit. ¹⁷Palh

nachihuī'na'nā'tit, palh napixtli'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuālh, catūxcuhuālh calalh tū tlhua'pā'na'ntit, calitlahua'tit ixlitli'hui'qui Māpa'ksini' Jesús. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzín Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

Pablo huanli chī natalatā'kchoko tí ta'a'ka'i'

¹⁸Puscan cacākexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chī cāmini'ni' tí ta'a'ka'i'. ¹⁹Chī'xcuhui'n cacāpāxqui'tit mimpuscātca'n ē lilacatejtin catā'chihuīna'ntit. Jā calāquilhni'tit. ²⁰Lacstin, pō'ktu quilhtamacuj cacākexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n ixpālacata chuntza' namakapāxui'yā'tit Dios. ²¹Xanatātana' jā ticāmakasitzi'yā'tit milacstinca'n ē jā natamakchuya. ²²Xatastā'maka tasācua'n tzej cacākexpa'tni'tit tí cāmāpa'ksiyān. Jā xmān catisujtít a'cxni' cātālaktzi'nān. Nalihui'li'yā'tit pō'ktu nascujā'tit ē chuntza' lakachi'xcuhui'yā'tit Māpa'ksini'. ²³Catūxcuhuālh calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalihui'li'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chi Māpa'ksini' Jesucristo mimpatronca'n ē jā chā'tin chī'xcu'. ²⁴Hui'xina'n ca'tziyā'tit Māpa'ksini' nacāmaxqui'yān mintatlajca'n xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n i'scujnu'ni'n Māpa'ksini' Jesucristo. ²⁵Catīxcuhuālh natlahua tū jā tze, xla' naxoko. Ixlipō'ktuca'n tí tatlahua tū jā tze, ixlipō'ktuca'n lacxtim na ixlacatin Dios.

4 Hui'xina'n tí xapatrón, cacāmaxqui'tit

mintasācua'ca'n tū cāminī'ni' ē tū xlaca'n tatlahajlh. Ca'tziyā'tit hui'lacha' nac a'kapūn tī nā cāmāpa'ksiyān.

²Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlī'ni'tit Dios ē skalalh catahui'latit a'cxni' tlahua'pā'na'ntit oración ē namaxqui'yā'tit tapāxcatca'tzīn. ³Nā nasqui'ni'yā'tit Dios nacāxtlahua chī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn ē na'icmāsu'yuyāuj tū jānā'j ixca'tzīcan tū ixla' Cristo. Ū'tza' ixpālacata iclītachi'nī't quit.

⁴Casqui'ni'tit Dios tzej na'icmāsu'yu tū ixla' Cristo chī ixlacasqui'nca.

⁵Tzej calatā'kchokotit na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'i' ē tzej calacapāstactit tū natlahua'yā'tit na ixlacatinca'n lihuan a'nan quilhtamacuj. ⁶Matzat mojōcan nac lihua' namācanī ē tze nahuan. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n ē chuntza' nakelhtini'nā'tit chī ixlacasqui'nca.

Ā'xmān saludos

⁷Tíquico nacāmāca'tzīniyān chī iclilahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh. Xla' quintā'tinca'n ē pāxqui'can. Lilacatejtin quimaktāya ē ixpālacata Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸Ū'tza' iccālīmācā'ni'yān naca'tziyā'tit chī iclahui'lāna'uj ē jā caticālī'a'ktuyuntit. ⁹Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n tī lilacatejtin latā'kchoko ē tī pāxqui'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacātahuanikō'yān tū a'kspulanī't huā'tzā'.

¹⁰Quintā'tachi'n Aristarco ē Marcos tī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchā'n

saludos. Ka'lhī'yā'tittza' limāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāchā'n, camakamaktini'chipitit. ¹¹Jesús tī ka'lhī xtum ixtacuhuīni' Justo cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xmān ixkelhatu'tunca'n israelitas tī quintatā'scujmā'nalh natamāsu'yu chī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānimā'nalh. ¹²Epafras cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ē ixtasācua' Jesucristo. Cālacapāstacān ē squi'ni' Dios tzej natlā'huanā'tit na ixtej Dios ē namākentaxtūkō'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios.

¹³Iccāhuaniyān xla' scuji mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea ē nac Hierápolis. ¹⁴Doctor Lucas tī pāxqui'can ē Demas cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

¹⁵Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea ē Ninfas ē tā'timīn tī ta'a'ka'i' ē tatakēstoka na ixchic. ¹⁶A'cxni' likelhtahua'kakō'ni'ta'ntittza' huā'mā' carta na milacpu'na'i'tātca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ē nalikelhtahua'kacan a'ntza'. Nā hui'xina'n nalikelhtahua'kayā'tit carta tū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷Nahuaniyā'tit Arquivo huā'mā': “Cuenta catlahua' ē tzej camākentaxtu' tascujūt tū mila' chī ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.”

¹⁸Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh quilimān huā'mā' saludo. Caquilālacapāstacui quit ictachi'nī't. Dios cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

1 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja
tatzo'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knumā'nauj quina'n,
Pablo ē Silvano ē Timoteo.
Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n
xalanī'n nac Tesalónica tī
a'ka'i'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit
Dios quinTāta'ca'n ē nā
Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios
cacāsīcua'lanātlahuan hui'xina'n ē
tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'i'lh
xalanī'n nac Tesalónica

²Pō'ktu quilhtamacuj
icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn
Dios mimpālacataca'n ē
icorarlīyāuj mimpālacataca'n.
³Iccālilacapāstacān pō'ktu
quilhtamacuj na ixlacatīn
Dios quinTāta'ca'n tū
tlahua'tit hui'xina'n. Ū'tza'
lītasu'yu chī a'ka'i'yā'tit.
Iccālilacapāstacān chī scujtit.
Ū'tza' lītasu'yu chī pāxquī'yā'tit
Dios. Iccālilacapāstacān
hui'xina'n chī jā makxtekā'tit
a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. ⁴Dios cāpāxquī'yān
hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n
icca'tziyāuj Dios cālacsacni'ta'n

hui'xina'n. ⁵Xatze tachihuīn tū
iccāquīmāsu'yuni'n hui'xina'n,
ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n.
Xa'iclimāsu'yuyāuj ixlīmāpa'ksīn
Espíritu Santo. Tzej
xa'icca'tziyāuj ixlīcāna' xatze
tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj.
Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī
lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj
a'cxni' xa'iccatā'huī'lachā'n.
Xa'iclatlā'huanāuj chuntza'
mimpālacataca'n.

⁶Hui'xina'n quilāmaksca'tui ē
chuntza' maksca'txtutit Māpa'ksīni'.
Masqui līpātīni'ntit a'cxni' a'ka'i'tit
xatze tachihuīn, ixka'lhī'yā'tit
tapāxuhuān ixpālacata Espíritu
Santo cāmaxquī'n tapāxuhuān.

⁷Taca'tzilh chī hui'xina'n
līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza'
talīlatā'kchoko ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'i'ni't nac Macedonia
ē nac Acaya. ⁸Chuntza'
līta'a'kahuani'ni't ixtachihuīn
Māpa'ksīni' mimpālacataca'n. Jā
xmān nac Macedonia ē nac Acaya,
calhāxcuhuālh ca'tzīcan chī
hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit Dios. Ū'tza'
jā ixlacasquī'nca iclīhuanāuj nūn
a'ktin tachihuīn. ⁹Ixlīpō'ktuca'n
quīncātahuanīyān chī hui'xina'n
a'ka'i'tit quintachihuīnca'n

a'cxni' iccāquilaklan. Huancan chī hui'xina'n litalakaspī'tni'tit ídolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios tī xalakahuan ē ixlicāna'. ¹⁰Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' i'Ska'ta' Dios tī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesús tī quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nikō', jā caquinticāmakapātīnīn quincuentaca'n.

Chī Pablo scujli nac Tesalónica

2 Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit jā chu tlakaj iccāquilaklan. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quincātamakapātīnīn ē quincātalakapalan nac Filipos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quincā'a'kspulan huā'mā', Dios quincāmaktāyan ē chuntza' iccāhuanin xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'lh ē jā iclacapuhuanui, masqui quincātamāmachuyīcu'tunni'. ³Quina'n iccāmaxqui'n talacapāstacni'. Tū iccāhuanin hui'xina'n ū'tza' ixlicāna'. Jā tū iclacapāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquilīlaklan. Jā iccāqui'a'kskāhui'n. ⁴Dios quincālaktzī'n xalactze ē quincāmacamaxqui'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Quina'n ā'chulā' ictlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. Dios ū'tza' laktzī'n quilistacna'ca'n. ⁵Hui'xina'n

ca'tziyā'tit quina'n jā maktin iccāquilīmāka'tli'n. Nūn tū iccāqui'a'kskāhui'maktīcu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzi. ⁶Jā xa'iclasasqui'nāuj caquincātalakachi'xcuhui'n tachi'xcuhui't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapóstoles Cristo ē ū'tza' icliminī'ni'ni'tauj caquilīlakachi'xcuhui'uj. ⁷Lilacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nān hua'chi chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lha ixlacstin. ⁸Xa'iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Ū'tza' xa'iccālimaxqui'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxqui'cu'tunān nā quilatamatca'n, chī xa'iccāpāxqui'yān. ⁹Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē chī xa'icpātīyāuj chī na'iclihuā'yanāuj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'iclisujāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios. ¹⁰Hui'xina'n laktzī'ntit, ē Dios nā laktzī'lh chī xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit. Quina'n tzeya chi'xcuhui'n xa'icuanī'tauj. Lilacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'ictlahuayāuj tū jā limacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālimālacsu'yuyān. ¹¹Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxqui' talacapāstacni' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxqui'yān talacapāstacni' milipō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tli'yān. ¹²Xa'iccāhuaniyān ixlasasqui'nca lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit

chī Dios lacasqui'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n jā xla' māpa'ksīni'n ē jā cā'tzēhuani't.

¹³Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'i'tit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuaniyān. Hui'xina'n ca'tzītīt ē a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n, ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n tachi'xcuhui't. Ixlicāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milīstacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit. ¹⁴Hui'xina'n, tā'timīn, cā'a'nani'n chu lacxtim chī cā'a'nani'lh xalanī'n nac Judea tī tatapa'ksīni' Dios ē ta'a'ka'i'ni' Jesucristo. Mīntā'limacchicca'n cātaputzastālani'n hui'xina'n. Israelitas taputzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea tī ta'a'ka'i'. ¹⁵Israelitas tamakni'lh ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Tamakni'lh Māpa'ksīni' Jesús. Ē quina'n quincātaputzastālani'n. Dios jā lakatī tū tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'lātlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁶Xlaca'n jā quincātamakxtēkān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī ixcentaca'n. Ū'tza' nacālimakapātīnīn Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷A'cxni' iccāmakxtēkni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzī'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālapāstacān

hui'xina'n ē xa'iccālaktzī'ncu'tunān.

¹⁸Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n maklhūhua'. Skāhui'ni' jā quincāmakxtēkni' na'ica'nāchāuj.

¹⁹A'cxni' Māpa'ksīni' Jesucristo namin ē natahui'layāuj na ixlacatīn, na'iccālīpāxuhuayān ixpālacata a'ka'i'yā'tit. Mimpālacataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān ē ka'tla' iclīmakca'tziyāuj mimpālacataca'n.

3 Jā xa'icca'tziyāuj chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuanui xa'iclatachokouj quilīmānca'n nac Atenas, ²ē xa'iccālakmacā'ncha'n Timoteo, quīntā'tinca'n. Xla' i'scujni' Dios ē māsu'yu xatze tachihuīn tū ixtla' Cristo. Iccālakmacā'ncha'n nacāmāxquī'yān talacapāstacni' ē nacāmaktāyayān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit.

³Huā'mā' ictlahuāuj ixpālacata jā nataxtutāya'yā'tit ixpālacata tū lipātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴A'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n iccāhuani chī nalīpātīni'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tziyā'tit. ⁵Ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzī chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'i'yā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhui'ni' xmān ixcālīlaktzī'ni'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶Chuhua'j Timoteo cālaka'ni'ta'ncha'n ē chimpālhtza'.

Quincāhuaniyān chī tzej
 a'ka'i'yā'tit ē chī lāpāxqui'yā'tit.
 Nā quincāhuaniyān chī
 quilālacapāstacmā'nanchāuj pō'ktu
 quilhtamacuj ē quilāpāxqui'yāuj.
 Xla' quincāhuanin hui'xina'n
 quilālaktzi'ncu'tunāuj chuntza'
 chī iccālaktzi'ncu'tunān nā
 quina'n. ⁷ICca'tziuj hui'xina'n
 nā tzej a'ka'i'yā'tit. Ū'tza'
 xa'iclipāxuhuayāuj, masqui
 xa'icpātini'mā'nauj ē masqui
 ixquincā'a'kspulamā'n tū jā
 tze. ⁸Chuhua'j iclipāxuhuayāuj
 ixpālacata icca'tziujtza'
 hui'xina'n nā tzej a'ka'i'ni'yā'tit
 quiMāpa'ksini'ca'n. ⁹Chuhua'j tzej
 na'icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzin
 Dios mimpālacataca'n.
 Icmāxqui'yāuj lhūhua'
 tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata
 iclipāxuhuayāuj na ixlcatin Dios
 mimpālacataca'n. ¹⁰Cā'cuhuini'
 ē tzi'sa icsqui'ni'yāuj Dios
 ca'iccālaka'ncha'n hui'xina'n
 ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān
 ā'macsti'nal'j tū cāspu'tni'yāncus
 hui'xina'n chī a'ka'i'yā'tit.
¹¹Dios, quinTāta'ca'n, ē
 quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo
 caquincātamakxteknin
 na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n.
¹²Cacāmaktāyan Māpa'ksini'
 ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit, ē ā'chulā'
 nacāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n
 tachi'xcuhui't, chuntza' chī
 quina'n iccāpāxqui'yān hui'xina'n.
¹³Dios cacāmāhuixcānīn ē
 cacāmāpānūni'kō'n ixlipō'ktu tū jā
 tze na milistacna'ca'n ē chuntza' jā
 tī chā'tin tzej caticālimālacsu'yun
 a'cxni' natāya'yā'tit na ixlcatin
 quinTāta'ca'n Dios a'cxni'

namimpala quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesús ē ixlipō'ktuca'n tī ixla'.

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n
4 Ā'xmān iccāhuanicu'tunān
 hui'xina'n, tā'timīn.
 Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī
 nalīlatā'kchokoyā'tit chuntza'
 chī Dios lacasqui'n. Chuntza'
 tlahua'pā'na'ntit. Chuhua'j quina'n
 iccāsqi'ni'yān hui'xina'n ē
 iccālimāxqui'yān talacapāstacni'
 ixlimāpa'ksin Jesús: ā'chulā'
 chuntza' calatā'kchokotit.
²Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū
 iccālimāsu'yuni'n ixlimāpa'ksin
 Māpa'ksini' Jesús. ³Dios lacasqui'n
 līl catejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā
 tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n.
⁴Caca'tzīt milipō'ktuca'n chī
 naputzayā'tit mimpuscātca'n
 chuntza' chī minī'ni' na ixlcatin
 Dios ē nā na ixlcatinca'n
 tachi'xcuhui't. ⁵Jā caputzatit
 mimpuscātca'n chī jā tze
 talacapāstacni' hua'chi tatlahua
 chi'xcuhui'n tī jā talakapasa
 Dios. ⁶Jā tika'lhī'yā'tit
 mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā
 tilā'a'kškāhui'yā'tit chuntza',
 ixpālacata chuntza' tū tze
 tlahuani'yā'tit ā'chā'tin
 chi'xcu'. QuiMāpa'ksini'ca'n
 nacāmākapātīnīn tī chuntza'
 tatlahua. Ū'tza' huā'mā'
 iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n
 xapūla. ⁷Dios quincālacsacni'ta'n
 ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj
 tū jā tze. Quincālacsacni'ta'n
 natlahuayāuj tū xatze na ixlcatin
 Dios. ⁸Tī jā natamākentaxtū
 huā'mā' tamāsu'yun, xla'cā'n jā
 talakmaka'n chi'xcuhui'n; xla'cā'n

talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmaxqui'yān Espiritu Santo.

⁹Hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit litā'timīn, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'ntza' chī nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰Chuntza' jā xmān lāpāxqui'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxqui'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn xalanī'n na ixlīpō'ktu estado Macedonia. Iccāsqi'ni'yān ā'chulā' cacāpāxqui'tit. ¹¹Nalihui'lī'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calīmaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Calīscujit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n pūla. ¹²Chuntza' nacātalakachi'xcuhui'yān xlaca'n tī jā ta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Nā chuntza' jā tū caticāspuṭni'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksīni'

¹³Iclacasqui'nāuj caca'tzītīt, tā'timīn, tū ixlicāna' ixpālacata tī tanīnī'ttza'. Chuntza' jā catilīpuhantit chī talīpuhuan xlaca'n tī jā taka'lhīmā'nal natalakchā'n Cristo. ¹⁴Quina'n a'ka'i'yāuj Jesús nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Nā chuntza' a'ka'i'yāuj ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'ni' Jesús a'cxni' tanīlh, nā xlaca'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.

¹⁵Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanlī quiMāpa'ksīni'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmaxtekui xlaca'n tī tanīnī'ttza'. ¹⁶Tzamā' quilhtamacuj Māpa'ksīni' nayujāchi nac

a'kapūn ē palha' nalichihuīna'n līmāpa'ksīn. Xapuxcu' ángeles nata'sa. Namakata'sacan ixlīskoli' Dios. Ū'tza' nacālīmāca'tzīnīcan mimā'lhntza' Māpa'ksīni'. Xapūla natalacastālancuana'n xlaca'n tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo a'cxni' tanīlh. ¹⁷Palaj tunca xlaca'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilīpō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhuu'. Nalakchā'nāuj Māpa'ksīni' nac cā'ū'ni'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸Huā'mā' tachihuīn nalālīmāpastaqui'yā'tit. Chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5 Tā'timīn, jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. ²Hui'xina'n tzej ca'tzīyā'tit jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. Xamaktin namin hua'chi chī min chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. ³A'cxni' natahuan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj: “Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilālh”, xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chi a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhui'nī chā'tin ska'ta'. Jā catitapūtaxtuni'lh lakuat. ⁴Xlaca'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chi a'cxni' namin chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xlaca'n. Hui'xina'n, tā'timīn, lakapasā'tittza' ixtachihuīn Dios ē ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. ⁵Hui'xina'n xalanī'n nac cā'cuhui'ni' ē latlā'hua'nā'tit nac

cā'xkaka. Quina'n jātza' xalani'n nac cā'tzi'sni'. Jātza' latlā'huanāuj jā cā'pucsua'. ⁶Hua'chi ixtalhtatani't xla'ca'n tī jā talacapasaxtachuīn Dios. Jā calauj chī xla'ca'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuāuj jā natlahuayāuj tū jā tze. ⁷Cā'tzi'sni' lhtatacan ē cā'tzi'sni' ka'chīcan. Xalani'n nac cā'tzi'sni' hua'chi ixtalhtatani't ē hua'chi ixtaka'chīnī't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixla' Dios ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtīn natalatā'kchoko. ⁸Quina'n jā chuntza' chī xla'ca'n. Quina'n xalani'n nac cā'cuhuīni'. Tropa ka'lhī ixlu'xu' xalicā'n tū nalitamaktāya ixlistacna'. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj nac quīlistacna'ca'n. A'ka'i'ni'yāuj Jesucristo ē pāxqui'nināuj chuntza' chī xla' quīncāmāsu'yuni'n. Ū'tza' lilitamaktāyayāuj na quīlistacna'ca'n. Ū'tza' jā makxteka natanū na quīlistacna'ca'n tū jā tze. Tropa ka'lhī ixtā'knu' xalicā'n tū nalitamaktāya ixa'kxāk. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj quintalacapāstacni'ca'n. Quina'n a'ka'i'yāuj na'a'kapūtaxtuyāuj. Ū'tza' lilitamaktāyayāuj. Ū'tza' jā makxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'. ⁹Dios quīncālacsacni'ta'n ē jā quīncāmakapātīnīncu'tunān a'cxni' naputzāna'nīkō'. Quīncālacsacni' naquīncāmakapūtaxtuyān quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰Jesucristo, xla' linilh ixpālacata quīna'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nīnī'taujtza' o lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala. ¹¹Ū'tza' huā'mā' calālimaxqui'tit talacapāstacni' ē

calāmāhuīxcānī'tit chuntza' chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

**Pablo cāmaxqui'lh
talacapāstacni' tā'timīn**

¹²Tā'timīn, iccālīsāhuanīyān cacālakachi'xcuī'tit tī tascuja na milacpu'nanca'n, tī cātāmāsu'yuni'yān ē cātastacyāhuayān na ixlacatīn Dios. ¹³Cacālakachi'xcuī'tit ē cacāpāxqui'tit ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n calāpāxqui'tit. ¹⁴Iccāmaxqui'yān talacapāstacni', tā'timīn. Cacāquīlhnī'tit macsti'na'j tī xmān talatlā'huan ē jā tascujcū'tun. Cacāhuanīlī'pīntit tī tataxlujuani'nī't. Cacāmaktāya'tit tī jānal'j tzej ta'a'ka'i'. Cacātāyani'tit ixlīpō'ktuca'n.

¹⁵Calīhui'lī'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīpō'ktuca'n tū tze. Jā titlahuani'yā'tit ā'chā'tin tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze.

¹⁶Pō'ktu quīlhtamacuj capāxuhua'tit. ¹⁷Pō'ktu quīlhtamacuj ca'orarlī'tit. ¹⁸Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios catūxcuīhālh tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús.

¹⁹Jā camāmīxīnī'tit ixtaxkakēt Espīritu Santo. ²⁰Jā calakmaka'ntit tū tahanan ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ²¹Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahanan ē camaktīnī'ntit tū tze. ²²Camaxtektit pō'ktu tū jā tze.

²³Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quīncāmakapāxuyān. Icsqui'ni' Dios

cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit
 tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū
 tū jā tze na mintalacapāstacni'ca'n
 ē na milistacna'ca'n hasta
 a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo. ²⁴Ixlipō'ktu huā'mā' Dios
 nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza'
 tī cālacsacni'ta'n ē ū'tza' pō'ktu
 quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

²⁵Tā'timīn, ca'orarli'tit
 quimpālacataca'n.

²⁶Cacāsaludarlitit ē
 cacāsko'ka'tit ixlipō'ktuca'n
 tā'timīn chuntza' chī mini'ni'
 chī litā'timīn tī tatapa'ksīni'
 Dios.

²⁷Iccālimacamaxquī'yān
 ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni'
 cacālikelhtahua'ka'ni'kō'tit
 ixlipō'ktuca'n tā'timīn huā'mā'
 carta tū ictzo'kmā'lh.

²⁸Cacāsicua'lanātlahuan
 quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
 Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē ti ixtatā'scuja
tatzo'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knunāuj quina'n,
Pablo ē Silvano ē Timoteo.
Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n
xalanī'n nac Tesalónica tī
a'ka'i'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios
quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni'
Jesucristo. ²Cacāsīcua'lanātlahuan
Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni'
Jesucristo ē cacāmakapāxui'n.

Dios nacāmakapātīnīn tī talaclē'n

³Quina'n icca'tziyāuj hui'xina'n
a'ka'i'pā'na'ntit ā'chulā' ē
milipō'ktuca'n lāpāxqui'pā'na'ntit
ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasqui'nca
nalimaxqui'yāuj pō'ktu
quilhtamacuj tapāxcatca'tzīn
Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴Ū'tza'
quina'n iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān
a'cxni' iccāhuanīyāuj xla'ca'n tī
tatapa'ksīni' Dios, chī hui'xina'n
latlā'hua'nā'tit. Iccāhuanīyāuj chī
hui'xina'n tzej a'ka'i'yā'titcus ē
jā tamakchuyīni'ta'ntit masqui
cātaliputzastālani'yān hui'xina'n
ē pātīyā'tit lhūhua' catūhuālh.
⁵Chuntza' lītasu'yu Dios tzej ca'tzi
chī naliputzāna'nīkō'. Chuntza'
lītasu'yu Dios nacālaktzī'nān

lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit
jā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n
tapa'ksīni'yā'tit Dios. Ū'tza'
līpātīni'mpā'na'ntit.

⁶Ca'tziyāuj chī tze naliputzāna'nī
Dios. Tī cātaputzastālani'yān
hui'xina'n xla'ca'n nataxoko
na ixlacatīn Dios ē xla'
nacāmakapātīnīn. ⁷Dios
namājaxī chī līpātīni'nāuj hasta
a'cxni' natasu'yu Māpa'ksīni'
Jesús. Naminācha' nac a'kapūn.
Natatā'min ixāngeles tī taka'lhī
lītlī'hui'qui. ⁸Jesucristo namin
ē nacāmakapātīnīkō' tī jā
talakapascu'tunli Dios ē jā
takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn
ixla' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
⁹Xla'ca'n nacāmakapātīnīn
Dios pō'ktu quilhtamacuj.
Nacāmāxtumlican pō'ktu
quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ē na
ixtaxkaket tū māsū'yu ixlītlī'hui'qui
Dios. ¹⁰Tzamā' quilhtamacuj
a'cxni' namin Māpa'ksīni',
natalakachi'xcu'huī' ixtachi'xcu'huī't,
ē natalē'cnīni'n ixlipō'ktuca'n tī
ta'a'ka'i'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit
nā hui'xina'n ixpālacata
a'ka'i'nī'ta'ntit tū iccāhuanīn.
¹¹Ū'tza' iclī'orarliyāuj pō'ktu
quilhtamacuj mimpālacata'ca'n.

Icsqui'ni'yāuj Dios tzej
 nalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n,
 chuntza' chī ixlacasqui'nca
 natalatā'kchoko xlaca'n tī
 cālacsacni't Dios, ixpālacata Dios
 nacālaktzi'nān lactze hui'xina'n.
 Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyan
 namākentaxtūyā'tit ixlipō'ktu xatze
 mintalacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu
 tze tū tlhua'cu'tunā'tit ixpālacata
 a'ka'i'nī'ta'ntittza'. Ixlipō'ktu
 huā'mā' Dios tzē natlhua
 ixpālacata ka'lhī līmāpa'ksīn.
¹²Chuntza' nalakachi'xcuhui'can
 quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo
 mimpālacataca'n, ē hui'xina'n
 nacātalakachi'xcuhui'yān,
 ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān
 quīnDiosca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo.

Chi'xcu' tī ā'chulā' jā tze

2 Chuhualj na'iccāhuanīyān,
 tā'timīn, tū na'a'kspula
 a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo, ē chī quina'n
 nalatalacxtimīyāuj na
 ixlacatīn. Ixpālacata
 huā'mā', iccāhuanicu'tunān
 catūhuālh. ²Jā catamakxtektit
 nacātamāmakchuyīyān
 mintalacapāstacni'ca'n. Jā
 catamakchuyī'tit a'cxni' huancan
 chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmin
 Māpa'ksīni'. Palhāsā' chuntza'
 cāhuanin chā'tin ixa'kchihuīna'
 Dios o chā'tin tī māsu'yu
 ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catīhuālh
 cāhuanin iccāmacā'ni'nī'ta'ncha'n
 a'ktin carta jā xa'ictzo'knī'tauj
 chinī'ttza' quilhtamacuj tū
 napūmin Māpa'ksīni'. Jā ixlicāna'.
 Jā chuntza' ictzo'knunī't. ³Jā

cacāta'a'kskāhuī'n nūn maktin.
 Tzamā' quilhtamacuj jāna'lj catilalh.
 Pūla lhūhua' natalakaspi'tni' Dios, ē
 natasu'yu chā'tin chi'xcu' tī ā'chulā'
 jā tzeya chi'xcu'. Xla' lihui'licani't
 na'a'n nac pūpātīn. ⁴Xla' nala
 ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n ixlipō'ktu tī
 cāhuanican dioses ē ixlipō'ktu tū
 cālaktaquilhpūtacan. Xla' natahuī'la
 na ixtemplo Dios ē nahuan: “Quit
 Dios.”

⁵¿Chu jā lacapāstacā'tit chī
 xa'iccāhuanīyān pō'ktu huā'mā'
 a'cxni' xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n?
⁶Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū jā
 makxteka natasu'yu chuhualj
 tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'.
 Hasta a'cxni' lilacsacni' a'ktin
 quilhtamacuj, hasta a'cxni'
 natasu'yu. ⁷Chuhualj tzē'k
 līscujmā'lh ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'.
 Chuntza' tzē'k scujmā'lh hasta
 namāpānūcan tī jā makxteka
 tasu'yu tzamā' chi'xcu' tī jā tze.
⁸Palaj tunca natasu'yu. Ā'līstān
 natasu'yu Māpa'ksīni' Jesucristo.
 Xla' xmān nasu'nu ē chuntza'
 nalīmakni' tzamā' chi'xcu' tī jā
 tzeya chi'xcu'. Jesucristo ka'lhī
 līmāpa'ksīn. Xmān natasu'yu, ē
 xmān chuntza' nalīmālakspūtū
 ixlīmāpa'ksīn tzamā' chi'xcu' tī
 jā tzeya chi'xcu'. ⁹A'cxni' namin
 chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu', xla'
 naka'lhī ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni' ē
 natlhua kempālhūhua' lī'a'cnīn
 tū nali'a'kskāhuī'nin. ¹⁰Xla'
 quiclhca'tzan, ē nacā'a'kskāhuī'
 xlaca'n tī natapātini'n nac pūpātīn.
 Natapātini'n a'ntza' ixpālacata jā
 tamaktini'ncu'tunli ixtachihuīn
 Dios tū ixlicāna' ē tū māsu'yu
 chī lī'a'kapūtaxtucan. ¹¹Jā

tamaktīni'ncu'tunli tū ixlicāna',
ē ū'tza' Dios cālīmakxteka
nacā'a'kskāhuī'can. Ū'tza'
talī'a'ka'l' tū jā ixlicāna'. ¹²Chuntza'
Dios nacāputzāna'nīkō' ē
nacāmakapātīnīnīkō' ixlīpō'ktuca'n
tī jā ta'a'ka'l'lh tū ixlicāna' ē xmān
ixtalakātī natatlahua tū jā tze.

**Dios cāmakapūtaxtūcu'tun
tachi'xcuui't**

¹³Chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj
cāpāxqui'yān Māpa'ksīni'. Chuhua'j
ixlacasqui'nca na'icmaxqui'yāuj
pāxcatca'tzīn Dios pō'ktu
quilhtamacuj ixpālacata Dios
cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j
ixa'nan cā'quilhtamacuj, ixpālacata
na'a'kapūtaxtuyā'tit. Hui'xina'n
a'ka'l'yā'tit tū ixlicāna' ē Espīritu
Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē
chuntza' Dios cālīmakapūtaxtūyān
hui'xina'n. ¹⁴Quina'n iccālē'ni'cha'n
xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.
Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla'
cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza'
hui'xina'n nalakchipinā'tit
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac
a'kapūn jā cā'tzēhuani't.

¹⁵Ū'tza' xa'nca' calitāya'tit,
tā'timīn, ē jā camaxtektit
tamāsu'yun tū iccāhuanin
ē tū ictzo'kui nac carta.

¹⁶Dios quinTāta'ca'n,
xla' quīncāpāxqui'yān ē
quīncāmāhuīxcāniyān
pō'ktu quilhtamacuj. Xla'
quīncāmaxqui'yān tū ixlicāna'
ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n.

¹⁷Icsqui'ni'yāuj Māpa'ksīni'
Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n
cacātamaxqui'n tako'xamāka'tlī'n
ē cacātamāhuīxcānīn ē chuntza'

natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu
tū tze.

**Pablo cāsqui'ni'lh tā'timīn
catalī'orarli'lh ixpālacata**

3 Chuhua'j, tā'timīn,
ca'orarli'tit quimpālacataca'n.
Casqui'ntit calē'nca ixtachihuīn
Dios calhāxcuui'lh ē
calakachi'xcuui'ca chuntza'
chī lakachi'xcuui'tit
hui'xina'n. ²Nā casqui'ni'tit
Dios caquīncāmakapūtaxtūn
na ixlīmāpa'ksīnca'n tī quīclh
taca'tzan chi'xcuui'n tī
tatlahua tū jā tze. Ā'makapitzīn
tachi'xcuui't jā ta'a'ka'l' ē ū'tza'
lī'a'nan tachi'xcuui't tī quīclh
taca'tzan. ³Māpa'ksīni' pō'ktu
quilhtamacuj mākentaxtūkō'.
Xla' nacāmātlī'huī'clhān ē
nacāmaktaka'lhān ē chuntza'
jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'.
⁴Quina'n iclīpāhuanāuj Māpa'ksīni'.
Ū'tza' tī cāmaktāyāyān. Ū'tza'
iclicā'tziyāuj palh tlahua'pā'na'ntit
tū iccāhuanin ē ā'chulā'
natlahua'yā'tit. ⁵Cacāmaktāyan
hui'xina'n Māpa'ksīni' Jesucristo
ā'chulā' naca'tziyā'tit chī Dios
cāpāxqui'yān. Cacāmaktāyan
natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān,
chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

**Ixlacasqui'nca natascuja
ixlīpō'ktuca'n**

⁶Chuhua'j, tā'timīn,
iccālīmāpa'ksīyān ixtacuhuīni'
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
Cacātapekpānūni'tit
ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī xmān
talatlā'huan ē jā takexmatni'
tamāsu'yun tū iccāhuaninī'ta'n

hui'xina'n. ⁷Hui'xina'n
 ca'tziyā'tittza' ixlacasqui'nca
 naquilāmaksca'txtuyāuj
 chī xa'icscujāuj. Quina'n jā
 lilhquititni' xa'icuanī'tauj
 a'cxni' xa'iccātā'huil'achā'n
 hui'xina'n. ⁸Iccāxokouj
 tī ixquincāmāhuī'yān.
 Xa'ictatzihuīcsāuj
 xa'icscujāuj cā'cuhuīni' ē
 tzi'sa ixpālacata quina'n jā
 xa'iccāmāmakasputūcu'tunān.
⁹Masqui xa'icka'lhīyāuj
 limāpa'ksīn ixquilāmāhuī'uj,
 quina'n xa'icscujāuj ixpālacata
 xa'iclicasqui'nāuj hui'xina'n
 naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰A'cxni'
 xa'iccātā'huil'achā'n hui'xina'n,
 iccāhuanin chuntza': Palh a'nan
 tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yalh.
¹¹Quincātahuanīyān makapitzīn
 chī hui'xina'n lilhquititni' ē
 talimaktanū tū jā ixcuentaca'n
 ē nūn tū tatlahua tascujūt.
¹²Xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj ē
 iccālīmaxqui'yāuj talacapāstacni'
 ixlīmāpa'ksīn Jesucristo: Ca'cs

catatahui'lalh ē catascujli ē
 chuntza' natahuā'yan.

¹³Tā'timīn, jā calakachipini'tit
 natlahua'yā'tit tū xatze. ¹⁴Palh
 catihuālh jā kexmatni'cu'tun
 tū ictzo'knī'tauj nac huā'mā'
 carta, caxa'ncalaktzi'ntit
 tīchu. Jā catā'talakxtimī'tit xla'.
 Chuntza' nalīmāxana'n xla'. ¹⁵Jā
 caquiclhaktzi'ntit. Calīmāpa'ksi'tit
 hua'chi mintā'tinca'n.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

¹⁶Māpa'ksīni' Jesucristo
 ū'tza' tī quincāmakapāxuī'yān.
 Cacāmakapāxuīn hui'xina'n
 pō'ktu quilhtamacuj
 catūxcuhuālh nacā'a'kspulayān.
 Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj
 cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n.
¹⁷Quit Pablo iclītzo'ka
 quimacan huā'mā' saludos.
 Ū'tza' huā'mā' ixlīlakapascan
 ixlipō'ktu quincartas. Chuntza'
 iccātzo'ka. ¹⁸QuiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan
 milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chī ixtalimāpa'ksin Dios tī makapūtaxtūnu'n ē Jesucristo tī a'ka'i'ni'yāuj. ²Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'ka'i'nin ixtachihuīn Dios ē chuntza' hui'x hua'chi quinka'hua'cha. Dios camaktaka'lhni' ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n.

Māpa'ksilh ixpālacata tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna'

³A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko nac Efeso nacāmāpa'ksiya' ā'makapitzin jātza' catamāsu'yulh tū jā ixlicāna' ixpālacata Cristo. ⁴Nā icuanin nacāhuaniya' jā ixcuentaca'n tzamā' listas ixtacuhuīni'ca'n ixnapapana'ca'n ē tū xmān cuentos ixpālacata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā tze; xmān talālītā'chihuīna'n ē jātza' tasca'ta tū ixtalacasqui'nin Dios.

⁵Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chī ixlacasqui'nca natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lilāpāxqui'can. ⁶Ā'makapitzin

tapātza'nkāni't ē ū'tza' litasu'yu chu tlakaj talālihuani. ⁷Xlaca'n tamāsu'yucu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés ē jā tzej taca'tzi tū huanicu'tun. Ē jā taca'tzi tū tahuan. Talīchihuīna'n masqui jā taca'tzi.

⁸Ca'tziyāuj tze līmāpa'ksin tū tzo'kli Moisés palh lakachi'xcuhui'can ē palh jā lakpalican. ⁹Xalactze chi'xcuhui'n jā tamaclacasqui'n līmāpa'ksin. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin tī jā tze ē tī jā takexmatcu'tun ē tī talaclē'n ē jā ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n tī jā tū talakachi'xcuhui' ē tī tamakni' ixtāta'ca'n, o ixtzi'ca'n, o ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁰Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī taka'lhī chā'tin chi'xcu' hua'chi ixpuscāt ē tī ta'a'kskāhuī'ni'n ē tī taka'lhān lacstin ē tī tahuan tū jā ixlicāna' na ixlacatin juez. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua catūhuālh tū jā ixtā'chuntza' chī ixtachihuīn Dios. ¹¹Ū'tza' ixtachihuīn Dios tū quimacamaxqui'ca namāscā'tini'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chī xkaka Dios ē sicua'lanātlahuani't xla'.

Maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios

¹²Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn quiMāpa'ksini' Cristo Jesús. Quilaktzi'nī't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Quimāhuixcānīlh chī tzej na'icscuja. ¹³Xapūla jā tze chī iccālichihuīna'nli tī ixta'a'ka'i' ē xa'iccāputzatokoke ē xa'iccālakapala xla'a'n. Jā xa'icca'tzi tū xa'ictlahuamā'lh ē jāna'j xa'ica'ka'i'nī't. Ū'tza' Dios quililakalhu'manli. ¹⁴Lhūhua' quilakalhu'manli quiMāpa'ksini'ca'n ē quimā'a'ka'i'nīlh. Chuntza' quimāsu'yuni'lh chī na'icpāxqui'nin chuntza' chī Jesucristo pāxqui'nin ixpālacata ictapa'ksini'tza' xla'.

¹⁵Ixlacasqui'nca na'a'ka'i'nī'can huā'mā' tachiuhuīn tū ixlicāna': Cristo Jesús milh nac cā'quilhtamacuj nacāmakapūtāxtū tī talaclē'n. Icpuhuan quit ā'chulā' xa'iclaclē'n ē jā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. ¹⁶Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclē'n, Jesucristo quilakalhu'manli ē ū'tza' limāsu'yu chī lilacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'ka'i'can. Quilakalhu'manli quit, nā nacālakalhu'man ixlipō'ktuca'n tī nata'a'ka'i' ē chuntza' natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. ¹⁷Calakachi'xcuui'ca Xapuxcu' tī Xapuxcu' pō'ktu quilhtamacuj. Xla' jā maktin catisputli ē jāla laktzi'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquilhpūtaca ē calakachi'xcuui'ca pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁸Timoteo, huā'mā' limāpa'ksin icmacamaxqui'yān. Iclacapāstacmā'lh tū huancanī't

mimpālacata a'cxni' Dios māsuyulh tū mintascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstacti tzamā' tachiuhuīn ē chuntza' naka'lhī'ya' litli'hui'qui ē tzej nalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁹Jā tipātza'nkāya' tū a'ka'i'nī'ta'. Jā catlahua' tū hui'x ca'tziya' tū jā tze. Ā'makapitzin tatlahuanī't tū jā tze masqui ixtamakca'tzi jā tze tū ixtatlahuamā'nal. Chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰Chā'tu' xla'a'n cāhuanican Himeneo ē Alejandro. Iccāmacamāstā'lh xla'a'n na ixmacan skāhuī'ni' ē xla' nacāmakapātīnīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

Chī nata'orarli

2 Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcuui't chī xlilakaliyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' ixpālacataca'n ā'makapitzin tachi'xcuui't. Nā natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixlipō'ktu tū cāmaxqui'nī't. ²Cacāmāsu'yuni' chī natasqui'ni' Dios nacāmaktāya rey ē ā'makapitzin scujni'n ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū limacuan. ³Ti lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalipāxuhua Dios Makapūtāxtūnu'. ⁴Dios lacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't cata'a'kapūtāxtulh ē ixlipō'ktuca'n catalakapasli tū ixlicāna'. ⁵Xmān chā'tin Dios hui'lh. Xmān chā'tin tī cāmāko'xamixi' Dios ē tachi'xcuui't ē ū'tza' tī huancan Jesucristo. Xla'

Dios ē nā xla' chi'xcu' ixuanī't.
⁶Xla' ixlīmān tamacamāstā'lh nanī.
 Chuntza' lixokokō'lh ixlipō'ktu
 tū tachi'xcuhūi't ixtamaklaclē'n
 Dios ē cāmakaḡūtaxtūlh. A'cxni'
 Dios lacasqui'nli a'cxni' a'kspulalh.
⁷Quilacsacli chī ixa'kchihuīna'
 ē quilihui'lilh chī apóstol
 na'iccāmāsu'yuni' tū ixlicāna' tī jā
 israelitas. Nā iccāmāsu'yuni' chī
 nalī'a'kapūtaxtucan. Ixlicāna' tū
 icuaniyān. Jā ica'kškāhui'yān.
⁸Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n
 tachi'xcuhūi't calhāxcuhuālh
 nac cā'quilhtamacuj natatlahua
 ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua
 ixmacanca'n nata'orarlīni'
 Dios, cuenta catatlahualh tze
 ixlistacna'ca'n, ē jā natasīzī'tāya ē
 jā natapuhuan tū jā tze ixpālacata
 ā'chā'tin. ⁹Ixlacasqui'nca tzu'ma'jan
 ē puscan natalhakā' ixlū'xu'ca'n
 tū minī'ni' ē jā catilimāxana'lh. Jā
 ixlacasqui'nca natahui'li lhūhua'
 cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān
 tzej natako'nkxnun. Jā ka'tla'
 natalimakca'tzi ixtapixnu'ca'n
 oro nūn perla. Ē jā ka'tla'
 natalimakca'tzi ixlū'xu'ca'n tū
 xatapala xla'. ¹⁰Ixlacasqui'nca
 natatlahua tū tze. Ū'tza' minī'ni' ē
 chuntza' natalītasu'yu ta'a'ka'i'ni'
 ixtachihuīn Dios. ¹¹A'ntza' jā
 takēstokcan natalakachi'xcuhūi'
 Dios, puscan ca'cs catatahui'lh
 natasca'ta ē natakexmata. ¹²Quit
 jā icmakxteka chā'tin puscāt
 camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksilh
 chi'xcuhūi'n. Xla' ca'cs catahui'lalh
¹³ixpālacata pūla Dios cāxtlahualh
 Adán ē ā'listān tlahualh Eva.
¹⁴Jā a'kškāhui'ca Adán; škāhui'ni'
 ā'kškāhui'lh puscāt. Chuntza'

litzuculh tū jā tze. ¹⁵Ixtascujūt
 puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn.
 Palh na'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios
 ē ka'lhī tapāxqui'n ē palh tze
 ixtalacapāstacni' ē jā natlahua tū
 jā minī'ni' ē palh tzej latlā'huan,
 namakapūtaxtūcan.

Chī natalītaxtu maktaka'lhna'ni'n

3 Ixlicāna' huā'mā' tachihuīn:
 Palh chā'tin litaxtucu'tun
 ixmaktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka'i',
 huā'mā' chi'xcu' lacasqui'n
 tascujūt tū tze. ²Ixlacasqui'nca tī
 maktaka'lhna'n jā maktin catlahualh
 tū tze nālī'a'ksa'nca. Xmān chā'tin
 ixpuscāt caka'lhīlh. Lilacatejtin
 catahui'lalh. Xla' nalihui'li jā natlahua
 tū jā tze. Tzeya chi'xcu' cahuanli
 xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'.
 Tzej cacāmānūlh ā'makapitzīn
 na ixchic. Tzej camāsu'yulh. ³Jā
 cako'tli. Jā cacātucslī ā'makapitzīn.
 Pō'ktu quilhtamacuj cacāpāxqui'lh.
 Jā palaj casīzī'lh. Jā calipāhuanli
 ixtumīn. ⁴Tzej camāpa'ksīni'lh na
 ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh ē
 catalakachi'xcuhūi'lh. ⁵Palh chi'xcu'
 jāla māpa'ksīni'n na ixchic, ¿chī
 nacālimaktaka'lha tī ta'a'ka'i'ni'
 ixtachihuīn Dios? ⁶Jāla catihui'lica
 namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka'i'lh.
 Ka'tla' nalīmakca'tzi ē chuntza'
 na'a'kspula xla' chī a'kspulanī't
 škāhui'ni'. ⁷Ixlacasqui'nca
 maktaka'lhna' tzeya chi'xcu' cahuanli ē
 hasta tī jā ta'a'ka'i' natalakachi'xcuhūi'.
 Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā
 catitlajalh škāhui'ni'.

Chī nala diácono

⁸Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n
 nac templo. Nā ixlacasqui'nca

diácono lacatejtin catahui'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ixlacan ē jā caka'chilh. Jā capuhuanli naka'lhī tumīn tū jā ixa'. ⁹Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej cakexmatli ixlīpō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka'i'yāuj. ¹⁰Ixlacasqui'nca pūla naca'tzīcan chī latlā'huan. Palh jā tū tū nali'a'ksa'nncan catūhuālh, a'cxni' tze natahui'la ixlīdiácono. ¹¹Puscan, nā ixlacasqui'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chilh. Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūtca'n. ¹²Chi'xcu' tī diácono caka'lhilh xmān chā'tin ixpuscāt. Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ixlacstīn. ¹³Tī tzej mākentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīpō'ktuca'n talakachi'xcuhui'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksīni' Jesucristo.

Tū a'ka'i'yāuj

¹⁴Chuntza' iclītzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. ¹⁵Masqui na'ictamakapali, chuhua'j ca'tziya' chī ixlacasqui'nca nalitahuil'layāuj quilīpō'ktuca'n tī a'ka'i'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj hui'lh. Quina'n litāyayāuj tū ixlicāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶Ca'tziyāuj tū a'ka'i'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzikō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka'i'yāuj:

Dios litaxtulh chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesús.

Espíritu Santo tzej limāsu'yulh tze xla'.

Ángeles talaktzī'lh.

Li'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.

Tī xalanī'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka'i'lh.

Lē'nca nac a'kapūn.

Tī natataxtutāya na ixtej Dios

4 Espíritu Santo tzej huan namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ā'makapitzīn natamakxteka tū ta'a'ka'i'lh. Natastālani' tī ta'a'kskāhui'ni'n ē natakexmata tū tamāsu'yumā'nalh i'scujnu'ni'n skāhui'ni'. ²Chi'xcuhui'n tī tamāsu'yu chuntza' tatlahua a'ktu' ixlacanca'n ē jā tahuan tū ixlicāna'. Jātza' tamakca'tzī palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Xlaca'n hua'chi tanihua'nani't tū talimakca'tzīni'n. ³Xlaca'n tamāsu'yu jā tze palh natatamakaxtoka ē jā tze palh natahua' xtum lihua'. Dios quincāmaxqui'n kempālhūhua' lihua' tū nahua'yāuj. Xmān pūla namāstā'yāuj tapāxcatca'tzīn quina'n tī a'ka'i'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴Ixlīpō'ktu tū Dios tlahualh, ū'tza' tze ē quina'n jāla catihuanui palh jā tze. Namaktīni'nāuj ē namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵Chuntza' tze ixpālacata ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān pō'ktu tze a'cxni' maxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios.

Chī nala tī natā'scuja Jesucristo

⁶Palh chuntza' nacāmāsu'yuni'ya' tā'timīn tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, nalitaxtuya' xatze i'scujni' Jesucristo. Ā'chulā' na'a'ka'i'ya' ixpālacata tū māsuyupā't ē tū stālanipā't. ⁷Jā cuenta catlahua' cuentos tū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj tū jā tū

ixtapalh. Cuenta catlahua' tū Dios lacasqui'n. ⁸A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' namaktāya mimacni'. Ā'chulā' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' maktāya milīstacna'ca'n tzamā' nac cā'quilhtamacuj ē nā maktāya milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁹Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn ē ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n nata'a'ka'i'. ¹⁰Quina'n a'ka'i'ni'yāuj Dios tī pō'ktu hui'lh ē ū'tza' palha' līscujāuj ē cālīpātīni'nāuj tī quincātalakapalayān. Xla' ū'tza' ixMakapūtaxtūnu'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui tze nacāmakapūtaxtūcan xmān tī ta'a'ka'i'.

¹¹Chuntza' namāpa'ksiya' ē namāsu'yu'ya' tū icmacamaxqui'yān. ¹²Jā catitamakxtekti nalīlakmaka'nca'na' milīka'hua'cha. Tzej calatā'kchoko ē chuntza' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' natamakscatxtuyān. Cahua'nti xmān tū tze ē catlahua' xmān tū tze. Cacāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Tzej ca'a'ka'i' ē tze calalh mintalacapāstacni'. ¹³Lihuan jāna'j ica'nācha' natanūni'ya' nalīkelhtahua'kaya' ixtachihuīn Dios jā takēstokcan. Calī'a'kchihuīna' ixtachihuīn Dios ē camā'su'yu'. ¹⁴Jā tipātza'nkāya' tzamā' talakalhu'mān tū maxqui'cani'ta' a'cxni' tā'cpūhui'līn ixmacanca'n maktaka'lhna'nī'n a'cxni' huanica' tū mintascujūt nahuan.

¹⁵Pō'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huā'mā' tū ictzo'knuni'nī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj catanūni'

mākentaxtūkō'ya'. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tze natalaktzi'n lakaliyān ā'chulā' tzej tlahuapāt ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁶Cuenta catlahua' tū tlahua'ya' ē tū māsuyū'ya'. Chuntza' na'a'kapūtaxtuya' ē nā nata'a'kapūtaxtu tī takexmatni'yān.

Chī natalīlatā'kchoko tī ta'a'ka'i'

5 Jā tilacaquilhniya' chā'tin kōlu'. Xmān camaxqui' talacapāstacni' hua'chi xla' mintāta'. Tī ka'hua'chacus camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintā'tin. ²Chuntza' chā'tin puscāt tī lē'n quilhtamacuj camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintzi', ē tī tzu'mal'jātcus hua'chi mintā'tin, ē jā ticātlahuani'ya' tū jā tze xlaca'n.

³Nalakachi'xcuhui'ya' tī nīmaka'ncani'ttza' tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha. ⁴Palh ka'lhīcus ixka'hua'cha o ixtā'nat, ixlacasqui'nca xlaca'n natamaktaka'lha tī nīmaka'ncani'ttza'. Chuntza' natalīscata ixtascujūtca'n ixpālacata ixtalakapasni'ca'n. Chuntza' litasu'yu takexmatni' ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacālixoko tī tamakastacli. Ū'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵Tī nīmaka'ncani'ttza' ē ixlīmān hui'lh ē tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā'lh tū Dios namaxqui'. Cā'tzi'sni' ē cā'cuhui'ni' jā namakxteka na'orarlīni' Dios na ixchic ē nā jā takēstokcan. ⁶Tī nīmaka'ncani'ttza' ē xmān paxialhna'n ē tlahua tū ū'tza' lacasqui'n, huā'mā' hua'chi xanīn na ixlacatīn Dios, masqui

lakahuancus. ⁷Pō'ktu tzamā' nā nacāmāsu'yuni'ya'. Chuntza' ti xicānimaka'ncani'ttza' jā catatlahualh tū nacāl'a'ksa'ncan. ⁸Ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha ixtalakapasni'n ē ā'chulā' ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha ti tahui'lāna'lh na ixchic. Palh jā nacāmaktaka'lha, ū'tza' kelhtatzē'ka tū a'ka'i'ni't. Ā'chulā' tze ā'chā'tin ti jā a'ka'i'.

⁹Xmān catzo'kti nac lista ti nīmaka'ncani'ttza' palh ka'lhīta' tu'tumpu'xam cā'ta ē xmān chā'tin ixkōlu' ixka'lhīni't. ¹⁰Nā ixlacasqui'nca nalakapascan palh tze ya puscāt xla' ixpālacata tlahuani't tū tze. Palh tzej cāmakastacli xcamana' ē palh ixcāmāhuī' na ixchic ti tatapa'ksini' Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuhuīni'. Palh mākentaxtūlh catūxcuhuālh tascujūt masqui tū macsti'nal'j ē palh ixcāmaktāya ti tapātini'n, tzē natzo'kcan. Palh ti nīmaka'ncani'ttza' pō'ktu quilhtamacuj putza chī natlahua tū tze, catzo'kui'līca.

¹¹Ti xicānimaka'ncani't ē ti jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta, jā caticāto'kca. Ā'listān nacātlaja ixtalacapāstacni'ca'n. Natataxtutāya na ixtej Dios ē chuntza' natalitamakaxtokcu'tumpala. ¹²Chuntza' nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā tamākentaxtū chī tatzuculh. ¹³Ti xicānimaka'ncani't ē ti jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta natasca'ta natalatā'kchoko a'katunu' chic ē natalhquīitni'n. Ā'chulā' natala ē nata'a'ksa'nani'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā minī'ni'. ¹⁴Ū'tza'

iclihuaniyān catatamakaxtokpālh ti xicānimaka'ncani't ē ti jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta. Cataka'lhīpālh ixcamana'ca'n ē catamaktaka'lhli na ixchicca'n. Chuntza' ti ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n jā taca'tzi tū nacātalī'a'ksa'nan. ¹⁵Ā'makapitzin ti xicānimaka'ncani't tataxtutāyalhtza' na ixtej Dios ē tastālani'lh skāhuī'ni'.

¹⁶Palh chā'tin a'ka'i' ē palh huī'lh ixtalakapasni' ti nīmaka'ncani'ttza', camaktāyalh. Chuntza' ti tatakēstoka nac templo xmān nacāmaktāya ti xicānimaka'ncani't ē ti jā taka'lhī nūn chā'tin ti nacāmaktaka'lha.

¹⁷Cacālakachi'xcuhuī'ca ti taka'lhī limāpa'ksin nac templo ē tzej tamāpa'ksini'n. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n ti ta'a'kchihuīna'n ē tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁸Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Jā catimākelhnu' ixbozal huācax a'cxni' lacchi'ntamā'lh trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'.” Nā chuntza' tatzokni': “Tasācu' natlaja ixquilhtamacuj.”

¹⁹Xmān chā'tin jāla cati'a'ksa'nini'lh ti māpa'ksini'n nac templo. Ixlacasqui'nca chā'tu' o chātu'tun ti taca'tzi ixcuenta ē ti natahuan. ²⁰Palh catixcuhuālh xlaca'n jā makxteku'tun tū jā tze, calacaquilhnicā na ixlacatinca'n ixlīpō'ktuca'n ti ta'a'ka'i'. Chuntza' ā'makapitzin natajicua'n. ²¹Icmācualīni'yān na ixlacatinca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatinca'n ángeles ti Dios

cālacasacni't. Icmācuentalinī'yān
namākentaxtūya' huā'mā' tū
ictzo'knī't. Jā timakxteka
xtum natlahua chā'tin masqui
minamigo. Ixlipō'ktuca'n
lacxtim catakexmatni'lh. ²²Jā
palaj na'a'cpūhui'liya' mimacan
ā'chā'tin tī nalacsaca natā'scuja
Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej
namākentaxtū ixtascujūt ixpālacata
hui'x nalipina' cuenta. Hui'x
calihui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.

²³Chuhua'j jātza' xmān xcān
catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva
nahua'ya' ixpālacata mimpān ē
ixpālacata maklhūhua' ta'jatatla'ya'.

²⁴Calacapāstacti chī ixcuentaca'n
makapitzin tachi'xcuhui't
tzej cāca'tzini'can masqui jā
tī cālī'a'ksa'n. Ixcuentaca'n
ā'makapitzin jā tī taca'tzi hasta
a'cxni' naputzāna'nikō'can. ²⁵Nā
chuntza' tatasu'yu ixlitzeca'n
tachi'xcuhui't. Masqui jā palaj
talītasu'yu ixlitzeca'n, jāla
tamātzē'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6 Ixlipō'ktuca'n xatastā'maka
tasācua' catalakachi'xcuhui'lh
ixtēcu'ca'n ixpālacata jā tī
chā'tin nalichihuina'n tū jā tze
ixtacuhui'ni' Dios ē tū māsu'yuyāuj.
²Xatastā'maka tasācua' jā
catilakmaka'lh ixtēcu' tī a'ka'ī'.
Ixchā'tu'ca'n tataxtulh litā'timīn.
Ū'tza' ā'chulā' tzej nalīscuja tasācua'.
Chuntza' cāmaktāyamā'lh tī Dios
cāpāxqui' ē ta'a'ka'ī' ixtachihuīn.
Ū'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' ē
tli'huī'qui nahua'na'.

Tū nalīko'xamixa

³Palh chā'tin xtum namāsu'yu
ē jā chuntza' chī māsu'yulh

Māpa'ksīni' Jesucristo, ē palh jā
māsu'yu ixlacasqui'nca stālani'can
Dios, ⁴huā'mā' chi'xcu' ka'tla'
makca'tzi ē jā tū ca'tzi. Xmān
litlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn
ē cālīta'lāhuani. Chuntza'
tzucucan lālīquiclhaktzi'ncan
ē lālīsītzī'ni'can. Tzucucan
lālakapalacan ē puhuancan
lacxtim jā tze ā'makapitzin.
⁵Talālītā'chihuīna'n ixpālacata
jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē
jātza' talakapasa tū ixlicāna'.
Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj
natalihuan palh natastālani'
Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n.
⁶Tī stālani' Dios ē lipāxuhua,
ū'tza' ricujtza' lihuani't. ⁷A'cxni'
lacatuncuhui'uj, jā tū līmiuj nac
cā'quilhtamacuj ē jā tū catilē'uj
a'cxni' nanīyāuj. ⁸Palh cāka'lhīyāuj
quilihua'ca'n ē quilu'xu'ca'n, ē ū'tza'
nalipāxuhuyāuj. ⁹Tī putza chī
ricuj nalihuan, xla' nalilaktzi'ncan
ē jāla catitlajalh. Lhūhua'
catūhuālh tū cālacasqui'n hua'chi
ixa'ksu'j nahuan tū nachī'pa ē
jā cati'a'kapūtaxtulh. Ā'chulā'
natlahua tū xmān ixtalacasqui'nin
hasta pāxcat nalilakō' ē nasputa.
¹⁰Ixlitzucuni' ixlipō'ktu tū jā
tze, ū'tza' ka'lhīcu'tuncan tumīn.
Ā'makapitzin ā'chulā' talacasqui'nli
ixtumīnca'n ē tataxtutāyalh na ixtej
Dios. Chuntza' talipātini'lh.

Calītāya' tū a'ka'ī'ya'

¹¹Hui'x tā'tapa'ksiya' Dios.
Ū'tza' calītapānu'ni' ixlipō'ktu
huā'mā' tū jā tze. Calihui'li' chi
tzē nalīmāsu'yuya'. Castālani'
Dios. Caputza chī ā'chulā'
nali'a'ka'ī'ya' ē napāxqui'ni'na'.

Catāyani' tū na'a'kspulayān.
 Calakalhu'manīni'nti. ¹²Catanūni'
 lipalha' ē calitāya' tū a'ka'i'yāuj.
 Camaktini' xasāsti' milatamat tū
 jā catilakspuṭli. Dios lacsacni' ē
 hui'x hua'nī'ta' na ixlacatinca'n
 tachi'xcuhui't a'ka'i'ni'ni'ta'
 ixtachihuīn Dios. ¹³Na ixlacatīn
 Dios tī cāhui'lilh ixlipō'ktu
 tū a'nan, icmāpa'ksiyān. Ē na
 ixlacatīn Jesucristo tī māsu'yulh
 tū ixlicāna' na ixlacatīn
 Poncio Pilato, icmāpa'ksiyān.
¹⁴Icmāpa'ksiyān cakexpa'tni' tzej
 tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni'
 namimpala quiMāpa'ksini'ca'n
 Jesucristo. Jā camakxtekti
 nalakpalican nūn macsti'na'j tū
 iclīmāpa'ksini'ta'n. Jā tū catlahua'
 tū tzē nali'a'ksa'nca'na'. ¹⁵A'cxni'
 Dios nahuan, a'cxni' namimpala
 Jesucristo. Xasicua'lanālanī't Dios.
 Xla' māpa'ksini'n. Xla' Xapuxcu'
 Rey tī cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n
 xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksi
 ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n
 nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶Xmān
 Dios jā catispuṭli. Palha' xkaka
 jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin
 tzē catilaktalacatzuna'jilh. Jā
 tī laktzi'nī't ixpālacata jāla
 laktzi'ncan. Ixlipō'ktuca'n
 catalakachi'xcuhui'lh.

Cacāmāpa'ksikō'lh pō'ktu
 quilhtamacuj. Amén.

¹⁷Tī lacricujnu' nac tzamā'
 cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya'
 jā ka'tla' catamakca'tzilh ē jā
 catalipāhuanli ixtumīnca'n tū
 nasputa. Catalipāhuanli Dios tī
 quincāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū
 maclacasqui'nāuj nalipāxuhuayāuj.
¹⁸Nacāmāpa'ksiya' lacricujnu'
 catatlahualh tū tze. Tī
 natatlahua lhūhua' tū xatze ē
 nacālakalhu'man ā'makapitzīn,
 ū'tza' rico nalihuan masqui
 jā taka'lhī ixtumīnca'n.
 Cacāmaxqui'lh ā'makapitzīn tū
 taka'lhī ē jā catatampi'lhīni'lh.
¹⁹Chuntza' nataka'lhī ixliricujca'n
 nac cā'quilhtamacuj tū namin ē
 nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū
 jā catilakspuṭli.

**Pablo ā'xmān līmacamaxqui'lh
 Timoteo**

²⁰Timoteo, tzej cuenta catlahua'
 tū macamaxqui'ca'nī'ta'. Jā
 tikexpa'tni'ya' tī xmān chihuīna'n
 ē jā tū huan. Jā cuenta titlahua'ya'
 chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan
 ā'chulā' taca'tzi. ²¹Ā'makapitzīn
 chuntza' tatlahualh ē ū'tza'
 talitaxtutāyalh na ixtej Dios. Dios
 casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Quimacamilh na'iclimāsu'yu chī natalīka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Jesús, chuntza' chī huanli Dios. ²Timoteo, ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chi quinka'hua'cha ē icpāxqui'yān. Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksini'. Tzej calatapā'tit.

Lichihuīna'nca ixpālacata Cristo

³Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios tī ictā'scuja hua'chi chī ixtatā'scuja quinapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'. Lakaliyān a'cxni' icorarlini' Dios, iclapapāstacān ē icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. ⁴A'cxni' iclapapāstaca chī calhua'nti a'cxni' icmaxtekni', iclaktzī'ncu'tumpalayān ē na'icpāxuhua. ⁵Iclapapāstaca chī tzej a'ka'i'ya'. Chuntza' chu kēxtim ta'a'ka'i'ni't mināna' Loida ē mintzī' Eunice. Quit icca'tzī nā hui'x tzej a'ka'i'ya'.

⁶Ū'tza' iclihuānipayalayān jā tipātza'nkāya' mintascujūt

tū icmaxqui'ni'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'lin quimacan. ⁷Espíritu Santo tū Dios quincāmaxqui'ni'ta'n, ū'tza' quincāmaktāyayān ē jā catijicua'nui. Quincāmaxqui'yān tahuixcān ē tapāxqui'n. Xla' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē natā'lātlahuayāj quintalacpuhuātca'n tū jā tze ē chuntza' naka'lhīyāj tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁸Jā tilimāxana'na' nalichihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē jā quintilimāxana'na' quit chī quinchī'cani't ixpālacata Jesús. Chuntza' chī Dios namātlī'hui'clhān, naquintā'lipātini'na' quit ixpālacata xatze tachihuīn. ⁹Dios quincāmakapūtaxtūn ē quincālacsacni' ē quincālacsacxtun quina'n ixla' Dios nahuanāj. Masqui ixpuhuanāj palh tze tū tlahuāni'tauj, jā ū'tza' Dios quincālilacsacni'. Xla' quincālacsacni' chuntza' chī ixtalacasqui'nīn ē quincālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, a'cxni' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰Chuhua'j Dios quincāmāsu'yuni'n ixtalalaku'mān ē ū'tza' limacamilhtza' quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo.

Xla' skāhui'kō'lh ixlitli'hui'qui linīn. Quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli chuntza' chī quincāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo.

¹¹Dios quilacsacui'lilh quili'apóstol ē quili'a'kchihuīna' ē quilimākelhtahua'kē'ni' na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas. ¹²Dios quilacsacui'linī't, ē ū'tza' iclipātīmā'lh tū quina'kspula. Masqui quit ictachi'ni't, jā iclimāxana'n chī ica'ka'i'ni' Dios ē iclipāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh Dios ē icca'tzi xla' namaktaka'lha tū icmacamaxqui'lh hasta a'cxni' naputzāna'nikō'.

¹³Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā nataxtutāya'ya' tū a'ka'i'ni'ta'. Napāxqui'ni'na' chī Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān.

¹⁴Tū macamaxqui'ca'ni'ta', ū'tza' tzej nalimaktaka'lha ixlitli'hui'qui Espiritu Santo tī quincātā'lahui'lan.

¹⁵Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktuca'n xalani'n nac estado Asia quintamakxteklī ē chā'tu' xla'ca'n cāhuanican Figelo ē Hermógenes.

¹⁶Dios cacālakalhu'manli Onesiforo ē tī xalani'n na ixchic. Maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n ē quimakapāxuilh. Masqui quit tachī'n xla' jā quilimāxana'lh. ¹⁷Xmān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh quimputza hasta a'cxni' quimaclalh.

¹⁸iDios calakalhu'manli a'cxni' naputzāna'nikō'! Hui'x tzej ca'tziya' chī ixquincāmaktāyayān nac Efeso.

Xatze i'soldado Jesucristo

2 Hui'x hua'chi quinka'hua'cha, tli'hui'qui cahua'nti chuntza'

chī Jesucristo quincālakalhu'manān ē quina'n tā'tapa'ksiyāuj xla'.

²Quintachihuīn tū iccāhuanin na ixlacatīnca'n lhūhua' tachi'xcuhui't ē tū hui'x kexpa'tti, pō'ktu huā'mā' nacāmacamaxqui'ya' ā'makapitzīn chi'xcuhui'n tī lactze. Chuntza' xla'ca'n tzē nā natamāsu'yuni' ā'makapitzīn huampala.

³Hua'chi xatze soldado jā lakca'tzan ixmacni', chuntza' hui'x ixlacasqui'nca natāyani'ya' tū na'a'kspulayān ixpālacata Jesucristo.

⁴Tī litanūni't ixlisoldado jā naka'lhī xtum ixnegocio tū namāmakchuyī ē nalīsīzi' ixcomandante. ⁵Tī natanū a'ktin nac tatu'jnu' jāla catitlajalh ixpremio palh jā nakexmatni' tū limāpa'ksīcani't. ⁶Tī hua'cu'tun tza'ktza', ixlacasqui'nca pūla tzej nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷Calacapāstacti tū icuaniyān ē Māpa'ksini' namaktāyayān ē chuntza' nakexpa'tkō'ya'.

⁸Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti Jesucristo tī lacastālancuana'nli ē tī i'xū'nātā'nat David chuntza' chī xatze tachihuīn tū icli'a'kchihuīna'n.

⁹Iclī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo, ē ū'tza' quilimākapātīnimā'lh ē quilichī'cani't licā'n hua'chi chā'tin maknīni'. Ixtachihuīn Dios jāla catimāmakchuyīnica; pō'ktu quilhtamacuj na'a'kchihuīna'ncan.

¹⁰Ū'tza' iclipāti ixlipō'ktu tū quina'kspula. Iccāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tī Dios cālacsacli ē quit iclacasqui'n xla'ca'n catalī'a'kapūtaxtulh ixpālacata Jesús ē catatā'tahuī'lh Jesús jā pō'ktu quilhtamacuj xkakana'n.

- ¹¹ Ixlicāna' huā'mā' tachihuīn:
Palh natā'niyāuj Cristo, nā
natā'tahui'layāuj.
- ¹² Masqui pātini'nāuj
nac cā'quilhtamacuj
natā'māpa'ksini'nāuj nac
a'kapūn.
Palh nahuanāuj jā lakapasāuj
Cristo, xla' nahuan jā
quincālakapasān.
- ¹³ Masqui quina'n jā
mākentaxtūyāuj tū huanīuj,
xla' mākentaxtū ixlipō'ktu tū
quincāhuanin.
Xla' jāla a'kskāhuī'nin.

Ti tzej scuja

¹⁴ Huā'mā' tū icuanin
cacāmāpāstaqui tachi'xcuhui't ē na
ixlaca'tin quinDiosca'n lilacatejtin
cacāhua'ni' catamakxtekli
talālihuani ixpālacata tachihuīn.
Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī
ā'makapitzin tī takexmata. Jā tū
līmacuan. ¹⁵Hui'x catanūni' tzej
nataxtu mintascujūt na ixlaca'tin
Dios hua'chi xatze tasācua' tī
jā līmāxana'n ixtascujūt. Tzej
namāsu'yu'ya' tū ixlicāna'
ixla' Dios. ¹⁶Cacātapānu'ni'
xlaca'n tī xmān talīchihuīna'n
tū jā ixlacasqui'nca. Ā'chulā'
natamāmakchuyī tī tastālani' Dios.

¹⁷ Tū tamāsu'yu' xlaca'n hua'chi
a'ktin tzi'tzi' tū jā catitzeyalh ē
ā'chulā' namasa. Chā'tu' xlaca'n
cāhuanican Himeneo ē Fileto.

¹⁸ Xlaca'n tataxtutāyalh na ixtej
Dios ē tamāmakchuyīmā'nalh
ā'makapitzin tī ta'a'ka'l'. Tahuan
talacastālancuana'n litza'
nīni'n ē jātza' ā'maktin
catitalacastālancuana'mpālh.

¹⁹ Masqui chuntza' tamāsu'yu, Dios
huanli nalacastālancuana'ncan
ē ū'tza' jāla lakpalican. Chuntza'
tatzo'kni': "Māpa'ksini' cālakapasa
tī tatā'tapa'ksi xla'." Tatzo'kni'
huampala: "Ixlipō'ktuca'n tī tahuan
tatā'tapa'ksi Māpa'ksini' Jesús,
ixlacasqui'nca natalakmaka'n tū jā
tze."

²⁰ A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān
a'ktin pulātu a'nan. A'nan pulātu
tū ixla' oro ē a'nan pulātu tū
ixla' plata ē a'nan ti'ya't pulātu.
Ā'makapitzin cāmaclacasqui'ncan
xmān a'cxni' tlahuacan cā'tani'
ē ti'ya't pulātu, xla' pō'ktu
quilhtamacuj maclacasqui'ncan.

²¹ Tī tamakxteka tū jā tze,
xlaca'n hua'chi pulātu tū ā'chulā'
xatzēhuani't ē maclacasqui'ncan
xmān a'cxni' nacālakachi'xcuhui'
tī tamin. Makapūtaxtūnu' xtum
nacāhui'lī xlaca'n ē chuntza' natala
ixla' Dios ē natatā'scuja. Chuntza'
pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j
natatahui'la natalakachi'xcuhui'
Māpa'ksini'.

²² Jā cala't hui'x hua'chi
ka'hua'chan tī talacasqui'n tū jā
tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā'
na'a'ka'l'ya' ē napāxqui'ni'na'
hua'chi ā'makapitzin tī tze
ixtalacapāstacni'ca'n ē tī
tasqui'ni' Dios cacāmaktāyalh.
Lipāxuhua nacātā'tahui'la'ya'
xlaca'n. ²³ Jā nacākelhti'ya' tī
xmān talālihuanicu'tun. Tī
tatlahua chuntza' natatzucu
talāliquilhni. ²⁴ Tī tā'scujmā'lh
Māpa'ksini' jā camaktanūlh.
Xla' cacālakalhu'mankō'lh ē
camāsu'yulh tzej ē lilacatzucu.

²⁵ Jā calisītzī'lh tī talālihuani.

Lilacatzucu cacāmāsu'yuni'lh
 palh jā tze tū tatlahuamā'nalh.
 Chuntza' palhāsā' natatalakpalī
 ixtalacapāstacni'ca'n ē Dios
 nacāmāca'tzīni tū ixlicāna.
²⁶A'cxni' natalakpalī
 ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tze
 nata'a'kapūtaxtu na ixa'ksu'j
 skāhui'ni' tī hua'chi ixcāchi'pani't ē
 chuntza' nacāmāpa'ksi.

**Tū nala a'cxni' nasputkō'
 cā'quilhtamacuj**

3 Icuaniyān a'cxni'
 lacatzuna'jtza' mimā'lh
 lakuat tū namālakspūtūkō' tzamā'
 cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin
 quilhtamacuj tū napūpātini'ncan.
²Tachi'xcuhui't jā catitalacapāstacli
 ā'chā'tin. Natatampi'lhini'n
 ē ka'tla' natamakca'tzī.
 Natalakmaka'n ā'makapitzīn.
 Jā tze natalichihuīna'n
 Dios ē jā natakexmatni'
 ixtāta'ca'n ē nūn ixtzi'ca'n. Jā
 natahuan tapāxcatca'tzīn ē jā
 catitalacapāstacli Dios. ³Xlaca'n jā
 catitalakalhu'manli ā'makapitzīn.
 Jā tī chā'tin catitamātzā'nkēna'ni'lh.
 Natalichihuīna'n tū jā ixlicāna'. Jāla
 catitamakxteklī ixtalacpuhuātca'n
 ē palaj natatlahua catūxcuhuālh
 tū talacasqui'n. Jā
 catitalaktzī'ncu'tunli tū tze.
⁴Nata'a'kskāhui'nin ē jā cuenta
 catitlahualh tū tatlahuamā'nalh.
 Jā catitamakxteklī ā'chā'tin
 nacāmāxqui' talacapāstacni'. Xmān
 nataputza ixtalacpuhuātca'n
 xlaca'n ē jā ixtalacasqui'nin Dios.
⁵Nacālaktzī'ncan hua'chi ta'a'ka'ī'
 masqui jā catitaka'lhil'litli'hui'qui
 tū Dios māstā'.

Cacātapānu'ni' tzamā'
 tachi'xcuhui't. ⁶Ā'makapitzīn tzamā'
 tatanū nac chic ē ta'a'kskāhui'
 puscan tī jā cuenta tatlahua. Tzamā'
 puscan taka'lhī ixcuentaca'n ē jā
 tzej talacapāstacna'n. ⁷Chu tlakaj
 tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli
 tū ixlicāna' ē chī natali'a'kapūtaxtu.
⁸Hua'chi xantilhni' Janes ē
 Jambres tatā'lātlahualh Moisés,
 chuntza' tzamā' chi'xcuhui'n
 tatā'lātlahua tū ixlicāna'. Jā
 tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā
 xlicāna' ta'a'ka'ī'. ⁹Xlaca'n jā tza'
 catitalhūhua'nli tī nacāstālani'
 ixpālacata ixlipō'ktuca'n
 tachi'xcuhui't cuenta natatlahua jā
 tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza'
 cā'a'kspulalh Janes ē Jambres.

**Pablo macamaxqui'lh
 Timoteo tū ā'xmān**

¹⁰Hui'x quimakscā'tni'ta' tū
 namā'su'yu'ya' ē chī nalilatapaya'.
 Ca'tziya' tū ixui'lh quilītlahuat
 ē tū ica'ka'ī'. Hui'x la'ktzi' chī
 lilacatzucu icmāsu'yulh ē chī
 iccāpāxqui'kō' tachi'xcuhui't ē chī
 ictāyani'ni't tū quintlahuani'ca.
¹¹Ca'tziya' chī quimātakāhui'cani't
 ē quimakapātīnincani't.
 Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu tū
 quina'kspulalh nac cā'lacchicni'
 jā cāhuanican Antioquía ē
 Iconio ē Lистра ē chī palha'
 icpātīni'lh. Māpa'ksini'
 Dios quimakapūtaxtūkō'lh
 huā'mā'. ¹²Ixlipō'ktuca'n tī
 tatā'tapa'ksicu'tun Jesucristo
 ē natastālani', xlaca'n
 nacāmākapātīnincan. ¹³Tī tatlahua
 tū jā tze ē ta'a'kskāhui'nincu'tun,
 ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā'

nata'a'kskähui'nin ē xlaça'n
nacā'a'kskähui'can.

¹⁴Hui'x cuenta natlahua'ya' tū
quimaksca'tni'ta' ē tū ca'tziya'
ixlicāna' ē ū'tza' nastālani'ya'.
Ca'tziya' tī tamāsu'yuni'n. ¹⁵Hasta
miliska'ta' māsu'yuni'ca'ni'ta'
ixtachihuīn Dios. Ixtachihuīn
Dios māsu'yuni'yān chī
nalī'a'kapūtaxtuya' ixpālacata
līpāhua'na' Jesucristo. ¹⁶Dios
cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhui't
ē chuntza' chī cāmāsu'yuni'lh,
chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn.
Ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu ē
tzē nacālacaquilhni tī jā tze. Nā
ixtachihuīn Dios tzē nacāmaxqui'
talacapāstacni' ē natasca'ta chī
natatlahua tū xatze. ¹⁷Chuntza'
tī tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la
natlahua catūxcuhuālh tū tze.

4 Icmācuentalinī'yān na
ixlaca'tin Dios ē na ixlaca'tin
Māpa'ksini' Jesucristo tī namin
hua'chi rey ē nacāputzāna'nīkō'
tī xalakahuancus ē tī xanīntza'.
Jesús namimpala ē naka'lhī
ixlīmāpa'ksin nac a'kapūn,
²ē ū'tza' iclīmācuentalinī'yān
namāsu'yu'ya' ixtachihuīn
Dios pō'ktu quilhtamacuj,
palh kexmatcu'tuncan
o jā kexmatcu'tuncan.
Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't
ē nacālacaquilhniya' tī jā tze ē
nacāmaxqui'ya' talacapāstacni' tī
tze. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'.
³Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni'
tachi'xcuhui't jā catitalakati'lh
tū ixlicāna'. Natamākēstoka
lhūhua' mākēlhtahua'kē'ni'nī'n
tī natamāsu'yu xmān tū xlaça'n
natakexmatcu'tun. Chuntza'

natatlahua ixtalacasqui'ninca'n.

⁴Natalitalakaspi'ta tū ixlicāna'
ē natastālani' tū xmān
lichihuīna'ncan. ⁵Jā camakxtekti
tū namāmakchuyiyān. Natāyani'ya'
tū napātini'na'. Tzej namāsu'yu'ya'
ixtachihuīn Dios ē tzej
namākentaxtūya' mintascujūt.

⁶Quit, palaj naquimacamāstā'can.
Talacatzuna'jīmā'lh'tza' quilinīn.
⁷Tzej iclīmaktāyahl tū ica'ka'ī'.
Hua'chi icmāspūtūlh tzamā'
tatu'jnu'. Jā ictaxtutāyahl
na ixtej Dios. ⁸Chuhualj
hui'lacha' tzamā' quimpremio
tū naquimaxqui' Māpa'ksini' tī
tzeya juez. Xla' naquimaxqui'
a'cxni' nacāputzāna'nīkō'. Jā
xmān quit na'icka'lhī quimpremio.
Nā nataka'lhī ixlīpō'ktuca'n
xlaça'n tī tapāxqui' Māpa'ksini'
ē taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni'
namimpala.

**Pablo squi'ni'lh
talakalhu'mān Timoteo**

⁹Calihui'li' palaj naquilakta'na'.
¹⁰Demas quimaksxtekti
ixpālacata pāxqui' tū xala' nac
cā'quilhtamacuj ē a'lh nac
Tesalónica. Crescente a'lh nac
Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia.
¹¹Xmān Lucas quintā'lahui'lh.
Naputzaya' Marcos ē nalita'na'.
Xla' tzē naquintā'scuja. ¹²Tíquico
icmacā'lh nac Efeso. ¹³A'cxni'
nata'na', cali'ta' quincapotē tū
icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic
Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta'
quilibros. Jā tipātza'nkāya' tzamā'
quinca'psnapna'.

¹⁴Alejandro tī liscuja licā'n
quintlahuani'nī't tū jā tze.

Māpa'ksīni' namakapātīnīn chī
quintlahuani'nī't. ¹⁵Hui'x cuenta
catlahua' xla' ixpālacata tā'lātlahua
tū māsu'yuyāuj.

¹⁶A'cxni' pūla quilīminca na
ixlacaťīnca'n scujnī'n, jā tī chā'tin
quimaktāyalh; ixlīpō'ktuca'n
quintamakxtekli. iDios jā
catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷Māpa'ksīni'
quimaktāyalh ē quimāhuixcāni'lh.
Chuntza' tzē na'iclimāsu'yu
tzej chī nali'a'kapūtaxtucan ē
tzē natakexmata ixlīpō'ktuca'n
tī jā israelitas. Hua'chi
quimakapūtaxtūlh na ixquilhni'
león chī quimakapūtaxtūlh
ixlīmāpa'ksīnca'n scujnī'n.
¹⁸Māpa'ksīni' naquimakapūtaxtū
ixlīpō'ktu tū jā tze ē naquilē'n

jā māpa'ksīni'n nac a'kapūn.
iCalakachi'xcuhui'ca pō'ktu
quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xmān tasicua'lanālīn

¹⁹Iccāmacā'ni'yācha' saludos
Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic
Onesíforo. ²⁰Erasto tahuī'lh nac
Corinto ē Trófimo icmakxtekli
nac Mileto ixpālacata ixta'jatatla.
²¹Nalihui'līya' naquilakta'na'
a'cxni' jāna'j tzucu lonkni'.
Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo
ē Pudente ē Lino ē Claudia ē
ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tā'timīn.

²²Māpa'ksīni' Jesucristo
cacātā'a'n ē Dios
cacāsīcua'lanātlahuan
milīpō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

1 Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilihui'līca quili'apóstol na'iccāmāsu'yuni' tī Dios cālacsacli ē na'iccāmāca'tzīnī tū ixlicāna'. ¹Ē ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. ²Ē ū'tza' cāmāca'tzīnī chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. A'cxni' jāna'j tū ixa'nān huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tzē naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Dios jā makstin a'kskāhui'nin. ³A'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios lilhcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Ū'tza' quimacamaxqui'lh ē na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. ⁴Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chi quinka'hua'cha xpālacata quit icmā'a'ka'i'nin. Catalakalhu'mān ē caticāca'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

⁵Icmakxtekni' nac Creta natlahuakō'ya' tū quit jāla

ictlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cā'lacchicni' nacāputzaya' ixmaktaka'lhna'nī'nca'n tī ta'a'ka'ī, chuntza' chī icuanin. ⁶Chi'xcu' tī natanū limaktaka'lhna' jā tū catitlahualh tū nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' cata'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios ē tzej catalatā'kchokolh ē jā lacxumpīn catahuanli. ⁷Chā'tin maktaka'lhna' ū'tza' i'scujni' Dios ē xapuxcu' tī ta'a'ka'ī. Jā tū limacuan palh a'nān tū nalī'a'ksa'ncan. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzīlh ē jā palaj casitzi'lh. Jā caka'chīlh ē jā cacātucslī ā'makapitzīn. Jā calacapāstacli xmān chī nalitlaja tumīn. ⁸Cacāmānūlh na ixchic tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Calakatīlh tū xatze ē tzej calacapāstacna'nli. Ē tzeya chi'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nin Dios. Calihui'līlh jā natlahua tū jā tze. ⁹Calacapāstacli tū māsuyuni'ca ē tū a'ka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'yuni' tū ixlicāna' tī tatā'lālihuani tū a'ka'ī'yāuj.

¹⁰Lilhūhua' a'nān tī jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nanca'n

tí jā takexmatcu'tun lhūhua' a'nan israelitas ē jā lhūhua' tí jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlicāna' ē xmān talīchihuīna'n. ¹¹Ixlacasqui'nca nacāquilhchi'pacan ixpālacata lhūhua' tamāmakchuyīnīn hasta ixlīpō'ktuca'n chī a'katunu' nac chic. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumīn tatlajacu'tun.

¹²Chā'tin xala' nac Creta tí hua'chi ixa'kchihuīna'ca'n huanli: “Tí xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Laktza' ixlīlhquītca'n ē laktza' tahuā'yan.” ¹³Ixlicāna' chī huanli. Ū'tza' ixlacasqui'nca palha' nacāquilhni'ya' tí ta'a'ka'i' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'i' tí ta'a'kskāhui'nin, ē chuntza' natakāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁴Chuntza' tzej nata'a'ka'i' tū ixlicāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tí tatalakaspi'ttāyani' tū ixlicāna'.

¹⁵Na ixlacinca'n tí ta'a'ka'i' ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacinca'n tí jā ta'a'ka'i', jā tū tū tze ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla ta'ca'tzī chī natalacsaca tū xatze. ¹⁶Xlaca'n tahuan ta'a'ka'i'ni' Dios, ē talatlā'huan chī xlaca'n tí jā ta'a'ka'i'. Lacxumpin xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlaha tū tze.

Tamāsu'yun tū ixlicāna'

2 Hui'x, tzej cacāmasu'yuni' tū ixlicāna' lacxtim chī

māsu'yuni'ca'. ²Cacāhua'ni' lakkōlu'n lilacatejtin natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'i'. Nacāpāxqui' tachi'xcuhui't ē natatāyani' chī natapātīni'n. ³Nā cacāhua'ni' puscan tí lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catitalīchihuīna'nli ā'chā'tin ē jā catitaka'chilh. Natamāsu'yu tū tze. ⁴Chuntza' puscan tí jānal' lē'n quilhtamacuj natamakscatxtunu'n chī natapāxqui' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n. ⁵Natamakscatxtunu'n chī lacatejtin natalatahui'la. Tzey puscan natahuan. Tzej natatlahua ixtascujūtca'n na ixchicca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzīn. Natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tí chā'tin nalakapala ixtachihuīn Dios.

⁶Tzej nacāmālacapāstaquiya' camana' natasca'ta chī jā catitalhualh tū jā tze. ⁷Tzej natalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamakscatxtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlicāna' ē jā nakelhkamāna'na'. ⁸A'cxni' māsu'yupā't, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na' catūhuālh tū jā minī'ni'. Chuntza' minquiclhaktzi'ca'n namāxana'n ē jāla catimaclah tū nacāli'a'ksa'nān.

⁹Hui'xina'n tí xatastā'maka tasācua' cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit mimpatronca'n. Jā cakelhtaxtoktīni'ntit. ¹⁰Jā catitaya'tit tū ixla' mimpatronca'n. Lilacatejtin calatā'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza'

ā'makapitzin natalaktzi'n tze chi māsu'yucan ixpālacata Dios ti quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

¹¹Līmāsu'yulh ixtalakalhu'mān Dios chi macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān quilipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹²Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chi namakxtekāuj ixlipō'ktu tū Dios jā lakati. Tū talacasqui'n ti xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' jā tze ē Dios jā lakati. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chi lilacatejtin natahui'layāuj ē chi tzej nalacapāstacāuj ē chi namākentaxtūyāuj ixtalacasqui'nīn Dios nac cā'quilhtamacuj. ¹³Chuntza' ixlacasqui'nca natalā'kchokoyāuj lihuan ka'lhīmā'nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquilhtamacuj Jesucristo, ka'tla' quilhtamacuj nahuan ē tzēhuanī't ē natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' ti ixa'cstu tamacamāstā'lh nanī ē chuntza' naquincālimakapūtaxtūyān. Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatin Dios ē natapa'ksini'yāuj Dios. Chuntza' naputzayāuj chi nalimakapāxuiyāuj Dios.

¹⁵Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalanī'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu', ē ū'tza' nacālimaktāya'ya' ti ta'a'ka'i' ē nā nacāquilhni'ya' ti jā tamākentaxtū. Jā namakxteka' nalakmaka'nancan mintachihuīn.

Ixtascujūtca'n ti ta'a'ka'i'

3 Xlaca'n ti ta'a'ka'i',
cacāmālapāstaqui' chi

ixlacasqui'nca natalakachi'xcuhui' gobierno ē ā'makapitzin ti tamāpa'ksini'n. Natalexmatni' ē natalihui'li nacāmaktāya a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. ²Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālisitzi'ni'. Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui jā ta'a'ka'i'.

³Nalacapāstacāuj chi quina'n xapūla ixuanī'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē laxumpin ixuanī'tauj. Ixquincāta'a'kškāhuī'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimacnica'n i'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlakca'tzalacanāuj. Jā ixcālaktzincū'tunāuj ā'makapitzin ē nūn chā'tin ixquincātalaktzi'ncū'tunān.

⁴Dios māsu'yulh chi cālakalhu'man ē cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't a'cxni' macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān. ⁵Masqui ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quinticālimakapūtaxtūn Dios. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān. Espiritu Santo quincāmaxqui'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' lītasu'yu hua'chi lakche'kē'lh quintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsti' tzucunī'tauj ē xasāsti' quilatamatca'n.

⁶Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmaxqui'n Espiritu Santo. Lhūhua' quincāmaxqui'n ixpālacata tū tlhualh quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. ⁷Dios quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n quincuentaca'n.

Chuntza' tzē naquincāmaxquī'yān
tū quila' nahuan ē ū'tza' tū jā
catilakspuṭli.

⁸Ixlīcāna' tū icuaniyān.
Iclacasqui'n lilacatejtin
nacāhuani'ya' xla'ca'n tī
ta'a'ka'i'ni't Dios natalihui'li
natatlahua tū tze. Tū
icuaniyān xatze ē nacāmaktāya
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhi't.

⁹Cacātapānū'ni' tī xmān
talālīkelhasqui'ni' tū jā tū
ixtapalh ē tī quinapapana'ca'n.
Nā cacātapānū'ni' tī talālīsitzī'ni'
ē talālīquilhni' tū huanicu'tun
ixlīmāpa'ksin Moisés. Huā'mā' jā
tū līmacuaniyān. Jā tū ixtapalh.

¹⁰Maktin maktu'
calacaquilhni'yān chā'tin chi'xcu' tī
cāmāpāpitzī xla'ca'n tī ta'a'ka'i'ni'
Dios. Palh jā cuenta tlahua chī
lacaquilhni'ca, catantlakaxtuca.
¹¹Ca'tziya' ixlakta jā tzeya chi'xcu'
xla'. Masqui ca'tzī laclē'n, ā'chulā'
tlahua tū jā tze.

Tū xmān ixla' Tito

¹²A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n
Artemas o Tíquico, nalihui'li'ya'
naquilakta'na' nac Nicópolis. A'ntza'
na'ictachoko a'cxni' lonknu'n.

¹³Cacāmaktāya' Zenas tī abogado
ē Apolos ixpālacata nataka'lhī
ixlīpō'ktu tū tamaclacasqui'n
natataya ixtejca'n. ¹⁴Ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'i'ni' Dios catasca'tli
chī natatlahua tū tze ē chī
natamaktāya ā'makapitzin tī
ta'a'ka'i' ē tī tamaclacasqui'n
catūhuālh. Chuntza' jā xalhquitit
catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālin ā'xmān

¹⁵Ixlīpō'ktuca'n tī tahu'i'lāna'lh
huā'tzā' tamacā'ni'yān saludos.
Nacāsaludarliya' ixlīpō'ktuca'n
quinamigosca'n tī quincāpāxquī'yān
ixpālacata a'ka'i'ni'yāuj Dios. Dios
cacāsicua'lanālin milipō'ktuca'n.
Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹Quit Pablo tī ictachī'nī't
ixpālacata Jesucristo. Nā hui'lh
huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo.
Ictzo'knuni'mā'n hui'x, Filemón,
tī quintā'scuja' ē icpāxquī'yān.
²Icmacā'nāuj saludos quit ē
Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos
ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tī
ta'a'ka'i'ni' Jesucristo ē tatakēstoka
na minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj
saludos quintā'tinca'n
Apia ē Arquivo tī hua'chi
quintā'soldadoca'n ixpālacata
Jesucristo. ³QuinTāta'ca'n Dios
ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo
cacātasīca'lanātlahuan hui'xina'n
ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxquī'nin ē ixa'ka'i' Filemón

⁴Pō'ktu quilhtamacuj
icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios
a'cxni' icorarli mimpālacata.
⁵Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn
ixpālacata quimāca'tzīnicatza' tzej
a'ka'i'ni'ya' Māpa'ksīni' Jesús ē
pāxquī'ya' xla' ē nā cāpāxquī'ya'
ā'makapitzīn tī tatapa'ksīni'
Dios. ⁶Hui'x cāhuani'nī'ta' ē
cāmāsu'yuni'nī'ta' ā'makapitzīn tū
hui'x a'ka'i'ya', ē ū'tza' iclisquī'ni'

Dios nacāmākexmatī xlaca'n
ixlīpō'ktu tū tze ē tū quilaca'n
ixpālacata Cristo. ⁷Tā'tin,
iclipāxuhua ē iclītako'xamāka'tlī'
ixpālacata mintapāxquī'n ē chī
hui'x cāmāhuixcānīni'ta' xlaca'n tī
ta'a'ka'i'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān ixpālacata Onésimo

⁸Quit jā ictimāpa'ksīn masqui
tzē na'icmāpa'ksīyān natlahua'ya'
tū ixlacasquī'nca, ixpālacata
Cristo quilihui'lilil quili'apóstol.
⁹Xatze na'icsquī'ni'yān
ixpālacata mintapāxquī'n. Quit
Pablo tī icsquī'ni'yān ē quit
kōlu'tza'. Chuhua'j ictachī'nī't
quit ixpālacata Jesucristo.
¹⁰Icsquī'ni'yān ixpālacata Onésimo
tī icmā'a'ka'i'nīlīh lihuan ictachī'nī't
quit. Chuntza' litaxtuyācha' hua'chi
quinka'hua'cha.
¹¹Masqui xapūla Onésimo
jā tzej maktāyan, chuhua'j
tzej quimaktāya ē nā tzej
namaktāyayān. ¹²Xla'
icmāspi'tni'palayān ē hua'chi
xa'icmacā'ni'n pitzuna'j quilīstacna'.
Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³Quit
xa'icmakxtekcu'tun huā'tzā' ē
ixquimaktāyalh. Ixtahui'lh hua'chi

milaxxoko lihuan ictachi'nī't
ixpālacata xatze tachihuīn.

¹⁴Iclihui'lilh jā tū na'ictlahua
ixpālacata hui'x jā ixca'tziya' ē jā
ixquimaxqui'nī'ta' talacasqui'nīn.
Jā xa'iclasasqui'n licuesa
quintlahuani'ya' talakalhu'mān.

¹⁵Onésimo tamakatīni'n hui'x
masqui jā makās ē chuhua'j
nataspi'ta ē natachoko pō'ktu
quilhtamacuj. Palhāsā' chuntza'
xalitze nalitaxtuyācha' ¹⁶ixpālacata
chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka
mintasācua'. Nā xla' mintā'tin
huani't tī pāxqui'canī't. Quit
icpāxqui' ē ixlacasqui'nca hui'x
ā'chulā' napāxqui'ya' ixpālacata xla'
mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin
huani't ixpālacata a'ka'i'nī'nī't
Jesús.

¹⁷Chuntza' palh hui'x
puhua'na' lātā'scujmā'nāuj,
camā'nu' na minchic Onésimo
hua'chi quit ixquimā'nu'. ¹⁸Palh
tlahuani'nī'ta'n catūhuālh tū jā tze
o palh maklaclē'nān catūhuālh,
naquimātā'ji'ya' quit. ¹⁹Quit,
Pablo, ictzo'kni'yān huā'mā':
Na'icxokonuni'kō'yān, masqui

tzē na'icmāpāstaqui'yān tū
quilaclīpini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit
icmā'a'ka'i'nī'nī'ta'n tū ixla' Jesús.
²⁰Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni'
huā'mā' talakalhu'mān ixpālacata
quina'n a'ka'i'nī'yāuj Māpa'ksini'.
Naquimakapāxui'ya' chī namānū'ya'
na minchic Onésimo ixpālacata
Jesucristo.

²¹Ictzo'knuni'mā'n ē
tzej iclakapasān ē icca'tzi
namākentaxtūya' tū icsqui'ni'mā'n
ē ā'chulā' natlahua'ya'. ²²Nā
icsqui'ni'yān naquincāxui'lī'ya'
jā na'ictahui'la. Icka'lhīmā'lh
Dios nakexmata tū hui'xina'n
squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarlīyā'tit.
Chuntza' naquimakxteka
na'ica'nācha'.

**Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca
Dios cacāsicua'lanātlahualh**

²³Epafras tī quintā'tachi'n
ixpālacata Jesucristo macā'ni'yān
saludos. ²⁴Nā tamacā'ni'yān saludos
Marcos ē Aristarco ē Demas ē Lucas
tī quintatā'scuja.

²⁵QuiMāpa'ksini' Jesucristo
cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

Hebreos

Dios quincälakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'

1 Lakmajtza' Dios pūlaclhūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. ²Chuhua'j tzamā' quilhتامacuj tū ā'xmān, Dios quincälakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzīnīnī'ta'n tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Dios lihui'līlh ī'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlīpō'ktu tū a'nan. Ī'Ska'ta' Dios cāxui'līlh cā'quilhتامacuj ē tū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³Ī'Ska'ta' Dios, xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlīka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' tū a'nan nac cā'quilhتامacuj ē tū tahui'lāna'lh tālhmā'n nac a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh quincuentaca'n. Xla' tahui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn.

Ī'Ska'ta' Dios ka'lhī litli'hui'qui

⁴Ī'Ska'ta' maxqui'ca ka'tla' litli'hui'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī litli'hui'qui ē jā ángeles. Dios maxqui'lh ixlītlahuat tū ā'chulā' xaka'tla'. Ángeles jā chuntza'

cāmaxqui'ca ixlītlahuatca'n. ⁵Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanilh ī'Ska'ta':

Hui'x quiSka'ta'.

Chuhua'j quit minTāta'.

Nā Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles:

Quit minTāta' pō'ktu

quilhتامacuj.

Hui'x quiSka'ta' pō'ktu

quilhتامacuj.

⁶A'cxni' namacamin nac

cā'quilhتامacuj ī'Ska'ta' tī

ixlacsacnī't Dios huanli:

Ū'tza' catalaktaquilhپūtalh

ixlīpō'ktuca'n ixángeles Dios.

⁷Dios līchihuīna'nli ángeles ē huanli:

Ángeles ixlacsucujnī'n Dios.

Ta'a'n jā Dios cāmācā'n.

Palaj ta'a'n hua'chi ū'ni' ē

hua'chi makli'pit.

⁸Nā Dios līchihuīna'nli ī'Ska'ta', ē huanli:

Hui'x Dios ē hui'x

namāpa'ksini'na' pō'ktu

quilhتامacuj.

Tze chī hui'x nalīmāpa'ksini'na'.

⁹Hui'x lakatiya' tū xatze.

Jā laktzī'ncu'tuna' tū jā tze.

Ū'tza' līlacsacnī'ta'n minDios.

Dios cā'tapāxuhuān maxqui'n

lhūhua' litli'hui'qui.

- Āmakapitzin jā chuntza'
cāmaxqui'ca.
- ¹⁰Nā Dios chihuīna'mpāl'h:
Hui'x, Māpa'ksini', tla'hua'nī'ta'
ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj
xapūla.
Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlipō'ktu tū
a'nan nac a'kapūn.
- ¹¹Pō'ktu huā'mā' natalaksputa.
Hui'x jā chuntza'.
Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.
Pō'ktu huā'mā' natala hua'chi
xamasni' lu'xu'.
- ¹²Jātza' caticāmaclacasqui'nca,
ixpālacata hui'x pō'ktu
xasāsti' nacātlahua'ya'.
Chuntza' chī chā'tin a'cxni'
tamakxtu xamasni' ixlu'xu' ē
lhakā' xasāsti'.
Hui'x, jā maktin catitalakpali' ē
natahui'la'ya' tihua'na'.
- ¹³Dios jā maktin cāhuanini't nūn
chā'tin tī ixángeles chuntza' chī
huanilh i'Ska'ta':
Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j
hasta quit na'iccātlaja
mintā'lāquiclhaktzi'ni'n.
- ¹⁴Ángeles xalakahuan masqui
jāla laktzi'nca. Xlaca'n tascuja
chuntza' chī Dios cāmāpa'ksi. Dios
cālakmacamin natamaktāya tī
nacāmakapūtuxtūcan.

**Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj
tū Dios huan**

2 Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza'
tzej nalilacapāstacāuj
xatze tachihuīn tū
quincātamāca'tzinīnī'ta'n. Chuntza'
jā catitaxtutāyauj na ixtej Dios.
²Tū Dios cāmāhuanilh ángeles,
ū'tza' ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n
tī jā takexmatni'lh, xlaca'n

cāmakapātīnīnca. ³Nā chuntza'
quina'n naquincātamakapātīnīnān
palh namakxtekāuj Dios
tī quincāmāpūtuxtūyān.
QuiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo,
ū'tza' tī xapūla chihuīna'nli chī
nali'a'kapūtuxtūcan. Tī takexmatli
xlaca'n quincātamāca'tzinīn ē
quincātahuanin ū'tza' tū ixlicāna'.
⁴Nā chuntza' Dios māsu'yukō'lh
ixlicāna' tū cāhuanica, ixpālacata
cāmaxqui'lh limāpa'ksin natatlahua
kempālhūhua' xalaka'tla' li'a'cnin.
Nā cāmaxqui'ca ixlitli'hui'qui
Espíritu Santo chā'tunu' chuntza'
chī Dios ixtalacasqui'nin.

Jesucristo makapūtuxtūnu'n

⁵Dios jā cāmacamaxqui'ni't
ángeles cā'quilhtamacuj
tū lichihuīna'nāuj, ē tū
xasāsti' nahuan. ⁶Jā ángeles
caticāmacamaxqui'lh
cā'quilhtamacuj.
Nacāmacamaxqui'can tachi'xcuhui't.
Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā
huancan:

Hui'x Dios cāpāstaca'
tachi'xcuhui't masqui jā tū
ixtapalhca'n.

Cātlahuani'ya' xlaca'n tū tze.

⁷Hui'x cālimāka'tli' tachi'xcuhui't
masqui jā hua'chi ángeles.
Cātla'hua' cacālakachi'xcuhui'ca.
Cāmacamaxqui'lh natamāpa'ksi
tū hui'x tlahuani't.

⁸Tachi'xcuhui't cāmacamaxqui'lh
natamāpa'ksikō'.

A'cxni' huancan natamāpa'ksikō',
chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhui't
natamāpa'ksikō' ixlipō'ktu,
masqui jāna'j tī laktzi'n chī
tamāpa'ksini'n. ⁹Jesús ū'tza' tī

māpa'ksini'n. Ca'tziyāuj chī pātini'lh Jesús. Timacsti'na'juanli chī ángeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh ixpālacata Dios lacasqui'nli xla' nanī ixpālacataca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios lakalhu'manīni'n ē ū'tza' Jesús līnīlh, ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can.

¹⁰Dios tlahuakō'ni't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlipō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Chuntza' mini'ni' Dios macamilh i'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj napātini'n, ixpālacata Dios ixlacasqui'n lhūhua' ixlacstīn natalipūtaxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātini'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyān. ¹¹Ti Jesús cāxapani'ni't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin tī ixTāta'ca'n chī Jesucristo. E' ū'tza' Jesucristo jā līmāxana'n a'cxni' huan: “Xlaca'n quintā'timīn.”

¹²Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iclitā'chihuīna'nān quintā'timīn.

Na'icpīxtli'ni'yān jā takēstokcan.

¹³Nā Jesús huanli:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Nā chihuīna'mpāl'h:

Huā'tzā' iccātā'lahui'lh ixlacstīn tī Dios quimaxqui'lh.

¹⁴Tzamā' lacstīn taka'lhī ixquīnitca'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesús litaxtulh kēxtim. Ixka'lhī ixquīnit ē ixka'lhni'. Lacatuncuhui'lh chī chā'tin ska'ta', ixpālacata xla' nīcu'tunli ixpālacata chuntza' tzē naliskāhui' skāhui'ni' tī ka'lhī litli'hui'qui namaknīni'n. ¹⁵Chuntza' tzē

cālimakapūtaxtulh xlaca'n tī pō'ktu quilhtamacuj ixtajicua'ni' līnīn.

Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicua'tca'n.

¹⁶Jā ángeles tī cāmaktāya Jesús.

Xla' cāmaktāya tachi'xcuhui't tī ixtalakapasni' Abraham.

¹⁷Ixtasqui'ni' Jesús ixlitaxtulh kēxtim tī ixtachi'xcuhui't Dios tī ixtā'timīn Jesús. Chuntza' xla' quincālakalhu'manān. Nā chuntza' tzē nalitaxtu xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakalhu'mān. Chuntza' tzē quincātamāpānūni'yān quincuentaca'n. ¹⁸Jesús pātini'lh, ē chuntza' xla' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī tapātini'mā'nalh ē tī cāmāmakahuasīcu'tun skāhui'ni'.

Jesús lakachi'xcuhui'can

3 Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacni'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios lihuantit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesús. Dios macamilh Cristo Jesús ē mānūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī ta'a'ka'i'. ²Jesús mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxqui'ni't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtulh na ixchic Dios tū ixmacamaxqui'ni't. ³Mini'ni' ā'chulā' calakachi'xcuhui'ca Jesús ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcuhui'can tī tlahua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. ⁴Chi'xcuhui'n tzē tatlahua chic. Dios, xla' tlahuakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nan. ⁵Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxqui'cani't na ixchic Dios. Xla' i'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xla' icxāhuani tachi'xcuhui't tū

na'a'kspula. ⁶Cristo, xla' i'Ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlahua. Ū'tza' cāmacamaxquī'cani't ixlipō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalipāhuanāuj tihui'lāna'ujcus, ē lipāxuayāuj tū mimā'cha'.

**Ixlacstīn Dios natalipāxuhua
tū Dios tlahuakō'lh**

⁷Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espiritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā lacxumpin calitaxtutit.

⁸Jā lacxumpin calitaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁹Mintāta'ca'n xala' pūla quintalilaktzi'ncu'tunli palh xa'iccālīpātīlh xla'ca'n. Chī xalacxumpin ixtahuānī't, ē masqui talaktzi'lh li'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh a'cxni' icualh: “Xlaca'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasqui'n quit.”

¹¹Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh ē ū'tza' iclīhuanli ixlicāna' xla'ca'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaxa.

¹²Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpīni'ni'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'i'yā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan. ¹³Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu

quilhtamacuj tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tze naxumpīni'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kskāhuī'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. ¹⁴Palh quina'n jā namakxtekāuj nalipāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlipāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixlā' Cristo. ¹⁵Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit.

Jā caxumpīni'ntit chī xlaca'n xalani'n makāstza' tī jā ixtakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁶¿Ē ca'tziyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto. ¹⁷¿Ē ca'tziyā'tit tī ixtamakāsītzī'ni't Dios? Dios ixcāsītzī'ni'ni't xla'ca'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza' talīnīlh xla'ca'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁸¿Ē ca'tziyā'tit tīchu cālīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā natajaxa? Dios cālīchihuīna'nli xla'ca'n tī taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹Chuntza' tze lica'tziyāuj jāla tachā'lh jā ixtachā'ncu'tumā'nalh, ixpālacata jā ta'a'ka'i'lh ixlicāna' tū cāhuanīlh Dios.

4 Quina'n, Dios quincāhuanini'ta'n tze nachā'nāuj jā xla' hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlacasqui'nca nalacapāstacāuj chī nalīlatā'kchokoyāuj, ixpālacata lījicua' palh jā nachā'n chā'tin

chī hui'xina'n. ²Quina'n kexmatnī'ta'uj xatze tachihuūn chī li'a'kapūtaxtucan. Nā xlaca'n takexmatli huā'mā' tachihuūn. Xlaca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'i'lh palh ixlicāna' huā'mā' tachihuūn. ³Quina'n a'ka'i'yāuj, ē chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios cālīchihuūna'nli xlaca'n tī jā ta'a'ka'i'lh ē huanli:

Quit iccāsitzī'ni'lh xlaca'n ē ū'tza' iclīhualh ixlicāna' xlaca'n jā catitachā'lh nac ti'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuani'ttza' jā najaxcan a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj.

⁴Tatzo'kni' na ixtachihuūn Dios ixpālacata ixli'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huan:

Dios pūjaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scuji.

⁵Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

⁶Tī takexmatli xapūla xatze tachihuūn ixpālacata chī nali'a'kapūtaxtucan, xlaca'n jā ta'a'ka'i'lh. Ū'tza' jā talichā'lh xlaca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzīn natachā'n ē natatā'jaja Dios. ⁷Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios lilacsacli a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhuilh chuhua'j. Ixli'hūhua' cā'ta Dios māchihuūnilh David tī puxcu' ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuūn Dios chī David huanli:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā laxumpin cahuantit.

Ca'tziyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cāta'sani'mā'lh ixlipō'ktu

tachi'xcuhui't ē hasta chuhua'j.

⁸Palh Josué ixcāmaxquī'lhtza' jā natajaja, Dios jā ixtilīchihuūna'nli ā'a'ktin pūjaxni'. ⁹Ū'tza' lica'tziyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios nachā'nāuj jā cāxui'līni't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹⁰Tī natachā'n a'ntza', xlaca'n tī tatlahuakō'nī't ixli'tlahuatca'n ē a'ntza' natajaja chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj.

¹¹Quina'n calihui'līuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā calauj chī xalanī'n makāstza'. Xlaca'n jāla tachā'lh ixpālacata jā ta'a'ka'i'lh palh ixlicāna' tū huanli Dios.

¹²Ixtachihuūn Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī līli'hui'qui ixpālacata ū'tza' scuja na quilīstacna'ca'n. Ixtachihuūn Dios hua'chi kentin espada tū kēstītu' ē tzej sta'ya'nca', ē tū tzē lakchā'nkō' quilīstacna'ca'n. Ū'tza' nalīca'tziyāuj palh jā tze quilīstacna'ca'n ē quintalacapāstacni'ca'n. ¹³Dios pō'ktu laktzī'hui'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quilīstacna'ca'n. Quina'n nalīkelhtīni'nāuj na ixlaca'tīn Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios lihui'līlh Jesucristo xapuxcu' pālej

¹⁴Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, chā'nī'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuūna'n quimpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimakxtekui a'ka'i'ni'yāuj Jesucristo nūn macstī'na'j. ¹⁵Jesucristo

ũ'tza' quimpālejca'n. Xla' quincālakalhu'manān quina'n, ixpālacata nā xla' xapūla chuntza' ixtalilaktzi'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quina'n quincā'a'kspulamā'n. Xla' jā tū tlahualh tū jā tze. ¹⁶Ū'tza' calītalacatzuna'jūuj na ixlcatīn Dios. Jā cajicua'nui. Xla' lalalhu'manīni'n. Naquincāmaktāyayān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5 Chī'xcuhui'n israelitas cālīhui'līcan xanapuxcu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlcatīn Dios ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. Chā'tin chī'xcu' tī xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios ixpālacata nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ²Huā'mā' pālej chu chī'xcu', ē chuntza' makatunu' tlahua tū jā tze. Ē ū'tza' lilacatzucu cālīpātī xlaca'n tī jāna'j tzej taca'tzī ē xlaca'n tī tatamakahuasni't. ³Xla' makatunu' tlahua tū jā tze, ē chuntza' ixlacasqui'nca xapūla tlahua a'ktin tamacamāstā'n nalixapacan ixcuenta. Ā'līstān natlahua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

⁴Nūn chā'tin tī tzē natanū ixlīmān xapuxcu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tzē nahui'lī xapuxcu' chī ixlīpālej, chuntza' chī Dios hui'līlh Aarón.

⁵Cristo nā jā ixlīmān tanūlh lipuxcu' pālej. Dios hui'līlh ē huanilh:

Hui'x quiSka'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

⁶Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalitahui'la'ya' lipālej chī tihua'na'.

Chuntza' chī mánūca

Melquisedec lipālej ē nā

chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷Jesucristo a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, xla' ixlī'orarli ixlīpō'ktu ixlīstacna' ē i'squi'ni' Dios hasta ixcalhuan. Dios ū'tza' tī tzē nalakmātaxtū nac linīn. Dios kexmatni'lh ixoración, ixpālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸Jesucristo masqui i'Ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' lipātīni'lh. Ū'tza' xla' līca'tzī chī tapātīni'n tī takexmatni' Dios. ⁹Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālīmakapūtāxtū pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī takexmatni'. ¹⁰Dios lihui'līlh xapuxcu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lijicua' palh taspī'ttāyacan na ixtej Dios

¹¹Quit lhūhua' iccāhuanicu'tunān ixpālacata Jesucristo.

Jicslīhua' ixpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tzīyā'tit.

¹²Maclacasqui'nā'titcus

tī nacātamāsu'yuni'yān

hui'xina'n ixtachihuīn Dios tū jā

xajicslīhua'. Hui'xina'n makāstza'

a'ka'ī'ni'ta'ntittza', ē chuntza'

hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit

ā'makapitzīn. Hui'xina'n chī chā'tin

ska'ta' tī xmāncus leche hua' ē jāna'j

la tahuā'yan. ¹³Lacstin tī xmāncus

leche tahuā', xlaca'n jāna'j taca'tzī

tū tze ē tū jā tze. ¹⁴Ti xastacni'tza',

xlaca'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6 Chuhua'lj ixpālacata hui'xina'n a'ka'i'nī'ta'ntittza', jātza' icticāhuanin tū cātamāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī litzucucan a'ka'i'can Cristo ē chī lilakpalican quintalacapāstacni'ca'n ē chī limakxtekan tlahuacan tū jā tze, ē chī li'a'ka'i'can Dios. Chuhua'lj jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalitzucuni' tū iخلا' Dios. ²Jātza' icticāhuanin chī li'a'kpacan, ē chī cālīmāhua'ca'ni'can macan, ē chī nalilacastālanacuana'n can, ē chī Dios naliputzāna'n. ³Chuhua'lj, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāuj.

⁴Tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios, jātza' la natalitaspī'tpala xlaca'n. Taca'tzini'ttza' chī nali'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cālīsicua'lanātlahua ē ixcāmaxqui'ni't ixlīli'hui'qui Espīritu Santo. ⁵Xlaca'n taca'tzī tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'i'ni't, ē talaktzi'ni't li'a'cnīn tū lītlahuacan ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Huā'mā' līmāpa'ksīn nalīmāpa'ksikō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quilhtamacuj. ⁶Xlaca'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālākpālipalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la ixpālacata hua'chi talakmaka'ni't Jesús tī nilh nac cruz. Hua'chi ā'maktin ixtaxtokohua'ca'pālh i'Ska'ta' Dios. ⁷Chuhua'lj quit iccāhuanicu'tunān tū litalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' ti'ya't. Chuntza' lilanāna'n ē chuntza' talihuā'yan tī tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' lila chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸Nac

ti'ya't jā staca xmān lhtucu' ē pa'lhma', tzamā' jā tū ixtapalh. Ē nalhcuyucan. Huā'mā' ti'ya't hua'chi tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

⁹Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī hui'xina'n jā taspī'ttāyanī'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'i'yā'tit. ¹⁰Pō'ktu tū Dios tlahua, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkāl hī scujni'ta'ntit ē chī pāxqui'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu ixpālacata hui'xina'n cāmaktāya'ni'ta'ntit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹Quit iclacasqui'n milipō'ktuca'n hui'xina'n cascujtīt chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nalīmaktīni'nā'tit ixlipō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹²Jā iclacasqui'n laclhquititni' nalitaxtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i' tī tatāyanī'mā'nalh. Xlaca'n tamaktīni'mā'nalh tū Dios cāmālacnūni'lh.

¹³A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuani', Dios tapācuhuilh ixa'cstu, ixpālacata jā tī ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'. ¹⁴Dios huanli:

Ixlīcāna'

na'icsicua'lanātlahuayān.

Ixlīcāna' na'icmaxqui'yān

lhūhua' minatā'natna'.

¹⁵Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhītīl ē jā lakachā'ni'lh. Chuntza' maktīni'lh tū Dios ixuanīni't. ¹⁶A'cxni' chā'tin chī'xcu' huan ixlīcāna' tū xla' chihuīna'n,

xla' mǎpācuhui ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātīnīn palh jā namākentaxtū. Chuntza' taliko'xamixa tī ixtatālāquilhni' ixpālacata taca'tzi' tzmā' chī'xcu' namākentaxtū. ¹⁷Nā Dios tapācuhuilh ixa'cstu. Chuntza' tlahualh ixpālacata ixlacasqui'n nataca'tzi' tachi'xcuhui't tzmā' ixlicāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. ¹⁸Quina'n ca'tziyāuj ixlicāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuilh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhuī'nin. Ū'tza' lipāxuayāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmakapūtāxtūnī'ta'n. Chuhua'j ca'tziyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ¹⁹Ca'tziyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli, ē chuntza' jā tamakchuyīnī'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chi tū tzancstāya. Ca'tziyāuj natanūyāuj nac a'kapūn. ²⁰A'ntza' xapūla tanūnī't Jesús jā natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n, ixpālacata xla' lītāxtulh xapuxcu' pālej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

Jesucristo lihui'licani't lipālej chuntza' chī ixui'lh Melquisedec

7 Tzmā' Melquisedec xla' puxcu' ixuani't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmāknīn jā ixcāmāknīnī't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahualh. ²Abraham maxqui'lh tū

ixli'a'kcāuj ixlipō'ktu tū ixlīminī't nac lāmāknīn. Ixtacuhui'nī' Melquisedec huanicu'tun “tī xapūla xatze puxcu'.” Xla' puxcu' ixuani't nac Salem. Chuntza' ixtacuhui'nī' huanicu'tun “puxcu' tī cāmāko'xamixī tachi'xcuhui't.” ³Jā tatzō'kni' ixtacuhui'nī' ixtāta' nūn ixtzī' Melquisedec. Jā tatzō'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzō'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhui'lh ē nūn a'cxni' nilh. Chuntza' chī chā'tin pālej ixuani't chī tihua'na', chuntza' chī ī'Ska'ta' Dios.

⁴Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chī'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxqui'lh Melquisedec tū ixli'a'kcāuj ixlipō'ktu tū tlajalh nac lāmāknīn. ⁵Ī'xū'nātā'natna' Levī tī pālejni' ixtahuanī't, xla'ca'n tamaktīnī'lh tū ixli'a'kcāuj tū ixtatlajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixui'lh līmāpa'ksīn. Tamaktīnī'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xla'ca'n nā ī'xū'nātā'natna' Abraham ixtahuanī't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlipō'ktuca'n israelitas. ⁶Melquisedec, masqui jā ixtalakapasni' Levī ixuani't, xla' maktīnī'lh tū ixli'a'kcāuj tū ixtatlaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahualh Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxqui' lhūhua' ixnatā'natna'. ⁷Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jā Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jā tī sicua'lanātlahuacan. ⁸Ī'xū'nātā'natna' Levī tī ixtamaktīnī'n tū ixli'a'kcāuj tū

ixtatlajca'n israelitas, ē xluca'n tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't. Melquisedec hua'chi xalakahuancus, ixpālacata jā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. ⁹Ī'xū'nātā'natna' Leví ixtamaktīni'n tū ixlī'a'kcāuj ixtatlajca'n israelitas. Tzē nahuanāuj Leví xokolh a'cxni' Abraham xokoni'lh Melquisedec. ¹⁰Chuntza' tzē nahuanāuj ixpālacata Leví i'xū'nātā'nat Abraham ixuanī't, ē masqui jāna'l ixlalatuncuhūi'ni't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹Ī'xū'nātā'natna' Leví, tī pālejni' ixtahuanī't, xluca'n ixtascuja chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla lactze cātlahua tachi'xcuhūi't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ā'chā'tin pālej chī Melquisedec ē jā chī Aarón.

¹²A'cxni' natatanū xalacxtuncnu' pālejni', ixlacasqui'nca nalakpalican līmāpa'ksīn. ¹³Xasāsti' pālej, ū'tza' Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' jā i'xū'nātā'nat Leví. Xla' i'xū'nātā'nat Judá. Ī'xū'nātā'natna' Judá, jā ixa'nan ā'chā'tin pālej. ¹⁴Ca'tzīkō'can quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' i'xū'nātā'nat Judá ixuanī't. Moisés, a'cxni' lichihuīna'nli pālejni', jā lichihuīna'nli Judá ē i'xū'nātā'natna'.

¹⁵Chuhua'l'j tzej ca'tzīcan tanūni't xtum pālej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. ¹⁶Melquisedec jā tanūlh lipālej chuntza' chī ixtahui'latca'n tachi'xcuhūi't. Nā chuntza'

Jesucristo. Xla' tanūlh lipālej ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn tū jā maktin catispūtlī, ixpālacata xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁷Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.

¹⁸Chuhua'l'j līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés jātza' tū ixtapalh, ixpālacata jāla lactze quincātlahuayān chī Dios lacasqui'n. ¹⁹Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuayān lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalilaktalacatzuna'jīyāuj Dios.

²⁰Dios huanli ixlicāna' nalihui'lī Jesucristo lipālej. ²¹Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzīn pālejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jā huan:

Māpa'ksīni' Dios mālactzeyīlh ē xla' namākentaxtū tū huan:

“Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.”

²²Ixtalacāxtlahuan Jesús ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla.

²³Ā'makapitzīn pālejni' lhūhua' ixtahuanī't ixpālacata ixtanītēlha ē ixtatanūtēlha ā'makapitzīn.

²⁴Jesucristo xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē jā makxteka lipālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin ixlaxkoko. ²⁵Ū'tza' Jesucristo tzē nacālimakapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua ixpālacata xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj squi'ni'mā'lh Dios ixpālacataca'n tī ta'a'ka'i'.

²⁶Jesucristo xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Ixlipō'ktu tū tlahua, pō'ktu tze. Jā tlahuani' tū jā tze ā'chā'tin. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Xla' jā chī xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā lakachi'xcuhui'can. ²⁷Xla' jā chī ā'makapitzin xanapuxcu'nu' pālejni'. Xlaca'n lakali lakali talilakatāya pūla tū ixpālacata ixcuentaca'n ū'tunu'n ē ā'listān ixpālacata ā'makapitzin. Jesucristo jā chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān. Xmān maktin mālacnūlh a'cxni' tamacamāstā'lh ixlīmān nac cruz. Huā'mā' talakalhu'mān natāyani' ixlipō'ktu quilhtamacuj. ²⁸Chuntza' chī limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés, ixcālihui'līcan chi'xcuhui'n chī xanapuxcu'nu' pālejni'. Chi'xcuhui'n ixtahuani't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā tze. A'cxni' maxqui'cani'ttza' huā'mā' limāpa'ksin, Dios huanli ixlicāna' nalihui'li i'Ska'ta' lipālej. Lihui'lilh lipālej ixlipō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' pālej litahuil'lh chī Dios ixlacasqui'n.

**Jesús tlahualh xasāsti'
talacāxtlahuan**

8 Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Xla' tā'chihuina'n Dios quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ²Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej nac templo tū hui'lacha' nac a'kapūn. Tzamā' templo tlahualh Dios ē jā tachi'xcuhui't. ³Ixlitlahuat

chā'tin xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios talakalhu'mān. Nā ixtasqui'ni Jesucristo namālacnūni' Dios talakalhu'mān. ⁴Palh Jesucristo latlā'huancus cahuālh nac cā'quilhtamacuj, xla' jā ixlalh lipālej, ixpālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni' Dios talakalhu'mān chuntza' chī limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés. ⁵Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni' xla' ixtlahuamā'lh xako'xka' templo, Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chuntza' chī
māsu'yuni'ca' nac sipej tū
huanican Sinaí.

⁶Ā'chulā' xatze tū tlahua xapuxcu' pālej tī Jesucristo. Ā'chulā' xatze talacāxtlahuan tū Jesucristo tlahualh, ixpālacata naliko'xamixa Dios. Huā'mā' ā'chulā' xatze, ixpālacata chuntza' chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios nacātlahuani' tachi'xcuhui't tū ā'chulā' xatze tamālacnūn.

⁷Xapūla talacāxtlahuan jā a'cchā'lh tū ixtasqui'ni. Ū'tza' litlahuaca ixli'a'ktu' talacāxtlahuan.

⁸Dios ixca'tzi' tachi'xcuhui't jā tamākentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachihuin Dios chuntza' chī Dios huanli:

Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' quit na'ictlahua a'ktin
xasāsti' talacāxtlahuan.
Na'iccātā'cāxtlahua
tachi'xcuhui't israelitas ē
i'xū'nātā'natna' Judá.

⁹Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh i'xū'nāpapa'ca'n a'cxni'

iccāmāxtulh nac ti'ya't jā huanican nac Egipto.

Xlaca'n jā tamākentaxtūlh talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh xlaca'n.

Ū'tza' iccālīmāpānūni'lh quit.

¹⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, na'iccātā'tlahua ā'a'ktin talacāxtlahuan tachi'xcuhui't israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīni quilīmāpa'ksin.

Xlaca'n natakexmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹¹ Jā tī chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: “Ixlasqui'nca hui'x nalakapasa' Dios.”

Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlipō'ktuca'n naquintalakapasa tī xalaka'tla' ē xalacstīn.

¹² Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcuentaca'n.

Jātza' maktin ictilacapāstacli ixcuentaca'n.

¹³ Dios lichihuīna'nli ā'a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' ca'tzīcan xapūla talacāxtlahuan jātza' tū ixtapalh ē xamasni'tza' jātza' catim aclacasqui'nca.

Chī makapāxūican Dios chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan

9 Xapūla talacāxtlahuan māsu'yu'lh chī lilaktaquilhpūtacan Dios. A'ntza' jā ixtakēstokcan nalaktaquilhpūtacan Dios, xla' ū'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. ²Tatlahualh a'ktin templo tū xamako'xka'.

Ixka'lhī a'ktin lu'xu' tū ixmāpitzi a'ktu' cuarto. Xapūla cuarto ixui'lh tū ixpūyāhuacan cera. Ixyālh a'ktin mesa jā ixui'lh pāntzīn tū ixlilakatāyacan Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xatasicua'lanātlahuan. ³Na ixchakēn lu'xu' ixui'lh ā'a'ktin cuarto jā ixuanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. ⁴Huā'mā' cuarto ixyālh a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro jā i'lhcuycan siyensu. Nā a'ntza' ixui'lh a'ktin caja ixlīmaactlahuacani't oro. Na ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro tū ixpūtojōmā'lh maná. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarón tū ixa'kpu'nī't ē nā a'ktu' chihuix jā ixtzo'kcani't a'kcāuj līmāpa'ksin. ⁵Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'nī't na ixkelhni' caja. A'ntza' jā ixmacamāstā'can cuenta na ixlacatīn Dios. Chuhual'j jātza' la ictilichihuīna'nli ā'chulā'.

⁶Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlipō'ktu. Pālejni' lakali lakali ixtatanū nac xapūla cuarto ē ixtatlahua tū ixtascujūtca'n. ⁷Xmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni' tū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' tū ixmālacnū ixpālacata chu ū'tza' ē nā tū ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁸Chuntza' Espīritu Santo quincāmāsu'yuni'yān lihuan ixlīmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū na ixli'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chī nalitanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn

jā ā'chulā' tasicua'lanātlahuan.
 9Huā'mā' templo xako'xka' hua'chi
 a'ktin tatlahualakamakxtu chuntza'
 chī a'nan chuhua'j. Masqui xlaca'n
 ixtamālacnū talakalhu'mān ē
 xatamaknīn animalh, xlaca'n
 jāla ixtaca'tzi palh ixlicāna'
 icāmāpānūni'lh ixcentaca'n.
 10Tahui'lat tū ixtamākentaxtū,
 ixpālacata ū'tza' tū ixtahua' ē chu
 ū'tza' tū ixtalīpaxa ē chu ū'tza'
 tū ixtalīlakche'kē' ixpulātuca'n
 chuntza' chī ixtahui'latca'n.
 Tzamā' tahu'lat ixtamākentaxtū
 a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasāsti'
 talacāxtlahuan.

11Chuhua'j tlahuacani't xasāsti'
 talacāxtlahuan. Cristo litanūni't
 xapuxcu' pālej. Xla' tlahua
 ixtascujūt xapuxcu' pālej nac
 a'ktin templo jā ā'chulā' ka'tla'
 ē ā'chulā' tze. Huā'mā' templo
 jā ixtatlahuatca'n chi'xcuhui'n,
 ixpālacata jā xala' nac
 cā'quilhtamacuj. 12Ā'makapitzīn
 xapuxcu' pālejni' ixtatanū na
 ixli'a'ktu' cuarto ē ixtamānū
 ixka'lhni'ca'n chivo ē huācax.
 Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios.
 Ka'lhni' tū Cristo mālacnūlh, xla'
 ū'tza' tū ixka'lhni'. Xmān maktin
 mālacnūlh. Chuhua'j tanūni'ttza'
 nac a'kapūn jā ā'chulā' xatze. Ū'tza'
 tzē nalixoko quincuentaca'n pō'ktu
 quilhtamacuj. 13Pālejni' xlaca'n
 ixtalīlacapa'lhni'ca'n ixka'lhni'ca'n
 chivos ē huācax ē xalhca'ca'n
 huācax tū ixtalhcuyu. 14Ixka'lhni'
 Cristo tzē natlahua tū ā'chulā'
 xatze ē jā ixla' animalh. Maktāyalh
 Espiritu Santo ti hui'lh pō'ktu
 quilhtamacuj. Chuntza' Cristo
 tamacamāstā'lh ē lītaxtulh a'ktin

talakalhu'mān na ixlacatīn Dios.
 Tzamā' talakalhu'mān ixlicāna'
 xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū
 quincuentaca'n, ē chuntza' lakpalīlh
 quintalacapāstacni'ca'n. Chuhua'j
 jātza' tū tū quincāmāmakchuyiyān
 chī xapūla ixtlahuayāuj tū jā
 tze. Chuntza' tzē tā'scujāuj Dios
 xalakahuan.

15Cristo ū'tza' tī cāxtlahualh
 xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza'
 Dios nacāsicua'lanātlahua
 pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī
 cāta'sani'nī't, chuntza' chī Dios
 huanli xapūla. Cristo nīni'ttza'
 quimpālacataca'n, ē chuntza'
 tzē nacāxapani' ixcentaca'n tī
 tatlahuani't tū jā tze chuntza'
 chī huan līmāpa'ksīn tū xapūla
 talacāxtlahuan. 16A'cxni'
 chā'tin chi'xcu' tzo'ka a'ktin
 ca'psnap ixpālacata namāstā'
 ixtalakalhu'mān, jāna'j tū
 ixtapalh a'cxni' jāna'j laksputa
 tzamā' chi'xcu'. 17A'cxni' laksputa
 tī tlahuani't tzamā' ca'psnap,
 a'cxni'cus quilīmacuan tū
 ixtzo'kni't. 18Nā chuntza' Dios
 a'cxni' cātā'tlahualh xapūla
 talacāxtlahuan tachi'xcuhui't,
 ixtasqui'ni nanī lakatin animalh.
 19Moisés xapūla cāhuanilh
 tachi'xcuhui't ixlīpō'ktu chuntza'
 chī huanli līmāpa'ksīn. Ā'listān
 mā'ca'lh ixmakchi'xit borrego tū
 xatzu'tzo'ko na ixpekni' hisopo
 ē līlakmojōlh ixka'lhni' huācax ē
 chivo tū ixtā'mālacxtuccani't xcān.
 Līlaxmani'lh ca'psnap jā ixtatzo'kni'
 līmāpa'ksīn. Cālītlahualh ka'lhni'
 na ixa'kxākca'n tachi'xcuhui't.
 20Huanli Moisés: "Huā'mā'
 ka'lhni' māsu'yu tzucunī'ttza'

talacāxtlahuan tū hui'xina'n
namākentaxtūyā'tit chuntza'
chī māpa'ksīni'nī't Dios." 21 Nā
chuntza' Moisés litlahualh
macsti'nalj ka'lhni' nac templo
xako'xka' ē nā ixlīpō'ktu tū ixui'lh
a'ntza' tū ixmaclacasqui'nca
na ixlacatīn Dios. 22 Chuntza' chī
huan huā'mā' limāpa'ksīn, ka'lhni'
pō'ktu lixapacan cuenta. Palh jā
tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios
jā cāmāspūtūnu'ni' ixcientaca'n
tachi'xcuhūi't.

**Cristo cāmāpānūni'lh
ixcientaca'n tachi'xcuhūi't**

23 Chuntza' ixcālīche'kē'can
ixka'lhni' huācax ixlīpō'ktu tū
ixui'lh nac templo xako'xka'. Tzamā'
xmān hua'chi tlahualakamakxtucan
tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza'
nac a'kapūn ixlacasqui'nca
namālacnūni'can Dios a'ktin
talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze.
Cristo hui'lacha' nac a'kapūn.
Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios
a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā'
talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā'
xatze. 24 Cristo jā a'ntza' hui'lh
nac templo tū tlahuani't
tachi'xcuhūi't. Tzamā' templo tū
yālh nac cā'quilhtamacuj xmān
hua'chi tlahualakamakxtucan
tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo
tanūni't nac a'kapūn. A'ntza' hui'lh
na ixlacatīn Dios. A'ntza' squi'ni'
Dios quimpālacataca'n. 25 Xapuxcu'
pālej xala' nac cā'quilhtamacuj,
xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta
nac templo jā huanican Ā'chulā'
Xatasicua'lanātlahuan. A'cxni'
tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān
tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā

chuntza' tlahualh. Jā maklhūhua'
talacnūlh. 26 Palh xla' ixtalacnūlh
maklhūhua', maklhūhua' ixnīlh
a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj.
Xla' jā maklhūhua' nīni't. Xmān
maktin milh nac cā'quilhtamacuj
a'cxni' lakspūtlī xapūla
talacāxtlahuan. Nīlh ē chuntza'
cālīmāpānūni'lh ixcientaca'n
tachi'xcuhūi't. 27 Quilpō'ktuca'n
nanīyāuj xmān maktin. Ā'līstān
Dios naquincākelhasqui'nīyān.
28 Nā chuntza' Cristo, xmān
maktin tlahualh talakalhu'mān
ē chuntza' lixokolh ixcientaca'n
tachi'xcuhūi't. Jātza' ā'maktin
catimilh pātīni'n. A'cxni' namin
ixlīmaktu', nacāmākapūtaxtūkō' tī
taka'lhīmā'nalh.

10 Dios maxqui'lh Moisés
limāpa'ksīn. Huā'mā'
limāpa'ksīn jāla quincātlahuani'yān
tū Cristo quincātlahuani'yān.
Tzamā' limāpa'ksīn hua'chi
tlahualakamakxtucani't tū ā'chulā'
xatze. Chuntza' chī huan huā'mā'
limāpa'ksīn, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza'
tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān.
Tzamā' talakalhu'mān tū
mālacnūcan chuntza' chī huan
tzamā' limāpa'ksīn jāla cātlahua
lactze xlaca'n tī chuntza'
talīlaktaquilhpūta Dios. 2 Palh
tzamā' limāpa'ksīn ixcāmāpānūni'lh
cahuālh ixcientaca'n, xlaca'n jātza'
ixtitamakca'tzilī palh talaclē'ncus,
ē chuntza' ixtamakxteklī tamālacnū
talakalhu'mān. 3 Tzamā' limāpa'ksīn
jāla cāmāpānūni' ixcientaca'n.
Tzamā' talakalhu'mān tū
mālacnūni'can Dios, xla' xmān
cāmāpāstaqui ixcientaca'n cā'ta
cā'ta. 4 Tzamā' talakalhu'mān

jā cāmāpānūni' ixcentaca'n,
ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē
chivos jā tū limacuan.

⁵Ū'tza' lihuanli Cristo a'cxni'
ixmimā'lh'tza' nac cā'quilhtamacuj,
huanilh Dios:

Hui'x jā lacasqui'na'
namālacnūni'ca'na'
ixka'lhni' animalh ē nūn tū
lilakatāyaca'na'.

Hui'x quincāxtlahuani'nī'ta'
a'ktin macni', ē chuntza' tze
na'ictalacnū quina'cstu.

⁶Jā lakatiya' chī lakahuil'lica'na'
animalh tū lhcuyucan nac
pūmacamāstā'n.

Jā lakatiya' tū tamālacnū
ixpālacata ixcentaca'n.

⁷Ū'tza' iclihuanli: “Ē icmimā'lh
ictlahua tū hui'x lacasqui'na',
Dios.”

⁸Xapūla huanli Cristo chī Dios
jā lakati chī mālacnūni'can
xatamaknīn animalh ē tū
lilakatāyacan ē xalacatin animalh
tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n,
ē jā lakati tū tamālacnū
ixpālacata nacāxapani'can
ixcentaca'n. Tzamā' jā
lipāxuhua Dios masqui
tamālacnū talakalhu'mān
chuntza' chī huan limāpa'ksīn.
⁹Ā'listān Cristo huanli:
“Ū'tza' icliminī't ictlahua
tū hui'x lacasqui'na', Dios.”
Dios māpānūlh talacāxtlahuan
xala' makāstza' ē hui'lilh tū
ā'xmān xasāsti'.
¹⁰Jesucristo tlahualh
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn
Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh
Dios ixmacni'. Chuntza'
cālītlahualh lactze tachi'xcu
hui't pō'ktu quilhtamacuj.

¹¹Ixlipō'ktuca'n pālejni' tī
israelitas tatlaha ixtascujūta'n

lakalī lakalī. Maklhūhua'
tamālacnū chu ū'tza'tza'
talakalhu'mān. Tzamā'
talakalhu'mān jā maktin
caticāmāpānūni'lh ixcentaca'n
tachi'xcu hui't. ¹²Cristo xmān
maktin nīlh. Chuntza' limālacnūlh
a'ktin talakalhu'mān tū tāyani'
pō'ktu quilhtamacuj. Palaj
tunca tahuil'lh na ixpektūcāna'
Dios, ixpālacata Cristo nā
xla' māpa'ksīni'n. ¹³Ā'ntza'
ka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios
nacātla ixtā'lāquiclhaktzi' ē
nacāmāmākentaxtūni' tū
lacasqui'n Cristo. ¹⁴Cristo mālacnūni'nī't
Dios xmān a'ktin talakalhu'mān.
Ū'tza' cālītlahualh lactze pō'ktu
quilhtamacuj na ixlacatin Dios
ixlipō'ktuca'n tī cāxapani'nī't
ixcentaca'n. ¹⁵Espīritu Santo
nā chuntza' huan. Tatzokni' na
ixtachihuīn Dios chī huanli
xapūla:

¹⁶Ā'listān na'iccātā'tlahua
xlaca'n a'ktin talacāxtlahuan,
huanli Dios.

Chuntza' nala: Quit
na'iccāmākexmatī
quilimāpa'ksīn.

Quit na'iccālakpalīni'
ixlistacna'ca'n ē ū'tza'
natalimākentaxtūcu'tun.

¹⁷Ā'listān huanli:

Jātza' icticālacapāstacni'lh
ixcentaca'n.

Jātza' icticālacapāstacni'lh
tū jā tze tū tatlahaualh.

¹⁸Chuntza' Dios

quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n.
Jātza' ixlacasqui'nca
namālacnūni'yāu
Dios ā'a'ktin talakalhu'mān
tū naquincāmāpānūni'yān
quincuentaca'n.

Ixlacasqui'nca**nalaktalacatzuna'jyāuj Dios**

¹⁹Chuhual'j, tā'timīn, Cristo nilh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhual'j jā tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālanī't. ²⁰Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē quincāmālaqui'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jyāuj Dios. ²¹Cristo, ū'tza' xapuxcu' pālej. Xla' squi'ni' Dios quimpālacataca'n quīna'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. ²²Ū'tza' nalīlaktalacatzuna'jyāuj Dios ē ū'tza' nalīmakapāxui'yāuj ixpālacata lipāhuanāuj Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē ixpālacata ca'tziyāuj quincuentaca'n quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza' . Hua'chi cālimakche'kē'canī'ttza' quīmacni'ca'n xastala'nka' xcān. ²³Jā tilakachā'ni'yāuj nūn macsti'na'j chī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ²⁴Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quīna'n. Nalāmaktāyayāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxqui'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze. ²⁵Makapitzīn jātza' tatā'talacxtimī tī ta'a'ka'i'ni' Dios. Xatze natalacxtimiyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāniyāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca ixpālacata ca'tziyā'tit hui'xina'n talacatzuna'jimā'lh'tza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

²⁶Palh chā'tin māca'tzīnīcanī't tū ixlicāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū

a'nampala tū namāpānū ixcuenta.

²⁷Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios naputzāna'nī. Dios namakapātīnīn nac macscut jā nacālhcuyu ixtā'lāquiclhaktzi'. ²⁸Chuntza' chī huan limāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan palh chā'tin chī'xcu' jā ixmākentaxtū limāpa'ksīn, ū'tza' ixtalīmaknī. Jā ixtalalaku'man. ²⁹Chuntza' ixcāmakapātīnīncan tī jā ixtamākentaxtū limāpa'ksīn xala' makāstza'. Ā'chulā' namakapātīnīncan palh chā'tin lakmaka'ni't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' tī nilh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuahuālh tī lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīncan ixpālacata lakmaka'n ixEspīritu Dios tī quincālaku'manān. ³⁰Ca'tziyāuj Dios huanli: “Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit Māpa'ksīni' ē quit na'iccāputzāna'ni' quintachi'xcu'huī't.” ³¹Lijicua' palh ixpātīni'uj na ixmacan Dios xalakahuan.

³²Calacapāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīni'nā'tit a'cxni' ixcātaputzastālani'yān. ³³Makatunu' ixcātalakapalayān ē ixcātātucsān nac cā'lhūhua'lacatīn. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n. ³⁴Ixcālaku'manā'tit hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan makapitzīn

nac pūlāchī'n. A'cxni' lē'nca
tū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n jā
līlipuhuantit ixpālacata ca'tziyā'tit
ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn tū ā'chulā'
xatze ē tū jā maktin catisputli.

³⁵Chuhua'j, jā catamakchuyī'tit.

Calacapāstactit namaktīni'nā'tit
mintatlajca'n xala' nac a'kapūn.

³⁶Catāyani'tit. Jā timakxtekā'tit
natlahua'yā'tit tū Dios lacasqui'n.

Chuntza' namaktīni'nā'tit tū
Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n.

³⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī
Dios huanli:

Jātza' ā'makās sputa, namin tī
ixlīminīt ē jātza' catitanajilh.

³⁸Ixlīpō'ktuca'n tī Dios
cāmāpānūni' ixcuentaca'n
ixpālacata talīpāhuan Dios,
xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj
nataka'lhī xasāsti'
ixlatamatca'n.

Palh tī nataxtutāya na quintej,
jā tze ca'ictimakca'tzilh.

³⁹Quina'n jā hua'chi ā'makapitzīn
tī tataxtutāya na ixtej Dios ē
tatza'nkā. Quina'n līpāhuanāuj Dios
ē a'kapūtaxtunī'taujta'.

Tzej talatlā'huan xlaca'n tī ta'a'ka'i'

11 Līpāhuanāuj Dios, ē
chuntza' ca'tziyāuj
namaktīni'nāuj tū ka'lhīmā'nauj.
Nā ca'tziyāuj a'nan tū jāna'j
maktin laktzī'nāuj. ²Tachi'xcuui't
xalakmakās, xlaca'n ixtamakapāxui
Dios, ixpālacata xlaca'n
ixtalīpāhuan Dios.

³Nā quina'n līpāhuanāuj Dios ē
chuntza' ca'tziyāuj Dios tlahualh
cā'quilhtamacuj ē chi'chini' ē
mālhcu'yu' ē ixlīpō'ktu tū a'nan
nac a'kapūn. Dios chihuīna'nli

ē chuntza' tlahuakō'lh. Dios
cātlahualh pō'ktu tū tasu'yu,
masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tzē
ixlaktzī'nca.

⁴Abel ixlīpāhuan Dios, ē chuntza'
xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin
talakalhu'mān tū xatze ē jā chī
mālacnūlh Caín. Abel ixlīpāhuan
Dios, ē chuntza' Dios laktzī'lh tze.
Dios maktīni'lh talakalhu'mān
tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza'
Abel, masqui nīni'ttza',
quincāmāsu'yuni'yān chī
nalīpāhuanāuj Dios.

⁵Nā Enoc ixlīpāhuan Dios ē ū'tza'
jā līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn.
Jāla maclaca, ixpālacata Dios
ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan
a'cxni' Enoc ixlatlā'huancus nac
cā'quilhtamacuj, xla' ixmakapāxui
Dios. ⁶Nūn chā'tin tzē namakapāxui
Dios palh jā līpāhuan Dios. Tī
tamin talaktaquilhpūta Dios,
ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka'i' Dios
hui'lh ē cāmaktāya tī natalīputza
ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n.

⁷Nā Noé ixlīpāhuan Dios ē
a'ka'i'lh ixlicāna' chī Dios ixuanini't
namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē
ūtza' litlahualh a'ktin barco.
Chuntza' ta'a'kapūtaxtulh xalanī'n
na ixchic. Noé mākentaxtūlh
tū Dios ixuanini't, ē chuntza'
ixlītasu'yu ā'makapitzīn jā lactze
ixtahuanī't ixpālacata xlaca'n jā
ixta'a'ka'i' tū ixuanī't Dios. Noé
ixlīpāhuan Dios, ē ū'tza' Dios
līmāpānūni'lh ixcuenta.

⁸Nā Abraham ixlīpāhuan Dios.
Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh
na'a'n nac a'ktin ti'ya't tū Dios
namaxquī'. Abraham taxtulh na
ixcā'lacchicni', masqui jā ixca'tzi

jā nachā'n. ⁹Abraham ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh jā namaxquī'can ti'ya't, chuntza' chī Dios ixuaninī't. Ixtlahuanī't ixa'cchic jā ixuī'lh hua'chi chā'tin xaminī'. Nā chuntza' ixuī'lh ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat tī ixuanican Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmaxquī'lh ti'ya't. ¹⁰Chuntza' ixlīhui'lh Abraham ixpālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tū Dios ixtlahuanī't chuntza' chī ixtalacasquī'nīn. Huā'mā' cā'lacchicni' jā maktin catispūtlī.

¹¹Ā'nā Sara ixlipāhuan Dios. Ū'tza' tzē lika'lhīlh chā'tin i'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuanī't. Masqui ixtēlakatzā'lanī'ttza' ixquiltamacuj, Sara a'ka'ī'lh Dios namākentaxtū tū ixuanī't. ¹²Chuntza' Dios maxquī'lh chā'tin i'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuanī't. Ī'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chi sta'cu ē cucujnu' tū tahuī'lāna'lh na ixquiltūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtle'kekō'can.

¹³Abraham ē Isaac ē Jacob tanīlh. A'cxni' tanīlh, jāna'j ixtamaktīni'n tū Dios ixmālacnūnī't. Xmān ixtalaktzī'n makat. Tapāxuhualh ixpālacata ixtaca'tzī Dios nacāmākentaxtūnī' tū ixcāhuaninī't. Xlaca'n tzej ixtaca'tzī ixtalatlā'huan hua'chi tejetlā'hua'ni' nac cā'quiltamacuj.

¹⁴Chuntza' ixtalichihuīna'n xlaca'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. ¹⁵Xlaca'n jā ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspi'tli tzamā'

nac cā'lacchicni'. ¹⁶Xlaca'n jā ixtalacapāstaca ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tū hui'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios jā cālīmāxana'n a'cxni' xlaca'n tahuan ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'līnī't a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn jā xlaca'n natatahui'la.

¹⁷Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh limaknī Isaac tī xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuanī't. Ixmaxquī'cu'tun hua'chi a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksinī't ixpālacata ixlacasquī'n Abraham namāsu'yu palh ixlicāna' ixpāxquī' Dios.

¹⁸Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuaninī't ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' ī'xū'nātā'natna'. ¹⁹Abraham ixa'mā'lh maknī Isaac chuntza' chī Dios ixuaninī't, ixpālacata ixca'tzī Dios namaxquī'pala ixlatamat. Jā makās i'sputa ixmaknīca Isaac. Dios maxquī'pālh ixlatamat.

²⁰Ā'nā Isaac ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālihuanilh ixka'hua'chan chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Ixcamana' ixcāhuanican Jacob ē Esaú. ²¹Nā Jacob ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālihuanilh ixnatā'natna', tī ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Chuntza' cāhuanilh a'cxni' nanitza'. Lītaquilh pūtalh ixpāla'c ē makapāxuilh Dios. ²²Nā José ixlipāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jātza' makās i'sputa nanī, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlaclucutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

²³Ixtāta' ē ixtzī' Moisés nā ixtalipāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksīni'lh nacāmāknikō'can ixlīpō'ktu lacstīn x mān laka'hua'chan. Moisés mātze'kca a'cxni' ixlacatuncuhui'ni'tcus. Xlaca'n talaktzī'lh tzēhuanī't ixuanī't ē tamātze'kli a'ktu'tun mālhcuyu'. Jā tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksīn puxcu'. ²⁴Nā Moisés ixlīpāhuan Dios. A'cxni' chī'xcu'tza' ixuanī't, jātza' ixtahui'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' jā ixmakastacnī't ixtzu'ma'jāt puxcu'. ²⁵Moisés jātza' tahui'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', ixpālacata a'ntza' ixlīpāxucan tū jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahui'la ixtachi'xcuhui't Dios masqui capātīni'lh. ²⁶Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlīlakmaka'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixlīricujca'n xala' nac Egipto. Xla' jā lakpuhuanli tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xla' lakpuhuanli tū xala' nac a'kapūn. ²⁷Moisés ixlīpāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Jā ixjicua'ni' puxcu', masqui ixca'tzī' palh ixstīzī'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzī'ni't Dios, masqui jāla laktzī'ncan.

²⁸Moisés ixlīpāhuan Dios. Chuntza' cāhuanilh israelitas natamaknī borregos ē natalītlahua macsti'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' āngel jā cāmāknilh ixlīmāksāsti'ca'n israelitas a'cxni' cāmāknilh ixlīmāksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹Israelitas ixtalipāhuan

Dios. Xlaca'n tapātacutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chi nac cā'ti'ya'tna' jā cā'scahuahua. Xalanī'n nac Egipto tī ixtastālani', a'cxni' titapātacutcu'tunli, xlaca'n tajicua'kō'lh.

³⁰Israelitas ixtalipāhuan Dios, ē chuntza' xlaca'n a'ktojon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan cā'lacchicni' tū ixuanican Jericó. Chuntza' li'a'kā'lh talhta'm xachihuix tū ixlītamacsti'li'ni't cā'lacchicni'. ³¹Cāmāknīca tī xalanī'n nac Jericó tī jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, tī pūla xamaklanī' ixuanī't, xla' jā maknīca. Rahab ixlīpāhuan Dios, ē xla' ixcāmānūnī't na ixchic israelitas tī ixta'a'nī't talaktzī'hui'līni'n nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' jā talīmaknīlh Rahab.

³²Jā ixlacasqui'nca ā'chulā' na'iccālihuaniyān ā'makapitzīn tī talīpāhuanli Dios. Jā icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tū tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jeftē ē David ē Samuel ē ixa'kchihuina'ni'n Dios. ³³Xlaca'n ixtalipāhuan Dios. Ū'tza' talīskāhui'lh ā'makapitzīn cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksi. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsīcua'lanātlahualh chuntza' chī ixcāhuanini't. Ā'makapitzīn ixcālaktamāknūcan leones. Dios cāmāktāyālh ē chuntza' jā cāhua'lh. ³⁴Ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzīn ixcālīmāknīcu'tuncan espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xlaca'n jā lactli'hui'quin ixtahuanī't, Dios cāmātlī'hui'clhli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua

lāmahnīn ē ixtamakatzā'la
ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n.

³⁵Makapitzin pusan, Dios
cāmālacastālancuanīn'lh
ixcamana'ca'n, ti ixtanīn'itcus.

Ā'makapitzin tachi'xcuui't tzej
cāmakapātinīnca hasta jā tanīlh. Palh
xlaca'n ixtakelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'i',
jātza' ixticāmakapātinīnca. Xlaca'n jā
takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzi
nataka'lhī ixlamatatca'n tū xatze
a'cxni' Dios nacāmālacastālancuanī
nīnī'n.

³⁶Ā'makapitzin
cālakapalaca ē cāmaksno'kca.

Ā'makapitzin cāmānūca nac
pūlāchī'n ē cātūpixui'līca licā'n.

³⁷Ā'makapitzin cācucta'lamaknīca.

Ā'makapitzin cālaxua'ta'hui'līca.

Ā'makapitzin cālīmaknīca espada.

Ā'makapitzin ixta'a'cuantlā'huan

ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu'

ē chivos. Laxcamani'n

ixtahuanī't. Ixcālakmaka'nca

ē ixcāmakapātinīnca.

³⁸Ixtatzā'latlā'huan nac

cā'tzaya'nca ti'ya't ē nac cāl'kēstīnī'n.

Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na

ixtampin chihuix. Xalani'n nac

cā'quiltamacuj ixtapuhuan jā tū

ixtapalhca'n ti ixta'a'ka'i', ē masqui

ā'chulā' ixtapalhca'n.

³⁹Tzamā'
tachi'xcuui't ixtalipāhuan Dios

ē ixtamakapāxui' Dios. Masqui

ixtalipāhuan Dios, xlaca'n jā

tamaktīnī'nkō'lh ixlipō'ktu tū

Dios ixcāmālacnūnī'nī't.

⁴⁰Dios ixlacasqui'n a'cxtim ixquincātātā'lan,

ixpālacata lactze ixtalītaxtulh

chuntza' chī quina'n.

ixtalipāhuan Dios. Masqui xlaca'n
tapātīnī'lh, jā tataspi'tli na ixtej

Dios. Quina'n cacāmaksca'tui
xlaca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj

tū quincāmāmakchuyīyān na

ixtej Dios. Jātza' catlahuāuj

tū jā tze, masqui jicslīhua'

makxtekan. Jā calakachā'ni'uj

natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios.

²Chuhua'j calaktzī'lēuj Jesucristo.

Quina'n ti a'ka'i'yāuj Jesucristo

quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'.

Xla' naquincāmaktāyayān na'a'ka'i'yāuj

ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla'

pātīnī'lh a'cxni' nīlh nac cruz.

Masqui lakmaka'nca ē masqui

pātīnī'lh, xla' pātīkō'lh ixpālacata

ixca'tzī ā'līstān napāxuhua.

Chuhua'j hui'lh na ixpekxtūcāna'j

Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksīnī'n

Dios.

³Capāstactit chī pātīnī'lh

Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani

chi'xcuui'n ti ixtaquiclhaktzī'n.

Chuntza' jā calakachipini'ntit

masqui pātīnī'mpā'na'ntit. Jā

camakxtektit natlahua'yā'tit

ixtalacasqui'nīn Dios.

⁴Masqui lhūhua'tza' tū pātīnī'ta'ntit, jā

ixtā'chuntza' chī tapātīnī'lh

ā'makapitzin ti cāmaknīca.

⁵Palhāsā'
pātza'nkānī'ta'ntit ixtachihuīn

Dios jā Dios quincāmaxqui'yān

talacapāstacni' ē quincālaktzī'nān

hua'chi ixlacstīn. Chuntza' huan:

Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios

cāstacyāhuayān.

Jā calakachipini' a'cxni' xla'

lacaquilhniyān.

⁶Dios cālacaquilhni

ixlipō'ktuca'n ti cāpāxqui'.

Cālacaquilhni ixlipō'ktuca'n ti

cātlahuanī't ixlacstīn.

Calaktzī'lēuj Cristo

12

Quina'n ca'tziyāuj chī
tzamā' chi'xcuui'n

⁷Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhniyān. Palh Dios cālacaquilhniyān, chuntza' lītasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlasasqui'nca chā'tin xatāta' nacālacaquilhni' ixlacstīn. ⁸Dios cālacaquilhni' ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhni' chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlīcāna' ixlacstīn Dios. ⁹A'cxni' quincāmakastacni' quintāta'ca'n, ixquincālacaquilhniyān ē quina'n ixcālakachi'xcuhui'yāuj. Ā'chulā' ixlasasqui'nca quina'n nakexmatni'yāuj quinTāta'ca'n Dios tī quincāmaxqui'yān quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ¹⁰Quintāta'ca'n tī xalani'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n ixquincālacaquilhniyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xlaca'n ixtalacasqui'n līlacatejtin ixlatā'kchokouj nac cā'quilhtamacuj. Nā Dios quincālacaquilhniyān, ixpālacata quincālacapāstacān. Xla' lacasqui'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'. ¹¹A'cxni' quincālacaquilhniyān, lipuhuanāuj. Masqui quincātamālakaputzīyān, ā'līstān tze lītaxtuyāuj, ē chuntza' līscā'tāuj.

Lījicua' palh jā nakexmatni'yāuj Dios

¹²Chuhua'j calāmāhuixcāni'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. ¹³Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Chuntza' xlaca'n jā catitatomakahuasli.

¹⁴Līpāxuhua cacātā'tahui'la'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxtekcu'tun tlahua

tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. ¹⁵Dios lakalhu'manīni'n. Catamakxtekni'tit Dios nacāmaktāyayān milīpō'ktuca'n. Jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i'. ¹⁶Jā caka'lhī'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixla' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' līstā'lh tū ixmakxtekni'cani't tū ixpālacata līmaksāsti' ixuani't. ¹⁷Hui'xina'n ca'tzīyā'tit ā'līstān xla' ixlasasqui'n ixmaxqui'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalīcu'tunli tū ixtlahuani't.

¹⁸Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māstā'lh līmāpa'ksīn nac sipej jā huanican Sinaí. Israelitas xalani'n makāstza' tatalacatzuna'jīlh nac Sinaí. Talaktzī'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuani't ē jā makli'pli'. ¹⁹Takexmatli a'ktin līskoli' ē a'ktin tachihuīn. A'cxni' takexmatli ixtachihuīn Dios, xlaca'n tahuani' jātza' ā'chulā' cachihuīna'lh. ²⁰Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin i'xa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animalh natāya a'ntza' ixlasasqui'nca nalilacata'lamaknīcan chihuix. ²¹Tī talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: "Icxpipimā'lh ixpālacata icjicua'n."

²²Hui'xina'n jā chuntza' ta'ni'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sión ē nac cā'lacchicni' jā hui'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn

ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīnī't ē tamakapāxuimā'nalh Dios tī xapūla ixlacstīn Dios, tī tatzō'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā hui'lh Dios. Ū'tza' tī nacāputzāna'nikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. Nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' ixlīstacna'ca'n tī tanīnī'ttza' ē cātlahuacani't lactze. ²⁴Hui'xina'n a'ka'i'nī'ta'ntit Jesucristo ū'tza' tī makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuani't xasāsti' talacāxtlahuan. Ixka'lhni' Jesucristo cālīche'kē' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuui't. Ē chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

²⁵Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca tī jā takexmatni'lh Moisés tī Dios māchihuīnīlh. Ā'chulā' naquīncātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶Lakmajtza' Dios chihuīna'nli a'cxni' ixtatakēstokni't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Ti'ya't tachiquilh. Chuhua'j Dios huan: “Quit na'icchiquipala ti'ya't ē jā xmān ti'ya't. Nā na'icchiqui a'kapūn.” ²⁷Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlipō'ktu tū cāmālacatzucunī't. Ā'xmān natahui'la tū jāla lacachiquican. ²⁸Quina'n natā'tahui'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ē nalakachi'xcuui'yāuj ē

namakapāxuīyāuj chuntza' hua'chi chī xla' lacasqui'n. ²⁹Ixlīcāna' Dios hua'chi a'ktin ka'tla' lamana' ixpālacata xla' nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī jā takexmatni'.

Palh tzej nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalimakapāxuīyāuj Dios

13 Calāpāxqui'tēlha'tit milipō'ktuca'n ixpālacata hui'xina'n litā'timīn. ²Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' xala' makat. Ā'makapitzīn tī chuntza' tatlahuani't, xla'ca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, masqui xapūla jā ixtaca'tzī palh xla'ca'n ángeles ixtahuani't.

³Jā cacāpātza'nkātī tī cāchī'canī't. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chi cātātā'chī'nī'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātī tī tapātīni'mā'nalh. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chi nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit. ⁴Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxqui'n. Dios nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī chuntza' tala.

⁵Jā xmān calacapāstactit chī nalika'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuhua catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huani't: “Pō'ktu quilhtamacuj na'ictā'latahui'layān. Jā maktin ictimaxtekni'.” ⁶Ū'tza' jā catilījicua'nui. Tzē nahuanāuj:

Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Jā ictījicua'ni'lh tū naquīntatlahuani' tachi'xcuui't.

⁷Cacālacapāstactit xla'ca'n tī pūla cātāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Cacāpāstactit chī ixtalīlatlā'huan xla'ca'n, ē chuntza' catlā'hua'ntit.

⁸ Jesucristo chu ū'tza'tza' chī tihua'na'. Jā makstin talakpalī. ⁹ Jā catamakxtektit nacātāmāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun tū jā a'ka'i'nī'ta'ntit. Dios ū'tza' tī quincāmaktāyāyān chī nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun ixpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quincāmaktāyāyān. Masqui ā'makapitzin takexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya xla'ca'n.

¹⁰ Pālejni' tī tascuja na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macsti'nal'x aquinīt animalhna' tū mālacnūni'cani't Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'cani't Dios tū quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Huā'mā' talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Xapuxcu' pālej, xla' lē'n ixka'lhni' animalh xatamaknīn hasta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasica'lanātlahuan jā ixli'a'ktu' nac cuarto. A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't. Ixmacni'ca'n animalh, tzamā' cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuycuan. ¹² Nā Jesús nā māxtuca nac cā'lacchicni'. Ē a'ntza' nilh. Chuntza' pātini'lh ixpālacata ixcālīmāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't. ¹³ Lakmaka'nca Jesucristo a'cxni' māxtuca nac cā'lacchicni' ē xtokohua'ca'ca nac cruz. Quina'n a'ka'i'yāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātini'nāuj a'cxni' quincātalakmaka'nān ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac

cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū nalaktzi'nāujcus. ¹⁵ Jātza' mālacnūni'yāuj Dios xatamaknīn animalh. Xatze camaxqui'uj tapāxcatca'tzin Dios. Ū'tza' hua'chi talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tli'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Jā capātza'nkātīt natlahua'yā'tit tū tze ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū lipāxuhua Dios.

¹⁷ Cacāxexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Catlahua'tit tū cātahuaniyān. Xla'ca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka'i'yā'tit. Xla'ca'n natamaxqui' cuenta Dios chī tascuja. Xla'ca'n cā'tapāxuhuān natascuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksiyān. Palh jā nacāxexpa'tni'yā'tit, natalilīpuhuan. Ē hui'xina'n jā tū caticālīmacuani'n.

¹⁸ Calī'orarlī'tit quimpālacata. Quit icca'tzi icmākentaxtūlh tū Dios quimacamaxqui'ni't. Pō'ktu quilhtamacuj ictlahuacu'tun tū tze. ¹⁹ Iccāsqi'ni'yān calī'orarlī'tit Dios palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālin

²⁰ Dios ū'tza' tī quincāmakapāxui'yān. Xla' mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jesucristo nilh ē lixapalh ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' licāxtlahualh talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j xla' tihua'na'

naquincāmaktaka'lhān. ²¹Dios cacāmaxquī'n talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza' chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' lītlahua ixlitli'hui'qui Jesucristo. Calakachi'xcuhui'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²²Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān līlacatzucu nakelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzō'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā'

ca'psnap tū iccātzō'knuni'nī'ta'n. ²³Iccāmāca'tzīnicu'tunān makxtekanī'ttza' Timoteo. Chuhua'j jātza' tachi'n. Palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

²⁴Cacāsaludarli'tit ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac templo. Calāsaludarli'tit milipō'ktuca'n. Tā'timīn xala' nac Italia cātahuaniyān.

²⁵Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Litzucuca carta

1 Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios ē Māpa'ksini' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yān saludos milipō'ktuca'n israelitas tī tapa'ksini'yā'tit Dios, tī ta'a'kahuani'nī'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

²Tā'timīn, catahui'la'tit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān lhūhua' catūhuālh ixpālacata a'ka'i'yā'tit Jesucristo. ³Ca'tziyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā makxtekā'tit chī a'ka'i'yā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit chī natāyani'yā'tit. ⁴Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē chuntza' nalisca'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī nalimākentaxtūkō'yā'tit ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios.

⁵Palh hui'xina'n jā ca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit tzej, casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāsu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasitzi' māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhnini'n. ⁶A'cxni' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios

catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios ixlicāna' nacāmaxqui'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā caticāmaxqui'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun ē calhāxcuahuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. ⁷Tī lacpuhuan chuntza', Dios jā catimaxqui'lh tū squi'ni'. ⁸Tī jā xmān a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xlaca'n jā maktin taca'tzi' tū natatlahua.

⁹Hui'xina'n, tā'timīn, tī catihuālh tachi'xcuui't, calipāxuhua'tit ixpālacata Dios cālaktzi'nān jā chī catihuālh tachi'xcuui't.

¹⁰Hui'xina'n, tā'timīn, tī lacricujnu', calipāxuhua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios laktzi'n mintumīnca'n hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin xa'nat. ¹¹A'cxni' chi'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat yuja. Ixlitzēhuani't sputa. Nā chuntza' talisputa lacricujnu' lihuan tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātini'ncan ē natāyani'can

¹²Lipāxuhua tahuilāna'lh xlaca'n tī lilacatejtin tapāti tū cā'a'kspula. Palh xlaca'n natatāyani',

nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān tū Dios cāmālacnūni' tī tapāxqui'. ¹³Palh chā'tin chi'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanli Dios mālacpuhuanilh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuhui't catatlahualh tū jā tze. ¹⁴A'cxni' chā'tin chi'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, xla' ixlī'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahui' chuntza'. ¹⁵Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ixcuenta. Ā'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalīni.

¹⁶Ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kskāhui'tit, tā'timīn. ¹⁷Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincātamaxqui'nī'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxqui'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macsti'na'j. ¹⁸Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nīn. Quincāmaxqui'n quilatamatca'n xasāsti' ixpālacata ixtachihuīn Dios tū ixlīcāna'. Chuntza' quina'n xapūla a'ka'i'nī'tauj. Ā'listān lhūhua' ā'makapitzin nata'a'ka'i'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

¹⁹Calacapāstactit huā'mā', tā'timīn. Milipō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasitzi'yā'tit. ²⁰Tasitzi'

quincāmāmakchuyiyān. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ²¹Camāpānūkō'tit ixlipō'ktu tū jā tze ē ixlipō'ktu tū jā līmacuan. Calīhui'li'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Cuenta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktini'nī'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzīnīn chī nacālimakapūtaxtūyān.

²²Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, mina'cstuca'n ta'a'kskāhui'yā'tit. ²³Tī xmān takexmata ixtachihuīn Dios ē jā tatlahua, xlaca'n chī chā'tin chi'xcu' tī laktzi'n nac espejo. ²⁴Ixlīmān laktzi'ncan chī lanī't ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanī't. ²⁵Jā chuntza' xlaca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuīn Dios tū quincāmāca'tzīniyān chī nalītaxtuyāuj. Palh xlaca'n jā tamakxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsīcua'lanātlahua ixlipō'ktu tū tatlahua.

²⁶Palh chā'tin chi'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksi ixquilhni', xla' ixlīmān ta'a'kskāhui'. Xla' jā ixlīcāna' kexmatni' Dios. ²⁷Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlīcāna' a'ka'i'yāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstin tī xcamanīn ē tī cānimaka'ncanī't tī tapātini'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānūyāuj ixlipō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

**Ixlacasqui'nca nacālaktzi'nāuj
tachi'xcuhui't lacxtim**

2 Tā'timīn, calālaktzi'ntit lacxtim milipō'ktuca'n

hui'xina'n tī a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'. ²Na'iccāhuaniyān a'ktin tachihuīn. Chā'tu' chi'xcuui'n tatanū na mintempla'ca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzātzāt ixla' oro ē ixlu'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcuui'yā'tit tī ka'lhī xatze ixlu'xu' ē huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatze silla.” Ē xcamanīn huani'yā'tit: “Hui'x catāyachi o catahui'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan.” ⁴Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu puhua'nā'tit ā'makapitzīn chi'xcuui'n ā'chulā' lactze. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

⁵Tā'timīn, iccāpāxqui'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios cālacsacni't tī lacxcamanīnī'n. Masqui xcamanīn xlaca'n, Dios cālaktzī'n chī lacricujnu', ixpālacata talipāhuan Dios ē chuntza' natatanū jā xla' māpa'ksini'n. Nā ixlipō'ktuca'n tī tapāxqui' Dios ixlipō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksini'n. ⁶Hui'xina'n cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīnī'n. Cālakachi'xcuui'yā'tit lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātinīnān. Xlaca'n cātamālacapū'yān hui'xina'n. ⁷Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze talichihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit.

⁸Ixlīmāpa'ksīn Dios tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' milimān.”

Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹Palh hui'xina'n lakachi'xcuui'yā'tit makapitzīn, ē ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit tū jā tze, ē chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰Palh chā'tin chi'xcu' nakexmatni' ixlipō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni', huā'mā' chi'xcu' laclē'n ixpālacata jā kexmatni'kō'lh līmāpa'ksīn, ē masqui xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni'lh. ¹¹Dios huanli: “Jā tika'lhī'ya' mintā'lapāxqui'n.” Nā chuntza' huanli: “Jā timaknīnī'na'.” Palh chā'tin tī maknīnī'n, xla' laclē'n ē masqui jā ka'lhī ixtā'lapāxqui'n. ¹²Dios quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quincāmāpa'ksi'yān tū jā tze. Chuntza' palh tlahuayāuj tū jā tze, Dios naquincāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calichihuīna'ntit ē calitlahua'tit tū tze. ¹³Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā caticālakalhu'manli tī jā talakalhu'manli ā'makapitzīn. Xla' xmān nacālakalhu'man tī talakalhu'manli ā'makapitzīn. Tī talakalhu'manli ā'makapitzīn, xlaca'n jā catitajicua'nli a'cxni' nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'i'can

¹⁴Tā'timīn, palh chā'tin chi'xcu' huan lipāhuan Dios ē xla' jā tlahua tū tze, chu tlakaj lipāhuan. ¹⁵Palh chā'tin quintā'tin spu'tni' ixlu'xu' ē jā ka'lhī tū nahua' ¹⁶ē makapitzīn chī hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanātlahuan ē camaxqui'ca'

milu'xu' ē camāhuī'ca'", ē tī tahuani chuntza' jā tū tamaxquī', chuntza' jā tū limacuan talipāhuan Dios. ¹⁷Palh chā'tin chi'xcu' huan lipāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan lipāhuan Dios. Xla' hua'chi chā'tin xanin xipālacata jā tū tlahua tū tze.

¹⁸Palh chā'tin nahuan: “Quit ica'ka'i'ni' Dios, ē masqui jā ictlahua tū tze.” Quit na'icucampala: ¿Chī nalitasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh jā tlahua'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze. Chuntza' lītasu'yu' quit iclipāhuan Dios. ¹⁹Hui'x puhua'na' xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā tze ya ū'ni'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n taxpipi xipālacata tajicua'ni' Dios. ²⁰Hui'x jā ca'tzi'ya'. Na'icmāsu'yuni'yān chu tlakaj palh chā'tin huan lipāhuan Dios ē palh jā tlahua tū lactze. ²¹Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī talakalhu'mān Dios, ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh Abraham tze chi'xcu' xipālacata tū tlahualh. ²²Chuntza' ca'tzīcan Abraham ixlipāhuan Dios ē ū'tza' xla' litlahualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlahualh huā'mā' tū tze, ū'tza' lītasu'yulh Abraham ixlipāhuan Dios. ²³Chuntza' mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze lilaktzi'lh Abraham.” Ē Dios huanli Abraham ixamigo.

²⁴Chuntza' hui'xina'n ca'tzi'yā'tittza' Dios lactze cālaktzi'n tachi'xcu'huī't jā xmān xipālacata talipāhuan Dios. Nā ixlacasqui'nca

xlaca'n natatlahua tū lactze. Chuntza' natasu'yu' palh ixlicāna' talipāhuan Dios. ²⁵Ē nā chuntza' Rahab tī maklani' ixuanī't. Xla' cāmaktexkli tatachokolh na ixchic chi'xcu'huī'n tī Josué cāmacamilh. Cāmātzē'kli ē cāmaktāyalh natataxtu nac cā'lacchicni' nac ā'kentin tej. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tze ya puscāt Rahab. ²⁶Quina'n hui'lāna'uj xipālacata ka'lhīyāuj quimacni'ca'n ē quilistacna'ca'n. Nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, xipālacata lipāhuanāuj Dios ē chuntza' tlahuayāuj tū lactze.

Quinquilhni'ca'n

3 Tā'timīn, jā cala'tit līmākelhtahua'kē'ni'n lhūhua' hui'xina'n. Ca'tzi'yā'tit hui'xina'n tī tamāsu'yu' ā'chulā' palha' nacāputzāna'ni'can. ²Quina'n quilipō'ktuca'n makatunu' tlahuayāuj tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tzē māpa'ksi' ixquilhni', chuntza' tzē māpa'ksi' ixlipō'ktu ixmacni'. Xla' tze ya chi'xcu'. ³Cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n cahuāyuj. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksiyāuj. Nata'a'n jā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴Nā barcos tū laka'tla', macsti'na'j tū lisakalican. Masqui ū'ni' xatli'huī'qui tanta'nclslē'n barco, piloto tzē nalē'n jā xla' lacasqui'n, masqui macsti'na'j tū lisakalican barco. ⁵Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui macsti'na'j quinquilhni'ca'n, lhūhua' tū tlahua. Masqui macsti'na'j macscut, tzē namāquilhti a'ktin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶Quinquilhni'ca'n hua'chi macscut,

ixpālacata cālactlahua ā'makapitzin. Quinquilhni'ca'n lichihuina'nāuj ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' ā'chulā' jā tze litaxtuyāuj. Ixpālacata quinquilhni'ca'n, lāmāpasī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cālquilhtamacuj. Skāhui'ni' ū'tza' tī quincāmāhuanīyān tū jā tze. ⁷Chi'xcuhui'n xla'ca'n tzē natamāmānsujlī catūhuālh animalh ē catūhuālh spūni'n ē catūhuālh lūhua' ē catūhuālh animalh xala' nac mar. Ixlipō'ktuca'n tzē cāmāmānsujlīcan. ⁸Quinquilhni'ca'n jā tī tī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu quilhtamacuj huan tū jā tze. Hua'chi ka'lhī veneno ixpālacata quinquilhni'ca'n cālilactlahuayāuj ā'makapitzin. ⁹Quinquilhni'ca'n limakapāxuiyāuj Dios quinTāta'ca'n, ē nā cālī'a'ksa'nāuj ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī Dios tlahuanī't hua'chi chī xla'. ¹⁰Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuīn tū xatze ē tachihuīn tū jā tze. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' jā tze. ¹¹¿Ē xmān nac a'ktin mu'sni' taxtu xcān xase'ksi' ē xcān xaxū'ni'? ¹²Tā'timīn, a'ktin xaqui'hui' a'kalhpōj jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xīpa. Xaqui'hui' uvas jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpōj. Nā chuntza' a'ktin mu'sni' jā taxtuhui'lh xaxū'ni' xcān a'ntza' jāla catitaxtulh xase'ksi' xcān.

Tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios

¹³Palhāsā' chātin chī hui'xina'n skalalh ē lhūhua' ca'tzi ē chuntza' tzē namāsu'yu. Calatā'kchokotit līlacatejtin ē chuntza' nalītasu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Jā

ka'tla' timakca'tziyā'tit. ¹⁴Palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit napuhuanan hui'xina'n skalalhna' chuntza' lītasu'yu jā skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵Palh chuntza' lacpuhan chā'tin, a'ntza' lītasu'yu palh ixtalacapāstacni' xla' jā ixlā' Dios. Xmān lacapāstaca chī ixtalacapāstacni' skāhui'ni' ē ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n ixpālacata tlahuamā'lh tū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶A'cxni' tachi'xcuhui't talālakca'tzani' ē xmān talacasqui'n napuhuanan xla'ca'n lakskalalhna', ū'tza' talālīmāpasī ē tatlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū jā tze. ¹⁷Na'iccāhuanīyān chī talihuan xla'ca'n tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios. Xla'ca'n xmān talacapāstaca tū lactze. Ū'tza' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Jā talālīsītzī'ni'. Līlacatzucu natalātā'chihuīna'n. Natalexmata ē natamaktāya ā'makapitzin. Talaktzi'n lacxtim ixlipō'ktu. Tatlahua tū tze, ixpālacata xla'ca'n lactze. ¹⁸Tī jā talālīsītzī'ni'cu'tun ā'makapitzin, chuntza' xla'ca'n tatlahua tū xatze, ē chuntza' jātza' catitātā'lāhuanicu'tunli ā'makapitzin.

Jā tze palh lakatiyāuj tū xala' nac cālquilhtamacuj

4 ¿Tū ixpālacata tā'lāhuani'yā'tit hui'xina'n? Ixpālacata ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū tze, ē mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ²Hui'xina'n ka'lhīcu'tunā'tit catūhuālh ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, ū'tza' lālīmāknīcu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lālākca'tzani'yā'tit

tí ka'lhī catūhuālh, ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, lālilacatā'quī'yā'tit ē lālītucsā'tit. Jāla ka'lhī'yā'tit tū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, ixpālacata jā squi'ni'yā'tit Dios. ³A'cxni' squi'ni'yā'tit Dios jā cāmaxquī'yān, ixpālacata jā tzej squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit xmān ixpālacata pāxcat līla'yā'tit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴Hui'xina'n chī chā'tin tí ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ixpālacata jātza' kexpatni'cu'tunā'tit Dios ē xmān tlahuacu'tunā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit tí talakati lhūhua' catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios? Tí tatlahuacu'tun lacxtim chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit xmān chu tlakaj tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios quincāmaxqui'ni'ta'n Espírītu Santo ē xla' lacasqui'n xmān xla' naquincāmāpa'ksiyān ē jā lacasqui'n naquincāmāpa'ksiyān ā'chā'tin. ⁶Ū'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincāmaktāyayān, ē chuntza' tzē nakexmatni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios:
 Dios jā cāmaktāya tí ka'tla'
 tamakca'tzī.
 Xla' cāmaktāya tí jā ka'tla'
 tamakca'tzī.

⁷Hui'xina'n catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Jā catamakxtektit nacāmāpa'ksiyān skāhuī'ni'. Chuntza' skāhuī'ni' nacātzā'lani'yān. ⁸Calātalacatzuna'jītit Dios ē xla' nā nacālalacatzuna'jīyān. Hui'xina'n tí tlhua'yā'tit tū jā tze, jātza' catlahua'tit. Hui'xina'n

tí pāxqui'yā'tit Dios ē nā tū xala' nac cā'quilhtamacuj, camāpānūni'tit tū jā tze na milistacna'ca'n. ⁹Calīpuhuantit ē cacalhua'ntit. Jātza' calitzī'ntit ē jātza' calīpāxua'tit tū jā tze. Calīmāxana'ntit mincuentaca'n. ¹⁰Macsti'na'j cahuantit na ixlacatin Dios, ē xla' nacāmāka'tli'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quīntā'tinca'n

¹¹Tā'timīn, jā tilālīchihuīna'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin līchihuīna'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' līlakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn tū huan: Calāpāxqui'tit. Palh chā'tin lacpuhuan tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' lītaxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn. ¹²Xmān chā'tin Juez a'nan. Ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' quincāmaxqui'n līmāpa'ksīn ē ū'tza' nakexmatni'yāuj. Xla' tzē naquincāmākapūtāxtūyān ē nā tzē naquincāmācā'nān nac pūpātīn. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tziyāuj tū na'a'kspula lakalī

¹³Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n tí lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac a'ktīn cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktīn cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nanāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumīn.” ¹⁴Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū na'a'kspula lakalī. Quina'n hua'chi poklhu' ixpālacata

poklhnul' chuhualj' tasu'yū ē
ixlītā'la lakspūta. ¹⁵Chuntza'
ixuantit: "Palh Dios lacasqui'n
quina'n natahuil'āyāuj' ā'tzā'la
ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj'."
¹⁶Hui'xina'n jā kelhasqui'nī'yā'tit
Dios tūchu ixtalacasqui'nīn. Xmān
tlahua'yā'tit tū tlahuacu'tunā'tit.
Hui'xina'n ka'tla' makca'tziyā'tit. Jā
tze chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷Palh
chā'tin ca'tzi' tlahua tū tze, ē palh
jā tlahua, chuntza' xla' lika'lhī
ixcuenta.

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

5 Chuhualj' hui'xina'n lacricujnu'
cacalhuantit ē cata'sa'tit
ixpālacata lijicua' tū mimā'lh.
²Mintumīnca'n hua'chi xamasni'.
Milu'xu'ca'n xatzēhuani't pō'ktu
hua'chi xatalacua'. ³Minoroca'n
ē mimplataca'n hua'chi pō'ktu
xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata
hui'xina'n lactampi'lhī'n ē jā
maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn.
Hui'xina'n mākēxtimi'tit lhūhua'
tumīn ē lacatzuna'jtza' hui'lh
quilhtamacuj a'cxni' napātini'nā'tit
nac pūpātīn. ⁴Hui'xina'n jā
xokonī'ta'ntit tī cātā'scujni'ta'ntit
na mincā'tacuxtuca'n. Dios
lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza'
tī māpa'ksīni'nkō' ixlīpō'ktu
nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu
nac cā'quilhtamacuj. Xla'
cālaktzi'mā'n chī a'kskāhuī'tit
mintasācuca'n ē jā xokotit.
⁵Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj
hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit
ixlīpō'ktu. Līpāxūj līlatlā'huanā'tit.
Hui'xina'n hua'chi lakatin
pa'xni' tū makako'ntican ē
namaknīcan. ⁶Hui'xina'n lacricujnu'

cāmālacapū'yā'tit ē cāmaknī'yā'tit
tī lactze. Xlaca'n jāla tatamaktāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāuj' hasta
a'cxni' namimpala Jesucristo

⁷Chuhualj' hui'xina'n, tā'timīn,
līlacatzucu caka'lhī'tit hasta
a'cxni' namin Māpa'ksīni'
Jesucristo. Chā'tin chī'xcu' tī
tlahua ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta
a'cxni' nala. Xla' ka'lhī hasta nala
xcān pūla ē ā'listān huampala.
⁸Hui'xina'n nā līlacatzucu
caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit.
Palaj namimpala Māpa'ksīni'. ⁹Jā
calāputzāna'ni'tit. Palh tlahua'yā'tit
chuntza', Cristo nacāputzāna'ni'yān.
Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala.
¹⁰Calacapāstactit hui'xina'n,
tā'timīn, chī tapātini'lh makāstza'
ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xlaca'n
tatāyani'lh. Chuntza' calitaxtutit.
¹¹Ca'tziyāuj' ixtapāxuhua xlaca'n
tī tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' chī
lītāyani'lh Job. Ā'listān Dios
maxquī'lh lhūhua', ixpālacata
lakalhu'manīni'n.

¹²Chuhualj' na'iccāhuanīyān
tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit
"por Dios", a'cxni' nahua'nā'tit
palh ixlicāna'. Xmān "ixlicāna"
nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit
"jā ixlicāna", xmān "jā ixlicāna"
nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit
chuntza', Dios nacāmakapātīnīnān.

¹³A'cxni' nacā'a'kspulayān
catūhuālh, ca'orarla'tit hui'xina'n.
A'cxni' līpāxuhua lahuī'lāna'ntit,
capixtli'tit tū nalīpāxuhua Dios.
¹⁴A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n
ta'jatatla, cacāmāta'satīnīnī'ntit
xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.
Xlaca'n natamin ē natalī'orarla

ē natalitlahua ta'jatatlani' aceite
na ixtacuhuīni' Māpa'ksīni'
Jesucristo. ¹⁵Palh xla'ca'n
nata'orarli' ē nata'a'ka'i', Dios
namātzeyī. Palh xla' tlahuani't tū
jā tze, Dios namāpānūni' ixuenta.
¹⁶Calāhuani'tit hui'xina'n palh
jāla makxtekā'tit catūhuālh tū jā
tze. Chuntza' nalāli'orarli'yā'tit.
Dios nacāmātzeyiyān hui'xina'n
tī ta'jatatla'yā'tit. Dios litlahua
ixlimāpa'ksin tū squi'ni' chā'tin
chi'xcu' tī tze. ¹⁷Dios maxquī'lh
tū squi'ni'lh Elías tī ixa'kchihuīna'

Dios. Xla' chā'tin chi'xcu' chī
quina'n ixuanī't. Xla' squi'ni'lh
Dios jā calalh xcān. A'ktu'tun cā'ta
ā'i'tāt jā lalh xcān. ¹⁸Squi'ni'pālh
Dios camilh xcān. Chuntza' lalh
xcān. Chuntza' lanāna'lh nac
cā'ti'ya'tna'.

¹⁹Tā'timīn, palh chā'tin
chī hui'xina'n tamakahuasa
ē palh ā'chā'tin namaktāya
natlā'huampala na ixtej Dios,
²⁰chuntza' namakapūtaxtū
ā'chā'tin nac līnīn ē chuntza'
namātza'nkēna'ni'can ixuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh ti ixta'a'ka'i'

1 Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ti ixtachi'xcuhui't Dios ti cātamā'a'kahuanin ē latlā'hua'nā'tit chī makatiyāti'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia. ²Dios quinTāta'ca'n cālacsacni'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espiritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlipō'ktu mincuentaca'n. Dios cacāsicua'lanātlahuan ē tzej calatapā'tit.

Ca'tziyāuj Dios
naquincāsicua'lanātlahuayān

³Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata xla' lakalhu'manini'n. Ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālancuanilh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān ā'chulā'. ⁴Tū Dios naquincāmaxqui'yān, xla'

māqui'cani't nac a'kapūn. A'ntza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuālh tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. ⁵Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān a'cxni' naquincāmakapūtaxtūkō'yān.

⁶Ū'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit masqui jā makās lipuhuanā'tit ixpālacata lhūhua' tū pātīpā'na'ntit. ⁷Hui'xina'n lilacatzucu tāyani'yā'tit tū pātīpā'na'ntit. Chuntza' tasu'yu palh ixlīcāna' a'ka'i'yā'tit. Oro māchi'chīcan namaktīcan tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalītaxtuyā'tit. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'i'yā'tit na ixlacatīn Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'i'yā'tit masqui pātīni'nā'tit, chuntza' nacātāmāka'tli'yān ē nacātalakachi'xcuhui'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

⁸Hui'xina'n pāxqui'yā'tit Jesucristo masqui jā laktzi'nī'ta'ntit. Hui'xina'n a'ka'i'yā'tit masqui

chuhua'j jā laktzi'nā'tit. Ū'tza' lipāxuhua'yā'tit. Lhūhua' mintapāxuānca'n; jāla chī huanican chī lipāxuhua'yā'tit. ⁹Pāxuhua'yā'tit ixpālacata a'kapūtaxtuni'ta'ntittza' ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo.

¹⁰A'kchihuīna'ni'n xalanī'n makās xapūla ixtahuan chī ixquincāliscua'lanātlahuan Dios. Xlaca'n ixtaputza chī natalīca'tzi chī li'a'kapūtaxtucan ixpālacata ixtaca'tzīcu'tunkō'.

¹¹IxEspīritu Cristo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo ixpātīni'lh ē ā'listān ixlakachi'xcuhui'ca. Xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun jā'cxni' ixa'kspulalh huā'mā' ē tū na'a'kspula ā'listān.

¹²Dios cāmāca'tzīnīlh jāna'j na'a'kspula xlimacua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xlimacua hui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' tū cāthuanin xlaca'n tī cātamāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xlaca'n ixcātalīmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo tī macamincancha' nac a'kapūn. Ixlīpō'ktu huā'mā' ángeles taca'tzīcu'tun.

**Dios lacasqui'n tzej
nalatā'kchokoyāuj**

¹³Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacāliscua'lanātlahuayān a'cxni' namin Jesucristo. ¹⁴Cakexpa'tni'tit Dios ixpālacata hui'xina'n ixlacstin. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān.

¹⁵Lactze cahuankō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālīta'satīn ixtachi'xcuhui't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalīlacatejtīn nalīlatahui'la'yā'tit. ¹⁶Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: “Lactze cahuantit hui'xina'n, ixpālacata quit tze.”

¹⁷Hui'xina'n a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, hua'nā'tit: “Dios quinTāta'ca'n.” Ū'tza' kēxtim quincālaktzi'nān. Xla' nacāputzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokonī't. Ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁸Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmākapūtaxtūni' ixlīpō'ktu huā'mā'. Tū xla' xokolh ixpālacata naquincāmākapūtaxtūyān, huā'mā' jā chī oro ē jā chī plata tū talakspūta. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'. ¹⁹Līxokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nīlh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuanī't tū xatze ē tū maknīcan ixpālacata namālacnūni'can Dios. ²⁰A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nanī ixpālacata naquincāmākapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo ninī'ttza' quimpālacataca'n. ²¹Ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo ē lakachi'xcuhui'lh. Chuntza'

hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīpā'na'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsīcua'lanātlahuakō'yān.

²²Hui'xina'n kexpa'tni'nī'ta'ntit tachihuīn tū ixlicāna'. Ū'tza' hui'xina'n lactzeta' litaxtutit. Chuhua'j ixlicāna' cāpāxqui'yā'tit tī ta'a'ka'i'. Chuhua'j tzej calālīpāxqui'tit ixlipō'ktu milistacna'ca'n. ²³Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata a'ka'i'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios tū jā maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁴Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't hua'chi pa'lhma'.

Ixlipō'ktu tū tzēhuani't tū taka'lhī tachi'xcuui't, ū'tza' hua'chi xaxa'nat pa'lhma'.

Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.

²⁵Jā chuntza' ixtachihuīn Dios.

Xla' jā maktin catisputli.

Ixtachihuīn Dios, ū'tza' xatze tachihuīn tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n.

2 Ū'tza' calīmaktēktit ixlipō'ktu tū jā tze. Jātza' ca'a'kskāhui'nintit. Jā chuntza' cahuantit chī xlaca'n tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhui'nin ixpālacata xlaca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzī'ntit. Jātza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzin. ²Chā'tin ska'ta' pō'ktu quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' listaca. Hui'xina'n nā chuntza' ixlacasqui'nca naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios tū ixlihua't

milistacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. ³Ca'tziyā'tittza' palh Dios pāxqui'nin.

**Cristo hua'chi a'ktin
chihuix tū Dios lacsacli**

⁴Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxqui'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna' chihuix. Dios lacsacli ixpālacata laktzi'lh hua'chi a'ktin chihuix tū tapalaxla', masqui tachi'xcuui't tapuhuan jā tū ixtapalh. ⁵Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā xala' nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi pālejni' ixpālacata a'ka'i'yā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scuajā'tit Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' lipāxuhua Dios. ⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.

Chuhua'j quit icui'li chā'tin tī hua'chi a'ktin chihuix xala' tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.

⁷Huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n a'ka'i'nī'ta'ntittza' ē ū'tza' lica'tziyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'nī'n,

huā'mā' chihuix ū'tza' litaxtulh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁸Nā tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix
nacāmā'a'kche'kxlanī
tachi'xcuhui't;
huā'mā' chihuix
nacāmāmakahuasī xlaca'n.

Xlaca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'i'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacāmākapūtāxtūcan. Dios xapūla ixca'tzī tū nacā'a'nani' tī jā ta'a'ka'i'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhui't Dios

⁹Tā'timīn, hui'xina'n jā chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'i'. Hui'xina'n tachi'xcuhui't tī cālacsacnī't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Dios lacasqui'n hui'xina'n nacāmāca'tzīni'yā'tit ā'makapitzīn lī'a'cnīn tū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n ē cāmāxtunī'ta'n jā cā'pucsua ē cālīmīni'ta'n jā tēhuanī't xkakana'n. ¹⁰Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhui't Dios ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Xapūla jā ixca'tziyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Chuhua'j ca'tziyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'manī'ta'ntza'.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj Dios

¹¹Tā'timīn, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatīyātī'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksiyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān jā titlahua'yā'tit jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

Camakxtektit tzamā' talacapāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'i'ni'yā'tit Cristo. ¹²Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'i'. Chuntza', masqui cacātalīmālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuālh tū jā tze, xlaca'n nataca'tzī palh jā ixlicāna'. Natalaktzī'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xlaca'n natamāka'tlī' Dios a'cxni' xla' naputzāna'nī.

¹³Cacākexpa'tni'tit ixlipō'ktuca'n scujni'n ixpālacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cakexpa'tni'tit xapuxcu' cā'lacchicni'. ¹⁴Cacākexpa'tni'tit gobernadores. Xlaca'n Dios cāhui'linī't natamakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Nā cāhui'linī't ixpālacata xlaca'n natamāka'tlī' tī tatlahua tū tze. ¹⁵Chuntza' huā'mā' ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Chuntza' jāla catitahuālh catūhuālh chī'xcuhui'n tī jā tzej talacapāstaca ē jā taca'tzī.

¹⁶Hui'xina'n xala' cā'lacuan ē jā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit ixlimāpa'ksīn Moisés. Masqui ka'lhī'yā'tit talacasqui'n, jā capuhua'ntit tze natlahua'yā'tit tū jā tze. Ē catlahua'tit tū Dios māpa'ksīni'n. ¹⁷Cacālakachi'xcuhui'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cacāpāxqui'tit tā'timīn. Cajicua'ni'tit Dios.

Calakachi'xcuhui'tit tī ā'chulā' ka'lhī limāpa'ksīn nac cā'lacchicni'.

**Cristo pātīni'lh ē nā
quina'n napātīni'nāuj**

¹⁸Hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit mimpatronca'n, cacākexpa'tni'tit

mimāpa'ksīni'ca'n.

Nacākexpa'tni'yā'tit palh tapāxqui'nin ē talakalhu'manīni'n ē nā palh quiclh taca'tzan. ¹⁹Palh pātini'nā'tit masqui jā tū tlahuani'ta'ntit, ē palh lipātiyā'tit ixpālacata tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios, ū'tza' tze na ixlacatīn Dios. ²⁰Palh tlahua'yā'tit tū jā tze, ē ū'tza' cātālītucsān, ē masqui līlacatzucu tāyani'yā'tit, huā'mā' jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios. Palh līlacatzucu tāyani'yā'tit chī cātātucsān, masqui tlahuani'ta'ntit xmān tū tze, chuntza' Dios nacāsīcua'lanā'tlahuayān. ²¹Tī cālacsacnī't Dios, xla'ca'n natapātini'n. Cristo ū'tza' pātini'lh quimpālacata'ca'n. Quincāmāsu'yuni'n chī nalīmaksca'tāuj xla'. ²²Cristo jā tū tlahualh tū jā tze. Jā maktin kexmatca nahuan tū jā ixlīcāna'. ²³Xla' jā ixcālakapala tī ixtalapakala xla'. Jā maktin huanli namālakxokonī xla'ca'n tī tamakapātīnīnli. Cristo ixca'tzī namin quilhtamacuj nataxokonu'n. Dios nacāputzāna'ni' chuntza' chī ixlacasqui'nca. ²⁴Cristo ū'tza' xokolh quincuentaca'n a'cxni' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'n namakxtekāuj tū jā tze, ē natlahuayāuj tū ixtalacasqui'nin Dios. Cristo pātini'lh quimpālacata'ca'n. Chuntza' quincālīmātzeyiyān. ²⁵Xapūla hui'xina'n ixlalā'hua'nā'tit hua'chi borregos tū ixtatza'nkānī't. Chuhua'j taspī'tni'ta'ntit. Lakta'ni'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n.

Chī natalīlātahui'la tī tatamakaxtokni'ttza'

3 Nā hui'xina'n pusan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n. Chuntza', palh minkōlu'ca'n jā ta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios, xla'ca'n nata'a'ka'i'cu'tun a'cxni' natalaktzī'n hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Chuntza' jā ixlacasqui'nca nacāhuanican catūhuālh. ²Chī'xcuhui'n natalaktzī'n chī ixpuscātca'n tatlahua tū tze ē talakachi'xcuhui' Dios. Ū'tza' natalī'a'ka'i'cu'tun. ³Makapitzīn pusan, ixpālacata tzēhuani't tahuancu'tun, tzēhuani't tacāxtlahua ixya'jca'n. Tata'a'kanū ixa'kaslihuīca'n xa'oro ē tamacatahui'la ixmacatzātātca'n xa'oro. Talhakā' tzēhuani't ixlu'xu'ca'n. Tzamā' catūhuālh jā ū'tza' tū tlahua tzēhuani't chā'tin puscāt na ixlacatīn Dios. ⁴Palh lactzēhuani't huancu'tunā'tit, ixlacasqui'nca naka'lhī'yā'tit xatze mintalacapāstacni'ca'n ē lipāxuhua natahui'la'yā'tit. Huā'mā' tze na ixlacatīn Dios. Ū'tza' tū lacuan nacāmāxtuyān; ū'tza' tū natāyani'. ⁵Chuntza' lactzēhuani't talīlalh pusan xamakās tī ixtalīpāhuan Dios ē ixtakexmatni' Dios. Xla'ca'n nā ixtakexmatni' ixkōlu'ca'n. ⁶Chuntza' ixtlahua Sara makāstza'. Xla' ixkexmatni' ixkōlu' Abraham ē ixlaktzī'n chī māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chi ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahua'yā'tit tū tze ē palh jā jīcua'nā'tit. ⁷Chuhua'j hui'xina'n chī'xcuhui'n tī ka'lhī'yā'tit mimpuscātca'n, caca'tzītīt chī nacātā'tahui'la'yā'tit

chuntza' chī ixtalacasqui'nin
 Dios. Puscan, xla'c'n jā
 lactli'hui'quin chī hui'xina'n.
 Ū'tza' nacālilakachi'xcuhui'yā'tit.
 Nacālakachi'xcuhui'yā'tit ixpālacata
 xla'c'n chuntza' chī hui'xina'n
 maktīni'nī'ta'ntit talakalhu'mān
 tū Dios māstā'. Ū'tza' huā'mā'
 xasāsti' milatamatca'n tū tāyani'
 pō'ktu quilhtamacuj. Palh
 chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n
 naca'tziyā'tit Dios nakexmata a'cxni'
 na'orarli'yā'tit.

**Makapitzin tapātini'n
 ixpālacata tatlahua tū tze**

⁸Chuhua'j xmān huā'mā'
 iccāhuanicu'tunān: Kempātin
 calacapāstactit. Calālakalhu'ma'ntit.
 Calāpāxqui'tit chī lītā'timīn.
 Calātlahuani'tit tū tze. Jā ka'tla'
 camacka'tzītīt. ⁹Palh catihuālh
 cātlahuani'yān tū jā tze, jā
 titlahuani'yā'tit chuntza' hui'xina'n.
 Palh catihuālh cālakapalayān, jā
 tilakapala'yā'tit. Xatze casqui'ni'tit
 Dios xla' casicua'lanātlahuah.
 Ū'tza' huā'mā' tū Dios lacasqui'n.
 Palh chuntza' tlahua'yā'tit, Dios
 nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n.
¹⁰Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
 Tī lipāxuhua talatahui'lacu'tun,
 jātza' cachihuālh catahuanli.
 Jātza' cata'a'kskāhui'nilh.
¹¹Catamakxtekkō'lh tū jā tze ē
 catatlahuah tū tze.
 Catalihui'lilh ca'cs natalatahui'la
 pō'ktu quilhtamacuj.
¹²Dios cāmaktaka'lha tī lactze
 chi'xcuhui'n.
 Cākexmatni' ixoracionca'n.
 Dios jā cāmaktāya tī tatlahua tū
 jā tze.

¹³Nūn chā'tin caticātlahuani'n
 tū jā tze palh hui'xina'n
 xmān tlahuacu'tunā'tit
 tū tze. ¹⁴Palh hui'xina'n
 pātini'nā'tit xmān ixpālacata
 tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' Dios
 nacāsicua'lanātlahuayān. Jā
 cacājicua'ni'tit chi'xcuhui'n. Jā
 catamakchuyi'tit. ¹⁵Calacapāstactit
 Cristo ū'tza' miMāpa'ksini'ca'n.
 Cakexpa'tni'tit xmān xla'.
 Skalalh natahui'la'yā'tit
 tzej nakelhtīni'nā'tit a'cxni'
 nacātelhasqui'ni'yān chī
 a'ka'i'yā'tit Cristo. Lilacatzucu
 nakelhtīni'nā'tit hui'xina'n.
 Calacapāstactit Dios cākexmatmā'n.
¹⁶Jā titlahua'yā'tit tū jā tze.
 Chuntza' nacāmāmaxani'yā'tit
 tī cātalakapalayān hui'xina'n ē
 tī cātalichihuīna'nān tū jā tze
 ixpālacata a'ka'i'ni'yā'tit Cristo.
¹⁷Tī tatlahua tū jā tze, xla'c'n
 nacāmakapātīnīncan. Hui'xina'n
 jā chuntza' cahuantit chī xla'c'n.
 Ā'chulā' tze palh napātīni'nā'tit,
 palh chuntza' ixtalacasqui'nin Dios,
 masqui jā tlahuani'ta'ntit tū jā tze.
¹⁸Cristo xmān maktin nilh
 quimpālacataca'n. Chuntza'
 līxokolh quincuentaca'n.
 Masqui Cristo tze, xla' pātini'llh
 ixpālacataca'n tachi'xcuhui't tī
 jā tze. Nilh quimpālacataca'n,
 ixpālacata quincāmāsu'yucu'tunni'
 na ixlacatīn Dios. Masqui maknīca
 Jesucristo, hui'lhcus. ¹⁹A'cxni' jāna'
 ixlacastālancuana'n Cristo, xla'
 a'lh jā iccāchī'cani't ixlīstacna'ca'n
 nīni'n. Cātasu'yuni'llh ē cāhuanilh
 palh ū'tza' Cristo. ²⁰Xla'c'n
 a'cxni' ixtalahui'lāna'lhcus jā
 ta'a'ka'i'ni'cu'tunli Dios. Dios

lilacatzucu ixcāka'lhīmā'lh xlimacua Noé ixtlahuamā'lh barco. A'cxni' lalh lakuat, xmān kelhatzeyan tachi'xcuhui't ta'a'kapūtaxtulh nac barco na ixkelhni' xcān. ²¹Chuntza' quina'n tī quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui' xcān. A'cxni' a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n nalimāyujūyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj, chuntza' limāsu'yuyāuj Dios xapani'ttza' quincuentaca'n, ixpālacata Jesucristo lacastālancuana'ni'ttza, ē chuntza' a'kapūtaxtuni'taujtza'. ²²Jesucristo tanūni'ttza' nac a'kapūn ē hui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios. Chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' ángeles ē ixlipō'ktuca'n tī taka'lhī limāpa'ksin.

Dios cāmaxqui' catūhuālh chā'tunu' ixtachi'xcuhui't

4 Cristo pātini'lh a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Caca'tzītīt hui'xina'n tzē nac'a'kspulayān chuntza'. Jā cajicua'ntit. Tī tapātini'mā'nalh, xla'ca'n tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze. ²Chuhua'j jātza' catlahua'tit tū jā tze chī tachi'xcuhui't tī tatlahua xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ³Xapūla hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlahuacu'tun tī jā ta'a'ka'i'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē a'ntza' ixtlahua'yā'tit tū jā tze. Ixtakēstokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit ídolos. Dios

jā lakati huā'mā'. ⁴Chuhua'j tī jā ta'a'ka'i', xla'ca'n tali'a'cni' chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n palh nacātā'tlahua'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātalilakapalayān hui'xina'n. ⁵Xla'ca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlicāna' xla' nacāputzāna'ni' tī talahui'lāna'lhcus ē tī xanīntza'. ⁶Ū'tza' cālimāca'tzinica xatze tachi'huin tī xanīntza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanilh chuntza' chī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, ixlīstacna'ca'n tzē natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁷Palaj nasputkō' ixlipō'ktu. Ū'tza' tzej calilacapāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orari'yā'tit. ⁸Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quincātlahuani'ni'ta'n. ⁹Līpāxuhua nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰Dios xtum cāmaxqui'ni'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tzē nalitlahua'yā'tit tū cāmacamaxqui'ni'ta'n Dios. Chuntza' tzē namākentaxtūyā'tit tū Dios cāmacamaxqui'ni'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹Tī ta'a'kchihuina'n, catamāsu'yulh ixtachi'huin Dios. Tī tamaktāya ā'makapitzin, chuntza' catamaktāyalh chuntza' chī Dios cāmaxqui'ni't. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios ixpālacata Jesucristo. Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī limāpa'ksin. Amén.

Tapātini'n tī ta'a'ka'i'

¹²Chuhua'j tā'timin, jā tipuhua'nā'tit jā maktin

catipātini'ntit hui'xina'n.
 Caca'tzītīt chuntza' cā'a'kspula
 tī ta'a'ka'i', ē jā xmān hui'xina'n
 pātini'nā'tit. Chuntza' litasu'yu
 palh ixlicāna' hui'xina'n
 a'ka'i'yā'tit. ¹³Capāxuhua'tit chī
 pātini'mpā'na'ntit chuntza' chī
 Cristo pātini'lh. Chuntza' hui'xina'n
 napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo
 namimpala ē nalaktzi'ncan chī
 xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksin.
¹⁴A'cxni' cātalakapalayān
 hui'xina'n ixpālacata Cristo,
 napāxuhua'yā'tit ixpālacata
 Espiritu Santo nacāmaktāyayān.
 Natasu'yu xla' cātā'huil'an
 hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī
 līmāpa'ksin. Ā'makapitzin
 jā tze talichihuīna'n Cristo.
 Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit
 xla'. ¹⁵Ā'makapitzin tapātini'n
 ixpālacata xla'ca'n tamaknini'ni't.
 Ā'makapitzin tapātini'n ixpālacata
 taka'lhāna'ni't. Ā'makapitzin
 tapātini'n ixpālacata tatlahuani't
 ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzin
 tapātini'n ixpālacata tatanūni't jā
 jā ixlitanūteca'n. Jā titlahua'yā'tit
 chuntza'. ¹⁶Palh hui'xina'n
 pātini'nā'tit ixpālacata Cristo, jā
 tilimāxana'nā'tit. Camaxqui'tit
 tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata
 tapa'ksini'yā'tit Cristo.
¹⁷Chilhtza' quilhtamacuj
 tū napūputzāna'ni Dios.
 Xapūla nacāmakapātini'ncan
 ixtachi'xcuhui't Dios. Palh quina'n
 naquincāmakapātini'nān xapūla,
 ā'chulā' nacāmakapātini'ncan
 xla'ca'n tī jā ta'a'ka'i' xatze
 tachihuīn tū i'xla' Dios. ¹⁸Chuntza'
 tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' ta'a'kapūtaxtu
 xalactze chī'xcuhui'n,
 ĩtū nacā'a'kspula chī'xcuhui'n tī
 jā tze ē tī talakmaka'n Dios?
¹⁹Palh ixtalacasqui'nin Dios
 natapātini'n makapitzin ixpālacata
 tatlaha tū tze, catatlahualhcus tū
 tze. Catalipāhuanli xmān Dios. Xla'
 tlahuakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nan ē
 pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lha.
 Xla' pō'ktu quilhtamacuj
 mākentaxtū tū huan.

**Cāmaxqui'ca talacapāstacni'
 tī ixta'a'ka'i'**

5 Quit iccāmaxqui'cu'tunān
 talacapāstacni' hui'xina'n
 tī xanapuxcu'nu' nac templo.
 Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit
 iclaktzi'lh chī pātini'lh Cristo.
 Nā quit naquilakachi'xcuhui'can
 a'cxni' nalakachi'xcuhui'can Cristo
 a'cxni' namimpala. ²Iccāsqui'ni'yān
 nacāmaktaka'lhā'tit ixlacstīn Dios tī
 xla' cāmacamaxqui'n. Calitlahua'tit
 ixlipō'ktu mintalacapāstacni'ca'n
 ē jā casātlahua'tit. Jā xmān
 titlahuayā'tit ixpālacata
 tlajacu'tunā'tit tumin.
 Cacāmaktaka'lhtit xmān
 ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit
 Dios. ³Jā ixtēcu'ni'n hui'xina'n tī
 cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit
 chuntza' chī ixtalacasqui'nin
 Dios. Chuntza' xla'ca'n tze
 nacātamaksca'tāni' chī hui'xina'n.
⁴Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu'
 milipō'ktuca'n hui'xina'n tī
 xanapuxcu'nu' nac templo. Xla'
 cāmaktaka'lhkō' ixlacstīn ē cuenta
 tlahua chī scujni'ta'ntit hui'xina'n.
 A'cxni' Jesucristo namimpala,

Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n.

⁵Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacāxepa'tni'tit xanapuxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milipō'ktuca'n hui'xina'n nalālakachi'xcuhui'yā'tit. Jā capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze hui'xina'n ē jā ā'makapitzīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

⁶Jā ka'tla' camakca'tzītī. Cakexpa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza' tī ka'lhī lītlī'hui'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁷Pō'ktu tū cāmāmakchuyīyān, catamakxtektit Dios nacāmaktāyayān. Xla' cāmaktaka'lhān.

⁸Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamakxtektit nacātatlajayān. Skāhui'ni' tī mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'.

⁹Jā camakxtektit chī a'ka'i'yā'tit. Chuntza' calitlaja'tit skāhui'ni'. Calacapāstactit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj a'nan tā'timīn tī nā

tapātīni'mā'nalh. ¹⁰Dios pāxqui'nin. Quincālacsacni'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksini'yāuj Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātīni'nā'titcus ā'macsti'nalj, Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyayān natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit. ¹¹Dios ka'lhikō' ixlipō'ktu lītlī'hui'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

¹²Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta tū jā laclhmān. Quit tzej icca'tzī xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka'i'. Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit ū'tza' ixlicāna'. Chuhualj jā camakxtektit chī a'ka'i'yā'tit huā'mā' xatze tachihuīn.

¹³Cāmacā'ni'yān saludos xlaca'n tī xalanī'n nac templo nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacni't. Marcos tī hua'chi quinka'hua'cha, nā xla' cāmacā'ni'yān saludos.

¹⁴Calāskōkatit ixpālacata hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit. Tzej calatapā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos ti ixta'a'ka'i'

1 Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tzē nalipāxuayāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzi'n tachi'xcuhui't, ē chuntza' quincālaktzi'nān kēxtim ixpālacata a'ka'i'ni'yāuj Jesucristo. ²Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Chī tahuani't ti tatapa'ksini' Dios

³Dios, ka'lhī lhūhua' litli'huiqui ē quincāmaxqui'ni'ta'n ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj natahui'layāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n, ixpālacata lakapasāuj Dios. Nā quincāmāta'satinin ixpālacata natā'tahui'layāuj nac a'kapūn jā xla' māpa'ksini'n ē jā xkakana'n. ⁴Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lhūhua' tū tze chuntza' chī xla' huani't. Dios quincāmaxqui'ni'ta'n chī nalīsāsti'latā'kchokoyāuj.

Quincāmaxqui'yān xasāsti' quintalacapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tzē namakxtekāuj tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. ⁵Hui'xina'n a'ka'i'yā'tittza' xatze tachihuin ixtla' Jesucristo, ē chuntza' ixlacasqui'nca nalihui'līyā'tit natlahua'yā'tit tū tze. Ē jā xmān huā'mā'. Nā ixlacasqui'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixtla' Dios. ⁶Nā ixlacasqui'nca mina'cstuca'n natatapa'ksiyā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatzucu napātini'nā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷Nā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit tā'timīn. Ē jā xmān tā'timīn. Nā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

⁸Ixlipō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlicāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁹Tī jā tatlahua tzamā' tachihuin, xlaca'n hua'chi lakatzini'n ixpālacata xlaca'n jā taca'tzi. Hua'chi lakatzini'n ixpālacata tapātza'nkāni't palh

Dios cāxapani'ni'ttza' ixcountaca'n.

¹⁰Chuntza' tā'timīn, calīhui'li'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cāta'satini'ta'n ē cālacsacni'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, jā catitamakahuastit. ¹¹Chuntza' nacātamaxquī'yān talacasqui'nīn tzē natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksini'n quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtaxtūyān.

¹²Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālimāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn, masqui hui'xina'n lakapasā'tit, ē masqui tzej a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlicāna' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n.

¹³Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn chī icthui'lhcus.

¹⁴Quit icca'tzī hua'chi palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

¹⁵Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tzē nalilacapāstacā'tit pōktu quilhtamacuj a'cxni' xanīntza' na'icuan.

Laktzī'nca Jesucristo chī ka'lhī limāpa'ksīn

¹⁶Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī ka'lhī limāpa'ksīn quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuīn tū tamāsu'yuni't chi'xcuhui'n tī ta'a'kskāhuī'nincu'tun. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzī'uj chī ka'lhī lītli'huī'qui. ¹⁷A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quinTāta'ca'n

māka'tli'lh Jesucristo. Mincha' a'ktin tachihuīn nac a'ktin poklhu' xaslamama. Huanli: “Ū'tza' huā'mā' quinKa'hua'cha tī icpāxqui' ē quimakapāxui.” ¹⁸Māni' quina'n ickexmatui tzamā' tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'huī'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

¹⁹Ū'tza' ā'chulā' iclī'a'ka'ī'yāuj tū tatzō'kli profetasna' tī cāmātzō'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelhtahua'ka'yā'tit tū tatzō'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit. Huā'mā' hua'chi lāmpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. ²⁰Ixlacasqui'nca nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzō'kni' tū tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuīna'nī'n. ²¹Tū ixtamāsu'yu a'kchihuīna'nī'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. Tzamā' lactze chi'xcuhui'n tī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan tū ixcāmāpāstaqui Espīritu Santo.

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'

Judas 4-13

2 Lakmajtza' ixtatanū na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't ā'makapitzīn a'kchihuīna'nī'n tī ixta'a'kskāhuī'nin. Nā natatanū na mimpu'nanca'n ā'makapitzīn tī natamāsu'yu tū jā ixlicāna'. Tū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua chī talī'a'ka'ī' makapitzīn. Tzamā'

a'kskāhuī'ni'ni'n natamāsu'yu Jesucristo jā i'Ska'ta' Dios masqui xla' ū'tza' tī xokolh ixcuentaca'n. Ā'limaktin nacāmakapātīnīncan xla'ca'n ixpālacata tū tatlahua. ²Chi xla'ca'n natalatā'kchoko, hua'chi jā tū tū nacālimāmāxanīcan. Lhūhua' tī nata'a'ka'i'cu'tun tū natamāsu'yu xla'ca'n. Nā natatlahua tū jā tze chī natatlahua tzamā' a'kskāhuī'ni'ni'n. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze nalichihuīna'ncan xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ³Tzamā' a'kskāhuī'ni'ni'n taka'lhīcu'tun tumīn. Ū'tza' nacātalimāsu'yuni'yān tū jā ixlicāna'. Dios makāstza' lihū'i'linī't nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī tatlahua chuntza'. Tzamā' a'kskāhuī'ni'ni'n nā xla'ca'n nataxoko na ixlacatīn Dios.

⁴Dios jā cāmātza'nkēna'ni'lh ángeles tī tatlahualh tū jā tze. Cāmāyujūlh nac pūpātīn. A'ntza' jā cā'pucsua' natatachoko chī xatachī'ni'n hasta tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namakapātīnīni'n Dios. ⁵Dios cāmakapātīnīnli tachi'xcu'huī't tī ixtahuī'lāna'lh makās. Macamilh lakuat. Ū'tza' talinīkō'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't nac cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze ya tachi'xcu'huī't ixtahuānī't. Dios cāmakapūtāxtūlh xmān kelhatzeyan tachi'xcu'huī't. Chā'tin ixuanīcan Noé. Xla' ixcāmāsu'yuni' tachi'xcu'huī't ixlacasqui'nca līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶Dios cāmakapātīnīnli xalanī'n nac cā'lacchicni' jā ixuanīcan Sodoma ē nā jā ixuanīcan Gomorra. Dios cā'lhucuyukō'lh tzamā' a'ktu'

cā'lacchicni'. Chuntza' Dios limāsu'yulh xla' cāmakapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun. ⁷Dios māxtulh nac Sodoma chā'tin chi'xcu' tī ixuanīcan Lot. Chuntza' lī'a'kapūtāxtulh. Lot tze ya chi'xcu' ixuanī't ē ixlitamakchuyī ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma jā tze ya chi'xcu'huī'n. ⁸Lot tze ya chi'xcu' ixuanī't. Ē ixcātā'lahuī'lh ē ixcālaktzī'n ē ixcākexmata lakalī lakalī, ē ū'tza' līlipuhuanli tū ixtatlahua tū jā tze. ⁹Māpa'ksīni' Dios namakapūtāxtū chā'tin chi'xcu' tī pātīni'mā'lh palh a'ka'i'ni' Dios. Dios, masqui jāna'j cāmakapātīnīn tī jā tze ya chi'xcu'huī'n, nacāmakapātīnīn tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'ni. ¹⁰Ā'chulā' nacāmakapātīnīn tī talakmaka'n ixlimāpa'ksīn Dios ē tatlahua tū jā tze chī ixtalacapāstacni'ca'n. Xla'ca'n jā tājicua'n natatlahua tū jā tze. Tatlahua xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Jā tājicua'n talakapala tī taka'lhī limāpa'ksīn. ¹¹Jā chuntza' tatlahua ángeles masqui xla'ca'n ā'chulā' taka'lhī limāpa'ksīn. Ángeles jā talakapala ā'chā'tin ē jā tamālacsu'yu na ixlacatīn Dios.

¹²Tzamā' chi'xcu'huī'n jā takexmata. Tatlahua tū ū'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tū jā takexmata. Xla'ca'n hua'chi animalh xala' nac cā'qui'huī'n tū tayuja nac a'ksuj ē jāla catita'a'kapūtāxtulh. Nacāmaknīcan. Nā chuntza' tzamā' chi'xcu'huī'n nā natasputa hua'chi animalh. Dios nacāmakapātīnīn. ¹³Chuntza' xla'ca'n natalixoko tū talīmakapātīnīnli ā'makapitzīn. Xla'ca'n cā'cuhuīni' talakati

tako'ta ē tatlahua ā'catūhuāl̄h tū jā tze. Līmāxana' chī xlaça'n cātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit, lihuan xlaça'n tapuhuan nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n.

¹⁴A'cxni' xlaça'n talaktzī'n chā'tin puscāt, tapuhuan tū jā tze. Ixlipō'ktu ixtalacapāstacni'ca'n jā tze. Ta'a'kskāhui' tī jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Talacapāstaca chī natalika'lhī lhūhua' tumīn. Dios nacāmakapātīnīn. ¹⁵Xlaça'n tamakxteknī't xalacatzajua' tej ē ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huan chī Balaam tī ixka'hua'cha Beor. Xla' a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. Ixlakati tumīn. Tlahualh tū jā tze nalītlaja tumīn. ¹⁶Balaam lacaquilhnīca. Masqui burros jā tachihuīna'n, xla' chihuīna'nli ixburro hua'chi chā'tin chi'xcu'. Quilhnīl̄h tū ixtlahuacu'tun. Xmān chuntza' Balaam jā makxtecca natlahua tū jā tze tū ixtlahuacu'tun.

¹⁷Tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna', xmān ta'a'kskāhuī'nin. Jā tū ixtapalhca'n. Xlaça'n hua'chi mu'sni' tū pūtīnī't. Xlaça'n hua'chi poklhnu' tū cāmākosū ū'ni' ē jā talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't jā nacāmacā'n tzamā' chi'xcuhui'n a'ntza' jā natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj jā cā'puçsua'. ¹⁸Xlaça'n ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachihuīna'n. Tū tahuan, jā tū ixtapalh. Xlaça'n tamāsu'yu tze palh chā'tin tlahua tū lacasqui'n quimacni'ca'n tū jā tze. Chuntza' tali'a'kskāhui' xlaça'n tī tamakxtekmā'nalhcus tū ixtatlahua a'cxni' jāna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios.

¹⁹Tahuan xlaça'n tzē natatlahua catūxcuhuāl̄h tū talacasqui'n. Jā ixlicāna'. Xlaça'n chī tachī'nī'n ixpālacata jāla tamakxtecca tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' jāla makxtecca catūhuāl̄h, chuntza' xla' hua'chi tachī'n. ²⁰Tī talakapasni't Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē chuntza' talimāxteknī't tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj, ē palh xlaça'n natatlahuapala tū jā tze ē jātza' la tamakxtecca, chuntza' ā'chulā' natala chī ixtahuanī't xapūla. ²¹Ā'chulā' tze palh jā ixtaca'tzil̄h chī lilacatejtin latā'kchokocan. Masqui ixtaca'tzī, tamakxtekli ixlīmāpa'ksin Dios tū ixcāmāsu'yuni'canī't. ²²Chuntza' xlaça'n hua'chi lakatin chichi'. Huancan:

Chichi' hua'pala ixpa'tlā'nat.
Pa'xni' a'cxni' paxni'ttza',
taspi'tpala natapi'li' nac
cā'pūtlū'n.

Namimpala quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo

3 Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixli'a'ktu' carta tū iccātzo'kni'nī'ta'n. A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tunān tū tze ē tū ca'tziyā'tittza' hui'xina'n. ²Iclacasqui'n hui'xina'n nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit līmāpa'ksin tū ixla' Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Tzamā' līmāpa'ksin iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.

³Ixlasasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān. A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan chī'xcuhui'n tī natatlahuatā'kchoko ixlipō'ktu tū jā tze tū xla'a'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. ⁴Xla'a'n natahuan: “Jesucristo huanli xla' nataspi'tpala. Chuhua'lj, čjāchu hui'lh? Jā mini't. Quinapapana'ca'n tanini'ttza'. Lacxtim lamā'lh chuhua'lj a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj.” Chuntza' natahuan xla'a'n. ⁵Huā'mā' jā ixlicāna'. A'nan kempātin tū xla'a'n taca'tzi ē tū jā talichihuīna'ncu'tun xla'a'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuīna'nli ē chuntza' talilalh a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj lītlahuaca xcān ē ixui'lh na ixpu'nan xcān. ⁶Cā'quilhtamacuj chī ixui'lh xapūla, līmālakspūtūca xcān, a'cxni' lalh lakuat. ⁷A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahui'lāna'lh chuhua'lj, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios lilacsacni't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmakapātininkō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī jā tze.

⁸Tā'timin, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksīni' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzi'n chī a'ktin mil cā'ta. Nā a'ktin mil cā'ta laktzi'n chī a'ktin quilhtamacuj. ⁹Ā'makapitzin tapuhuan Dios tamakapali namākentaxtū tū huanī't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n lilacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātinī'n nac pūpātin. Xla' lacasqui'n ixlipō'ktuca'n catamakxteklī tū jā tze.

¹⁰Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo.

Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzi namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalaksputa. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nan. Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhucukō' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nac nac cā'quilhtamacuj.

¹¹Chuhua'lj, ixpālacata natalakuankō' ixlipō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalilatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nin Dios. ¹²Hui'xina'n lipāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcukō'. Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu chuhua'lj nac a'kapūn. ¹³Dios huanī't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huanī't Dios.

¹⁴Chuntza', tā'timin, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatin Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tzē nacātalī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumliyān Dios. ¹⁵Caca'tzītīt hui'xina'n Dios lilacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzin tī nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' jāna'lj limimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxqui'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios mālacpuhuanilh. ¹⁶Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cātzo'knuni'n

hui'xina'n. Nac ā'makapitzin ixcarta
 a'nan jā jicslīhua' kexmatcan. Ē
 a'ntza' jā jicslīhua', makapitzin
 chi'xcuhui'n jā tzej tamāsu'yu.
 Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata
 ē xtum xtum ta'a'ka'i'. Jā ixlicāna'
 chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn
 Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo.
 Ū'tza' nacālimakapātinīn Dios.

¹⁷Hui'xina'n, tā'timīn,
 ca'tziyā'tittza' chī

ta'a'kskāhui'nincu'tun tzamā'
 tī jā tzeya chi'xcuhui'n. Jā
 cacāta'a'kskāhui'n hui'xina'n. Palh
 nacāta'a'kskāhui'yān, chuntza'
 namakxtekā'tit na'a'ka'i'yā'tit.
¹⁸Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū
 lipāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttit
 ixpālacata Makapūtaxtūnu' tī
 quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
 Camāka'tli'ca chuhua'j ē pō'ktu
 quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n

1 Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā'
carta ixpālacata Jesucristo.
Ū'tza' tī quincāmaxquī'yān xasāsti'
quilatamatca'n. Xla' ixui'lhtza' a'cxni'
jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj.
Quina'n ickexmatnī'tauj tū ixuan
xla' a'cxni' ixlatlā'huan nac
cā'quilhtamacuj. Iclilaktzī'nī'tauj
quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj ē
iclixa'manī'tauj quimacanca'n. ²Tī
māstā' quilatamatca'n, xla' tasu'yulh
huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.
Quina'n iclaktzī'uj. Ē
iclichihuīna'nāuj chī iclaktzī'nī'tauj.
Iccālītā'chihuīna'nān hui'xina'n
ixpālacata tī māstā' quilatamatca'n.
Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixtā'hui'lh
Dios quinTāta'ca'n. Xla' natahui'la
pō'ktu quilhtamacuj. Xla' milh ē nā
quina'n iclaktzī'uj. ³Iccāhuaniyān tū
iclaktzī'nī'tauj ē tū ickexmatnī'tauj.
Chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit
chu chā'tin nalitaxtuyāuj tū
a'ka'i'yāuj. Nā tzē naca'tziyā'tit
quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo
i'Ska'ta' quincātā'hui'lan. ⁴Huā'mā'
iccātzo'knuni'yān hui'xina'n
ixpālacata chuntza' naka'lhiyāuj
tapāxuhuān.

Dios ū'tza' taxkaket

⁵Tū quincāmāsu'yuni'n Jesucristo,
ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'yān
hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Dios
ū'tza' taxkaket. Jā cā'pucsua' a'ntza'
jā hui'lh xla', ixpālacata xla' tze ē
jā maktin tlahua tū jā tze. ⁶Palh
huanāuj chu chā'tin quina'n ē
Dios, ē palh tlahuatlā'huanāuj
tū jā tze, chuntza' tasu'yu palh
a'ksa'nīni'nāuj. Tasu'yu palh jā
tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷Palh
tlahuayāuj tū tze, tlā'huanāuj nac
cā'taxkaket, chuntza' chī Dios
hui'lh nac cā'taxkaket. Chuntza'
ixlicāna' palh chu chā'tin quina'n
ē Dios. Ixka'lhni' Jesucristo,
i'Ska'ta' Dios, quincāxapani'kō'yān
ixlipō'ktu quincuentaca'n.

⁸Palh huanāuj palh jā
tlahuani'tauj tū jā tze,
chuntza' ta'a'kskāhui'yāuj
quina'estuca'n. Jā ixlicāna' tū
huanāuj. ⁹Palh huaniyāuj Dios
palh tlahuani'tauj tū jā tze, xla'
naquincāmātza'nkēna'ni'yān ē
naquincāxapani'kō'yān ixlipō'ktu
quincuentaca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj
ixpālacata Dios tze ē pō'ktu
quilhtamacuj mākentaxtū tū huan.
¹⁰Palh ixuāuj jā tū tlahuani'tauj

tū jā tze, chuntza' Dios a'ksa'nini' limāxtuyāuj. Chuntza' ixlitasu'yulh jā a'ka'i'yāuj ixlicāna' tū ixtachihuīn Dios.

**Cristo tā'chihuīna'n Dios
quimpālacataca'n**

2 Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn. Iccāhuaniyān jā catlahua'tit tū jā tze. Palh catihuālh tlahua tū jā tze, ka'lhīyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Xla' jā tlahuanī't tū jā tze. ²Jesucristo nīlh nac cruz. Chuntza' xla' līxokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuentaca'n. Xla' nīlh naxoko ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³Palh mākentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj Dios. ⁴Palh chā'tin nahuan xla' lakapasa Dios, ē palh xla' jā tlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla' a'ksa'nini'n ē jā a'ka'i' ixtachihuīn Dios.

⁵Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n tzej tapāxquī' Dios. Chuntza' tze līca'tziyāuj palh quina'n chu chā'tin chī Dios. ⁶Palh tī huan: “Quit ictā'lamā'lh Dios”, ixlacasqui'nca xla' nalatā'kchoko chuntza' chī Jesucristo ixlatlā'huan.

Xasāsti' limāpa'ksīn

⁷Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ixpālacata a'ktin limāpa'ksīn tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' chū'cus a'ka'i'tit hui'xina'n.

⁸Chuhua'j xasāsti' limāpa'ksīn tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo

mākentaxtūnī'ttza' huā'mā' limāpa'ksīn ē nā hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit. Chuntza' hua'chi laksputmā'lhtza' cā'pucsua' ē hua'chi māxkakēni'mā'lhtza' Cristo.

⁹Tī tahuan tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huancus jā cā'pucsua'. ¹⁰Tī tapāxquī' ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan nac taxkaket. Chuntza' jā tamāmakahuasī ā'chā'tin. ¹¹Tī jā talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan nac cā'pucsua'. Jā taca'tzi jā talatlā'huan, ixpālacata a'ntza' jā cā'pucsua' jāla talacahuāna'n.

¹²Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, ixpālacata Dios cāmātza'nkēna'nī'nī'ta'n mincuentaca'n ixpālacata Jesucristo. ¹³Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, ixpālacata lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n lactli'huī'quin. Hui'xina'n a'ka'i'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'.

¹⁵Jā calakatītit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā calakatītit tū jā xatze tū tatlahua tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Tī talakati tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n jā tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶Ixlipō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' jā ixtla' Dios quinTāta'ca'n. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahua tū jā tze tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. Talaktzi'ncu'tun tū jā tze. Ka'tla' talimakca'tzi tū taka'lhī. Ixlipō'ktu tzamā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasqui'n tachi'xcuhui't. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, xlaca'n natatahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj.

Namin ti na'a'kskāhui'nin

¹⁸Quilacstīn, sputmā'lh tzamā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'n namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j tatasu'yuni't lhūhua' ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Ū'tza' lica'tziyāuj ixlisputni'tza' tzamā' quilhtamacuj. ¹⁹Tī ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo, xlaca'n jā ixlicāna' ta'a'ka'i' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalitaxtumlinī'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka'i'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātātā'latachokon quina'n. Tataxtumlil. Chuntza' talitasu'yu xlaca'n jā ta'a'ka'i' chuntza' chī quina'n.

²⁰Hui'xina'n, Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' lica'tziyā'tit milipō'ktuca'n

xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ²¹Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Ca'tziyāuj xtum tū ixlicāna' ē nā xtum tū jā ixlicāna'.

²²Tī ta'a'kskāhui'nin, xlaca'n tahuan Jesús jā ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lil ixlīmāpa'ksini'. Tī tahuan chuntza', xlaca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Xlaca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā i'Ska'ta' talakmaka'n. ²³Tī talakmaka'n i'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios jā cātā'lahui'lh. Tī tahuan Jesús ū'tza' Cristo, i'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahui'lh xlaca'n.

²⁴Hui'xina'n jā capātza'nkātīt tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh jā napātza'nkāyā'tit tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahui'layān i'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. ²⁵Cristo huanī't xla' naquincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputi.

²⁶Quit iccātzo'knuni'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nān ā'makapitzīn tī cā'a'kskāhui'cu'tunān hui'xina'n. ²⁷Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Espīritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Chuntza' jā maclacasqui'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātamāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlipō'ktu. Tū xla' māsu'yu, ū'tza' ixlicāna'. Xla' jā māsu'yu catūhuālh tū jā ixlicāna'. Jā catalakaspi'tni'tit Cristo. Ū'tza' Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

²⁸Chuhua'j quilacstīn, jā catalakaspī'tni'tit Cristo. Chuntza' jā catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Jā catimāxana'nui na ixlacatīn. ²⁹Hui'xina'n ca'tziyā'tit Jesucristo xmān tlahua tū tze. Nā chuntza' naca'tziyā'tit tī tatlaha tū tze, ixlipō'ktuca'n xla'ca'n ixlacstīn Dios.

Quina'n ixlacstīn Dios

3 Caca'tzītī chī Dios quincāpāxqui'yān ixpālacata huanli quina'n ixlacstīn Dios. Ixlīcāna' quina'n ixlacstīn Dios. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n jā ixlacstīn Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Ū'tza' xla'ca'n jā talīkexmata palh quina'n ixlacstīn Dios. ²Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios. Jāna'j ca'tzīcan chī nalītaxtuyāuj. Tū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalītaxtuyāuj chī xla', ē nalaktzī'nāuj Cristo chī xla'. ³Tī taka'lhīmā'nalh natalaktzī'n Cristo, ixlipō'ktuca'n xla'ca'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chī Cristo.

⁴Ixlipō'ktuca'n tī tatlaha tū jā tze, xla'ca'n jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā limacuan. ⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlahuanī't nūn a'ktin tū jā tze. ⁶Ixlipō'ktuca'n tī cātā'lahuī'lh Cristo, xla'ca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlipō'ktuca'n tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'ca'n jā talaktzī'ni't

Cristo ē jā talakapasni't.

⁷Quilacstīn, jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān ā'makapitzīn tī cātahuaniyān tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Tī tatlahuatā'kchoko tū tze, xla'ca'n tze chuntza' chī Cristo. ⁸Tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'ca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni', ixpālacata skāhuī'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlahuanī't tū jā tze a'cxni' mālacatzuculh tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālaksputū tū tlahua skāhuī'ni'.

⁹Tī ixlacstīn Dios, xla'ca'n jā'tza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata Dios cāmaxqui'ni't xasāsti' ixlatamatca'n. Jā'tza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata ixlacstīntza' Dios. ¹⁰Chuntza' tasu'yu tī ixlacstīn Dios ē tī ixlacstīn skāhuī'ni'. Tī jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxqui' ixtā'timīnca'n, xla'ca'n jā ixlacstīn Dios.

Ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj

¹¹Huā'mā' līmāpa'ksīn tū cātāmāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxqui'yāuj. ¹²Jā calauj chī Caín tī tapa'ksīni'lh skāhuī'ni'. Xla' maknīlh ixtā'tin. ¿Chī līmāknīlh? Maknīlh ixpālacata Caín tlahualh tū jā tze ē quīchlaktzī'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

¹³Tā'timīn, palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jā cātā'ktzī'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. ¹⁴Quina'n ca'tziyāuj masqui hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj

xasāsti' quilatamatca'n. Huā'mā'
 ca'tziyāuj ixpālacata cāpāxqui'yāuj
 quintā'timīnca'n. Tī jā tapāxqui'
 ā'makapitzīn, xlaca'n hua'chi
 xanīnī'ncus ē jā taka'lhī xasāsti'
 ixlamatatca'n. ¹⁵Tī taquiclhaktzī'n
 ixtā'tinca'n xlaca'n hua'chi
 maknīnī'nī'n na ixlacatīn Dios.
 Hui'xina'n ca'tziyā'tit maknīnī'nī'n
 jā taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n
 tū jā catilakspu'tli. ¹⁶Cristo
 quincāpāxqui'yān ē māstā'lh
 ixlamatat quimpālacataca'n.
 Chuntza' quincāmāsu'yuni'n
 chī nalīpāxqui'nīnāuj. Chuntza'
 quina'n tzē natamacamāstā'yāuj
 ē nalīnyāuj ixpālacataca'n
 quintā'timīnca'n palh
 ixlacasqui'nca. ¹⁷Palh chā'tin ka'lhī
 tū maclacasqui'n ē palh laktzī'n
 ixtā'tin jā tū ka'lhī, ē palh xla' jā
 lakalhu'man, chuntza' tasu'yu
 jā pāxqui' Dios. ¹⁸Quilacstīn, jā
 xmān nahuanāuj cāpāxqui'yāuj
 ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj
 ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu
 palh ixlicāna' cāpāxqui'yāuj, ē jā
 xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatīn Dios

¹⁹Palh cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn,
 chuntza' ca'tziyāuj ixlicāna'
 tapa'ksīnī'yāuj Dios. Chuntza' jā
 tamakchuyiyāuj na ixlacatīn
 Dios. ²⁰A'cxni' makca'tziyāuj na
 quilistacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā
 tze, lacapāstacāuj chī Dios a'chulā'
 xaka'tla' ē jā quilistacna'ca'n. Xla'
 ca'tzīkō' ixlīpō'ktu tū tlahuanī'tauj.
²¹Tā'timīn, palh jā makca'tziyāuj na
 quilistacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā
 tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui
 na ixlacatīn Dios. ²²Dios

naquincāmaxqui'yān tū nasqui'nāuj
 ixpālacata kexmatni'yāuj
 ixlīmāpa'ksīn ē tlahuayāuj tū Dios
 lacasqui'n. ²³Ixlīmāpa'ksīn ū'tza'
 huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo
 i'Ska'ta' ē nalāpāxqui'yāuj chuntza'
 chī xla' quincāmāpa'ksīyān.
²⁴Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn
 Dios, cātā'lahui'lh Dios. Xla'
 quincāmaxqui'nī'ta'n Espīritu
 Santo ē ū'tza' lica'tziyāuj Dios
 quincātā'hui'lan.

Ā'makapitzīn jā talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo

4 Tā'timīn, jā cacā'a'ka'itit
 ixlīpō'ktuca'n tī tahuān
 talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn
 Espīritu Santo. Skalalh
 catahui'la'tit ē calacapāstactit
 palh lacxtim tū a'ka'i'nī'ta'ntittza'.
 Chuntza' naca'tziyā'tit palh
 tamāsu'yumā'nalh ixtachihuīn Dios.
 Lhūhua' a'nan a'kskāhui'nī'nī'n tī
 tahuān talīchihuīna'n ixtachihuīn
 Dios. ²Na'iccāhuanīyān hui'xina'n
 chī nalica'tziyā'tit palh ixlicāna'
 Espīritu Santo cāmāchihuīnī.
 Taka'lhī Espīritu Santo tī tahuān
 palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios
 lihui'lilh ixlīmāpa'ksīnī' ē nā
 quilacatuncuhui'chi ē chuntza'
 lītachi'xcuhui'lilh. Ixlīpō'ktuca'n
 tī chuntza' tahuān, xlaca'n
 taka'lhī Espīritu Santo tī Dios
 macamilh. ³Tī tahuān jā ixlicāna'
 palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios
 lihui'lilh ixlīmāpa'ksīnī' ē nā
 tahuān jā quilacatuncuhui'chi
 ē jā tachi'xcuhui'lilh, xlaca'n jā
 taka'lhī Espīritu Santo. Xlaca'n
 xmān cātahuanīyān ixtachihuīn
 ixtā'lāquiclhaktzī' Cristo.

Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j hui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁴Quilacstīn, hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālītłaja'nī'ta'ntit ixlīmāpa'ksin Espiritu Santo tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n. Espiritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhī lītli'hui'qui ē jā skāhuī'ni' tī cāmāpa'ksī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n xlaca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' talikexmatni' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁶Quina'n tapa'ksini'yāuj Dios. Tī talakapasa Dios, xlaca'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tī jā talakapasa Dios, xlaca'n jā takexmatcu'tun tū māsuyuyāuj. Chuntza' tzē nalica'tziyāuj tī tamāsu'yu tū ixlīcāna' ē nā tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'.

Dios cāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't

⁷Tā'timīn, ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Tī tapāxqui'nin, xlaca'n ixlacstīn Dios ē talakapasa Dios. ⁸Tī jā tapāxqui'nin xlaca'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tziyāuj ixpālacata Dios cāpāxqui'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹Dios quincāpāxqui'yān. Huā'mā' limāsu'yulh a'cxni' macamilh nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tī xmān chā'tin ixuanī't. Macamilh ixpālacata nalīka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁰Chī quina'n

pāxqui'yāuj Dios jā chī Dios quincāpāxqui'yān. Xla' māsuyulh chī quincāpāxqui'yān a'cxni' macamilh i'Ska'ta' ē ū'tza' tī xokolh quincuentaca'n.

¹¹Tā'timīn, Dios lhūhua' quincāpāxqui'yān. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca quina'n nalāpāxqui'yāuj. ¹²Dios jā tī chā'tin laktzi'nī't. Palh lāpāxqui'yāuj, chuntza' Dios quincātā'hui'lan. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. ¹³Quina'n ca'tziyāuj Dios quincātā'hui'lan. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata quincāmaxqui'nī'ta'n Espiritu Santo. ¹⁴Quina'n iclaktzi'nī'tauj i'Ska'ta' Dios. Iclīchihuīna'nāuj Dios quinTāta'ca'n macamilh i'Ska'ta' nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁵Tī ta'a'ka'i' ē tahuan Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios, cātā'hui'lh Dios.

¹⁶Quina'n ca'tziyāuj ē a'ka'i'yāuj Dios quincāpāxqui'yān. Dios cāpāxqui' ixlīpō'ktu tachi'xcuhui't. Dios cātā'hui'lh tī tapāxqui' ā'makapitzīn. ¹⁷Ixlacasqui'nca nalīpāxqui'yāuj Dios ixlīpō'ktu quilīstacna'ca'n. Chuntza', huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quina'n napāxqui'nināuj chuntza' chī Cristo pāxqui'nin. Chuntza' jā catijicua'nui tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'ni' tachi'xcuhui't. ¹⁸Tī tapāxqui' Dios, xlaca'n jā tājicua'ni' Dios palh nacāmakapātīnīn. Palh chā'tin pāxqui'nin, xla' jātza' ka'lhī tājicūāt. Tī tājicua'n Dios nacāmakapātīnīn, xlaca'n jāna'j tzej tapāxqui' Dios.

¹⁹Quina'n pāxqui'yāuj Dios ixpālacata xla' xapūla

quincāpāxqui'n. ²⁰Palh chā'tin huan: "Quit icpāxqui' Dios", ē palh jā laktzi'ncu'tun ixtā'tin, xla' jā ixlicāna' tū huan. Palh xla' jā pāxqui' ixtā'tin tī laktzi'n, xla' jāla pāxqui' Dios, ixpālacata jāla laktzi'n Dios. ²¹Tzamā' limāpa'ksin tū Dios quincāmaxqui'n, ū'tza' huā'mā': Tī tapāxqui' Dios nā natapāxqui' ixtā'timınca'n.

Namāpānūyāuj tū jā tze

5 Tī ta'a'ka'i' Jesús ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini', xlaca'n ixlacstīn Dios. Tī tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n, xlaca'n nā tapāxqui' ixlacstīn Dios. ²Chuntza' palh pāxqui'yāuj Dios ē palh kexmatni'yāuj tū quincālimāpa'ksiyān, nā nacāpāxqui'yāuj nā ixlacstīn Dios. ³Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlimāpa'ksin. Jā jicslihua' namākentaxtūyāuj ixlimāpa'ksin. ⁴Ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios tamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. Quina'n tzē namāpānūyāuj tū jā tze, ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ⁵Tī ta'a'ka'i' palh Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios, xmān xlaca'n tzē natamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios

⁶Ca'tziyāuj Jesucristo ixlicāna' i'Ska'ta' Dios. Chuntza' huanli Dios a'cxni' a'kpaxli Jesús. Nā a'cxni' Jesús niłh, nā Dios māsu'yulh xla' i'Ska'ta' ixuanī't. Cristo tī Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini', xla' ū'tza' Jesús tī a'kpaxli ē nā niłh nac

cruz. Nā Espiritu Santo māsu'yu Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo māsu'yu xmān tū ixlicāna'. ⁷A'nan kelhatu'tun nac a'kapūn tī tahuan Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Kelhatu'tun xlaca'n: Dios quinTāta'ca'n ē Espiritu Santo ē nā ū'tza' tī huanican Tachihuīn. Chu chā'tin talītaxtu. ⁸Nac cā'quilhtamacuj a'nan kelhatu'tun tī tamāsu'yu Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo chuntza' quincāmāsu'yuni'yān. Nā Dios chuntza' māsu'yulh a'cxni' Jesús a'kpaxli ē a'cxni' niłh. ⁹Quina'n a'ka'i'yāuj tū tahuan tachi'xcuhuī't. Ā'chulā' na'a'ka'i'yāuj tū huan Dios. Dios lichihuīna'n Jesús ū'tza' i'Ska'ta'. ¹⁰Tī talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n tamakca'tzi na ixlistacna'ca'n ixlicāna' tū ta'a'ka'i'. Makapitzin jā ta'a'ka'i' chī Dios huanli Jesús ū'tza' i'Ska'ta'. Chuntza' xlaca'n ixtalimāxtulh Dios a'ksa'nini' ixpālacata jā ta'a'ka'i'ni't tū Dios huanli ixpālacata i'Ska'ta'. ¹¹Ca'tzican ixlicāna' tū Dios huan, ixpālacata quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catisputli, palh lipāhuanāuj i'Ska'ta'. ¹²Tī talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī jā talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Māstā'ca talacapāstacni'

¹³Quit iccāto'kni'mān huā'mā' ixpālacata hui'xina'n, tī lipāhua'mpā'na'ntit i'Ska'ta' Dios, naca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catisputli.

¹⁴Ca'tziyāuj Dios quincākexmatān a'cxni' orarliyāuj, palh squi'ni'yāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁵Palh ca'tziyāuj xla' quincākexmatān, chuntza' ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān tū squi'ni'yāuj.

¹⁶Palh chā'tin laktzī'n ā'chā'tin tī tlahuamā'lh a'ktin tū jā tze ē huā'mā' tū tzē namāspūtūnu'ni'can, chuntza' nali'orarli ā'chā'tin ē xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat. Palh huā'mā' tū jā tze jāla māspūtūnu'ni'can, chuntza' jā iccāhuanimā'n nali'orarli'yā'tit tī chuntza' tlahua. ¹⁷Ixlipō'ktu tū jā tze talanān māsā' linīn. Pero huī'lh talanān tū jā maktin lē'nini'n nac cā'linīn.

¹⁸Ca'tziyāuj tī ixlacstīn Dios, xla'ca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xla'ca'n cāmaktaka'lha i'Ska'ta' Dios, ē chuntza' skāhui'ni' jāla tū cātlahuani'.

¹⁹Quina'n ca'tziyāuj tapa'ksini'yāuj Dios. Ca'tziyāuj tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n cāmāpa'ksi skāhui'ni'.

²⁰Ca'tziyāuj i'Ska'ta' Dios minī't. Quincāmaxqui'nī'ta'n chī nalilakapasāuj tī ixlicāna' Dios. Chuhua'j quincātā'lahui'lan Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Xla' ixlicāna' Dios ē quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catisputli. ²¹Quilacstīn, jā calipāhuantit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxqui'n ē tū ixlicāna'

¹Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacni'ta'n, ē nā mincamana'. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā cāpāxqui'yān hui'xina'n ixlipō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlicāna'. ²Lāpāxqui'yāuj xipālacata quilipō'ktuca'n a'ka'i'yāuj tū ixlicāna', tū jā maktin catilaksputli. ³Caquincāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Jesucristo i'Ska'ta' Dios ē caquincātalakalhu'man ē caquincāmakapāxuīn. Chuntza' quina'n tzej na'a'ka'i'yāuj tū ixlicāna' tachihuīn, ē nalāpāxqui'yāuj.

⁴Iclipāxualh a'cxni' icca'tzilh makapitzin mincamana' takexmatmā'na'lh tū ixlicāna', chuntza' chī quincāmāpa'ksin Dios quinTāta'ca'n. ⁵Chuhualj tā'tin, icuaniyān nalāpāxqui'yāuj quilipō'ktuca'n quina'n. Huā'mā' jā xasāsti' limāpa'ksin. Ū'tza' tū quincātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'i'uj. ⁶Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quincālimāpa'ksiyān. Xla'

māpa'ksini'lh nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. Ū'tza' huā'mā' cātahanani'nī'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'i'tit.

Makapitzin ixta'a'kskāhuī'nin

⁷Chuhualj lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan jā ixlicāna' palh lacatuncuhui'lh nac cā'quilhtamacuj Jesucristo tī Dios macamaxqui'lh ixlīmāpa'ksini'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n a'kskāhuī'ni'nī'n ē ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. ⁸Cuenta catla'hua'tit jā nalaksputa tū liscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit namaktini'nā'tit ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān chī mintatlajca'n. ⁹Tū ta'a'ka'i' ā'makapitzin jā xmān tū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'a'ktin tamāsu'yun. Xlaca'n jā ixlicāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'i' xmān tū Cristo māsu'yulh, ixlicāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n ē i'Ska'ta' Dios. ¹⁰Palh cālakinān hui'xina'n ā'makapitzin tī tamāsu'yu tū jā māsu'yulh Cristo, jā cacāmānū'tit na minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: “Dios cacālē'ncha'n.” ¹¹Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit:

“Dios cacālē'ncha'n”, chuntza'
cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

¹²Lhūhua'cus tū
iccāhuanicu'tunān. Jā

ictzo'kcu'tun a'ktin nac carta.
Iccālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē
iccātā'chihuīna'ncu'tunān cāl'lacan.
Chuntza' nalipāxuayāuj.
¹³Tamacā'ni'yān saludos ixlacstīn
mintā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī't.

3 San Juan

Tzej lichihuina'nca Gayo

¹Quit Juan, xakōlu'tza',
ictzo'kmā'lh huā'mā' carta.
Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo.
Icpāxqui'yān hui'x.

²Tā'tin, quit icca'tzī tzej
latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni'
Dios tzej caqui'taxtuni'n ixlīpō'ktu
ē jā cata'jatatla'. ³Ā'makapitzīn
tā'timīn taminī't. Quintahuaninī't
hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī
ixlicāna' na ixlacatīn Dios.
Huā'mā' iclipāxuhualh. ⁴Pō'ktu
quihhtamacuj icpāxuhua a'cxni'
quihuanican quincamana'
talatlā'huan chuntza' chī ixlicāna'
na ixtej Dios.

⁵Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta'
tā'timīn tī tachā'nī't a'ntza' masqui
jā ixcālakapasa'. Chuntza' tlaha'ya'
tū tze. ⁶Ā'makapitzīn tataspi'tni't.
Xlaca'n talitā'chihuina'nli tā'timīn
huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica
chī hui'x cāpāxqui'ya' ā'makapitzīn.
Cacāmaktāyapala' a'cxni'
natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui'
tū natamaclacasqui'n na ixtejca'n
ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh
Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī
Dios lacasqui'n. ⁷Xlaca'n tataxtunī't
tatā'scujā Jesucristo. Jā tū

tamaktini'nli a'ktin tamaktay tī jā
ta'a'ka'i' Jesucristo. ⁸Ū'tza' quina'n
nacālimaktāyayāuj. Chuntza'
hua'chi nacātā'māsu'yuyāuj tū
ixlicāna' ixtachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótreres

⁹Quit iccāmacā'nī'nī't a'ktin
carta tī ta'a'ka'i'. Diótreres, xla'
tahui'lacu'tun xalīpuxcu' a'ntza'.
Ū'tza' jā ixquilikexmatni'cu'tun.
¹⁰Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza'
na'iclichihuina'n na milacatīnca'n
ixpālacata tū tlahuamā'lh Diótreres.
Xla' quincāli'a'ksa'nān tū jā
ixlicāna'. Nā xla' jā cāmānū na
ixchic tā'timīn tī tachinācha'. Ē jā
cāmāxteka natatamāknūnī'nin
na ixchicca'n ā'makapitzīn. Ē
cālītamācxtu jā tatakēstoka.

¹¹Tā'tin, jā cacāmāksca'tti tī
tatlahua tū jā tze. Cacāmāksca'tti
tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū
tze, xlaca'n tatapa'ksini' Dios.
Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā
talakapasa Dios.

Tzeya chi'xcu' ixuanī't Demetrio

¹²Lhūhua' tī tahuan Demetrio
tzeya chi'xcu'. Tasu'yu xla'
latlā'huan chuntza' chī ixlicāna'. Nā
quit icuan līlācatejtīn latlā'huan.

Hui'x ca'tziya' quit icuan xmān tū
ixlicāna'.

Macā'nca saludos

¹³Quit lhūhua'cus
icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun
tzamā' nac carta. ¹⁴Palaj

ica'ncu'tunācha' na'iclaktzi'nān.
Chuntza' nachihuīna'nāuj
cā'lacan.

¹⁵Tzej calatapa. Ixlipō'ktuca'n
mi'amigos tamacā'nilyān saludos.
Nacātā'chihuīna'na' ixlipō'ktuca'n
amigo xalanī'n a'ntza'.

San Judas

**Judas cāmacā'ni'lh
saludos ti ixta'a'ka'i'**

¹Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n tī Dios cāta'sani'nī'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxqui'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lh mā'n hui'xina'n.
²Ē ū'tza' tī cacāmaxqui'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxqui'n ē ixtalakalhu'mān.

**Makapitzin ixtamāsu'yu tū jā
ixlicāna'**

2 Pedro 2:1-17

³Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmakapūtaxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān. Ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuaniyān jā ti'a'ka'i'yā'tit tū tamāsu'yu xlaca'n tī talakpalicu'tun tamāsu'yun tū a'ka'i'nī'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmacamaxqui'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalilh huā'mā'

tamāsu'yun. ⁴Āmakapitzin tī jā tze ya chi'xcuhui'n tatalacxtucli hua'chi lactze ya chi'xcuhui'n na ixlacpu'na'i'tātca'n tī ta'a'ka'i'. Xlaca'n tahuan Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' chā'tin tzē natlahua tū xla' tlahuacu'tun masqui jā tze. Huā'mā' jā ixlicāna'. Ē jā ixlicāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksini' Jesucristo. Makās tatzo'kni' na ixtachihuin Dios nacāmakapātinīncan tachi'xcuhui't tī chuntza' tala.

⁵Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaqui'yān tū Dios tlhualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitas jā huanican Egipto. Ā'listān ā'makapitzin jātza' ta'a'ka'i'lh palh ixlicāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālīmaknīlh. ⁶Nā calacapāstactit āngeles. Ā'makapitzin xlaca'n jā ixtamākentaxtūcu'tun tū cāmacamaxqui'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālīchi'nī't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj a'cxni' nacāmakapātinīn Dios. ⁷Nā calacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzin cā'lacchicni' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalanī'n a'ntza' nā

ixtatlalhua tū jā tze. Ixtaka'lhī
ixtāl'lāpāxquī'nca'n. Ixtalātā'tahui'la
chī chi'xcuhui'n. Ū'tza' talinilh
nac macscut tū cāmālakspūtūlh
tzamā' cā'lacchicni'. Ū'tza'
lica'tzican natapātini'n pō'ktu
quilhtamacuj nac cā'macscutnu'
xlaca'n tī talakapasa ixtej Dios ē
tataxtutāyani't.

⁸Nā chuntza' tzamā' chi'xcuhui'n
tī cātāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā
ixlicāna'. Xlaca'n talakahuāna'n.
Tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n
talakahuān. Ū'tza' talīpuhuan tzē
natatlalhua tū jā tze. Talakmaka'n
ixlīmāpa'ksin Dios. Cachihuālh
talichihuīna'n ángeles. ⁹Nūn
Miguel, tī xapuxcu' ángeles,
nūn xla' jā chuntza' tlhualh.
A'cxni' xla' tā'lal skāhui'ni' ē
talālīhuanilh ixmacni' Moisés,
Miguel jā li'a'ksanini'lh skāhui'ni'
tū jā tze tachihuīn. Xmān
huanilh: “Dios camakapātīnīni'.”

¹⁰Tzamā' chi'xcuhui'n tī
cātāmāsu'yuni'cu'tunān, xlaca'n
cachihuālh talichihuīna'n tū jā
taca'tzi. Xlaca'n hua'chi animales,
ixpālacata jā talacapāstaca Dios.
Tatlahuakō' ixlīpō'ktu tū jā tze
tū xlaca'n talacasqui'n. Ū'tza'
nacālīmakapātīnīn Dios.

¹¹Xlaca'n natapātini'n
ixpālacata tatlalhua chī Caín tī jā
kexmatni'cu'tunli Dios. Tatlalhua
tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun
tumīn. Chuntza' tlhualh Balaam.
Nā xlaca'n taxumpīni'nli chī
Coré. Xla' maknīca. Nā xlaca'n
nacāmākapātīnīncan. ¹²Līmāxana'
chī cātātā'huā'yanān hui'xina'n
jā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n.
Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā

talacapāstaca ā'makapitzīn. Xlaca'n
jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi
poklhnu' tū lē'n ū'ni', ē jā lē'n
xcān. Xlaca'n hua'chi qui'hui' tū
jā māstā' ixtahua'ca't a'cxni' nala
ixquilhtamacuj ē jā la. Scāca ē
ū'tza' lītampu'lhucan. ¹³Xlaca'n
hua'chi a'cxni' staca xcān ē
lē'n pa'lhxtum. Līmāxana' tū
xlaca'n tatlalhua. Xlaca'n hua'chi
sta'cu tū jātza' a'mā'lh na ixtej.
Dios nacāmākapātīnīn pō'ktu
quilhtamacuj jā cā'pucsua'.

¹⁴Lakmajtza' Enoc
cālīchihuīna'nli chi'xcuhui'n tī jā
tze. Enoc ixlikelhatojon ixuani't
i'xū'nātā'natna' Adán. Enoc
huanli: “Māpa'ksini' Jesús namin
ē nacātā'min a'klhūhua' mil
ángeles. ¹⁵Namin nacāputzāna'ni'
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.
Nacāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n
tī jā tze ixpālacata ixlīpō'ktu
tū tatlahuani't tū jā tze ē nā
chī cachihuālh talichihuīna'ni't
Dios.” ¹⁶Tzamā' chi'xcuhui'n
jā ixcāminī'ni' ē talē'ksa'n
ā'makapitzīn. Jā līpāxuhua
tahui'lāna'lh. Chuntza' tahuil'lāna'lh
chī ixtalacapāstacni'ca'n tū
jā tze. Ka'tla' tamakca'tzi
a'cxni' tachihuīna'n. Lilakatit
tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn
xmān ixpālacata cacāmaktāyaca
ixtapuhuan.

**Cāmaxquī'ca talacapāstacni'
tī ixta'a'ka'ī'**

¹⁷Hui'xina'n tā'timīn,
calacapāstactit tū tahuanlı xapūla
ixapóstoles quiMāpa'ksini'ca'n
Jesucristo. ¹⁸Xlaca'n tahuanlı:
“A'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj,

natamin chi'xcuhui'n ti jā tū
 catitalilaktzi'lh tū ixla' Dios.
 Natatahui'la chuntza' chī
 ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze.”
¹⁹Ū'tunu'n tzamā' chi'xcuhui'n
 tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka'i'.
 Talatlā'huan chuntza' chī xmān
 ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī
 Espiritu Santo.

²⁰Hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā'
 tzej ca'a'ka'i'tit Jesucristo chuntza'
 chī Dios quincāmāsu'yuni'nī'ta'n.
 Calī'orarli'tit ixlīmāpa'ksīn
 Espiritu Santo. ²¹Catahui'la'tit
 chī Dios lacasqui'n, ē chuntza'
 namakca'tziyā'tit chī Dios
 cāpāxqui'yān. Caka'lhī'tit
 hasta Jesucristo nacālē'nān nac
 a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu
 quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā'
 ixpālacata cālakalhu'manān.

²²Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n
 tī tapuhuamā'nal palhāsā' jā
 ixlicāna' tū a'ka'i'yāuj. ²³Hui'xina'n
 cacāmākapūtāxtūtīt ā'makapitzīn

nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit
 ā'makapitzīn tī tatlahua tū jā tze.
 Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī
 xlaca'n. Ē chuntza' jā caticāpasan
 chī ixtalanānca'n.

Māka'tli'ca Dios

²⁴Calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla'
 tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n.
 Chuntza' jā catitlahua'tit tū
 jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla'
 hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza'
 lipāxuhua natahui'la'yā'tit
 ixpālacata jā tū cati'a'nal
 tū nacātalīmālacsu'yuyān
 hui'xina'n. ²⁵QuinDiosca'n
 xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzikō'.
 Xla' quincāmākapūtāxtūyān
 ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo. Camāka'tli'ca
 ē calakachi'xcuhui'ca. Xla'
 cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu.
 Ka'lhikō'cus limāpa'ksīn chuhua'j ē
 naka'lhikō' ixlipō'ktu limāpa'ksīn
 pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

**Jesucristo māsu'yulh tū
tatzo'kni' huā'mā' nac libro**

1 Tatzo'kni' huā'mā' nac libro
tū māsu'yulh Jesucristo.
Dios huanli tzamā', ixpālacata
ixlacasqui'n Jesucristo
ixcāmāsu'yuni'lh ixtachi'xcuui't
Dios tū palaj na'a'kspula. Nā
quit, Juan, nā ictapa'ksini' Dios.
Jesucristo quilakmacamilh
ixángel naquimāca'tzini' tzamā' tū
na'a'kspula. ²Quit icmāsu'yukō'
ixlīpō'ktu tū iclaktzi'nī't. Ā'tzā'
na'ictzo'ka tū Dios quimāca'tzini'lh.
Ū'tza' tū Jesucristo māsu'yulh.

³Līpāxuhua tī natalikelhtahua'ka'
tzamā' tachihuīn tū tatzo'kni'
nac huā'mā' libro. Līpāxuhua tī
takexmata ē takexmatni' huā'mā'
tachihuīn tū limāsu'yukō'ca tū
na'a'kspula. Jātza' a'klhūhua'
quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula
huā'mā'.

**Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n
nac a'ktojon cā'lacchicni'**

⁴Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān
hui'xina'n tī ixtachi'xcuui't
Dios xalanī'n nac a'ktojon
cā'lacchicni' nac Asia. Dios
cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n

ē tzej calatapā'tit. Dios, ū'tza' tī
hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh
ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la.
Nā cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n
Espíritu Santo. Ū'tza' tī tasu'yu
hua'chi a'ktojon pūmaksko
na ixlacatīn laclhtahui'lh
tū ixpūmāpa'ksin Dios.

⁵Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n
Jesucristo, tī māsu'yu tū ixlicāna'.
Ū'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli.
Xla' cāmāpa'ksi xanapuxcu'nu'
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Xla' quincāpāxqui'yān ē xla'
nīlh naquincāxapani'yān
ixlīpō'ktu quincuentaca'n.

⁶Xla' quincālaacsacui'līni'ta'n
natā'māpa'ksini'nāuj.
Quincāmaxqui'ni'ta'n a'ktin
quintascujūtca'n ē chuntza'
nalaktaquilhpūtayāuj Dios tī ixTāta'.
Calakachi'xcuui'ca Jesucristo.
Xla' camāpa'ksini'lh pō'ktu
quilhtamacuj. Amén.

⁷Nalaktzi'ncan chī xla' nayujāchi
nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'.
Ixlīpō'ktuca'n natalaktzi'n. Nā
natalaktzi'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh
nac cruz. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj
natalipuhuan ixpālacata. Chuntza'
na'a'kspula. Amén.

⁸Chihuina'nli Māpa'ksini' Dios tī ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'hui'qui, ē ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tū litzucu alfabeto ē hua'chi letra Z tū ixlī'a'kspuṭni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē ixlī'a'kspuṭni'.”

Juan lakachuyalh

⁹Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksini'yāuj Jesucristo. Quit iccātā'pātini'mā'n ē iccātā'tāyani'yān hui'xina'n ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca na'ictachoko chī tachi'n nac Patmos tū pitzuna'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Quinchi'pacani't ixpālacata xa'icmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ē tū ixlicāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰A'ktin quilhtamacuj tū pūjāxcan ixpālacata Jesucristo, icmakca'tzīlh ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn na quinchakēn. Ū'tza' hua'chi a'ktin liskoli' tū palha' macasā'nan ¹¹ē quihuanilh:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto, ē chī letra Z tū ixlī'a'kspuṭni'. Catzo'kti tū nalaktzī'na' ē nacāmacapini'ya' ca'psnap ixtachi'xcuhui't Dios nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē nac Pérgamo ē nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia ē nac Laodicea —quihuanica.

¹²Ictalakspi'tli na'iclaṭktzī'n tichu quintā'chihuīna'nli. Iccālaktzī'lh tayāna'lh a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. ¹³Na ixlacpu'na'itāt

pūmaksko, ixyālh chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixlu'xu' pūlh mā'n ixuani't ē ixchā'n na ixtujan. Ixka'lhī kentin ixlichī'cān tū xa'oro na ixcu'xan. ¹⁴Ixya'j stala'nka' ixuani't chī ixchi'xit purecu ē chī miqui. Ixlakastapun ixtasu'yu chī xalamana't macscut. ¹⁵Ixtujan i'xkaka chī licā'n tū ixcāxtlahuacani't nac pūlhcuyn. A'cxni' ixchihuīna'n, ixmacasā'nan hua'chi lhūhua' xcān. ¹⁶Na ixmacapekcāna'j ixcālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni' taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Nā ixlacan i'xkaka chī chī'chini' a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

¹⁷A'cxni' iclaṭktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtujan chī chā'tin nīn. Xla' quilixa'malh ixmacapekcāna'j ē quihuanilh:

—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān. ¹⁸Quit xalakahuan. Quit xa'icnīni't ē chuhual'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quit icka'lhī limāpa'ksin linin ē cā'linin. ¹⁹Catzo'kti tū hui'x laktzī'ni'ta' ē tū a'kspulamā'lh ē tū na'a'kspula. ²⁰Tatzē'kni't tū huanicu'tun a'ktojon sta'cu tū hui'x la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā tatzē'kni't tū huanicu'tun a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n xanapuxcu'ni' a'ktojon templo. A'ktojon pūmaksko ū'tza' quintachi'xcuhui't nac a'ktojon cā'lacchicni'.

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnilh xalani'n nac Efeso

2 Nā quihuanilh:
—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalani'n nac Efeso tī

tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu na ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan na ixlacpu'na'itātca'n a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: ²Quit icca'tzi ixlipō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzi scujni'ta'ntit ē tāyani'nī'ta'ntit ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. Quit icca'tzi hui'xina'n jā cālipātiyā'tit tī jā lactze chī'xcuhui'n. Cuenta tlahua'yā'tit tī tahuan xla'ca'n apóstoles masqui jā apóstoles. Chuntza' hui'xina'n cāilalakapasnī'ta'ntit tī xmān ta'a'kskāhuī'nin. ³Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit ē pātini'nī'ta'ntit quimpālacata ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴Masqui tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu huā'mā', a'nan tū jā iclakati chī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n jātza' quilāpāxqui'yāuj chī xapūla. ⁵Calacapāstacna'ntit chī tzej ixquilāpāxqui'yāuj hui'xina'n xapūla. Chuhua'j jātza' quilāpāxqui'yāuj chuntza'. Chuhua'j calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, quit na'iccālakminān hui'xina'n ē na'icmāpānū pūmaksko na mimpu'nanca'n. ⁶Chuntza' chī hui'xina'n quiclh laktzī'nā'tit tū tatlahua ā'makapitzin tī cāhuanican nicolaítas chuntza' chī quit quiclh iclaktzī'n. ⁷Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka natahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māstā' xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā māpa'ksini'n Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Esmirna

⁸Nā Espíritu Santo quihuanilh: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xapūla ē ā'xmān, tī nilh ē lacastālancuana'nli. Xla' huan: ⁹Quit icca'tzi chī lipātini'mpā'na'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzi hui'xina'n lacxcamanī'n. Masqui jā lacricujnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzi cātali'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahuan xla'ca'n israelitas ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xla'ca'n tatapa'ksini' skāhuī'ni'. ¹⁰Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhuī'ni' nacāmāchī'nīnī'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasqui'n hui'xina'n nataxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Hui'xina'n napātini'nā'tit a'kcāuj quilhtamacuj. Naquilā'a'ka'i'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nani'yā'tit. Ē quit na'iccāmaxqui'yān xasāsti' latamat. ¹¹Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, xla'ca'n jā catitapātini'lh nac pūpātīn.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Pérgamo

¹²Nā Espíritu Santo quihuanilh: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstiti'. Xla' huan: ¹³Quit icca'tzi ixlipō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzi hui'lā'na'ntit jā māpa'ksini'n

skāhui'ni'. Masqui hui'lā'na'nchipitit a'ntza', quilākexmatni'yāuj. Na mincā'lacchicni'ca'n a'ntza' hui'lh skāhui'ni'. A'ntza' maknīca Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā makxtekni'ta'ntit chī a'ka'i'nī'ta'ntit. ¹⁴Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quiminī'ni'. Makapitzin hui'xina'n a'ka'i'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuilh israelitas tū jā tze. Balac cāhuanilh tzē natahua' catūhuālh tū cāmaxqui'cani'ttza' ídolos. Nā cāhuanilh tzē nataka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n. ¹⁵Nā makapitzin chī hui'xina'n jā makxteku'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. ¹⁶Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayān ē na'iccātā'lātlahua xla'ca'n tī ta'a'ka'i' chī nicolaítas. Na'iccātā'lālitucsa tū nataxtu na quinquilhni' tū hua'chi espada. ¹⁷Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmaxqui' macsti'na'j ixlihua'tca'n manā tū jā lakapascan. Nā na'iccāmaxqui' chā'tunu' xla'ca'n xastala'nka' chihuix jā tatzō'kni' a'ktin xasāsti' tacuhuini'. Nūn chā'tin ca'tzi tzamā' tacuhuini', xmān ū'tunu'n tī natamaktini'n huā'mā' chihuix."

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸Espíritu Santo quihuanilh:
—Chuntza' catzō'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksini'

Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān i'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapun chī xalamana't macscut ē ixtujan taxkaka hua'chi licān tū xaslamama. Xla' huan: ¹⁹Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzi chī lāpāxqui'yā'tit ē chī quilālakachi'xcuhui'yāuj ē chī quilātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzi chuhual'j hui'xina'n tlahua'yā'tit ā'chulā' xatze ē jā chī xapūla. ²⁰Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quiminī'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuaniyān xla' māsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā ixlicāna' tū māsu'yu. Chuntza' cālī'a'kskāhui'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' litlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quilātapa'ksini'yāuj quit. Ē ka'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmaxqui'cani't ídolos. ²¹Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzamā' puscāt nalakpalī ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxteku'tun tū jā tze. ²²Ū'tza' quit na'iclimaxqui' a'ktin ta'jatāt tzamā' puscāt. Xla' natamā' na ixtama' ē napātini'n. Ixtā'lāpāxqui'ni'n nā xla'ca'n natapātini'n. Chuntza' na'ictlahua palh xla'ca'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. ²³Nā na'iccāmāknī ixlacstīn tzamā' puscāt. Chuntza' nataca'tzikō' ixlipō'ktuca'n tī quintatapa'ksini' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n. Quit na'iccāmaxqui'yān mintatlajca'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī tlahuanī'ta'ntit.

²⁴Chuhua'lj macsti'nalj na'iccāhuaniyān ā'makapitzin hui'xina'n xalani'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyān macsti'nalj hui'xina'n tī jā stālani'ni'ta'ntit tū māsuyū puscāt Jezabel ē jā maksca'tni'ta'ntit tū ixtalacasqui'nin skāhui'ni'. Quit jā iccāhuaniyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. ²⁵Xmān iccāhuaniyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlicāna' hasta a'cxni' na'icmimpala quit. ²⁶Tī tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixlatamatca'n, quit na'iccāmaxqui' limāpa'ksin. Xlaca'n natamāpa'ksi' ixlipō'ktu cāl'acchicni'. ²⁷Na'iccāmaxqui' limāpa'ksin tū quimaxqui'ni't quinTāta'. Xlaca'n palha' natamāpa'ksi' cāl'acchicni'. Natamālakspūtū tī jā takexmatcu'tun, chuntza' chī chā'tin a'cxni' pa'klha pātin tla'ma'nc hasta lacpitzun taxtu. ²⁸Nā xlaca'n na'iccāmaxqui' tū hua'chi a'ktin mātuncuīni' sta'cu. ²⁹Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalani'n nac Sardis

3 Espiritu Santo quihuanih: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalani'n nac Sardis tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī macā'n Espiritu Santo nac a'ktojon cāl'acchicni' ē tī cāl'emā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Masqui huancan hui'xina'n

lahua'nā'tit, quit iccālaktzi'nān chī xanīni'n. ²Skalalh catahui'la'tit. Ā'chulā' cakexpa'tni'tit Dios. Palh jā nakexpa'tni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nkāyā'tit Dios. Jā mākentaxtūni'ta'ntit ixlīmāpa'ksin Dios. ³Calacapāstactit tū cātamāsu'yuni'n ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Cakexpa'ttit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmin xamaktin hua'chi chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzican a'cxni' namin. Ē jā catica'tzītīt a'cxni' na'icchin quit. ⁴Xmān makapitzin hui'xina'n tī jā makahuasni'ta'ntit. Xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata xlaca'n tatlahua tū xatze na ixlacatin Dios. ⁵Tī tatlajana'n, xlaca'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā icticāxapani'lh ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cāzo'kcani't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Na'iclichihuīna'n na ixlacatin quinTāta' ē na ixlacatinca'n ixāngeles chī xlaca'n quintatapa'ksini' quit. ⁶Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalani'n nac Filadelfia

⁷Espiritu Santo quihuanih: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalani'n nac Filadelfia tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xmān ixlicāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla'

mālaqui', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaqui'. Xla' huan: ⁸Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macsti'nalj tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quilākexmatni'nī'ta'uj. Quit icmālaqui'nī't a'ktin mākelhcha na milacatīnca'n ē jā tī tzē namālacchō. ⁹Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacatīnca'n, xlaca'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n tahuan israelitas masqui jā israelitas. Xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n nataca'tzī quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹⁰Quit iccāmāpa'ksīn hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'nalj. Hui'xina'n lakachi'xcuhyī'yā'tit huā'mā' limāpa'ksīn, ē tāyani'nī'ta'ntit, ē quit na'iccāmāktāyayān a'cxni' namin tū natapūpātīni'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzīcan tī ixlicāna' ta'a'ka'ī'. ¹¹Quit palaj na'icmimpala. Jā camakxtektit tū maktīni'nī'ta'ntit. Chuntza' jā tī caticāmāmakchuyīn namaktīni'nā'tit mintatlajca'n. ¹²Xlaca'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūni'n ixtemplo quīnDios. Jā maktin catitaxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūni'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuhuīni' quīnDios ē ixtacuhuīni' ixcā'lacchicni' quīnDios. Ū'tza' tū huanican Jerusalén xasāsti' tū nayujāchi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quintacuhuīni' nā na'iccātzo'kui'lī nac tzamā' tantūni'n. ¹³Tī kexpa'tā'tit, tzej

cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhyī't Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnilh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴Espīritu Santo quihuanihl: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī pō'ktu quilhtamacuj chihuīna'n tū ixlicāna'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj māsu'yu tū ixlicāna'. Ū'tza' tī mālacatzuculh ixlīpō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: ¹⁵Quit icca'tzī tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj ē jā makxtekcū'tunkō'yā'tit quintachihuīn. Quit iclacasqui'n nalīhui'līyā'tit naquilākexmatni'yāuj o xamaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶Hui'xina'n jā lihūi'lī'nī'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālimakxtekcū'tunān. ¹⁷Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'nī'nani'yān ē jā tū quincāspuṭni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit xatalakmaka'ni' ē cā'līlakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālaktzī'nān hui'xina'n chī xcamanīni'n ē maclhpi'mpi'līni' ē lakatzī'nī'n. ¹⁸Quit iccāhuaniyān: Caquilāmaktamāhuáj oro tū xacāxlanī'ttza'. Chuntza' nalītaxtuyā'tit lacricujnu'. Nā caquilāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhakā'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzī'nān palh maclhpi'mpi'lī'n hui'xina'n

ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquilāmaktamāhuáj licu'chu' ē nacātalilacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹Ixlipō'ktuca'n tī iccāpāxqui', quit iccālacaquilhni ē iccāmakapātīnīn a'cxni' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxtim nacā'a'kspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁰Quit icyālh nac mākelhcha ē ictoklh mā'lh. Palh chā'tin nakexmata quintachihuīn ē namālaqui', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj. ²¹Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka xlaca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'. ²²Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhi'lt Dios."

**Chī lakachi'xcuhi'can
Dios nac a'kapūn**

4 Ā'listān quit, Juan, iclaktzi'mpālh a'ktin talakahuān. Quit iclaktzi'lh a'ktin mākelhcha laqui'yālh nac a'kapūn. Ickexmatpālh tachihuīn chuntza' chī ickexmatli xapūla ē tū hua'chi a'ktin liskoli'. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ā'listān.

²Palaj tunca Espīritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixyālh a'ktin laclhtahuī'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios ē a'ntza' ixui'lh chā'tin. ³Tī ixui'lh nac pūtahui'lh, ixlacan i'xkaka chī

a'ktin chihuix tū tzēhuani't ē tū xkaka chī jaspe ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahui'lh ixyālh a'ktin macxculi'ncā't chī a'ktin chihuix xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. ⁴Na ixmacni' pūtahui'lh ixtayāna'mpālh pu'xamatā'ti' laclhtahuī'lh. A'ntza' ixtahuī'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'nca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. ⁵Ē taxtulh nac pūtahui'lh makli'pit ē jilini' ē tachihuīn. Na ixlacatzuna'j kentojon ka'tla' macscut ixtalamayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahui'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun Espīritu Santo. ⁶Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixmā'lh hua'chi a'ktin mar tū hua'chi vidrio.

Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na ixa'katzā'stūtā'ti'. Xlaca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n ē chuntza' tzē ixtalaktzi'n tū ixui'lh na ixlacatinca'n ē tū ixui'lh na ixchakēnca'n. ⁷Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlīchā'tu' xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlīkelhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan chī ixa' chi'xcu'. Ixlīkelhatā'ti' xla' ixtasu'yu chī lakatin pīchāhua' ixkosnū'ntlā'huan. ⁸Chā'tunu' chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Ixlīkosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē na ixlacapūn. Xlaca'n ixtapixtli' cā'cuhi'ni' ē tzi'sa. Jā maktin ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuhi'ca Māpa'ksīni'
Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui
ē ū'tza' tī hui'lh, ē pō'ktu
quilhtamacuj ixui'lh, ē pō'ktu
quilhtamacuj natahui'la.

⁹Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxui Dios ē ixtalakachi'xcuhui' ē ixtamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios ti ixiu'llh nac pūtahui'llh ē ti hui'llh pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰A'cxni' kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n ixtalaktatzokosta Dios a'ntza' jā ixiu'llh na ixpūtahui'llh. Chuntza' ixtamakapāxui Dios ti hui'llh pō'ktu quilhtamacuj. Ixtahui'lli ixcoronaca'n na ixlacatīn Dios ē ixtahuan:

¹¹QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksini' ē ixlacasqui'nca namakapāxui'ca'na' ē nalakachi'xcuhui'ca'na'. Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' lītli'hui'qui ixpālacata hui'x cāmālacatzucunī'ta' ixlipō'ktu. Mintalacapāstacni' lakō'nī't ixlipō'ktu tū a'nan.

Ca'psnap ē Cordero

5 Quit iclaktzī'llh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilinī't. Ixchi'pahui'llh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixiu'llh na ixpūmāpa'ksin. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'. Ca'psnap ixpāsmilicani't ē ixlilhcā'cani't a'ktojon sellos. ²Quit iclaktzī'llh chā'tin ángel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē kelhasqui'nīni'llh:

—¿Tīchu ka'lhī līmāpa'ksin nalacxti'ta sellos jā lhcā'cani't ē namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

³Jā maclaca nūn chā'tin ti ixka'lhī līmāpa'ksin napūxcuta ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni'.

Jā maclaca nūn chā'tin nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna' ē nūn nac cā'linīn. ⁴Quit xa'iclicālhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin ti ixka'lhī līmāpa'ksin napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. ⁵Chā'tin kōlu' quihuanihlh:

—Jā cacalhua'nti. Ti ixtacuhuīni' León xala' tribu ixla' Judá ē xla' ū'tza' i'xū'nātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Xla' ka'lhī līmāpa'ksin nalacxti'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

⁶Ā'līstān iclaktzī'llh chā'tin ti ixuanican Cordero ti ixyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' ti ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n ti ixtahui'llāna'lh. Cordero ixyālh masqui ixtasu'yu xla' ixmaknīcāni'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espīritu Santo ti Dios macamini't na ixlipō'ktu nac cā'ti'ya'tna'. ⁷Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahui'llh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixiu'llh na ixpūmāpa'ksin. Ti ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktīni'llh xatapāsmili ca'psnap. ⁸A'cxni' maktīni'llh, kelhatā'ti' ti ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostalh Cordero. Chā'tunū chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunū arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojōcan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n ti tatapa'ksini' Dios.

⁹Xlaca'n ixtapixtli' xasāsti' tapixtli'n: Hui'x minī'ni' namaktīni'na' ca'psnap ē nalacxti'ta' sellos tū lilhā'cani't ixpālacata hui'x līmacamāstā'na'nca'.

Minka'lhni' ū'tza' lixoko'
ixcuentaca'n xalanī'n na
ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē tī
tachihuīna'n xtum tachihuīn
ē xalanī'n ixlipō'ktu
cā'lacchicni'.

Chuntza' xlaça'n tzē
natatapa'ksīni' Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'linī'ta'
natamāpa'ksīni'n ē
natatā'scuja Dios.

Xlaça'n natamāpa'ksīni'n nac
cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Quit iclaktzī'mpāl̄h ē ickexmatli
ixtachihuīna'n a'klhūhua' millón
ángeles tī ixtalītamacsti'li'nī't
pūtahuī'lh ē kelhatā'ti' tī
ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē
lakōlu'n. ¹² Xlaça'n palha' tahuanli:

Mini'ni' namaxqui'can
lītli'hui'qui Cordero tī
maknīca.

Mini'ni' namaxqui'can
ixlipō'ktu.

Xla' ka'lhī ixlipō'ktu
talacapāstacni' ē tahuixcān.

Mini'ni' xmān ū'tza'
nalakachi'xcuui'can ē
nalaktaquilhpūtacan ē
namāka'tli'can.

¹³ Ē nā ickexmatli chī
tachihuīna'nli ixlipō'ktu tū Dios
cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac
cā'ti'ya'tna' ē nac cālīnin ē nac mar.
Tahuanli:

Dios tī hui'lh na
ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero
cacālaktaquilhpūtaca ē
cacālakachi'xcuui'ca ē
cacāmakapāxuīca.

Cataka'lhil̄h lhūhua' litli'hui'qui
chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī
tihua'na'.

¹⁴ Tahuanli kelhatā'ti' tī
ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':
—iĒ chuntza' calalh!

Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n
talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh
Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē
chī tihua'na'.

A'ktojon sellos

6 Ā'listān iclaktzī'lh a'cxni'
xtī'tli Cordero chū'cus
xa'a'ktojon sellos. Ickexmatli chī
chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti'
tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'.
Ixtachihuīn ickexmatli chī jilini'.

Quihuanilh:

—iCata't laktzī'na'!

² Quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj
xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh ixka'lhī
a'ktin ixa'ksmūt. Maxqui'ca
a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī
chā'tin tī ixtlajana'nī't ē a'mpāl̄h
tlajana'mpala.

³ Ā'listān Cordero xti'tpāl̄h
ixli'a'ktu' sello. Ickexmatli
chī chihuīna'nli ixlichā'tu' chī
kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na
ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanilh:

—iCata't laktzī'na'!

⁴ Taxtupāl̄h ā'lakatin cahuāyuj
xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhui'lh
maxqui'ca limāpa'ksīn natlahua
lāta'lan nac cā'ti'ya'tna'. Maxqui'ca
limāpa'ksīn natalāmaknī
tachi'xcuui't. Maxqui'ca kentin
ka'tla' espada.

⁵ Ā'listān Cordero xti'tpāl̄h
ixli'a'ktu'tun sello. Ickexmatli
chī chihuīna'nli ixlikelhatu'tun.
Quihuanilh:

—iCata't laktzī'na'!

Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj
xapūtze'nke. Tī ixkēhui'lh

ixchi'patēlha a'ktin pūpūlhcān.
⁶Ickexmatpālh a'ktin tachihuīn tū
 taxtulh ixpu'nanca'n kelhatā'ti' tī
 ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'.
 Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh
 tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj.
 A'ktu'tun kilo cebada ixtapalh tū
 tlajacan a'ktin quilhtamacuj. Jā
 pāxcat catililaca aceite ē vino.

⁷Ā'listān Cordero xti'tpālh
 ixli'a'ktā'ti' sello. Ickexmatli chī
 huanli ixlikelhatā'ti'. Quihuanilh:
 —iCata't laktzi'na'!

⁸Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj
 xasmucucu. Tī ixkēhui'lh
 ixmāpācuhuīcan Līnīn. Na
 ixchakēn ixmimā'cha' chā'tin tī
 ixmāpācuhuīcan Cā'līnīn. Xlaca'n
 cāmacamaxquī'ca lītlī'hui'qui
 natamāpa'ksīnī'n ixli'a'ktā'ti'
 cā'quilhtamacuj. Cāmaxquī'ca
 lītlī'hui'qui tzē natalīmāknīnī'n
 espada ē tatzī'ncstat ē taljatāt ē
 animalh tū taha'nan.

⁹Ā'listān Cordero xti'tpālh
 ixli'a'kquitzis sello. Quit iclaktzi'lh,
 na ixtampīn pūmacamāstā'n, tī
 ixcāmāknīcanī'ttza' ixpālacata
 xlaca'n ixtamāsu'yunī't ixtachihuīn
 Dios ē jā maktin tamakxtekli.

¹⁰Xlaca'n palha' ixtachihuīna'n ē
 tahaunli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze ē pō'ktu
 tze tū tlahuani'ta'. Hui'x pō'ktu
 mākentaxtūya' tū hua'na'. ¿Jā'cxni'
 nacāputzāna'ni'ya' tachi'xcuhui't
 xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'?
 ¿Jā'cxni' nacāmākapātīnī'na' tī
 quincātamāknīnī'ta'n?

¹¹Xlaca'n ixlipō'ktuca'n
 cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n
 xastala'nka'. Cāhuanica:

“Caka'lhī'tit ā'macsti'nalj a'cxni'
 nataketzikō' ixlipō'ktuca'n
 mintā'timīnca'n tī tatā'scuja Cristo
 ē nacāmāknīcan chuntza' chī
 hui'xina'n.”

¹²Quit iclaktzi'lh chī Cordero
 xti'tpālh ixli'a'kchāxan sello. Palha'
 tzuculh tachiqui ti'ya't. Chī'chini'
 xapūtzē'nke lakō'lh chī pūtin lu'xu'
 xapūtzē'nke ē lhtululu. Mālhcu'yu'
 tzu'tzo'ko lakō'lh hua'chi ka'lhni'.
¹³Sta'cu tamincha' nac a'kapūn ē
 tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī
 xastaka higos yuja a'cxni' ū'nun
 lacachiqui xaqui'hui'. ¹⁴A'kapūn jātza'
 ixtasu'yu. Chī a'ktin ka'tla' ca'psnap tū
 xatapāsmili. Tatapekpānūlh ixlipō'ktu
 kēstīnī'n ē pītzuna'lj ti'ya't na ixpu'nan
 mar. ¹⁵Tatatzē'kli napuxcu'nu'
 xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē nā
 tī ixtamāpa'ksīnī'n ē generales ē
 lacricujnu' ē tachi'xcuhui't tī ā'chulā'
 ixtasquī'nī ē pō'ktu tachi'xcuhui't tī
 xatastā'maka ē nā tī jā xatastā'maka.
 Ixlipō'ktuca'n tatatzē'kkō'lh nac lhu'cu'
 ē nac cā'talhpānna' nac kēstīnī'n.
¹⁶Ixtata'sa ē ixtahuani kēstīnī'n ē
 talhpānī'n:

—Cayujtit ē caquilā'a'klhta'lauj ē
 chuntza' tzē na'ictatzē'kāuj na ixlacatīn
 Dios tī hui'lh nā ixpūmāpa'ksīn.
 Caquilāmātzē'kui na ixlacatīn
 tī huanican Cordero ixpālacata
 xla' naquīncāmākapātīnīnān tū
 ictlahuani'tauj.

¹⁷Chilhtza' quilhtamacuj tū
 napūxokoni'can Dios. Nūn chā'tin tī
 tzē natāyani'.

Cātankāhui'lica ixsello Dios i'xū'nātā'natna' Israel

7 Ā'listān iccālaktzi'lh
 kelhatā'ti' ángeles ixtayāna'lh

na ixtemplo cā'cuhuīni' ē tzi'sa. Dios tī hui'llh nac pūtahui'llh, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶Chuntza' xlaca'n jātza' maktin catitatz'i'ncsli. Jātza' maktin catitakelhpūtīlh pō'ktu quilhtamacuj. Chi'chini' jātza' caticāmacchāl'h ē jātza' maktin caticājicsmāhuī'llh. ¹⁷Jātza' tū caticā'a'kspulalh, ixpālacata Cordero tī hui'llh na ixpu'nan pūtahui'llh, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Nacālē'n jā taxtuhui'llh xcān tū mās'tā' xasāsti' latamat. Dios nacāmāko'xamāka'tli' ē jātza' catitacalhuanli.

Xtī'tca ixlī'a'ktojon sello

8 Cordero xtī'tli ixlī'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac a'kapūn chī i'tāt hora. ²Ā'listān iccālaktzi'llh kelhatojon ángeles tī ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Xlaca'n cāmaxqui'ca kentojon liskoli'. ³Ā'listān chimpāl'h ā'chā'tin ángel ē ixlīmīn a'ktin pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamās'tā'n. Xla' maxqui'ca lhūhua' siyentzu tū namaxqui'can Dios nac pūmacamās'tā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahui'llh. Macamās'tā'llh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁴Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan ángel ē tā'kayāhualh. Chā'llh na ixlacatīn Dios. Nā a'ntza' chā'llh ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁵Ángel chi'palh pūquilhcu ē limātzumalh jala'nat nac pūmacamās'tā'n ē pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jilī ē makli'pli ē macasā'nalh ē tachiquilh ti'ya't.

Liskoli'

⁶Ā'listān kelhatojon ángeles tatacāxli nataskoli'.

⁷Xapūla ángel skoli'llh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixlīquilhmactu'tun ti'ya't lhculh. Ixlīquilhmactu'tun qui'hui' lhculh. Ixlīpō'ktu seket xastaka lhucukō'llh.

⁸Ixlīchā'tu' ángel skoli'llh. Maka'nca nac mar tū hua'chi a'ktin ka'tla' sipej tū i'lhcumā'llh. Ixlī'a'ktu'tun mar ka'lhni' lakō'llh. ⁹Tanikō'lh ixlīquilhmactu'tun ixlīpō'ktu tū ixui'llh nac mar. Cāmālakuanīca ixlīquilhmactu'tun barcos.

¹⁰Ā'listān ixlīkelhatu'tun ángel skoli'llh. Mincha' nac a'kapūn a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat. Xla' yujli na ixlīkentu'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. ¹¹Sta'cu ixtacuhuīni' Xaxū'ni'. Ixlīquilhmactu'tun xcān taxū'yankō'llh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talaknīlh a'cxni' tahua'llh xaxū'ni' xcān.

¹²Ā'listān ixlīkelhatā'ti' ángel nā skoli'pāl'h. Lactlahuaca ixlīquilhmactu'tun chi'chini' ē nā ixlīquilhmactu'tun mālhcuyu' ē sta'cu. Cāactlahuaca ē jātza' ixtamāxkakēni'n. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora cā'cuhuīni'. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora tzi'sa.

¹³Ā'listān quit iclaktzi'llh ángel tī ixkosnū'ntlā'huan nac cā'ū'ni'n. Ickexmatli chī palha' huanli: —iKoxatī tala ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9 Ā'listān ixlīkelhaquitzi' ángel skoli'llh. Quit iclaktzi'llh a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'.

Sta'cu maxqui'ca llave i'xla' lhu'cu' xapülhmā'n ē tū jā ka'lhī ixtampūn. ²Sta'cu mālaqui'lh xapülhmā'n lhu'cu'. Tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi jā hui'lh lhūhua' macscut. Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza' tasu'yulh chi'chini'. ³Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'tiya'na'. Cāmaxqui'ca talacasqui'nīn nataxcana'n hua'chi a'caculūtl. ⁴Cāhuanica jā tū natatlahuani' seket nūn qui'hui' ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhui' tachi'xcuhui't tī jā taka'lhī na ixtankānca'n sello tū i'xla' Dios. ⁵Cāmakxtekca xtu'qui' natamakapātīnīn tzamā' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl ē chuntza' cāmakapātīnīnca. Jā cāmakxtekca natamaknī tachi'xcuhui't. ⁶A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhui't nataputza ixlīnīnca'n ē jā catitamaclalh. Xlaca'n natanīcu'tun ē jāla catitanilh. ⁷Xtu'qui' ixtahuani't chī cahuāyuj tacāxyāna'lh'tza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chi'xcu' ixtahuani't. ⁸Ixya'jca'n ixtasu'yu chī ixya'j chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatzan león. ⁹Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi licā'n. Chī ixtamacasā'nan ixpekenca'n chī macasā'nan lhūhua' carreta a'cxni' ta'a'n tatu'jnuntēlha natalāta'la. ¹⁰Ixtalīxcana'n i'stajanca'n hua'chi a'caculūtl xcana'n. I'stajanca'n tzē ixtalimātakāhui' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzis mālhcuyu'.

¹¹Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel tī ixmacamaxqui'cani't xapülhmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhūini' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālaksputūnu'. ¹²Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

¹³Ixlīkelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachiuhūin tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyāl h na ixlacatīn Dios. ¹⁴Huanilh ixlīkelhachāxan ángel tī ixka'lhī ixlīskoli'.

—Cācāmakxtekti kelhatā'ti' ángeles tī cāchī'cani't na ixquilhtūn ka'tla' xcān tū ixtacuhūini' Eufrates.

¹⁵Cāmakxtekca kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lh'tza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nal h huā'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuyu' ē huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmaknīcan ixlīquilhmactū'tun tachi'xcuhui't. ¹⁶Ixuanca'n ixui'lh a'ktu' ciento millón tropas kētahui'lāna'ni'n.

¹⁷A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzī'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tī ixtakētahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nal h hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucu chī azufre. Ū'tza' tū ixtalītamaktāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī i'xla' león. Tū taquilhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. ¹⁸Tzamā' cālīmaknīca ixlīquilhmactū'tun tachi'xcuhui't. Cālīmaknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquilhtaxtulh cahuāyuj. ¹⁹Cahuāyuj tzē ixtalīxcana'n ixquilhni'ca'n ē tzē

ixtalimātakāhui'nin i'stajanca'n. I'stajanca'n chī lūhua' ixuani't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' i'stajanca'n tzē ixtalimātakāhui'nin.

²⁰Ē makapitzin ti jā talaknihl lakuat, xlaça'n jā tamakxtekli tamakapāxui' ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuani't. Jā tamakxtekli tamakapāxui' ixlacscujni'n skāhui'ni' ē ídolos tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā takexmata ē jā tatlā'huan. ²¹Huā'mā' tachi'xcuui't jā tamakxtekli tamakni'ni' ē jā tamakxtekli taxantilhni'n. Jā tamakxtekli taka'lhī ixtālāpāxqui'nca'n ē jā tamakxtekli taka'lhāna'n.

Ángel ti ixchi'pani't libro

10 Ā'listān iclaktzi'mpālhl chā'tin ángel ti ixka'lhī lhūhua' litli'hui'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlitamacsti'li' a'ktin poklhnu'. Na ixa'kxāk ixlitamacsti'li' a'ktin macxcu'li'ncā't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chī'chini'. Ixtujani'n ixtatasu'yu hua'chi tantūni'n tū i'lhucyumā'lh. ²Ixchi'pani't a'ktin xamacsti'nal'j libro tū ixmālakapitzicani't. Yāhualh ixtantūpekcāna'j nac mar ē ixtantūpekxuqui ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³Palha' ta'salh chī ta'sa lakatin león. A'cxni' ta'salh, takelhtini'lh kelhatojon jilini'ni'n. ⁴A'cxni' kelhatojon jilini'ni'n ixtachihuina'ni'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuin tū mincha' nac a'kapūn. Quihuanihl:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tziya' tū tahuanli kelhatojon jilini'ni'n.

⁵Ā'listān ángel ti iclaktzi'lh ixyālh nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekcāna'j nac a'kapūn. ⁶Huanli ixlicāna' por Dios ti hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē tlahuani't a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamakapalilh. ⁷A'cxni' ixlikelhatojon ángel naskoli' a'cxni' namākentaxtūcan tū ixtalacasqui'nin Dios tū chuhua'j tzē'k hui'lh. Chuntza' Dios cāhuanihl a'kchihuina'ni'n xalani'n makāstza' ti ixtatā'scuja Dios.

⁸Ā'listān icckexmatpālhl tachihuin xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatni'ttza' pūla. Quihuanihl: —Capit ē camaktini' libro tū mālkapitzicani't tū chi'payālh ángel ti yālh nac mar ē nac ti'ya't.

⁹Iclaka'lh ángel ē icsqui'ni'lh libro xamacsti'nal'j. Quihuanihl:

—Caquimakti ē cahua't. Nalipūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakelhua'na'na' na minquilhni'.

¹⁰Icmaktini'lh xamacsti'nal'j libro tū ixchi'payālh ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilhmakca'tzilhl, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'ni'ttza', iclipūlakxū'ya'nkō'lh. ¹¹Quihuanihl: —Ixlacasqui'nca nali'a'kchihuina'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpālacata lhūhua' tachi'xcuui't xalani'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalani'n kempālhūhua' tachihuin ē nā napuxcu'nu'.

Chā'tu' a'kchihuina'ni'n

11 Quimaxqui'ca kentin a'ctzuna'j qui'hui' tū lipūlhcān. Quihuanihl:

—Capit ē calaclhca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n.

Cacāpūtle'ke ixlipō'ktuca'n
 tī tamakapāxui' Dios a'ntza'.
²Jā tilaclhcāya' ixtanquilhtin
 templo. Jā tilhcāya' ixpālacata
 xla' cāmacamaxqui'cani'ttza'
 xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n
 natalacchi'ntatēlhakō'
 iccā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu'
 mālhcuyu'. ³Quit iccāka'lhī
 chā'tu' quina'kchihuīna'nī'n.
 Na'iccāmaxqui' limāpa'ksin
 ixpālacata nata'a'kchihuīna'n
 xlaca'n chuntza' chī iclacasqui'n
 ixlipō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento
 ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj.
 Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū
 nalītasu'yu chī talīpuhuan.
⁴Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n xlaca'n
 kentū' xaqui'hui' oliva ē nā a'ktu'
 pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatin
 Dios tī māpa'ksikō' cā'quilhtamacuj.
⁵Palh tī nacātlahuani'cu'tun tū
 jā tze, xlaca'n nataquilhtaxtu
 lamana' tū nacālihcuuyukō'
 ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n.
 Chuntza' natanī catīxcuhuālh
 tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze.
⁶Tzāmā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n
 taka'lhī litli'hui'qui natahuan ē
 jā catimilh xcān a'cxni' xlaca'n
 ta'a'kchihuīna'mā'nalhcus
 ixpālacata Dios. Taka'lhī litli'hui'qui
 natalakpalī xcān ē ka'lhni'
 nalītaxtu. Taka'lhī litli'hui'qui
 natamacamin ixlipō'ktu lakuat ē
 līnīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu
 a'cxni' xlaca'n natalacasqui'n.
⁷A'cxni' natahuankō' tū natahuan
 ixpālacata Dios, animalh tū nataxtu
 xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza'
 nacātā'la xlaca'n. Nacāskāhui'
 ē nacāmaknī. ⁸Ixmacni'ca'n
 natatamā' nac cā'tejen nac

cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksīni'ca'n
 Jesucristo xtokohua'ca'ca.
 Ū'tza' tze limāpācuhuīcan
 huā'mā' cā'lacchicni' Sodoma
 ē nā Egipto masqui jā chuntza'
 ixtacuhuīni'. ⁹Natamā' ixmacni'ca'n
 a'ktu'tun quilhtamacuj
 ā'i'tāt. Natalaktzi'n līlhūhua'
 tachi'xcuhui't xalanī'n ixlipō'ktu
 cā'lacchicni' ē chī kempālhūhua'
 tachihuīn. Jā caticāmaxtekca
 nacāmā'cnūcan. ¹⁰Tī tahui'lāna'lh
 nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n
 natalipāxuhua a'cxni'
 nacālaktzi'ncan xanīn. Natatlahua
 cā'tani' ē natapāxuhua ē
 natalāmaxqui' talakalhu'mān.
 Chuntza' natatlahua ixpālacata
 jā tze tamacka'tzilh a'cxni'
 tzāmā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n
 ixtachihuīna'n ixpālacata Dios.
¹¹Ā'līstān chī ixlī'a'ktu'tun
 quilhtamacuj ā'i'tāt Dios
 cāmālacastālancuanīlh ē
 tatā'kaqui'lh. Ixlipō'ktuca'n tī
 talaktzi'lh tajicua'nli. ¹²Ā'līstān
 tzāmā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n
 takexmatli a'ktin tachihuīn xala'
 nac a'kapūn. Cāhuanīlh:
 —Cata'ntit ā'tzā'.
 Tatahua'ca'lh nac
 poklhnu' hasta nac a'kapūn.
 Ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n talaktzi'lh
 chī tatā'kayāhualh. ¹³Palaj
 tunca tzuculh tachiqui ti'ya't.
 Ixliquilhmaccāuj cā'lacchicni'
 mālakuanīca. A'ntza' tanīlh
 a'ktojon mil tachi'xcuhui't
 ixpālacata tachiquilh ti'ya't. Tī jā
 tanīlh, tajicua'nli ē tamāka'tli'lh
 Dios tī xala' nac a'kapūn.
¹⁴Ixlī'a'ktu' lakuat a'kspunī't ē
 palaj namimpala ixlī'a'ktu'tun.

Ixli'a'ktojon liskoli'

¹⁵Ixlíkelhatojon ángel skoli'pálh.
Palha' tzuculh tachihuína'n
makapitzín nac a'kapün ē ixtahuan:
Chuhua'lj quinDiosca'n māpa'ksi
ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.
Ē nā chuntza' Cristo nā
māpa'ksí.
Xla' namāpa'ksini'n pō'ktu
quilhtamacuj.

¹⁶Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n tī
ixtahui'lāna'lh na ixpūtahui'lhca'n
na ixlacatīn Dios, xla'ca'n
talaktaquilhpūtalh Dios ē
tamakapāxuihl. ¹⁷Xlaca'n tahuanli:
Hui'x quiMāpa'ksini'ca'n Dios ē
hui'x ka'lhikō'ya' limāpa'ksin.
Hui'x hui'la' ē pō'ktu
quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu
quilhtamacuj natahui'la'ya'.
Iccāmaxquī'yān
tapāxcatca'tzīn ixpālacata
quilāmāsu'yuni'ni'ta'uj chī
ka'lhī'ya' milīli'huī'qui ē chī
māpa'ksini'na'.

¹⁸Xalanī'n nac cā'lacchicni' ē
nac cā'quilhtamacuj pō'ktu
tasītzī'lh.
Chilhtza' quilhtamacuj tū
natapūxokoni'yān hui'x tī
quinDiosca'n.
Huī'x nacāputzāna'ni'ya'tza'
nīnī'n.
Hui'x nacāmaxquī'ya'
ixtatlajca'n xla'ca'n
tī tatā'scujnī'ta'n
mina'kchihuína'nī'n ē
ixlipō'ktu mintachi'xcuhui't
ē ixlipō'ktuca'n tī
talaktaquilhpūtayān, palh
xalaka'tla' chī'xcuhui'n o palh
jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x
nacāpūmālakspūtūya' tī
tamālakspūtūcu'tun tzamā'
cā'quilhtamacuj.

¹⁹Ā'listān talaquī'lh ixtemplo
Dios nac a'kapün ē ixtasu'yū
nac templo a'ktin caja jā
ixmojōcanī't talacāxtlahuan tū
Dios ixtā'tlahuanī't ixtachi'xcuhui't.
Tzuculh makli'pa ē jililh ē
ta'sakō'ca ē tachiquilh ti'ya't. Yujli
laka'tla' chejet.

Puscāt ē dragón

12 Ā'listān tasu'yulh nac
a'kapün a'ktin ka'tla'
limāsu'yun. Ē chā'tin puscāt
ixtalhakā'n hua'chi ixlīmāxkakēn
chī'chini'. Ixyālh nac mālhcuyu'.
Ixcucui'lh a'ktin corona tū
ixka'lhī a'kcāujtu' sta'cu. ²Xla'
ixka'lhīnī'n ē ixta'sa ixpālacata
ixca'tzāna'juan ixpālacata
ī'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'lhza'.
³Ixli'a'ktu' limāsu'yun tasu'yulh
nac a'kapün. Lakatin tzu'tzo'ko
animalh ka'tla' ē lijicua' ixuani't.
Huā'mā' animalh, dragón huanican.
Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj
ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk
ixka'lhī ixcorona. ⁴Līsakalē'lh
ī'stajan ixlīquilhactu'tun
sta'cu ē cāmacamincha' nac
cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi
dragón na ixlacatīn puscāt tī
ixa'mā'lh mālacatuncuhuīnī'n. Ē
dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān
chī ixtahui'lh. ⁵Puscāt tahuī'lalh
ī'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha'
namāpa'ksini'n na ixlipō'ktu
cā'lacchicni'. Palaj tunca tzamā'
ska'ta' lē'ni'ca Dios jā ixui'lh na
ixpūmāpa'ksin. ⁶Puscāt tzā'lalh,

ē a'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā
ixcāxui'līni'nī't Dios. A'ntza' tzē
natachoko, ē namaktaka'lhcan
a'ktin mil ē a'ktu' ciento
ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

⁷Ā'listān tzuculh a'ktin ka'tla'
lāmahnin nac a'kapūn. Miguel
tī xapuxcu' ángeles, xla' ē
ixángeles tatā'lātucslī dragón ē
ixángeles. ⁸Dragón skāhuī'ca ē
jātza' makxtekca natahuī'layācha'
nac a'kapūn ē nā ixángeles.

⁹Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza'
tzamā' lūhua' xala' makāstza'
ē ū'tza' tī cā'a'kskāhuī'kō'lh
ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza'
ixtacuhuīni' skāhuī'ni' tī huanican
Satanás. Cāmacamincancha' ē chilh
nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles.

¹⁰Ā'listān ickexmatli a'ktin palha'
tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quīnDiosca'n
cāmakapūxtaxtūlhtza'
ixtachi'xcuhuī't. Xla' ū'tza'
puxcu'. Māsuyukō'ni'ttza'
ixlītlī'hui'qui. Chuhua'j Cristo
namāpa'ksīni'n. Tamacxtucatzā'
nac a'kapūn tī ixcāmālacsu'yu
tzamā' quīntā'timīnca'n. Xla'
ixcāmālacsu'yu cā'cuhuīni' ē
tzī'sa na ixlcatīn quīnDiosca'n.

¹¹Quīntā'timīnca'n talīskāhuī'nī'ttza'
ixka'lhni' Cordero ē ixtachihuīn
Dios tū xla'ca'n talīmālectzeyilh.
Xla'ca'n jā ixtajicua'ni' linīn tū
ixpālacata ixtachihuīn Dios.

¹²Tzētza' natapāxuhua xla'ca'n tī
tahui'lāna'lh nac a'kapūn. Koxatī
tala xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac
cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhuī'ni'
cālakyujnī'ttza' xla'ca'n. Sītzī'nī't
ixpālacata xla' ca'tzītza' jātza'

makās namakxtekcan nascuja
—huanli.

¹³A'cxni' dragón ca'tzilh
ixmacamincanī'ttza' nac
cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālani'
puscāt tī mālacatuncuhui'nīlh
ixka'hua'cha. ¹⁴Puscāt maxquī'ca
kentu' ixpeken chī ixla' lakatin
ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē
nalikosnū'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't
tū ixcāxtlahuani'canī't ē a'ntza'
namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta
ā'ī'tāt. Chuntza' tzā'lanī'lh dragón.
¹⁵Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān
chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn
puscāt. Ixlimakamūxtucu'tun.

¹⁶Ti'ya't maktāyalh puscāt.
Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh xcān tū
ixquilhtaxtunī't dragón. ¹⁷Ū'tza'
līsītzī'ni'lh dragón tzamā' puscāt.
A'lh cātā'lātucsa ā'makapītzīn
ixcamana' puscāt. Xla'ca'n ū'tunu'n
tī takexmatnī' ixlīmāpa'ksīn Dios
ē jā tamakxteka ixtamāsu'yun
Jesuscristo.

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

13 Ā'listān ictāyalh na
ixquilhtūn mar ē iclaktzī'lh
lakatin animalh tū tacutli nac
mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot
ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu'
corona ixka'lhī na ixa'kalokot.
A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni'
a'ktin tacuhuīni' tū ixuanicu'tun
xla' ixmālakchā'ni'cu'tun chī Dios.
²Huā'mā' animalh tū iclaktzī'lh,
xla' ixuanī't chī misin. Ixtujani'n
chī ixla' oso ixtahuani't. Ixquilhni'
ixka'lhī chī ixquilhni' león. Dragón
maxquī'lh ixlītlī'hui'qui animalh tū
tacutli nac mar. Chuntza' animalh
ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksin. ³A'ktin

ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī
ixmātakāhui'canī't ē ā'macsti'na'j
i'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j
tzeyanlitza' jā ixtakāhui'nī't.
Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
xalani'n nac cā'quiltamacuj
tali'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh.
4 Tamakapāxuihl dragón ixpālacata
ixmaxqui'nī'ttza' litli'hui'qui
tzamā' animalh. Nā tamakapāxuihl
animalh ē ixtahuan:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin
chī huā'mā' animalh. ¿Tīchu tzē
natā'lātlahua?

5 Makxtekca animalh
nalīchihuīna'n Dios tū jā tze
tachihuīn. Makxtekca naka'lhī
litli'hui'qui tu'pu'xamatu'
mālhcu'yu'. 6 Xla' jā tze tzuculh
līchihuīna'n Dios ē ixtacuhūini'
ē a'kapūn ē ixlipō'ktuca'n tī
tahui'lāna'ncha' nac a'kapūn.
7 Makxtekca nacātā'lātucsa
ixtachi'xcuhui't Dios ē
nacāskāhui'kō'. Makxtekca
nacāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't xalani'n ixlipō'ktu
tribus ē ixlipō'ktuca'n xalani'n
pūlaclhūhua' tachihuīn ē
ixlipō'ktuca'n cā'lacchicni'.
8 Ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac
cā'quiltamacuj natalakachi'xcuhui'
animalh. Xlaca'n xmān tī jā
ixtatzō'kni' ixtacuhūini'ca'n
nac libro jā cātzo'kcanī't
ixtacuhūini'ca'n tī taka'lhī
xasāsti' ixlatamatca'n. Ixtatzō'kni'
ixtacuhūini'ca'n a'cxni' tzuculh
cā'quiltamacuj. Huā'mā' libro
māpa'ksi xmān ū'tza' Cordero tī
māknīca.

9 Tī kexpa'tā'tit, tzej
cakexpa'ttit tū na'icuan. 10 Tī

tachī' ā'makapitzīn, nā xlaca'n
nacāchī'can. Tī talīmāknīni'n
ixespadaca'n, nā xlaca'n
nacālimāknīcan espada.
Ixlasasqui'nca ixtachi'xcuhui't
Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula
ē jā maktin natamakxteka
natakexmatni' Dios.

11 Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'lakatin
animalh tū tā'extuchi na ixtampīn
cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentū'
ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu.
Chihuīna'lh chī lakatin dragón.
12 Xla' ixka'lhikō' ixlīmāpa'ksin
xapūla animalh na ixlacatin.
Ixlipō'ktu ti'ya't ē ixlipō'ktuca'n
tī tahui'lāna'lh nac ti'ya't, xla'
ixcāhuani catalakachi'xcuhui'lh
xapūla animalh. Xapūla animalh,
xla' ū'tza' tū ixtakāhui'nī't
ē tzeyanli jā ixtakāhui'nī't.
13 Ixlīlakatu' animalh tlahualh
laka'tla' li'a'cnīn. Na ixlacatinca'n
tachi'xcuhui't xla' macamincha'
macscut nac a'kapūn ē macachilh
nac cā'ti'ya'tna'. 14 Xla' tzē
ixtlahua li'a'cnīn na ixlacatin
xapūla animalh, nā chuntza'
cāli'a'kskāhui'lh tachi'xcuhui't
xalani'n nac cā'quiltamacuj.
Cāmātlahuīlh a'ktin ídolo tū
ixtasu'yu chī xapūla animalh
ixpālacata ū'tza' ixlacasqui'n
nalakachi'xcuhui'can. Xapūla
animalh ū'tza' tū tzē tahui'lapālh
masqui ixlīmātakāhui'canī't
espada. 15 Ixlīlakatu' animalh
maxqui'ca litli'hui'qui
namālahuanī ídolo tū ixtasu'yu
chī xapūla animalh. Chuntza'
ídolo tzē ixchihuīna'n ē tzē
ixcāmāmaknīni'n ixlipō'ktuca'n
tī jā talakachi'xcuhui'lh. 16 Ídolo

cāmamacahuil'linini'lh a'ktin sello na ixmacapekcāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ixcāmātlahuī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalaka'tla' ē ti jā xalaka'tla', ē lacricujnu' ē xcamanīni'n, ē ti ixtamakscuja ē nā ti jā ixtamakscuja. ¹⁷Tzē ixtatamāhuana'n ē tzē ixtastā'nan xmān ti ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhuīni' animalh o ixnúmero animalh. ¹⁸Nataca'tzi tū huanicu'tun huā'mā' xmān ti xalaxskalalhna'. Nataca'tzi tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī litalacsu'yu a'ktin tacuhuīni'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

14 Ā'listān iclaktzi'lh ti huanican Cordero ixyāl'h na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhuīni' Sión. Xla' ixcātā'lahui'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' Cordero ē nā ixtacuhuīni' ixTāta'. ²Ickexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'ni'n ixta'arpajna'mā'nalh. ³Xlaca'n ti ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatin' xpūmāpa'ksin Dios ē na ixlacatinca'n kelhatā'ti' ti ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatinca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla' ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tzē i'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xlaca'n ti

cāmakapūtaxtūcāni't ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Tzamā' tachi'xcuhui't jā ixtaka'lhīni't ixtā'lapāxqui'nca'n. Lactze xlaca'n. Xlaca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xlaca'n ti xapūla cāmakapūtaxtūca na ixlacpu'na'li'tātca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin' Dios ē na ixlacatin' Cordero. ⁵Xlaca'n jā maktin tahuanli nūn a'ktin tā'ksa'nin. Xlaca'n lactze na ixlacatin' Dios.

Tū tahuanli kelhatu'tun ángeles

⁶Ā'listān iclaktzi'lh ā'chā'tin ángel ti ixkosnū'ntlā'huan tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzinīni'n xatze tachihuīn tū jā catispul'ti' ē tū ixlā' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani ixlipō'ktuca'n ti xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktuca'n xalacxtuncnu' tachihuīn. ⁷Xla' palha' huanli: —Cajicua'ni'tit Dios ē camāka'tli'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' quilhtamacuj tū nacāpūputzāna'nikō'can tachi'xcuhui't. Camakapāxui'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlahualh a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu mu'sni'.

⁸Mimpāl'h ā'chā'tin ángel, ixlichā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlimāpa'ksin xaka'tla' cā'lacchicni' tū huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xlaca'n talitalakaspi'tni'nī't Dios ē chuhua'j tamakapāxui' ā'makapitzin' diosnu'. Nā chuntza' tamaksca'txtulh

xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'.

Ū'tza' Dios lisitzi'lh ē ū'tza'
nacālimakapātīnīncan.

⁹Mimpāl̄h ixlikelhatu'tun ángel ē
palha' huanli:

—Chuhua'l̄j Dios nacāmakapātīnīn
ixlipō'ktuca'n tī talakachi'xcuhui'
animalh ē ixlakmāxtu, ē tī
tatamakxteka nacāhui'līni'can sello
ixla' animalh na ixtankānca'n o
na ixmacanca'n. ¹⁰Dios sītzi'nī't ē
nacāmakapātīnīn. Ixlipō'ktuca'n
natapātīni'n nac azufre tū
lhcumā'lh. Natapātīni'n xlaca'n
na ixlacatīnca'n ixángeles Dios
ē na ixlacatin Cordero. ¹¹Pō'ktu
quilhtamacuj natā'kayāhua
tālh mā'n xajini' a'ntza' jā
natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj.
Xlaca'n jā maktin catitajaxli nūn
tzi'sa ē nūn cā'cuhui'ni'. Chuntza'
natapātīni'n tī talakachi'xcuhui'
animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza'
natapātīni'n tī taka'lhī na
ixtankānca'n ixtacuhui'ni' animalh.
¹²Chuntza' ixlacasqui'nca
natatāyani' ixtachi'xcuhui't
Dios ē nā ixlacasqui'nca
natakexmatni' ixlīmāpa'ksin Dios
ē nā ixlacasqui'nca jā maktin
natamakxteka nata'a'ka'i'ni'
Jesucristo.

¹³Ickexmatli a'ktin tachihuīn nac
a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': “Pō'ktu
quilhtamacuj natalipāxuhua xlaca'n
tī nata'a'ka'i'ni'cus Jesucristo a'cxni'
natani.” Nā Espírītu Santo huan:
“Ixlicāna' natapāxuhua xlaca'n
ixpālacata chuhua'l̄j natajaxe ē jātza'
catitapātīni'lh ixpālacata lactze tū
tatlahualh.”

Mā'kaquī'ca ixtahua'ca't tacha'nān

¹⁴Ā'listān iclaktzi'lh a'ktin
stala'nka' poklhnu'. Nac poklhnu'
a'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē
ixcucui'lh a'ktin corona tū xa'oro.
Ixchi'pani't kentin machīta
xasta'ya'nca'. ¹⁵Taxtupāl̄h nac
templo ā'chā'tin ángel. Palha'
tā'chihuīna'nli tī ixui'lh nac
poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtahua'ca't
tacha'nān ixpālacata chilhtza'
quilhtamacuj tū napūmā'kaquī'can
tacha'nān. Ca'tla'nli'tza' tacha'nān
nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶Tī ixui'lh
nac poklhnu' mā'kaquī'lh tacha'nān
nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷Ā'listān iclaktzi'mpāl̄h ā'chā'tin
ángel taxtulh nac templo nac
a'kapūn. Nā xla' ixchi'pani't
ixmachīta xasta'ya'nca'. ¹⁸Ā'listān
mincha' nac pūmacamāstā'n
ā'chā'tin huampala ángel tī
ixmacamaxqui'cani't macscut. Xla'
palha' ta'sani'lh ángel tī ixchi'pani't
ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calīchu'cu mimachīta xamayāc
uvas jā stacni't nac cā'ti'ya'tna'
ixpālacata chuhua'l̄j pō'ktutza'
xachān.

¹⁹Ángel līchu'culh ixmachīta
xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'.
Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej
nalacchi'tcan ixpālacata
nataxtuni'kō' xaxcān. Chuntza'
natalīca'tzi' Dios sītzi'nī't ē
nacāmakapātīnīn tī quiclh
taca'tzan. ²⁰Lacchi'tca uvas na
ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh
lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla'
xcān. Pūlh mā'n ixuani't ē chā'lh na

ixpixni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento
kilómetros ixlilhmā'n ixuanī't

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

15 Ā'listān iclaktzi'mpāl'h
a'ktin ka'tla' li'a'cnin nac
a'kapūn. Iccālaktzi'lh kelhatojon
ángeles ē chā'tunu' xlaca'n ixtalē'n
a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza'
ā'xmān. A'cxni' nalatza' huā'mā'
lakuat a'cxni' nasputa ixtasitzi' Dios.

²Ā'listān iclaktzi'mpāl'h a'ktin mar
tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuanī't
chī jala'nat. Nā iccālaktzi'lh tī
ixtaskāhui'nī'ttza' tzamā' animalh
ixpālacata jāla cāmāquilhputica
na ixlaca'tin ixlakmāxtu. Xlaca'n jā
tatamakxtekli nacātankāhui'līcan
ixnúmero tū ixtacuhuīni'. Xlaca'n
ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar
tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh
arpas tū ixcāmaxqui'nī't Dios.

³Xlaca'n ixtapixtli'yāna'lh tū
ixlipixtli' Moisés tī ixtā'scuja Dios.
Ixtapixtli' ixpālacata Cordero. Tū
talipixtli'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksini' quinDiosca'n,
hui'x ka'lhikō'ya' ixlipō'ktu
litli'hui'qui.

Ka'tla' ē tzēhuani't pō'ktu tū
tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksikō'ya'
ixlipō'ktu cā'lacchicni'.
Pō'ktu tū tlahua'ya' tze ē ū'tza'
ixlicāna'.

⁴Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
natajicua'ni'yān hui'x,
Māpa'ksini'.
Ixlipō'ktuca'n natamāka'tli'yān.
Xmān hui'x tlahua'ya' pō'ktu tū
tze.
Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
xalanī'n nac

cā'quilhtamacuj natamin ē
natalaktaquilhpūtayān xmān
hui'x,

ixpālacata ixlipō'ktuca'n
talaktzi'n tū hui'x tlahua'ya'
tze ixlipō'ktu.

⁵Ā'listān iclaktzi'lh templo
ixlaqui'yāl'h nac a'kapūn. Na
ixpūlacni' ixui'lacha' chihuixni'
jā tatzo'kni' limāpa'ksin tū
maxqui'cani't Moisés. ⁶Tataxtulh
nac templo kelhatojon ángeles
tī ixtalē'mā'nalh a'ktojon lakuat.
Ixlu'xu'ca'n xatze ē stala'nka'
ē xatache'kē'n. Ē ixtaka'lhī
ixlichī'cānca'n tū xa'oro na
ixcu'xanca'n. ⁷Ā'listān chā'tin
ixlikelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na
ixa'katzā'stūtā'ti' cāmaxqui'lh
chā'tunu' ángeles a'katunu' copa
tū xa'oro. Copa ixtalitzuma
ixtasitzi' Dios tū nacālimakapātīnīn
tachi'xcuhuī't. Dios, xla' hui'lh
pō'ktu quilhtamacuj. ⁸Templo
ixlitzumakō' jini' ixpālacata ka'tla'
Dios ē ka'lhī litli'hui'qui. Nūn
chā'tin tzē ixtanū nac templo a'cxni'
jāna'j i'sputkō' a'ktojon lakuat tū
ixtalē'mā'nalh kelhatojon ángeles.

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū
nalimakapātīnīnī'n Dios

16 Ā'listān ickexmatli a'ktin
tachihuīn palha' tū
ixtaxtumā'lh nac templo. Cāhuanilh
kelhatojon ángeles:

—Capinchipitit ē capūxteketit
nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon
copa tū cātamaxqui'nī'ta'n ē
a'ntza' jā tatojōmā'nalh tū Dios
nacālimakapātīnīn tachi'xcuhuī't.
²Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh
ixcopa nac cā'ti'ya'tna'. Cātaxtuni'lh

ē cātapu'nukō'lh tzi'tzi' tū
ixcāca'tzani' tī ixtaka'lhī na
ixtankānca'n ixsello animalh ē
tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu
animalh.

³Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh
ixcopa nac mar. Xcān ka'lhni'
taxtulh chī ixla' nīn. Ē tanikō'lh
ixlipō'ktu tū ixan'nan nac mar.

⁴Ixlīkelhatu'tun ángel
pūxtekepāl hixcopa nac ka'tla'
xcān ē jā hui'lh mu'sni'. Ka'lhni'
taxtukō'lh. ⁵Ickexmatli chī huanli
ángel tī pūxtekelh ixcopa nac xcān.
Huanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x
hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj
hui'la'. Tze chī talīxokonu'ni'n.

⁶Xlaca'n tī cāmaka'pātīnīmpāt'
tamaknīlh mintachi'xcuhui't ē
mina'kchihiuīna'ni'n. Chuhual'j hui'x
cālīmāko'tnīpāt' ka'lhni'. Chuntza'
cāminī'ni'.

⁷Ā'listān ickexmatpāl h a'ktin
tachihuīn nac pūmacamāstā'n tū
huanli:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x
ka'lhī'kō'ya' ixlipō'ktu litli'hui'qui.
Tze hui'x chī cālīputzāna'ni'ya'.

⁸Ixlīkelhatā'ti' ángel
pūxtekelh ixcopa nac chi'chini'.
Chuntza' chi'chini' cālīlhucuyulh
tachi'xcuhui't ixlīchi'chi. ⁹Xlaca'n
talhcukō'lh. Ē cachihuāl h
tatzuculh tahuani Dios ixpālacata
xla' macamilh huā'mā' lakuat
ixpālacata ka'lhī litli'hui'qui.
Xlaca'n jā maktin talakpalīcu'tunli
ixtalacapa'astacni'ca'n. Jā maktin
talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

¹⁰Ā'listān ixlīkelhaquitzis
ángel pūxtekepāl hixcopa
na ixpūtahui'lh animalh.

Tzi'suanli jā ixmāpa'ksīni'n
animalh. Tachi'xcuhui't
ixtaxcā ixsi'ma'kā'tca'n
ixpālacata ixtapātīni'mā'nal h.

¹¹Cachihuāl h talīchihiuīna'nli
Dios xala' nac a'kapūn
ixpālacata ixtapātīni'mā'nal h chī
ixcājicsmāhui' ixtzi'tzi'ca'n. Jā
tamakxtekli natatlahua tū jā tze.

¹²Ixlīkelhachāxan ángel
pūxtekelh ixcopa nac ka'tla' xcān tū
huanican Eufrates. Ē tzamā' xcān
pūtilh ē chuntza' tzē tatētaxtulh
napuxcu'nu' tī ixtamimā'na'ncha' jā
tā'extuyāchi chi'chini'.

¹³Ā'listān iclaktzi'mpāl h tataxtulh
kelhatu'tun tū jā tzeya ū'ni' na
ixquilhni' dragón ē ixquilhni'
animalh ē nā ixquilhni' tī jā tze
a'kchihiuīna'. Tzamā' jā tzeya
ū'ni' ixtatasu'yu chī chachakatna'.

¹⁴Tzamā' ū'ni' ixla' skāhui'ni'
ixtahuanī't. Xlaca'n ixtatlahua
lī'a'cnīn. Tataxtulh natamākēstoka
ixlipō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj. Chuntza'
napuxcu'nu' tatzuculh talātucsa
tzamā' quilhtamacuj tū lacsacnī't
Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui. ¹⁵Ū'tza'
huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmin chī chā'tin
ka'lhāna' ixpālacata jā tī tī taca'tzī.
Līpāxuhua natatahui'la xlaca'n tī
tzej natamaktaka'lha ixlu'xu'ca'n
ē jā natalhtata. Chuntza' jā
maklhpī'mpi'li' catitalatā'kchokolh
xlaca'n ē jā catitamāxana'lh na
ixlaca'tīnca'n tachi'xcuhui't.

¹⁶Napuxcu'nu' cāmākēstokca jā
ixuanican Armagedón tachihuīn
hebreo.

¹⁷Ā'listān ixlīkelhatojon ángel
pūxtekelh ixcopa nac ū'ni'. Ē

chihuina'nli chā'tin ti ixui'llh nac pūtahui'llh nac templo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlipō'ktu.

¹⁸Ē tzuculh makli'pa ē palha' jililh ē ta'sakō'ca. Tachiquilh ti'ya't. Chī tachiquilh ti'ya't, jā maktin ixlani't ixtā'chuntza' a'cxni' tachi'xcuhui't tatzuculh tatahui'la nac cā'quiltamacuj. ¹⁹Ka'tla' cā'lacchicni', jā ixuanican Babilonia, tache'kelh ti'ya't ē lakapektu'tun taxtulh. Cā'lacchicni' xala' ixlipō'ktu cā'quiltamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli tzamā' xalanī'n nac Babilonia chī ixtatlahuani't tū jā tze. Dios cāmakapātininli ixpālacata xla' ixsītzī'nī't. ²⁰Ixlipō'ktu lacpitzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Ē nā talakuankō'lh sipejni'. Jātza' ixtatasu'yu. ²¹Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet itxzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahui'llh tachi'xcuhui't. Xlaca'n ā'chulā' cachihuālh talichihuina'nli Dios ixpālacata chejet chī ixtapātimā'nalh xalijicua'ni' lakuat.

Makapātininca puscāt ti xamaklani'

17 Quilakmilh chā'tin ixlikelhatojon ángeles ti ixtaka'lhī a'ktojon copa. Quihuanihlh:

—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān chī namakapātinincan puscāt ti xamaklani' ti hui'llh jā hui'llh ka'tla' mar. ²Māpa'ksini'nī'n xalanī'n ixlipō'ktu cā'quiltamacuj tatā'tlahuani't tū jā tze huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quiltamacuj, xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n ixpālacata jā tze

ixtalacapāstacni'ca'n ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuánica.

³Ē ángel quililē'lh ixlitli'hui'qui Espiritu Santo nac a'ktin cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzī'lh chā'tin puscāt ixkēhui'llh lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlipō'ktu na ixmacni' animalh ixtamaktzo'knī't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁴Ē puscāt ixlhakā'nī't ixl'u'xu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixl'u'xu' licāxlalh oro ē lhūhua' tū hua'chi chihuix xalactzēhuani't ē xatapalaxla', ē nā chihuix tū huanican perla. Ixchi'patēlha a'ktin copa tū xa'oro. Tzamā' copa ixlitzumakō' tū xalako'hua'jua' ixpālacata xla' xamaklani'. ⁵Na ixtankān ixtatzo'knī't a'ktin tacuhuīni' tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū ixtatzo'knī' ū'tza' huā'mā': “Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī' ixlipō'ktuca'n pusan ti xamaklani' ē xatzī' ixlipō'ktu tū jā tze.” ⁶Iclaktzī'lh tzamā' puscāt ixlika'chīnī't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n cāmaknīca ixpālacata jā tamakxtekli takexmatni' Jesús. A'cxni' quit iclaktzī'lh huā'mā', ica'cnīlh. ⁷Ángel quinkelhasqui'nīlh: —¿Tū li'a'cnī'ya'? Na'icuaniyān tū lilakatzē'k ixpālacata puscāt ē tzamā' animalh tū kēhui'llh, ē tū ka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁸Animalh tū la'ktzī', ixui'llh xapūla, ē chuhua'j jātza' hui'llh. Xla' natā'cxtuyāchi nac xapūlhmā'n lhu'cu'. Ā'listān xla' na'a'n jā namālakuanican.

A'cxni' nalaktzi'nca animalh, natali'a'cnikō' tachi'xcuui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Natali'a'cni animalh tū ixui'lh makāstza' ē jātza' hui'lh ē natahui'lapala. Natali'a'cnini'n ixlipō'ktuca'n tī jā tatzō'kni' ixtacuhuini'ca'n nac libro a'cxni' tzuculh cāxtahui'la cā'quilhtamacuj. Nac libro a'ntza' jā cātzo'kcani't ixtacuhuini'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

⁹Nā ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuaniyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū takexmata tī lakskalalh. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza' a'ktojon sipej jā tahui'la puscāt. ¹⁰A'ktojon a'kxāk, ū'tza' huanicu'tun kelhatojon napuxcu'nu'. Kelhaquitzis xla'ca'n jātza' tamāpa'ksini'n. Chā'tin māpa'ksini'ncus. Chā'tin jā ā'min. Xla' a'cxni' namin, jā makās catimāpa'ksini'lh. ¹¹Animalh tū ixui'lh xapūla ē tū jātza' hui'lh, xla' ū'tza' ixlitelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chí kelhatojon. Ā'listān xla' namālakuanican.

¹²Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jāna'j talitzucu tamāpa'ksini'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksini'n animalh xmān a'ktin hora. ¹³Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachihuina'nī't ē natamaxqui' animalh ixlitli'hui'quica'n ē ixlīmāpa'ksinca'n. ¹⁴Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhui' ixpālacata xla' ū'tza' Māpa'ksini' tī cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'.

Ixtachi'xcuui't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacacni't ē takexmatni' xmān Dios.

¹⁵Nā quihuanipalh ángel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahui'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcuui't xalani'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuina'n kempālhūhua' tachihuin. ¹⁶Kencāuj a'kalokot tū cāla'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xlaca'n ē animalh natalāquiclhaktzi'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktikō'can tū ka'lhī. Maklhpi'mpi'li' natamaxteka. Xlaca'n natahua' ixquinīt puscāt. Ē nalhcuyukō'can. ¹⁷Dios cāmālacpuhuanilh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xlaca'n talichihuina'nli natamaxqui' ixlīmāpa'ksinca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū Dios ixuanī't. ¹⁸Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksikō' napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

Mālakuanica Babilonia

18 Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'chā'tin ángel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī litli'hui'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. ²Palha' huanli: —Chuhua'j mālakuanikō'cani'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna'lh a'ntza' xmān tū jā tzeya ū'ni', ē ixlipō'ktu spūni'n xalako'hua'jua'. ³Babilonia cāmātlahuilh tū jā tze xalani'n na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalani'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj tatlahualh

tū jā tze ixpālacata huā'mā'
cā'lacchicni'. Stā'na'ni'n xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj rico talitaxtulh,
ixpālacata xalanī'n nac Babilonia
ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua
ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n.

⁴Ā'listān ickecxmatpāl'h a'ktin
tachihuīn nac a'kapūn tū huanli':

—Cataxtutit nac Babilonia,
hui'xina'n tī quintachi'xcuhui't.

Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze
xalanī'n a'ntza'. Chuntza' jā
catimākpātini'tnit hui'xina'n
a'cxni' nacāmākapātīnīncan
xlaca'n. ⁵Lhūhua' ixcentaca'n
xlaca'n. Cāmākēstokui'līni'cani't
ē chā'ni't nac a'kapūn. Dios
cāpāstacni'ni't ixcentaca'n.

⁶Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n
tū cātlahuani'lh ā'makapitzīn.
Tzej cataxokolh hasta maktu'
tū tatlahuani'lh ā'makapitzīn.
Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n
hasta maktu'. ⁷Rico ixtahuani't ē
tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakca'tzī.
Chuhua'j tzej catapātīni'lh ē tzej
catalīpuhuanli. Xlaca'n chī chā'tin
puscāt tī huan: “Quit chā'tin
reina ē icmāpa'ksini'n. Quit jā
tī quīnīmaka'ni't. Jā maktin
ictīlīlakaputzalh.” ⁸Ū'tza' nalīmin
lakuat. Naminkō' ixlīpō'ktu a'ktin
quilhtamacuj: linīn ē talakaputzīt
ē tatzī'ncstat. Nā nalhcuyukō'can
huā'mā' cā'lacchicni'. Tī
namacamin huā'mā' lakuat, xla'
ū'tza' Dios. Xla' ka'lhī litli'hui'qui.

⁹Napuxcu'nu' xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh
tū jā tze xalanī'n nac Babilonia.
Ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlīpō'ktu
tū ixtalacasqui'n. Xlaca'n
natalīpuhuan ē natacalhuan

a'cxni' natalaktzī'n cā'lacchicni'
Babilonia lhcumā'lh ē xajini'
tā'kayāhuamā'lh nahuan.

¹⁰Napuxcu'nu' natalaca'a'ntāya
makat ixpālacata nā natajicua'n chī
natapātīni'n xalanī'n nac Babilonia.
Natalāhuani':

—iLilakalhu'mānat Babilonia,
ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī
litli'hui'qui. Ē xamaktin xokomā'lh
ixlīpō'ktu tū jā tze tū tatlahuani't
a'ntza' —chuntza' natahuan.

¹¹Stā'na'ni'n xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj nā xlaca'n
natacalhuan ē natalīpuhuan
tū na'a'kspula Babilonia.
Natacalhuan ixpālacata jātza'
catita'a'nalh tī nacāmāktamāhua
ixlīstā'tca'n. ¹²Jātza' cati'a'nalh
tī nacāmāktamāhua ixlīstā'tca'n:
oro ē plata ē perlas ē xatapalaxla'
chihuix ē lu'xu' tū xatze ixla'
lino ē ixla' seda tū smataka ē
tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca
qui'hui' tū xamu'csu. Jātza'
caticāmāktamāhuaca tū
cālītlahuacan marfil ē qui'hui'
xatapalaxla' ē bronce ē licā'n ē
mārmol. ¹³Jātza' catitamāhuaca
canela ē nūn tū mu'csu tū
mojōni'can līhua't. Jātza'
caticāmāktamāhuaca siyentzu
ē mirra ē perfume ē vino ē
aceite ē harina ē trigo. Jātza'
caticāmāktamāhuaca huācax ē
borregos ē cahuāyuj ē carretas ē
tasācua'. ¹⁴Stā'na'ni'n natahuani
xalanī'n nac Babilonia:

—Cāspuṭni'kō'ni'ta'n tū ixtapalh
tumīn tū ixka'lhīcu'tunā'tit. Nā
cāspuṭni'kō'ni'ta'n ixlīpō'ktu tū
xalactze ē xatapalaxla'. Jātza'
maktin catika'lhī'tit.

¹⁵Stā'na'nī'n lacricujnu' ixtahuani't ixpālacata ixtalāmaktamāhuana'n xalani'n nac Babilonia. Nā xlaça'n natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātini'n xalani'n nac Babilonia. Natalipuhuan ē natacalhuan. ¹⁶Ē natahuan:

—iLilakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalani'n a'ntza' ixtalhakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko. Ixtaka'lhī ixlicāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xatapalaxla' ē perlas. ¹⁷Xamaktin cāspuṭni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Ixlīpō'ktuca'n marīneros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tamakscuja nac mar, ixlīpō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. ¹⁸A'cxni' natalaktzi'n chī nalhcu cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xlaça'n natahuan:

—Nūn maktin a'nani't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹Natalipuhuan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmāhua'ca'can. Natacalhuan ē palha' natahuan:

—iLilakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuani't xalani'n a'ntza'. Lacricujnu' talitaxtulh ixlīpō'ktuca'n ixtēcu'ni'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. iLilakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

²⁰Nā nahuancan:

—Catalīpāxualh ixlīpō'ktuca'n xalani'n nac a'kapūn ixpālacata lakuani't cā'lacchicni' Babilonia.

Calīpāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaça'n xalani'n nac Babilonia taxokoni'mā'nalhtza' Dios tū cātatlahuani'ni'ta'n hui'xina'n.

²¹Ā'listān chā'tin ángel xatli'hui'qui chī'palh a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlika'tla'. Mojōlh nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulh.

²²Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knan. Jātza' catikexmatca arpa nūn līskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulh tī tatlahua catūhuālh tascujūt. Jātza' catimacasā'nalh xuā'ti' ixpālacata jā tī tī natasquiti.

²³Jātza' tū cati'a'nalh pūmaksko tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachihuīnca'n tī tatamakaxtokni'tcus. Stā'na'nī'n tī xapūla tamilh nac Babilonia, xlaça'n ā'chulā' ixtaka'lhī litli'hui'qui ē jā ā'makapitzīn xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xalani'n nac Babilonia talī'a'kskāhui'ninli ixlixantilhca'n. Cā'a'kskāhui'ca xalani'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj —huanli ángel.

²⁴Chuntza' na'a'kspula Babilonia ixpālacata a'ntza' cāmāknīca ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē nā cāmāknīca ixtachi'xcuhui't Dios. Nā talē'n cuenta xalani'n nac Babilonia chī cāmāknīca ixtachi'xcuhui't Dios ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

19 Ā'listān ickeaxmatli chī palha' ixtata'sa lhūhua' tachi'xcuhui't nac a'kapūn. Ē xlaça'n ixtahuan:

iAeluya!
 QuinDiosca'n
 quincāmakapūtāxtūyān.
 Calakachi'xcuhui'ca xmān ū'tza'.
 Xla' ka'lhikō' litli'hui'qui.

² Xla' putzāna'n chuntza' chī tū
 ixlicāna'.

Tze chī xla' putzāna'n.

Xla' putzāna'ninī't Babilonia
 ixpālacata xalanī'n a'ntza'
 tamātlahuilh tū jā tze
 ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
 cā'quilhtamacuj, chu lacxtim
 chī xlaca'n.

Dios makapātīnīnī't Babilonia
 ixpālacata xalanī'n a'ntza'
 tamaknīlh tī ixtatā'scuja Dios.

³ Chihuīna'mpalaca palha' ē
 tahuanlı:

—iAeluya! Xajini' nac Babilonia
 ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu
 quilhtamacuj.

⁴ Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē
 kelhatā'ti' tī ixtayānalh, xlaca'n
 tatalaktzokostalh Dios tī ixui'lh
 na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n
 tamakapāxuīlh ē tahuanlı:

—iChuntza' calalh! iAeluya!

⁵ Ē kexmatpalaca a'ktin tachihuīn
 na ixpūmāpa'ksīn Dios ē huanli:

Camāka'tlī'tit Dios
 milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī
 tapa'ksini'yā'tit Dios
 ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī
 lakachi'xcuhui'yā'tit Dios,
 tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'.

Tamakaxtokli tī huanican Cordero

⁶ Ickexmatpāl chī
 ixtachihuīna'mā'nalh lhūhua'
 tachi'xcuhui't ē chī macasā'nan
 lhūhua' xcān, ē chī a'cxni' palha'
 jili ē tahuanlı:

iAeluya!
 Māpa'ksīni'ntza'
 quiMāpa'ksīni'ca'n
 quinDiosca'n tī ka'lhikō'
 litli'hui'qui.

⁷ Līpāxuhua catahui'lauj ē
 cata'sauj cā'tapāxuhuān.

Camāka'tlī'uj Dios.

Chini'ttza' quilhtamacuj tū
 napūtamakaxtoka tī huanican
 Cordero.

Ixtasqui'ni' tacāxnī'ttza' huī'lh.

⁸ Xatasqui'ni' makxtecanī't
 nalhakā' xatze xastala'nka'
 lu'xu' ē xatache'kē'n.

Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chī
 talatā'kchoko ixtachi'xcuhui't Dios.

⁹ Ā'listān ángel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': “Līpāxuhua
 tahui'lāna'lh tī cāhuanicanī't
 catamilh nac cā'tani' ixla' Cordero
 a'cxni' natamakaxtoka.”

Nā quihuanilh ángel:

—Ū'tza' ixlicāna' huā'mā'
 tachihuīn tū ixla' Dios.

¹⁰ Quit iclaktatzokostalh ángel
 ē ictimakapāxuīcu'tunli. Xla'
 quihuanilh:

—Jā catla'hua' chuntza'. Quit
 ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x
 ē chī mintā'timīn tī ta'a'ka'i' tū
 ixlicāna' tū Jesús māsuyulh.
 Xmān Dios namakapāxuī'ya'.
 Tī tamāsu'yu ixtachihuīn
 Jesucristo, ixlīpō'ktuca'n
 xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios
 —quihuanica.

Xastala'nka' cahuāyuj ē tī ixkēhui'lh

¹¹ Ā'listān iclaktzi'lh a'kapūn
 laqui'yālh. Iclaktzi'lh lakatin
 cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh
 huā'mā' cahuāyuj, limāpācuhiuca

Ixicāna' ē Mākentaxtūnu'nkō'. Xla' tze chī putzāna'n. Tze chī lātucsa.

¹²Ixlakastapun hua'chi ixtaxkaka chī xalamanat' macscut. Ixcucui'lh lhūhua' corona na ixa'kxāk. Ixtzo'kni'cani't a'ktin tacuhuīni'. Nūn chā'tin ixca'tzi' tū ixuanicu'tun tzamā' tacuhuīni'. Xmān ū'tza' ixca'tzi'. ¹³Ixlu'xu' ixpasakō'ni't ka'lhni'. Ixtacuhuīni' Ixtachihuīn Dios ixuani't. ¹⁴Ixtastālani' lhūhua' ixchi'xcu' xalanī'n nac a'kapūn. Xlaca'n ixtakētahui'lāna'lh xalakstala'nka'n cahuāyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kē'n ixtahuani't. ¹⁵Ti' ixpasakō'ni't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kentin espada tū sta'ya'nca'. Huā'mā' nacāliskāhui' tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. Līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmakapātīnīn ixpālacata Dios ti' ka'lhikō' pō'ktu līmāpa'ksīn, xla' līsītzī' tū tatlahuani't ū'tunu'n. Chī xlaca'n natapātīnīn hua'chi uvas natalitaxtu tū cālacchi'ntacan a'cxni' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶Na ixlu'xu' ē na ixchēkēn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni': "Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n."

¹⁷Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin ángel tī ixyālh nac chi'chini'. Xla' palha' cāhuanilh ixlipō'ktuca'n spūnī'n tū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit ē cahua'tit tū Dios nacāmāxqui'yān.

¹⁸Cata'ntit ē cahua'tit ixquinīca'n napuxcu'nu' ē xalactli'huī'quin chi'xcuhui'n. Cahua'tit ixquinīca'n cahuāyuj ē ixquinīca'n tī ixtakētahui'lāna'lh. Cahua'tit

ixquinīca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, masqui tī ixtamakscuja ē masqui tī jā ixtamakscuja, ē masqui chi'xcuhui'n tī xalaka'tla' ē masqui tī jā xalaka'tla' —huanli ángel.

¹⁹Ā'listān iclaktzi'lh chī ixtatakēstokni't tū jā tze animalh ē napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixchi'xcuhui'tca'n. Ixtatakēstokni't natatā'lātucsa tī ixkēhui'lh cahuāyuj ē ixchi'xcuhui'n. ²⁰Tū jā tze animalh chi'paca ē nā a'kchihuīna' tī ixa'kskāhui'nin. Xla' ixtlahuani't lī'a'cnīn na ixlacatīn huā'mā' animalh. Chuntza' ixcā'a'kskāhui'ni't tī ixtalē'n na ixtankānca'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh. Animalh ē a'kchihuīna' tī ixa'kskāhui'nin, xalakahuan cāmācā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātīn ē jā lhucuyucan azufre. ²¹Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn ixtachi'xcuhui't tū jā tze animalh, xlaca'n cālīmaknīkō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' tī ixkēhui'lh cahuāyuj. Spūnī'n tzej talīka'sli ixquinīca'n.

A'ktin mil cā'ta

20 Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin ángel tī ixyujmā'chi nac a'kapūn. Ixlīmin ixlīmālaqui'ca'n xapūlh mā'n lhu'cu'. Nā ixlīmin ka'tla' cadena. ²Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhui'ni' ē nā huanican Satanás. Ángel chi'huī'līlh dragón a'ktin mil cā'ta. ³Ángel mojōlh nac xapūlh mā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē hui'lini'lh

a'ktin sello nac mākēlhcha.
 Chuntza' jātza' caticā'a'kskāhui'lh
 tachi'xcuhui't xalani'n nac
 cā'quilhtamacuj hasta a'cxni'
 nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni'
 nasputa mil cā'ta, namakxtekcan.
 Jā makās catimakxtekca.

⁴Ā'listān iccālaktzi'lh makapitzin
 pūtahui'lhni' jā ixtapūmāpa'ksini'n.
 Nā iccālaktzi'lh ā'makapitzin tī
 ixtahui'lāna'lh a'ntza'. Xlaca'n
 ixcāmaxqui'cani't līmāpa'ksin
 nataputzāna'n. Nā iccālaktzi'lh
 xlaca'n tī ixcā'a'cchu'cucani't.
 Cāmāknīca ixpālacata
 ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē
 tū ixlicāna' ixta' Jesús. Xlaca'n
 jā ixtatatzokostani'nī't animalh,
 ē jā ixtalaktaquilhpūtani't
 ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't
 nacāhui'līni'can sello na
 ixtankānca'n ē na ixmacanca'n.
 Iccālaktzi'lh talacastālancuana'nli ē
 tatā'māpa'ksini'lh Cristo a'ktin mil
 cā'ta. ⁵Xlaca'n ū'tunu'n tī xapūla
 talacastālancuana'nli. Ā'makapitzin
 nīni'n natalacastālancuana'n
 a'cxni' nasputa a'ktin
 mil cā'ta. ⁶Līpāxuhua tī
 natalacastālancuana'n xapūla.
 Xlaca'n natatā'māpa'ksini'n
 Dios. Xlaca'n jātza' catitanilh
 ixlīmaktu' chī ā'makapitzin.
 Xlaca'n natatā'scuja Dios ē Cristo.
 Natatā'māpa'ksini'n Cristo a'ktin
 mil cā'ta.

⁷A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta,
 namakxtekcan skāhui'ni'. Xla'
 nataxtu jā ixchi'cani't. ⁸Nataxtu
 ē nacā'a'kskāhui' tachi'xcuhui't
 na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.
 Nacā'a'kskāhui' xalani'n nac
 Gog ē Magog. Nacāmākēstoka

natalātucsa. Xlaca'n lhūhua' chī
 cucuj tū hui'lh na ixquilhtūn mar.
⁹Iclaktzi'lh ixchi'xcu'ca'n Gog ē
 Magog na ixlika'tla' cā'tiya'tna' ē
 tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahui'lāna'lh
 ixtachi'xcuhui't Dios ē tzamā'
 cā'lacchicni' tū Dios pāxqui'.
 Nac a'kapūn mincha' macscut
 ē cālhcuyukō'lh ixlipō'ktuca'n
 ixtachi'xcuhui't skāhui'ni'.
¹⁰Skāhui'ni' tī ixcā'a'kskāhui'nī't
 macā'nca nac cā'macscutnu' jā
 hui'lh pūpātin ē jā lhcuyucan
 azufre. Nā a'ntza' ixcāmacā'nani't
 tū jā tze animalh ē a'kchihuīna'
 tī ixa'kskāhui'nin. A'ntza'
 nacāmākapātinīncan cā'cuhuīni' ē
 cā'tzi'sa pō'ktu quilhtamacuj.

**Dios nacāputzāna'ni' jā
 hui'lh na ixpūmāpa'ksin**

¹¹Ā'listān iclaktzi'lh a'ktin
 pūtahui'lh ka'tla' ē stala'nka'.
 Iclaktzi'lh tī ixui'lh a'ntza'.
 Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn
 cāmālakuanīca na ixlacatin Dios.
 Jātza' tatasu'yulh. ¹²Iccālaktzi'lh
 nīni'n, laka'tla' ē xalacstin. Xlaca'n
 ixtayāna'lh na ixlacatin Dios.
 Cāmālakakē'ca libros. Ā'listān
 mālakakē'palaca ā'a'ktin libro.
 Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā
 cātzo'kcani't ixtacuhuīni'ca'n tī
 taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
 Cāputzāna'ni'ca nīni'n chuntza'
 chī ixtalatā'kchokonī't chuntza'
 chī ixtatzo'kni' ixlipō'ktu tū
 ixtatlahuanī't. ¹³Ā'listān mar
 cāmacamāstā'lh tī ixtanīni't a'ntza'.
 Nā tachilh xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh
 nac cā'linin. Cāputzāna'ni'kō'ca
 ixlipō'ktuca'n, chā'tunu' chuntza'
 chī ixtalatlā'huan. ¹⁴Ā'listān

linin ē cāl'linin cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātin. Huā'mā' ixlímaktu'tza' linin xla'.
¹⁵Nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlipō'ktuca'n tī jā iccāto'kni'canī't ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā tatzō'kni' ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlátamatca'n.

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

21 Ā'listān iclaktzī'lh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj iccāmālakuanīcanī't. Jātza' ixa'nān mar. ²Quit, Juan, iclaktzī'lh xatasica'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' tū xasāsti' Jerusalén. Nā iclaktzī'lh chī ixuyjmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej iccāxtlahuacani't chī chā'tin tasqui'ni' tī tzej lhakā'nān a'cxni' natā'tamakaxtoka i'squi'nīni'.
³Ā'listān icckexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahui'lh ixtachi'xcuhui't. Xlaca'n natalitaxtu ixtachi'xcuhui't. Ē xla' nalitaxtu ixDiosca'n xlaca'n. ⁴Dios nacāmāscāquīni' ixlakaxta'jatca'n. Jātza' catitanilh. Jātza' catitalipuhuanli. Jātza' catitalcalhuanli. Jātza' catitapātini'nli. Jātza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

⁵Ā'listān chihuīna'nli Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin ē huanli: —Chuhua'j quit na'iccāsāsti'tlahuakō' ixlipō'ktu. Quihuanilh:

—Huā'mā' catzō'kti. Tzamā' tachihuīn ū'tza' tū ixlicāna' ē tzē a'ka'i'can.

⁶Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalituzcuni' ē xali'a'ksptuni'. Tī takelhpūtī, quit na'iccāmāhuī' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu xcān tū cāmaxqui' xasāsti' ixlátamatca'n. Jā icticāmātā'jilh. ⁷Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlipō'ktuca'n tī tatlajana'nli. Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstīn natalitaxtu. ⁸Jā chuntza' ā'makapitzīn tī jā quintalīstālanī' ixpālacata tajicua'n. Xlaca'n nacāmācā'nca nac cā'macscutnu'. Nā chuntza' tī jā ta'a'ka'i', ē tī taquiclhca'tzan, ē tī tamaknīni'n, ē tī taka'lhī ixtā'lpāxqui'nca'n, ē xantilhni'nīni', ē tī talaktaquilhpūta ídolos, ē ixlipō'ktuca'n a'ksa'nīni'nīni'. Xlaca'n nacāmācā'nca nac cā'macscutnu' jā lhucuyucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlímaktu' linin.

Xasāsti' Jerusalén

⁹Ā'listān quilakmilh chā'tin chī ixlikelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

¹⁰Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quilē'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixla' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixuyjmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ¹¹Cā'lacchicni'

ī'xkaka. Ixlīxkaka ixlīti'huī'qui Dios. Ī'xkaka chī a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chī a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuanī't ē tū xkaka. ¹²Ixlīkelhka'tla' cāl'acchicni' ixyāl'h a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamaktaka'lh mā'nal'h tzamā' mākelhcha. Nac mākelhcha ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' ixka'hua'chan Israel. ¹³Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākelhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. ¹⁴Ixlītzucuni' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, i'xla' tī huanican Cordero.

¹⁵Ángel tī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kentin chī a'ctzunaj' qui'huī' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlac'hcā cāl'acchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm.

¹⁶Cāl'acchicni' a'cxtim ixlīlhmā'n ē ixlīpika'tla'. Ángel lipūlhcāl'h cāl'acchicni' ixqui'huī' tū xa'oro. Ixlīpō'ktu' lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlīlhmā'n. A'cxtim ixlīpika'tla' ē ixlītālhmā'n. ¹⁷Ángel lhcāl'h talhta'm chuntza' chī talac'hcāna'n chi'xcuhui'n. Ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸Talhta'm ixlītlahuacani't chihuix jaspe. Cāl'acchicni' pō'ktu' xa'oro xastala'nka' chī vidrio. ¹⁹Ixlītzucuni' talhta'm tzēhuanī't ixuanī't ixpālacata ixlītlahuacani't kempāl'hūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlītzucuni', xla' jaspe.

Ixlī'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixlī'a'ktu'tun ágata, ē ixlī'a'ktā'ti' esmeralda. ²⁰Ixlī'a'kquitzis chihuix ónice, ē ixlī'a'kchāxan cornalina, ē ixlī'a'ktojon crisólito, ē ixlī'a'ktzeyan berilo, ē ixlī'a'kna'ljās topacio, ē ixlī'a'kcāuj' crisoprasa, ē ixlī'a'kcāujtin jacinto, ē ixlī'a'kcāujtu' amatista. ²¹A'kcāujtu' mākelhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākelhcha ixtlahuacani't a'katunu' perla. Xatej cāl'acchicni' pō'ktu' xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

²²Jā iclaktzī'lh nūn a'ktin templo nac cāl'acchicni', ixpālacata na ixlīpō'ktu' cāl'acchicni' huī'lh Dios tī ka'lhikō' litli'huī'qui ē nā a'ntza' huī'lh Cordero. ²³A'ntza' jātza' tī catimaclacasqui'nli chi'chini' nūn mālhcuyu'. Cāl'acchicni' māxkakē ī'xkakana' Dios ē nā ī'xkakana' Cordero. ²⁴Tachi'xcuhui't nac cāl'quilhtamacuj nacāmāxkakē ī'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalanī'n nac cāl'quilhtamacuj natalakachi'xcuhui' Dios. ²⁵Xamākelhcha cāl'acchicni' natatalaquī'tāya pō'ktu' quilhtamacuj. Jā maktin caticāmālac'hōca ixpālacata a'ntza' jā cati'a'nal'h cāl'tzī'sni'. ²⁶Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't natamin natalakachi'xcuhui'. ²⁷Jā catitanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catitanūlh tī tatlahua tū līmāxana'. Jā catitanūlh tī tahuan tā'ksa'nin. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na i'xlibro Cordero tī taka'lhī xasāsti' i'xlatamatca'n.

22 Ā'listān ángel quimāsu'yuni'lh a'ktin

ka'tla' xcān tū xatzēhuanī't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māstā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. ²Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpu'nan nac xatej cā'lacchicni'. Na ixquilhtūnī'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'hui' tū tamāstā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'hui' tamāstā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Taha'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyu'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'hui' tze cālīmātzeyīcan tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ³Jā cati'a'nalh a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' hui'lh ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxui Dios tī tatapa'ksīni'. ⁴Cā'lanan natalaktzī'n Dios. Nacātankāhui'līcan ixtacuhuīni' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁵Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā cati'a'nalh cā'tzi'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chi'chini'. Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhui't. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶Ā'listān ángel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn ixlicāna'.

Tzē a'ka'i'can. Māpa'ksīni'

Dios ixcāmālacapāstaqui

ixa'kchihuīna'ni'n tū natahuan. Xla'

macamini't ixángel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksīni' Dios tū palaj na'a'kspula.

⁷Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Lipāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsu'yu tū na'a'kspula.

⁸Quit, Juan, ickexmatni't ē iclaktzī'ni't ixlipō'ktu huā'mā'.

A'cxni' xa'ickexmatkō'ni't

ē xa'iclaktzī'nkō'ni't,

iclaktatzokostalh ángel tī

ixquimāsu'yuni'ni't huā'mā'. ⁹Xla' quihuanilh:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timīn tī ixa'kchihuīna'ni'n Dios ē ixlipō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

¹⁰Nā quihuanilh:

—Jā ca'cs catica'tzi huā'mā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū taha'ca' tū na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chī tatzo'kni'. ¹¹Tī tatlahua tū jā tze, catatlahualhcus. Tī tapuhuan tū jā tze, catapuhualhcus chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtamacuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj catakexmatni'lh Dios.

¹²Nā Jesús chihuīna'mpālhl:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin tū na'iccālixoko chā'tunu'.

Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē nā tī tatlahuanī't tū jā tze. ¹³Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixli'a'ksputni'. Quit xalitzucuni' ē xali'a'ksputni'.

¹⁴Lipāxuhua tī

cāmātza'nkēna'ni'cani'ttza'

ixcuentaca'n. Ū'tza' tzē

natalihua' xatahua'ca't

qui'hui' tū māstā' xasāsti'

latamat. Nā tzē natatanū nac

cā'lacchicni'. ¹⁵Jā cāmāxtekcan

natatanū nac cā'lacchicni' tī jā

ta'a'ka'i'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Jā catitatanūlh xantilhni', ē nūn

tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n,
ē nūn maknīnī'nī'n, ē nūn tī
talaktaquilhpūta ídolos, ē nūn tī
ta'a'ksa'nān ixpālacata talakātī
tahuan tū jā ixlicāna'.

¹⁶Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't
quinángel. Xla' nacāhuaniyān
ixlīpō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī
tapa'ksīni'yā'tit Dios na ixlīpō'ktu
cā'lacchicni'. Quit ī'xū'nātā'nat rey
David. Quit mātuncuīnī' sta'cu tū
xkaka —huanli Jesús.

¹⁷Espíritu Santo ē ixtasqui'ni'
Cordero, xla'ca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata
catahualh:

—Cata'ntit.

Cataminkō'lh ixlīpō'ktuca'n
tī takelhpūtī, ē catahua'lh
xcān tū māsā' xasāsti' latamat.
Cāmaxquī'can chī talakalhu'mān tī
tamaktīni'ncu'tun.

¹⁸Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata
ixtachihuīn huā'mā' libro
jā tatzo'kni' tū na'a'kspula,
iccāhuani: Palh catīhuālh
mālh mā'nī huā'mā' tachihuīn,
Dios namakapātīnīn. Napātī
lakuat tū tatzo'kni' nac huā'mā'
libro. ¹⁹Palh catīhuālh namāpānū
macsti'na'j tachihuīn tū tatzo'kni'
nac huā'mā' libro, Dios jā
catimāxtekli nahua' ixtahua'ca't
qui'hui' tū māsā' xasāsti'
latamat. Dios jā catimāxtekli
natanū nac xatasicua'lanātlahuan
cā'lacchicni' tū tzo'kcanī't nac
huā'mā' libro.

²⁰Tī huan tzamā' tachihuīn, xla'
huan:

—Ixlicāna'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't
quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹QuiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan
milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.